

കേരളവർണ്ണശാസ്ത്രം ഉപഹിതമാല

കേരളവർമ്മസ്മാരകം ഉപഹാരമാല

കേരളവർമ്മദേവന്റെ ശതവത്സരഘോഷക്കമ്മിറ്റിയുടെ
ആഭിമുഖ്യത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നത്

പ്രകാശകൻ

രാജ്യസേവാനിരതൻ
കെ. ജി. പരമേശ്വരൻപിള്ള

വല രൂ. 2 അ. 8.

1122.

ഒന്നാം പതിപ്പ്.

കേരള ഗാന്ധി മന്ദിരം പ്രവേശനം

കേരള ഗാന്ധി മന്ദിരം പ്രവേശനം

ശ്രീമാനവിലാസം പ്രസ്സ്, കൊല്ലം.

കേരള ഗാന്ധി മന്ദിരം

കേരള ഗാന്ധി മന്ദിരം

കേരള ഗാന്ധി മന്ദിരം

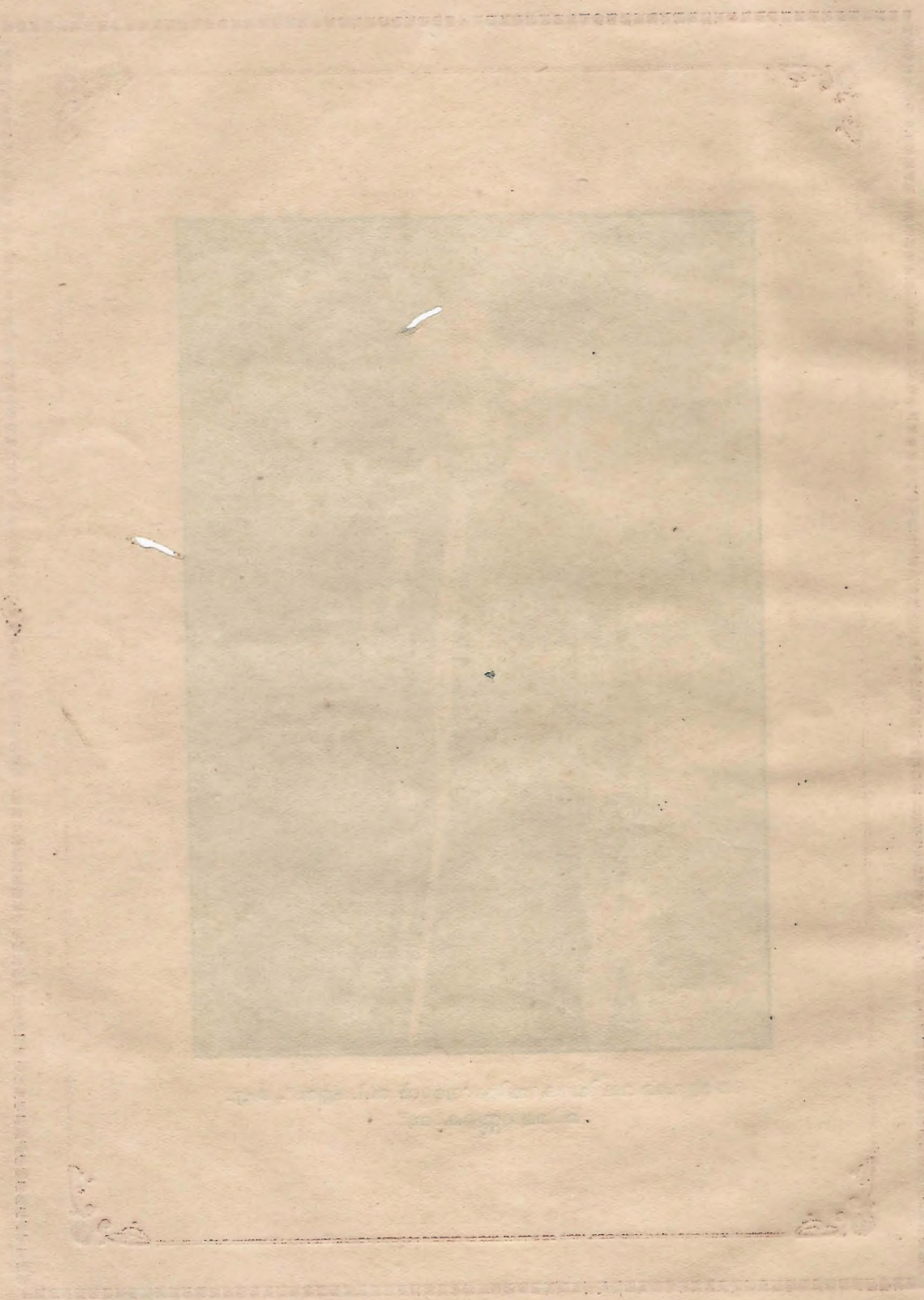
കേരള ഗാന്ധി മന്ദിരം

1111

പകർപ്പവകാശം പ്രകാശകൻ.

കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ സി. എസ്. ഐ.
തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു്

അ വ താ രി ക

കേരളത്തിലെ സാഹിത്യചക്രവർത്തിയായിരുന്ന കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ അവതരണാനന്തരമുള്ള ആദ്യത്തെ ശതാബ്ദം സംപൂർണ്ണമായത് ൧൧൨൦-ാമാണ്ട് കുംഭമാസം ൧൩-ാം-നാണ്. ആ ശതവത്സരപൂർത്തി അവിടത്തെ ചിരവാസംകൊണ്ട് അനുഗ്രഹീതമായ ഈ തിരുവനന്തപുരം പട്ടണത്തിൽവെച്ച് അദ്ധ്യാക്ഷിക്കണമെന്ന് ഇവിടത്തെ ചില ഭാഷാഭിമാനികൾ ആഗ്രഹിക്കുകയും അതിലേക്കായി ഒരു പ്രവർത്തനസമിതിയെ നിയമിക്കുകയും ചെയ്തു. അതുസംബന്ധിച്ചുള്ള കാര്യപരിപാടിയിൽ അവിടത്തെ സ്റ്റാർകമായി ഒരു ഉപഹാരഗ്രന്ഥം പ്രസിദ്ധീകരിക്കുക എന്നുള്ളതായിരുന്നു ഭാരവാഹികളുടെ പ്രധാനമായ ലക്ഷ്യം. അപ്രതീക്ഷിതങ്ങളായ പല കാരണങ്ങൾകൊണ്ട് ആ പ്രസിദ്ധീകരണം അന്നു സാധ്യമായില്ല; അടുത്തകൊല്ലവും അങ്ങനെയെന്നെ കഴിഞ്ഞു; എങ്കിലും കർത്തവ്യം വിസ്മൃതമായില്ല. ഇപ്പോഴെങ്കിലും ഈ 'ഉപഹാരമാല' മഹാജന സമക്ഷം അവതരിപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞുവല്ലോ എന്നോർത്തു ഞങ്ങൾ സന്തോഷിക്കുന്നു.

പ്രാതഃസ്മരണീയനായ ആ പരമാചാര്യന്റെ അപദാനങ്ങളെ വിവിധകോടികളെ ആശ്രയിച്ചു വിശദീകരിക്കുന്നവയും, സാഹിത്യകലയുടെ പല മർമ്മങ്ങളെയും സമഞ്ജസമായ രീതിയിൽ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നവയുമായ ഒട്ടനേകം പ്രൗഢോപന്യാസങ്ങളും, ഏതാനും ചില നല്ല കവിതകളും ഈ പുസ്തകത്തിൽ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. ഉഭാരചരിതന്മാരായ അവയുടെ പ്രണേതാക്കന്മാരുടെ പേരിൽ ഞങ്ങൾക്കുള്ള കൃതജ്ഞത വാചാമഗോപരമാണെന്നു പറയേണ്ടതുണ്ട്. 'ഈ കേരളവർമ്മ ആരാണ്? ഇദ്ദേഹം സാഹിത്യത്തിനുവേണ്ടി എന്തുചെയ്തു?' എന്നും മറ്റും അജ്ഞതയുടെയോ ഔലത്യത്തിന്റെയോ അതിർക്കടന്ന തള്ളലിൽ ഗർജ്ജിച്ചു ചാരിതാത്ഥ്യം നേടുന്ന അപൂർവ്വ ചില അനുകമ്പനീയന്മാരനമുക്ക് ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ അങ്ങിങ്ങു കാണാവുന്നതാണ്. അവർക്കും വസ്തുതപരം ഗ്രഹിക്കുവാൻ ആഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിൽ ഈ പുസ്തകം വായിക്കാം. ഇത്തരത്തിലുള്ള സ്റ്റാർകഗ്രന്ഥങ്ങൾകൊണ്ട് ഇദാനിന്മനന്മാരായ ഭാഷാപോഷണകാംക്ഷികൾക്കു പൊതുവേ ഉണ്ടാകുമെന്നു ന്യായമായി ആശിക്കാവുന്ന ഉത്തേജനത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെപ്പറ്റി പ്രകൃതത്തിൽ ഒന്നും പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതില്ല; അത് അത്രമേൽ സ്പഷ്ടമാണ്.

ഈ പുസ്തകം ഈ അവസരത്തിലെങ്കിലും പ്രസിദ്ധീകരിക്കുവാൻ ഞങ്ങൾക്കു സാധിച്ചത് മഹാമനസ്സനും പരോപകാരപരനുമായ എന്റെ പ്രേഷ്യസ്സുറുത്ത രാജ്യസേവാനിരതൻ കെ. ജി. പരമേശ്വരൻപിള്ള അവർകളുടെ ആത്മാർത്ഥമായ സഹകരണംകൊണ്ടാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമർത്ഥമായ നേതൃത്വത്തിൽ പരിലസിക്കുന്ന ശ്രീരാമവിലാസം മുദ്രണാലയത്തിൽനിന്നാണ് ഇതു പ്രസിദ്ധീകൃതമാകുന്നത് എന്നു പറയുമ്പോൾതന്നെ ഇതിന്റെ ബാഹ്യമായ ആകാരസൗഷ്ഠ്യത്തെപ്പറ്റി ആർക്കും ഒരു ബഹുമാനം ഉണ്ടാകുന്നതാണ്. ഈ പുസ്തകം വാസ്തവത്തിൽ ഏതു നിലയിൽ നോക്കിയാലും അവിടെത്തന്നെ അച്ചടിക്കണം; ഭാഗ്യവശാൽ അതു സാധിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ സാഹായ്യത്തിനു ഞങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തോടു ഏറ്റവും കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എന്നെ സംബന്ധിച്ചു പറയുകയാണെങ്കിൽ ഈ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിന്റെ ഭാരം കയ്യേൽക്കേണ്ടതായിവന്നു എന്നിരിക്കു തിരുവനന്തപുരത്തു ശ്രീ. പി. അനന്തൻപിള്ള എം. എ-യുടേയും കൊല്ലത്തു മലയാളരാജ്യം ആഴ്ചപ്പതിപ്പിന്റെ പ്രസാധകൻ ശ്രീ. അയിരൂർ സി. മാധവൻപിള്ളയുടെയും സൗരമായ സഹായം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും അതിനു ഞാൻ അവരുടെ നേർക്ക് ഋണബദ്ധനാണെന്നുംകൂടി രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ട്.

കേരളവർമ്മവലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ വ്യക്തിമാഹാത്മ്യം ഏതുതരത്തിലുള്ളതായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലത്തിലെന്നതുപോലെ ഇന്നും അഭിജ്ഞന്മാരും കൃതവേദികളുമായ സകല കേരളീയന്മാരും അദ്ദേഹത്തെ നിരപാധികമായി നിത്യാരാധനചെയ്യുന്നതിൽ അന്തർഭവിക്കുന്ന രഹസ്യമെന്തെന്നും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നത് ഇന്നത്തെ യുവാക്കന്മാർക്കു ശ്രേയസ്സരമായേ പരിണമിക്കുകയുള്ളൂ; ആ ജ്ഞാനദാനത്തിന് ഈ ഉപഹാരമാല അല്പമെങ്കിലും പ്രയോജനീഭവിക്കാതെയിരിക്കുകയില്ലെന്നാണ് അസ്മാഭ്യർത്ഥനയുടെ അഹേതുകമല്ലാത്ത വിശ്വാസം.

റാണികുമാരിയായി അററിക്കൽ മുത്തമ്പുരാൻ സി. ഐ.
തിരുമാനസ്സുകൊണ്ട്

ലേഖനങ്ങളും ലേഖകന്മാരും

1. ആ തിരുമുഖം (പട്ടം) വള്ളത്തോൾ.
2. നമ്മുടെ സാഹിത്യചക്രവർത്തി (ഗദ്യം) മുള്ളൂർ.
3. ഭാഷാവൃത്തങ്ങൾ (ഗ) ആറൂർ കൃഷ്ണപ്പിഷാരടി.
4. നമോവാകം i (പ) അനന്തപുരത്തുകൊട്ടാരത്തിൽ കാത്തികനാൾ തമ്പുരാട്ടി.
5. കേരളവർമ്മഭവന്റെ ഭാഷ (ഗ) കല്യാണീകൃഷ്ണമേനവൻ.
6. കാളിദാസനും കേരളകാളിദാസനും (ഗ) വടക്കൂർ രാജരാജവർമ്മരാജ.
7. ശാന്തരസവിചാരം (ഗ) വ്യാകരണസാഹിത്യശിരോമണി പി. കൃഷ്ണൻനായർ.
8. നമോവാകം ii (പ) അനന്തപുരത്തുകൊട്ടാരത്തിൽ പൂയന്നാൾ തമ്പുരാട്ടി.
9. കേരളവർമ്മഭവന്റെ ആട്ടക്കഥകൾ (ഗ) പി. അനന്തൻപിള്ള എം. എ.
10. മണിപ്രവാളം (ഗ) ഡാക്ടർ കെ. ഗോദവർമ്മ.
11. നമോവാകം iii (പ) അനന്തപുരത്തുകൊട്ടാരത്തിൽ അനിഴന്നാൾ തമ്പുരാട്ടി.
12. മയൂരസന്ദേശം (ഒരു നിരൂപണം) (ഗ) കെ. പി. മാനന്തറക്കൽ.
13. മാതൃഭാഷയും സംസ്കാരവും (ഗ) അമ്പാടി കന്യായനിഅമ്മ ബി. എ., എൽ. റി.
14. നമോവാകം iv (പ) അനന്തപുരത്തുകൊട്ടാരത്തിൽ പൂരാംനാൾ അംബികത്തമ്പുരാട്ടി.
15. ആ അക്ഷയപാത്രം (ഗ) എം. ആർ. ബാലകൃഷ്ണവാര്യർ എം. എ.
16. നമോവാകം v (പ) അനന്തപുരത്തുകൊട്ടാരത്തിൽ പൂരംനാൾ അംബികത്തമ്പുരാട്ടി.
17. സംസ്കൃതനാടകങ്ങളുടെ അഭിനേയത (ഗ) ജു. രാഘവവാര്യർ എം. എ., എൽ. റി.
18. കേരളവർമ്മഭവൻ (പ) കോയിപ്പള്ളി പരമേശ്വരക്കുറുപ്പ്.
19. കേരളവർമ്മപ്രസ്ഥാനം (ഗ) ചിറയ്ക്കൽ രാമവർമ്മ വലിയരാജാവ് എം. ആർ. എ. എസ്സ്., എഫ്. ആർ. എച്ച്. എസ്സ്., ഫെഫ്. ആർ. എസ്സ്. എ.
20. കലയിലെ ഒരു നവീനപ്രസ്ഥാനം (ഗ) പി. സി. ദേവസ്വ എം. എ.
21. കേരളോപഹാരം (പ) വെണ്ണിക്കുളം ഗോപാലക്കുറുപ്പ്.
22. കേരളവർമ്മശതവത്സരാഘോഷം (ഗ) പി. വി. കൃഷ്ണവാര്യർ.
23. വക്ത്രാകൃതിയും മയൂരസന്ദേശവും (ഗ) മഹോപാധ്യായൻ പി. വി. കൃഷ്ണൻനായർ ബി. ഒ. എൽ.
24. കേരളപ്രാർത്ഥന (പ) വാരനാട്ട് കെ. പി. ശാസ്ത്രി.

25. ഒരു മഹച്ചരിതം (ഗ) ക്രമേഴത്തു പരമേശ്വരമേനോൻ.
26. ഹാസസ്ഥാമിത്യം (ഗ) വിദ്വാൻ എം. അ. അവാത.
27. കേരളകാളിദാസൻ (പ) എം. പി. അപ്പൻ എം. എ., എൽ. റി.
28. കടന്നജലധൗ കേരളം തളിവിട്ടാൻ (ഗ) ചിറയ്ക്കൽ ടി. ബാലകൃഷ്ണൻനായർ ബി. എ.
29. സ്മരണകൾ (ഗ) മംഗലാപിള്ളക്കൊട്ടാരത്തിൽ ഭാഗീരഥിഅമ്മസ്വാമി.
30. കേരളകാളിദാസൻ (പ) നാലാങ്കൽ കൃഷ്ണപിള്ള എം. എ., എൽ. റി.
31. കേരളകാളിദാസന്റെ മഹാത്മ്യം (ഗ) എം. പി. ഭദ്രാമ്മ എം. എ.
32. ശതവത്സരമോഷം (പ) കൃഷ്ണകുമാര പാമ്പിത്തറ (വിദ്വാൻ)
33. ഭാഷാസാഹിത്യത്തിലെ പരിവർത്തനഘട്ടങ്ങൾ (ഗ) ജെ. ജോൺ, കട്ടക്കയം.
34. കേരളഗാനം (പ) വിദ്വാൻ, പുത്തൻകാവു മാരത്തൻതരകൻ ബി. അ. എൽ.
35. ഭാഷാസാഹിത്യസംവത്സരം (ഗ) വിദ്വാൻ, റി. എം. ചുണ്ണൻ.
36. കൈരളിമുഖം (പ) വിദ്വാൻ, കെ. എൻ. പരമേശ്വരൻപിള്ള.
37. കേരളവർമ്മഭവന്റെ പ്രാസപ്രയോഗം (ഗ) വിദ്വാൻ, ചെന്നിത്തല കെ. കൃഷ്ണയ്യർ.
38. അന്യാഭാഗമായ ആ വൃക്കതിവൈശിഷ്ട്യം (ഗ) പി. കെ. പരമേശ്വരൻനായർ ബി. എ.
39. തൃപ്പാദങ്ങളിൽ (പ) കീഴ്ക്കുളം എൻ. രാമൻപിള്ള എം. എ.
40. രത്നസ്യക്കത്തു (പ) തൈയ്ക്കുട്ട ചന്ദ്രശേഖരൻനായർ.
41. എന്റെ മതം (പ) ശുരനാട്ട് പി. എൻ. കുഞ്ഞൻപിള്ള എം. എ.
42. നരസിംഹമൂർത്തി (പ) പി. കെ. കൃഷ്ണൻനമ്പ്യാർ, വെള്ളൂർ.
43. കേരളകാളിദാസന്റെ ശതാബ്ദം (ഗ) ഡോ. ചേലനാട്ട് അച്യുതമേനോൻ ബി. എ., പി. എച്ച്. ഡി.
44. പയ്യൂർ പരമേശ്വരഭട്ടതി (നാഗരം) മീമാംസകരത്നം വി. എ. രാമസ്വാമിശാസ്ത്രി എം. എ.
45. ഭക്തിഗോഷാലയം (നാഗരം) മനോഹരസ്വാമി വി. വെങ്കിടരാമശർമ്മ
46. വാക്യം, കീർത്തനം, ചില ഉണ്ണൈകൾ (തമിഴ്) കവിമണി എസ്. ഭഗവതിനായകംപിള്ള
47. കുറുന്തൊക്കൈ ചെയ്യുളൊൻറിൻ പൊരുൾ (തമിഴ്) രാമസ്വാമിപ്പിള്ള എസ്. വൈയമ്പരപ്പിള്ള ബി. എ., ബി. എൽ.

ആ ചിതാഭസം

വള്ളത്തോൾ

നരൻ ശതായസ്സിതു സത്യമെങ്കിൽ,
മുപ്പത്തിയൊന്നാണ്ടിടകൂടി മന്നിൽ
ജീവിച്ചിരിയ്ക്കേണ്ടിയിരുന്ന ദേഹ-
മെങ്ങോ മറഞ്ഞിട്ടൊരുമുപ്പതാണ്ടായ്. 1

വ്യാധാമലിലാദൃശനാസ്ത്വബന്ധം,
വിശാലവക്ഷസ്സുജ്ജീർഘപീനം,
ഹൃല്ലേക്ഷണസ്തേരഗഭീരവക്ത്രം,
മാമെയ് മറഞ്ഞിട്ടൊരുമുപ്പതാണ്ടായ് 2

ഇന്നാടിനിമട്ടുപത്തിയൊന്നു
വർഷം ഗുരോ, താവകജീവനാർഹം
പ്രണയമായ് പോയ് പ്രകൃതിപ്രകോപ-
ലി-ച്ചേതമെന്നെങ്ങിനിയെത്രതിരും? 3

എളുപ്പമോ, തപാദൃശനാമൊരാൾതൻ
സമുത്ഭവം മാനുഷമണ്ഡലത്തിൽ?
പിറന്നിതോ വർദ്ധശതങ്ങൾക്കൊണ്ടും
രണ്ടാമതെങ്ങൊന്നൊരു കാളിദാസൻ? 4

അങ്ങല്ലയോ നാടകമാലുമായി-
ക്കാണിച്ചതിക്കൈരളിയെസ്സലീലം?
അ,തേതുരാജ്യത്തിലുമാദരിയ്ക്ക-
പ്പെടുന്ന ശാകന്തളമാണു താനും. 5

ശാകന്തളത്തിന്റെ വിവർത്തനത്താൽ
മയൂരസന്ദേശവിധായകതപാൽ,
അനന്യസാധാരണകാവ്യകാര-
നങ്ങുണു ഞങ്ങൾക്കൊരു കാളിദാസൻ 6

ആ വരായിലുവിശാഖമൂല-
നക്ഷത്രജന്മാർ തീരുവഞ്ചിഭൂപർ
ത്രിശക്തിയായ് നിന്നു ദൃശീകരിച്ചു
സാഹിത്യസാമ്രാജ്യപദം ക്രമാൽ തേ. 7

അമർഷമുൾക്കൊണ്ടൊരിതാരഭൂട്ട-
ത്തണച്ചൊരുഗ്രാഹിഭയോപദേശാൽ
ഭവാന്റെയൊജനനരേന്ദ്രശബ്ദം
നിരത്ഥകംപോലെയിരുന്നതെന്നോ; 8

അന്നാളരിപ്പാട്ടുളളും പുരാന്റെ-
ശിവാംഗഭൂവാം ശിഖിവാഹനന്റെ
നിഷേവകാപദിഷമാരിയാകും
വിചിത്രവാത്സല്യമമസ്സുപോരെ; 9

വന്നത്തിയല്ലോ, വിരിപീലിപൂക്കൾ-
രോമന്മയുരം തവ ദൃക്പഥത്തിൽ;
അതെങ്ങൾതൻവാങ്മയവാതിലെന്നും
മായാത്ത പുത്തന്മഴവില്ലിയാറി. 10

(വിശേഷകം)

അദ്വൈതം കേരളഭാസ്കരന്റെ
തേജസ്സിനെത്തെല്ലുമറച്ചുവെങ്കിൽ
മറെറത്തതിന്നും സുഭിനതപമേകീ
മനോഹരം പൂവ്മയൂരഗീതം! 11

രസോത്തരം സ്തിശ്ലാഗഭീരശബ്ദ-
മക്കാളിദാസോദിതമേഘമല്ലീ
ഗുണം ചവിട്ടിച്ചു, ഭവൽകവിതപ-
പ്പുകോവിലീമഞ്ജുരമയൂരകത്തെ? 12

സമൃദ്ധവിദ്യാധനനാം ഭവാന്റെ
സമത്വമാം തുവലെടുത്ത ഹസ്തം—
ആവഞ്ചിരാജേശ്വരിയായ ലക്ഷ്മി
തൃക്കണ്ഠിനാൽ ചേർത്തുപിടിച്ച ഹസ്തം. 13

സാഹിത്യരത്നങ്ങളെയെത്രനൽകി-
ലി, കൈരളിക്കും സുരഭാരതിക്കും?
പൊൻവെള്ളിനാണുങ്ങളെയെത്രനൽകി-
ല, പേക്കുകൾക്കും കവിസ്മരിക്കുമാർക്കും? 14

(യുഗംകം)

സമാനരാഗേന്ദ്രഭിരൂപമെഴലേ,
വാരാഗബദ്ധധീയ തപയി കൈരളീ ച;
ഇമാദ്യം തപസ്കൃതിഷു പ്രസമ്യ
ഛത്താവകാശവ കൃതം പിതീയാ. 15

ഓജ്ഞഃ പ്രവാളൈമണിഭർമിതൈശ്ച
തപയാ കൃതാഭഃ കൃതിമാലികാഭിഃ
വിഭൂഷിതാംഗീ ഖലു കൈരളീയം
പ്രായേണ ദിവ്യാം ഗിരമനപകാർഷീൽ. 16

വിശാഖഭൂട്ടദിജയാദികാവൈവ്യ-
യുദായദാഹ്വജി ശുഭൈസ്സപായൈവ
തദാതദാഹ്വീയത മാഘമുഖൈവ-
രവിപ്രയുക്തേവ സുധാശവാണി. 17

സ്വഭാഷ സംപോഷിതയായ് ഭവാനാൽ;
സ്വഭാഷ സംപൂജിതമായ് നികാമം;
ഐംഗ്ലേയിയോ, മാനിതയായ് മുറയ്ക്കി,-
ബ്ഭാഷാത്രയം തേ പരമാം കടംബം! 18

കാട്ടിൽ ചിരം പുററിയ കൈരളിക്ക
രാജാർഹമാം നൃതനഗദ്യമാഗ്നം
നിനച്ചു നിർമ്മിച്ചതു നിവ്വികല്പ-
സാഹിത്യശില്പൻ തിരുമേനിയല്ലോ. 19

വിദ്യാത്മികല്പദ്രുമമേ, തപദീയ-
‘വിജ്ഞാനമഞ്ജയ്യ, ഭിതം മരന്ദം
രക്തൻപോതേ, ശുചിഗദ്യതൃഷ്ണ-
നിവൃത്തിയെക്കൈരളിനേടിയുളള. 20

സ്വമാതൃഭാഷാഭജനോപദേശം
തരാനപേക്ഷിച്ചതൊഴുന്ന ഞങ്ങൾ
ഭഞ്ജിയുക്തികുലി, ഭരം നൃസിച്ച്
ഭവാന്റെയസ്സപസ്സുഖവിശ്രമത്തെ? 21

തൽപാദപീഠാപ്പണയോഗ്യവാക്യ-
ഭിക്ഷയ്ക്കു തെണ്ടുന്ന കൃതജ്ഞതേ, നി
അന്തേമാത്തരോദാരതദീയസുകതി-
പ്പിക്കലേ ചെന്നു കരംമലർത്തു! 22

സുപ്തോത്ഥിതേ, കേരളവർണ്ണനാമക-
പാദസുതേ, ശാന്തിവിശുദ്ധികൾക്കായ്
തദന്യശയ്യാഘനസാരസാരം,-
മപ്പട്ടച്ചാമ്പൽ ധരിയ്ക്കു നമ്മൾ! 23

~~~~~

२५३

മായ രീതിയിൽ സമ്മേളിക്കുകനിമിത്തമാണ്
 ഈ അത്യാക്രമ്യപരവി അവിടത്തെ സ്വയം
 പ്രവർത്തനം ചെയ്തത്. ഏതെല്ലാമാണ് ആ
 വിദ്യാഭ്യാസ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് അല്ല
 മൊന്നു വിവിധതനം ചെയ്യാം.

ജീവിതം:-- ഒന്നാമതായി ആ പൂജ്യപദ-
ഭന്റെ ജീവിതചരിത്രത്തിലെ ചില സംഭവ-
ങ്ങൾ വിശദഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ സെലക്ഷൻ
ഉദ്ദേശിച്ചു നാം പ്രകൃതത്തിൽ അടങ്ങിക്കൊള്ള-
ത്തുണ്ട്. കേരളവർമ്മവലിയുടെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് താഴെ പറയുന്ന മൂല്യം കിട്ടി-
നാരായണൻനമ്പൂരിയുടേയും ചങ്ങനാശരി-
ലക്ഷ്മീപുരത്തുകൊട്ടാരത്തിൽ ദേവിയുടെ തമ്പു-
രാട്ടിയുടേയും ദ്വിതീയപുത്രനായി ൧൦൨൨-ാമാണ്ടു
കുമാരനാഥൻ ൧൦-൦൩- അവതരിച്ചു. ൧൦൩൦-ാ
മാണ്ടു കന്നിമാസം ൩൭-൦൩- ഒരു ചന്ദ്രമാസം അ-
പകടത്തിൽ പെട്ടതിന്റെ ഫലമായി മാവേ-
ലിക്കരകൊട്ടാരത്തിൽ വെച്ചു ബ്രഹ്മസംയുജ്യം
പ്രാപിച്ചു. അറുപത്തൊമ്പതിൽ പരം കൊല്ലം
നീണ്ടുനിന്ന ആ അനർഘജീവിതത്തെ അഞ്ചു
ഘട്ടങ്ങളായി വിഭജിക്കാം. ൧൦൪൦-ാമാണ്ടു കർ-
ക്കം ൨൧-൦൩- ആയില്യം തിരുനാൾ മഹാരാ-
ജാവു അവിടത്തെ ബന്ധനസ്ഥനാക്കി ആല-
പ്പുഴകൊട്ടാരത്തിൽ താമസിപ്പിക്കുന്നതുവരെ പ്ര-
ഥമഘട്ടം. അവിടുന്ന് ൧൦൪൫-ാമാണ്ടു ഇടവം
൧൯-൦൩- നാട്ടുനീങ്ങി, വിശാഖം തിരുനാൾ
മഹാരാജാവു സംഹാരനാശരൂപനായ ആ
മാസം ൩൧-൦൩-ക്കു മുമ്പുതന്നെ, അവിടത്തെ
ബന്ധവിമുക്തനാക്കി തിരുവനന്തപുരത്തുവ-
രുത്തി പ്രേയസിയുമായി യോജിപ്പിക്കുന്നതുവരെ
ദ്വിതീയഘട്ടം. ൧൦൩൨-ാമാണ്ടു കർക്കം
൩൨-൦൩- അവിടത്തെ ബ്രഹ്മവിദ്യോപദേ-
ഷ്ടാവും സാഹിത്യഭേദികനുമായ ഇലത്തൂർ രാമ-
സ്വാമിശാസ്ത്രികൾ ചരമഗതിപ്രാപിക്കുന്നതു-
വരെ തൃതീയഘട്ടം. ൧൦൩൭-ാമാണ്ടു മിഥുനം
൨-൦൩- പ്രാണപ്രേഷപ്രണയിനിയായ റാണി
ലക്ഷ്മീബായി സി. ഐ. അവിടത്തെ ഏതെന്ന-
ന്നേക്കുമായി വിട്ടുപിരിയുന്നതുവരെ ചതുർത്ഥ

ഘട്ടം. തടനന്തരമുള്ള താരതമ്യേന താന്തവും ശാന്തവുമായ ലോകയാത്ര പഞ്ചമഘട്ടം.

പ്രഥമഘട്ടം: - ഈ ഘട്ടങ്ങളിൽ ഒന്നാമത്തേതാണ് കഥാപുരുഷനെ ഭാഗധേയത്തിന്റെ പരമകാഷ്ടയിൽ എത്തിച്ചത്. കർമ്മനായ പിതാവിന്റെയും വിദ്വേഷിയായ മാതാവിന്റെയും പ്രത്യേകശ്രദ്ധ ആ പത്രനിൽ ശൈശവത്തിൽത്തന്നെ വ്യാപരിച്ചു. മാതാവിൽനിന്നു കലശലായ തിരുവാപ്പാട്ടു രാമവായിപ്പിൽ നിന്നും സംസ്കൃതത്തിലേ പ്രഥമപാഠങ്ങൾ അഭ്യസിച്ചതിന്മേൽ ൧൦൩൦-മാണ്ടു കന്നടാ സ്ഥിതിൽ, അന്നു തന്റെ അമ്മാവൻ രാജരാജ പത്മകോയിത്തമ്പുരാൻ റാണി ലക്ഷ്മീബായിയെ പള്ളിക്കെട്ടുകഴിച്ച് തിരുവനന്തപുരത്തു താമസിച്ചുവന്നതിനാൽ, മഹാപണ്ഡിതനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനേകവാസിതപം ലഭിക്കുന്നതിനു പേണ്ടി, അയാളോടുകൂടി ആ കൊല്ലത്തെ വിദ്യാരംഭദിനം മുതൽ ആ ഭാഷയിൽ ഉൽഗ്രന്ഥങ്ങൾ പഠിച്ചുതുടങ്ങി. ൧൦൩൪-മാണ്ടു മീനമാസത്തിൽ ആ ഗുരുനാഥൻ കാലധർമ്മപ്രാപ്തിക്കുനിമിത്തം അവിടത്തെ ശിഷ്യനായി കഴിമ്പുവാൻ കേരളവർമ്മഭടനെ നാലരക്കൊല്ലത്തേ ഇടയ്ക്കു കിട്ടിയുള്ളു. എങ്കിലും ആ മുഹൂർത്തകല്പമായ കാലത്തിനുള്ളിൽ അവിടുന്ന് പ്രൗഢമനോഭാവമേറിയുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങൾ സാങ്ഗോപാങ്ഗമായി അഭ്യസിച്ചു ഒരു കവീശ്വരനും വൈയാകരണശിരോമണിയുമായി വികസിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. സംസ്കൃതത്തിനുപുറമേ അമ്മാവനോടുതന്നെ ഇംഗ്ലീഷും വൈക്കത്തു പാച്ചുമുത്തതിനോടു ആയുർവ്വേദവും ഇതരഗുരുക്കന്മാരോടു ഹിന്ദുസ്ഥാനി, മഹാരാഷ്ട്രം തുടങ്ങിയ മറ്റുചില ഭാഷകളും ആയിടയ്ക്കുതന്നെ അവിടത്തേക്കു വശമാക്കുവാൻ സാധിച്ചു. കായികാഭ്യാസപദ്ധതികളിലും അവിടുന്ന് അന്യോദേശമായ കശശലം സ്വായത്തമാക്കി.

൧൦൩൩-മാണ്ടു ധനുമാസം വൃശ്ചികമാസം വേലിക്കര രാജകുടുംബത്തിൽനിന്നു ലക്ഷ്മീബായി എന്നും പാവതിബായി എന്നും തിരുനാമമുള്ള രണ്ടു രാജകുമാരിമാരെ ഉത്രംതിരുനാൾ മഹാരാജാവു സന്തതിവിളപ്പോടും വന്നുപോയ തന്റെ വംശത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധിക്കായി ഭരണമുറപ്പിച്ചു. റാണി ലക്ഷ്മീബായി ആററു മൂത്തതമ്പുരാനുമായി. ആ തമ്പുരാട്ടിക്ക് ഉപരിതനായ വരനെ തെരഞ്ഞെടുക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ

യത്തിൽ തിരുമനസ്സിലേക്കു യാതൊരു പ്രയാസവും നേരിട്ടില്ല. ആ ആകാരസൗഷ്ഠ്യവും, ആ മേധാബലം, ആ വൈദ്യഷ്യധോരണി, ആ സൗശീല്യസമ്പത്തും, ഇത്യാദി മനോവാക്കായ ശക്തികൾ അവിടുന്ന് നമ്മുടെ രാജകുമാരനിൽ മാത്രമേ കണ്ടുള്ളൂ. എന്തിനു വളരെ? ൧൦൩൪-മാണ്ടു മേടം ൧൩-ാം- കേരള മർദ്ദേവൻ ആ റിങ്ങൽ മൂത്തതമ്പുരാനെ വചാഹമംചെയ്തു വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ എന്നു വലിയ പദവിയിൽ ആരൂഢനായിത്തീർന്നു. സർവ്വാംഗസുന്ദരിയും സൽഗുണസമ്പന്നയും സംഗീതാഭി കലാഭിജ്ഞയുമായ ഒരു മഹാരാജകുമാരിക്കു സകലപുരുഷസീലികളുടെയും പ്രകേതസൗധമായും സാഹിതീപാരദശാലുമായ ഒരു വീരക്ഷത്രിയകുമാരൻ ഭർത്താവായി ലഭിക്കുകയെന്നുള്ളതിനേക്കാൾ എന്തൊരു സൗഭാഗ്യമാണ് കൈവരാനുള്ളത്? അതുപോലെതന്നെ മരിച്ചും വധുവിനു സാഹിത്യഗുരു വരൻ; വരനു സംഗതാചാര്യ വധു. സമഞ്ജസമായ ആ ഭാവനയും അങ്ങനെ വളരെ വിരളമായിമാത്രം സഫലകർമ്മമാവാകുന്ന പ്രപഞ്ചശില്പിയെപ്പോലും ചരിതാർത്ഥനാക്കിയിരിക്കണം.

ഭിത്തിയാത്രമുപവേശംകൊണ്ടു കേരളവർമ്മഭടന്റെ ജ്ഞാനസമ്പാദനാസക്തി ശിഥിലമാക്കുകയല്ല, പ്രത്യുത ഭിഗ്ഗുണഭവിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. അന്നു തിരുവനന്തപുരത്തു മഹാരാജാക്കന്മാരുടെ വിരേഷലാളനത്തുനിന്നു വിഷയിഭൂതമായി ഒരു അഖിലഭാരതപ്രശസ്തിനേടിയ വിദ്വാൻസദസ്സുണ്ടായിരുന്നു. ആ സദസ്സിലെ അങ്ഗങ്ങൾ എല്ലാത്തന്നെ പ്രായേണ ചതുശ്ശാസ്ത്രപണ്ഡിതന്മാരുമായിരുന്നു. അവരിൽ കടയം സുബ്ബാഭിഷിതർ, കുറുക്കോണം ശ്രീനവാസയുങ്കാർശാസ്ത്രികൾ, എന്നിവരിൽനിന്നു വ്യാകരണവും, പണ്ഡിതർ രാമസ്വാമിശാസ്ത്രികളിൽനിന്നു തർക്കവും, ഇലത്തൂർ രാമസ്വാമിശാസ്ത്രികളിൽനിന്നു വേദാന്തവും മന്ത്രശാസ്ത്രവും സമഗ്രമായി അഭ്യസിച്ചു അക്കാലത്തെ മഹാവിദ്വാന്മാരിൽ അപശ്ചിമനായി. എങ്കിലും ആദ്യംപഠിച്ച വ്യാകരണശാസ്ത്രത്തിൽ തന്നെയായിരുന്നു അവിടത്തേക്കു വശേഷമെന്നുപണ്ടും. ൧൦൩൩-മാണ്ടു അവിടുന്ന് രചിച്ച തിരുനാൾപ്രബന്ധവും ൧൦൩൪-ൽ നിർമ്മിച്ച ഹനുമത്തുടലം ആട്ടക്കഥയും വായിക്കുന്ന സദുദയന്മാർക്ക് ൨൦ വയസ്സു തികയുന്നതിനുമുമ്പൽ തന്നെ എത്രമാത്രം വശ്യവചസ്സും പണ്ഡിതപ്രവേകനുമായ ഒരു മഹാനായി ആ ശബ്ദബ്രഹ്മ

വിത്തു് അഭ്യന്തരാനം ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്ന് അനായാസേന ബോധ്യമാകുന്നതാണ്. അതോടുകൂടി അന്നത്തെ ഡർബാർഫിസിഷൻ വെയറിങ്ങും വിശാഖംതിരുനാൾ ഇളയ തമ്പുരാനും മാധവരായർദിവാൻജിയുമായുള്ള നിത്യസഹവാനുഭവങ്ങളും സർവ്വപരി നിസ്സന്ദേഹമായ സ്വപ്നശ്രമംകൊണ്ടും ആംഗലഭാഷയിലും അവിടുന്ന് അസാമാന്യമായ പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിക്കുകയുണ്ടായി. ഇപ്രകാരം പ്രായത്തിൽ കവിഞ്ഞ ഒരു പ്രതിഭാവിജ്ഞാനം കേരളത്തെ സംബന്ധിച്ചു്, ഒന്നോ രണ്ടോ ഐതിഹ്യങ്ങളെത്തള്ളിനോക്കിയാൽ, അശ്രുതപൂർവ്വമാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അതിന്നു കേവലം ആചാര്യന്മാരുടെ അധ്യാപനനൈപുണ്യത്തേയോ ശിഷ്യന്റെ അഭ്യാസപ്രയത്നപുണ്യത്തേയോ സാഹചര്യങ്ങളുടെ അനുഗ്രഹകശക്തിയേയോ നിദാനമാക്കിക്കല്പിക്കുവാൻ നിർവാഹമില്ല. മഹാപുരുഷന്മാരായ ചിലർ അത്യന്തം വിരളമായി അങ്ങിങ്ങു് അവതരിക്കാറുണ്ടു്. പ്രാഗ്ജന്മങ്ങളിൽ സമാജിച്ച പരിപൂർണ്ണമായ വിദ്യാസംസ്കാരത്തോടുകൂടിയാണ് അവരവരുടെ ജനനം. അങ്ങനെയുള്ളവരുടെ വിഷയത്തിൽ ആചാര്യന്റെ സമുചിതതയോ സൂക്ഷ്മപ്രഭാവമോ മതി ആ തേജഃപുഷ്പങ്ങളെ അവയുടെ സമഗ്രമായ ആകാരത്തിലും പരിമാണത്തിലും പ്രകാശിപ്പിക്കുവാൻ. അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു മഹാത്മ്യശാലിയായിരുന്നു വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ.

ഭാഗ്യവശാൽ ആ കാലഘട്ടത്തിൽ അവിടുത്തെ സിദ്ധിവിശേഷങ്ങളേയെല്ലാം വേണ്ടവിധത്തിൽ അറിഞ്ഞു് ആഭിനന്ദിക്കുന്നതിനും അനുഗ്രഹിക്കുന്നതിനും സകലകലാനിപുണനായ ഒരു മഹാരാജാവു് വഞ്ചിരാജ്യസിംഹാസനത്തെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നു. ആയില്യംതിരുനാൾ തിരുമേനിക്കു ശാസ്ത്രജ്ഞഗോഷ്ഠിയിൽ വാക്യാത്ഥവിവരണം ചെയ്യുന്നതിനും ശായകഗോഷ്ഠിയിൽ രാഗാലാപംചെയ്യുന്നതിനും പാശ്ചാത്യമായ വാസനയും അഭ്യാസവും ഉണ്ടായിരുന്നു. ആ മഹാരാജാവു് വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ കായികവും മാനസികവുമായ പ്രാപ്തിയെ പല പ്രകാരത്തിൽ നിഷ്പഷ്ടമായി പരീക്ഷിച്ചു; ആ പരീക്ഷകൾ ഓരോന്നിലും അവിടുന്ന് ഉത്തരോത്തരം ഉത്തീർന്നതായതു കണ്ടപ്പോൾ ആനന്ദവിവശനായി അഭിമാനപൂർവ്വകമായി അവിടുത്തെക്കു് അനവധി അനർഹസ്മാനങ്ങൾ

നലകി, തന്റെ നൈസർഗ്ഗികമായ വിഭവത്പ്രണയത്തെ പ്രത്യക്ഷീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.

കഥാനായകന്റെ സംസ്കൃതകാവ്യരചന അവിടുന്ന് നാലാലായി. പുരോഗമനംചെയ്ത ഭാഷയിൽ അവിടുന്ന് ഹനുമത്തുടവത്തെ തുടർന്നു മറുചില ആട്ടക്കഥകളും തിരുവാതിരപ്പാട്ടുകളും എഴുതി. മല്ലയുദ്ധം, ശത്രുപ്രയോഗം, അശ്വമേധം, നളികവിദ്യ മുതലായി ക്ഷത്രിയോചിതങ്ങളായ പല ശാരിരികവ്യായമാങ്ങളും വദശ്ലോം നേടി; മൃഗയാവിനോദത്തിനും ചതുരങ്ഗക്രീഡയ്ക്കുംകൂടി ആ പരിശ്രമങ്ങൾക്കിടയിൽ സമയമുണ്ടാക്കി. അപ്പോൾ വയസ്സ് ഇരുപത്തിരണ്ടു കഴിഞ്ഞിരുന്നുള്ളു്.

ആ അവസരത്തിലാണ് മാധവരായർദിവാൻജി താൻ നാടോടുകൂടി പട്ടത്തിയ മലയാപള്ളിക്കൂടങ്ങളിൽ പഠിക്കുന്ന അഭ്യർത്ഥകളുടെ ഉപദേശത്തിന്നു് ആവശ്യമുള്ള പുസ്തകങ്ങൾ രചിക്കുവാൻ ബുദ്ധിമുട്ടിനിൽക്കുന്നതിനെപ്പറ്റി പിച്ചതു്. ആ പ്രസ്ഥാനത്തെ ആയില്യംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിനോടൊപ്പം വിശാഖംതിരുനാൾ തമ്പുരാനും വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ അനുക്രമിക്കുകയും, തിരുവനന്തപുരത്തെ പാശാലകളിൽ വിവിധവിഷയങ്ങളെ പുരസ്കരിച്ച ഭാഷയിൽ പ്രസംഗിക്കുകയും ചെയ്തു. ആരംഭത്തിൽതന്നെ ഒരങ്ഗമായി നിയമിതനായ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ ഫർസ്തു-ൽ ആ സമിതിയിലെ അദ്ധ്യക്ഷനായി. വിദ്യാത്ഥികൾക്കെന്നപോലെ പൊതുജനങ്ങൾക്കും അത്യന്തോപയുക്തങ്ങളായ അനേകം പുസ്തകങ്ങൾ അവിടുത്തെ മേൽനോട്ടത്തിൽ പ്രകാശിതങ്ങളായി. അവയിൽ പലതും അവിടുന്ന്തന്നെ എഴുതിയുണ്ടാക്കിയവയും ബാക്കിയുള്ളവ അലകം പിടിയും മാറി പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനുവേണ്ട സ്വരൂപയോഗ്യതവരുത്തിയവയുമായിരുന്നു. അങ്ങനെ ഒരു വ്യാഴവട്ടക്കാലം കേരളവർമ്മഭവൻ അഭിജ്ഞാഗ്രിമനായ വഞ്ചീശ്വരന്റെ ആദരംതിശയം, ആ തിരുമേനിയുടെ സഹൃദയധൂതി എന്നായ അനുജന്റെ സൗഹാർദ്ദപാരമ്യം, സകലകലാകുശലയായ പ്രിയതമയുടെ സരസപരിചാരണം, സ്വന്തശ്വപുത്രശ്വന്മാരും കവികളുടെസ്ഥന്മാരുമായ നിരവധി സരസ്വതിദാസന്മാരുടെ നിത്യസവക്കം, സമുന്നതമായ സ്ഥാനലാഭത്തിന്നു് അനുഗ്രഹമായ സൽകീർത്തിലാഭം എന്നിവേണ്ട ഉത്സാഹനിലനായ

ഒരു പുരുഷൻ സ്പ്രഹണിയങ്ങളായി ലോകത്തിൽ ഏതെല്ലാം വസ്തുക്കളുണ്ടോ അവയെല്ലാം യേശുവനത്തിൽതന്നെ അധീനങ്ങളായിത്തീർന്നു. മഹതിയായ മാതാവിനു കടുംബപ്പിറ്റം നിമിത്തം നേരിട്ട മനുഷ്യശരം ആയില്യംതിരുമനസ്സിലേ കാരുണ്യമൂലം അവിടുന്ന് ഹൃദയം പരിഹരിച്ച് സ്വശരംവെക്കുന്നതിനുള്ളതിൽ മാറിത്താമസിപ്പിച്ചു. വിപദഗുണിയും അഭിനവവാഹനമായ തന്റെ ജ്യോത്സ്യൻ രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാനും ഹൃദയം അവിടെ അനന്തപുരത്തുകൊട്ടാരം പലപ്പോഴും അതിൽ ആ ശാഖയെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതിനുള്ള പരിതഃസ്ഥിതി ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുത്തു. താൻ പിതൃനിവിശേഷമായി ആരാധിച്ചുപോന്ന ആ ജ്യോത്സ്യന്റെ ഉപദേശവും ആശീർവാദവും അവിടത്തേ നിത്യസമ്പാദ്യങ്ങളായിരുന്നു. അക്കാലത്തു “കേരളത്തിൽ ആരാണു് അത്യന്തം മാന്യവാൻ” എന്ന ചോദ്യത്തിനു “കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാനു്” എന്നല്ലാതെ ആർക്കും ഉത്തരംപറവാൻ തോന്നുമായിരുന്നില്ല.

പിതൃവർമ്മ:—കാലംമാറി; കാർമ്മോലപലങ്ങൾകൊണ്ടു് അന്തരീക്ഷം ഇരുണ്ടു. പ്രഥമഘട്ടത്തിൽനിന്നു ദ്വിതീയഘട്ടത്തിലേക്കു—കോടമ്പുഴപ്രകാശത്തിൽനിന്നു കൊടുംകൂരിരുട്ടിലേക്കു—നാം പ്രവേശിക്കുകയാണു്. നിയതിയുടെ ദുർഗ്ഗങ്ങളിൽ അതിപ്രധാനമായുള്ളതു് അതിന്റെ അസഹിഷ്ണുതയാണെന്നു ഞാൻ വിഭാവനംചെയ്യുന്നു. പ്രകൃത്യാ അതിന്റെ ചുറ്റു ഭാഗവിമുഖമാണു്. അഞ്ചലത്തിൽ അതു് ആക്കെങ്കിലും വിലപിടിച്ച സമ്മാനങ്ങൾ നല്കുന്നവെങ്കിൽ അതു പലിശയോടും പലിശയ്ക്കുപലിശയോടുംകൂടി തിരിച്ചെടുക്കുന്നതായിരിക്കും അതിന്റെ ഉത്തരക്കണത്തിലേ വ്യവസായം. മാധവരായർ മഹാരാജാവുമായി പിണങ്ങി ഉദ്യോഗമൊഴിഞ്ഞുപോയി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹപാഠിയായ ശേഷയാശാസ്ത്രികൾ ആ സ്ഥാനത്തിൽ ഉപവിഷ്ണുമായി; ഹൃദയംമാണ്ടു ധനു ൩൩-ാം നു മഹാരാജാവു ഒരു ദീർഘമായ ഭാരതപർവ്വതം കഴിഞ്ഞു വലിയകോയിത്തമ്പുരാനോടൊന്നിച്ചു രാജധാനിയിൽ തിരിച്ചെത്തി. അക്കാലത്തു തന്നെ തിരുമനസ്സിലേക്കു കഥനായകന്റെ പേരിലുള്ള രസക്കയം അങ്കുരിതമായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. വിശാഖംതിരുനാൾ തമ്പുരാനും വലിയകോയിത്തമ്പുരാനും ശേഷയാശാസ്ത്രികളും

തനിക്കെതിരായി തിരുവനന്തപുരത്തു സുസംഘടിതമായ ഒരു ഉപജാപകസംഘത്തിന്റെ നേതാക്കന്മാരാണെന്നു മഹാരാജാവു തെറ്റിദ്ധരിച്ചു. ആ വിരോധാഗ്നി വീശിക്കത്തിക്കുവാൻ വലിയകോയിത്തമ്പുരാനെ ഭാഗ്യത്തിൽ അസുയാലുള്ളായ പലകണ്ഠജപന്മാരും തിരുമേനിയുടെ ചുറ്റും തിങ്ങിക്കൂട്ടി വിശ്വവിദിതനായ വിശാഖംതിരുനാൾ തമ്പുരാനെയോ ബ്രിട്ടീഷുഗവണ്മെന്റിന്റെ കണ്ണിലുണ്ണിയായ ശേഷയാശാസ്ത്രികളുടേയോ നേക്കു തന്റെ കോപം നിഷ്പഫലമാണെന്നു ബുദ്ധിശാലിയായ മഹാരാജാവിനു് അറിവുണ്ടായിരുന്നു. തന്നിമിത്തം താരതമ്യേന അശരണമായ വലിയകോയിത്തമ്പുരാനെ ലക്ഷ്യമാക്കി അവിടത്തെ വൈരനിശ്ചിതനാസകതി അതിന്റെ പ്രചണ്ഡരൂപത്തിൽ പാഞ്ഞു; ഉദാത്തമായ സൗഹൃദം ഉൾക്കടവിഭാഷയായി മാറി. ൧൭൭൦-ാ മാണ്ടു കർക്കമാസം ൨൧-ാംന- മഹാരാജാവു കോയിത്തമ്പുരാനെ ബന്ധനസ്ഥനാക്കി ആലപ്പുഴ കൊട്ടാരത്തിൽ താമസിപ്പിച്ചു. ഇരുപതു കൊല്ലത്തോളം ഇടതടവില്ലാതെ നിലനിന്നുപോന്ന സ്നേഹാഭരങ്ങൾക്കോ, പതിഭവതയായ ഭാഗിനേയിയുടെ പരിഭവനങ്ങൾക്കോ, പെരുജാനപദന്മാരായ സകലവഞ്ചികൃതിവാസികളുടേയും ആക്രോശങ്ങൾക്കോ ആ അപ്രതിമപ്രഭാവന്റെ ആജ്ഞാകാർക്കശ്യത്തെ മുട്ടുകരിക്കുവാൻ സാധിച്ചില്ല. പതിനഞ്ചുമാസത്തേക്കു നീണ്ടുനിന്ന ആ കാരാഗൃഹത്തിലേ ഏകാന്തവാസത്തിനു മേൽ ൧൭൭൨ വൃശ്ചികത്തിൽ അരിപ്പാട്ടു സ്വഗൃഹത്തിൽപോയി താമസിച്ചുകൊള്ളുവാൻ കല്പനകിട്ടി. അങ്ങനെ അവിടത്തെ ബന്ദിശാല അല്പംകൂടി വിശാലമായി. അവിടെയിരുന്നുകൊണ്ടാണു് സാഹിത്യമാർഗ്ഗത്തിൽകൂടി ആ ഏകശാസകനെ ഉപദ്രവ്വണംചെയ്തു് കാരുണ്യപ്രാർത്ഥനമൂലം അവിടത്തെ അശ്ശുറയത്തെ അലിയിച്ചു ബന്ധവിമോചനം സമ്പാദിക്കാമെന്നുള്ള പ്രത്യാശയിൽ “ക്ഷമാപണസഹസ്രം” എന്ന കരുണമയമായ കാവ്യതല്പജം രചിച്ചു കഥനായകൻ അങ്ങോട്ടുക്കയച്ചതു്. അവിടത്തെ കവിതയുടെ ശക്തി വിശേഷം പലപ്പോഴും അനുഭവവേദ്യമായിരുന്ന മഹാരാജാവു കട്ടെ അഭിഷ്ടദാനംചെയ്യേണ്ടി വരുമെന്നു ഭയപ്പെട്ടു് അതു വായിച്ചുനോക്കിയതേയില്ല. ൧൭൭൦-ാ മാണ്ടു ഇടവം ൧൪-ാംന- അവിടുന്ന് നാടുകീഴടന്നതുവരെ വലിയകോയിത്തമ്പുരാനു് അനന്തപുരത്തുകൊട്ടാരം

തന്നെ ബന്ധനാലയമായി കഴിഞ്ഞുകൂടി. നാകത്തിലേ ആനന്ദം പതിനാറുകൊല്ലത്തേക്കു സമ്പൂർണ്ണമായി ആസ്വദിച്ച കഥാപുരുഷൻ നരകത്തിലേ യാതനയും അതേവിധത്തിൽ തന്നെ അത്രദീർഘകാലത്തേക്കല്ലെങ്കിലും സമഗ്രമായി അനുഭവിച്ചു. അത്തരത്തിൽ ഒരുതൃപ്തിയും എന്തെങ്കിലും കേരളീയകവിയെയെങ്കിലും അതിനുമുമ്പു ക്ലേശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടോ? അതാണ് കേരളവർമ്മഭാവന്റെ ജീവിതകാലത്തിലേ ദുരിതീയഭാഗം. സങ്കല്പകഥയേക്കാൾ ഹൃദയദ്രവീകരണപരമായ ആ സാക്ഷാൽസംഭവം ഇന്നും വികാരാവേശകൂടാതെയും ബാഷ്പധാര വാക്കാതെയും ആർക്കു സ്മരിക്കാം? “കണ്ടാലാരുമകരയുമലിയും കല്ലാണൊത്തോരു ഹൃത്തും” എന്ന് അവിടുന്ന് വിരഹഖിന്നയായ തന്റെ പ്രേയസിയുടെ അവസ്ഥയെ വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതുതന്നെയാണ് ആ ആപൽകഥയെപ്പറ്റി സ്മരിക്കുന്ന സഹൃദയന്റേയും അപസ്ഥ. ആ ഘട്ടത്തിൽ ക്ഷമാപണസമസ്രത്തിനു പുറമേ, ശത്രുസംഹാരപ്രാർത്ഥനാരൂപത്തിൽ യമപ്രണാമശതകം എന്നൊരു കൃതിയും അവിടുന്ന് രചിക്കുകയുണ്ടായി. ഉപസ്ഥിതിക്കുവേണ്ടി ആക്കാലത്തിനു മുൻപെന്നപോലെ അന്നും പല ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളും സ്വന്തം കൈപ്പടയിൽ പകർത്തിയെഴുതി. അവയിൽ പരമപ്രധാനമാണ് മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ പ്രകൃത്യാസവ്സ്ഥം. അവിടുത്തെ ശിഷ്യന്മാരിൽ പ്രഥമഗണനീയനായ പ്രിയഭാഗിനേയൻ ഏ. ആർ. രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാനേയും തുറവൂർ നായനാശാസ്ത്രികളേയും വ്യാകരണത്തിൽ ഉപരിഗ്രന്ഥങ്ങൾ പഠിപ്പിച്ചതും അരിപ്പാട്ടു താമസിക്കുവോൾതന്നെയാണ്.

തൃതീയഘട്ടം:— അടുത്ത ഘട്ടം ആ വിനിപാതത്തിൽനിന്നുള്ള അഭ്യുത്ഥാനമാണ്. വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു തിരിയെപ്പോന്നു. അവിടത്തേ പത്നീവിരഹദുഃഖം അവസാനിച്ചു; തന്റെ ബഹിഷ്കരപ്രാണനായ വിശാഖംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ സന്തതസഹവാസസൗഖ്യം വീണ്ടും ലബ്ധമായി. എങ്കിലും അതിനുമുൻപുള്ള വിധിയുടെ ആ കഠിനപ്രഹരം അവിടത്തേക്കു അനുനിമിഷം മർമ്മഭേകമായിത്തന്നെ അവശേഷിച്ചു. “തേജോവധഃ പ്രാണവധാട്ഗരീയാൻ” എന്ന ആപ്തവാക്യം അർത്ഥശൂന്യമല്ല. ഗ്രാഹഗ്രസ്തനായ ആ യുഗനാഥനെ വിശാഖംതരുമനസ്സുകൊണ്ട് സങ്കട

സരസ്സിൽനിന്നു സമുദ്ധരിച്ചതു ശരിതന്നെ; എന്നാൽ ബന്ധനസ്ഥനാകുന്നതിനുമുൻപുള്ള ആനന്ദമയനെയല്ല, പിന്നെയോ ആതങ്കമയനായ മറ്റൊരു പുരുഷനെയാണ് ബന്ധനമോക്ഷം ലഭിച്ച അവസരത്തിൽ ലോകം കണ്ടത്. ആ തിരുമേനിയുടെ അപഭാഷങ്ങളെ വിശാഖവിജയം മഹാകാവ്യത്തിൽ അവിടുന്ന് കീർത്തനംചെയ്തു. പുനസ്സംഘടിതമായ ബുക്കുകമ്മിറ്റിയിൽ വീണ്ടും അദ്ധ്യക്ഷനായി അഷാഗദ്യശാഖയെ പൂർവാധികം പോഷിപ്പിച്ചു. വലിയകൊട്ടാരത്തിലേ ഗ്രന്ഥപ്പുര സ്വപ്നവും പുഷ്പിമത്തുമാക്കി. അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം വിവർത്തനംചെയ്തു കേരളീയർക്കു ആനന്ദം വളർത്തി. അങ്ങനെ പലപ്രകാരത്തിൽ സാഹിതീഭേദതയെ സേവിച്ചുകൊണ്ട് അഞ്ചുകൊല്ലം ഒരുവിധം മനശ്ശാന്തിയോടെ ജീവിയ്ക്കാൻ യാപനം ചെയ്തു.

ചതുർത്ഥഘട്ടം:— കർക്കടകമാസം ൨൧-ാം തീയതി വിശാഖംതിരുനാൾ മഹാരാജാവു സാത്തൂർ തീരമായി. ൧൦൬൨-കർക്കടകം ൩-ാം തീയതി ഇലത്തൂർ രാമസ്വാമിശാസ്ത്രികളും ഭാര്യ വിധോഗംചെയ്തു. അതോടുകൂടി അവിടത്തേക്കു ബുദ്ധൻസാഹിത്യനിർമ്മാതിയിലുള്ള അത്സുകൃതമിഷ്ടവാദം അസ്തമിച്ചു. വിശാഖംതിരുമേനിയുടെ വാഴ്ചക്കാലത്തുതന്നെ അവിടത്തേ മുഖപ്രസന്നതയുടെ അടിയിൽ പ്രേക്ഷകന്മാർക്കു സാദ്രവും സ്ഥായിയുമായി ഒരു ജ്ഞാന ദൃശ്യമായിത്തീർന്നത് ആ രണ്ടു സംഭവങ്ങളോടുകൂടി വളരെ വർദ്ധിച്ചു.

ചതുർത്ഥഘട്ടം:— അതുകഴിഞ്ഞു കേരളകാളിദാസന്റെ ജീവിതത്തിലെ ചതുർത്ഥകക്ഷ്യയിലേക്കു നാം കടക്കുന്നു. ൧൦൬൩-ൽ വ്യാഖ്യാലയേശ്വരശതകം നിർമ്മിച്ചതിൽ പിന്നെ സംസ്കൃതത്തിൽ അവിടുന്ന് ഒന്നാംകിടയിലുള്ള യാതൊരുഗ്രന്ഥവും രചിച്ചില്ല. ശ്രീമൂലകരാമവർമ്മമഹാരാജപദപത്മശതകം ആയില്യംതിരുമേനിക്ക് ആദ്യകാലത്തു സമർപ്പിച്ചിരുന്നതും പിന്നീടു ആവശ്യമുള്ള ചില ചില്ലറ മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തി ശ്രീമൂലംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിനു ഉപായനീകരിച്ചതുമാണ്. വ്യാഖ്യാലയേശ്വരശതകത്തിന്റെ പീഠികയിൽതന്നെ “ഇഴയിടെ സാഹിത്യത്തിൽ അധികപരിശ്രമമില്ലാത്തതിനാലും മറ്റും ഇതിനു കവിതാഗുണം അധികമായിട്ടൊന്നുമില്ല” എന്ന് ഔലത്യപരിമാര

എന്നാൽ മലയാളത്തിന്റെ സ്ഥിതി അ
തല്ലായിരുന്നു. അവിടത്തേക്കു സുഹൃത്തുക്കൾ
വെച്ചു. അവരിൽ പ്രമുഖൻ ഇന്ദുലേഖാക
ന്താവായ ചന്തുമേനോനായിരുന്നു. ഹന്നറ്
മുതൽ ഹൻറ്-ൽ ചന്തുമേനോൻ മരിക്കുന്നതു
വരെ ആ സൗഹൃദബന്ധം അഭംഗ്യമായി
നിലനിന്നു. അമരുകശതകം മലയാളത്തി
ലേക്കു തജ്ജമചെയ്തത് “സുമതികൾ മണ്
ചന്തുമേനവൻതൻ കമനി മനീഷിണി
തീർപ്പുയാലേ”യാണെന്നു് അവിടന്നു് ബ്രിട്ടാപി
പ്പിട്ടുണ്ടു്. ഹന്നറ്-മാണ്ടു മേടമാസം ൨൧-ാം
തീയതി കഥാപുരുഷന്റെ ചിരകാഷ്ടയുടേയും
പ്രാണയത്തിന്റേയും ഫലമായി ശ്രീ
മലതിരുനാൾ തിരുമേനിയുടെ കാരുണ്യം
കൊണ്ടു് ജീവനനുപുരത്തു് ഒരു സം
സ്കൃതപാഠശാല സ്ഥാപിതമായി. ആ
വിദ്യാലയത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലക്കുകതം കഥാ
പുരുഷനിൽത്തന്നെ നിക്ഷിപ്തമാക്കുകയുണ്ടെ
ന്നു്. ഹന്നറ്-മാണ്ടു മീനമാസം ൧൦-ാംതീ
യതി കണ്ടത്തിൽ വരഗീസ് മാപ്പിള കോട്ട
യ്ക്കു് മലയാളമനോരമാപത്രം സ്ഥാപിച്ചതു
ലാഷയുടെ പുരോഗതിയിൽ ഒരു മഹാസംഭവ
മായി കരുതേണ്ടതാണു്. മനോരമയേതു
ടന്നു് ആ സതതോത്ഥമായി ഹന്നറ് വൃശ്ചികം
൧൧-ാംതീയതി കവിസമാജം സ്ഥാപിക്കുകയും
അതു് ഉത്തരക്ഷണത്തിൽ ഭാഷാപോഷിണീസ
ഭയായി വികസിക്കുകയുണ്ടായു്. സഭയുടെവക
യായി നൈമാസികരൂപത്തിൽ ആരംഭിച്ച
ഭാഷാപോഷിണീപത്രിക ൧൭൭-മുതൽ ഒരു
മാസികയായി വളന്നു. അവിടത്തേ ഭാഷാകൃ
തികളിൽ പലതുകൊണ്ടും പ്രധാനമായ മയൂര
സന്ദേശത്തിന്റെ ആവിഭാവത്തിന്നു ഭാഷാപോ
ഷിണിയാണു് കാരണം. വരഗീസ് മാപ്പിള
മനോരമയിൽ ഒരു കവിതാപംകതി ഉൽഖാട
നാചെയ്തു് അതിൽ കേരളത്തിന്റെ നാനാഭാ
ഗങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്ന കവികളെയെല്ലാം
ആദരപൂർവ്വം പ്രവേശിപ്പിച്ചു് അവരുടെ വാങ്
മയങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു് അപരിചിതന്മാ
രായ സാഹിത്യകാരന്മാർക്കു പരിചയത്തിന്നും
പരിചിതന്മാർക്കു സൗഹൃദലാഭത്തിന്നും വഴിതെ
ളിച്ചു തദ്വാരാ ഭാഷയ്ക്കു് ഉൽക്കഷ്ഠം അന്നു
വാചകന്മാർക്കു് ആവിഷയത്തിൽ അഭിലാഷിയും
വർദ്ധിച്ചു. ആ പുതിയ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ
ജീവനാഡി വലിയകോയിത്തമ്പുരാനായിരുന്നു.

അവിടത്തേ അനുയായിയും ആജ്ഞാകരനുമായി വറഗീസ് മാപ്പിള ചെയ്ത സാഹിത്യകൈകളും സമുദ്ധഫലമായി പരിണമിച്ചതിൽ ആശ്ചര്യത്തിന് അവകാശമില്ലല്ലോ. ആ ഹൃദയമാരിയായ നഭോമണ്ഡലത്തിൽ നിരവധി നക്ഷത്രങ്ങൾ അത്യന്തം ജ്വലിച്ചുമാനങ്ങളായി പ്രകാശിച്ചിരുന്നു. പലയുടെയെല്ലാം മധ്യത്തിൽ അവ ഓരോന്നിനേയും പ്രകാശത്തെ ഭരണിയിച്ചുകൊണ്ടു്, അഖണ്ഡവും അകളങ്കവുമായി ഒരു ചന്ദ്രബിംബം അതിന്റെ ശീതളകിരണങ്ങൾ ലോകമെങ്ങും വർഷിച്ചു. ആ കലാനിധിയാണ് വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ. പക്ഷേ തന്നിമിത്തം ഒരു പുതിയ ഭാരം അവിടത്തേക്കു വഹിക്കേണ്ടിവന്നു. കോളത്തിൽ പത്രങ്ങളും മാസികകളും എണ്ണത്തിലും വണ്ണത്തിലും പെരുകിത്തുടങ്ങി. അവ ഓരോന്നിനും ഏതെങ്കിലും ചെറുതരത്തിലുള്ള സാഹിത്യ സാമ്യമെങ്കിലും ചെയ്യുവാൻ അവിടുന്ന് നിർബ്ബന്ധിക്കപ്പെട്ടു. അതിനുപുറമേ അച്ചുക്കുടങ്ങളുടെ സംഖ്യവർദ്ധിച്ചപ്പോൾ അവയിൽനിന്നുധാരാളം പുസ്തകങ്ങളും മുദ്രിതങ്ങളായിത്തുടങ്ങി. ആ പുസ്തകങ്ങൾക്ക് ഓരോന്നിനും അവിടത്തേ പരിശോധനവേണം; അവതാരികവേണം “പോകെന്ന് ചൊല്ലിയാൽ പോകയില്ലാരുമേ” എന്ന ഭേദനാരേപ്പറ്റി നന്ദികേശപൻ ഗിരിജാകല്യാണത്തിൽ ശ്രീപരമേശ്വരനോട് നിവേദനം ചെയ്യുന്നുണ്ടു്. വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ “പോകെന്ന് ചൊല്ലാൻതന്നെ അറിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു് നന്നേത്തടം കണ്ടുകൊണ്ടു് അവരും കഴിച്ചു. ആ പുതിയ പ്രാബല്യത്തെ അനുസ്മരിച്ചുകൊണ്ടാണ് കണ്ണടക്കുന്തമ്പുരാൻ ൧൯൭൦-മാണ്ടുതന്നെ അയച്ച ഒരുക്കത്തിൽ “വിരളവിരളകാവ്യാലാപകേളീപ്രസംഗം:-- പ്രപുരതപരമാത്മാഭ്യാഗനിത്യപ്രവൃത്യാ”എന്നു് അവിടുന്ന് പരിചയിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഗ്രന്ഥകാരന്മാരുടെ നിത്യശല്യംകൊണ്ടു് ഇക്കുപ്പൊരുതിയില്ലാതെയായിട്ടും അവിടുന്ന് നീരസമായ ആ പ്രവൃത്തി ആയുരന്തംവരെ അനുസ്മൃതമായി തുടന്നുകൊണ്ടുപോയി. ൧൯൭൦-മാണ്ടേടുക്കൂടി ബുക്കുകമ്മിറ്റി പുതിയപുസ്തകങ്ങൾ എഴുതേണ്ടതില്ലെന്നു ഗവണ്മെൻറു തീരുമാനിച്ചു. ആ വിഷയത്തിൽ അവിടത്തേ അഭിപ്രായം വിപരീതമായിരുന്നതിനാൽ അതും മനോവ്യഥയ്ക്കും ഒരുക്കാരണമായിത്തീർന്നു. ആ കൊല്ലം കക്കുകമാസം ൧൧-ാം തീയതി അവിടത്തേ പ്രിയമാതാവു് ഐഹികവാസം വെടിഞ്ഞു. പ്രിയതമയുടെ

ആരോഗ്യവും ക്രമേണ ക്ഷയിച്ചുവന്നു. അന്നു പത്മിതാദളവത്തിന്റെ ഭാരമേറിയതും ഏതാനും ത്തിലുള്ളതാണെന്നും അത് അനുഭവിച്ച മാതാ പിതാക്കന്മാർക്കു അറിഞ്ഞുകൂട്ട. റാണി ലക്ഷ്മി ബായിക്കു സന്താനയോഗമില്ലെന്നും ഉദ്ദേശം പത്തുകൊല്ലത്തിനുമുമ്പുതന്നെ ആ തിരുമേനിയും വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ ഗ്രഹിച്ചിരുന്നു. ആ മനോവേദം ക്ലിഷ്ടയിൽ പതിക്കു സി. ഐ. എന്ന മഹാനാതമ്പിരുദവും. ഭർത്താവിനു സി. എസ്സ്. ഐ എന്ന ഉൽകൃഷ്ടബിരുദവും ഇതര ബിരുദങ്ങളും ലഭിച്ചതുകൊണ്ടു എന്തുസന്തോഷമാണുണ്ടാകുക! ഹംസ്-മാണ്ടു മിഥുനമംസം ൨-ാംതീയതി ആ മനസ്സിനി അവിടത്തെ ഏകാന്തദളവത്തിൽ പതിപ്പിച്ചു സ്വർഗ്ഗാരൂഢയായി. “സീമാരീതേ കദനജലയൗ കേരളം തള്ളിവിട്ടാൻ” എന്നു നിഷ്കരുണനായ വിധിയെ സകലജനങ്ങളും പഴിച്ചു. ഫലമുണ്ടോ? വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുവനന്തപുരത്തു തനാതുശേഷനായി.

പഞ്ചമഘട്ടം:—ആ സംഭവനിബിഡമായ ജീവിതത്തിന്റെ സായാഹ്നമാണ് പഞ്ചമഘട്ടം. കേരളവർമ്മദേവന്റെ പ്രേയസി പരമപദത്തിൽ ലയിക്കുന്നതിനു സ്വല്പമുമ്പ് ഹംസ് വൃശ്ചികം ൧൬-ാംതീയതി മഹാരാജ കുടുംബത്തിലേക്കു ഭരതേട്ടക്കുപ്പെട്ട മഹാരാണി സേതുലക്ഷ്മിബായിയുടെയും മഹാരാണി സേതു പാവതിബായിയുടെയും സമത്ഥവും സർവ്വതോ മുഖവുമായ പരിപോഷണത്തിനു ശ്രീമൂലംതിരുനാൾതിരുമേനി അവിടത്തെയാണു് ചുമതലപ്പെടുത്തിയതു്. അത്യന്തം ആത്മർത്ഥമായ ഭക്തിയോടും ശ്രദ്ധയോടുംകൂടി അവിടുന്ന് ആ കൃത്യം നിർവ്വഹിച്ചു. ഹംസ്-മാണ്ടു് കഥനായകന്റെ ഷഷ്ഠ്യബുദ്ധത്തിന്നുടേയും കൊണ്ടാടി. ഹവർ-ൽ ജ്യേഷ്ഠൻ യശസ്സരീരനായി. ഹവർ-മാണ്ടു തുലാമാസം ൨൨-ാംതീയതി മഹാരാണി സേതു പാവതിബായിതിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ഇന്നു തിരുവിതാംകൂർരാജ്യം ജനകാഭിരാജ്ഞിമാരെപ്പോലെ വാണരുളുന്ന ശ്രീചിത്തിരതിരുനാൾ ബാലരാമവർമ്മമഹാരാജാവുതിരുമേനിയെ പ്രസവിച്ചു. ആ സംഭവം കഥാപുരുഷന്റെ വാല്മ്യത്തെ ചരിതാർത്ഥമാക്കി. ആ മാസം ൨൬-ാംതീയതി അവിടുന്ന് എറിക്കയച്ച ദൈവത്തിൽ “ഹർദ്ദ-മാണ്ടിനിപ്പുറം ഈ രാജ്യത്തുണ്ടായിട്ടുള്ള ഒരു സന്തോഷവർത്ത

മാനം കണ്ടു് ആനന്ദിക്കുവാൻ എന്റെ വാല്മ്യത്തിൽ സംഗതിയായതു ജഗദീശപരിയുടെ കാരുണ്യവിലാസംതന്നെ” എന്ന് ആ വൃത്താന്തത്തെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു. ഹർദ്ദ വൃശ്ചികം ൯-ാംതീയതി അന്നത്തേ ആററിങ്ങൽ ഇളയതമ്പുരാൻ അശ്വതിതിരുനാൾ മാർത്താണ്ഡവർമ്മ ബി. എ. കൊച്ചുതമ്പുരാനെ പ്രസവിച്ചുസംഭവമാണു് പ്രകൃതത്തിൽ സൂചിതമായിട്ടുള്ളതു്.

അക്കാലത്തു വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ അതിർത്തിയായ ശക്തിവൈകല്യംകൊണ്ടും മാനസകലം ഉന്മേഷക്ഷയംകൊണ്ടും സാഹിത്യാഭിവാചാരങ്ങളിൽനിന്നു് ഉത്തരോത്തരം വരമിച്ചു് അന്തർമ്മുഖനായി, വൈരാഗ്യധനനായി, ആയുസ്സേഷം നയിക്കുകയായിരുന്നു. നീലകണ്ഠഭിക്ഷിതരുടെ നന്യാപദേശശതകവിവർത്തനംചെയ്തു. തന്റെ അനുചരന്മാരുമായ രാജരാജവർമ്മകോട്ടയം മഹാൻ അതിൽ നാല്പതിൽ പത്തു ശ്ലോകങ്ങൾ വ്യാഖ്യാനിച്ചിരുന്നു. എന്തുള്ളതുകൊണ്ടാണു് ആ നന്മത്തിൽ അവിടത്തേക്കു വിശേഷപ്രസക്തി ജനിച്ചതു്. അതിന്റെ പ്രസ്താവനയിൽ അവിടത്തേക്കു സജാതീയഭക്തിയാക്ഷരപ്രസാഹലം ഉണ്ടായിട്ടുള്ള ഭാഷാകാവ്യചമ്പനയൽ ആദരാതിശയമുണ്ടെന്നു ഉന്നിതപ്പെട്ടു പറഞ്ഞിരുന്നു. ആ വിഷയം സംബന്ധിച്ചുള്ള വാദങ്ങളിൽ അവിടുന്ന് ആ നിലയിൽനിന്നു രേഖാമാത്രംപോലും വ്യതിചലിച്ചില്ലെങ്കിലും “പ്രാസപ്രയോഗനിയമത്തെയാഴിച്ചു നവ്യം കാവ്യം” ഒന്നു രചിക്കണമെന്നു എതിർക്കുകയുണ്ടെന്നുതാവായ തന്റെ ശിഷ്യാഗ്രാഹ്യൻ അപേക്ഷിച്ചപ്പോൾ അതിന്നു വഴിപ്പെട്ടു ‘ഭൈവയോഗം’ എന്ന ലഘുതതി നിർമ്മിച്ചു. പിന്നീടു് അവിടത്തേ ഭാഷാകൃതികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ സ്തുരിക്കേണ്ടതു ശ്രീപത്മനാഭപദപത്മശതകവും സ്തുതിശതകവും മാത്രമാണു്.

“നാലഞ്ചുഭാഷകൾമുഷിഞ്ഞുവുമാപറച്ചേൻ;
പാലഞ്ചിടുംമൊഴിയുമായ് പലനാൾ-
കഴിച്ചേൻ;
കാലംചതിച്ചു; കരുണാകര! ഞാനിനിത്തു-
ക്കാലഞ്ചുവൻ; കനിവിനോടധികാത്തു
കൊറുക.”

എന്നും മറ്റുമാണു് അവിടത്തേ അനുരാഗം അവയിൽ ആദ്യത്തെക്കൃതിയിൽ പെട്ടിപ്പറപ്പെട്ടതു്. സ്തുതിശതകമാണു് ഒരു

വിലത്തേ വാങ്മയം. അത് ഹവൻ-ൽ പ്രസിദ്ധീകൃതമായി. അന്നും അവിടത്തേ കവനകലാകൗശലം അതിന്റെ അത്യുച്ചകോടിയിൽ തന്നെ പരിലസിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിന് അതിലെ പല ശ്ലോകങ്ങളും സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നു. ഭൂതനാഥപരമായ താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകം പരിശോധിക്കുക:—

“ശരചാപധരൻ നവീനധാരാ-
ധചോരുദ്യുതി ധാമികാഗ്രഗണ്യൻ
സുരചാരണസേവ്യനാശ്രയം മേ
വരചാമീകരഭൂഷനായുഭവൻ.”

സ്വർഗ്ഗാരോഹണം:— കഴിഞ്ഞു. ആ മോഹനരജ്ഗത്തിനു മുന്നിൽ കാലയന്ത്രിക അപ്രകാശമായി വീഴുന്നു. അതിൽ വിവിധഭൂമികൾ അധികരിച്ച വിഭജനടനംചെയ്ത വിരനത്തകനെ ഉപദ്രവിക്കുകലാകത്തിന് സ്മരിക്കുകയല്ലാതെ പരകവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. ഹൃദയം-മാണ്ടു മങ്ങളമാസം അവസാനത്തിൽ മൈതൃത്തപോയ പെരുന്തുകോവിലപ്പനേയ്ക്കു തിരിയെ കാഴ്ചപ്പാവനു വേലായുധനേയും തൊഴുതുക്കൊണ്ടു തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു മടങ്ങിയ അവിടത്തേ മോട്ടോർകാർ കായം കളത്തിനുസമീപം മറിയുന്നു. അയ്യോ! അവിടത്തെ ക്ഷീണഹൃദയത്തിൽ അതിന്റെ കരോരാലാതം ഏല്ക്കുന്നു. തൽക്ഷണംതന്നെ കൂടെയുണ്ടായിരുന്ന ഭാഗിനേയൻ പ്രൊഫെസ്സർ രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ അവിടത്തേ പല്ലക്കിൽ കയറ്റി മാവേലിക്കരകൊട്ടാരത്തിലേക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നു. ആ വിപത്തു സംഭവിച്ചതു കന്നി ൪-ാം തീയതിയാണു്. നൂ-ാം തീയതി ആ കൊട്ടാരത്തിൽ വെച്ച് ഓ-മത്തെ വയസ്സിൽ സകലഭിഷക്കുകളേയും നൈരാശ്വഭരതരാക്കി, കന്യാകുമാരിമുതൽ കാസർഗോഡുവരെയുള്ള മലയാളികളെ ആകമാനം ഝാത്തുടുത്തിൽ നിമഗ്നരാക്കി, ഗൈവാണികൈരളീഭേവിമാരെ ഗതഭന്തു കളളാക്കി, ഭീനാക്രന്ദനം കൊണ്ടു ഭിഷ്കുവർണ്ണം മുഖരിതങ്ങളാകവേ; ആധുനികകാലത്തെ അപതാരപുരുഷന്മാരിൽ അഗ്രഗണ്യനെന്നു കേരളസാഹിത്യത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം നിസ്സംശയം ഉൽഘോഷിക്കാവുന്ന ആ മഹാത്മാവു് ഭേദത്തെ ചിതാഗ്നിക്ക് ആഹുതീകരിച്ച് ആത്മാവിനെ സച്ചിദാനന്ദോത്സത്തിൽ ലയിപ്പിക്കുന്നു. ആക്കെന്തു ചെയ്യാം? ‘പ്രാണനാം ഗതിരീട്ടശീ! മരിക്കുന്നവർ മറയ്ക്കു; ഇരിക്കുന്നവർ കരയുന്നു.

സംസ്കൃതകൃതികൾ:— കേരളവർമ്മഭേവന്റെ ഭീർഘജീവിതത്തെ വിവിധരസശബളമായ ഒരു വിശേഷാത്തരകാവ്യമാണെന്നു നാം കണ്ടുവല്ലോ. ഓരോ ഭേദത്തേയും സാഹിതിവല്ലഭന്മാരുടെ വാങ്മയങ്ങളെ വിലമതിക്കേണ്ടതു് അതതു ഭേദത്തേയും കാലത്തേയും വിമർശനസിദ്ധാന്തങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി പലപ്പോഴും നാം സ്ഥലജലഭൂമത്തിനു വിധേയരായി പരപരിമാസത്തിനു പാത്രീഭവിക്കുകതന്നെ ചെയ്യും. ആ തത്വം അനുസ്മരിക്കാമെങ്കിൽ കഥാനായകനെ അന്നത്തെ സഹൃദയധൂരീണന്മാർ അതുവളരെ മാനിച്ചിരുന്നതു് എന്തുകൊണ്ടെന്നു ഗ്രഹിക്കുവാൻ വൈഷമ്യമുണ്ടാകുന്നതല്ല. എന്നാൽ പ്രകരണത്തിൽ പരസ്പര്യുതീതി പരിത്യജിച്ച പാശ്ചാത്യരീതിയെത്തന്നെ ആശ്രയിച്ച് അവിടത്തേ സാഹിത്യസേവനത്തെ പരരോഭാഗ്യാപരസ്സരമായി പരിശോധിച്ചാൽപോലും അതു മഹത്തമമാണെന്നു നിഷ്കണ്ഠനായ ഏതു നിരൂപകനും ഹൃദയമെന്നു് ഒന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതുകൊണ്ടെങ്കിലും സമ്മതിക്കാതെ നീക്കുപോക്കില്ല. അതോടുകൂടി അനിതരസാധാരണങ്ങളായ അവിടത്തേ ഗുണഗണങ്ങളും നമ്മുടെ ആരാധനയ്ക്കു അർപ്പിക്കുന്നു. പുരുഷത്തിൽ അവിടത്തേ ജീവിതമെന്നപോലെ വാങ്മയവും സാഹിത്യസരണിയിലേ അധഃനിനന്മാർക്കു മാറ്റുടർകമാണു്; ഉത്തിഷ്ടമാനന്മാർക്കു ഹസ്താവലംബമാണു്.

ഇരുപത്തഞ്ചോളം കൃതികൾ അവിടുന്ന് സംസ്കൃതത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ളവയിൽ ൧, വിശാഖവിജയം മഹാകാവ്യം; ൨, ക്ഷമോപണസഹസ്രം; ൩, യമപ്രണാമശതകം; ൪, കംസവധചമ്പു; ൫, തുലാഭാരശതകം; ൬, തിരുനാൾപ്രബന്ധം; ൭, ശുഭ്ഗൗരമഞ്ജരിഭാണം; ൮, ശ്രീമൂലകമഹാരാജപദപത്മശതകം; എന്തിനെയും മാനുസ്ഥാനം കല്പിക്കാവുന്നതാണു്. ഇങ്ങനെ ഞാൻ പ്രസ്താവിക്കുമ്പോൾ ഇതരകൃതികൾ നിസ്സാരങ്ങളാണെന്നു് അനുവാചകന്മാർ തെറ്റിദ്ധരിക്കരുതു്. അവിടുന്ന് സർവവും സാരവത്തുമായല്ലാതെ ഒരൊറ്റ ശ്ലോകം പോലും എഴുതിട്ടില്ലെന്നു് എനിക്കു സമർത്ഥിക്കുവാൻ സാധിക്കും. എഴുത്തുകളിൽ കൂടിയും അന്യാദൃശമായ ആ വശ്യവചസ്സും അവിടുന്ന് പ്രതിഫലിപ്പിച്ചിരുന്നു. കൊടുങ്ങല്ലൂർ കണ്ണി കുട്ടൻതമ്പുരാൻ എഴുതുന്ന ഒരു കത്തു് ആ

മഹാകവികൂടസ്ഥൻ ആരംഭിക്കുന്നത് എങ്ങനെയാണെന്ന് പരിശോധിക്കുക.

“കല്യാണമാവഹതു വഃ കരുണാകടാക്ഷ-
കല്പോലധൂതചരണാനതകല്പാഷ്ടമം
കല്യാണഭൂമിശാകാമുകപൂർവ്വപുണ്യ-
ഹല്പോഹം ശിതമുദാരതരം മഹസ്തൽ.”

പോരെങ്കിൽ ഇതാ മറെറൊരു ശ്ലോകം,

“പുഷ്പാതു പുഷ്പലം വഃ
ശംഭോരംഭോരുമാരികചം
പുണ്യഫലം കിമപി മഹഃ
ശംഭോരംഭോരുമാരിമുഖം.”

അവിടത്തെ സംസ്കൃതകാവ്യങ്ങളിൽ മികച്ചതല്ലെന്ന ചില സിദ്ധികൾ രസാനുഗുണങ്ങളായ ശബ്ദങ്ങളുടെ വിസ്തൃതനീയമായ ഘടനാവിശേഷവും പണ്ഡിതമൂർച്ഛനാരുടെ ആദരാതിശയത്തെ അനായാസേന ആവർജ്ജിക്കുന്ന മഹാവൈയാകരണതവുമാണ്. ആ സിദ്ധികൾ അതിനുമുൻപു കേരളം സമഗ്രമായിക്കണ്ടതുമേല്പത്തുർ ഭട്ടതിരിയിലും ഒട്ടൊക്കെ അല്പായുസ്സായി അന്തരിച്ചുപോയ അശ്വതിരിനാൾ ഇളയതമ്പുരാനിലുമാണ്. കൊടുങ്ങല്ലൂർ വിഭാൻ ഇളയതമ്പുരാനേയും ഇലത്തൂർ രാമസ്വാമിശാസ്ത്രികളേയും അങ്ങിങ്ങു ബാധിച്ചു കാണുന്ന പടകാക്ഷശൃംഗം വലിയകോയിത്തമ്പുരാനെ സമീപത്തെങ്ങും ഒരുവസരത്തിൽ പോലും എത്തിനോക്കിയിട്ടില്ല. ആ അതുളതശൈലി അവിടത്തേക്കു് ൧൦൩൩-ാമാണ്ടു മീനമാസത്തിൽ—കഷ്ടിച്ച പതിനാറുവയസ്സുമാത്രം തികഞ്ഞപ്പോൾ പോലും—അധീനമായിരുന്നു എന്നു തിരുനാൾപ്രബന്ധം വായിച്ചിട്ടുള്ളവരോടു പറഞ്ഞറിയിക്കേണ്ടതില്ല.

“ദ്രവ്യൽപ്രത്യർത്ഥിപ്രഥപിപരിവൃദ്ധമദസ-
ന്ദോഹനിഹാരധാരാ-
സംഹാരാക്ഷപ്രകാശായിരബഹുളജ്ജാ-
ഗൌരവാടോപശാലീ
ക്ഷീരാംഭോരാശിവിചീവിസ്രമരകരുണാ-
തുദീലാപാംഗവീക്ഷാ-
മാധുര്യോദേകഭൂതീകൃതനതകടനോ-
രാജതേ രാമരാജഃ”

എന്നിത്തരത്തിൽ പതിനേഴാമത്തെവയസ്സിൽ ആരെങ്കിലും ഒരു ശ്ലോകമെങ്കിലും എഴുതിയതാ

യി സാഹിത്യചരിത്രം നമുക്കു കാണിച്ചുതന്നുണ്ടോ? ഇല്ല. അതുമാത്രമല്ല, സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലും ഒന്നുപോലെ ദ്രുതകവനംവെച്ചുനന്നിന്നും അവിടത്തേക്കു ബാല്യമുതൽക്കുതന്നെ കഴിവുണ്ടായിരുന്നു. അറുപത്തഞ്ചുപദ്യങ്ങളും ഒൻപതുഗദ്യങ്ങളും അടങ്ങിയതാണ് തിരുനാൾപ്രബന്ധം; അത് അവിടുന്ന് ഒരു രാത്രിയിൽ മൂന്നോനാലോ മണിക്കൂറുമാത്രം വിനിയോഗിച്ചാണ് ഉണ്ടാക്കിയതെന്ന് അറിയുമ്പോൾ ഭാഗ്യകന്മാർക്കു രോമാഞ്ചമുണ്ടാകുന്നു. ഗ്രൂവചരിത്രത്തുടക്കം പത്തുദിവസംകൊണ്ടും പരശുരാമനെയും ആട്ടക്കഥ ഒരു രാത്രി കൊണ്ടും മയൂരസന്ദേശം വിവിധകൃത്യശതങ്ങളുടെ മധ്യത്തിൽ നാല്പത്തുദിവസംകൊണ്ടും നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതാണെന്നു കാണാം. അവിടത്തെ നാലു കൃതകാവ്യങ്ങളിൽ മജ്ജനോന്മജ്ജനത്തിൽ ഉത്തമകാരികൾ മഹാഭാഷ്യാനന്ദം വ്യാകരണപരിചിട്ടുള്ള പണ്ഡിതസഹൃദയന്മാരാണ്. അവിടുന്ന് തന്നെ ആ വസ്തുത ശൃംഗാരമഞ്ജരിയോണത്തിൽ.

“സാഹിത്യമുതവാരിധരസദ്രശീ
ശംഭീരതാം മാനവാ-
വിജ്ഞായൈവ ഭജംഗപംഗദഗവി-
സിദ്ധാന്തസാരാനപി
ദൂരോത്സാരിതമത്സരഃ കവിഗിരാം
ഗർവാസ്തുതീ കുർവാ-
മേതത് ള്ളമുദയമേതദിതി ന
സ്വപ്നമുദയമുഷ്യതാം.”

എന്നപദ്യത്തിൽ മഹാകവനം പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. “അയ്യോ! ആ സംസ്കൃതകവിത!” എന്നു ഒരിക്കൽ അവിടത്തെ സന്നിധിയിൽ അവിടുന്ന് കേൾക്കാതെ എന്നോടു ഭാഷയിലെന്ന് പോലെ സംസ്കൃതത്തിലും മഹാകവിയുൾന്നായിരുന്ന കണ്ണിശ്ശട്ടൻതമ്പുരാൻ ഭയഭക്തിപരവശനായി പറഞ്ഞതു ഞാൻ ഇപ്പോഴും സ്മരിക്കുന്നുണ്ട്.

ഭാഷാകൃതികൾ; പദ്യം—“സംസ്കൃതകൃതികൾ ഇരിക്കട്ടെ; ഭാഷാകൃതികളോ?” എന്നൊരു ചോദ്യം പൂർവ്വപക്ഷരൂപത്തിൽ ചിലർ പ്രകൃതത്തിൽ ചോദിക്കാം. എനിക്ക് അവരോട് ഒരു പരമാർത്ഥം പീഠികയായി പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അവിടത്തെ പ്ലോലെയുള്ള മഹാപണ്ഡിതനായ കവിശ്വരന്മാർ അക്കാലത്തു സംസ്കൃതത്തിൽ മാത്രമേ

കവനം ചെയ്തിരുന്നുള്ളു. താൻ ഒരു ഭാഷാകവിയാണെന്ന് അവിടുന്ന് ഒരിക്കലും അഭിമതനായിരുന്നില്ല. അപാഘോഷലോകനാകൊണ്ട് ഭാഷാപദ്യസാഹിത്യത്തെ അനുഗ്രഹിക്കുകമാത്രമായിരുന്നു അവിടുന്ന് ചെയ്തത്. “പ്രൈശ്വര്യസ്മിരസികയ ബാലവനിതാസന്ദേശം കഥം രോചതേ?” എന്ന് ഒരു ആപ്തവാക്യമുണ്ട്. അക്കാലത്തേ സാഹിത്യചക്രവർത്തിക്കു ഭാഷയിൽനിന്ന് ആകമാനം വിട്ടുപിറിയുവാൻ തൻ വാഹമില്ലാത്തതിനാലും സംസ്കൃതപണ്ഡിതന്മാർല്ലാത്ത ചില പ്രേമസുന്ദരതകളുടെ അർത്ഥം നിരസിക്കുക സാധ്യമല്ല എന്നാലുമാണ് പത്തോളം ഭാഷാകാവ്യങ്ങൾ അവിടുത്തേക്കു രചിക്കുവാൻ സന്ദേശിപ്പുന്നത്. അദ്ദേഹം അതിനുള്ള ശ്രമങ്ങളായി ശോഭിക്കുന്ന പദ്യങ്ങളെ വാങ്ങിയെടുത്തു. അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം വിവർത്തിച്ചതും മയൂരസന്ദേശം സ്വതന്ത്രരീതിയുമാണ്. അദ്ദേഹം ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ രണ്ടു നവീനപദ്ധതികൾ ഉൾക്കൊണ്ടുവെക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം അവിടുത്തെ സാഹിത്യനഭോവീഥിയിലെ പദ്യചക്രവർത്തിയായി പരിഗണിക്കാവുന്നതുമാണ്. ഉണ്ണിപ്പിള്ളസന്ദേശം, കോകസന്ദേശം തുടങ്ങിയ ചില ഭാഷാസന്ദേശകാവ്യങ്ങൾ പ്രാചീനകവികൾ നിർമ്മിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതു പിന്നീടുള്ള കണ്ടുപിടിത്തമാണ്. അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളത്തിന് എത്രയോ തജ്ജമകൾ പിന്നീടു ആവിർഭവിച്ചു. വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ തജ്ജമയേക്കാൾ തങ്ങളുടേതു നന്നാകണമെന്നുവെച്ച് അവരിൽ ഓരോരുത്തരും തങ്ങളാൽ കഴിയുന്നിടത്തോളം അതിലേക്കായി ശ്രമിച്ചുനോക്കി. എന്നിട്ടെന്തായി പലം? കാലം കൊണ്ട് ഒന്നാമതായ തജ്ജമതന്നെ കാര്യം കൊണ്ടും ഒന്നാമതായി ഇന്നും അവശേഷിക്കുന്നു. ചില ശ്ലോകങ്ങളിൽ സംസ്കൃതപദപ്രയോഗം വേണ്ടതിലധികമായപ്പോഴെന്ന് അവിടുത്തന്നെ സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനുള്ള മാർഗ്ഗം കറച്ചു ആ തജ്ജമയെ മറയ്ക്കുവയുമായി തോലനം ചെയ്യാലും എങ്ങനെയാണു് അതു പ്രഥമസ്ഥാനത്തിൽതന്നെ അടിയുറപ്പിച്ചു് അജയ്യമായി നിലകൊള്ളുന്നത്? അതിന്റെ കാരണങ്ങളെ ഇവിടെ വിവരിക്കുന്നില്ല. ആ വസ്തുതയെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകമാത്രമേ ചെയ്യുന്നുള്ളൂ.

മയൂരസന്ദേശത്തിന് അന്യത്ര ദർശനീയങ്ങളല്ലാത്ത ചില ഗുണവിശേഷങ്ങളുണ്ട്. മേഘസന്ദേശം അതിനെ അർദ്ധാസനം നല്കി

ആദരിക്കണമെന്ന് ആരും വാദിക്കുന്നില്ല; വാദിക്കുകയുമില്ല. എന്നാൽ ഇതിവൃത്തത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം കാളിദാസകൃതി കേരളവർണ്ണനാർക വഴിമാറിക്കൊടുത്തേ മതിയാകൂ. ആദ്യത്തേതിൽ യക്ഷൻ മേഘത്തെ തന്റെ സന്ദേശഹരനാക്കുന്നു. രണ്ടാമത്തേതിൽ കവിതന്നെയാണു് മയൂരത്തെ പ്രിയതമയെന്നു സന്ന്യയിച്ചു ലേക്കു് അയയ്ക്കുന്നത്. ഒന്നു പക്ഷപ്പെലിതം; മറേറതു സ്വാനഭവലിതം. അതുകൊണ്ടു മയൂരസന്ദേശത്തിനുള്ള മാഹിമാതിശയം അനപലപനീയമാണു്. “സ്വാഭാവികാൽ കൃത്രിമമനുഭവേ” എന്ന ലോകനീതിയനുസരിച്ചു യഹൂദയന്തെന്നയാണു് സാക്ഷി. കേരളവർണ്ണനാർക ഭവിയി പതിപ്പിച്ച പക്ഷത്തിൽനിന്നു് ഒരു ജഗന്മാഹനമായ ചെന്നമരപ്പുറു വിരിഞ്ഞു. അതാണു് മയൂരസന്ദേശം. അതിന്റെ കലാശിപ്പത്തിൽ കരുതിക്കൂട്ടി സ്വാഭാഭാഷാസന്ദേശമായ വണ്ണനത്തിനു പദേപദേ പ്രാധാന്യം നല്കിയിട്ടുണ്ട്. അതിപ്പാടുനിന്നു തിരുവനന്തപുരത്തേക്കുള്ള മാർഗ്ഗവണ്ണനത്തിന്റെ തന്മയത്വം ഗുഹ്യമാണാണു് ആ സന്ദേശത്തിനു വിഷയിഭവിച്ച സംഭവം നടന്നതു എന്നു് അനുസ്മരിച്ചു് അന്നത്തേ സ്ഥിതിഗതികൾ ഗ്രഹിച്ചു വായിക്കുന്നവർക്കു് വിശിഷ്ട അനുഭവവേദ്യമായിരിക്കും.

“ലീലാരണ്യേ വിഹഗമുഗയാ-
ലോലനായേകദാ ഞാൻ
നീലാപാദേശം കമപി നീഹനി-
ച്ചിടിനേൻ നീസജത്തെ;
മാലാന്നാരാൽ മരുമിണയെ-
ക്കണ്ടു നീ താൻ ച നേതും
കാലാഗാരം സപദി കൃപയാ
കാതരേ! ചൊല്ലിയില്ലേ?”

എന്ന അഭിജ്ഞാനശ്ലോകം ധ്വനികാവ്യത്തിനു മൂലാഭിഷേകോദാഹരണമാണു്. ഏതു വൈകടികൻ ഏതു നിക്ഷോപലത്തിൽ മാറുറയ്ക്കുന്നോക്കിയാലും അതു പത്തരമാറു തകുമായി പരിലസിക്കുകതന്നെ ചെയ്യും.

ദൈവയോഗം:—ഉയർന്നുപറക്കാവുന്ന പക്ഷിക്കേ താണുപറക്കുവാനും കഴിയൂ. പ്രാസരഹിതമായി കേരളവർണ്ണനാർക പുതിയമാതിരിയിൽ നിർമ്മിച്ച ദൈവയോഗത്തിലേ ഇതിവൃത്തഘടനയും പ്രതിപാദനരീതിയും പദപ്രയോഗഘടനയും എല്ലാംതന്നെ പുത്തനാണു്.

“ഉണ്ടായിപ്പണ്ടു വിരതനായ വിരളത്തു
വീട്ടിനുമെച്ചമെഴുമീച്ചരണെന്നൊരിശൻ”

എന്നെഴുതുന്നത് “ധാരാവാദര ചമച്ചോരുടകം”
എന്നെഴുതിയ കവിതയെന്നയാണോ എന്ന് അ
നുവാചകന്മാർക്കു പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽ സംശയം
തോന്നുവാൻ സാധ്യമാകുമുണ്ട്. അത്രമാത്രം
അഭിജ്ഞാനശാക്തന്മാരുടെ ഇടയിൽനിന്നു ഭിന്നമായ
ഒരു കവ്യശൈലിയാണു് കവി ചെയ്തതെന്നു
ത്തിൽ സ്പികരിച്ചിരിക്കുന്നത്.

“കൈക്കൊണ്ടമേകിയവരായതുവാങ്ങുമെന്നു
ലോകപ്രസിദ്ധമതുതെല്ലമലമല്ല;
ഏറെപ്പറഞ്ഞുപലമെന്നപരായിയായി-
ജ്ജലിൽക്കിടന്നുജളനീച്ചരപ്പിള്ള ചത്തു.”

എന്ന ഒഴുക്കൻ മലയാളശ്ലോകവും അതിലുള്ള
തുതന്നെ. അത്തരത്തിലുള്ള അനേകം ശ്ലോക
ങ്ങൾ അവിടുന്ന് സന്ദർഭശാൽ വേറെയും രചി
ച്ചിട്ടുണ്ട്. സംസ്കൃതത്തിൽ വലിയ വ്യുൽപ്പത്തി
യില്ലാത്ത നടുവത്തപ്പൻനമ്പൂരയും മറ്റുമാ
യി ആ രചിതവേദി അവരുടെ ലളിതഭാഷ
യിൽതന്നെയാണു് കത്തിപ്പൊട്ടു നടത്തിവന്ന
തു്. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽ ആദ്യ
ത്തേതു നടുവത്തപ്പനും രണ്ടാമത്തേതു തരവ
ത്തു് അമ്മാളുഅമ്മയ്ക്കും അയച്ചതാണു്.

“പട്ടില്ല നല്ലതിവിടങ്ങളിലൊന്നു പിന്നെ-
ക്കിട്ടി ക്ഷിതീശപരി മമ പ്രിയതൻ പ്രസാദാൽ;
കെട്ടിപ്പൊതിഞ്ഞമരുക്കത്തൊടേന്നയച്ചേൻ;
പൊട്ടിച്ചുനോക്കിയിതമെങ്കിലെടുത്തുകൊൾക ”

“അമ്മാവിനുള്ള തളിർ നവ്യചസ്തലകുളി
സമ്മാനമേകവതു തിന്നുകഴിഞ്ഞിടുമ്പോൾ
അമ്മാ! പുറപ്പെട്ടമിളക്കയിലിന്റെ പാട്ടു-
മമ്മാളുവമ്മയുടെ സുകുതിയുമൊന്നുപോലെ.”

ആട്ടക്കഥകൾ:—കേരളവർമ്മദേവന്റെ ആ
ട്ടക്കഥകൾക്കു പ്രചാരം കുറവായി കാണുന്ന
തിനു രണ്ടു പ്രധാനകാരണങ്ങൾ ഉണ്ട്. അ
വയിൽ ഒന്ന് അവ ആവിർവിച്ചുകാലത്തു ക
ഥകളിൽ ജനങ്ങൾക്കു പൊതുവേ അരോച
കം തോന്നിത്തുടങ്ങിയിരുന്നു എന്നുള്ളതും മ
റ്റൊന്നു് അവിടത്തേ പാണ്ഡിത്യമണ്ഡിതങ്ങ
ളായ ശ്ലോകങ്ങളും പദങ്ങളും ആസ്വദിക്കുന്നതി
നുള്ള സംസ്കൃതഭാഷാജ്ഞാനം അഭിനേതാക്കൾ

ക്കു വളരെ കുറവായിരുന്നു എന്നുള്ളതുമാണു്.
ആ കൃതികൾ പത്താംശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാ
ർത്തിലാണു് രചിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതെങ്കിൽ അവ
യുടെ ഭാഗധേയം ഇതിനു നേരേ വിപരീതമാ
കുമായിരുന്നു. അശപതിതിരുന്നാൾ ഇളയത
മ്പുരാന്റെ കൃതികളോടു് അവ കിടന്നില്ലെന്നു
ണ്ടെന്നു മാത്രമല്ല, ചില അംശങ്ങളിൽ ആ കൃ
തികളെ അതിശയിക്കുകയുണ്ടായിട്ടുള്ളതു്. നോ
ക്കുക, പത്തൊൻപതാമത്തെ വയസ്സിൽ അ
വിടുന്ന് രചിച്ച ഹനുമദുത്ഭവത്തിലെ ചില
ശ്ലോകങ്ങൾ!

“ചണ്ഡിത മരമണ്ഡലേഡിതചണ്ഡ
ശോണ്ഡിമമണ്ഡിതം
പാത്രമണ്ഡലമണ്ഡലം
ദിധിതിമണ്ഡലം
ഭജപരിപലപരിലാപിതഭജനം
സൗഭദഗഭഗഭഗ
ഭജതി താപകളനിരട്ടുള്ളിത
വാതപിപാസുതാം.
അംബരേചരരിന്നതൊട്ടരിസ്
മമേന വസിക്കണം;
ശംഖസാദനഭാനവൻ മമ സമ്മദ്ധം
സമുപാഗതൻ;
കുറുതരചരനചരപിടലിരാജ്യാ
ചണ്ഡകരംബിതം
ശം! നികൃന്തനമിന്ന നിന്റെ കരോമി
ഞാനവിളംബിതം.”

ധ്രുവചരിതം, മത്സ്യവല്ലഭവിജയം, പ്രലംബ
വധം ഇവയും പ്രഥമകക്ഷ്യയിൽ നിലകൊള്ളു
ന്ന കഥകൾതന്നെയാണു്. ധ്രുവചരിതം
ഇന്നും അങ്ങിങ്ങു് ആടാറുണ്ടെന്നു് അറിയുന്നു.

മണിച്ചുവാളകവി:—കേരളവർമ്മദേവന്റെ
ഭാഷാകൃതികളെ പൊതുവേ ബാധിക്കുന്ന ഒരു
സ്തനത അവയിൽ വെണ്മണിപ്രസ്ഥാനക്കാർ
നിഷ്കഷിച്ചു ചില രചനാപരിഷ്കാരങ്ങൾ സാധ
ത്രികമായി അങ്ഗീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല എന്നുള്ള
താണു്. ആ വിഷയത്തിലും സംസ്കൃതപദപ്ര
യോഗവിഷയത്തിലും അവിടുന്ന് സ്വായത്തമാ
യ ശ്രുങ്ഗാഗ്രത്തിൽനിന്നു കാലം നീങ്ങുതോ
റും ഓരോപടിയായി താഴോട്ടിറങ്ങിക്കൊണ്ടുത
ന്നെ വന്നു; എന്നിട്ടും പിന്നെയും വല്ലപ്പോഴുമ
ല്ലാതെ അവിടുത്തേക്കു സാമാന്യജനങ്ങളുമായി

തോളോടത്തോളമെന്നതിന്നു സാധിച്ചില്ല. സ്തുതിശതകത്തിൽ മാത്രമേ പഴയ ശൈലി പാടേ ഭേദപ്പെട്ടുള്ളൂ.

ഭാഷാകൃതികൾ, ഗദ്യ :—ഭാഷാഗദ്യത്തിന്റെ വളർച്ചയും ഉയർച്ചയും കേരളചർമ്മഭേവൻ ചെയ്തിട്ടുള്ള സഹസ്രമുഖമായ സാഹായ്യം മനസ്സുകൊണ്ടു പരിപോഷിക്കാവുന്നതോ വാക്കുകൊണ്ടു വർണ്ണിക്കാവുന്നതോ അല്ല. ഭാഷാഗദ്യത്തിന്റെ പിതാവു് എന്ന് അവിടത്തേ അജ്ഞന്മാർ പ്രശംസിക്കുന്നത് ആ കാലത്തിൽ ഭാഷയിൽ ഗദ്യമേ ഇല്ലായിരുന്നു എന്നു ധർമ്മത്തിലല്ല. ധർമ്മ-മാണ്ഡ്യമായവരായർ സ്ഥാപിച്ച ബുക്കുകമ്മിറ്റിയിൽ ആദ്യം അവിടുത്തുകൊല്ലത്തിൽ അധ്യക്ഷനായി എന്ന് പേർ പൂർണ്ണമായി എഴുതിയത് ധർമ്മം അതിനനുസരിച്ചു കൊല്ലത്തേക്കുള്ളതും അവിടുന്ന് ആദ്യം ലയിൽ അധ്യക്ഷം പുസ്തകങ്ങൾ വില്പനയിലുള്ള ആവശ്യത്തെ പ്രാധാന്യം പുറപ്പെടുവിച്ചു് എഴുതിയുണ്ടാക്കി. ആ വിഷയത്തിൽ ആയിലും വിരുന്നാൾ മഹാരാജാവിന്റെയും വിരോധത്തിന്നാൾ മഹാരാജാവിന്റെയും പരിപൂർണ്ണമായ പ്രോത്സാഹനം അവിടത്തേക്കു സിദ്ധിച്ചിരുന്നു. അവരും ഭാഷാഗദ്യകാരന്മാരായിരുന്നു. പതിനഞ്ചു പുസ്തകങ്ങളോളം അവിടുന്ന് ഗദ്യത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ ഭൂരിപക്ഷവും അവിടുത്തെന്ന ആദ്യനും രചിച്ചതും ഏതാനും ചിലതു മിക്കവാറും മാറ്റിയെഴുതിയതുമാണെന്നു നിദ്ദേശിച്ചുകഴിഞ്ഞു. എല്ലാ പുസ്തകങ്ങളിലും അവിടത്തേ വിദഗ്ദ്ധഹസ്തത്തിന്റെ മുദ്ര പ്രസ്ഫുടമായിത്തന്നെ പതിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. പ്രയോജനോദ്ദേശമനുസരിച്ചു ശൈലി വ്യത്യാസപ്പെട്ടുകാണും. അക്ഷബർമുതൽ രണ്ടാംപാഠവരെയുള്ള പുസ്തകങ്ങളിൽ ആ ശതാവധാനു് ഏതെല്ലാം വിധത്തിലുള്ള രീതികളാണു് അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു ഭാവുകന്മാർക്കു പരിശോധിക്കാവുന്നതാണു്. അക്ഷബർമുതൽ ഒന്നാം അദ്ധ്യായം ആരംഭിക്കുന്ന “അസ്തപദ്വന്തരംബത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചു് ലംബമാനമായ അംബുജബന്ധുബിംബത്തിൽനിന്നും അംബരമദ്ധ്യത്തിൽ വിസ്മരങ്ങളായി ബന്ധുകബന്ധുരങ്ങളായ കിരണകന്ദങ്ങളാ” എന്ന ലാഘവം വായിച്ചു ബുദ്ധിക്ഷയത്താൽ പുസ്തകം വലിച്ചെറിഞ്ഞുകളയാതെ അല്പം ക്ഷമയോടുകൂടി മേൽവായിച്ചു നോക്കി

യാൽ അങ്ങോട്ടങ്ങോട്ടു സംസ്കൃതപദപ്രയോഗം കറവാണെന്നു കാണുന്നതുകൂടാതെ തങ്ങളുടെ ശ്രമം നിഷ്പലമായി എന്നു പശ്ചാത്താപത്തിനു യാതൊരു വിധത്തിലും ഇടയില്ലെന്ന് അവർക്കു് ഒടുവിൽ നിശ്ചയമായി ബോധപ്പെടുന്നതുമാണു്.” എന്നു് അവിടുന്ന് നവീകൃത സാഹചര്യം സ്മരിക്കാതെ കർമ്മകാണാത്തതായ വിധിയെഴുതുവാൻ സാഹസപ്പെടുന്നതു് അനുകമ്പനീയന്മാരാണെന്നു പറയേണ്ടതുളളു. അക്ഷബർ എഴുതിയ കൈകൊണ്ടുതന്നെയാണു് ആ മഹാപുരുഷൻ രണ്ടാംപാഠത്തിൽ കൊച്ചുവേലുവിന്റെയും കരുവിക്കുട്ടിന്റെയും കഥയെ എഴുതിയതു്. “കൊച്ചുവേലു എന്ന കർമ്മദിവസം വൈകുന്നേരം ബലപ്പെട്ടു് ഓടിക്കൊണ്ടു വീട്ടിൽ വന്നു് അമ്മയോടു പറഞ്ഞു. “അമ്മ! അമ്മ! എന്റെ മടിയിൽ ഒരുസാധനം ഉണ്ടു്.” എത്ര ലളിതവും പ്രസന്നവും സരസവുമായ വസ്തുസ്ഥിതികഥനമാണു് രണ്ടാംപാഠത്തിലും മൂന്നാം പാഠത്തിലുംനിന്നു് അത്തരത്തിലുള്ള പാഠങ്ങൾ പ്രത്യേകമെടുത്തു സാരോപദേശകന്മാർ ഒന്നാംഭാഗം എന്നപേരിൽ അവിടുന്ന് പിൻകാലത്തു പ്രസിദ്ധീകരിച്ച പുസ്തകത്തിൽ നമുക്കു കാണാവുന്നതു്! ഇതൊരുതരമായി പ്രഥമദർശനത്തിൽ തേന്നാം. എന്നാൽ സാഹിത്യലോകത്തിൽ അണിമാദ്യഷ്ടസിദ്ധികൾ സ്വാധീനമാക്കിയ ഒരു അതിമാനുഷവ്യക്തിയെ സംബന്ധിച്ചുനോക്കുമ്പോൾ ഇതു് ഏറ്റവും സ്വാഭാവികമാണെന്നും ഉത്തരക്ഷണത്തിൽ ബോധ്യമാകാതെ ഇരിക്കുകയില്ല. അവിടത്തേ ആദ്യകാലത്തേ സമ്പാദ്യസംഗ്രഹവും വിജ്ഞാനമഞ്ജരിയും ധർമ്മ-ൽ തന്നെ പാഠ്യപുസ്തകങ്ങളായിരുന്നതിന്നു രേഖയുണ്ടു്.

ചുരുക്കത്തിൽ അവിടുന്ന് അക്കാലത്തിന്നു മുൻപുള്ള ഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കണ്ടു നാനാവിധങ്ങളായ വൈകല്യങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കി അവയുടെ ഉന്മൂലനത്തിനായി പരികരബന്ധനം ചെയ്തു. സംസ്കാരസമ്പന്നവും ചമൽക്കാരപൂർണ്ണവും സർവ്വജനസമ്മതവുമായ ഒരു നവീനഗദ്യസരണി സമുൽപാദനം ചെയ്തു. ആ സരണിയിൽകൂടിത്തന്നെയാണു് അപ്പോഴപ്പോൾ വീണ്ടും ചില പരിഷ്കാരങ്ങൾ ആവശ്യമനുസരിച്ചു വരുത്തി ആധുനികഗദ്യകാരന്മാർ സഞ്ചരിക്കുന്നത്. അവിടുന്ന് ആദ്യമായി പ്രയോഗിച്ച സുശബ്ദങ്ങൾകൊണ്ടുതന്നെയാണു് അവർ ഇന്നു പല വിഷയങ്ങളിലും കൈകാര്യം ചെയ്

യെന്നത്. അവിടത്തെ അഭിജാതമായ ജനനം, ഉൽകൃഷ്ടമായ സാഹചര്യം, സംസ്കൃതത്തിലും ഇംഗ്ലീഷിലുമുള്ള പ്രകൃഷ്ടമായ പാണ്ഡിത്യം, ഇവയെല്ലാം ആ സഭ്യവസായത്തെ സമത്വമായി സഹായിച്ചു. അവിടുന്ന് ഭാഷാഗദ്യത്തിന്റെ ജന്മദനായ പിതാവല്ലെങ്കിൽ സംസ്കൃതവായ ആചാര്യൻ, ആയിക്കൊള്ളട്ടെ; ആ പദവിക്കെങ്കിലും അവിടുന്ന് അവകാശിയല്ലെന്ന് ആരെങ്കിലും വാദിക്കുമോ? ആരെങ്കിലും വാദിക്കുവാൻ സാധിക്കുമോ?

അപ്രകാശിതകൃതികൾ:—അപ്രകാശിതമായ

ഉയർന്ന പ്രാചീനകൃതികളുടെ പ്രസാധനവിഷയത്തിലും വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻതന്നെയാണ് പറയത്തക്കനിലയിൽ ആദ്യമായി പരിശ്രമിച്ചത്. സംസ്കൃതത്തിൽ ലക്ഷ്മീദാസന്റെ ശുക്തസന്ദേശവും മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ ഗോശ്വീനഗരവർണ്ണനവും മാടരാജപ്രശസ്തവും ഭാഷയിൽ രാമപുരത്തുവാരിയരുടെ അഷ്ടപദിയും നൈഷധചമ്പു, ഭാരതചമ്പു, രാമായണചമ്പുവിലെ പല ഭാഗങ്ങൾ, ചെല്ലൂർ നാഥോദയം എന്നീ കൃതികളും കേരളീയർക്കു വായിക്കുവാൻ ഇടവന്നത് ആ പരിശ്രമംകൊണ്ടാണ്. വിശാഖാന്തിരനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ വാഴ്ചക്കാലത്ത് ആയില്യംതിരനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ ശാകുന്തളഗദ്യം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത് അവിടത്തെ ഭാഷാപോഷണത്തിൽപരതയ്ക്ക് എന്നപോലെ മഹാമനസ്സുതയ്ക്കും മകുടോദാഹരണമാകുന്നു.

ഗ്രന്ഥപരിഭാഷണം:—എത്രമാത്രം ക്ഷമാശീലനായാലും ഒരുറക്കം ഹൃദയോദ്ദേശജനകമായ ഒരു പ്രവൃത്തിയാണ് മറ്റൊരുത്തന്റെ കൃതികൾ—പ്രായേണ അയാളുടെ കൈപ്പടിയിൽ എഴുതിട്ടുള്ളവ—ആപാദപുഡം പരിശോധിച്ചു തെറ്റുകൾ തിരുത്തി പാഠഭേദങ്ങൾ വരുത്തി കേടുപാടുകൾപോക്കി പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനു വേണ്ടരൂപസമ്പത്തി അവയ്ക്കു നേടിക്കൊടുക്കുക എന്നുള്ളത്; എങ്കിലും ആ ശുഷ്കവും ദുർവ്വഹവുമായ കൃത്യം അവിടുന്ന് ഒരു നിത്യകർമ്മംപോലെ, പ്രത്യവായചകിതനോ എന്നു തോന്നുമാറും, ആജീവനാന്തം നിർവ്വഹിച്ചായി അനുഷ്ഠിച്ചു പോന്നു. എത്ര മലിനവസ്ത്രങ്ങളോ അവടത്തെ പാണ്ഡിത്യം വെളിപ്പെിച്ചു. എത്ര കബ്ജകളേയോ അവിടത്തെ ദിവ്യഹസ്തം അപ്സരസ്മൃതികളാക്കി. സമകാലികന്മാരായ സകലസാഹിത്യകാരന്മാരേയും അവിടുന്ന് സദുപദേശങ്ങൾകൊ

ണ്ടും ആവരിൽ അർഹതമന്മാരെ സമുചിതമായ സമ്മാനദാനംകൊണ്ടും അനുഗ്രഹിച്ചു. ആ പരഗുണകാംക്ഷിതപത്തേയും ഭാഷാപോഷണവൈഗുണ്യത്തേയും അപൂർവ്വം ചിലർ ആദരിക്കുന്നതിനുപകരം അപമേളനം ചെയ്തു വാൻകൂടി മുതിർന്നു. അവിടത്തേക്കു ഭാഷാകണ്ടുപിടിക്കുവാൻ ശക്തിയില്ലായിരുന്ന എന്നും ആ നയനവ്യാധിക്കു ‘കേരളവർമ്മീയം’ എന്ന പേരിടാമെന്നുംകൂടി അവരിൽ ചില അപകടാതികൾ അപവാദം പരത്തി. വാസ്തവത്തിൽ അവിടത്തേക്കു ഗുണങ്ങളോടൊപ്പമോ അപമാനങ്ങളോ മോ ഭാഷാങ്ങളേയും ദർശിക്കുവാൻ പൈശ്ചിരികമായ സൂക്ഷ്മദൃഷ്ടിയുണ്ടായിരുന്നു. മക്ഷേപ്രസിദ്ധീകരണത്തിനായി അയയ്ക്കുന്ന അഭിപ്രായത്തിൽ അപമാനങ്ങളെ പ്രശംസിക്കുകയും ഉദ്യോഗി മെഴുനും ഭാഷാപ്രവൃത്തിയെക്കുറിച്ചു പറയുന്നതിനെ സകലസംഖലിതങ്ങളും ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയും അവ ആവർത്തിക്കതെയിരിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. നിർദ്ദേശങ്ങളിൽ അസഹമാനന്മാരായി ചൂതാനം ചിലർ വീണ്ടെത്തുകിടന്ന് വിദ്യയെടുത്തില്ലെന്നുമില്ല. അവരുടെ തദ്വിഷയമായ സാഹസത്തേയും ആ ഉദാരചരിതൻ അനുഗ്രഹബലിയോടുകൂടി വീക്ഷിച്ചുതേയുള്ളു. ഭാഷാപ്രഖ്യാപനവൈമുഖ്യം തനിക്കുണ്ടെന്ന് അവിടുന്ന് സമ്മതിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. ഭാഷാങ്ങളുടെ പ്രകാശനയുള്ള പ്രഖ്യാപനത്തെ അവിടുന്ന് വർജ്ജിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു എന്നേ അതിനർത്ഥമുള്ളു. പ്രഖ്യാപനം എന്ന പദം അവിടുന്ന് പ്രകൃതത്തിൽ ഭാവഗർഭമായാണ് പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ളത്. കലാശില്പം എവിടെയുണ്ടായാലും അഭിനന്ദിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു ഹൃദയം അവിടത്തേക്കുണ്ടായിരുന്നു. അത് പപ്പടകത്തിലായാലും വേണ്ടില്ല; പരസ്യപ്പലകയിൽ ആയാലും വേണ്ടില്ല; അവയുടെ നിജാതാക്കളെപ്പോലും പാരിതോഷികംകൊണ്ടു് അഭിനന്ദിക്കുവാൻ അവിടുന്ന് സന്നദ്ധനായിരുന്നു.

ഉന്നതമായ പ്രഭുത്വം, ഉൽകൃഷ്ടമായ ഐശ്വര്യം, അനുരൂപമായ ദാവ്യത്വം, അനന്യസുലഭമായ പാണ്ഡിത്യം, പ്രശസ്തമായ കവിത്വം, പ്രഭുതമായ യശസ്സ്, ഇത്യാദി വിവിധാനുഗുണങ്ങൾ ഈശ്വരൻ യത്നവനാരംഭത്തിൽതന്നെ മുക്തഹസ്തമായി സമ്മാനിച്ചിരുന്ന കേരളവർമ്മ

ഭാഷാവൃത്തങ്ങൾ

(ആറൻ കൃഷ്ണപ്പിഷാരടി)

സംസ്കൃതവൃത്തശൃംഖലയുടേയും പദങ്ങൾ, കീർത്തനങ്ങൾ മുതലായ സംഗീതവൃത്തശൃംഖലയുടേയും ഇടയിൽ അവരണ്ടും കൂട്ടിയിണക്കുന്ന കണ്ണികൾപോലെയിരിക്കുന്നവയാണ് ഭാഷാവൃത്തങ്ങളെന്നു പറയാം. ആദ്യമായി വൃത്തങ്ങൾപൊല്ലാങ്കൂടിയുള്ള സാമാന്യസ്വരൂപമെന്നാണെന്നു നോക്കുക. വൃത്തമെന്ന സംസ്കൃതപദത്തിന്നു സമാനാർത്ഥമായ ഭാഷാപദമാണു വട്ടം എന്നതു്. ഒരു പ്രത്യേകസ്ഥലത്തുനിന്നു പുറപ്പെട്ടു തിരിയേ വരാതെ മുമ്പോട്ടു സഞ്ചരിച്ചിട്ടും അതേ സ്ഥലത്തുതന്നെ എത്തുന്നതായാൽ ആ സഞ്ചാരമാർഗ്ഗം ഏതെങ്കിലും വൃത്താകൃതിയിലായിരിക്കണമെന്നു രീതിയാണല്ലോ. മാർഗ്ഗത്തിന്നു വളവും ചെരിവുമുണ്ടായാലും ത്രികോണാകൃതിയായാലും സമചതുരാകൃതിയായാലും ഒരു കോണുമില്ലാതെ എല്ലാഭാഗവും ഒരേവിധത്തിൽ തന്നെയിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിയായാലും വൃത്തശബ്ദത്തിന്റെ വ്യാപകാർത്ഥത്തിൽ എല്ലാം ഉൾപ്പെടുന്നതാണു്. വൃത്തവിശേഷങ്ങൾക്കു ത്രികോണം, ചതുരശ്രം മുതലായ വിശേഷപ്പേരുകളുള്ളതുകൊണ്ടു്, കോണൊന്നുമില്ലാത്ത വൃത്തത്തെ മാത്രമായി വൃത്തമെന്നുപറഞ്ഞുവരുന്നതാകട്ടേ സാമാന്യവാചകമായപദത്തെ വിശേഷാർത്ഥത്തിൽ പ്ര

യോഗിച്ചുവരാറുള്ള രീതിയനുസരിച്ചാണു്. മലയാളഭാഷയെ ഭാഷ എന്ന പദംകൊണ്ടു നിദ്ദേശിച്ചു വരുന്നതുപോലെയാണെന്നർത്ഥം. അങ്ങനെയു വൃത്തശബ്ദത്തിന്റെ വ്യാപകാർത്ഥമായ പദം കലികമെന്നും കാലികമെന്നും രണ്ടു വകയായതു്. പന്ത്, പപ്പടം, ചന്ദൻ, പുസ്തകം മുതലായവയിലേ വൃത്തം ദൈശികമെന്നു് പേരുമുള്ള ബാഹിരിനിത്യവൃത്തം. മറ്റൊന്നായി ഗ്രാമിക്കാവുന്ന ഭാരതം കിരീടം, കാലികവൃത്തമാകട്ടേ അന്തരീക്ഷവൃത്തം. യഥാപ്രത്യക്ഷത്തിന്നു നിമിത്തമായതു്. മനസ്സുകൊണ്ടു മാത്രമേ ഉള്ള ഗ്രാമപാൻ കഴിക്കുള്ളു. അവസാനിച്ചില്ലാതെ നീണ്ടു കിടക്കുന്ന വൃത്തം കാലശൃംഖലയെ അങ്ങനെയുള്ള ദേശഗുണയെന്നപോലെ ഭിർഘരൂപത്തിലാണു് ഉണ്ടാകുന്നതു്. ഗ്രാമിച്ചുവരുന്നതെങ്കിലും, ദ്വയസം, മാസം, വർഷം തുടങ്ങിയ മഹാകാലഭാഗങ്ങളെ വൃത്താകൃതിയിലായിട്ടാണു് സങ്കല്പിച്ചു വരുന്നതു്. ഉദയം, അസ്തം തുടങ്ങിയ ഉദയംവരെയുള്ള കാലഭാഗമാണല്ലോ ഒരു ദിവസമെന്നതു്. അപ്പോൾ സൂര്യനെ ഒരു പ്രത്യേകസ്ഥലത്തു കണ്ടതു മുതൽ തുടങ്ങി ഉയച്ചു താഴ്ച്ചുകൂടുന്നതുകണ്ടു്, കാണാതായി, വീണ്ടും അതേസ്ഥലത്തുതന്നെ കാണുന്നതിന്നു വേണ്ടിവരുന്ന കാലഭാഗമാണു് ദിവസ

തിരിയെത്തരാതെയിരിക്കുകയില്ല. ആ ബാക്കിനെ ഏതു ത്യാഗിക്കും പരിപൂർണ്ണമായി വിശ്വസിക്കാം.

൧൧൨൦-മാണ്ടു കുംഭമാസം ൧൩-ാം തീയതിനു് കേരളവർമ്മഭവന്റെ അവതരണാനന്തരമുള്ള ആദ്യത്തേ ശതാബ്ദം സമ്പൂർണ്ണമായതു്. ആ ശതാബ്ദസരത്തെ നാം സമുചിതമായ ആ ഡംബരത്തോടുകൂടി ആഘോഷിച്ചില്ലെന്നുള്ളതു നമ്മിൽ ഒരു തീരാക്കളങ്കമായി അവശേഷിക്കുന്നു. പക്ഷേ ഒന്നു ലോകം ഓർമ്മിക്കണം. അ

വിടത്തേ സജീവവും സഫലവും വിശാലവും വിശ്വതോമുഖവുമായ സാഹിത്യസേവനം കാലഘട്ടത്തുകു മറയ്ക്കുവാനോ കൃതഘ്നതാകീടത്തിന്നു ഗ്രസിക്കുവാനോ സാധിക്കുന്ന വിധത്തിൽ അത്ര മാത്രം അണുപ്രായമോ അകിഞ്ചിതകരമോ അല്ല. അനന്തരകാലികന്മാർ ആരാധിച്ചാലും ഇല്ലെങ്കിലും സർവ്വജനനായ ആ മൃത്യുഞ്ജയന്റെ യശഃകൈലാസം അചഞ്ചലമായി, അഭംഗമായി, അശ്വാസമായി, ആത്മവിശ്വാസമായി, ആവിഷ്കരിച്ചുകൊണ്ടു് ആചന്ദ്രതാരം സമുല്പസിക്കുക എന്നചെയ്യും.

മെന്നുള്ളതിനാൽ ശൈശികവൃത്തരീതിയനുസരിച്ച് അത് ഒരു കാലികവൃത്തരൂപത്തിലാണെന്നും നാം ഗ്രഹിച്ചുവരുന്നു. അപ്രകാരം പല ഭിവിസവൃത്തങ്ങൾ ഒന്നോടൊന്നു ചേർന്നുണ്ടായ ഒരു വലിയ കാലികവൃത്തമാണ് മാസം. അതു പലതുംചേർന്നുണ്ടായ കാലികമഹാവൃത്തമാണ് സംവത്സരം. അനേകം പദ്യങ്ങൾചേർന്നുണ്ടായ കാവ്യസംഗ്രഹംപോലെയും അനേകം സംഗ്രഹങ്ങൾചേർന്നുണ്ടായ മഹാകാവ്യംപോലെയുമാണെന്നു താൽപര്യം. അങ്ങനെ വൃത്തരൂപങ്ങളായ കാലഭാഗങ്ങളിൽ നമ്മുടെ മനസ്സിനെ ഗ്രഹിക്കാവുന്നോടത്തോളം വലിയതായ കാലികവൃത്തത്തിനാണ് നമുക്കു മനസ്സിലാക്കുവാനാകുന്നത്. അത് വലിയ പക്ഷം വരുന്ന കാലമാണ്. അതുകൊണ്ടുമാത്രമായാ സമയം കണക്കാക്കണം. വൃത്തസ്വരൂപങ്ങളായ മറ്റു കാലങ്ങളിൽ ഒന്നോടൊന്നുള്ള താരതമ്യം അളന്നുനോക്കാനുള്ള ഉപാധങ്ങളിൽ പെച്ച് ഏറ്റവും സൂക്ഷ്മമായിരിക്കുന്നത് ഇതത്രമാത്രം എന്നു മാനദണ്ഡമാണ്. രണ്ടു ലഘുപക്ഷരങ്ങൾ ഉച്ചരിപ്പാൻ വേണ്ടവരുന്ന സമയംകൊണ്ടു ഒരു ഗുർവ്വക്ഷരം ഉച്ചരിപ്പാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. അപ്പോൾ ലഘുപക്ഷരവൃത്തത്തേക്കാൾ ഇരട്ടി വലിപ്പമുള്ള കാലികവൃത്തമാണ് ഗുർവ്വക്ഷരവൃത്തമെന്നായല്ലോ. ഇത്രയുകൊണ്ടുതന്നെ ലഘുഗുരുക്കളുടെ ക്രമവ്യവസ്ഥയെക്കൂടി നിയന്ത്രിക്കുവാനുള്ള ഗണവൃത്തങ്ങൾ, ആവക ക്രമത്തിൽ അധികം നിർബന്ധമില്ലാതെ ലഘുഗുരുക്കളിൽ ഒന്നുതന്നെയോ രണ്ടുകലന്നോ ആകെ ഇത്രമാത്രം കളഞ്ഞുപോകണമെന്നുമാത്രം നിയമമുള്ള മാത്രാവൃത്തങ്ങൾ, എന്നിങ്ങനെ സാമാന്യമായി രണ്ടുപകയായിത്തീരിച്ചിട്ടുള്ള സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളെല്ലാം തന്നെയും ചെറുതും വലുതുമായ ഓരോരോ കാലമാനങ്ങളെക്കണക്കുന്ന കാലികവൃത്തങ്ങളെക്കൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്നതും സിദ്ധമായിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ മനുഷ്യന്റെ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു നിമിഷിച്ചുള്ള വ്യാപനശക്തിയെന്നപോലെ ബുദ്ധിക്കുള്ള ഗ്രഹണശേഷനശക്തിയും ഏതു വിഷയത്തിലും ഒരു പരിമിതിയോടുകൂടിയ തരത്തിലേ ഇശ്ശപരൻ സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ളൂ. അതിനാൽ ലഘുഗുരുക്കൾ വളരെയധികം ചേരുന്നതായാൽ ആവക കാലമാനവൃത്തങ്ങൾ തമ്മിൽ ഒന്നോടൊന്നിന്നു അല്പമായുള്ളവ്യത്യാസം കേൾക്കുമ്പോൾ തിരിച്ചറിവാൻ

നമുക്കു സാധിക്കാതെ വരുന്നതാണ്. എന്നുവെച്ചാൽ ലഘുഗുരുക്കളായി അമ്പതക്ഷരങ്ങൾ ചേർന്നുണ്ടാകുന്ന കാലമാനവും അമ്പത്തിരണ്ടോ അമ്പത്തിനാലോ അക്ഷരങ്ങൾ ചേർന്നുണ്ടാകുന്ന കാലമാനവും തമ്മിലുള്ളവ്യത്യാസം അക്ഷരങ്ങൾപ്രത്യേകം കണക്കാക്കുന്നതെങ്കിലും കേൾക്കുമ്പോൾത്തന്നെ നമുക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കുന്നതല്ലെന്നതാണ്. അങ്ങനെയുള്ള കാലമാനങ്ങളുടെ പരസ്പരവ്യത്യാസം ഗ്രഹിക്കാനാകട്ടെ, കേൾക്കുമ്പോൾത്തന്നെ വ്യത്യാസം മനസ്സിലാക്കത്തക്ക വിധത്തിലുള്ള പലഖണ്ഡങ്ങളായി ആവക കാലമാനവൃത്തങ്ങളെപ്പിരിക്കേണ്ടിവരുന്നതാണ്. ഇരുപത്താക്ഷരത്തിലധികം ചേർന്നിട്ടുള്ള മനുഷ്യാക്ഷരം അധികം പ്രസിദ്ധമല്ലാതെ വരുവാനുള്ള കാരണവും ഭണ്ഡകമെന്ന വൃത്തത്തിലെ ഓരോ പാദത്തേയും വിണ്ടു ഓരോമാതിരി വ്യവസ്ഥിതഖണ്ഡങ്ങളായിത്തീരിക്കുന്നതിനുള്ള യുക്തിയും മേൽപ്പറഞ്ഞ സംഗതിയാണെന്നു കരുതേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ലഘുഗുരുക്കളുടെ ക്രമവ്യവസ്ഥയെക്കൂടി അവലംബിച്ചോ മാത്രാസംഖ്യയെ മാത്രം അവലംബിച്ചോ ഉള്ള സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിലെല്ലാംതന്നെയും ആവക ഓരോരോ കാലികവൃത്തങ്ങളേയും അളക്കുന്നതിനുള്ള മാനദണ്ഡമായി ഒരു മാത്രയുള്ള ലഘുവും രണ്ടുമാത്രയുള്ള ഗുരുവുമല്ലാതെ മറ്റൊരുപകരണത്തെ സ്വീകരിച്ചിട്ടുമില്ല. അങ്ങനെ ഉണ്ടാകുന്ന ഓരോ സംസ്കൃതപദ്യകാലികവൃത്തത്തേയും മുൻപറഞ്ഞ യുക്തിയനുസരിച്ചു നാലു ഭാഗവൃത്തങ്ങൾ ചേർന്നതാക്കിട്ടാണ് പ്രാചീനന്മാർ നിശ്ചയിച്ചുപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത്. അതുകൊണ്ടാണ് ആ ഓരോ ഭാഗത്തിനും കാൽഭാഗം എന്നർത്ഥമായ പാദം എന്ന സംജ്ഞയും രണ്ടു കാൽഭാഗം ചേർന്നതിന്നു പകുതി ഭാഗം എന്നർത്ഥമായ അർദ്ധമെന്ന സംജ്ഞയും കൊടുത്തിട്ടുള്ളതും. അപ്രകാരമുള്ള വിഭാഗത്തിൽ നാലു ഭാഗങ്ങളും എല്ലാ അംശങ്ങൾകൊണ്ടും തുല്യങ്ങളാണെന്നു സമവൃത്തമെന്നും തുല്യങ്ങളല്ലാത്തവ് വ്യവൃത്തമെന്നും പറയുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ ഇങ്ങനെയെല്ലാമാണ് സംസ്കൃതസാഹിത്യവൃത്തങ്ങളിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള തത്വത്തിന്റെ സ്വഭാവം.

ഇനി സംഗീതത്തിലേ പദങ്ങൾ, വർണ്ണങ്ങൾ, കീർത്തനങ്ങൾ മുതലായതിന്റെ സ്വഭാവം പരിശോധിക്കാം അവയും കാലമാ

സംസ്കൃതപുരുഷങ്ങളായ ഭാഷാപുരുഷ വൃത്തങ്ങളിൽ നിബലങ്ങളായിത്തന്നെയായിരിക്കുന്നത്. ആ വക വൃത്തങ്ങൾക്കു 'താളവട്ടം' എന്നാണ് ഭാഷയിൽ സാധാരണമായി വ്യവഹരിച്ചുവരുന്നതെന്നുള്ളതു. ഭാഷാ താളവട്ടത്തിന്റെയും കാലപരിമാണം സൂക്ഷ്മമായി അളക്കുവാനുള്ള മാനദണ്ഡവും മാത്രമല്ല പേരായ ചെറിയ കാലികവൃത്തംതന്നെയാണ്. പക്ഷേ ഒരു ലഘുപക്ഷരം ഉച്ചരിപ്പാൻ വേണ്ടിവരുന്ന കാലം ഒരു മാത്ര എന്നല്ല അതിലേ സാധാരണനിയമം. ഭാരതമനി മുതലായ പ്രാചീനന്മാരുടെ മാതൃസംഗീതമതത്തിൽ അഞ്ചു ലഘുപക്ഷരങ്ങൾ ഉച്ചരിപ്പാൻവേണ്ട കാലമാനം ഒരു മാത്രയെന്നും ഭക്ഷിണസംഗീതമതത്തിൽ നാലു ലഘുപക്ഷരങ്ങൾ ഉച്ചരിപ്പാൻവേണ്ട കാലമാനം ഒരു മാത്രയെന്നുമാണ് സാമാന്യനിയമം. അതനുസരിച്ചുനോക്കുമ്പോൾ സംഗീതവൃത്തമായ താളവട്ടത്തിന്റെ കാലപരിമാണം അളക്കാൻ നിയമിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു മാത്രയുടെ സ്ഥാനത്തു സംസ്കൃതസാഹിത്യവൃത്തത്തിന്റെ കാലപരിമാണം അളക്കാൻ നിയമിച്ചിട്ടുള്ള മാത്രകൾ നാലോ അഞ്ചോ വരുന്നതാണെന്നു മാത്രമേ അതുകൊണ്ടു വ്യത്യാസം വരുന്നുള്ളൂ. എന്നുമാത്രമല്ല സംഗീതവൃത്തങ്ങളായ താളവട്ടങ്ങളിൽ ഒരേജാതി താളംതന്നെ പതിഞ്ഞനിലയിലും മുറുകിയനിലയിലും വരുന്നതുകൊണ്ടു മേൽപ്രകാരമുള്ള മാത്രയുടെ പകുതിയായ രണ്ടു ലഘുപക്ഷരോച്ചാരണകാലത്തിന്നു ഭൂതമെന്നും അതിന്റെ പകുതിക്ക് അതിഭൂതം അല്ലെങ്കിൽ അനുഭൂതമെന്നും സംജ്ഞകൾ കല്പിക്കയും ഏറ്റവും മുറുകിയനിലയിലുള്ള താളവട്ടത്തിൽ അതിഭൂതത്തെ മാത്രാസ്ഥാനത്തു സ്വീകരിക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. അതിനാൽ സംസ്കൃതസാഹിത്യവൃത്തത്തിലേ ലഘുവും സംഗീതതാളവട്ടത്തിലേ അതിഭൂതവും തുല്യമാനവുമാണ്. പ്രധാനമായി മറ്റൊരംശംകൊണ്ടാണ് സംസ്കൃതവൃത്തവും സംഗീതതാളവട്ടവും വ്യത്യാസപ്പെടുന്നത്. സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളായ ഛന്ദസ്സുകളിൽ ഒരു മാത്രയുള്ള ലഘുവോ രണ്ടു മാത്രയുള്ള ഗുരുവോ ആയ അക്ഷരങ്ങൾ ഒന്നിനൊന്നിടത്തുണ്ടായിരിക്കണമെന്നും രണ്ടിലധികം മാത്രകൾ ഒരുക്ഷരത്തിന്നും ഉണ്ടായിരിക്കരുതെന്നും നിർബന്ധമായ നിയമമുണ്ടു്. സംഗീതവൃത്തമായ താളവട്ടത്തിലാകട്ടെ, ലഘുവായും ഗുരുവായും മൂന്നുമാത്രയുള്ള പ്ലുതമായും എന്നല്ല എട്ടും പത്തും അതിലധികവും മാത്രകളുള്ള

തായും ഒരുക്ഷരത്തെ നീട്ടിപ്രയോഗിച്ചു താളവട്ടം ഒപ്പിക്കാവുന്നതാണ്. താളവട്ടത്തിൽ അക്ഷരങ്ങൾ അധികമുണ്ടായിരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ ചുരുങ്ങിയിരിക്കുന്നതാണ് സംഗീതാംശഭംഗി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതും. അതിനാൽ സംഗീതവൃത്തത്തിൽ ഛന്ദോവൃത്തത്തിലേപ്പോലെ അക്ഷരങ്ങൾക്കു സംഖ്യാവ്യവസ്ഥയോ ലഘുഗുരുക്കൾ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരിക്കാവൂ എന്ന വ്യവസ്ഥയോ ലഘുഗുരുക്രമവ്യവസ്ഥയോ ഇല്ലെന്നും മാത്രാസംസ്കൃതമായ കാലമാനവ്യവസ്ഥ മാത്രമാണ് നിർണ്ണയിക്കേണ്ടതെന്നുമാണല്ലോ.

ഭാഷാപുരുഷങ്ങളിലാകട്ടെ, അക്ഷരസംഖ്യകൾക്കു മാത്രമായി ചില വ്യവസ്ഥകൾ കാണുന്നു. ഭക്ഷിപുരുഷം താളവട്ടത്തിൽ വലുതായ സംഖ്യയെക്കൊണ്ടു താളവട്ടം കിട്ടിയപ്പോൾ, കുറഞ്ഞിപ്പാട്ടുകൾ മുതലായതിൽ പല ഭാഗങ്ങളും തെളിയിക്കുന്നുണ്ടു്. ലഘുവിനെ ഗുരുവാക്കിയും ഗുരുവിനെ ലഘുവാക്കിയും രണ്ടുപോലെ സ്വീകരിക്കാവുന്നതുകൊണ്ടു ലഘുഗുരുവ്യവസ്ഥയിലും നിർബന്ധം തീരെയില്ലെന്നു വരുന്നു. അവയുടെ ക്രമവ്യവസ്ഥയുടെ കാര്യം പിന്നെ പറയേണ്ടതല്ലല്ലോ. സംസ്കൃതത്തിലേ മാത്രാവൃത്തങ്ങളിൽപോലും ലഘുഗുരുക്കളെ പ്ലുതസംമാറ്റി മാത്ര ശരിയാക്കാൻ അനുവാദമില്ലാതെയായിരിക്കുന്നത്. ഇത്രയുകൊണ്ടുതന്നെ അക്ഷരസംഖ്യയെ മാത്രം ആസ്പദമാക്കിയോ ലഘുഗുരുവ്യവസ്ഥപ്രകാരമുള്ള മാത്രാസംഖ്യയെ ആസ്പദമാക്കിയോ ഭാഷാവൃത്തങ്ങളെ വിഭജിക്കുന്നതും അതനുസരിച്ച് ഭാഷാപുരുഷങ്ങൾക്കു ഒരുരോരോ പേരിടുന്നതും സൂക്ഷ്മസ്ഥിതിയിൽ വേണ്ടേടത്തോളം യുക്തിയുക്തമായിത്തീരില്ലെന്നു വരുന്നു. ഇനി സംഗീതവൃത്തങ്ങൾക്കു പ്രധാനാവലംബമായ കാലമാനമാത്രവ്യവസ്ഥയെപ്പറ്റിയേടത്തോളം ഭാഷാവൃത്തങ്ങളുടെ നിലയെന്താണെന്നു നോക്കാം. സംസ്കൃതവൃത്തപദ്യത്തിന്റെ കാലമാനത്തെപ്പോലെ സമമോ വിഷമമോ ആയ നാലുഭാഗമായിട്ടല്ല ഭാഷാവൃത്തകാലമാനത്തെ വിഭജിച്ചിട്ടുള്ളതു്. സംഗീതവൃത്തങ്ങളിലെ പല്ലവി, അനുപല്ലവി, ചരണം എന്നീ ഭാഗങ്ങൾക്കു കാണുന്ന കാലമാനതാരതമ്യംപോലെയുള്ള കാലമാനതാരതമ്യവും ഭാഷാവൃത്തഭാഗങ്ങൾക്കില്ല. കാലമാനസമമായ രണ്ടുഭാഗമായിട്ടാണ് മിക്കതും ഭാഷാവൃത്തങ്ങളുടെ വിഭാഗം. ഒരുഭാഗത്തിൽ അക്ഷരസംഖ്യ ഒന്നോ രണ്ടോ പരമാവധിയായി മൂന്നോ മറ്റോ

ഭാഗത്തുള്ളതിനേക്കാൾ കറഞ്ഞിരുന്നാലും രണ്ടു ഭാഗത്തിന്റേയും കാലമാനം സമമായിരിക്കണമെന്നാണ് സാമാന്യനിയമം. അതുകൊണ്ടുതന്നെ പാദാന്തസ്ഥം വികല്പേന എന്ന സംസ്കൃത വൃത്തന്യായത്താൽ സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിൽ പാദാവസാനത്തിൽ വരുന്ന ലഘുവിനേയും രണ്ടുമാത്രയുള്ള ഗുരുവായി ഗണിച്ചു കാലമാനം ശരിയാക്കുമെന്നുള്ളതുപോലെ ഭാഷാവൃത്തങ്ങളിലും ഭാഗാവസാനാക്ഷരത്തെ നാലു ലഘുപക്ഷരോച്ചരണകാലമായ ഒരു സംഗീതവൃത്തമാത്രയുള്ളതായിട്ടോ പരമാവധിയായി ആറുലഘുപക്ഷരോച്ചരണകാലമായ ഒരു മാത്രയുള്ളതായിട്ടോ കണക്കാക്കാവുന്നതെന്നും അതിലധികം ദീർഘിപ്പിക്കുന്നതോ പലതാമ്രവൃത്തത്തിൽനിന്നു വ്യത്യസ്തമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. അതിനെ രണ്ടു സമഭാഗങ്ങളായി ചേർന്നു കാലികവൃത്തത്തിന്നു "ഇരടി" എന്നാണ് സാധാരണയായി പറയത്തക്കതു്. അടി എന്നതിന്നു താളവട്ടം എന്നർത്ഥം. രണ്ടു താളവട്ടങ്ങളടങ്ങിയ കാലികവൃത്തം എന്നു ഇരടിശബ്ദത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലം. ഇരടി എന്നർത്ഥം "ബാഹുല്യേന വ്യവഹാരാസ്സഭവതി" എന്ന ന്യായം വഴിക്കു ബാഹുല്യമനുസരിച്ചുമാത്രം വന്നുണ്ടിയതാണ്. അതിനാൽ ചില ഭാഷാവൃത്തങ്ങളായ ഇരടികളിൽ രണ്ടുഭാഗങ്ങളും കൂടിയ കാലമാനം ഒരു താളവട്ടം മാത്രമായാണിരിക്കുന്നതെങ്കിലും ചിലതിൽ രണ്ടിലധികം താളവട്ടങ്ങൾ ശ്രുകാലത്തിൽ വരുന്നുണ്ടെങ്കിലും വിരോധമില്ല. അല്ലെങ്കിൽ അടി എന്നതിന്നു താളമെന്നർത്ഥം. രണ്ടുവക താളങ്ങളടങ്ങിയ കാലികവൃത്തം എന്നു ഇരടിശബ്ദത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലം. മിക്ക ഭാഷാവൃത്തങ്ങളും രണ്ടുജാതി താളങ്ങൾക്കും യോജിച്ചിരിക്കുന്നതാണ്. ചില വൃത്തങ്ങൾ രണ്ടിലധികം താളജാതികൾക്കും യോജിച്ചുവരുന്നവയായിട്ടുണ്ട്. ഒരു ജാതിതാളത്തിൽ മറ്റൊരുജാതി താളത്തിന്റെ ശ്രുകാലമാനം അംഗമായിച്ചേർത്തു പ്രയോഗിക്കുന്നതിന്നു "ക്രൂര" എന്നു പറയത്തക്കതു്. ആടിതാളമായ ഝമ്പതാളത്തിൽ ഝമ്പതാളം അംഗമാക്കിച്ചേർത്തതു ഝമ്പക്രൂരം. അടന്തതാളം (അട്ടതാളം) അംഗമാക്കിച്ചേർത്തതു് അടന്തക്രൂരം. പഞ്ചാരിതാളം (രൂപകതാളം) അംഗമാക്കിച്ചേർത്തതു പഞ്ചാരിക്രൂരം. ഝമ്പതാളത്തിൽ ഝമ്പതാളത്തെയാണ് അംഗമാക്കിയതെങ്കിൽ ഝമ്പക്രൂരം:- എന്നീമാതിരിയിലെതാളതാളം. ഭാഷയിലെ ഇരടികളിലോ

രോന്നം പല രീതിയിലും ചൊല്ലാവുന്നതാണ്. അങ്ങനെ ചൊല്ലിവരുന്നതുണ്ടു്. ചൊല്ലുന്ന രീതിയുടെ മാറ്റംകൊണ്ടു് ഓരോന്നിന്റെയും കാലമാനം മാറുന്നതിനാൽ വൃത്തവും മാറുന്നതാണ്. ഒരു ഇരടിതന്നെ ഒന്നിലധികം വൃത്തങ്ങളായിട്ടാണിരിക്കുന്നതെന്നർത്ഥം. ആ അംഗംകൊണ്ടാണ് പദങ്ങൾ, ചക്രങ്ങളും മുതലായ പാട്ടുകളിൽനിന്നു ഭാഷാവൃത്തങ്ങളായ ഇരടികൾ പ്രധാനമായി വ്യത്യാസപ്പെടുന്നതു്. ഓരോ പദവും ഓരോ കീർത്തനവും ഇന്ന രീതിയിൽ ചൊല്ലുകയെന്നും അതിന്നു് ഇന്നജാതി താളമെന്നും വ്യവസ്ഥയുണ്ടു്. പക്ഷിത്തനിലയിലോ മുറുകിയനിലയിലോ ചൊല്ലാമെന്നല്ലാതെ രീതിക്കോ താളജാതികൾക്കോ അവയിൽ മാറ്റംവരുന്നതല്ല. ഇരടികളിൽ ആ വ്യവസ്ഥയില്ല. ചൊല്ലുന്ന രീതിയുടെ ഭേദത്താൽ താളജാതിയും അതിനാൽ വ്യവസ്ഥിതകാലമാനമായ വൃത്തസ്വരൂപവും മാറുന്നതാണെന്നു ചുരുക്കം. അതിന്നുപുറമേ, പരമാവധിയായി ഒരു മാത്രയും ഒരു ശ്രവ്യവശെയ്ക്കു മാത്രമേ ഇരടികളിൽ രക്ഷരത്തിനു കാലമുണ്ടാകാവുന്നതെന്നും അതുതന്നെയും പ്രായേണ ഭാഗാന്താക്ഷരത്തിന്നു മാത്രമാണെന്നും മുമ്പുപറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. പക്ഷിത്തനാദികളിൽ അങ്ങനെയുള്ള വ്യവസ്ഥയില്ല. ഏതക്ഷരത്തിന്നും എത്രമാത്രയെങ്കിലുമുണ്ടാകാവുന്നതാണ്. ആ സംഗതിയും പക്ഷിത്തനാദികളിൽനിന്നു് ഇരടികളായ ഭാഷാവൃത്തങ്ങളെ വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതു്.

ഇനി ഇരടികൾ ചൊല്ലുന്നതിന്റെ രീതി ഭേദത്താൽ വൃത്തവും മാറുമെന്നുള്ള സംഗതി ഒന്നുരണ്ടുഭാഹരണങ്ങൾ കാണിച്ചു വിശദമാക്കാൻ നോക്കാം. അതിന്നു ചില താളങ്ങളുടെ സ്വരൂപങ്ങൾ അല്പമൊന്നു വിവരിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. ഝമ്പതാളത്തിന്നു് ഏറ്റവും ചുരുങ്ങിയ കാലമാനം അഞ്ചുമാത്രയാണ്. എല്ലാജാതി താളങ്ങൾക്കും കാലമാനം ക്രമത്തിൽ ഇരട്ടിച്ചിരട്ടിച്ചു പോകുന്നതനുസരിച്ചു് അതിശ്രവം, ശ്രവം, ചിത്രം, വാത്തികം, ദക്ഷിണം ഇങ്ങനെ സംജ്ഞകളായി അഞ്ചുമാറ്റങ്ങളുണ്ടു്. അതുപ്രകാരം ഝമ്പതാളത്തിന്നു് അതിശ്രവമാറ്റത്തിൽ അഞ്ചും ശ്രവമാറ്റത്തിൽ പത്തും ചിത്രമാറ്റത്തിൽ ഇരുപതും വാത്തികമാറ്റത്തിൽ നാല്പതും ദക്ഷിണമാറ്റത്തിൽ എൺപതും മാത്രകളാണു് ഒരു താളവൃത്തത്തിൽ വരുന്നതു്. മറ്റുതാളങ്ങളുടെ സംഗതിയിലും മാറ്റ

ക്രമം ഈ ന്യായമനുസരിച്ചതന്നെ കേരളത്തിൽ പ്രസിദ്ധങ്ങളായ പാണ്ടിമേളം, പഞ്ചാരിമേളം മുതലായ വാദ്യപ്രയോഗങ്ങളും സംഗീതത്തിൽ 'പല്ലവി' എന്നുഗാനവിശേഷം പാടുന്നതും ഈ മാതൃക്കളുടെ ക്രമം മറിച്ചിട്ടു പതിഞ്ഞനിലയായ ഭക്ഷണത്തിൽ തുടങ്ങി മുറുകിയ നിലയായ തിരിയുവത്തിൽ കലാശിക്കുക എന്ന രീതിയിലാണ്. സ്വസ്വതാളത്തിന്റെ മുറുകിയ നിലയുള്ള അഞ്ചുമാത്രയിൽ ഒന്നാമത്തേ മാത്രയിലും മൂന്നാമത്തേ മാത്രയിലും കൊട്ട്, അതായത് താളം പിടിക്കൽ. ഇവിടെ മാത്രയെന്നുപറഞ്ഞത് ലഘുപക്ഷരോപാസനകാലത്തെയാണ്, സംഗീതവൃത്തമാത്രയായ നാലോ അഞ്ചോ ലഘുക്കൾ ചേർന്ന കാലത്തെല്ല. അതുപ്രകാരമാകുമ്പോൾ ഓരോമാതൃത്തിലും നാലോ അഞ്ചോ ഇരട്ടിച്ച കാലമാനമായിത്തീരുന്നതാണ്. പഞ്ചാരിതാളത്തിന് ആറുമാത്രയാണു കാലമാനം. ഒന്നിലും മൂന്നിലും കൊട്ട്. അടന്തതാളത്തിന് ഏഴുമാത്ര. ഒന്നിലും നാലിലും കൊട്ട്. ത്രിപുടതാളത്തിനും ഏഴുമാത്രതന്നെ. ഒന്നിലും നാലിലും ആറിലും കൊട്ടുണ്ടെന്നുമാത്രം ഭേദം. ഒന്ന്, മൂന്ന്, നാല്, ആറ് ഈ മാത്രകളിൽ കൊട്ടുളളതായും അതിന്നു പ്രസിദ്ധിയുണ്ടു്. സ്വസ്വതാളത്തിന് എട്ടുമാത്ര. ഒന്നിലും അഞ്ചിലും ഏഴിലും കൊട്ട്. ഈ താളങ്ങൾക്കാണ് ഭാഷാവൃത്തങ്ങളിൽ അധികം പ്രചാരമുള്ളതു്. ഇനികൊട്ടുള്ള മാത്രകൾക്കു് 'x' എന്ന അടയാളവും അതില്ലാത്ത മാത്രകൾക്കു് 'l' എന്ന നേർവരയും ആയി, ഗാഥയുംമറ്റും ചൊല്ലുന്ന രീതിഭേദത്താൽ വിഭിന്നകാലികവൃത്തങ്ങളിലായിത്തീരുന്നണ്ടെന്നു കാണിക്കാം—

x l x l l, x l x l l, x l x l l, x l x l l.
 ഇ ളി രാ , ത ന്നു ഭേ , പ്ല ഞ്ചി റി , യാ യേ രേ ,
 x l x l l, x l x l l, x l x l l, x l x l l.
 ച ള്ചി കര , മെ യ്ചി ത് പ, ര ക്ക യാ, ലേ...

(സ്വസ്വതാളവൃത്തം.)

x l x l l l, x l x l l l, x l x l l l, x l x l l l,
 ഇ ളി രാ , ത ന്നു ഭേ , പ്ല ഞ്ചി റി , യാ യേ രേ ,
 x l x l l l, x l x l l l, x l x l l l, x l x l l l,
 ച ള്ചി കര , മെ യ്ചി ത് പ, ര ക്ക യാ, ലേ....

(പഞ്ചാരികാളവൃത്തം.)

x l l x l l l, x l l x l l l, x l l x l l l, x l l x l l l,
 ഇ ളി രാ , ത ന്നു ഭേ , പ്ല ഞ്ചി റി , യാ യേ രേ ,
 x l l x l l l, x l l x l l l, x l l x l l l x l l l l l,
 ച ള്ചി കര , മെ യ്ചി ത് പ, ര ക്ക യാ, ലേ...

(അട്ടകാലവൃത്തം.)

ഇവയിലോരോന്നും സ്വസ്വതാളത്തിന്റെ മാത്രാകാലമാക്കിയാൽ, അതായത് അഞ്ചു ലഘുവിന്ന് ഒരു സംഗീതവൃത്തമാത്ര, ആറു ലഘുവിന്നൊരു മാത്ര, ഏഴു ലഘുവിന്നൊരു മാത്ര, ഏഴു ലഘുവിന്നു ഏഴുമാത്രകളുള്ള സ്വസ്വതാളവട്ടമാക്കിയാൽ ക്രമത്തിൽ അടക്കുവൃത്തവും പഞ്ചാരിക്കുവൃത്തവും ത്രിപുടക്കുവൃത്തവുമായിത്തീർന്നു. ഇതുപോലെ, ക്രമത്തിൽ ക്രമത്തിൽ അടക്കുവൃത്തവും പഞ്ചാരിക്കുവൃത്തവും ത്രിപുടക്കുവൃത്തവുമായിത്തീർന്നു. ഇതുപോലെ, ക്രമത്തിൽ ക്രമത്തിൽ അടക്കുവൃത്തവും പഞ്ചാരിക്കുവൃത്തവും ത്രിപുടക്കുവൃത്തവുമായിത്തീർന്നു.

x l l x l x l, x l l x l x l
 ശ്രീരാമ രാമ രാമ , ശ്രീരാമഭദ്ര ജയ,
 x l l x l x l, x l l x l x l
 ശ്രീരാമ രാമ രാമ , ശ്രീരാമഭദ്ര ജയ.

(ത്രിപുടകാലവൃത്തം.)

x l l l x l x l, x l l l x l x l,
 ശ്രീരാമരമോമ, ശ്രീരാമഭദ്ര ജയ,
 x l l l x l x l, x l l l x l x l
 ശ്രീരാമരമോമ, ശ്രീരാമഭദ്ര ജയ,

(സ്വസ്വതാളവൃത്തം.)

എന്നുമാതീരിയിൽ വൃത്തഭേദം വരുന്നതു്. ഒർല്ലഭം ചിലതിൽ രണ്ടുവക താളങ്ങളുടെ കാലമാനങ്ങൾ മാത്രമേ യോജിക്കുന്നുള്ളു; ചിലതിൽ അതിലധികവും യോജിക്കും എന്നുള്ളവ്യത്യാസം മാത്രമാണുള്ളതു്. പാട്ടും താളവും പാടിയും കൊട്ടിയും കേൾപ്പിച്ചല്ലാതെ എത്രതന്നെ വരയും കുറിയുമിട്ടു കാണിച്ചാലും നല്ല പന്തിയാവില്ലെന്ന് എനിക്കറിയായ്ക്കയില്ല. എങ്കിലും തൽകാലം വേറെ വഴിയൊന്നും തോന്നാത്തതുകൊണ്ടും ശബ്ദം കാരാത്തു പറന്നുപോയേക്കാനെളുപ്പമുള്ളതുകൊണ്ടും അഭിജ്ഞാനാരുടെ ആലോചനയ്ക്കു് ഈ വിഷയം ഒന്നു വിഷയമാക്കാൻവേണ്ടി ചിലതു കാണിച്ചുവെന്നേയുള്ളു.

നമോവാകം

(അനന്തപുരത്തുകൊട്ടാരത്തിൽ കാത്തികനാൾ രമ്പുരാട്ടി)

ജരേ: പപ്പുവാലനിമലകലേ ശിക്ഷാഗുണാലീമതോഃ
പിത്രോരുപ്ബണസദ്ഗുണോജപലമതിഃ ശ്രീകേരളക്ഷാപതിഃ
ആനന്ദം ജനയൻ ജനസ്സു സുതരാം സമ്മോഹനൈഃ ക്രീഡനൈ-
രാപ്തോഹ്ലാരപൂർവ്വപക്ഷാപാദപുലിം വസൻ സ്വാലയേ.

(൧)

അഭ്യസ്താക്ഷരം തിരനായഗുരോ രാമാഭിധാനാൽ പുനഃ-
ശ്രീമനുലകഭൂമിപിതൃഃ ശ്രീരാജരാജാഹപയാൽ
സ്വീതാഭസ്തലമേലതം പാണ്ഡിത്യമത്യുപ്തിതം
കേരളകുതിസമിലമാശ്വരൻ രാജാ സ്ത രാജത്യസേ.

(൨)

മാൻ മാലലാളിതോതിലളിതോ വിഭവന്തസ്സംസ്ഥിത-
സ്താന്നന്ദം തിമാത്രമപി വിദ്യാവിനോദേ രതഃ
പ്രീതിം സഞ്ജനയൻ നജൈസ്സപരിതൈഃ ശ്രീവഞ്ചിഭൂപസ്വത-
സ്വസ്വീയം സുഗുണോജപലാമുദവഹല്ലക്ഷ്മീധരാധിശപരീം.

(൩)

മേൽക്കാണിച്ച സംഗതികളാൽ ഭാഷാവൃത്തങ്ങളെ അക്ഷരസംഖ്യയവലംബിച്ചോ ലഘുഗുരുക്കളെ അവലംബിച്ചോ വിഭജിക്കുന്നതു യുക്തമാവില്ലെന്നും താളകാലമാനങ്ങൾക്കാണ് അവയൽ പ്രാധാന്യമെന്നും അതനുസരിച്ച് ഝമ്പകാലവൃത്തം, പഞ്ചാരികാലവൃത്തമെന്ന മാതിരിയിൽ വിഭജിക്കുന്നതാണ് അധികം യുക്തമെന്നും സ്പഷ്ടമായല്ലോ. അക്ഷരസംഖ്യയെ ആസ്പദമാക്കി മഞ്ജരി, കാകളി, കളകാഞ്ചി എന്നെല്ലാം പേരിട്ട വിഭജിച്ചാലും ചൊല്ലുന്നതിന്റെ രീതിഭേദത്തിനാണ് അത്മത്തെ അപേക്ഷിച്ചുപോലും ഭാഷാവൃത്തങ്ങളിൽ രസഭാവപ്രകാശകത്വവും രഞ്ജകതയും അധികമുള്ളതെന്ന സംഗതി അനുഭവമനുസരിച്ചു സമ്മതിക്കാനെ കഴിയുന്നതല്ല. വളരെക്കാലം മുമ്പാരിക്കൽ ഒരു കവിശാസ്ത്രം കൃഷ്ണഗാഥയിലെ ഒരു ഭാഗം ഭരണിപ്പാട്ടുരീതിയിൽ ചൊല്ലുന്നതുകേട്ടപ്പോൾ ഉണ്ടായ ഭയകവം അതു വിചാരിക്കുമ്പോഴെല്ലാം ഇന്നും എന്നിങ്ങണ്ടാകാ

റുണ്ട്. ഭാഷാവൃത്തങ്ങളിൽ കവിത നിർമ്മിച്ചു നെളുപ്പമുണ്ടെന്നു തെറ്റാലരിച്ച് ഓരോ വൃത്തത്തിലും ലയാസ്വഭമായ യതിവിശേഷവും കാലമാനവും നോക്കാതെ കണ്ടമാനം എഴുതിവിടുന്ന ചില നവീനസൃഷ്ടികൾ കാണുമ്പോൾ യതികൾക്കു മാത്രമല്ല, പ്രാപഞ്ചികനായ ഈ യുദ്ധവരും വൈരാഗ്യം വന്നുപോകുന്നതുമുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് ഭാഷാവൃത്തനിബലകവിതകളിൽ സാഹിത്യശാസ്ത്രത്തിനുള്ളതിനേക്കാൾ സംഗീതാശത്തിനു പ്രാധാന്യം കൂടുതലല്ലാതെ ഒട്ടും കുറവല്ലെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ആ സ്ഥിതിക്കു, പ്രധാനമായി കാലമാനഭേദവും, വേണമെങ്കിൽ അക്ഷരസംഖ്യാഭേദവും, കാണിക്കുന്ന വിധത്തിൽ ഝമ്പാമഞ്ജരി, പഞ്ചാരി മഞ്ജരി, അട്ടമഞ്ജരി, അട്ടകാകളി, ഝമ്പാകാകളി എന്ന മാതിരിയിലെങ്കിലും ഭാഷാവൃത്തവിഭാഗവും അതനുസരിച്ചുള്ള ലക്ഷണപരിഷ്കാരങ്ങളും ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നു തോന്നുന്നു.

(പകുപ്പുകൾം ലേഖകനായത്ത്.)

ശ്രീമന്ത്: ഡെന്റുപാനപയാംബുധിഭവം ലക്ഷ്മിമിമാമുചേരൻ
രേഖാരൂപദരാംബുജാഭൂപി കരേ ഭോഗേ മഹത്യാസ്ഥിതഃ
സുശ്യാലോകനകൈതുകി കൃതഗുരൂപ്രീതിഃ കജാരാധിതോ
ഭൂമീശോ ബുധവന്ദിതശ്ചിരതരം ജേജീയതേ സ്തോജവൽ.

(൪)

പ്രത്യക്ഷം നിജത്തുഗാസ്വതിതരം തല്ലാളനാഭനപഥം
സംപ്രാപ്താഭ്യയോസ്വലം ബഹുലസത്സന്താനപുണ്ണാസ്വപി
കാലഷ്ഠം ഹൃദി നൈവ ജാത സമഭൂദേവ്യാഃ കലസ്ത്രീമണേഃ
പ്രാണപ്രേയസി തത്പ്രിയാസ്വപി ഭൂശം ഭാഷാസപതിഷ്ഠഹോ.

(൫)

ലക്ഷ്മീപക്ഷികലേന്ദ്രവാമനരുദേ... ക്രിതോർ-
ഭൂക്ഷിദാംശകരം ചിരാദപി തയോന്നാഭൂദപ...
ഏതേനൈവഹി ഹേതുനാത്ര ജഗതി ഞ്ഞാ... വസ്യ ചാ-
പ്യാഖ്യാതം ബത സർവ്വഭാഗ്യസാഹിതം ഭേ... തം സ്വാദിതി.

യദ്യപ്യേവമുദാരധീരതരധീരന്യാസു ഭാഗമാമയി-
ഷ്ഠസ്തോകാഭ്ഭൂതസാർവന്തി ജനയൻ ഹൃദ്യാനുപത്യാപ്യേയം
താത്ത്വേതാനുനസ്യയയാ സഹ മഹാരാജന്ത്യാ ഭൂശം ല... യൻ
നോ ഗൃഹ്ണന്നനപത്യതാശുചമതിപ്രീത്യാനയപസരാൻ.

(൭)

വാണീവൈഭവമേഷ പണ്ഡിതമണിശ്ശാസ്ത്രീയമസ്യേ ഭിശൻ
വീണാവാദനകൈശലം പ്രമുദിതഃ പ്രത്യുല്പിതം കാന്തയാ
ഗൃഹ്ണൻ പുണ്യവിപാകമാത്രസുലഭം സംഗീതസാഹിത്യയോ-
രാസപാദ്യം രസമനപഭൂച്ചിരതരം ദാമ്പത്യസാഹചര്യം.

(൮)

ഇതഥം പ്രത്യഹ്മിലാശാഗഭരയോഃ കൃത്യേഷ്ഠവിശ്ലിഷ്ടയോ-
രുത്തംസാധിതയോർഭിളാജനിജ്ജഷാം സംഖ്യാവതാം സന്തതേഃ
ദമ്പത്യോഃ പ്രഥമാ ഗതാ സ്വകമിതഃ പ്രത്യുദ്ഗമാത്ഥം പ്രിയാഃ
സോപ്യേനാമവിളമ്ബിതം പ്രണയിനീവിശ്ലേഷഭീത്യാനപഗാൽ.

(൯)

ഭാഷാപോഷണമുല്ബണം വിരചയൻ സംഭ്രഷയൻ സ്വാനപയം
ശീതജ്യോതിരിവാംശുഭിസ്സുധശസാ കൃത്സ്നാം ഭവം ഭാസയൻ
അസ്തമംതല ഏഷ ഭൈതികതനം നിത്യേതരാമുത്സ ജൻ
സഹായൽപ്രോജ്ജലകീർത്തിനിത്യതനഭാഗ്ഭാത്യേവ ഭൂമണ്ഡലേ.

(൧൦)

അന്യാശക്യമഹാമുക്ത്യശതനിവാഹാർത്ഥമസ്യാം ക്ഷിതൈ
യോ ജജ്ഞേ പുരുഷോത്തമോസ്യ ശരദാം പുണ്ണം ശതം സമപ്രതി
കിം കിം നാഭ്യ യദീയപൂജനവിധൗ കവന്തി ഭവ്യം ബുധാഃ?
ശ്രീമന്താമകമാതൃലായ മഹതേ മാനുഷായ തസ്മൈ നമഃ.

(൧൧)

ശ്രീമൽ കേരളവർമ്മദേവഭാഗീനേയീ
കൃത്തികാനക്ഷത്രജാതം അംബാദേവീ.

കേരളവർമ്മദേവന്റെ ഭാഷ

(കല്യാണീകൃഷ്ണമേനവന്മാർ)

മഹാഭാരതത്തിൽ വലിയകോയിത്തമ്പു
രാൻ തിരുമനസ്സിലെ ശതാബ്ദപുതിമഹോത്സ
വത്തെ അനവധിപ്രശംസിക്കുകയും കാവ്യരസിക
ന്മാരും കവികളും അത്യന്താഹ്മത്തോടുകൂടി കൊ
ണ്ടൊടതിരിക്കുകയില്ല. ഞങ്ങൾക്കു കി
നമേയുള്ളു. ഞങ്ങൾക്കു കവിക
അതിനാൽ, ഞങ്ങൾക്കു അ
പ്രകാരമെന്നതിന്നു അവകാശമി
അവർക്കു കവിക
കൊണ്ടു ആ ഗുണഗണങ്ങളെ ആശ്രയിക്കു
ന്നതിനേ അവർക്കു അധികാരമുള്ളു. സമ
സ്തകേരളസാഹിത്യപരിഷ്കർത്തവക ത്രൈമാസ
കത്തിൽ, ഞങ്ങളുടെ അദ്ധ്യക്ഷനായിട്ട്,
ഒരു നെയ്യിലും പുഷ്പാഞ്ജലിയും എന്ന
മട്ടിൽ, ചിലതെല്ലാം പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തി
ട്ടുണ്ടു്. വിശേഷിച്ചു്, വാല്മീകീയശതകോണ്ടുള്ള
ക്ഷീണത ഞങ്ങളിവരെയും ബാധിച്ചുകഴി
ഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഓരോ ഒരു രോഗിയുമാണു്.
ഞങ്ങളുടെ പരമമിത്രമായ ഉള്ളൂരിന്നു് ഇതെ
ല്ലാം നല്ലപോലെ അറിയാം. എന്നിരുന്നിട്ടും,
ഉപഹാരമാലയ്ക്കു് കല്യാണിതൃണമേനോന്മാർ
ഒരു പൂവുപോലും അയച്ചില്ലെന്നു് അദ്ദേഹം
വ്യസനിക്കുന്ന കാരണംകൊണ്ടുമാത്രം ഇതു് കുറി
ക്കുന്നതാകുന്നു.

പണ്ടൊരു കവിവഴുൻ “കോയിപ്പണ്ടാല
ശാകുന്തളത്തെ നുള്ളുകയും മാന്തുകയും ചെയ്തിരി
ക്കുന്ന”തായി പ്രസ്താവിച്ചു. അക്കാലത്തുതന്നെ
“അങ്ങു മൂലവും ഭാഷയുക്തം ഒത്തുനോക്കിട്ടാ
ണോ അഭിപ്രായം പുറപ്പെടുവിച്ചതു്?” എന്നു്
അദ്ദേഹത്തോടു ചോദിക്കുവാൻ ആളുണ്ടായി
ട്ടുണ്ടു്. “ഐയ്യ! അത്രയൊക്കെക്കാര്യമാ
ക്കേണ്ട. ചിലരെ ചിരിപ്പിക്കുവാൻ ഒരു നമ്പൂ
രിപ്ഫലിതര എന്നു കരുതിയാൽമതി. ഭാഷ
ഗംഭീരായ്തുണ്ടു്.” എന്നായിരുന്നു മറുപടി.
ഇക്കാലത്തേപോക്കു മറ്റൊരു തരത്തിലാണു്
പരമനാമകുന്നതു് ഒരുതരം പുതിയ സാഹിത്യ
ക്കാരാണു്. അവരിൽതന്നെ, മഹാമാരെ
തെരിപറഞ്ഞു ബഹുമതിനേടുവാൻ പുറപ്പെട്ടി
ട്ടുള്ള ഒരുവകക്കാണ് ആക്ഷേപമുള്ളതു്. അ
ത്സംഗമാണെന്നായി ബുദ്ധിമുട്ടി കോട്ടുവായ

ഇന്നു ഈ കൂട്ടക്കും ഭാഷയിൽ സംസ്കൃതം കൂടിയെന്നല്ലാതെ അതിൽ ബുദ്ധ പദവികളുണ്ടെന്നു വാദമില്ല. കക്ഷിവാഴ്ചകിൾക്കു കാവ്യ വിചക്ഷണന്മാരായതെന്ന ഇതുവരെ ഇങ്ങനെ ഒരു ആക്ഷേപം പറഞ്ഞിട്ടില്ല. കണ്ടിട്ടില്ലെന്നും, നമുക്ക് ഈ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു ന്യായമെന്ന് തുടർച്ചയായതെന്ന് ആലോചിച്ചുനോക്കാം.

അഭിജ്ഞാനശാങ്കുന്തളത്തിലും അക്ബറില്യമാണ്. ഈ കുററ കണ്ടുപിടിച്ചിട്ടുള്ളത്.

[illegible]

ശാകുന്തളം ഉണ്ടായ കാലത്തു്, ആട്ടക്ക
 മകളും ചമ്പുപ്രബന്ധങ്ങളുമെല്ലാമായിരുന്ന
 നാട്ടിൽ നടപ്പിലിരുന്നതു്. ആദ്യമായി പരി
 ഭാഷപ്പെടുത്തുന്ന ഈ അത്യുത്തമമായ നാടക
 ത്തിന്റെ തർജ്ജമ എല്ലാപ്രകാരത്തിലും മൂല
 ത്തോടു യോജിച്ചിരിക്കണമെന്ന തീരുമാനസ്സീ
 ലേക്കു മോഹമുണ്ടായിരുന്നു. അവിടേയ്ക്കു ഭാ
 ഷയിലധികം സ്വാധീനം സംസ്കൃതവുമായി

മാത്താബംവർമ്മ ഇളയരാജാ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട്

മഹാറാണി സേതു ലക്ഷ്മിഭായി തിരുമനസ്സുകൊണ്ട്

മഹാറാണി സേതു പാർവ്വതിഭായി തിരുമനസ്സുകൊണ്ട്.

രുന്ന. “അന്നത്തെ കാലഗതിയനുസരിച്ച് ആ ഗ്രന്ഥം ഉണ്ടായി” എന്നും സമാധാനിക്കാം. ഏതായാലും “അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം” ജനസമ്മതത്താൽ അനുഗ്രഹിതമായിട്ടുള്ള ഒരു വിശിഷ്ടകൃതിയാണ്. അതിനുശേഷം എത്ര എത്ര ഭാഷാശാകുന്തളങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്? അവയൊന്നിനും ഇതിനോടു കിടപിടിക്കുവാൻ സാധിക്കില്ലെന്ന സംശയംകൂടാതെ പറയാം. ഇന്നും പണ്ഡിതപാമരന്മാർ ഒരുപോലെ അല്ലിരസിക്കുന്നത് “അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം” തന്നെ. ഗ്രന്ഥകർത്താക്കളെയാണല്ലോ. ആ കൃതിയെ “മഹാജനങ്ങൾ ഭാഷാസാമ്രാജ്യത്തിൽ അഭിഷേകം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ആ ഉന്നതസ്ഥാനത്തുനിന്ന് അതിനെ ഇളക്കുവാനാർക്കും സാധിക്കുന്നതുമല്ല.

ഇതിനെ വായിച്ചു രസിക്കുകയില്ലെന്നു മർദ്ദമുണ്ടി പിടിക്കുന്നവർ “അന്യോപദേശ”ത്തേയും “മയൂരസന്ദേശ”ത്തേയും വായിച്ചു രസിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. അതിനും തരമില്ലാത്തവർ “കൊച്ചുവേലു”വിന്റെയും “കിഴവൻശങ്കര”ന്റെയും മറ്റും കഥകൾ കട്ടികൾക്കായി തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് എഴുതിട്ടുള്ളതെങ്കിലും നോക്കിപ്പഠിക്കാമല്ലോ.

ഭാഷ അറിവിനെ പ്രചരിപ്പിക്കുവാനുള്ള

ഒരു മാർഗ്ഗം എന്നു വിചാരിക്കേണ്ടതുള്ള. ഒരു ഉല്പാദനത്തെ മറ്റൊരും ഉപയോഗിക്കുമോ? ഇല്ല. അതുമാതിരി ഭാഷയും വ്യത്യാസം കാണും. ഉദ്ദേശനിർവ്വഹണത്തിലോ രസാസംഭവത്തിലോ തടസ്സം നേരിടാതിരിക്കേണം. അസ്ഥിരമായ രചാഭേദത്തെ അനുസരിച്ച് ഉത്തമമായൊരു പണ്ഡിതത്തിന്റെ ഉപദേശം എന്നുള്ളതു സ്വീകരിക്കേണ്ടതല്ല ഒരു മർദ്ദം. ഉപാലത്തുകൂടി എല്ലാ മലയാളികളും ബുദ്ധിമുട്ടി നിത്യപാരായണം ചെയ്യുവാൻ തക്കതെ ഒരു മാർഗ്ഗം കാണണമെന്നാണ്. ശ്രദ്ധമലയാളം വേണമെന്നു ഉദ്യോഗത്തേ ഭാഷാഭിമാനികൾക്കു തന്നെ തരത്തിൽ സംസ്കൃതംകലർത്തുന്ന ഇതിനേയും “നവോദയം” എന്നും ആരും അറിയുന്നില്ല. അതിനാൽ അനുവദിക്കുകയില്ല; ചെയ്യാലാവും ആഭിഷേകമില്ല. ശാകുന്തളത്തിന്റെ നിലയും ഇതുപോലെയാകുന്നു. മഹാജനങ്ങളെ രസിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന തിരുമനസ്സിലേ ഈ കേരളീയഭാഷാശാകുന്തളത്തിനു വേണ്ടി അവിടുന്ന് ചെയ്തിട്ടുള്ള ശ്രമം ഒരിക്കലും നിഷ്ഫലമായി വരികയില്ല; നിശ്ചയം.

ടി. കെ. കൃഷ്ണമേനോൻ.

ടി. സി. കല്യാണിപ്പിള്ള.

Telegrams: "DRAPERY"

Telephone: 122

THE ANANDHA DRAPERY HOUSE,

Main Road, QUILON.

Direct importers, wholesale & retail dealers of all kinds of piece goods.

Satisfaction Guaranteed.

പാപ്പിൻ, ഷർട്ടിംഗ്, കോട്ടിംഗ്, സ്കാർഫ്, സിൽക്കുസാരികൾ, നേരിയതുകൾ, തുപ്പടാകൾ, പട്ടുതരങ്ങൾ, ചേലകൾ മിതമായ നിരക്കിൽ എപ്പോഴും സപ്ലൈചെയ്യുന്നു.

Telegrams: "SRARCO"

Telephone: 73

S. R. A. REDDIAR & Co.,

Main Road, QUILON.

Direct importers of Hardware, Paints & Suppliers to Govt., European firms likewise e'c. etc.

Prop:- S. Annamala Reddiar.

കാളിദാസനും കേരളകാളിദാസനും.

(വടക്കുകൂർ രാജരാജവർമ്മരാജാ)

കവികലകൂടസ്ഥനും സർവ്വകലാവല്ലഭനും ആയിരുന്ന കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ കാളിദാസൻ എന്നൊരു ബിരുദപ്പേർ സ്വപ്രസിദ്ധവും പ്രതിഷ്ഠിതവുമായിട്ടുണ്ട്. ഈ വിശിഷ്ടനായ കവിയായതിനാൽ അദ്ദേഹം ആസ്സമമാക്കി നിർമ്മാണവും സമകാലീനരായ പണ്ഡിതന്മാരും പരമമാനം അവിടത്തോളം കാട്ടത്തക്കതാണെന്നു സിദ്ധിക്കണം. അവിടത്തേ ജീവിതകാലത്തു തന്നെ ഈ നാമത്തിനു കേരളത്തിലെങ്ങും പൂർണ്ണമായ ആദരവും പ്രശംസയും ലഭിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. കാലഗതിയിൽ കാതിന്റെ സ്ഥിതിക്കു് ഇളക്കത്താലു മെന്തെ വിചാരിക്കാവുന്നല്ലോ. ലോകത്തിൽ ഒരു കവിക്ക് ലഭിക്കാവുന്ന സമ്പത്തുകളിൽ ഏറ്റവും ഉത്തമവും അഭിമാനജനകവും ബഹുമതിഭ്യോതകവും ദുർല്ലഭവും ആയിരിക്കുന്നതു കാളിദാസബിരുദമാകുന്നു. കവിതാ മഹാത്മ്യംകൊണ്ടു കാളിദാസന്റെ അഭാസനത്തിനു് അവകാശിയായ ഒരു കവിക്ക് മാത്രമേ അതു കിട്ടുവാൻ പാടുള്ളു. കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ പ്രസ്തുതബിരുദത്തിനു സർവ്വമാ അർഹനായ ഒരു മഹാപുരുഷനായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു് അതു് ഉത്തരോത്തരം വർദ്ധമായ ബഹുമതിയോടുകൂടി പണ്ഡിതലോകത്താൽ സ്തുതിക്കപ്പെടുന്നു. കേരളകാളിദാസനാമത്തിനു ശാശ്വതാവകാശം കൈവന്നിരിക്കുന്ന ഒരു മഹാത്മാവു, മലയാളികളുടെ ഇടയിൽ വലിയകോയിത്തമ്പുരാനല്ലാതെ മറ്റൊരും എന്തൽകാലപര്യന്തം ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ഭാവിയിൽ തത്തുല്യനായ ഒരു മഹാന്റെ ജനനം മിക്കവാറും അസാദ്ധ്യം എന്നും അഭിപ്രായപ്പെടാം.

വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ കേരളകാളിദാസപദത്തിനു് അർഹനെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. ഈ രണ്ടു മഹാകവികൾക്കും സാമിത്യസാമ്രാജ്യത്തിൽ കിട്ടിയിരിക്കുന്ന സ്ഥാനം, ഇവരുടെ കാവ്യങ്ങളിൽ പ്രകാശിക്കുന്ന സാധമ്യവൈയമ്യങ്ങൾ, ഇവരിൽനിന്നു ഭാഷയ്ക്കു സംഭവിച്ചിരിക്കുന്ന അഭിവൃദ്ധിയുടെ സ്വരൂപം മുതലായ

വയെക്കുറിച്ചു ചിന്തിക്കുന്നതായാൽ വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ കാളിദാസനാമം അത്യന്തം അർത്ഥവത്തെന്നു വിശദമാകും. ഈ സ്ഥിതിയിൽ അങ്ങിനെ ചെയ്യുന്ന ഒരു വിചിന്തനം സമുചിതമായിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

മൂന്നു നാടകങ്ങളും അത്രയും കാവ്യങ്ങളും കാളിദാസകൃതികളിൽ അഗ്രഗണ്യങ്ങളായി മാറിക്കപ്പെട്ടുവരുന്നു. ഈ പ്രബന്ധങ്ങൾ കാവ്യഗുണനിബിഡങ്ങളായതുകൊണ്ടു പില്ക്കാലത്തു് കവികൾ യഥാശക്തി അവയെ അനുകരിക്കുവാൻ ഇടയായി. കാളിദാസന്റെ കാലത്തിനുശേഷം ഉണ്ടായ കവികളിൽ അധികപേരും ഒരു രൂപത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊന്നിൽ ആ മഹാകവിയുടെ ശിഷ്യത്വം കൈക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നവരെന്നു കാണുവാൻ സാധിക്കും. അവരുടെ കാവ്യങ്ങൾകൊണ്ടു ഗൈര്യാണിക്കു് അപരിമിതമായ അഭിവൃദ്ധികിട്ടിട്ടുണ്ടു്. സംസ്കൃതത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളവും, ഏതാനും കാവ്യങ്ങളുടെ കർത്താവായ ഒരു മഹാകവിയുടെ മാത്രമല്ല, പില്ക്കാലത്തു് അനേകം സമുല്പാദനങ്ങൾക്കു സമ്പാദിച്ചു തജ്ജനിതമായ പ്രബന്ധസമുച്ചയംകൊണ്ടു സാഹിത്യപോഷണം സാധിച്ചു വിശ്വവന്ദ്യനായ ഒരു ആചാര്യന്റെ നിലയിലും കാളിദാസൻ ആരാധിക്കപ്പെടുന്നു. 'കവികലഗുരഃ കാളിദാസോവിലാസഃ' എന്നു തുടങ്ങിയ അഭിജ്ഞവാക്യങ്ങൾക്കു് ഈ വസ്തുതയാണു് അടിസ്ഥാനം.

കാളിദാസനെപ്പോലെ കേരളകാളിദാസനും മഹാകാവ്യത്തിന്റേയും, നാടകത്തിന്റേയും, സന്ദേശത്തിന്റേയും കർത്താവകുന്നു. രഘുവാംശം, അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം, മേഘസന്ദേശം എന്നിവയുടെ സ്ഥാനം യഥാക്രമം വിശ്വാമിത്രജയത്തിനും ഭാഷാശാകുന്തളത്തിനും മയൂരസന്ദേശത്തിനും കൊടുക്കാം. ഇവയിൽ ശാകുന്തളംമാത്രം പരിഭാഷയെന്നൊരുവ്യത്യാസമുണ്ടു്. ഇങ്ങിനെ വിചാരിക്കുമ്പോൾ മഹാകാവ്യനാടകസന്ദേശങ്ങളുടെ കർത്തൃത്വത്തെ

സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അകേരളകേരളകാളിദാസന്മാർക്കു സാദൃശ്യമുണ്ടെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു.

രഘുവംശം കാളിദാസന്റെയെന്നപോലെ വിശാഖവിജയം വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ ഒരു മുഖ്യകൃതിയെന്നു പറയണം. മഹാകാവ്യസമുദായത്തിന്റെ മണിമകടം എന്ന നിലയിൽ രഘുവംശത്തിനു സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ ലഭിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥാനമത്രമായ സ്ഥാനമെന്നതും വിശാഖവിജയത്തിന് അവകാശപ്പെടാവുന്നതല്ലെന്നു സമ്മതിക്കാം. എന്നാൽ കേരളീയപ്രവിശിതങ്ങളായ സംസ്കൃതമഹാകാവ്യങ്ങളുടെ സംഖ്യയിൽ വിശാഖവിജയംതന്നെ പ്രഥമഗണനീയമെന്ന അഭിപ്രായത്തിന് പക്ഷാന്തരം ഉണ്ടാകുമെന്നു തോന്നില്ല. രഘുവംശത്തിൽ കഥാവസ്തു പെൺരാണീകം, വിശാഖവിജയത്തിൽ നവീനം, ഇതു ഇവയുടെ ഒരു വ്യത്യാസമാകുന്നു.

ഒരു മഹാകാവ്യത്തിനു സിദ്ധിച്ചിരിക്കേണ്ട ഗുണങ്ങൾ യാതൊരു ലോഭവുമില്ലാതെ വിശാഖവിജയത്തിൽ പരിലസിക്കുന്നതായി സഹൃദയന്മാർക്ക് അനുഭവപ്പെടും. കവിയുടെ ശരീരമായ പാണ്ഡിത്യം, അപ്രതിമമായ പ്രതിഭാബലം, പ്രതിപാദനകൌശലം, ലോകതന്ത്രജ്ഞത, ഔചിത്യശുദ്ധി മുതലായ ഗുണങ്ങൾക്കു വിജയം ഒരു മണിപ്പെണ്ണുമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്. ഭിഷ്ണുക്കേടാൽ കവിക്ക് നേരിട്ട രാജകോപത്തേയും തന്മൂലമായ അനിഷ്ടസംഭവത്തേയും (സ-ന-൪) ആയില്യംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ ചരമത്തേയും (സ-൭) വിശാഖംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ സ്ഥാനാരോഹണത്തേയും (സ-൬) വിജയത്തിൽ ഏറ്റവും ഹൃദയാകർഷകമായ വിധം പ്രതിപാദിച്ചു ഫലിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

ആയുസ്സഭീർഘമനപായമനാമയതപ-
മൈശ്വര്യമക്ഷയമനന്തമഭീഷ്ടയോഗം
വിദ്യാമവദ്യരഹിതാം വിപുലാം ച കീർത്തിം
പുഷ്പാതു വത്സ!സതതം തവ പദ്മനാഭഃ.

ധന്യോഹമദ്യപരചിന്തയമേമി, ധാമ
കർമ്മക്ഷമേ തപയി സമുപ്ലിതരാജ്യഭാരഃ
ധമോസ്സഭീയകലദൈവതമീത്യവേത്യ
നീത്യാ പ്രശാധി പൃഥിവീം കലശേഖരസ്തഥം.

ആനന്ദസാമ്രാജ്യനാ പൂർവ്വം ഭരിതം
നാനം ദയേയമരവിന്ദവ. ലോചനസ്യ
ജ്ഞാനം ദധാപിമലമേഷ്വരാദിമകതഃ
ശ്രീനന്ദനന്ദനമയേ പരധർമ്മനി ലഭ്യേ.

(സ-൭-൭)
എന്നതു ഭരിത ഭാഗങ്ങൾക്കു സാമ്യം ഉണ്ടു്, അവ
ശാർഭീയം മുതലായ ഗുണങ്ങൾക്കു ഏതു് അത്യു
ന്നതം സഹൃദയർക്കു വ്യക്തമായിട്ടുണ്ടെന്നു മാത്ര
മേ പറയുവാനുള്ളു.

ഭരതസാദൃശ്യവിഭൂതിഭാഗ്യം
ഭരതചക്രവർത്തിനി
യദീദം ശ്രാജ്യമഭീനമേധതേ
നാമം ശശപാദിതഭാവുകം.

രണായ സന്നാഹം തിയോ ഭാഗ്രണീഃ
സവീരവാദാൻ ന വിധാതുമർഹതി;
അതഃ പ്രതിജ്ഞാം രചയാമി നോച്ചകൈഃ
കരിഷ്യമാണം പ്രതി സമ്പ്രതീഹ വഃ.

തദേവ മന്വേ വരമത്ര യൽ സ്വയം
മഭീയകർമ്മാണി സമീക്ഷ്യ തത്പതഃ
അപക്ഷപാതേന ജനേന ധിമതഃ
ക്രിയേത തേഷാം ഗുണഭോഷണീണ്ഡയഃ.

അജസ്രമേഷ്വപാദരഭാരമേഭൂരാ
മമാപി വൃത്തിർവിതാ ന സംശയഃ
നിജപ്രജാനാം ച സുഖാഭിവൃദ്ധയേ
ശ്രമോ യഥാശക്തി വിധാസ്യതേ മയാ.

തഥാ സ പുഷ്പാതു ന ഈശ്വരേശ്വരോ
വിവേകമുഖ്യാനനണിയസോ ഗുണാൻ
യഥാ പ്രഗല്ഭേമഹി വോസു മീദൃശീം
ധൂരം ഗരിഷ്ഠാമപി പുണ്യഭൂയസിം. (സ-൬)

ഇത്യാദി പദ്യങ്ങളും പ്രകൃതത്തിൽ ഓർമ്മ
യിൽ വരുന്നു. ഇവിടെ ഉദ്ധരിച്ച ഭാഗങ്ങളിൽ
ആദ്യത്തേത് ആസന്നമരണനായ ആയില്യം
തിരുനാൾ മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സുകൊണ്ടു്
അടുത്ത അവകാശിയായ വിശാഖംതിരുനാ
ളിനു ചെയ്തുകൊടുത്ത ഫിരോപഭേദത്തേയും
അടുത്തതു സ്ഥാനാരോഹണംചെയ്തു സന്ദർഭ

ത്തിൽ വിശാഖം അനാദിതമനസ്സുകൊണ്ടു മഹാജനങ്ങളോടു ചെയ്ത വിജ്ഞാപനത്തേയും പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ഭഗവദ്ഭക്തി, നീതിനിഷ്ഠ, റിനയം, പ്രജാപാസ്യം, ലോകതന്ത്രജ്ഞത, ജ്ഞാനമകാംക്ഷ എന്നിങ്ങനെ തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാവാൽ പരമ്പരാഗതമായി ഉൾക്കൊള്ളപ്പെട്ട വിശിഷ്ടഗുണങ്ങളെ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതായി നല്ലവേല വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. അവയിൽ ഒരോ ശ്ലോകത്തിന്റേയും പദ്യശൃംഖലകൾ സഹൃദയന്മാർ അനുഭവിക്കുന്നതിന് അറിയുന്നതു് യാതൊരു തടസ്സം ഉണ്ടാകുന്നതുമില്ല.

രാജവംശത്തിലെമ്പോഴും വിശാഖവിജയം അനേകം രാജവംശങ്ങളെ ഉപദേശിക്കുന്നുണ്ട്. കാളിദാസൻ രാജവംശരാജാക്കന്മാരുടേയും കേരളകാളിദാസൻ വഞ്ചിമഹാരാജാവിന്റേയും ചരിതത്തെ രാജവംശപ്രതിപാദനത്തിന് അടിസ്ഥാനമാക്കിയിരിക്കുന്നു എന്നുമാത്രമേ വ്യത്യാസമുള്ളൂ. രണ്ടു മഹാകാവ്യങ്ങളിലും രാജവംശോപദേശത്തിന് അങ്ങിനെ യൊരു മുഖ്യസ്ഥാനം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.

പ്രകാശമുള്ള; അത്ഥം അധികം; അസ്ഥാനത്തു് ഒരു പദത്തേയോ രസത്തേയോ അലങ്കാരത്തേയോ നിവേശിച്ചിരിക്കുകയില്ല. കൗചിത്യഭിക്ഷയുടെ കാര്യത്തിൽ ക്രമത്തിലധികം ശ്രദ്ധവയ്ക്കും. ഇതൊക്കെ കാളിദാസന്റെ ജന്മസിദ്ധങ്ങളും മുഖ്യങ്ങളും ആയ ഗുണങ്ങളായി വിചാരിക്കണം. ഈ മേന്മകൾ തികച്ചും വലിയകോയിത്തമ്പുരാനും സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഗദ്യമോ പദ്യമോ സാധാരണസംഭാഷണമോ ഏതായാലും ശരി, 'മിതം ച സാരം ച വചോ ഹി വാചിതാ' എന്ന കവിവാക്യത്തിന്റെ സാരം അവിടത്തേ വാക്കിനു പുറത്തായി യോജിക്കും. 'മഹിയാംസഃ പ്രകൃത്യാ മിതഭാഷിണഃ' എന്ന മഹാജനസ്വഭാവത്തിനും അവിടുന്ന് ഒരു ഉത്തമദൃഷ്ടാന്തമാകുന്നു. അവിടത്തെ പുസ്തകാഭിപ്രായം, മുഖവുര, ഉപന്യാസം മുതലായവയിലൊക്കെ ഈ സ്വഭാവം നല്ല പോലെ തെളിഞ്ഞുകാണാം.

അനുഷ്ടുപ്പ്, ഉപജാതി മുതലായ ചെറിയ വൃത്തങ്ങളോടു കാളിദാസനു പ്രകൃത്യാ പ്രീതികൂടുന്നു. രാജവംശത്തിൽ അധികവും

അത്തരം വൃത്തങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. കഥാരസഭവത്തിലും അങ്ങിനെതന്നെ. വൃത്തം വലിയതോ ചെറിയതോ ഏതുതരമുള്ളതായാലും കേരളകാളിദാസന് അതിലൊക്കെ ഒന്നു പോലെ കൗതുകാദരങ്ങൾ ഏറും. വിശാഖവിജയം, ക്ഷമാപണസഹസ്രം മുതലായ കൃതികളിൽ രണ്ടുതരം വൃത്തങ്ങളേയും ധാരാളമായി സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. അല്പം ക്ഷമാമായി ആലോചിച്ചാൽ വലിയകോയിത്തമ്പുരാനു് സുശ്ലരാട്കളായ വലിയ വൃത്തങ്ങളോടല്ല അധികം പ്രീതി എന്നു ശങ്കതോന്നും. മഹാജനത കൃതികളെത്തന്നെ ഇവിടെയും ഉദാഹരണത്തിനു സ്തരിക്കാം; വൃത്തത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളവും രണ്ടു കാളിദാസന്മാർക്കും ഇങ്ങിനെ ഒരു വ്യത്യാസം കാണുന്നു.

വിചിത്രങ്ങളും വിചേദാരണീയങ്ങളുമായ ശബ്ദാത്ഥങ്ങളേയും വ്യാകരണപ്രയോഗങ്ങളേയും കാവ്യങ്ങളിൽ നിബന്ധിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ പൂർവ്വകാളിദാസനു കൗതുകം കുറയും. ഈ സംഗതിയിൽ നേരേമറിച്ചാണ് നവീനകാളിദാസന്റെ നില. തന്റെ ശബ്ദശാസ്ത്രപ്രാവിണ്യത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതിനു അവിടുന്ന് എപ്പോഴും കരുതുകയും ജാഗ്രതകരം ആണ്. അവിടുത്തെ ഏതു കാവ്യം പരിശോധിച്ചാലും ഈ വസ്തുത എളുപ്പം ഗ്രഹിക്കാം. വൻതരം വൈയാകരണന്മാർക്കുമാത്രം സാധ്യങ്ങളും നൂതനങ്ങളും രസകരങ്ങളും ആയ ശബ്ദങ്ങളെ അവിടത്തെപ്പോലെ കാവ്യങ്ങളിൽ നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്ന മറ്റൊരു കവി മഹാനായ മേല്പത്തൂർ നാരായണഭട്ടതിരിയ്ക്കുശേഷം കേരളത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്ന് അഭിപ്രായപ്പെടണം. അത്തരത്തിൽ അചുംബിതങ്ങളായ അത്ഥാലങ്കാരങ്ങളെ പ്രയോഗിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ മാഘശ്രീഹർഷബാണാദികൾക്കു തുല്യമായ സ്ഥാനം അവിടുത്തേക്കു കൊടുക്കണം. ചിത്രപ്രസ്ഥാനത്തോടു കാളിദാസനു പ്രീതിയില്ല. എന്നാൽ അതിൽ ഏറ്റവും ശ്രദ്ധാലുവും അതിനിപുണനും ആണ് കേരളകാളിദാസൻ. ക്ഷമാപണസഹസ്രം ഇരുപതു്, നാല്പത്തേഴു്, എന്നീ വിംശതികൾ നോക്കുക. പ്രസിദ്ധങ്ങളായ ശബ്ദചിത്രങ്ങളധികവും ഈ വിംശതികളിൽ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇപ്രകാരം വിചാരിക്കുമ്പോൾ കാളിദാസന്റെ അത്ഥാദരവും ആ മഹാകവിക്കില്ലാത്ത ശബ്ദാലങ്കാരപക്ഷപാതവും കേരളകാളിദാസനു കൈവന്നിട്ടുണ്ടെന്നു തെളിയും. ഈ

വസ്തുത വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ, ശബ്ദപരമായി നോക്കുമ്പോൾ, ആദികാളിഭാസനെക്കാൾ ശ്ലാഘ്യത കൂടുതലുണ്ടെന്നതിനു ലക്ഷ്യമാകുന്നു.

‘അമൃതബിന്ദുസ്യന്ദി’കളായ ‘ധ്വനി’കളുടെ പുഷ്പി കാളിഭാസകവിതയുടെ അന്തർമുഖവും മുഖ്യവും ആയ ഒരു ഗുണമാകുന്നു. ധ്വനിമാഗ്ഗ്ത്തിൽ സഞ്ചരിച്ച കാളിഭാസനെപ്പോലെ വിജയനാഥനേടീട്ടുള്ള ഒരു മഹാകവി വേറെ ഉയിട്ടില്ലെന്ന ദൃഢമായി അഭിപ്രായപ്പെടാം. ധ്വനിയോടൊപ്പമായി ഇപ്രകാരം ഒരു സജീവബന്ധം കേരളകാളിഭാസന്റെ കവിതയ്ക്കും സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവിടുത്തെ കൃതികളുടെ സവിസാധാരണമായ ഒരു ഗുണമാകുന്നു ധ്വനിഗാർഭീയം. അതു വിശാഖവിജയം, അക്ബർ മുതലായ കാവ്യങ്ങളിൽ ഉച്ചഭരണയെ പ്രാപിച്ച ശോഭിക്കുന്നതായി കാണുവാൻ കഴിയും.

സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ മേഘസന്ദേശത്തിനും ഭാഷയിൽ മയൂരസന്ദേശത്തിനും ലഭിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥാനം ഒരേവിധം ഉയർന്നതെന്നു പറയണം. ഇവയിൽ ആദ്യത്തേതു ഗൈവാണിയുടെ എന്നപോലെ രണ്ടാമത്തേതു കൈരളിയുടേയും കബരീഭൂഷണമായി ഏതുകാലത്തും പരിലസിക്കുന്നതായിരിക്കും. രസോൽകാഷ്ഠം, ആശയപ്രേരണ, ധ്വനിഭംഗി മുതലായ ഗുണങ്ങൾകൊണ്ടു മേഘപദ്യങ്ങളുടെ സഹോദരസ്ഥാനത്തു നിൽക്കുവാൻ അർഹങ്ങളായ ഭാഗങ്ങൾ മയൂരസന്ദേശത്തിൽ ഒട്ടേറെയെണ്ണം ഉണ്ട്. ചില പദ്യങ്ങളെ ഉദാഹരിക്കാതെയിരിക്കുവാൻ മനസ്സുവരുന്നില്ല.

കോപത്താൽ നീ കതിരട്ടെന്തൊലാ
പന്നഗത്തെക്കുറിച്ചാ-
ലാപത്തെക്കേട്ടതുമപകടം
തന്നെയും പന്നഗാരേ!
ആപല്ലാഭം ഫലമായി സഖേ
ഭോഗഭുക്തി വയസ്സിൽ
ചാപല്യത്തെസ്സുപടി നിയമി-
ക്കായ്ക്കിലെന്നപൂവാകും.

മാനാതീതപ്രഥിമ കലയും
ബോട്ടു തണ്ടുപിടിച്ചു-
ന്യൂനാഭോപത്തൊടു വിപുലമാം
കായൽ താണ്ടുന്നകണ്ടാൽ

മൈനാകം തരിച്ചിറക്കുക വിവി-
ളാശു വാരാശിമദ്ധ്യ-
സ്ഥാനാഭുവിമണവരിനൊരേ-
വെട്ടുകുന്നന്നുതേങ്ങും.

സത്താമരപ്പൊഴുതമിളജ-
നിലകൾ പഗാനാ-
മുത്തംസതപം പതമരികിൽ-
ക്കണ്ടുസത്തുഷ്ടരാകും
ഗുത്തംചെയ്യുന്നതിനിഹ യഥ-
മതസാഹവന്തം
ചാലം പാലം പാലം പാലം പാലം
പ്രേമം പാലം പാലം പാലം പാലം

രണ്ടാമത്തേതു മേഘസന്ദേശത്തിൽ ഉത്തരഭം വിന്യസിക്കുന്നതെല്ലാം കണ്ടുപിടിക്കാം. അതിലെ ‘ഭോഗഭുക്തി വയസ്സ്’ ഏതു കവിക്കും അസുയാജനമായ ഒരു പദകല്പന എന്നു പറയണം. മയിൽ, യൗവനം, എന്ന അർത്ഥങ്ങൾ പ്രകൃതത്തിൽ എത്ര ഭംഗിയായിട്ടു ഇണങ്ങുന്നു? യൗവനസഹജമായ ചേതശ്ചാപല്യത്തെ ശാന്തതയോടുകൂടി നിയന്ത്രിക്കണമെന്നും അല്ലെങ്കിൽ വിവിധങ്ങളായ ആപത്തുകൾ വന്നുചേരമെന്നും ഒരു ഗാർഭീയതയോടുകൂടി കവി സന്ദഭാസസാരമായി ഉപദേശിച്ചിരിക്കുന്നു. സ്ഥാനം അറിഞ്ഞു സ്ഥാനാർത്ഥപദങ്ങൾ നിബന്ധിച്ചു അർത്ഥത്തിനു രസപുഷ്പിയും ഗാർഭീയവും ജനിപ്പിക്കുന്നതിനു വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ ഒരു പാടവും അന്യാദൃശമായിട്ടുണ്ട്. അതു് ഈമാതിരി സന്ദർഭങ്ങളിൽ പ്രകടമായി പ്രശോഭിക്കുന്നു. രണ്ടാമത്തെ ശ്ലോകത്തിന്റെ ഉത്തരാർത്ഥത്തെ കവിയുടെ ഭാവനാശക്തിക്ക് ഒരു ഉദാഹരണമായി ഗണിക്കാം. അതിലേ ഉൽപ്രേക്ഷ ഏറ്റവും ഹൃദയംഗമവും സന്ദർഭാചിതവും ആയിരിക്കുന്നു. മൂന്നാമത്തെ പദ്യം സഹൃദയശ്ലാഘ്യമായ ഒരു സമാസോക്തിയായിട്ടുണ്ട്. അതിലെ ‘അമിളജം’ മുതലായ പദങ്ങൾ രണ്ടു നിലകണുമാക്കും ഒരുപോലെ ചേരുന്നു. ഇക്കൂട്ടത്തിൽ സ്മരിക്കേണ്ട ഒന്നാണു് താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന പദ്യവും.

ശ്രീമതപത്താൽ മദമൊടു ജഗൽപ്രാ-
ണനെ തിന്നുന്നനായ്
സാമന്ത്രിത്തോടഹിഭയമുദി-
പ്പിച്ച ഭൂമിപതിക്കും

കേമത്തു പുണ്ടു ജഗതിനാ-
മണി ഭജംഗ പിജിമ്പ-
സ്തോമത്തോടുകൂടി തവ സഖേ!
സാലാപനായം വിരോധം

ഇതിൽ ഭിന്ന പക്ഷങ്ങളെയും ഭിജിമാപനാദി
യെയും സംബന്ധിച്ച് കേൾപ്പിച്ചു. വിവരം ഭം
ഗമായി പ്രതിപാദിച്ചു. പലിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.
അഭിജിതങ്ങളും സരസഗംഭീരങ്ങളും ആയ
നവനവ നിബന്ധിക്കുന്നതിൽ കവിയു
ടെ സൈന്യമായ പാദാശ്വതി
കളും ഉദാഹരണമാണ്.

സന്ദേശത്തിൽ മേഘം തിരിയ്ക്ക
പാഞ്ഞുതുളയ്ക്കുന്ന ചില
കവിയുടെ കാളിദാസസാദൃശ്യത്തെ വെളിവാക്കു
ന്നവയാകുന്നു.

വിദ്യത്തപനം ലളിതവനിതാ-
സ്തോത്രചാപം സചിത്രാഃ
സംഗീതായ പ്രഹരമുരജാഃ
സ്തിലഗംഭീരഘോഷം
അന്തസ്തോയം മണിമയഭവ-
സ്തംഗമഭ്രംഭിമാഗ്രാഃ
പ്രസാദാസ്താം തുലയിതുമലം
യത്ര തൈക്കണ്ഠവിശേഷഃ.

(മേഘസന്ദേശം)

ശ്രീലാസ്യത്താലൈശ്വര്യകട-
ഞ്ചിച്ഛമുരപ്പക്കുമേവും
ലോലാക്ഷിണാമണികഴലതി-
പ്പീലിപോലല്ലസിച്ഛം
നീലാശ്വശ്രീതഴുകിന തളം
നിൻഗളപ്പായമായും
ലീലാസൗധപ്രകരമെതിരാം
തത്ര തേ ചിത്രപത!

(മയൂരസന്ദേശം)

എന്ന പദ്യം ദുഷ്ടാന്തത്തിന്റേ സ്വീകരിക്കാം. ഇ
വിടെ പ്രഥമപദ്യത്തിന്റെ അക്ലിഷ്ടതയും അ
കൃത്രിമമായ രമണീയതയും മറ്റേതിന്റേ കിട്ടിട്ടി
ല്ലെന്നു സമ്മതിക്കണം; എന്നാൽ മേഘപ്രാ
സാദങ്ങൾക്കു ധർമ്മങ്ങൾ ഇണക്കുന്നതിന് എളു
പ്പമുണ്ടെന്നും മയൂരസൗധങ്ങളിൽ അവ അങ്ങി
നെ ചേരുകയില്ലെന്നും ഓർമ്മിക്കണം. 'തുംഗ
മഭ്രംഭിമാഗ്രാഃ' ഇത്യാദിഭാഗങ്ങൾക്കു യോജി

പ്പും ഭംഗിയും സഹജമായിത്തന്നെ ഉണ്ട്. ശ്രീ
ലാസ്യാദികൾക്കു് അതു് ആഹാര്യരൂപ
ത്തിൽ വരുത്തണം. അപ്പോൾ അല്പമെങ്ങാ
നും മുഴു പറ്റിയാൽ അതിൽ കവിയെ കുറ
പ്പെടുത്താനില്ല. എന്നാൽ ശ്രീലാസ്യാദിപദ്യ
ത്തിന്റേ അങ്ങിനെയുള്ള വൈകൃതമൊന്നും ബാ
ധിച്ചിട്ടില്ല.

രണ്ടുസന്ദേശങ്ങളിലേയും അഭിജിത പദ്യ
ങ്ങളെക്കൂടി ഉദാരിക്കാം.

ഭ്രൂശ്ചാഹ തപമസിശയനേ
കണ്ഠലഗ്നാ പുരാമേ
നിദ്രാം ഗതാം കിമപി തുടതീ
സസ്വരം വിപ്രബുദ്ധാ
സാന്തമാസം കഥിതമസക്തം
പുഷ്പതത്ത്വതപയാ മേ
ദൃഷ്ടഃ സ്വപ്നേ കിതവ രഥയൻ
കാമപി തപം മയേതി.

(മേ. സ)

ലീലാരണ്യേ വിഹഗമൃഗയാ-
ലോലനായകേകാ ഞാൻ
നീലാംപാംഗേ! കമപി നിഹനി-
ച്ഛിടിനേൻ നീഡജത്തേ
മാലാന്നാരാൽ മരുവമിണയെ-
ക്കണ്ടു നീ താം ച നേതും
കാലാഗാരം സപദി കൃപയാ
കാന്തരേ ചൊല്ലിയില്ലേ?

(മ. സ)

ഇവയിൽ ആദ്യത്തേതിന്റെ തോതിൽ
അതിന്റെ സ്ഥാനത്തു നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്ന ഭി
തീയപദ്യം ആശയഗംഭീര്യോഭിഗുണോൽകഷം
കൊണ്ടു് 'തിരിയിൽനിന്നു കൊള്ളത്തിയ പന്ത്'
മായിട്ടുണ്ടെന്നു സഹൃദയന്മാർക്കു ബോധപ്പെടും.
രണ്ടു പദ്യങ്ങളിലേയും അടയാളവാക്യങ്ങൾക്കു
സംഭാവ്യതയും തന്മൂലം സിദ്ധമായ ആഹ്ലാദക
ത്വവും ഏകം. എങ്കിലും ഭാവപുഷ്ടികൊണ്ടു്
രണ്ടാമത്തെ പദ്യം അധികം ശ്ലാഘ്യതയെ അ
വകാശപ്പെടുന്നതായി വിചാരിക്കണം. അതിൽ
പൂർവ്വാർത്തിൽ നായകന്റെ മൃഗയാസക്തിയേ
യും വിഹഗവധത്തേയും പ്രതിപാദിച്ചു് അടു
ത്തതിൽ ഏതു ജീവികും വിരഹദുഃഖത്തോടുകൂ
ടി ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതിനെക്കാൾ മരണമെന്നെ
ന്നു് എന്ന നായികയുടെ അഭിപ്രായത്തെ വ്യ

ഞ്ജിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ ആശയം അത്യന്തം രസാനുകൂലവും ഗംഭീരവും ആയിട്ടുണ്ട്.

ധ്വനിമധുരമായ ഒരു ശ്ലോകംകൂടി താഴെ ഉദ്ധരിച്ചു ചേർത്തുകൊള്ളുന്നു.

ലോകത്രാണോദ്യതനവിരതം
വയാലാവയോര-
സ്തോകപ്രീതാശയനദയദ-
ക്കാഭനാം ശ്രീവിശാഖൻ
കോകദന്ദപത്തോടു സദശമായ്
സന്തപിക്കും നമുക്കി-
ശ്ലോകത്തെത്തിത്തരുമുടനേ
മംഗളം ഭംഗമെന്യേ.

ഈ പദ്യത്തിൽ കവി വിശാഖന്തിരുനാൾ മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിലേയും വിശാഖനേയും (സുബ്രഹ്മണ്യൻ) ഒന്നായി കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു. 'ലോകത്രാണോദ്യത'ത്വാദി ധർമ്മങ്ങൾ രണ്ടു വിശാഖന്മാർക്കും എത്ര ഭംഗിയായി ഇണങ്ങുന്നു എന്നു നോക്കുക. പൂർവ്വാർത്തിലേ 'ഉദയദർക്കാഭ'യ്ക്കു് ഒരു ആഭ വേദേയുണ്ട്. ഉത്തരാർത്തിലേ ആശയത്തിനു് ആസകലം അതു താങ്ങായി നില്ക്കുന്ന ഈ 'അക്കാഭ'യില്ലെങ്കിൽ ഉത്തരാർത്ഥം മാത്രമല്ല പൊതുവെ ശ്ലോകംതന്നെ എത്ര നിശ്ചേതനം, നിഷ്പ്രഭം, നിഷ്ജീവം, ആകുമെന്നു സഹൃദയന്മാർക്കു കാണാവുന്നതാണല്ലോ.

പദ്യങ്ങളിൽ നാനാർത്ഥങ്ങളെ യാതൊരു വൈകല്യവും തോന്നിക്കാത്തവിധത്തിലും ഏറ്റവും രസകരവും സുന്ദരവും ആയും ധർമ്മങ്ങളെ അരച്ചുചേർത്തുപോലെ ഇണക്കിയും നിബന്ധിക്കുന്നതിനു കാളിദാസനു് അന്യാദൃശമായ ഒരു വൈഭവമുണ്ട്. ആ ഗുണം കേരളകാളിദാസനും സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. മുൻപു് ഉദ്ധരിച്ച പല പദ്യങ്ങളും ഈ അഭിപ്രായത്തിനു ലക്ഷ്യങ്ങളാണ്.

മയൂരസന്ദേശത്തിന്റെ ശബ്ദസിദ്ധമായ സൗന്ദര്യത്തെക്കുറിച്ചു പ്രത്യേകം പറയേണ്ടതല്ല. അതു് ഇക്കാര്യത്തിൽ മേഘസന്ദേശത്തെക്കാൾ അനേകംപടി ഉയർന്നുവന്നതു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. കാവ്യത്തിൽ സർവ്വത്ര പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതും സ്വപരവൃഞ്ജനാനുരൂപത്തോടുകൂടിയതും ആയ ഭചിതീയാക്ഷരപ്രാസവും ഒരു ചിത്രമർമ്മം അറിഞ്ഞു നബന്ധിച്ചിരിക്കുന്ന അനു

പ്രാസാദികളും മയൂരസന്ദേശത്തിന്റെ ശബ്ദസൗന്ദര്യത്തിനു വർത്തിയിരിക്കുന്ന പര്യായം എത്രയെന്നു് ആസ്പദിച്ചുതന്ന അറിയണം. ആശയഭംഗമാണ് അതിവിശിഷ്ടമെന്നിരിക്കുന്നതും ഏതാദൃശമായ ശബ്ദലാവണ്യംകൂടിക്കൈവര്യതയെയിരുന്നുവെങ്കിലും കാവ്യത്തിനു ഭാഷയിൽ ഇന്നു കാണുന്ന അദയാഭവും സ്ഥാനോന്നതം ലഭിക്കുമോ ഏതു കാവ്യം സംശയമാണ്.

സംസ്കൃതത്തിൽ മേഘസന്ദേശം ഉണ്ടാകുന്നതിനു മുമ്പേ ഉണ്ടായിരുന്ന പദ്യങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നതിനു അവയെപ്പോലെ സാഹിത്യത്തിനു് അർഹമായ ശോഭനവും പരിഷ്കാരവും സിദ്ധിച്ചിരുന്നതിനു് മുമ്പേ വിശാഖനോടേക്കാൾ മുമ്പേ കാളിദാസൻ അങ്ങിനെ ഒരു നില വന്നുകൂടി അതു ഭാഷയിലെ ആദ്യത്തേ സന്ദേശകാവ്യമെന്നു് ഏതാനും നൂറ്റാൾ മലയാളികൾ വിശ്വസിച്ചുവന്നു. ഉണ്ണുനീലിസന്ദേശം പ്രകാശിതമായപ്പോൾ ഈ മനഃസ്ഥിതിക്കു ഭംഗംനേരിട്ടു. എങ്കിലും ആധുനികകാലത്തു ഭാഷയിൽ സന്ദേശസരണി സഞ്ചാതമായി വളർന്നവനതു മയൂരകാവ്യം രചിച്ചതിനുശേഷം അതിനെ അനുകരിച്ചാകുന്നു എന്നതു മറക്കാവുന്നതല്ല. കൈരളിയുടെ സന്ദേശപ്രസ്ഥാനാഭിവൃദ്ധി മയൂരത്തോടു എങ്ങിനെ അടിസ്ഥാനപരമായി കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്ന് ഈ വസ്തുത വെളിവാക്കും. ഇക്കാര്യത്തിലും മേഘമയൂരങ്ങൾക്കു സാധർമ്മ്യം സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു.

വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ കേരളകാളിദാസത്വം അനേകം കാര്യങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചു സംഭവിച്ചതും നിലനില്ക്കുന്നതുമാണ്. അവയിൽ മയൂരസന്ദേശകർത്തൃത്വത്തെ ഏറ്റവും മുഖ്യമായി വിചാരിക്കണം. ഇതരകൃതികൾ സർവ്വവും വിസ്മയങ്ങളെന്നുവന്നാലും മയൂരസന്ദേശം ഒരു കാവ്യം മാത്രമുണ്ടെങ്കിൽ അവിടത്തേ കവിയശസ്സു് അമാനകാന്തിയോടുകൂടി ഏതു കാലത്തും സമുല്പസിക്കുകതന്നെ ചെയ്യും. കാളിദാസപ്രതിമനായ ഒരു മഹാകവിക്കല്ലാതെ അങ്ങിനെയൊരു കാവ്യം നിർമ്മിക്കാവുന്നതല്ല. ഈ കാവ്യം ഏതു ഭാഷയിലേക്കു തർജ്ജമ ചെയ്താലും അതിൽ ഉത്തമസ്ഥാനം കൈക്കലാക്കി ശോഭിക്കും. ഇംഗ്ലീഷ് മുതലായ ഭാഷകളിൽ ഇതിനു ഭാഷാന്തരമുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നുകൂടി പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ.

മയൂരസന്ദേശം തക്കറിച്ച് ഈയിടെയുണ്ടാ
യിരിക്കുന്ന ചില എതിർപ്പുകളെ മറച്ചു
വയ്ക്കുന്നില്ല. അവയിൽ ഒന്നിനെ ഇവിടെ സ്തു
രിക്കാം “മയൂരസന്ദേശം തക്കറിച്ച് കർത്താ
വ്യം പാറവേരിൽ നിന്നു കയ്യെടുത്തതാണെ
ന്നും അതേ കർത്താവുതന്നെ വാങ്ങിയതായി
ട്ടാണ് മേഘസന്ദേശത്തോടൊത്തു പഠിക്കു
മ്പോൾ ഒരു സഹൃദയനു തോന്നുക. ഭാവോ
ത്തരങ്ങളായ വലിയ സന്ദർഭങ്ങളും മയൂരസന്ദേശ
ത്തിലുണ്ടെങ്കിൽ അതു കാളിദാസകൃതിയുടെ
അംശം പാടുകൾ മാത്രം. ഒരു പൊതു
നാമം കാളിദാസൻ തക്കറിച്ച് മയൂരസന്ദേശ
വെച്ചിട്ടില്ല “മയൂരപ്രാപ്തം കനകമിതോ
ബാഹ്യാഭാരവൃക്ഷഃ” കേരളവർമ്മ ഉപനാമ
പ്രകാരം പ്രിയതമനായിരിക്കാൻ.

കയ്യാലെത്തിക്കുകമിയലും കുട്ടി-
കൾക്കും പഠിക്കാൻ-
വയ്യാതല്ലാതുകുതരഫലമുണ്ടാണി
തുണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കും

മാവിൻതയ്യായി ഒട്ടിച്ചുനിർത്തിയിരിക്കുന്ന
ഈ മൂലവും തജ്ജമയും മാത്രം വച്ചുകൊണ്ടു കാ
ളിദാസകേരളകാളിദാസന്മാരുടെ ഭാവനയ്ക്കും
രചനയ്ക്കും ഉള്ള ഉൽക്കണ്ഠാപകർഷങ്ങൾ മന
സ്സിലാക്കാം” എന്നു ഒരു പുതിയ നിരൂപകൻ
തന്റെ ഒരു പ്രസ്താവത്തിൽ പറയുന്നു. ഈ
അഭിപ്രായം പരമാബദ്ധവും മേഘമയൂരകാവ്യ
ങ്ങൾ സശ്രദ്ധം പഠിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു സഹൃദയ
ങ്കൽനിന്ന് ഒരുവിധത്തിലും സംഭവിക്കുവാൻ
പാടില്ലാത്തതുമാകുന്നു. പോരാത്തതിന് അതു
പരമാർത്ഥത്തിനു വിരുദ്ധവുമാണ്.

മേഘസന്ദേശത്തിന്റെ സ്വതന്ത്രമായ
അനുകരണത്തിൽ മറ്റേതു കവിയും കൈവരാ
ത്ത വിജയം വലിയകോയിത്തമ്പുരാനു സിദ്ധി
ച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും പലഭാഗങ്ങളിലും അറിയിക്കുന്ന എന്താ
ണെന്ന് മുൻപു സോദാഹരണം തെളിയിച്ചിട്ടു
ണ്ട്. “ഭാവോത്തേജക.....മാത്രം” എന്നും ആ
നിരൂപകൻ പറയുന്നു. അങ്ങനെയല്ല വസ്തു
തയെന്നും സ്വതന്ത്രങ്ങളും അതിമനോഹരങ്ങളും
ആയ അനേകം സന്ദർഭങ്ങൾ മയൂരസന്ദേശ
ത്തിൽ ഉണ്ടെന്നും രണ്ടുകൃതികളും ഒരുതവണ
വായിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ഏതു സഹൃദയനും സമ്മ
തിക്കും. മയൂരസന്ദേശത്തിൽനിന്നു മുൻപ് ഉ

ദ്ധരിച്ചുകാണിച്ച പദ്യങ്ങൾ പലതും സ്വതന്ത്ര
ഭാവനാസന്താനങ്ങളെന്നു വ്യക്തമാണ്. “താ
ണ്ടാടീടും പതഗമിതിനോടെന്റെ” “മംഗല്യം
ഗീമണിമകടമേ” “നിഷ്കാരണ്യം” “നാമീവ
ണ്ണം വ്യഥ” “ഓമൽപിച്ചിട്ടെപ്പിലത” എ
ന്നീ പദ്യങ്ങൾ മേഘസന്ദേശത്തിലേ ഏതേതു
പദ്യങ്ങളുടെ നിഴലാടുകളാണെന്നു ചോദിക്കേ
ണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇവയിൽ ഒന്നിലും ഭാവനോ
ദ്ദീപകമായ യാതൊരു ആശയവും ഇല്ലാത്തതാ?
മയൂരസന്ദേശത്തിലെ ഒരു സാധാരണപദ്യം
നോ ‘കയ്യാലെത്തി’ ഇത്യാദി ഭാഗത്തെപ്പറ്റി
പറയുവാനുള്ള. എങ്കിലും അതു ധ്വനിപ്രധാ
നമാണ്. ഈ പദ്യത്തെ മേഘമയൂരങ്ങളുടെ
ഉൽക്കണ്ഠാപകർഷങ്ങൾ അളക്കുന്നതിനു മാനദ
ണ്ഡമായി ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള വിചിത്രംതന്നെ! ഓ.
ചന്ദ്രമേനോൻ, സി. അച്യുതമേനവൻ, ഏ.
ആർ. രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ മുതലാ
യ പണ്ഡിതപ്രവേകന്മാർ മയൂരസന്ദേശത്തെ
ക്കുറിച്ച് അത് ഉണ്ടായകാലത്തു പ്രസിദ്ധപ്പെടു
ത്തിയിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായങ്ങൾ ഇക്കൂട്ടർ ഒന്നു
വായിച്ചാൽ കൊള്ളാം.

‘പുരോഗമന’സാഹിത്യകാരന്മാരിൽ ചി
ലക്ഷ പൂർവ്വകവികളോടും അവരുടെ കൃതികളോ
ടും തൽപ്രസ്ഥാനങ്ങളെ ആദരിക്കുന്നവരോടും
അത്ഭുതവും അത്ഭുതസ്ഥാനവുമില്ലാത്ത ഒരു വൈരം
മനസ്സിൽ തിങ്ങിവിങ്ങി കടികൊള്ളുന്നുണ്ട്.
അത് സ്ഥാനത്തും അസ്ഥാനത്തും വെളിച്ചപ്പെടു
ത്തുക അവരുടെ പതിവാണു്. കോയിത്തമ്പു
രാനേയും മയൂരസന്ദേശത്തേയും കുറിച്ച് പറ
ഞ്ഞ അഭിപ്രായത്തെ അതിന് ഒരു ദൃഷ്ടാന്തമാ
യി ഗണിക്കാം. പൂർവ്വമഹാപ്രബന്ധങ്ങൾ വാ
യിച്ചു ഗ്രഹിക്കുന്നതിനു വേണ്ട വ്യുൽപ്പത്തിയും
കാവ്യസംസ്കാരവും ക്ഷമയും ലഭിക്കുമ്പോൾ ഇ
വരിൽ കറേപ്പേരുടെയെങ്കിലും അഭിപ്രായ
ങ്ങൾക്കു മാറ്റംവരുമെന്നു നമുക്ക് ആശം
സിക്കാം.

വലിയകോയിത്തമ്പുരാനെൻ കേരളകാളി
ദാസതപത്തിനു പൂർവ്വാധികം വെടിപ്പും തടിപ്പും
വരുത്തുന്നതിന് അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളത്തി
ന്റെ ഭാഷാന്തരവും ഒട്ടുവളരെ സാഹാ
യ്യം ചെയ്തു. ഭാഷയിൽ നാടകം ഇപ്പോഴെയും
അത് ഉണ്ടാകുന്നതിനു ജനങ്ങൾ അതിരുകൂടാ
തെ ആഗ്രഹിച്ചു ഇരുന്ന കാലത്തു് അവിടുന്ന്
ശാകുന്തളം തജ്ജമചെയ്തു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി.

അന്നു ഗുണവിരളമായ ഒരു നാടകം ഉണ്ടായാൽ കൂടിയും ജനങ്ങൾ അതിനെ തലയിൽ കയറ്റി വെച്ചു ആദരിക്കുമായിരുന്നു. ആ സ്ഥിതിക്കു ശാകുന്തളംപോലെ സർവ്വഗുണപരശോഭിതമായ ഒരു പ്രബന്ധം ഉണ്ടായാലത്തേ കഥ പ്രത്യേകം പറയേണമോ? അങ്ങിനെ ഒരു ലോക ബഹുമതി അല്പകാലംകൊണ്ടു ഭാഷാശാകുന്തളത്തിനു ലഭിച്ചു. അതിന്റെ ഈ നില അനേകം നാടകങ്ങൾ മലയാളികളുടെ നവീനമായ നാട്യ പ്രസ്ഥാനത്തിനു അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുകയായി പരിണമിച്ചു. ആകപ്പാടെ 'നാടകമല്ലാം നാടകമായി' എന്നു ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ ഭാഷാശാകുന്തളം സാഹിത്യത്തിൽ വരത്തിയ മറ്റൊരാളിന്റെ നിലയെന്തെന്നു വിശദമാകും.

കാളിദാസന്റെയും കേരളകാളിദാസന്റെയും ശാകുന്തളങ്ങൾ ഗൈർവാണിയിലും കൈരളിയിലും നാട്യപ്രബന്ധപ്രസ്ഥാനത്തിന് അന്യോഭ്യുദയമായ അഭിവൃദ്ധി വരുത്തിവെച്ചു. അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം രചിക്കപ്പെട്ടതിനുശേഷം സംസ്കൃതത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള നാടകങ്ങൾക്കു കണക്കില്ല. വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ അതു ഭാഷപ്പെടുത്തിയതിനുശേഷം മലയാളത്തിൽ ഈ ശാഖയിൽ ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന കൃതികളുടെ നിലയും അതുതന്നെ. ഇക്കാലത്ത് അനേകം കവികൾ സ്വതന്ത്രവും ഭാഷാന്തരവും ആയി അനേകം കൃതികൾ നിർമ്മിച്ചു ഭാഷയിലേ പ്രസ്തുതശാഖയ്ക്കു വിപുലത വളർത്തി. അങ്ങനെയുണ്ടായവയിൽ അതിവിശിഷ്ടങ്ങളായ പലതും എന്നും ഭാഷയുടെ അമൂല്യഭൂഷണങ്ങളായി പരിലസിപ്പെന്നുവരികയും. എന്നാൽ ശൃംഖലകളും ഭൂഷണങ്ങളും ആയവയുടെ എണ്ണവും ഭിന്നപ്രതിവളർന്നുവന്നു. രസകാന്തസന്താനയ രാമക്കുറുപ്പിന്റെ ചക്കിചക്കര രംഗപ്രവേശം ചെയ്തതോടുകൂടി മാത്രമേ അത്തരം കൃതികളുടെ ഭൂവിഭാസത്തിനു ശമനം വന്നുള്ളൂ.

ശാകുന്തളത്തിനു പിച്ഛാലത്ത് അനേകം ഭാഷാന്തരങ്ങൾ ഓരോ കവികളിൽനിന്നു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ ഭാഷാശാകുന്തളത്തോടു സമുദയസമുദായത്തിനു സംഭവിച്ചുകാണുന്ന പ്രീതിബഹുമാനങ്ങളുടെ ശക്തി ഒന്നു വേറെയാണു്; അത് എന്നും അങ്ങിനെതന്നെ സ്ഥിതിചെയ്യുമെന്നു വിശ്വസിക്കുകയും ചെയ്യാം.

വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ ജനങ്ങൾ മഹാകവിയായിട്ടുമാത്രമല്ല, സാഹിത്യഭിസർവ്വിഷയങ്ങളിൽ ഒരു ചരമമായെന്നു നിലയിൽകൂടി ബഹുമാനിച്ച പണ്ഡിതവൃന്ദം വ്യാകുണ്ഠലങ്കാരാചാര്യങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തേക്കു പ്രത്യേകമായ പണ്ഡിതന്മാർ അകത്തു മുൻനിർത്തിയിരുന്നു. തന്നെ പണ്ഡങ്ങളായ പണ്ഡിതങ്ങളിൽ അവിടുന്ന് പറപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായങ്ങളെ വേദവാക്യംപോലെ നന്നും അലക്ഷ്യമായി വിചാരിച്ചുവരുന്നു.

ഏകദേശം പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിലെ പ്രകാശപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന, രാജാവിനെ പഠിപ്പിച്ചു ഉയർത്തിക്കൊണ്ടുവരികു പണ്ഡിതന്മാരെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക, സാഹിത്യപണ്ഡിതന്മാർക്ക് അനേകം അനിവാര്യമായൊക്കെക്കൊടുക്കുന്നവകവികളുടെ കൃതികൾ പരിശോധിച്ചു നന്നാക്കുക, എന്നിങ്ങനെ അനേകം മാർഗ്ഗങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചു ഗൈർവാണിയുടേയും കൈരളിയുടേയും പോഷണത്തിന് ഏകദേശം അറുശ്ശതാണ്ടും കാലത്തോളവും അവിടുന്ന് നിരന്തരമായി പരിശ്രമം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. മലയാളഭാഷയ്ക്കു് ഇന്നു ഉണ്ടായിക്കാണുന്ന അഭിവൃദ്ധിയുടെ ഒരു സാരമായ പങ്ക് അവിടുത്തെ ഏതദിധമായ ശ്രമത്തിന്റെ ഫലമെന്നു് ആരും സമ്മതിക്കും. സാഹിത്യത്തിൽ പിച്ഛാലത്ത് ഉന്നതനിലയെ പ്രാപിച്ചു വന്നവരായ പണ്ഡിതന്മാരിൽ ഒട്ടധികംപേരും അവിടുത്തെ സ്നേഹപൂർവ്വമായ സഹായംകൊണ്ടാണ് ആ സ്ഥിതിയിൽ എത്തിച്ചേർന്നതെന്നു പറയുന്നതിൽ പിശകില്ല. ഇങ്ങനെ ഏതുകൊണ്ടുവിചാരിച്ചാലും മലയാളഭാഷയ്ക്കു് അവിടുത്തെക്കാൾ ഒരു വലിയ ബന്ധു ഒരുകാലത്തും ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു കാണാവുന്നതാണു്. അവിടുന്ന് കേരളസാഹിത്യസമുദായം ആരാധിക്കപ്പെട്ടുവരുന്നതിന്റെ കാരണവും ഇതുതന്നെ.

കാളിദാസൻ ഒരു കാളിദാസൻമാത്രമായിരുന്നു. എന്നാൽ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ ഒരു കാളിദാസനും അതേസമയത്തു ഭോജനം കൂടിയായിരുന്നു.

“നന്നായ് കേരളകാളിദാസപദമേ-
 ററഗ്രാസനാരൂപനാ-
 യിന്നാരാലരുളുന്നതെന്നഭിനവ-
 ശ്രീഭോജരാജൻ ദൃഢം”

എന്നിങ്ങനെ ഓരോ കവികൾ അവിടുത്തെ വാഴ്ചയിരിക്കുന്നതിൽനിന്നു് ഈ തത്വം

ശാന്തരസവിചാരം

(വ്യാകരണസാരപ്രതിരോമണി പി. കൃഷ്ണൻനായർ.)

രസപ്രഭേദങ്ങളെക്കുറിച്ചു പല അഭിപ്രായങ്ങളുണ്ടെങ്കിലും പ്രായേണ പ്രാമാണികമായി അംഗീകരിക്കാൻ അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നതും പ്രതിപക്ഷതരസ്സായ പീഠം, കരുണം, രത്നം, അഭിപ്രായം, ഭയം, ബീഭത്സം, ശാന്തം എന്നീ വെട്ടു വർണ്ണങ്ങളാകുന്നു. ഭക്തിവാദപ്രാധിക്യമുള്ള അധികാരപേരും അതിലാണുൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്. എന്നാൽ, ഈ വെട്ടിൽ ശാന്തമൊഴിച്ചു മറ്റുള്ള ശൃംഗാരാദികളെട്ടും, എല്ലാ ആലങ്കാരികന്മാരും,

“രസേ സാരശ്ചമൽകാര-
സ്സർവ്വത്വാപ്യനുഭൂയതേ
തച്ചമൽകാരസാരത്വേ
സർവ്വത്വാപ്യഭൂതോ രസഃ.”

പ്രസിദ്ധിയിലെ വാസ്തവത്തിൽ രസം അതുതന്നെ എന്നുള്ളതല്ലെന്നു പറയുന്ന നാരായണ കവിപണ്ഡിതൻ, എന്നുവേണ്ട,

“ധീരാഭൂതാഭിഷ്ട ച യേഹ രസപ്രസിദ്ധി-
സ്സിലാ കതോപി വടയക്ഷവദാവിഭാതി;
ലോകേ ഗതാനുഗതികതപചശാഢപേതാ-
മേതാം നിവർത്തിയുമേഷ പരിശ്രമോ മേ.”

“ശൃംഗാരവീരകരുണാഭൂതവാസ്യരത്ന-
ബീഭത്സവത്സലഭയാനകശാന്തനാമ്നഃ
ആമ്നാസിഷുർഭരണസാൻ സുധിയോ വയന്തു
ശൃംഗാരമേവ രസനാദ്രസമാമനാമഃ.”

മനസ്സിലാക്കാം. കാവ്യഗുണങ്ങൾക്കൊണ്ടു കാളിദാസന്റെ എന്നപോലെ, കവികളെ സഹായിച്ചും പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചും സാഹിത്യപോഷണത്തിനുവേണ്ടി ചെയ്തിരിക്കുന്ന പരിശ്രമം കൊണ്ടു അവിടുന്ന് ഭോജരാജാവിന്റെയും

എന്നു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തുകൊണ്ടു അതിലേക്കായി ‘ശൃംഗാരപ്രകാശം’ എന്നൊരു ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്ന ഭോജൻപ്രകാരാന്തരേണ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നതാണെന്നു തോന്നുന്നു. ശാന്തരസത്തിന്റെ സ്ഥിതി അതല്ല. അതിൽ പലക്കും പല വിപ്രതിപത്തികളും ഉള്ളതായിക്കാണുന്നു. അതുകൊണ്ടു നമുക്കിവിടെ ശാന്തരസത്തെ സംബന്ധിച്ചു സ്വല്പമൊന്നു ചിന്തിക്കാം.

“സകലവിഷയാഭിലാഷങ്ങളുടേയും നിവൃത്തിരൂപവും സർവ്വമാ സുഖമയവും ആയ നിവേദം സ്ഥായിയായിട്ടുള്ള രസമാണ് ശാന്തം എന്നിങ്ങനെയാണ് ആലങ്കാരികപ്രപഞ്ചത്തിലേ പ്രാമാണികമൂർത്തന്മാരായ ആനന്ദവർണാചാര്യരുടേയും അഭിവന്ദ്യപ്രാചാര്യരുടേയും ശാന്തനവചനച്ചുരുക്കം. ആനന്ദമയമായ സ്ഥായിരൂപനിവേദവും ദുഃഖമയമായ സഞ്ചാരിരൂപനിവേദവും പരസ്പരം ഭിന്നമാകുന്നുവെന്നാണ് അവരുടെ അഭിപ്രായം.

പക്ഷേ, ശാന്തമെന്നൊരു രസംതന്നെയുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിൽ അതിന്റെ സ്ഥായിഭാവത്തെ ഭരതമഹർഷി നിശ്ചയിക്കാതെ വിട്ടുമാ? രത്യാദികളായ എട്ടു സ്ഥായികളെ മാത്രമല്ലേ മഹർഷി പറഞ്ഞിട്ടുള്ളൂ?

പോരെങ്കിൽ,

“ഏകോന പഞ്ചാശഭിമേ യഥാവൽ
ഭാവോ വ്യവസ്ഥാ ഗഭിതാ മയേഹ.”

സാദൃശ്യം വഹിക്കുന്നു. സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ കാളിദാസന്റെ എന്നപോലെ കേരളത്തിൽ വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ നാമവും കാവ്യങ്ങളും ഏതുകാലത്തും അഭൂതരകാന്തിയോടുകൂടി പരിലസിക്കുന്നതായിരിക്കും.

എന്നിങ്ങിനെ വൃസ്ഥായികളും നന്മ വ്യഭിചാരികളും വൃസ്ഥാത്തപികളും കൂടി ആകെ ഭാവങ്ങൾ ര്ൻ എണ്ണമാണെന്ന് അദ്ദേഹം കണക്കാക്കിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനാണല്ലോ ഭോജോക്തങ്ങളായ സ്ഥായന്തരങ്ങളെ ചണ്ഡിച്ചുകൊണ്ടു ശിംഗഭൂപതി,

“തദഷ്ടാവേവ വിജ്ഞേയാഃ സ്ഥായിനോ മുനിസമ്മതാഃ”

എന്നു സുസ്സഷ്ടമഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. സ്ഥായിതന്നെയില്ലെന്നിരിക്കെ ശാന്തരസത്തിനങ്ങോ സഭഭാവം?—എന്നു പ്രതിപക്ഷികൾ ആശങ്കിച്ചേക്കാമെങ്കിലും അതിലേക്കു സമാധാനമില്ലെന്നല്ല. ശാന്തത്തിനു സ്ഥായിഭാവമുണ്ടെന്നും അതു നിവേദമാണെന്നും ധരിക്കണം. അങ്ങിനെ ഒരു സ്ഥായിഭാവം മഹഷി നിദ്ദേശിച്ചിട്ടില്ലെന്നു ശരിക്കുനതും ശരിയല്ല; സ്ഥായിത്വവും സഞ്ചാരിത്വവുമുള്ളതുകൊണ്ടു. നിവേദത്തെ മദ്ധ്യമണിന്ദ്രായത്തിൽ രണ്ടുകൂട്ടത്തിലും യോജിക്കുമാറു രണ്ടുതരം ഭാവങ്ങൾക്കും മദ്ധ്യത്തിൽ നിദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നേയുള്ളു. നിവേദത്തിന്നു വ്യഭിചാരിത്വംമാത്രമേ ഉള്ളുവെന്നാണു മഹഷിക്കഭിപ്രായമെങ്കിൽ അമംഗളപ്രായമായ ആ ഭാവത്തെ വ്യഭിചാരിഭാവങ്ങളിൽ ആദ്യമായി നിദ്ദേശിക്കുമോ? സ്ഥായിയിലും സഞ്ചാരിയിലും ഉൾപ്പെടുന്ന നിവേദത്തിന്റെ സ്വരൂപഭേദം കാര്യമാക്കാതെ മാത്രമായിരിക്കണം ‘ഏകോപ പഞ്ചാശദിമേ—’ എന്നു കണക്കാക്കിയിരിക്കുന്നത്. ആകയാൽ മഹഷി സ്വർഗ്ഗം നിദ്ദേശിച്ചിട്ടില്ലെന്നോ സംഭവിയല്ലെന്നോ ശരിയല്ല. വ്യഭിചാരിഭാവമായ നിവേദത്തിന്നും സ്ഥായിഭാവമായ നിവേദത്തിന്നും സ്വരൂപത്തിൽ ഭേദമുണ്ടെങ്കിലും നിവേദസ്വരൂപമായ പ്രവൃത്തിനിമിത്തം ഒന്നുതന്നെയാകയാൽ മഹഷി പ്രത്യേകം ഗണിച്ചില്ലെന്നേയുള്ളു. നിവേദമെന്നതു നൃപലതപഞ്ചലിയാണെന്നുവേണം പറവാൻ.

“തത്ത്വജ്ഞാനാച്ച ഭൗഗത്യാ-
ഭാപഭോ വിപ്രയോഗതഃ
ഈഷ്യാദേരപി നൈഷ്ഠ്യ-
മതിർനിവേദ ഉച്യതേ.”

എന്നു ‘രസാസ്തവസുധാകര’ത്തിൽ വ്യഭിചാരിഭാവമായ നിവേദത്തെ നിവ്വിച്ചി

രിക്കുന്നതു നോക്കുക. സ്ഥായീഭാവമായ ഈ നൈഷ്ഠ്യബുദ്ധി വിഷയാഭിലാഷസങ്കലവും വിഷയഭോഷമേതുവുമാകുകൊണ്ടു് അതു ള്ളമയമായിത്തീർന്നു് അനവസ്തംഭകം. എന്നാൽ നൃപലതപഞ്ചലിരൂപമായ ആ നിവേദം നിത്യനിത്യവിവേകജന്മമായ പാർവ്വതീഭിലാഷനിഷേധനിവൃത്തിയാൽ സ്വരൂപമായി സ്ഥായിഭാവം ഭജിക്കുന്നു. തുഷ്ണാനിവൃത്തിമേതുവായ നൈഷ്ഠ്യബുദ്ധി തുഷ്ണാനിവൃത്തിരൂപമായിത്തന്നെ പ്രകാശംകാണുവെന്നും അസുഖമയമാണെന്നും താൽപര്യം

ഏകോപപഞ്ചാശദിമേയ്ക്കും ലോകവ്യവഹാരാനുസൃതവും ആണല്ലോ. ഇതാണു് സഞ്ചാരിയായ നിവേദത്തിന്നും സ്ഥായിയായ നിവേദത്തിന്നുമിടയിൽ ഭേദം. വിഷയാഭിലാഷനിവൃത്തിരൂപമായ നൈഷ്ഠ്യബുദ്ധി സുഖമയവും സഞ്ചാരിയായ നൈഷ്ഠ്യബുദ്ധി ള്ളമയവുമാകുന്നു. വിഷയതുഷ്ണാനിവൃത്തിയിൽ ബാഹ്യവൈമുഖ്യത്താൽ ചിത്തവൃത്തി അന്തർമുഖമാകുന്നതുകൊണ്ടു് അതിൽ ബ്രഹ്മരൂപാനന്ദം പ്രതിബിംബിക്കുമെന്നു് അദ്വൈതികൾ സിദ്ധാന്തിച്ചിട്ടുണ്ടുതാനും. തുഷ്ണാക്ഷയം സുഖമയമാണെന്നതിലേക്കു,

“യച്ച കാമസുഖം ലോകേ
യച്ച ദിവ്യം മഹൽ സുഖം
തുഷ്ണാക്ഷയസുഖൈസ്തേ
നാഹതഷ്ഠോഡശീം കലാം.”

എന്ന മഹാഭാരതസൂക്തി പ്രമാണവുമാണു്. തുഷ്ണകളുടെ=വിഷയാഭിലാഷങ്ങളുടെ; ക്ഷയം=നിവൃത്തിമേതുവായ അഥവാ നിവൃത്തിപ്രാധാന്യത്താൽ നിവൃത്തിരൂപമായ നിർവ്വേദബുദ്ധിനൈഷ്ഠ്യബുദ്ധി; തദ്രൂപമായ സുഖം—തുഷ്ണാക്ഷയസുഖം. അതുതന്നെയാണു് സ്ഥായിയായ നിർവ്വേദം. ആ സുഖത്തിന്റെ പതിനാറിലൊരംശംപോലും ലൈലികമായ വിഷയസുഖവും മഹത്തായ സ്വർഗ്ഗാദിദിവ്യസുഖവും അർഹിക്കുന്നില്ലെന്നർത്ഥം. ഈ സ്ഥായിഭാവത്തിന്റെ ഉദ്ദീപനവിഭാവാനുഭാവസഞ്ചാരികളിൽ രസ്യമാനതപക്വതപരിപോഷസ്വരൂപമായ രസംതന്നെയാണു് ശാന്തം. വിഷയതുഷ്ണാനിവൃത്തിരൂപചിത്തവൃത്താന്തമക സ്ഥായികമായ ശാന്തരസത്തിന്നു് ആലംബനവിഭാവം പ്രപഞ്ചമാണു്. പ്രായേണ നിത്യാനിത്യവിവേകജന്മമാണു് നിർവ്വേദം. എന്നാൽ, “തത്ത്വ

ജത്താനാച്ച ഭഗവതാൽ "എന്നിങ്ങനെ സാത്താവാദികൾക്കാരെ മറ്റും തത്ത്വജ്ഞാനത്തെ നിർദ്വേഷവീഴ്ചയായി നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ എന്നാണെങ്കിൽ അത് യാതൊരു നിശ്ചിതമായ സാത്താവാദപരമാർത്ഥതയോടുകൂടി വിവേകവും തുണയും കൂടാതെ കയൽ വിഭാവരമായി നിർദ്ദേശിച്ചിരിക്കാണെന്നും ഗ്രഹിച്ചാൽ മതിയാകുന്നതാണ്. അഥവാ തത്ത്വജ്ഞാനംകൊണ്ടുപോകുന്നില്ലെങ്കിൽ ബ്രഹ്മമാപദോക്ഷജ്ഞാക്ഷജ്ഞാനമാണ് സാക്ഷാൽ

മോക്ഷമേതുവാണെന്നു പ്രപഞ്ചനിസ്സാരതബുദ്ധി വൈരാഗ്യത്തിന്നു മറ്റും മേതുവാകാവുന്നതുമാണം. വിശേഷാൽ രസഭാവദിവിഭാവതത്വസാന്നിധ്യമല്ലായ്മയാൽ സദഭേദചിത്രവശാൽ കാരണകാരണത്തിലും കല്പിക്കാവുന്നതും രസഭാവദിപ്രതീതി സമുചിതസന്ദർഭോക്തിവൈചിത്ര്യം സാരിയായാൽ അതിപ്രസംഗമാശങ്ക അകിഞ്ചിതകരമാണെന്നുമുള്ള വസ്തുതയും ഈ അവസ്ഥത്തിൽ ഓർമ്മിക്കേണ്ടതാണു്. ഇത്രയുംകൊണ്ടു് ഏതൊന്നാണു് സ്ഥായിയായ ഈ നിർവ്വേദം? ഭാരിദ്വാദിപ്രഭവമോ? തത്ത്വജ്ഞാനപ്രഭവമോ? ആദ്യത്തേതു ശോകപ്രവാഹപ്രസരരൂപമായ വിത്തവൃത്തിവിശേഷമാകയാൽ വ്യഭിചാരിഭാവമേ ആകൂ. രണ്ടാമത്തേതാണെങ്കിൽ തത്ത്വജ്ഞാനമൊന്നുമാത്രമാണതിന്നു വിഭാവമെന്നായി. അല്പോൾ വൈരാഗ്യാദികൾ ഏജ്ജിനെയൊണു് വിഭാവമാവുക? തത്ത്വജ്ഞാനോപയോഗിയാകകൊണ്ടാണെങ്കിൽ കാരണകാരണത്തിലാണു്; താദൃശവ്യവഹാരമെന്നായി. അതു് അതിപ്രസംഗാവഹവുമാണു്. അത്രയുമല്ല, നിർവ്വേദമെന്നതു സർവ്വത്തിലും അനുപാദേയതപബുദ്ധിയാകയാൽ വൈരാഗ്യരൂപമാണുതാനും അതിന്നു തത്ത്വജ്ഞാനം മേതുവല്ല. നേരേമറിച്ച് അതു തത്ത്വജ്ഞാനത്തിന്നു മേതുവാണു്. വിരക്തനാണല്ലോ തത്ത്വജ്ഞാനത്തിന്നു പ്രയത്നിക്കുന്നതു്. അല്ലാതെ തത്ത്വജ്ഞാനിയുണ്ടോ വൈരാഗ്യത്തിന്നു ക്ലേശിക്കുന്നു. തത്ത്വജ്ഞാനി നിർവ്വണ്ണനാകുമോ? തത്ത്വജ്ഞാനം മോക്ഷമേതുവാണല്ലോ. തത്ത്വജ്ഞാനിക്കു ദൃഢശതമായ വൈരാഗ്യം കാണുന്നുണ്ടല്ലോ എന്നാണെങ്കിൽ താദൃശവൈരാഗ്യം ജ്ഞാനത്തിന്റെ പരമകായ്മമാത്രമാണു്; നിവ്വേദമല്ല. അതിനാൽ “നിവ്വേദം ശാന്തസ്ഥായി അല്ല” എന്നിങ്ങിയെ

ഈ മേമപത്രന്റെ വാടം പരാസ്സമായി എന്ന
 റിത്തുകൊരുക. ആട്ടെ; തൃപ്പാണിപ്പത്തിരൂപ
 വം സുഖമയവുമായ ഒരു ചിത്തപ്പത്തിയുണ്ടെ
 ന്ന സമ്മതിക്കാം. എന്നാൽ അതു ശാന്താസ
 സ്ഥായിയാണെന്നു പറയുക എങ്ങിനെ? അത്
 രം ചിത്തപ്പത്തികൊണ്ടു രസപ്രതീതിയുണ്ടാ
 വാൻ വഴിയില്ലല്ലോ. രസപ്രതീതിക്ക് അനുഭാ
 വാദികൾ കൂടാതെ കഴിയുമോ? സാസ്സവിഷ
 യാഭിലാഷനിപ്പത്തിരൂപനിർവ്വേദത്തിൽ കാ
 യും ചേഷോപരമമാകയാൽ അതല്ലേ അ
 വമാകേണ്ടതു്? അതു സംഭവിയാണെ
 അത്തരം അനുഭാവത്തെ സാഹിത്യത്തിൽ വ
 ണ്ണിക്കുകയോ രംഗത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുകയോ
 ശക്യമല്ലല്ലോ. അനുഭാവങ്ങളെ വണ്ണിക്കാതെ
 യോ അഭിനയിക്കാതെയോ ഭാവുകന്മാർ രസ
 പ്രതീതിയുണ്ടാകുമോ? അതിനാൽ ശാന്തമ
 ന്നൊരു രസം സഹൃദയന്മാർ പ്രതീയമാനമ
 ല്ല എന്നു വീണ്ടും ആക്ഷേപിക്കുന്നുവെങ്കിൽ;
 കേൾക്കൂ: പറയാം—സർവ്വചേഷോപരമം ശാ
 ന്തത്തിന്റെ പശ്ചത്താവസ്ഥയിൽ മാത്രമാണു്.
 അതു വണ്ണിക്കുക ശക്യമല്ലെങ്കിൽ ചേണ്ട. പൂ
 ്വാവസ്ഥകൾ മാത്രം വണ്ണിച്ചാൽ മതി. യമ
 നിയമാദി ചേഷ്ടകൾ പൂർവ്വാവസ്ഥാസാധാ
 രണങ്ങളാണല്ലോ. അപ്പോൾ മതി, ധൃതി,
 സ്മൃതി മുതലായ വ്യഭിചാരികളും സംഭവിക്കാവ
 ുന്നതാണു്. ചിത്തത്തിന്റെ പ്രശാന്തവാഹി
 തപം നിരോധസംസ്കാരാഭ്യാസപാടവത്താലാ
 ണെന്നും സമാധിപ്പിദങ്ങളിൽപോലും ക്ഷയി
 മാണമിജങ്ങളായ പൂർവ്വസംസ്കാരങ്ങളെക്കൊ
 ണ്ടു വ്യക്തമാനരൂപങ്ങളായ ഞാണെന്നും എ
 ന്ന്റെ എന്നും അറിയാമെന്നും അറിയുന്നില്ല
 ന്നും മറ്റുമുള്ള ജ്ഞാനവിശേഷമുണ്ടാവുന്നതാ
 ണെന്നും മറ്റും പരഞ്ജലി തന്റെ യോഗശാ
 സ്രത്തിൽ,

“തന്മ്യപ്രശാന്തചാഹിതാസംസ്കാരാൽ”

(യോഗശാസ്ത്രം വിഭൂതിപാദം)

“തൃപ്തിദ്രോഷ പ്രത്യയാന്തരാണി സംസ്കാരേഭ്യഃ”

(യോഗശാസ്ത്രം — കൈവല്യപാഠം)

എന്നീ സൂത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു പ്രതിപാദി
ച്ചിരിക്കുന്നത് നോക്കുക. ബ്രഹ്മജ്ഞാനം ഉണ്ടാ
യതുകൊണ്ടു മാത്രമായില്ല, അതിന്നു ദൃഢതവേ
ണം. പ്രബലങ്ങളായ പ്രതിബന്ധങ്ങൾ പല
തുമുളിയുകൊണ്ടു ദാർഢ്യത്തിനായി വീണ്ടും വീ

നേരയും വർണ്ണമാണുതാനും. ഫലഭൂമി വണ്ണിച്ചാലേ രസത്തിനു പരിപൂർണ്ണ സിദ്ധിക്കൂ എന്നുമില്ല. പൂർവ്വഭൂമിവണ്ണത്തിലും രസത്തന്നു പൂർണ്ണത അനുഭവപ്പെടാമെന്നും. അതിൽ യമനിയോടിയോടുകൂടുകാരങ്ങളായ അഭാവങ്ങളും മതിധൃതിഹാഷ്ടികളായ വിചാരികളും സംഭവിക്കുകയാണെന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞ പത്മിയിട്ടമുണ്ട്. നാഗാനന്ദം മുതലായ അഭിനേയ പ്രകാരങ്ങളിൽനിന്നു സാമാജികന്മാർക്കു ശാന്തസ്വപാദം അനുഭവപ്പെടുന്നതിന്നു ഗീതവാദ്യോദികൾക്കു വിരോധം വരുത്തുവാനു പലബലകളുണ്ടുവുമാണ്. ശാന്തസ്വപാദം വല്ലാച്ചമല്ലായ്യാൽ സ്വീകാർയ്വമല്ലെങ്കിൽ ശൃംഗാരാദികളും സ്ഥിതിയും അതുതന്നെ ശൃംഗാരം വിതരാഗന്മാർക്കു ധ്യാപ്യമാകുമോ? പ്രകൃതിഭീരുക്കൾക്കു വീരം, രഘഭം, ബീഭത്സം എന്നിവ ധ്യാപ്യമാവുമോ? അതിനാൽ ഈവക ആക്ഷേപങ്ങളൊക്കെയും അകിഞ്ചിതകരങ്ങളാണ്. വരട്ടെ, നാഗാനന്ദത്തിലേ പ്രധാനരസം ശാന്തമാണെന്നതിന്നു കല്പിക്കുന്നു? ഭയാവീരമാണെന്നു പറയുകയല്ലേ സ്വപഥാ യുക്തം? വീരപ്രഭേദമായ ഭയാവീരത്തിൽ ശാന്തത്തിന്നു അന്തർഭാവം സുഖചമമായിരിക്കെ, അതിനെ പ്രത്യേകമൊരു രസമായതിന്നു കല്പിക്കുന്നു? എന്ന് ആശങ്കിക്കുന്നതു ശരിയല്ല. വീരത്തിന്റെ സ്ഥായി ഉത്സാഹമാണ്. ഉത്സാഹം അഹങ്കാരാത്മകമാണല്ലോ. അതുകൊണ്ടു "ഞാൻ ഇതിലേക്കു ശക്തനാണ്" എന്നീവിധത്തിൽ വീരം അഭിമാനാത്മകമായിരിക്കും. ശാന്തസ്വരൂപം നേരേ മറിച്ചാണ്. അതിന്റെ സ്ഥായി തൃഷ്ണ നിവൃത്തിരൂപമാകയാൽ അഹങ്കാരപ്രശമനരൂപമാകുന്നു. വിശേഷിച്ചു വീരം ഈഹാമയമായിരിക്കെ, ശാന്തം നിരീഹതപരൂപവുമാണ്. ഇങ്ങിനെ പ്രകടമായ ഭേദമുണ്ടായിരുന്നിട്ടും രണ്ടും ഒന്നാണെന്നു ശരിക്കുയാണെന്നിൽ വീരരഘഭാദികൾക്കും ഐക്യമാപതിക്കുതന്നെ ചെയ്യും. വാസ്തവത്തിൽ ഭയാവീരമെന്നതു ശാന്തത്തിന്റെ ഒരു പശ്ചാത്താപമാത്രമാണ്. അതുകൊണ്ടാണ് ഭരതമഹർഷി, വീരത്തിനെ

"ഭാനവീരം, ധർമ്മവീരം, യുദ്ധവീരം തഥൈവ ച രസവീരമപി പ്രാഹ ബ്രഹ്മാ ത്രിവിധസമ്മിതം"

എന്നിങ്ങനെ ഭാനവീരം, ധർമ്മവീരം, യുദ്ധവീരം എന്നു മൂന്നായിമാത്രം വിഭാഗിച്ചിരി

ക്കുന്നതു്. അല്ലെങ്കിൽ ഭയാവീരമെന്നൊരു പ്രഭേദംകൂടി ചേർക്കുമായിരുന്നില്ലേ? പക്ഷേ, ഭയാവീരചിത്തവൃത്തിവിശേഷം അഹങ്കാരമയമായിരുന്നെങ്കിൽ അതു വീരപ്രഭേദമായിക്കൊള്ളട്ടെ; അല്ലെങ്കിൽ—സ്വപഥാ അഹങ്കാരശൂന്യമാണെങ്കിൽ—അതു ശാന്തമാണെന്നു. ഏതായാലും പരസ്പരവ്യത്യാസമുള്ളതുകൊണ്ടു ശാന്തം വീരത്തിലന്തർവിഷകയില്ലെന്നതു തീർച്ചയാണ്. ശാന്തം വിഷയജ്ഞാപരൂപമാകയാൽ ബീഭത്സത്തിൽ ഉൾപ്പെടുമെന്നുള്ള വിചാരവും അസംഭവമാണ്. ജ്ഞാപരൂപം അതിൽ സഞ്ചാരിതപമല്ലാതെ സ്ഥായിതപം സംഭവിക്കയില്ല. സ്ഥായിതപം നിർവഹിക്കയാണെന്നിൽ അതു ശാന്തമായിട്ടല്ല, ബീഭത്സമായിട്ടാണ് ഭവിക്കുക. ശൃംഗാരത്തിൽ ഔത്സുക്യത്തിന്നും രഘഭത്തിൽ ഔഗ്ര്യത്തിന്നും കരുണത്തിൽ നിർവേദത്തിന്നും വീരത്തിൽ ധൃതിക്കും ഭയാനകത്തിൽ ത്രാസത്തിന്നും കുറച്ചധികം പ്രകാശമുള്ളതുപോലെ രാഗപ്രതിപക്ഷരൂപമായ ശാന്തത്തിൽ വ്യഭിചാരിഭാവമായ ജ്ഞാപരൂപം പ്രാബല്യം കൂടുമെന്നുയള്ളു. കൃതകൃത്യനായവന്നു സ്വാതന്ത്ര്യമുദ്യമത്തിനവകാശമില്ലെങ്കിലും പരാത്നാമഭനാവിഷയമായ ഉദ്യമത്തിന്നു പ്രത്യേകിച്ചു പ്രസക്തിയുള്ളതുകൊണ്ടു പരോപകാരവിഷയേച്ഛാപ്രയത്നരൂപവും ഭയാപരപശ്ചാത്താപമായ ഉത്സാഹവും ശാന്തത്തിൽ പ്രകാശമായിവരാം. അതുകൊണ്ടാണ് ചിലർ ശാന്തത്തെ ഭയാവീരമെന്നപേരിലും മററുചിലർ ധർമ്മവീരമെന്നപേരിലും വീരപ്രഭേദമായി ഗണിച്ചിരിക്കുന്നതു്. എന്നാൽ നിരഹങ്കാരരൂപമായ ശാന്തത്തിൽ അഹങ്കാരപ്രാണമായ ഉത്സാഹം യോജിക്കായ്യാൽ വീരരസപ്രഭേദതപകഥനമാണു യുക്തമെന്നും വിചാരിക്കേണ്ട. ശാന്തത്തിൽ ഉത്സാഹം വ്യഭിചാരിഭാവം മാത്രമാണ്. അതിന്നു സാധാരണരീതിയിൽ കവിഞ്ഞു കുറച്ചു പ്രാബല്യം കൂടുമെന്നുയള്ളു എന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. വ്യഭിചാരിഭാവത്തിന്നു വ്യഭിചാരിതപം അയുക്തമല്ലതാനും. രതിയും നിർവേദവും പരസ്പരവിരുദ്ധമാണെങ്കിലും രത്യാത്മകമായ ശൃംഗാരത്തിൽ നിർവേദത്തിന്നു വ്യഭിചാരിതപം അയുക്തമല്ലല്ലോ. എങ്കിലും,

പച്ചപ്പൽത്തട മെത്ത ശുദ്ധശില നൽ-
പിറം മരച്ചോടു വി-
ടിപ്പുയ്ക്കൊത്ത ജലം കിഴങ്ങിവ കഴി-
പ്പാനും മൃഗം കൂടീനും

ഇപ്പോഴല്ലൊണ്ട വിഭൂതി വേണ്ടതു വശ-
ത്തുണ്ടെങ്കിലും കിട്ടുമോ
മെച്ചം കാട്ടിലലഭ്യയാചകതയാ-
ലന്യാത്മകൃത്യങ്ങളിൽ?”

(നാഗാനന്ദം അങ്കം ൪)

ഇത്യാദി ഫലങ്ങളിൽ ഉത്സാഹത്തിന്നുതന്നെ
പ്രാണാസ്സംസ്ഥിതിയേതവഃ
താനിപ്ലതാ കിം ന ഹതം?
രക്ഷതാ കിം ന രക്ഷിതം?”
എന്നിങ്ങനെ ശരീരരക്ഷണനിദാനമായി ചതു-
ർവ്ഗ്വസാധകത്വമാണല്ലോ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്.
അപ്പോൾ ഒന്നും സാധിക്കേണ്ടതായിട്ടില്ലാത്ത
കൃതകൃത്യനായ സന്യാസിക്കും മറ്റും സാധനീഭൂ-
തമായ ഭേദത്തിന്റെ രക്ഷണം ആവശ്യകമല്ലെന്നായി.
അതുകൊണ്ടാണ് സന്യാസിത-
യിൽ “ജലേഗൗ ശുഭ്രേ വാ പതേൽ” എന്നി-
ങ്ങനെ ഭേദത്യാഗം വിധിച്ചിരിക്കുന്നതും.
ഈ സ്ഥിതിക്ക്—അനാവശ്യകമാകയാൽ ശ-
രീരം രക്ഷിക്കേണ്ടതാണെന്നിരിക്കെ, ആ-
ത്യാഗം പരോപകാരപ്രദമാകുമെങ്കിൽ അങ്ങി-
നെയല്ലേ ചെയ്യേണ്ടത്? അതല്ലേ ധ്യാപ്യം?
ശരിതന്നെ; എന്നാൽ ജീമൂതവാഹനൻ സന്യാ-
സിയല്ലല്ലോ എന്നാണെങ്കിൽ അതുകൊ-
ണ്ടെന്ത്? തത്ത്വജ്ഞാനിയാണെന്ന കാര്യം
തീർച്ചയല്ലേ? അല്ലെങ്കിൽ അന്യനുവേണ്ടി
ഭേദത്യാഗത്തിനൊരുവഴിയാകുന്നതല്ലല്ലോ. ഭേദ-
ത്യാഗോദ്യമം യുദ്ധത്തിലും വിരന്മാർക്കു കാണ-
ുന്നുണ്ടല്ലോ എന്നും വിചാരിക്കേണ്ട. ആവക-

യൊക്കെയും പരവിജയോല്പേശത്തോടുകൂടി
സ്വാത്മമൂലകമാണ്. സ്വാർത്ഥമല്ലേ ശലേ-
ശംക്രൂടം. പലം പരാത്മസമ്പത്തിക്കായി
കൃത്യം ശരീരത്യാഗം ചെയ്താൽ അതിന്നു കേ-
ല്ലാതെ സാഭാവമല്ല. ആത്മജ്ഞാനിക്ക് ഏതൊ-
രതമവുമാകാം.

“ഭേദാർച്ചനരത്നശാസ്ത്രപ-
ജ്ഞാനനിഷ്ഠാതിമിപ്രിയ-
ശാലം കൃതപാദദൻ ദ്രവ-
ഗ്രഹണേ പരിവൃദ്ധ്യേതേ-

ഇത്യാദി ശ്രുതസ്മാർത്ഥചന്ദ്രങ്ങളും അതിലേക്കു
പ്രമാണവുമാണ്. ആകയാൽ, ജീമൂതവാഹ-
നൻ ഗൃഹസ്ഥനാകകൊണ്ടു ശാന്തം യോജിക്ക-
യില്ലെന്നു ശരിക്കാണു വഴിയല്ല. ഇങ്ങിനെ
യെല്ലാമാണെങ്കിലും നായകനുണ്ടാകുന്ന ഫലം
ത്രിവർഗ്ഗസമ്പത്തിയല്ലാതെ കേവലം പരോപ-
കാരമോ മോക്ഷമോ അല്ലായ്മയാലും നിർവ്വേ-
ദത്തങ്ങളും ദയാലക്ഷണമായ ഉത്സാഹത്തിനു
പ്രാധാന്യമുള്ളതിനാലും നാഗാനന്ദത്തിലേ-
രസം ശാന്തമാവുക എങ്ങിനെയാണെന്നു വീ-
ണ്ടും ചോദിക്കുന്നുവെങ്കിൽ, അതും പറയാം:—
കേവലം പരോപകാരമല്ലേ ശിഷ്യ ഭേദമെന്നു
ചെയ്ത ലം, പ്രാരബ്ധകർമ്മം മുഴുവനും നിശ്ചി-
തപ്പെട്ടവരികിൽ പരാർത്ഥാഭിസന്ധിയിൽനിന്നു
ണ്ടായ ധർമ്മത്താൽ വീണ്ടും മോക്ഷോചിത-
മായ ഭേദത്തിന്റെ പ്രാപ്തി ബോധിസത്ത്വ-
ന്മാരായ തത്ത്വജ്ഞാനികൾക്കുപോലും സംഭ-
വിക്കുമെന്നു ആഗമം ഘോഷിക്കുന്നുണ്ടു്. ആ-
സ്ഥിതിക്ക് ഇവിടേയും ശാന്തരസത്തിനു ഫല-
രൂപമായി പരോപകാരപ്രധാനമായ ത്രിവർഗ്ഗ-
സമ്പത്തിയുടെ നിബന്ധനം വിരുദ്ധമല്ല. ദയാ-
ലക്ഷണമായ ഉത്സാഹത്തിനു പ്രാധാന്യം അനു-
ഭവപ്പെടുന്നുണ്ടെന്നതു ശാന്തത്തിനുള്ള വൈല-
ക്ഷണ്യമാത്രമാണ്. ശാന്തത്തിൽ തുഷ്ണാക്ഷ-
യനിവൃത്തിരൂപമോ ശമമോ ആയ സ്ഥായീക-
തന്നെ പ്രാധാന്യം കൂടിയേകഴിയൂ എന്നില്ല.
അതു ശാന്തത്തിനുള്ള സ്വഭാവവിശേഷവു-
മാകുന്നു. അതു് ആലോചിച്ചിട്ടുതന്നെയാണു്
ശാന്തരസം പ്രതിപാദിച്ച ഭരതമഹാഷി അതി-
ന്റെ സ്ഥായിഭാവം പ്രത്യേകം നിദ്ദേശിക്കാ-
ഞ്ഞതും. അഥവാ, സ്വഭാവചിത്രംനിമിത്തം
ചിലപ്പോൾ അംഗത്തിൽത്തന്നെ രസത്തിനു
വിശ്രാന്തി വരുന്നതായും കാണുന്നുണ്ടല്ലോ.
ശ്രീരാമൻ പിതാവിന്റെ സത്യത്തെ പരിപാ-

ലിക്കുന്ന പ്രതിനിധി വിരമത്തിന്റെ വിശ്വാസത്തിനോടു കൂടിയായി അന്ത്യത്തിലല്ലെ പ്രായേണ കണ്ടുവന്നതും അതുപോലെ അന്ത്യത്തിലായിട്ടും പ്രതിചാരിഭാവം പരസ്പരം കേൾക്കുന്നതുപോലെ ഉത്തരവാദിത്വം ശാന്തമായി പ്രതിനിധി വിരമത്തിലും വിരോധമില്ല. മറ്റുള്ള പ്രതിചാരികൾ അപ്രയാശമായി യഥാ യോഗ്യത വന്നു പോയെങ്കിലും, ദയാലു മനമായ ഉത്തരവാദിചാരിമാരും ഭീർഷണമായി പ്രതിചാരിച്ച പ്രധാനമായി പ്രതിഭാസിക്കുന്നു. അതുപോലെ ഒരു വൈശിഷ്ട്യം മാത്രമാണ്. ആകയാൽ, നാഗാനന്ദത്തിലേ രസം ശാന്തതയെന്നയാകുന്നു. വിശേഷിച്ചു, വിവേകചന്ദ്രോദയം എന്ന പേരിൽ ചർച്ചാവിഷയമാകുന്ന ശാന്തരസത്തെക്കുറിച്ച് ഈവക വിപ്രതിപത്തികൾക്കൊന്നും അവകാശമേ ഇല്ലതാനും. അപ്പോൾ ഏതായാലും ശാന്തരസം അനുഭവസിലമാണെന്നുള്ളതു തീർച്ചയല്ലേ?

ചിലർ, തൃഷ്ണാക്ഷയപദത്തെ ആധാരമാക്കി സർവ്വവൃത്തിപ്രശമനരൂപമായ ശമമാണ് ശാന്തസ്ഥായിഭാവമെന്നു പറയുന്നു. പക്ഷേ, ക്ഷയപദവിവരണരൂപമായ പ്രശമപദം കൊണ്ട് അവർ വിവക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നത് സർവ്വവൃത്തികളുടേയും അഭാവം മാത്രമോ പശ്ചാത്താപമായാണോ അധർമ്മമെന്നുപോലെ തൃഷ്ണാഭിന്നമായ വൃത്തിവിശേഷമോ എന്നാലോചിക്കേണ്ടതായിരിക്കുന്നു. ആദ്യത്തേതാണെങ്കിൽ അതു ഭാവമേ ആകയില്ല; പിന്നെ എങ്ങിനെയാണ് സ്ഥായിഭാവമാകുക? ചിത്തവൃത്തിസ്വരൂപമാണല്ലോ ഭാവം. രണ്ടാമത്തേ പ്രകാരമാണെങ്കിൽ അതു നമ്മുടെ പക്ഷമാണുതാനും. മറ്റുചിലർ,

“ന തത്ര ഭുഖം ന സുഖം
ന ദേഹേഷോ നാപി മത്സരഃ
സമസ്തർവ്വേഷു ഭാവേഷു
സ ശാന്തഃ പ്രഥിതോ രസഃ.

ഭാവം വികാരം രത്യാദ്യാ-
ജ്ഞാനസ്തു പ്രകൃതിമുഖം
വികാരഃ പ്രകൃതേർജാതഃ
പുനസ്തത്രൈവ ലീയതേ.

സ്വപ്നം സ്വപ്നം നിമിത്തമാസാദ്യ
ശാന്താഭാവഃ പ്രവർത്തതേ
പുനർനിമിത്തപോയേതു
ശാന്ത ഏവ പ്രലീയതേ.”

എന്ന ഭാരതീയവചനമനുസരിച്ചു ശാന്തരസസാമാന്യസ്വരൂപമാണെന്നും അതിന്റെ സ്ഥായി അനുപജാതവിശേഷമായ ചിത്തവൃത്തിയാണെന്നും പറയുന്നു. ഈ വൃത്തിൽ ശാന്തസ്ഥായി പ്രാഗഭാവത്തിലും ദൈവക്ഷത്തിൽ പ്രലാപംസാഭാവത്തിലുമാണ് പശ്ചാത്താപം നിക്ഷിപ്തം. ഇത്രമത്രമേ ഭേദമുള്ളൂ. എന്നാൽ സ്ഥായി പ്രാഗഭാവരൂപമാണെന്നതിലും യുക്തം പ്രലാപംസാഭാവമാണെന്നതാണ്. ജന്മമെടുത്തിട്ടുള്ളവർക്ക് സർവ്വവൃത്തികളുടേയും പ്രലാപംസാഭാവമല്ലാതെ പ്രാഗഭാവം സംഭവിക്കയില്ല. “വിതരാജന്മാദർശനാൽ” എന്ന ഗൗതമസൂത്രവും “സ രാഗോജായതേ ഇത്യർത്ഥാഭാപദ്യതേ. അയം ജായമാനോ രാഗാനുബദ്ധോ ജായതേ” എന്ന വാത്സ്യായനഭാഷ്യവും നോക്കുക. (രാഗശൂന്യന ജന്മമില്ല. ജനിക്കുന്നവൻ സരാഗനായേ ജനിക്കൂ.) ഈ സ്ഥിതിക്കു തൃഷ്ണയുടെ പ്രലാപംസാഭാവമല്ലാതെ പ്രാഗഭാവം യുക്തമല്ലല്ലോ. ഏതായാലും നിർദ്വേദമെന്നോ ശമമെന്നോ വൈരാഗ്യമെന്നോ പേരെന്തായാലും ശരി; വിഷയാഭിലാഷനിവൃത്തിരൂപവും സുഖമയവുമായ ചിത്തവൃത്തിവിശേഷം ശാന്തസ്ഥായിയായി ഭവിക്കാവുന്നതുകൊണ്ടു മഹർഷി സ്ഥായീഭാവം പ്രത്യേകം നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടില്ലെന്ന കാരണത്താൽ അനുഭവസിലമായ ശാന്തരസം സംഭവിയല്ലെന്നോ ഹേയമാണെന്നോ ശരിക്കുന്നതു യുക്തമല്ലതന്നെ, എന്നു ചുരുക്കം. ദൈവമാത്രമുദാഹരിച്ചുകാണിക്കാം:—

“മട്ടമലർശയനന്താൻ
മുളളഴം ഭൂതലന്താൻ
നെടിയൊരജഗരന്താൻ
നീണ്ട മുക്താസരന്താൻ
പ്രമദനൊരു പരന്താൻ
പ്രേമവാൻ ബാധവന്താൻ
സമമിതി കരുതുന്നേൻ
സമമതം മേ സമസ്തം.”

പിള്ളയുടെ പേര്: അനന്ത
പിള്ളയുടെ പേര്: അനന്ത
പിള്ളയുടെ പേര്: അനന്ത

തിട്ടാണെന്നുവെച്ചെന്നതും
 ഭിലാഷനിവൃത്തിരൂപവും
 പദമായിട്ടല്ല, പ
 പദത്തിൽ
 പദം.

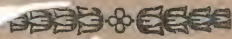
“നായം കൂടി കിന്റു.
കുതരം
ഭ്രാന്തിജ്ഞാനനിഭാഭേ.

എന്ന വിദ്യാഭ്യാസസ്ഥാപനം അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്, പ്രകൃതിയിലെ പശ്ചാത്താപം ഭ്രാന്തിമൂലകമല്ലായ്കയാൽ വൈരാഗ്യരൂപമായ ശാന്തസ്ഥായിതന്നെയാണെന്നു പറയുന്നതായാലും അതു നാലാംപാദത്തിൽ വ്യഞ്ജിക്കുന്ന ഈശ്വരവിഷയരതിരൂപമായ ഭക്ത്യാഖ്യഭാവത്തിന്നു ഉപസ്താരകമായി തുണീഭവിച്ചിരിക്കുകൊണ്ടു പ്രസ്തുത പദ്യത്തിന്നു ശാന്തരസോഭാഹരണരൂപം ചിന്തിതമെന്നാകുന്നു. ഇത്തരം ഉദാഹരണപ്രത്യുദാഹരണവിവേകം സ്വയം നോക്കിക്കൊൾക.

Branch ALLEPPEY. (Near the Bus Stand)

മോവാകം II

(അനന്തപുരത്തുകൊട്ടാരത്തിൽ പുയംനാൾതമ്പുരാട്ടി)

ലക്ഷ്മീവഞ്ചിശാസ്താപരിപരിണയാൽ പ്രജ്ഞാബലോപാർജിതാ-
ഭിജ്ഞാനാർപ്പപുലാസ്തമസ്തജനതാഹൃദ്യൈശ്വ കൃത്യൈർനിജൈഃ
വിഭവാനിതഗദ്യപദ്യരചനാചാതുരത്വതത്ത്വതലാ-
തായഃ ശതപുത്രിമദ്യ ശരദാം തസ്യാദ്രിയന്തേ ജനഃ.

ജ്ജേത ദൃപ്തസപക്ഷവിക്ഷതികൃതാം യഃ ക്ഷത്രിയാണാം കലേ
വിജ്ഞാനം പ്രവരാ പ്രവീരജനനീ പച്ഛേശ്വരീ യത്പ്രസൂഃ
പുത്രഃ ശ്രോത്രിയനഃ ശാസ്താ യമിനഃ പ്രേയാൻ വരീയാൻ ഗുണൈഃ
സ്തന്തവ്യസ്സവിശേഷമദ്യ സ കൃതീ ശ്രീകേരളക്ഷാപതിഃ.

(2)

വീശാഖജശ്രീകലശേഖരപ്രഭോവിശേഷതസ്സൽകൃതിമാപ്യ സംസദി
വിശാലധീർഃ ശുശ്രൂഭേ സമജ്ഞയാ വിശോഭിതാശേഷഭിശാവകാശയാ.

(3)

ആഞ്ഛ്യാസാമ്രാജ്യധൂരന്ധരശ്രീവിക്രോറിയാവിശ്രതഹ്ണഭർത്യാഃ
സുവണ്ണമാലാബിരുദാപ്പണേന സഭാജിതോ യഃ ശുശ്രൂഭേ സഭായാം.

(4)

ഉപകൃതിരപരേഷാം പ്രാണിനാം പ്രാണവത്താ-
ഫലമിതി വരതതപം നിർദ്ദിശൻ പദ്യഭങ്ഗ്യാ
പുണ്ഡ്ര ജനഹിതാർത്ഥേ യത്നവാൻ നിത്യമാസി-
ജ്ജഗതി പരമധന്യാൽ കോ ന തസ്താദപരോന്യഃ.

(5)

വിസ്മയശുഭകീർത്തിജ്യാത്സ്നികാസ്സാപിതാശോ
വിബുധപുരവരശ്രീഗീതപുണ്യാപഭാസഃ
അനുഭവമനുഗ്രഹാൻ ഗീർദ്ദിശാശീർഭിരസ്താ-
നമരസഭസി ശശപദ്വിവൃതാം മാതുലോ നഃ

(6)

S. Sivaram Achari
Proprietor.

S. Sivaram Achari & Bros.
Guaranteed Gold & Silver
Merchants,
MAIN ROAD, QUILON.

കേരളവർമ്മദേവന്റെ ആട്ടക്കഥകൾ

(പി. അനന്തൻപിള്ള, എം. എ.)

കിരീടം പതിന്നൊന്നാംശതകത്തിൽ ഉത്തരാർത്തിൽ കേരളസാഹിത്യചക്രവർത്തിയായി വാണിരുന്ന കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ ആട്ടക്കഥകൾ ആ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ അഭിപ്രീതിയുണ്ടെന്നോ അതിവിശിഷ്ടങ്ങളെന്നോ സ്ഥാപിക്കുവാനല്ല ഈ ലേഖനമെഴുതുന്നത്. പ്രത്യുത, ആ മഹാകവിയുടെ സർവ്വോമുഖമായ പാണ്ഡിത്യത്തിന്റേയും, സാഹിത്യപരിശുദ്ധങ്ങളുടേയും ഒരു ദർപ്പണമായിരിക്കണം ഈ സ്മാരകഗ്രന്ഥം എന്നുള്ള ഭാരവാഹികളുടെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു പലരെക്കൊണ്ടും ലേഖനങ്ങളെഴുതിച്ചുകൂട്ടത്തിൽ വേറെ ആരുമെന്ന ഈ വിഷയത്തിൽ കൈവയ്ക്കാത്തതുനിമിത്തം ആ നൂനതയെ പരിഹരിക്കാനായിമാത്രം ഇതിനു തുനിഞ്ഞു എന്നേയുള്ളൂ.

കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ ആകെ അഞ്ച് ആട്ടക്കഥകളാണ് എഴുതിട്ടുള്ളത്. അവ ഹനുമത്തുടവം, ധ്രുവചരിതം, പ്രലംബവധം, മത്സ്യവല്ലഭവിജയം, പരശുരാമവിജയം എന്നിവയാകുന്നു. ഇത്ര ചെറുപ്പത്തിൽ ആട്ടക്കഥകൾ എഴുതാൻണ്ടായ കാരണമെന്താണ്? അന്നത്തെ സാഹിത്യത്തിൽ ആട്ടക്കഥാപ്രസ്ഥാനത്തിന് ഒരു മുഖ്യസ്ഥാനമാണു കല്പിച്ചിരുന്നത്. കഥകളി കണ്ടുരസിക്കുന്നതു കേരളീയർക്കു സാമാന്യമായും, ഹിന്ദുക്കൾക്കു പ്രത്യേകമായും പതിവായിത്തീർന്നിരുന്നു. കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാന്റെ കഥകൾ ഭാഷാരീതികൊണ്ടു തുലാം മോശമായിരുന്നതിനാൽ അവയെ അഭിനയിക്കാനായിത്തുടങ്ങി എങ്കിലും; കോട്ടയത്തുതമ്പുരാൻ, ഉണ്ണായിവാഴ്വർ മുതലായ വടക്കൻകവികളുടെ കഥകൾ അത്ഥപുഷ്ടികൊണ്ടും, ശബ്ദസൗഷ്ഠ്യവത്താലും കാണികളേയും ശ്രോതാക്കളേയും അപഹൃതചിത്തവൃത്തികളാക്കി രംഗസ്ഥലങ്ങളെ ജനനിബിഡമാക്കി വന്നിരുന്നതിനാൽ ഈ സാഹിത്യോപാധി തെക്കുള്ള ഉത്തമകവികളുടേയും മനോധർമ്മവിലാസങ്ങൾക്കു പാത്രീഭവിച്ചതിൽ അർഹതപ്പെട്ടവാനില്ല. തൽഫലമായി കാർത്തികതി

രുനാൾ മഹാരാജാവും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യനേയനായ അശപതിതിരുനാൾ ഇളയരാജനെന്നാകിടയിൽ നില്ക്കുന്ന ചില അടക്കമരചിക്ഷയുണ്ടായി. വടക്കൻകവികളുടെ സ്വന്തം ഇവയെ ചിലതിനെ പ്രതിഷ്ഠിക്കണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശ്യം അത്ര സഫലമായില്ലെങ്കിലും പല പുതിയ ഗുണങ്ങളും ഈ പ്രസ്ഥാനത്തിനു നൽകുന്നതിന് അവർ വിജയപൂർവ്വം ശ്രമിച്ചു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല.

കാർത്തികതിരുനാൾ തമ്പുരാൻ 'ബകവധവും 'കല്യാണസൗഗന്ധികവും ആവർത്തിച്ചെഴുതി താരതമ്യംകൊണ്ടു് അതേപേരുകളിലുള്ള വടക്കൻകഥകളെ അതിശയിക്കുവാൻ സാധിക്കുമോ എന്നു പരീക്ഷിച്ചതുപോലെ തോന്നുന്നു.

“വീരാഗ്രിയേഷു തേഷു പ്രതിമുഖപാതപ്രേമയാ യാജ്ഞസേന്യാസാകം കാന്താരദേശേ മഹതി വിചരമാണേഷു ശാന്താധികേഷു
സ്താരം സ്താരം രിപുണാമപനയചരിതം സപാന്തജജ്ജംഭമാണ-
ക്രോധാവേശാകലാതമാ സ തു ശമനസുതം ഭീമസേനോ ബഭാഷേ.”

തെക്കൻകല്യാണസൗഗന്ധികത്തിലെ ഈ പദ്യം അതേ സന്ദർഭത്തിൽതന്നെ വടക്കനിൽ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന

“ശസ്ത്രാത്ഥം ശക്രസുന്ദര ഗതവതി ശകുനേ-
സ്താദൃശം ഛത്തമ്പുത്തം
സ്താരം സ്താരം സമസ്തപ്രതിഭാപടലി-
ഘസുരോഷ്ഠാ സ ഭീമഃ.”

ഇത്യാദി പദ്യവുമായി തട്ടിച്ചുനോക്കിയാൽ ഈ പരമാർത്ഥം മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണ്. ഇതുപോലെ ബകവധത്തിലും സമാന്തരപ്രയോഗങ്ങൾ കാണാം.

രാജകീയവൃദ്ധനും കഥകളിക്കു വേണ്ടുവോളം വിശിഷ്ടപ്പെട്ട ഒരു കാലഘട്ടമാണ് അന്നിവിടെ പ്രത്യക്ഷമായത്. എന്തെന്നാൽ ഒന്നാമതും കവ്യങ്ങളെഴുതുന്ന വാസനാലോലം ഭരണസമ്പത്തും തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ഒരു തമ്പുരാന്റെ അഭിനീതനായവരും മറ്റും നാലു അട്ടക്കൾക്കും ഏതു സാഹിത്യത്തിനും സാദൃശ്യം സ്വായത്തമാക്കുന്ന കൃതികളാണ്. അഭിനയംശത്തിലുള്ളതും കാവ്യഗുണംശത്തിലാണ് ആദ്യത്തെ പതിഞ്ഞതെന്ന്

“സോൽക്കണ്ഠം കളകണ്ഠമുരളി നാളിഗളൽപഞ്ചമേ”

ഇത്യാദി അഭിനീതനായവരായിലേയും,

“ഗാഢോല്ലാസവിശാലവിവിധ- ക്രീഡാനിദാനേ ടിനേ”

എന്നു തുടങ്ങുന്ന ‘അംബരീഷചരിത’ത്തിലേയും

“സൈവരം കൈരവബന്ധ ബന്ധുര- ശ്രേണീ കൃപാണീ ലതാ- യഥാമന്യമാലഗഹനേ മാലാപിബൻ മോഹനേ”

ഇത്യാദി ‘പൗണ്ഡ്രകവധ’ത്തിലേയും ഓരോ പദ്യങ്ങളുൾരിച്ചു തെളിയിക്കാവുന്നതാണ്. പദ്യങ്ങളും ശ്ലോകങ്ങൾപോലെതന്നെ സാരസ്യം നിറഞ്ഞവയാണ്.

“വണ്ണവിജിതമേമവണ്ണയാസ്തിലസുന്ദര- കണ്ണികാരമഞ്ജരി കാഞ്ചയീ വിചിനേ”

എന്നിങ്ങനെ വസന്തകാലം വണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതു കഥകളിസാഹിത്യത്തെ കാവ്യകലാവിശിഷ്ടമാക്കാനുള്ള യത്നമാണെന്നു വിശേഷിച്ചു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഇതിന്റെ ഫലമായി തെക്കൻഭിത്തിൽ കഥകളിക്കു ശോഭനമായ ഒരു ഭാവിയുണ്ടായത്.

സ്വാതിതിരുന്നാൾ മഹാരാജാവിന്റെ കാലത്തു സംഗീതസാഹിത്യങ്ങളുടെ പരസ്പരസമ്മേളനം ഈ പ്രസ്ഥാനത്തെ കേന്ദ്രത്തിൽ കൂട്ടുമാക്കി. ഇരയിമ്മൻതമ്പിയുടെ നാലു

ആട്ടക്കഥകളും ഭാഷാസാഹിത്യത്തിനെന്നുമാത്രമല്ല, ആട്ടക്കാട് ഒരു അമൂല്യസ്വപത്താണ്.

“ഉന്മീലൽപത്രവല്ലീം പൂഥലകുചഭരാം”

ഇത്യാദി പദ്യങ്ങൾ കവിതാവിഷയമായും,

“കോകി നിന്ദുഖം കണ്ടു ചന്ദനെന്നു നിന്ദി- ജ്ഞേകാന്തവിരമത്തെശ്ശങ്കിച്ചിതാ”

ഇത്യാദി പദ്യങ്ങൾ അഭിനയവിഷയമായും സഹൃദയരുടെ പ്രശംസയ്ക്കു പാത്രീഭവിച്ചിട്ടുള്ളവയാണ്. അന്നത്തെ രാജകീയസദസ്സിലെ ഒരു അംഗമായിരുന്ന വിദ്വാൻ കോയിത്തമ്പുരാൻ എഴുതിയ ‘രാവണ്വിജയം’ ആട്ടക്കഥയിലും ഈ തത്വം നല്ലപോലെ തെളിയിച്ചിട്ടുണ്ട്.

“ആന്മീലനീരഭദരാന്തരിതേന്ദുബിംബ- ലീലാനുകാരി വദനം നിജമാദയാനാ”

എന്നിങ്ങനെ അതിലെ പദ്യങ്ങൾക്കുള്ള അത്ഥം ലങ്കാരചമൽക്കാരവും ‘രാകാധിനാഥരചി’, ‘ആശരനാഥ’, ‘പരഭൂതമൊഴി’ മുതലായ പാട്ടുകളുടെ സഹിതമാധുര്യവും സഹൃദയന്മാർക്കു അനുഭവപ്രദമായിട്ടുള്ളതാണല്ലോ. ഇത്രമാത്രം ഉല്ക്കർഷം സമ്പാദിക്കുവാൻകഴിഞ്ഞ ആട്ടക്കഥകളിലേക്കു പിച്ഛാലത്തെ കവികളും ആകൃഷ്ടരായിത്തീർന്നു എങ്കിൽ എന്താണ് അത്ഭുതപ്പെടുവാനുള്ളത്?

വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ കവിതാഭേദി സ്വാധീനമായ കാലത്തു കഥകളിയെ ഒഴിച്ചു പോകാൻ കഴിയാത്തവിധത്തിൽ അതിന്റെ പ്രേരണ അത്ര ശക്തിമത്തായിരുന്നു. ഹാസ്യം മാണ്ടു നാടനീങ്ങിയ ഉത്രംതിരുനാൾ മഹാരാജാവുമൂലം അതിനു രാജകീയപ്രസാദം സുലഭമായിത്തീർന്നു എന്നുള്ളതിലേയ്ക്കു അന്നു പ്രസിദ്ധീകൃതമായ ആട്ടക്കഥകളുടെ സമാഹാരം നല്ല തെളിവാായിരിക്കുന്നു. അടുത്തകാലത്തു മഹാവിദ്വാനായ ഇലത്തൂർ രാമസ്വാമിശാസ്ത്രികൾ തിരുവനന്തപുരത്തുവന്നു താമസിക്കുകയും കാലോചിതമായി ജലസ്വരാസുരവധം എന്ന ആട്ടക്കഥ രചിക്കുകയുംചെയ്തു. ശാസ്ത്രികൾ വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ നൂരുവായിരുന്നു എന്നു വായനക്കാർ ധരിക്കുമല്ലോ. ഇനിയും

മറ്റൊരു തുരുവായ മാതൃലൻ അട്ടക്കഥകളിൽ കഥാനായകനും പ്രത്യേകമായ രസം ജനിപ്പിച്ചതായി അദ്ദേഹംതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. 'സർവ്വജ്ഞവിജയം' എന്ന കഥയുടെ കർത്താവായ ജ്യേഷ്ഠനും വേണ്ട പ്രചോദനം നൽകിയിരുന്നു.

ഈ സാഹചര്യങ്ങളിൽ, ചെറുപ്പമെങ്കിലും, പാണ്ഡിത്യവും കവിതാവാസനയും, വിശിഷ്ട മണ്ഡിതപ്രവാളകൃതിയുമായുള്ള പരിചയവും തികവിടുന്ന കവി ആട്ടക്കഥകൾ എഴുതിയില്ലായിരുന്നു എങ്കിൽ നമുക്ക് അതുതന്നെ നവകാശമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നുതന്നെയല്ല, കഥകളിലെ കൈമുദ്രകളും മറ്റു സാങ്കേതികാംശങ്ങളും അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കി പഠിച്ചുവന്നതായും തെളിയുന്നുണ്ട്. "കനകരുചിരുചിരാംഗിമാരെ" എന്നതിനുപകരം "കനകരുചിരുചുാംഗിമാരെ" എന്നു കൈകാണിച്ചു നടന്റെ അഭിനയവൈകല്യം വിമർശിച്ച കവി എത്രമാത്രം സൂക്ഷ്മദൃഷ്ടിയോടെ അതെല്ലാം കണ്ടിരിക്കണം എന്നു നമുക്ക് ഉൾക്കൊള്ളാം. ആകയാൽ തന്റെ തുരുവായിരുന്ന കിളിമാനൂർ കണ്ണത്തുണിക്കോയിത്തമ്പുരാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചിട്ടാണോ ആദ്യത്തെ ആട്ടക്കഥയെഴുതിയതെന്ന് അതിന്റെ മുഖവുരയിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നത് വിനയപ്രകടനമായി വിചാരിക്കാനുണ്ടു്. എന്നാൽ ആ തുരുവരന്റെ ആശ്രിതനായിരുന്ന അവനവഞ്ചേരി ഹരിഹരഭാഗവതർ 'പദങ്ങൾ' രചിക്കുന്നതിൽ സംഗീതവിഷയമായി സഹായിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു എന്നുള്ളതു് പ്രത്യേകം പ്രസ്താവ്യമാണ്.

കേരളവർമ്മഭവൻ ആട്ടക്കഥകളെഴുതിയതു് മയൂരസന്ദേശം മുതലായ പ്രൗഢകൃതികൾക്കു ശേഷമായിരുന്നുഎങ്കിൽ തന്റെ പൂർവ്വാധികളെ അതിശയിക്കത്തക്ക മനോധർമ്മവിലാസങ്ങൾ അവയിൽ പ്രകടിപ്പിക്കുമായിരുന്നു. കേവലാനുരണത്തിനുപകരം പല സ്വാതന്ത്ര്യങ്ങളും പ്രയോഗിക്കുമായിരുന്നു. "അന്നത്തെകവിത ഇപ്പോൾ നോക്കുന്നസമയം എനിക്ക് അതുപ്ലീതാനുരണത്തക്ക പല ഭാഗങ്ങളും അതിലുണ്ട്" എന്നു പിച്ഛാലത്തു് അദ്ദേഹംതന്നെ പശ്ചാത്തപിക്കുവാനും ഇടവരികയില്ലായിരുന്നു എന്നു നമുക്ക് ഉൾക്കൊള്ളാം. ചെറുപ്പത്തിൽ അലംഭാവമില്ലാത്തമാതിരിയിലാണു നാനാവിഷയകമായി കവിത എഴുതിയിരുന്നതു്. ആദ്യത്തെ ആട്ടക്കഥയായ ഹനുമദ്ഭവത്തിൽ വന്ദ

നശ്ശോകങ്ങൾതന്നെ പതിപ്പാലുണ്ട്. ഓരോ രംഗവും സാമാന്യം, ദീർഘമാക്കിയുണ്ടെന്നുതന്നെ പറയാം. ഇതിലധർമ്മിൽ അതിന്റെ ദൃശ്യഗുണങ്ങൾ കോട്ടാരപ്പിടുണ്ടെന്നു വാദിക്കുന്നവരും വായിച്ചു രസിക്കുന്നവരും ഉത്തമനെന്നു പറയാതീരിക്കുന്നില്ല.

ബാലേ!മാനന്തിമാർകല-
മൗലേ മാനനീയശീലേ
ചാലേ വിലസതി മാധവപാലേ
ചാരുതരം സുമശരതരം

ഇങ്ങനെ മുറയ്ക്ക ഗുണഗോപ്യം തുടങ്ങുന്നതിൽ ഗതാനുഗതികൃതം അനുസരിച്ചു കോടലം, മധുരസഞ്ചയം, കല്പവല്ലി, മന്ദമാരുതൻ മുതലായ അംശങ്ങളെല്ലാം വന്നുചേരുന്നുണ്ട്. നടന്റെ സാമർത്ഥ്യം ഇവിടെയാണു രസികന്മാർ പരിശോധിച്ചുനോക്കാനുള്ളതു്. അത്രമാത്രമേ ഈ ഭാഗത്തിനു പ്രാധാന്യം കല്പിക്കേണ്ടൂ. എന്നാൽ ശബ്ദപ്രയോഗത്തിൽ ഏതു ശ്രദ്ധിക്കണമോ അത്രയ്ക്കു് അതിനു മെച്ചം കൂടും. ഈ ഒരു സംഗതിയിൽ വലിയകോയിത്തമ്പുരാനെ അഭിനന്ദിച്ചുതീരൂ. കവി അശ്വതിതിരുനാൾതമ്പുരാനെയാണു് കഥകളിൽ മാറ്റുഭാഗമായി സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നു പദ്യങ്ങളുടെ ശബ്ദാർത്ഥഗുണങ്ങൾ നിണ്ണയിക്കാം. ഈ കഥയിലെ

“മദകളകളകണ്ണീമഞ്ജുളാരാവരമേ
സുരഭിലതരുവല്ലിഭാസുരാരാമദേശേ”

ഇത്യാദി പല ശ്ലോകങ്ങളും

“കാളാംഭോദസഞ്ചയത്തിൻകേളിതേടും സുനപാളികൊണ്ടു ശോഭിച്ചിടും കേശപാശം”

ഇത്യാദി പദങ്ങളും ഇതിലേയ്ക്കു തെളിവായി ഉദ്ധരിക്കാവുന്നതാണ്. യുദ്ധപ്പാടും അഭിനയിക്കുന്നതിനു് മറ്റു ആട്ടക്കഥാകാരന്മാരെപ്പോലെ ഇതിൽ പ്രസക്തിവരുത്തിട്ടുണ്ട്. വിശിഷ്ട, കായികാഭ്യാസപടവും, മൃഗയാകതുകിയും ആയിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിനു് കഥകളയിലെ ദാഹപ്രയുദ്ധവണ്ണനയിൽ പ്രത്യേകപ്രതിപത്തിയുണ്ടായിരുന്നു എന്നു്

“നില്ലെടാ നില്ലനില്ലെടാ മക്കടകീടാ
നില്ലെടാ നില്ലനില്ലെടാ”

എന്ന യുദ്ധപ്പട ചളരെ നീട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി
രിക്കുന്നതിൽ നിന്നും ഉദ്ധരിക്കാവുന്നതാണ്.
പടം നെടുമ്പാറ്റയിൽനിന്നുള്ള ഇളകിയാടവും, ക
ലാശങ്ങളും ആകെ കൂടി ഭംഗമായി ഒട്ടുവള
രുന്നതായും അതിൽ ചിലവിടേണ്ടിവരും.
പാറെങ്കിടുന്ന വിരബാഹുവിനെക്കൂടി പ്ര
വേശിപ്പിക്കണം.

“വാനരായമനീകനവിടെവന്നതെന്തിനു
മാനസോപമ ശങ്കയെന്നിയേ”

എന്നു് അതേയുദ്ധാന്തനെക്കുറേക്കൂടി ഭയങ്കര
മാക്കിത്തീർക്കുന്നു. വിരരസത്തിന്റെ മുതുകിര
ബാഹുനോണം ആ രംഗം അവസാനിപ്പിക്കുന്നു

“കല്പാനോച്ചണ്ഡചണ്ഡീശ്വരപട്ടനടനം-
രംഭചഞ്ചൽപടാഗ്ര-
പ്രൗഢശാഘാത്രപ്രഭിന്നസ്ഫടികഗിരിതട-
സ്ഫാശരംഭീരനാദഃ”

ഇത്യാദി പദ്യം ‘ഗോഗപാ’യും മറ്റും കൂടാതെ
എല്ലാവരേയും ഉറക്കമുണർത്താൻ മതിയാകുന്ന
താണ്. ഹനമാന്റെ ശൈശവവീര്യം ഒരു ഭ
ണ്ഡകത്തിൽ വണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നത് അത്യന്തം
ഉച്ഛാസമായി. കൂസലില്ലാതെ പ്രാസം പ്രയോ
ഗിക്കുന്നുള്ള കവിതയുടെ അന്യാദൃശമായ പാട
വും ഇവിടെ തെളിഞ്ഞുകാണാവുന്നതാണ്.

“ചേതോഹരസ്ത കപീപോതസ്തദാ ഭൂവിപ-
ചാതാമ വായുരതിചണ്ഡൻ
ചലിതതരുഷണ്ഡൻ
സപഥി വിജിഹിണ്ഡ
പുത്രമപി പാണിശതപത്രമതിലേററമ നി-
രൂപസിതമാക്കി ജഗദണ്ഡം.”

ലോകത്തിൽ വായുവില്ലാതായിത്തീർന്ന ആ
സ്തംഭോവസ്ഥ എത്ര ശാന്തഗംഭീരമായ വിധ
ത്തിൽ

“തല്പക്ഷാലേ സവലോകങ്ങളുമനധിഗത-
ശ്വാസരായോരുനേര-

ത്തൽക്കൂലംതാപമുൾക്കൊണ്ടവിടെഹരിസരോ
ജാസനൻ, ശംഭുതാനം”

എന്ന പദ്യംകൊണ്ട് അവതരിപ്പിക്കുന്നു എന്നു
നോക്കുക.

അടുത്ത ആട്ടക്കഥയായ ‘സുവചരിത’
ത്തിൽ പാട്ടുകളിലെല്ലാം നിയതമായി പ്രയോ
ഗിച്ചിരിക്കുന്ന അന്ത്യപ്രാസം വിശേഷമായി
എടുത്തുപറയാവുന്നതാണ്. ഈ പ്രാസം പ്ര
യോഗിച്ചിട്ടുള്ളവരിൽ അഭിപ്രീതിയനായ ഉണ്ണായി
വായ്ക്കും ക്ലിഷ്ടതകൂടാതെ അതു സാധിച്ചി
ട്ടുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണ്.

ഉദാ:—“അപത്രവിച്ചിടേണ്ട ഞാനോ
വനത്തിൽ മേവുന്നാണാളേ
ആരെന്നാലും രക്ഷിപ്പാനിനി
അപരൻ വരുമോ കേണാളേ”

“മരത്തിനിടയിൽ കാണാമേ
സുന്ദരത്തിനുടെ സാദൃശ്യേയം
കേന വിയോഗാൽ കേണിട്ടനിവരം
കേനനവിധിനാ പശ്യേയം”

ഉദാഹരണങ്ങൾ ഭീർഘിപ്പിക്കുന്നില്ല.
ഇങ്ങനെയുള്ള ക്ലേശങ്ങൾ ഒന്നുംകൂടാതെ ആദ്യ
ന്തം ഈ പ്രാസം പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതു ഭാവി
യിൽ സകലരേയും വിസ്മയാക്ഷരാക്കിത്തീർക്കാ
നീരുന്ന പ്രൗഢകാവ്യരചനയ്ക്കുള്ള ഒരു പരിശീ
ലനംപോലെ തോന്നും.

“ശീതകരോപമവദനേ!
നാമിഹ ശീതളവല്ലിസദനേ
മേഢകൗസുമശയനേ
തുടരുക മന്ദമകേളികളുടനേ
ഭീതചമുരുകിശോരവിലോചന
ഭർത്സനപട്ടതമമഞ്ജിമനയനേ!”

യുദ്ധമധ്യത്തിലും ഈ പ്രാസം ഇത്ര സാമന്ദ്യ
ത്തോടുകൂടി പ്രയോഗിക്കുന്ന ഇതരകവിസേനാ
നികളെ കാണാൻ പ്രയാസമാണ്.

“മൃത്യുതൻരസനപോലെ കരാളം
ചേത്തു പാണിയിലഹം കുരവാളം
കൃത്തമാക്ഷമിഹ നിൻഗളനാളം
മത്തനായൊരു കരിവ മൂണാളം”

അടുത്ത കൃതിയായ പ്രലംബവധം കഥകളി
രംഗത്തിന്റെ ആവശ്യങ്ങളെല്ലാം പുറന്തരിച്ചു
രചിച്ചിട്ടുള്ളതാണെന്നു മുഖവുരയിൽ കാണുന്നു.
ഈ കഥ ആദ്യമായി അർങ്ങേററം കഴിച്ച
പ്പോൾ സദസ്സിലുണ്ടായിരുന്ന രണ്ടു സഹൃദയ

ന്മാർ—അണ്ണാജിരായരും, രാജനാഥരായരും—
അതിന്റെ സ്വാഭാവികമായ ഹൃദയംഗമമായി
അഭിനയിച്ചുവത്രേ.

ഇതിലും ഓരോ രംഗങ്ങളിൽ ആത്മാവ്
നുള്ള പടങ്ങൾ അസാമാന്യപ്പെടുത്താൻ
കൂടിയിട്ടുണ്ട്. “ശബ്ദാധാരണത്തെക്കുറി
ച്ചുണ്ടായിരുന്ന ഭ്രമം ക്ഷയിച്ചതിൽപിന്നെ
യാണ് ഈ ആത്മകഥയെഴുതിയതെ”ന്നു മുഖവു
രയിൽ കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും;

“ദാശാകോടി ദുഃഖോപലനകരടി-
പ്രേരണാസ്ഥിമൂലകാ-
ശാശ്വതപുരിതവക്ത്രകോടരഗഭി-
രാശൈകിതക്ഷേപളിതാ”

ഇത്യാദി ശ്ലോകങ്ങളും

“നല്ല സമയമിതു മല്ലലോചന പാര-
മുല്ലസതി ലളിതവല്ലികളിലതല-
ഫല്ലമുദകസുമപല്ലവജാലം”

ഇങ്ങനെയുള്ള പദങ്ങളും കാണുമ്പോൾ വിപരീ
താഭിപ്രായം ജനിക്കുന്നുണ്ട്.

ഇനിയുള്ള രണ്ടു കഥകളും, അതായത്,
മത്സ്യവല്ലഭവിജയവും പരശുരാമവിജയവും
ഓരോ സന്ദഭവശാൽ രചിച്ചിട്ടുള്ളവയാണെന്നു
കാണുന്നു. മുമ്പു പ്രയോഗിക്കാൻ അവസരം
കിട്ടാതിരുന്ന കമ്മി, സാരി മുതലായവയും
ചിലെടത്തു യമകവും ഈ കഥകളിൽ കാണാം.

“ഉപവനേ പവനേരിതസൗരഭേ
സരസമാരസമാകലമാനസഃ (മത്സ്യ-വി-)

പാട്ടുകാരെയും നടന്മാരേയും സാധുരേയും
ഒരുപോലെ വിഷമിപ്പിക്കുന്ന ഉത്തരപ്രയോ
ഗങ്ങൾ ഇതിനുമുമ്പുള്ള ആത്മകഥകളിലും
കാണാവുന്നതാണ്. അതുകൊണ്ട് അവ
യുടെ പ്രചാരത്തിന് വലിയ പരിബന്ധം
നും ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നും പറയാം. ആ. രാമ
യണ, മഹാഭാരതം തുടങ്ങിയ ഇരട്ട സങ്ങളി
ലേയും പുരാണങ്ങളിലേയും പ്രസിദ്ധിയേറിയ ക
ഥകൾ മിക്കതും ഓരോ ആത്മകഥകൾക്കു വാഷ
യിഭവിക്കയാൽ ഇതിവൃത്തത്തെ സംബന്ധിച്
ടത്തോളം പില്ലാലത്തെ കവിതകൾ ഉപ
കർഷിക്കാൻ വന്നിട്ടുണ്ട്. അക്കാലത്താൽ ജ
നസാമാന്യത്തെ ആകർഷിക്കുവാനും അവരുടെ
കഥകൾക്കു കഴിഞ്ഞില്ലെന്നുവരാം. എന്നാൽ
കാവ്യഗുണങ്ങൾ നിറഞ്ഞ അത്തരം കൃതി
കൾക്കും സാഹിത്യത്തിൽ എന്നും ഒരു സ്ഥാന
മുണ്ടായിരിക്കുന്നതാണെന്നുള്ള പരമാർത്ഥം
വിസ്മയിപ്പിക്കാത്തതാകുന്നു. വലിയകോയിത്ത
മ്പുരാന്റെ മണിപ്രവാളശൃദ്ധിയും, പദലാളി
ത്വവും, അത്മകല്പനകളും, സംഗീതമാധുര്യവും
ഈ കൃതികൾമൂലമായി നമുക്ക് ആസ്വദിക്കു
വാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ അവയ്ക്കുള്ള പ്രാധാന്യം
അനപലപനീയംതന്നെയാണ്. ഈയിടെ
ണ്ടായിട്ടുള്ള ചില ആത്മകഥാചരിത്രഗ്രന്ഥങ്ങ
ളിൽ ഈ ആത്മകഥകളെ വിട്ടുകളഞ്ഞതിന്
ഒരു ന്യായവും കാണുന്നില്ല. അവയുടെ കർത്താ
ക്കൾ ഏറിയകൂറും ഉത്തരകേരളീയരായാൽ,
തെക്കുരേപ്പറ്റിയുള്ള അജ്ഞതയായിരിക്കാം
അതിനു കാരണമെന്നു അനുമാനിക്കേണ്ടിയി
രിക്കുന്നു.

FOOT WEAR!

FOOT WEAR !!

ECONOMIC STYLISH DURABLE

FOR

LADIES GENTLEMEN CHILDREN

Visit:-

JERMY BROTHERS

Opposite to the Indian Bank Limited

Main Road, QUILON.

എല്ലാത്തരം പാദരക്ഷകളും മിതമായ വിലയ്ക്കും ഞങ്ങളുടെ വ്യപാരശാലയിൽ ഏല്പാഴും വില്പനയ്ക്കും തയ്യാറാണ്

For
Quality Gems, Up-to-date Jewellery
&
Artistic Silverware
Please Visit

Telegrams: "BRACELET"

RAO & SONS

Whole Sale & Retail Diamond Merchants,
Manufacturing Jewellers,
&
Silverware Specialists

**STATION ROAD,
TRIVANDRUM.**

Prop.: Rao Janardhan.

മണിപ്രവാളം

(ഡാക്ടർ കെ. ഗോദവർമ്മ)

ഭാഷാസംസ്കൃതങ്ങളുടെ സമ്മേളനരൂപമായ നിബന്ധനശീതിക്ക് മണിപ്രവാളം എന്ന പേര് ലീലാതിലകത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിന് മുൻപുതന്നെ പ്രസിദ്ധമായിരുന്നു. ആലത്തൂരാടി മണിപ്രവാളങ്ങളിൽ മണിപ്രവാളലക്ഷണത്തെ സമന്വയിപ്പിക്കുന്നതിന് ഉദ്ദേശിക്കുന്ന ലീലാതിലകകാരൻ ആ കൃതിക്ക് മണിപ്രവാളം എന്നുള്ള വ്യവഹാരം നിലവിലിരിക്കുന്നതിനെയുണ്ടല്ലോ അഭിമുഖീകരിക്കുന്നത്. ഭാഷയെ മണിയായും സംസ്കൃതത്തെ പവഴമായും അധ്യവസാനം ചെയ്തുള്ള 'തമിഴ്' മണിസംസ്കൃതപവഴം കോക്കിൻറൻ വൃത്തമാനചെന്നു നേല' എന്നൊരു പൂർവ്വചനവും മണിപ്രവാളസംജ്ഞയ്ക്ക് ഉപോദ്ബലകമായി ആചാര്യൻ ഉപയുക്തപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. 'തമിഴ്' സംസ്കൃതമെന്റുള്ള സുമനസ്സുകൾക്കൊണ്ടൊരു ഇണ്ടമാലതൊടുക്കിൻറൻ പുണ്യരീക്ഷപൂജയാ' എന്നും

‘സംസ്കൃതമായിന ചെങ്ങഴിനിരും
നററമിഴായിന പിചുകമലരും
ഏകകലൻകരമ്പകമാലാം

വൃത്തമനോജ്ഞാം ഗ്രഥയിഷ്യേതഃ' എന്നും ഉള്ള ഉദ്ധാരണങ്ങളും ഭാഷാപദങ്ങളേയും സംസ്കൃതപദങ്ങളേയും ഇണക്കിച്ചേർത്തിട്ടുള്ള പൂർവ്വകൃതികളുടെ സത്തയെത്തന്നെയാണു് തെളിയിക്കുന്നത്. ഭാഷാസംസ്കൃതയോഗത്തിനു് 'മണിപ്രവാളം' എന്നതു് ഉപചാരയോഗത്തോടുകൂടിയ രൂപമെങ്കൊണ്ടു വന്നുചേർന്നിട്ടുള്ള സംജ്ഞതന്നെയാണെന്നും ലീലാതിലകത്തിലെ വൃത്തിയിൽ സമർത്ഥിച്ചിരിക്കുന്നതും പ്രകൃതത്തിൽ സൂത്രവുമാണു്. ലക്ഷ്യങ്ങളുടെ പ്രചാരത്തിനുശേഷമായിരിക്കണം ലക്ഷണശാസ്ത്രത്തിന്റെ പ്രസക്തി എന്നുള്ളതും ലീലാതിലകത്തിനുമുൻപ് പല മണിപ്രവാളകൃതികളും ജനമധ്യത്തിൽ സുവിദിതങ്ങളായിരുന്നുവെന്നു നിഗമനം ചെയ്യുവാൻ സഹായിക്കുന്നു. മണിപ്രവാളത്തിന്റെ ഘടകങ്ങളായ ഭാഷാപദങ്ങളുടേയും സംസ്കൃതപദങ്ങളുടേയും പൊരുത്തത്തെ വിശദീകരിച്ചു് എല്ലാത്തരം ഭാഷാസംസ്കൃത

യോഗങ്ങളും മണിപ്രവാളസംജ്ഞയ്ക്കു വിഷയഭവിക്കുന്നില്ല എന്നു വ്യവസ്ഥാപിക്കുവാനും ഒരു ലക്ഷണശാസ്ത്രം ആവശ്യകമായിത്തീർന്നതിന്റെ ഫലമാണു ലീലാതിലകം എന്നു് മണിപ്രവാളത്തിൽ അപാകമില്ല. "ഇണ്ടമാല (മണിപ്രവാളത്തിൽ) സംസ്കൃതം ഭാഷപോലെ അതിപ്രസിദ്ധവും സുകുമാരാക്ഷരവും ആയിരിക്കണം. ഭാഷയും പ്രായേണ പാമരജനങ്ങളുടെ ഇടയ്ക്കു കൂടി പ്രചാരത്തിലിരിക്കുന്നതാകണം. അങ്ങനെയുള്ള സംസ്കൃതത്തിനും ഭാഷയ്ക്കും മാത്രമേ ഇണക്കം ഉണ്ടാവുകയുള്ളൂ. ആ ഇണക്കത്തിന്റെ സൗജ്യത്തെ പ്രതിപാദിക്കുന്നതിനു് മണിപ്രവാളം എന്നുള്ള ഈ പേരു പ്രയോജകീഭവിക്കുന്നു. ഒരേനേലിൽക്കേരത്തു മാണിക്യത്തിനും പവഴത്തിനും തുല്യമായവണ്ണം ഉള്ളതുകൊണ്ടു് രണ്ടും അഭിന്നങ്ങളാണെന്നുള്ള പ്രതീതി ഉളവാകുമല്ലോ. മാണിക്യത്തിനും മുത്തിനും തമ്മിലോ പവഴത്തിനും നീലത്തിനും തമ്മിലോ ആ പ്രതീതി ഉളവാകുന്നില്ലതന്നെ. ഭാഷയ്ക്കും സംസ്കൃതത്തിനും ഐക്യപ്രതീതിക്ക് അനുകൂലമായ സംശ്ലേഷം ഉണ്ടായിരിക്കണം; എങ്ങനെയായാൽ അല്പംപോലും വൈഷമ്യംതോന്നുകയില്ലയോ, അങ്ങനെ."

കവികൾ ഭാഷാസംസ്കൃതയോഗരൂപങ്ങളായ സ്വകൃതികളെ ഇണ്ടമാല, കരമ്പകമാല എന്നും മറ്റും ഔപചാരികമായി വ്യപദേശിച്ചിരുന്നുവെങ്കിലും അവയ്ക്കൊന്നും മണിപ്രവാളം എന്നുള്ള സംജ്ഞയെന്നപോലെ രൂപം സിദ്ധിക്കുവാൻ ഇടവന്നില്ല. തമിഴിൽ 'ഇണ്ടൈ' എന്നതിനു് 'Circle of flowers, variety of garland' എന്നീ അർത്ഥങ്ങൾ കാണുന്നു. ഭാഷാസംസ്കൃതങ്ങളെ പുഷ്പങ്ങളായി കല്പിച്ചു് അവയെക്കൊണ്ടു് ഗുഹനം ചെയ്ത കൃതിയെ ഇണ്ടമാല എന്നു് വ്യപദേശിച്ചിട്ടുള്ളതു് 'ഇണ്ടൈ' എന്നതു് മിത്രണം എന്നുള്ള അർത്ഥത്തിൽ ഉപാദാനം ചെയ്തിട്ടായിരിക്കാം. സംസ്കൃതത്തെ ചെങ്ങഴിനീരായും ഭാഷയെ പിചുകമലരായും രൂപണം ചെയ്തു്

അവ കലത്തിയുള്ള കൃതിയെ കരവകമാല എന്ന് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളതും ഭിന്നജാതീയങ്ങളായ കസുമങ്ങളെ കോത്തിണക്കിയ മാലയ്ക്ക് 'കരവകമാലൈ' എന്ന് പേരു വ്യവഹരിക്കപ്പെട്ടതിനെ അനുകൂലിച്ച് ഉപചാരരൂപത്തിൽ ഭാഷ്യം. 'കലവകം' എന്നതിന് 'a kind of poem composed of different kinds of stanzas' എന്ന് തമിഴ്നിഘണ്ടുവിൽ അർത്ഥം കൊടുത്തുകാണുന്നു. 'കലവകമാലൈ' എന്നതിന് 'garland of many kinds of flowers' എന്നർത്ഥം. 'കലവകം' എന്നതിന് 'a kind of poem formed of different kinds of verses' എന്നുള്ള അർത്ഥവും അതേഗ്രന്ഥത്തിൽ നൽകപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. 'സംസ്കൃതമായി' ഇത്യാദി പദ്യത്തിലെ കരവകമാലയാകട്ടെ സംസ്കൃതവും തമിഴും ആകുന്ന രണ്ടു ഭാഷകൾ ചേർന്നുള്ള ഒരു കാവ്യത്തെയാണ് കുറിക്കുന്നത്. 'കലവകം' എന്നതിന് 'Mixture' എന്ന അർത്ഥത്തിലുള്ള 'കലപ്പ്' എന്ന വാക്കിനോടു് ആഗമികമായ ബന്ധം തമിഴ്നിഘണ്ടുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ പ്രസ്തുത പദത്തിൽ 'ക'പ്രത്യയം കാണുന്നതുകൊണ്ടു തമിഴിലെ 'കലപ്പ്' എന്നതിനോടു് അതിനു ബന്ധമുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. സംസ്കൃതത്തിൽ കരംബം എന്നും കരംബകം എന്നും 'മിശ്രിതം' എന്ന അർത്ഥത്തിൽ പ്രയോഗം ഉണ്ട്. രേഫത്തിനു ലകാരമായുള്ള വിനിമയം സംഭാവ്യമാകയാൽ തമിഴിലെ കലവകം എന്നുള്ള രൂപം സംസ്കൃതത്തിലെ കരംബകം എന്നതിൽനിന്നും ആഗമികമായി ഭിന്നമല്ലെന്നു നിശ്ചയിക്കാം. ഒരു പക്ഷേ 'മിശ്രം' എന്ന് അർത്ഥമുള്ള 'കലപ്പ്' എന്ന തമിഴ് പദം സംസ്കൃതത്തിലെ കരംബകശബ്ദം 'കലവകം' എന്നായിത്തീരുന്നതിനു പ്രേരകമായി എന്നും വരാൻ വയ്ക്കാതില്ല.

'മധുരമധുരഭാഷാസംസ്കൃതാന്യോന്യസമ്മേളനസുരഭിലയാസ്തത് കാവ്യവാണീ വിഭൂത്യാതെളിയുക പരമിന്നും മേദിനീചന്ദ്രികാതേൻ-പൊഴിയുമൊരു കലവനാലകൊണ്ടെന്ന-

[പോലെ.]

എന്നു ചന്ദ്രോത്സവത്തിൽ കാണുന്ന 'കലവൻ' എന്ന പ്രയോഗം 'ക'പ്രത്യയംകൂടാത്ത 'കരംബ' എന്ന സംസ്കൃതപദത്തിന്റെ രേഫത്തിനു ലകാരവന്നും ഭാഷയിലെ 'അൻ' പ്രത്യയം ചേർന്നു ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതായി വേണം വിചാരിക്കുവാൻ. തമിഴിലെ കലവകവും മല

യാളത്തിലെ കലവനും സംസ്കൃതത്വഭാവമാണെന്നുള്ളതിനെ 'ഏകകലൻ കരവകമാലാം' എന്നുള്ള പ്രയോഗം പ്രകടമാക്കുന്നുണ്ട്. ചന്ദ്രോത്സവകർത്താവു് തന്റെ 'മധുരമധുരഭാഷാസംസ്കൃതാന്യോന്യസമ്മേളന'ത്തെ കലവനാലയോടു തുല്യപ്പെടുത്തിട്ടുള്ളതും ഇങ്ങനെയൊരു കലവനാല എന്നും മറ്റും ഇതരകവികൾ സ്വകൃതികളെ വ്യപദേശിച്ചിരുന്നതിനോടു യോജിക്കുന്നു. മറ്റുള്ളവരുടെക്കുറിച്ച് നിരൂപണംചെയ്യുന്ന ഒരു പഴയ താളിയോല ഗ്രന്ഥത്തിൽ

മൃദോ മുറും മുതലുമുടിവറി-
ഞ്ഞൻറിയേ കണ്ടുകേട്ടു-
ഉദാചാരകൊണ്ടപി ച മുനിഭിഃ പ്രോ-
ക്തമാലോച്യ കിംചിത്
ഭാഷാമിത്രം പൊഴുതു കഥയാ-
മ്യദ്യ നാൾ പക്കമാത്രം
വല്ലം ലോകേ ഹിതമിതി തതഃ
ക്ഷന്തുമഹന്തി സന്തഃ.

എന്നൊരു പദ്യത്തിൽ തത്കർത്താവു ഭാഷയുടേയും സംസ്കൃതത്തിന്റേയും മിശ്രണമായ സ്വകൃതിയെ 'ഭാഷാമിത്രം' എന്നു വിശേഷിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ലീലാതിലകകാരൻ ഭാഷാപദം കേരളഭാഷാപരമാണെന്നുള്ളതിനു നിദർശനമായിട്ട് ഉദ്ധരിച്ചിരിക്കുന്ന 'ഭാഷാമിത്രം പൊഴുതുകഥയാമി' എന്ന ഭാഗം പ്രസ്തുത പദ്യത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതായിരിക്കുവാൻ വഴിയുണ്ട്. 'ഭാഷാമിത്രം' എന്ന് വ്യവഹാരവും 'മണിപ്രവാളം' എന്നതുപോലെ സർവാദരണീയമായിത്തീർന്നിട്ടില്ല. ഒരു ഘടകം ഭാഷയാണെന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടെങ്കിലും മറ്റൊരു ഘടകം സംസ്കൃതമാത്രമാണെന്നു് ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനുള്ള അതുമാത്രമല്ല രണ്ടു ഘടകങ്ങൾക്കും വൈഷമ്യപ്രതീതി തോന്നാത്തവണ്ണം ഉള്ള സംയോജനം വ്യക്തമാക്കുവാൻ ഭാഷാമിത്രപദത്തേക്കാൾ മണിപ്രവാളപദത്തിനു ശക്തിയുണ്ടെന്നുള്ളതു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഏതായാലും ഭാഷാസംസ്കൃതയോഗത്തിനു സേപരൂപം നസാരം പലരും പലവിധത്തിൽ പേരുകൾ കല്പിച്ചിരുന്നുവെങ്കിലും അവയിൽ മണിപ്രവാളമെന്നതിനുള്ള സർവ്വോത്തമമായ അഭിലഷണീയതയെ ആധാരമാക്കി ലീലാതിലകകാരൻ അതിനെത്തന്നെ സ്വീകരിച്ച് ഏറെക്കുറെ സർവാംഗീണമായ ഒരു ലക്ഷണശാസ്ത്രം നിർമ്മിച്ചു.

പെടകങ്ങളായ ഭാഷാസംസ്കൃതങ്ങൾക്കു വൈഷമ്യപ്രതീതിയുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങൾ മണിപ്രവാളകാവ്യത്തിന്റെ തത്ത്വം നോക്കുമ്പോൾ വികലങ്ങളാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിന് ദൃഢമായ അഭിപ്രായം ഉണ്ടായിരുന്നിരിക്കണം. മണിപ്രവാളത്തിന്റെ പ്രശസ്തങ്ങളായ മാതൃകകളെ ധാരാളമായി ഉദാഹരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഒരു ലക്ഷണശാസ്ത്രം നിർമ്മിക്കുന്നവിഷയത്തിൽ ആചാര്യന്റെ സമുദ്യോഗം അനന്തരകാലകവികളുടെ ഉല്പാദനമായ പ്രവർത്തനത്തെ സമർത്ഥമായി പ്രതിരോധിച്ചിരിക്കുമെന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും പഴുതില്ലാതില്ല.

ലീലാതിലകത്തിലെ ഉദാഹരണപദ്യങ്ങളെ ലക്ഷണപുണ്ണങ്ങളായ മണിപ്രവാളങ്ങളായിട്ടാണല്ലോ വിചാരിക്കേണ്ടത്. അവയിൽ ഒട്ടുമിക്കാലും നാരിപ്രശംസാപരങ്ങളായിട്ടാണ് നിബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത് എന്നുള്ളതും മണിപ്രവാളത്തിന് പ്രചാരപ്രാപ്യവും അത്തരം ലളിതവിഷയങ്ങളുടെ പ്രതിപാദനത്തിൽ ആയിരുന്നുവെന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

‘പുല്ലിക്കൊണ്ടൊളറക്കുപ്പനരപി മണിവാ
നല്ലിനാൾ മെല്ലെ മെല്ലെ-
ക്കാമകൂത്തിന്നാണത്താൾ മദനപരവശാ
കാത്ത കയ് മെയ് മറന്നാൾ
വീത്താളൊട്ടേവിയത്താൾ വിവരമരുതെടോ
യെന്നെ വീയെന്നിരന്നാ-
ളെന്മാറിൽപോന്നുവീണപ്പരികഴലകമേ
മാഴ്കിനാളണ്ണിനങ്ങള’ എന്നും,

‘കൺകൊണ്ടിന്ദീവരാണാം കുറിയശിരസിജൈ
ശൈവലാനാമുഖംകൊ-
ണ്ടുംഭോജാനാമജീനാമുകരചനയാ കൊ
ങ്കയാ കോരകാണാം
ഏതേഷാം കാന്തിമേന്തെൻഗതിമപി ഭവതാം
കർപ്പിതെന്നിനളിന്യാ-
മായാതീം നാരണീതൻദമിതരമരയ-
നങ്ങളേ കണ്ടതുണ്ടോ’ എന്നും

‘അംഗം തുംഗസ്തനഭരനതം
പുല്ലുവാനോ ന നാവിൽ
പോരാപുണ്യപ്രസരമൊരുനാ-
ളെന്നു വല്ലഭായാഃ
നിന്നെക്കൊണ്ടെന്നഭീമൻമെനി-
ക്കെയുലാമെൻറിരിന്റേൻ
നിദ്രേഭദ്രേ! തപമപി വിധിനാ
ദർലഭാ വല്ലഭേവ.’

എന്നും മറ്റും ഉള്ള ലീലാതിലകപദ്യങ്ങളെ മാനദണ്ഡമാക്കിക്കൊണ്ടു മലയാളസാഹിത്യത്തിൽ മുൻപും പിൻപും ഉണ്ടായിട്ടുള്ള കൃതികളിലെ ഭാഷാസംസ്കൃതയോഗങ്ങളെ വിവേചനം ചെയ്യുന്നത് തത്പരിണിയ വിന്ദ സഹായകമായിരിക്കും. കാമദഹനംചമ്പുവിൽ ഒരിടത്തു

‘സാരസ്വത്തിനുചെന്നൊരുത്തൻമിരി
പ്പീലാരുമമ്മേനകാ-
ഗാരേ നാലുമണിപ്രവാളമുയരെച്ചൊ
ല്ലുമില്ലാരുമേ
പാരിൽ കീർത്തിമകത്തമനാവർ മരിച്ചാ
ഹന്ത ചെല്ലാവിധയ
നാരിണാം കഥപോലുമില്ല പരലോ-
കാധീശ ശ്യാഗാടകേ’

എന്നു മേനകയുടെഗൃഹത്തിൽ നാലുമണിപ്രവാളങ്ങൾ ഉയരെച്ചൊല്ലുവാൻ ആരുമില്ലാതായി എന്നുപ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നത് മണിപ്രവാളങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചു നാരിപ്രശംസചെയ്യാറുണ്ടായിരുന്ന ഒരു രീതിയെ ആധാരമാക്കി ആയിരിക്കും എന്നുള്ളതിന് സംശയമില്ലല്ലോ. ചമ്പുകാരന്മാർക്ക് അതിപ്രസിദ്ധങ്ങളായ സംസ്കൃതപദങ്ങൾമാത്രമേ മലയാളത്തോടുചേർക്കാൻ പാടുള്ളൂ എന്നുള്ള നിർബന്ധം കാണാത്തതുകൊണ്ട് അവയിൽ മണിപ്രവാളത്തെക്കുറിച്ച് ലീലാതിലകകാരന്റെ മതം അനുസരിച്ചുള്ള ഭാഷാസംസ്കൃതയോഗമല്ല ആദരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നത് എന്ന് പ്രസ്ഫുടമാകുന്നു. ചമ്പുക്കളിൽ ഒരിടത്തുതന്നെ അവയിലെ ഭാഷാരീതിയെ മണിപ്രവാളം എന്ന് വ്യപഭേദിച്ചിട്ടുള്ളതായോ അവയിലെ ഭാഷാസംസ്കൃതയോഗത്തെ ലീലാതിലകത്തിൽ ചെയ്തിട്ടുള്ളതുപോലെ വ്യാവർത്തകയർക്കൊണ്ടെങ്കിലും നിദ്ദേശിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ലാത്തതും അവ സാക്ഷ്യേന മണിപ്രവാളങ്ങളല്ലെന്നുള്ളതിനല്ലയോ അനുകൂലമായി ഇരിക്കുന്നത്?

ചന്ദ്രോത്സവകർത്താവാകട്ടെ സ്വകൃതിയെ മണിപ്രവാളമെന്നു നാമകരണം ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിലും ‘മധുരമധുരഭാഷാസംസ്കൃതാന്യോന്യസമ്മേളനസുരഭിലയാസ്തത് കാവ്യവാണീവിഭൂത്വാ’ എന്നു മണിപ്രവാളധർമ്മത്തെ പുണ്യമായി അനുസരിച്ചുള്ളതാണ് തന്റെ ഭാഷാരീതി എന്നു വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ചന്ദ്രോത്സവത്തിലെ

‘ശശിമണിമയബിംബേ ഹന്തപൈന്തേനമാടി-
 പ്തരിചിനൊടഭിഷേകംചെയ്താരുതോയെ
 കുരവകമലർചാർത്തിപ്പഞ്ചതാരപ്പെരുപാ-
 യസമതിനു നിവേദ്യം കല്പിതം കണ്ഡകണ്ഠാ-
 ഏനം,

‘പുരുകഴലിലിറങ്ങിത്തങ്ങളിൽ തിങ്ങിവിങ്ങും
 ഉർമുലയിൽവിരുന്നണേണശാബേക്ഷണാനാം
 ഭീശിഭംഗിമാരിമേടിനീവെണ്ണിലാവിൻ
 മുഖപരിമളവാഹിസന്തതംഗസവാഹഃ’ എന്നും

അന്തിക്കേമവള്ളിമേലഴകെഴും-
 പൊല്പുംകലപ്രായമായ്
 മേളം താവിന ഭാനബിംബമചിലം
 ചെങ്ങിച്ചവക്കുംവിധു
 സംവർത്തംബുദനാഭവത്പാമര-
 ശ്രുവിടട്ടത്താകലം
 കേരക്കാഴി പുനരൊച്ച വിശ്വജനതാ-
 വിസ്മാപകം ഭൂതലേ’

എന്നും മറ്റുമുള്ള പദ്യങ്ങളെ പരിശോധിച്ചാ-
 ലും തത്കർത്താവ് ലീലാതിലകകാരന്റെ മ-
 ണിപ്രവാളക്ഷണം സർവ്വമാ അനുസന്ധാനം
 ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളത് വ്യക്തമാകും.

ഉണ്ണനീലീസന്ദേശകർത്താവ് ‘കണ്ടിക്കാർക്കു-
 ന്തൽ കാലിൽത്തടവിന മടവാർനായിക’ യെ
 വാഴ്ത്തുവാനാണ് തന്റെ ഉദ്യോഗമെന്നു വിളി-
 ച്ചുപറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ കൃതിയിലെ ഭാഷാ-
 രീതിയും സമഞ്ജസമായ മണിപ്രവാളം തന്നെ.

‘യത് സത്യം തദ് ഭവതു പുണർത്തനാൾ
 പിറന്നെങ്ങൾകാന്തൻ
 വന്നിട്ടിന്റെ മമമനസിജ-
 ച്ചു ടൊഴിച്ചിട്ടുമാകിൽ
 തോഴിപൂച്ചൊല്ലെഴുവതിതന-
 ന്റഷ്ടമേ ശുക്തചന്ദ്ര
 ഭാഗ്യേ ജീവസ്സുപയമൊരുനര-
 ങ്ങാശാസന്തീസ്ഥിതാ വാ’

എന്ന പദ്യം ഉണ്ണനീലീസന്ദേശത്തിൽനിന്നു
 ലീലാതിലകകാരൻ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

‘നീത്താനിന്ദുപലമിവതെളിഞ്ഞാ-
 വൽപോലേചിരിച്ചാ-
 നാത്താൻ വണ്ടിൻകലമിവവള-
 ന്നാൻ പയോരാശിപോലേ
 പീതപാ രൂപാമൃതമിളകിനാ-
 നേഷചെമ്പോതുപോലേ
 കൂട്ടാൻ കാമീമദനവപോ-
 ന്നാഗതേ വിരചന്ദ്രേ’

എന്നും,

‘കാലിക്കാലിൽത്തടവിനപൊടി-
 ച്ചാത്തുകൊണ്ടാത്തശോഭം
 പീലിക്കണ്ണാൽക്കലിതചികരം
 പീതകൗശേയവീതം
 കോലം കോലക്കുഴലുമിയലും
 ബാലഗോപാലലീലം
 കോലം നീലം തവ നിയതവും കോ-
 യിൽകൊറുകെങ്ങറചേതഃ’

എന്നും

‘ഒപ്പംനില്ലാമനസിജമണി-
 ചെപ്പുജാനപയത്തോ-
 ടപ്പാലാക്കും കരികരളവിം
 കുമ്മൂരുപ്രകാശം
 അപ്പബാണന്നപമമഹാ-
 രാജ്യമാമോമലംഗം
 മത്പുണ്യാനാംപരിണതപദം
 ചൊല്ലവല്ലേൻ പ്രിയായാഃ’

എന്നും മറ്റുമുള്ള പദ്യങ്ങൾക്കും ലീലാതില-
 കത്തിലെ ഉദാഹരണപദ്യങ്ങൾക്കും ഭാഷാരീതി
 വിഷയകമായുള്ള സാജാത്യം അനുഭവസിദ്ധമാ-
 കുന്നു. സംസ്കൃതഭൂയിഷ്ടങ്ങളായ മണിപ്രവാള-
 പദ്യങ്ങളിൽപോലും സൗകര്യമുള്ളതിനു ഭംഗം
 ലീലാതിലകാദികളിൽ വന്നിട്ടില്ല.

ചമ്പുഗ്രന്ഥങ്ങളിലുള്ള മിക്ക ഭാഗങ്ങളു-
 ടേയും സ്ഥിതി മേൽക്കാണിച്ചുരിതിയിലുള്ള
 താണോ എന്നു നിഷ്പക്ഷമായി അവലോകനം
 ചെയ്യുന്നതു കൊള്ളാം. ചമ്പുക്കളിൽ നല്ല
 മണിപ്രവാളം ഒട്ടുമില്ലെന്നു പറയുവാൻ സാധ്യ-
 മല്ലെങ്കിലും തത്കർത്താക്കളുടെ പദബന്ധന-
 ത്തിൽ മണിപ്രവാളപരിപാലനതപത്തിനുള്ള
 നിഷ്കഷം സുദൃഢമായിരിക്കുന്നില്ലെന്നുള്ളതിനു
 നിരവധി ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ കാണിക്കുവാൻകഴിയും.

‘ക്രോധാഭത’ കൃത്യപാശാന്നുഹരഖരഖരോ-
 ത്തംഗഗ്രംഗഗ്രാഹാതൈ-
 യ്തോധാൻ വിദ്രാവയന്തീ ത്യാടിതി പരി-
 വൃതാൻ ഘോര ‘ഹന്യാ’ നിനാദാ
 നാസാഗ്രന്യസ്തഹസ്താങ്ഗുലിഷു സകലലോ-
 കേഷു പശ്യത്സവിശ്വ-
 പ്രാതക്ഷോഭംവളർത്തജ്ജ്വലവിപുലവപ-
 വ്യാമവീഥിം പ്രപേഭേ’ എന്നും

‘കല്പാന്തോദ്ദീപ്തവൈശാന്നരതുലനകല-
 ന്നാന്ത രോഭോന്തരാളം
 കത്തിക്കാളിച്ച മൃളെന്നതികരിനമിര-
 ച്ചച്ചകൈരജ്ജ്വലാത്മാ
 കെല്ലേറും മൂപ്പരംചെന്നഴകൊടുപിടിപെ-
 ട്തൊക്കുടലാത്രിലോകം
 ഭസ്മീകന്തും ജഗദ്ഘസ്തരമുഖരശിഖഃ
 ക്ലിഷ്ടവർത്താ ദിദീപേ’ എന്നും

‘ഖജ്രീരണാഭോപസംവൃത്തഷഡ്’വക്ത്ര
 കണ്ഠഗ്രഹോദന്തകണ്ഠോക്തലോകത്രയിജൈത്ര-
 ലക്ഷ്മീഗളന്മല്ലധമ്മില്ലമല്ലീമതല്ലീസ്രഗാമോദല-
 ബ്ബാളീശകാവഹോദഗ്രമേഘവീകണ ശ്രേണികാമ
 ണ്ഡിതോച്ചണ്ഡഭോർഭണ്ഡ ജാലങ്ങളേറേററ-
 പാരം’ എന്നും മറ്റും ഉള്ള ഭാഗങ്ങളിൽ ഭാഷാ
 ചമ്പുക്കൾ ദീർഘസമാസങ്ങളേയും ഉദ്ധതമായ
 രചനാരീതിയേയും ആദരിച്ചുകാണുന്നതു മണി
 പ്രവാളസ്വഭാവത്തിൻ തികച്ചും വിരുദ്ധമാണ്.

‘യോഗ ആദ്യ തൃതീയാദ്യാ-
 മന്യയോരേണതുല്യയോഃ
 ടാദിഃ ശബ്ദസ്പർശതീദൈർഘ്യം
 ത്വംഹ ഉദ്യത ഓജസി’

എന്നിങ്ങനെ സംസ്കൃതസാഹിത്യചാതുന്മാർ
 അനുശാസിച്ചിട്ടുള്ള ഓജോഗുണാനുഭാവങ്ങൾ
 മണിപ്രവാളത്തിൽ മുഴുവനുമേ പരിഹരിക്ക
 പ്പെടേണ്ടതാണെന്നാണ് ലീലാതിലകകാര
 ന്റെ ശക്തിയുക്തമായ വാദം. ഗുണനിരൂപ
 ണത്തിൽ ‘ഓജസ്സീമനാംഗീ ക്രിയതേ, തസ്യ
 പഞ്ചമരഹിതൈഃ രേഫസഹിതൈസ്സയുക്ത
 വർഗ്ഗൈർദീർഘസമാസേ നോദ്ധതരചനയാ
 ച നിവർത്ത്യ മാനതയാതിഗംഭീരതപാദ്’ ഭാഷാ
 യാ അതിവിരളതപ്രസംഗാച്ച’ എന്നുള്ള ലീ
 ലാതിലകത്തിലെ പ്രസ്താവം മേല്പറഞ്ഞതര
 ത്തിലുള്ള ചമ്പുഭാഗങ്ങൾക്ക് മണിപ്രവാളരൂപം
 ആചാര്യന് അനന്തമതമെന്നത്രേ വിളംബരം

ചെയ്യുന്നത്. സംസ്കൃതകാവ്യങ്ങളിൽ ശബ്ദ
 നിഷ്ഠമായ ഓജോഗുണത്തിന് പ്രസക്തി വീര
 രത്നദ്രാദികൾ വ്യംഗ്യങ്ങളായി വരുമ്പോഴാണ്
 ല്ലോ. ലീലാതിലകകാരൻ

‘ദ്രോണായ ദ്രുപദം ധനഞ്ജയ ഇവ
 ക്ഷാപാലബാലോ ബലീ
 വേണാട്ടിന്നടയോരു വീരരവിവ-
 മ്മാദ്ധ്യോ യദുനാഥപതിഃ
 പാണ്ഡ്യം വിക്രമപൂർവ്കം പടയിൽവെ-
 ച്ചാട്ടിപ്പിടിച്ചുങ്ങളേ
 പാണ്ഡ്യശായ കൊടുത്തു തസ്യ തനയാം പ-
 ദ്മാനനാമഗ്രഹീത്’

എന്നു വിരരസത്തിനും

‘ഏററതിമന്തു തിരമുററണയും നൃപാൻ താൻ
 കാരറതു സംവലിതതുലസമാൻ വിതേനേ
 ചീററത്തിനാൽ മതിമറന്ന മഹാനുഭാവൻ
 കൂററത്തിലും കൊടിയവിക്രമപാണ്ഡ്യസിംഹഃ’

എന്നും രത്നദ്രരസത്തിനും നൽകിയിരിക്കുന്ന ഉ
 ഭാഹരണങ്ങളിൽ തത്തട് രസവ്യഞ്ജകത്വം ശ
 ബ്ദത്തിനല്ല അർത്ഥത്തിനാണ് എന്നു മനസ്സിലാ
 ക്കുവാൻ യാതൊരു പ്രയാസവുമില്ല. ഭാഷാ
 സംസ്കൃതയോഗത്തിലും ഭാഷാസന്ദർഭപ്രതീ
 തി പരിരക്ഷിക്കുവാൻ മണിപ്രവാളകവികൾ
 ശ്രദ്ധിച്ചുകാണുന്നു. ചമ്പുഗ്രന്ഥങ്ങളാകട്ടെ സാ
 മന്വേന സംസ്കൃതസന്ദർഭപ്രതീതിക്ക് ഉദ്ദേ
 കം ഉള്ള ഭാഷാസംസ്കൃതയോഗത്തെയാണ്
 ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നത്. പ്രൗഢമായ സംസ്കൃ
 തപാണ്ഡിത്യമില്ലാത്തവക്ക് അധൃഷ്ടങ്ങളായ
 ഭാഗങ്ങൾ ഉള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങളിലെ ഭാഷാസം
 സ്കൃതയോഗത്തിനും സൂക്ഷ്മരാകൃതികൊണ്ട്
 ഏതൊരു കേരളീയനേയും സമാകർഷിക്കുന്ന
 നിബന്ധനങ്ങളിലെ ഭാഷാസംസ്കൃതയോഗ
 ത്തിനും ഇടയ്ക്കു വലിയ ഒരു ഉൾക്കടൽ ഉണ്ടെ
 നുള്ളതു് അപലപിക്കാവുന്നതല്ല. കൈരളി
 യും ഗൈവാണിയും സപതീകാലുഷ്യം വെടി
 ണതു് ഉപചരിച്ചിരുന്ന അനുഗ്രാഹിതകവിവര്യ
 നാർ നിമ്നിച്ചിട്ടുള്ള ചമ്പുപ്രബന്ധങ്ങളിൽ മ
 ണിപ്രവാളലക്ഷണത്തെ ആവഹിക്കുന്ന ഭാഗ
 ങ്ങൾ ഇടയ്ക്കും മറയ്ക്കും കാണുവാൻ കഴിയുന്ന
 താകട്ടേ ചമ്പുപ്രബന്ധങ്ങളുടെ സാമാന്യമായ
 ഉദ്ധതസ്വഭാവത്തെ അത്യല്പമായി മാത്രമേ ക
 റയ്ക്കുന്നുള്ളൂ.

എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതികളിൽ ഭാഷാസംസ്കൃതങ്ങളുടെ സുന്ദരമായ സമ്മേളനം പലയിടത്തും ദൃശ്യമാകുന്നതുകൊണ്ട് അവയിലെ ഭാഷാരീതിയെ മണിപ്രവാളമെന്നു വ്യപഭേദിക്കുന്നതിൽ യാതൊരു അനുപത്തിയുമില്ല. എങ്കിലും വിഭക്ത്യന്തമായ സംസ്കൃതം കഴിയുന്നിടത്തോളം കുറച്ച് സംസ്കൃതപദങ്ങളെ മലയാളപ്രത്യയങ്ങൾ ചേർത്ത ഭാഷാകവിതയ്ക്ക് എത്ര ആശയത്തേയും ഉദ്ദേശിക്കുവാനുള്ള പ്രാഭവം ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുകയാണ് എഴുത്തച്ഛൻ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള പ്രശസ്തമായ സാഹിത്യസേവനം എന്നു ഗ്രഹിക്കുവാനുള്ള ലക്ഷ്യങ്ങൾ വശ്യവാക്കായ ആ മഹാനഭാവന്റെ കൃതികളിൽ പ്രച്ഛരങ്ങളാണ്. ഭാഷാസംസ്കൃതയോഗത്തോടുകൂടിയ പദ്യങ്ങളും പദങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന കഥകളിഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ മണിപ്രവാളത്തിനുള്ളതിനേക്കാൾ ലക്ഷ്യങ്ങൾ സംസ്കൃതസന്ദർഭപ്രതീതികൂടിയിരുന്നിരിക്കുന്ന രീതിക്കാണ്. ഗ്രന്ഥസഞ്ചയത്തോടുകൂടി മണിപ്രവാളം എന്നു ചേർത്തുള്ള കഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം മണിപ്രവാളത്തിലെ ഭാഷാരീതി ലീലാതിലകകാരന്റെ മതത്തെ പുണ്യമായി അനുവർത്തിക്കുന്നു.

‘മധുരപദാകലിതം മനോഭിരാമം
മധുരപദാകലിതം മണിപ്രവാളം’

എന്ന് ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ ആ കവിശ്രേഷ്ഠൻ സ്വകൃതിയിൽ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ള സംസ്കൃതപദങ്ങളും മലയാളപദങ്ങളും ഒന്നുപോലെ മധുരങ്ങളാണെന്നു പ്രതിജ്ഞചെയ്യുന്നതു മണിപ്രവാളത്തിന്റെ ഏകലക്ഷണശാസ്ത്രമായ ലീലാതിലകത്തിലുള്ള പരമാദരത്തെയുണർപ്പോ വ്യക്തമാക്കുന്നത്. അപ്പയ്യഭീക്ഷിതരുടേയും ജഗന്നാഥപണ്ഡിതരുടേയും സാഹിത്യശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളെ ലീലാതിലകകാരൻ ഉപജീവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിനു ചില ആദ്യന്തരലക്ഷ്യങ്ങൾ ഈ ലേഖകൻതന്നെ മുന്പൊരിക്കൽ എടുത്തുകാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതനുസരിച്ചു ലീലാതിലകകാരന്റെ കാലം കൊല്ലവർഷം ൮൩൭-നുശേഷം ആയിരിക്കാം എന്നുള്ളതിനു ലീലാതിലകകാരന്റെ പ്രാമാണ്യത്തെ സമ്മതിച്ചുകൊണ്ടു കഞ്ചൻനമ്പ്യാർ തന്റെ കൃതിയെ മണിപ്രവാളം എന്നു വിളിക്കുകയും അതിലെ മണിപ്രവാളലക്ഷണത്തെ ‘മധുരപദാകലിതം’ എന്നു

പ്രകാരാന്തരേണ അനുവദിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളതു കുറച്ചുകൂടി പ്രാബല്യം ഉളവാക്കുന്നു എന്നാണ് എനിക്കു തോന്നുന്നത്. കഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ കാലത്തോടടുത്തു മുമ്പാണ് ലീലാതിലകകാരൻ മണിപ്രവാളകാവ്യത്തിന്റെ വ്യവസ്ഥിതിവരുത്തിയതെന്ന് അഭ്യൂഹിക്കുന്നതിനു മതിയായ പിൻബലമുണ്ട്. ലീലാതിലകത്തിൽ മണിപ്രവാളത്തിനു അഞ്ചു പ്രവിഭാഗങ്ങൾ കല്പിച്ചിട്ടുള്ളതിൽ ആദ്യത്തേതായ ഉത്തമത്തിനു ‘തദുത്തമം ഭാഷാരസപ്രാധാന്യേ’ എന്ന ലക്ഷണമാണല്ലോ നൽകിയിരിക്കുന്നത്. ‘ഭാഷയേറിവരുന്ന നല്ല മണിപ്രവാളമത്തെങ്കിലോ ഭൂഷണം വരുവാനുമില്ല വിശേഷഭൂഷണമാണ്തന്നെ’ എന്നു കഞ്ചൻനമ്പ്യാർ തന്നിരിക്ക സംസേവ്യമായിത്തോന്നിയ മണിപ്രവാളത്തിന്റെ ഭാഷാപ്രാധാന്യവ്യക്തതയെ നിദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതു ലീലാതിലകവചനത്തിന്റെ മറൊരാലിയിരുന്നിരിക്കുവാനേ തരമുള്ളൂ.

മലയാളസാഹിത്യത്തിൽ മണിപ്രവാളത്തിന് അതിപ്രധാനമായ ഒരു സ്ഥാനം സംസിലമായിട്ടുണ്ട്. മറൊന്നിനുമില്ലാത്തവണ്ണം ഈ പ്രസ്ഥാനത്തിന് ഒരു ലക്ഷണശാസ്ത്രംകൂടി കിട്ടിയപ്പോൾ നിർദ്ദോഷമായ പുരോഗതി അതിന് സാധ്യപ്രായമായിത്തീർന്നു. കഥകളികുന്താക്കന്മാരുടെ സംസ്കൃതപക്ഷപാതം മണിപ്രവാളത്തിന്റെ സ്വചരണമായ പുലർച്ചയ്ക്കു ചിലപ്പോഴെല്ലാം പ്രതിബന്ധമായിരുന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഉത്തമകവികളുടെ കരാവലംബം അതിന് അവിമലിനമായിരുന്നു. കവികളുടെ രുചിഭേദംകൊണ്ട് ഇടക്കാലത്തു വല്ല മാന്ദ്യവും സംഭവിച്ചുപോയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ കേരളവർമ്മ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ അതിനു ഒരു നവജീവൻ സിദ്ധിച്ചുവെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. വിശാഖവിജയാദി സംസ്കൃതകൃതികളുടെ കത്താവായ ആ മഹാനഭാവനെ കേരളകാളിഭാസപദത്തിലേക്ക് അധിരോമണഞ്ചെയ്യിച്ചതു മണിപ്രവാളശാകന്തളാഭികളാണല്ലോ. അന്യാപദേശശതകം, അമരകശതകം മുതലായി അവിടുത്തെ വിവർത്തനങ്ങളും മണിപ്രവാളരീതിയിൽ അവതരിച്ചവയാണ്. വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ മുഖ്യകൃതിയെന്നു ഏതുകൊണ്ടും അഭിപ്രായപ്പെടാവുന്ന മയൂരസന്ദേശം മണിപ്രവാളപദ്യങ്ങൾക്കുള്ള ഹൃദ്യതയേയും ആ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ അവിടുന്ന് നേടിയിട്ടുള്ള വിജയത്തേയും ഏവർക്കും പ്രത്യക്ഷമാക്കുന്നുണ്ട്.

‘കൊണ്ടൽക്കോളാൽകലിതകൃതകം
 പീലിയെല്ലാംപരത്തി-
 കൊണ്ടക്കേകിപ്രവരനഴകോ-
 ടാട്ടമാടുന്നഭദ്രംഗീം
 കണ്ടക്കാമിനിജകമനിയാം
 നിലവേണിംനിനച്ചി-
 ടിണ്ടൽക്കേറ്റം വശഗനവിടെ-
 തന്നെമിണ്ടാതെന്നിന്നാൻ’

എന്നും

‘കണ്ണനാളമഴകിൽത്തരിച്ചുനപദംരഥം
 പിറകിൽനോക്കിയും
 കണ്ണനായശരഭയേന പച്ചമതുപൂവ്-
 കായതമാക്കിയും
 ഇണ്ടൽപൂണ്ടുവിവൃതാനുവാത്പമിചവച്ച
 ദർകരപതിക്കവേ
 കണ്ടുകൊരുകകുതികൊണ്ടു വിഞ്ചിടവനശ
 ഭ്രംഗനഭസിധാവതി’

എന്നും

‘ക്ഷീരമുണ്ടുസരസം ഭജിപ്പതിനിരിപ്പ-
 തിന്നമണിപഞ്ചാം
 ഭൂരവേ മശകദംശചിന്തയുമജസ്ര-
 മെത്രപരിലാളനം
 നേരതൊക്കെയുമമാപികാനനവിഹാര-
 മോതൂർചിമനായിതാ
 കിർസുന്ദരികൃതാത്മഭാവമണയുന്ന-
 തില്ലവലേശവും’

എന്നും മറ്റുമുള്ള ശ്ലോകങ്ങളിലെ പദബന്ധ സൗഷ്ഠ്യവും മണിപ്രവാളപ്രസ്ഥാനത്തിന് ഉപജ്യാഭകമായിത്തീർന്നതിൽ ഒട്ടും ആശ്ചര്യപ്പെടുവാനില്ല.

മണിപ്രവാളം എന്ന സംജ്ഞയിൽ ‘മണി’ എന്ന പദംകൊണ്ടു് സംസ്കൃതത്തേയും ‘പ്രവാളം’ എന്നതുകൊണ്ടു് ഭാഷയേയും അയ്യവസാനം ചെയ്തിട്ടുള്ളതായാണെല്ലോ ലീലാതിലകകാരൻ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ആ വീക്ഷണത്തിന്, കാലംചെന്നതോടുകൂടി ഒരു മറിവു സംഭവിക്കുവാൻ ഇടയായിത്തന്നു. മലയാളശാകന്തളത്തിന്റെ സമർപ്പണശ്ലോകങ്ങളിൽ

‘മണേർമഹാർഘ്യ ഗുണാനഭിജ്ഞൈഃ
 പ്രവാളഭൂയിഷ്ടപദപ്രയോഗം
 ഗ്രന്ഥസ്യ തത്ത്വോഭിനവം വിവർത്ത-
 മദ്യത്ഥിതോഽഹം യദജല്ലമേവം’ എന്നും

പ്രൊഫെസ്സർ ഏ. ആർ. രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരൻ സംസ്കൃതത്തെ മണിയായും മലയാളത്തെ പ്രവാളമായും നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതു് പ്രാചീനസങ്കല്പത്തിനു വിപരീതമായിട്ടാണു്. ഇങ്ങനെ മണിയുടേയും പ്രവാളത്തിന്റേയും സങ്കേതത്തിനു വ്യത്യാസം വന്നിട്ടുണ്ടെന്നല്ലാതെ മണിപ്രവാളരീതി തത്വത്തിൽ അന്നും ഇന്നും ഒന്നുതന്നെ.

ദേശീയവ്യവസായത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക!

സ്വതന്ത്രഭാരതത്തിന്റെ സമൃദ്ധമായ പുരോഗതിക്കു് ഇൻഡ്യൻകമ്പോളങ്ങളും സ്വതന്ത്രമാകണമെന്ന ദേശീയവാദികളുടെ അഭിപ്രായം അനുനിമിഷം അനുസ്മരിക്കുക!

ഇൻഡ്യൻസാധനങ്ങൾകൊണ്ടു്, ഇൻഡ്യയിലെ ആവശ്യങ്ങൾക്കു് ഇൻഡ്യൻതൊഴിലാളികൾ നിർമ്മിക്കുന്ന ഒരു ഇൻഡ്യൻ പെൻ സിൽ ഏതു്?

101 ലക്ഷി പെൻസിൽ

അനുഭവസ്ഥർ തക്കമദ്ധ്യകളും പ്രശംസാപത്രങ്ങളുംകൊണ്ടു് അതിനെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു; വിദ്യതേമിലോകത്തിന് ഇണനിയിയേ ഒരു സ്റ്റേഷനിന്റെ സ്ഥാനമാണിതിന്റേതു്; നിങ്ങളുടെയെല്ലാം ഊറുമ്പുറവും.

ദേശീയവ്യവസായത്തിന്റെ വിജയമുദ്ര!

നിർമ്മാതാക്കൾ:—

കപയിലോൺ പെൻസിൽ ഫാക്ടറി, കൊല്ലം, തിരുവിതാംകൂർ.

ന മോ വാ ക ഓ iii

(അനന്തപുരത്തുകൊട്ടാരത്തിൽ അനിഴംനാൾതമ്പുരാട്ടി)

ശ്രീമന്മാരേ! കൈരളീകമലിനീചണ്ഡാംശുനാ ഭാരത-
ക്ഷോണീ യേന വിനാ കൃതാസ്തമയതാ നൈവാപ ശാന്തിം ശുചഃ
തസ്മാദ്യോപനതേ യശോമയതനോശ്ശ്രീമച്ഛതാബ്ധാഹപയേ
നവ്യേ ലോകമഹോത്സവേ പ്രമുദിതാ പദ്യോപദാം തേ/പ്ലയേ.

(൧)

ലക്ഷ്മീവാണാവഭൂതാം തപയി മഹിതതമേ സന്തതം ബലഭാവേ
തപാദ്യാ സാ വല്ലഭാ തപാമഭജത സശരീരാപരാന്തന്നിശ്രദ്ധാ
ഹന്നായാമപ്യശങ്കാ മമ പതിരധികം വത്സലോ മത്സപത്യാ-
മേവം സേർഷ്യേവ ലക്ഷ്മീസ്സരപദമഗമദ്ധന്ത ജായാ തവായ്യാ.

(൨)

അന്യാപത്യാപി ഭീരുതാം ന ഭജതേ പ്രായോ ഹി ധീരാശയോ
ധത്തേ ചിത്തവിമുഖതാം ന ച തഥേത്യസ്താദുശാൻ ശിക്ഷിതും
സന്ദേശവ്യപദേശതോ വിരചിതം നവ്യം സുധീമണ്ഡലാ-
സപാദ്യം സൂരികലാവതംസ! ഭവതാ കാവ്യം മയൂരാഹപയം.

(൩)

പുണ്യാർത്ഥാനനോ മനുജപതയസ്സൽകൃതാ നാകിലോകൈ-
ശ്ശക്തപം ചാപ്യധൃത നഹഷഃ കിം ന ജിഷ്ണു പ്രണഷ്ടേ
തദപഭോധം ധരമഥ ഗുരോൻ ജ്ജരാണാമഭാവേ
ദ്യാമാരുഢഃ ഖലു സകലശാസ്ത്രാർത്ഥപാരംഗത! തപം.

(൪)

വിഭവൈശ്വലിമണേരനല്ലയശസശ്ശ്രീകേരളക്ഷാപതേ-
വ്ക്തം യസ്യ ചതുർമുഖോ ന ചതുരസ്താംസ്താൻ മഹിമ്നോ ിഖിലാൻ
തസ്യ ഞാഘ്രമതേസ്സകൃത്സുരണമപ്യത്യാനമാനാസ്സദം
സവേഷാം പുളകപ്രഭായിവിദിഷാം കിം കേരളാനാം പുനഃ?

(൫)

U. MOHAMED KUNJU
Stockist of:-
**K. S. & P. S. Beedi Leaves &
Quality Beedi Tobacco.**
Big Bazaar, Quilon, (S. India)

ക്ഷേത്രപ്രവേശനം (തുള്ളൽ)
ഗുണകർത്താ, ആർ. ജി. വൈദ്യൻ
പുരോഗതിക്ക് വിലങ്ങിട്ടുനിൽക്കുന്നത് — എന്തതന്നെ!!!
ഈ സാഹിത്യഗുണം വായിക്കുക. വില 5 റൂ.
അപേക്ഷിക്കുക: — വിഷവൈദ്യശാല,
ഹരിപ്പാട്, തിരുവിതാംകൂർ.

ഒന്നാംകൂറ രാജകുമാരി
ശ്രീ കാന്തികുമാരി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു്;

രാമവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ

രവിവർമ്മ ബി. എ. കൊച്ചുകോയിത്തമ്പുരാൻ

[Faint, illegible text or markings, possibly a signature or date, located below the rectangular stamp.]

മയൂരസന്ദേശം

(ഒരു നിരൂപണം)

(കെ. വി. മാനന്തരുക്കുറു, തലശ്ശേരി)

കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെതിരുമേനിയുടെ മഹത്വത്തെപ്പറ്റി കേരളത്തിൽ അന്നുമിന്നുമാക്കും വിസ്മയാഭത്തിന്നു വഴിയുണ്ടായിട്ടില്ല. 'വാസന്തീമധു'വൊഴുകുന്ന മോഹനവാക്യത്തിൽ 'സജാതീയഭിതീയാക്ഷരപ്രാസം' ചേർത്തു നിർമ്മിച്ച മംഗല്യമാല കൈരളികണ്ഠത്തിലുറപ്പിച്ചു ആ മംഗലാംഗിയുടെ സ്വയംവരപതിയായി വർത്തിച്ചിരുന്ന പുണ്യശ്ലോകനെ കേരളഭൂമിയ്ക്കു ഓരിപ്പെടുത്തുമൊരുവിധത്തിലും വിസ്തരിക്കാവുന്നതല്ല. 'നാലഞ്ചു ഭാഷകൾ മുഷിഞ്ഞുപരിച്ചു' സ്വർഗ്ഗക്ഷരവും ഇതരദൂരവാപവുമായ വൈദിഷ്യം സമ്പാദിച്ചു സകലകലാവല്ലഭനായി വാണുള്ളിയ ആ പൊന്നുതിരുമേനിയുടെ പാവനസ്മരണ ഏതു ഭാഷാഭിമാനിയുടെയും ഹൃദയത്തിൽ കുറയൊഴിഞ്ഞ നവചൈതന്യം നല്കുന്നതായിരിക്കും. തിരുമേനിയുടെ മണിപ്രവാളശാകന്തളത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തോടുകൂടിയാണു കൈരളീഭേദിയ്ക്കു ഒരു വിശ്വമഹാകവിയുടെ രൂപകരണം ഇടംപ്രദമായി ലഭിച്ചതു്. ഉണ്ണുനീലീസന്ദേശം ഏതോ ഗ്രന്ഥപ്പുരയ്ക്കുള്ളിൽ അജ്ഞാതവാസംചെയ്യുന്ന കാലത്തല്ലേ, മലയാബ്ദം, മയൂരസന്ദേശജനനത്താൽ സന്ദേശകാവ്യമാഗ്ഗ്വസഞ്ചാരം ഒന്നാമതായി ചെയ്തതടങ്ങിയതും? ഈ രണ്ടു നിബന്ധതല്ലജങ്ങൾ കണ്ടപ്പോഴാണ് സഹൃദയലോകം ആ പുണ്യവിഗ്രഹത്തിൽ നിരതിശയമായ ബഹുമാനത്തോടുകൂടി കാളഭാസരൂപം സന്ദർശിച്ചതു്. അങ്ങിനെ അവിടുന്ന് കേരളകാളഭാസനായി. നാലുപാട്ടുമുള്ള നാട്ടുഭാഷകളിലെല്ലാം പരിഷ്കൃതവുമുത്തമവുമായ ഗദ്യശൈലി നടപ്പിൽവന്നപ്പോഴും അതില്ലാത്ത കോട്ടം സഭാഷയിൽ മുഴച്ചുകണ്ട ആ ഭാഷാമർമ്മവേദി തദ്ദോഷപരിഹരണത്തിൽ ഏല്പെട്ടു് അതിലും സൂത്രമായ വിജയംനേടി. അപ്പോൾമുതൽക്കാണ് അവിടുന്ന് നവീനഭാഷാഗദ്യത്തിന്റെ പിതൃസ്ഥാനം വഹിച്ചതു്. കവികളെയും, പണ്ഡിതന്മാരെയും ഗ്രന്ഥനിർമ്മാണത്തിന്നു നിപുണ

മായി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക, അർഹന്മാരെ സമഞ്ജസമായ സംഭാവനയാൽ സാഹിത്യോന്മുഖന്മാരാക്കിത്തീർക്കുക, സാഹിത്യസ്ഥാപനങ്ങൾക്കു ത്രിവിധകരണങ്ങൾകൊണ്ടും സമുചിതസാഹായ്യം നല്കുക മുതലായ മഹായജ്ഞങ്ങൾതന്നെയാണ് അവിടുന്ന് അനുഗ്രഹബുദ്ധ്യ കേരളഭാഷയ്ക്കുവേണ്ടി അനുഷ്ഠിച്ചിരുന്നതു്. ശബ്ദബ്രഹ്മതത്ത്വവേദിയും, സ്വതന്ത്രസ്വതന്ത്രനുമായ തിരുമേനിയോടു് അന്നത്തെ സഹൃദയലോകം പ്രദർശിപ്പിച്ച തങ്ങൾക്കുള്ള കൃതജ്ഞതയുടെ വിശിഷ്ടഫലമത്രേ അവിടുത്തേക്കു ലഭിച്ച അനന്യഗാമിയായ ഭാഷാസാഹിത്യചക്രവർത്തിപദം. തത്താദൃശനായ ആ മഹാനുഭാവന്റെ ശതാബ്ദപൂർത്തിമഹാമഹത്തിൽ സഭകന്യൂഭേകം നടത്തുന്ന ഒരേളിയ ആരാധനമാത്രമാണ് അവിടുത്തെ സ്വതന്ത്രകൃതിയായ മയൂരസന്ദേശത്തെ അധികരിച്ചുള്ള ഈ ലഘുനിരൂപണമെന്നു സവിനയം പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

സന്ദേശകാവ്യപ്രസ്ഥാനം ഭാഷയിലേക്കു സംക്രമിച്ചിട്ടുള്ളതു സംസ്കൃതഭാഷയിൽനിന്നാണ്ല്ലോ. ആ കാവ്യകലയുടെ മാഗ്ഗ്വർക്കൻ ശ്രീ വാല്മീകീമഹഷിയാണെന്നിലും ശ്രീ കാളിദാസകവിഗുരുവിന്റെ പ്രതിഭാവിഭാവത്തിന്നു് അതു വിഷയിഭവിച്ചപ്പോഴാണ് അതിന്നു സുഖസഞ്ചാരയോഗ്യമായ ഒരു പ്രത്യേക ഘണ്ടാപഥമായിരൂപാന്തരംപ്രാപിക്കുവാൻകിട്ടിയതു്. അതിൽപിന്നീടു് ആ കവിപുംഗവനെ അനുസരിച്ചു പലരും യഥാശക്തി സന്ദേശകാവ്യങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ സ്വധാ പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നതു വേദാന്തദേശികരുടെ ഹംസസന്ദേശമാണെന്നു തീർത്തുപറയാം. ഭാഷയിലാകട്ടെ, ഉണ്ണുനീലീസന്ദേശത്തിന്നുമുൻപു വല്ല സന്ദേശകാവ്യവുമുണ്ടായിട്ടുണ്ടോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. എങ്ങിനെയായാലും സംസ്കൃതത്തിലെമ്പോഴൊക്കെ ഭാഷയിലും സന്ദേശകാവ്യങ്ങൾ അത്ര വിരളങ്ങളാണെന്നു തത്ത്വം സാഹിത്യച

രിതുംതന്നെ കാണിക്കും. ഭാഷയിൽ അദ്വാ വധി ലഭ്യോദയങ്ങളായ സന്ദേശകൃതികളിൽ വെച്ചു മെച്ചം, ഏതുവഴിയിൽകൂടെ നോക്കി യാലും, മയൂരസന്ദേശത്തിന്നുതന്നെയാണു്. ഭാഷയിലെമ്പരവേണ്ട, സംസ്കൃതത്തിൽപോലു മുളള സന്ദേശകാവ്യങ്ങളിലെ ചില ഭാഗങ്ങളെ താരതമ്യപ്പെടുത്തിനോക്കുമ്പോൾ അവയെ സം ബന്ധിച്ചേടത്തോളം മയൂരസന്ദേശത്തിന്നു് ഉ ച്ചസ്ഥാനം കല്പിക്കേണ്ടിവരും. ആവക അം ശങ്ങളിൽ ഒന്നാണു് മയൂരസന്ദേശത്തിലെ ഇ തിവൃത്തത്തിന്റെ സ്വതഃസംഭവിതം. മേ ഘാടികളിലെന്നപോലെ പ്രമേയം കവികല്പി തമല്ലായ്യാൽ മയൂരത്തിന്റെ സ്വ്യാവയവങ്ങ ലിലും അകൃത്രിമമായ സവിശേഷശോഭയും, ത ജ്ജന്യമായ ആകർഷകത്വവും ലാലസിക്കുന്ന ണ്ടു്. ഇതാണു മയൂരത്തെ മേഘാടികളിൽനി ന്നു വേർതിരിച്ചുനിൽക്കുന്ന മർമ്മസ്ഥിയാ യ ധ മ്ം. ഇതിന്നൊരുദാഹരണമായി കേരളപാ ണിനി നിർദ്ദേശിച്ചു,

“ലീലാരണ്യേ വിഹഗമൃഗയാ-
ലോലനായേകദാ ഞാൻ
നീലാപാംഗേ! കമപി നിഹനി-
ച്ചീടിനേൻ നീഡജത്തെ;
മാലാന്നാരാൽ മരുവമിണയെ-
ക്കണ്ടു നീതാം ചു നേതും
കാലാഗാരം സപടി കൃപയാ
കാതരേ! ചൊല്ലിയില്ലേ?”

എന്ന അഭിജ്ഞാനപദ്യംതന്നെ നാമൊന്നുപ റിശോധിച്ചുനോക്കുക. ഈ പദ്യം സഹൃദയ റിലുഭിപ്പിക്കുന്നതു്, വേടൻ ക്രൌഞ്ചമിഥുന ത്തിൽ ഒന്നിനെ അന്വേഷിക്കുന്നപ്പോൾ ശ്രീ വാല്മീകിമുനിയുണ്ടായ വികാരവിശേഷത്തി ന്റെ സുന്ദരസ്മരണയാണു്. കൈശികീയും, വൈഭഭിയും സമ്മേളിച്ചപ്പോളുള്ള മധുരാകാര ത്തിൽ വാഞ്ചിതരൂത ഈ പദ്യത്തിൽ നായിക യുടെ സ്വഭാവവൈശിഷ്ട്യംമാത്രമല്ല, നായക നിലുള്ള അനുരാഗപാരമ്യംകൂടി വ്യഞ്ജിപ്പിച്ചി റിക്കുന്നു. അതുമല്ല, വിരഹഭീരുത, നായകഭാ വത്തിൽ ക്ഷണമാത്രംപോലും സ്വജീവിതധാര ണംചെയ്യാനുള്ള അശക്യത, സഖോപരി ദുഃഖ മൂലവും നിരുപാധികവുമായ ഭക്ത്യഭക്തി, നി കാമപാവനമായ പാതിവ്രത്യം എന്നിവയും, ഇവനിമിത്തമുള്ള നായികയുടെ അപ്പോഴത്തെ വിവശസ്ഥിതിയും, തൽസ്മരണത്താൽ നായക

നിഷ്ഠമായ സ്മൃതി, ചിന്ത മുതലായ ഭാവങ്ങളും അഭംഗുരമായി ധ്വനിക്കുന്നുണ്ടു്. ഇവയെല്ലാം പുറമേ ആ മാതൃകാദമ്പതികൾ അവിര ഹിതാവസ്ഥയിൽ കൂടിച്ചേർന്നു വിവിധവിനോദ ങ്ങളിലേപ്പെട്ടു നുകന്നിരുന്ന പരമനിർവൃതിയും, മറിച്ച് അപ്പോൾ അനുഭവിക്കുന്ന നിതാന്തഭുഖ വ്യം ഈ പദ്യം പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു. ഇത്രയും വി ചാരസുഭഗമായ ശില്പവൈചിത്ര്യം പ്രസ്തുത പ ദ്യത്തിൽ സ്പർശിച്ചതിന്നു കാരണം ഇതിലെ പ്രതിപാദ്യാംശത്തിന്റെ വാസ്തവികത്വമല്ലാ തെ മറ്റൊന്നല്ല. ഈ സന്ദർഭത്തിൽ, സ്ഥല വസ്തുനത്തിലുള്ള മറ്റൊരു പദ്യംകൂടി നോ കുക:—

“സച്ചേലത്തെസ്സരസമരയിൽ-
ച്ചേൽത്തുടപ്പിടുത്തി-
ട്ടല്ലെൊത്തുള്ളൊരു കടയുമാ-
യത്തലക്കെടുമായി
കച്ചേരിക്കായ് ചരിച്ചൊടു ചെരി-
പ്പിടുപോകുന്ന ലോകം
തപച്ചേതസ്സിൽ കരുതമുളവാ-
ക്കീട്ടുമല്ലട്ടണത്തിൽ.”

കൊല്ലംപട്ടണത്തിലെ വക്കീലന്മാരെ വസ്തി ക്കുന്ന ഈ ശ്ലോകം എത്രമാത്രം സ്വഭാവോക്തി മധുരമായിരിക്കുന്നു. വക്കീലന്മാർ പലസ്ഥല ത്തും ശരിക്കുള്ള പാശ്ചാത്യവേഷത്തിലാണു് ഇപ്പോൾ കോടതികളിൽ സന്നിധാനംചെയ്യാ ളുള്ളതെങ്കിലും അന്നത്തെ കൊല്ലംപട്ടണത്തി ലെ അഭിഭാഷകന്മാരുടെ വേഷവിധാനം ഇത്ര ത്തോളമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളുവെന്നതു കവി കണ്ടു റിഞ്ഞ വാസ്തവതത്വമാണു്. ഇത്തരം വേഷ ങ്ക്കാർ ഒന്നിലധികംപേർ ഒന്നിച്ചു ചേർന്നുപോകു ന്ന കാഴ്ച കരുതകരവുമായിരിക്കും. എന്നാൽ ഈ വസ്തുനം “ശിപ്പായിമുതൽ ജഡ്ഢിവരെയു ല്ള ഏതുദ്യോഗസ്ഥനും പററുമെന്നു്” ഒരു സംശ യം തോന്നുമെങ്കിൽ അതു ശരിയല്ല. ഇവിടെ ചേലത്തിന്റെ ‘സത’ എന്നും, കടയുടെ ‘ചേ ലൊത്ത’ എന്നും മറ്റുമുള്ള വിശേഷണങ്ങളും ചുട്ടെഴുത്തുകളും വിശേഷ്യങ്ങളുടെ മോടിപ്പകിട്ടു കൊണ്ടുള്ള വൈശിഷ്ട്യത്തെ കാണിക്കുന്നവയാ ണു്. ഇത്തരത്തിൽ ധാടിയും മോടിയുമൊത്ത വേഷവിധാനത്തോടുകൂടി ഒരു ശിപ്പായി പതി വായി കച്ചേരിക്കു പോകുകയാണെങ്കിൽ അ യാൾ സ്വതവേ പണക്കാരനല്ലെങ്കിൽ അയാളു ടെ കുടുംബം പട്ടിണികിടന്നു കുട്ടിച്ചോറായി

പ്പോകും. ജസ്തിക്കു പറയുമെങ്കിൽ ആയിക്കൊള്ളട്ടെ. പക്ഷേ പദ്യത്തിലെ ലോകമെന്ന ശബ്ദം ജനങ്ങൾ എന്ന അർത്ഥത്തെ കുറിക്കുന്നത് കൊണ്ടു തുല്യവേഷന്മാരായ ആ ആളുകൾ,— ജസ്തിമാർ അധികംപേർ ഉണ്ടാകുകയില്ലല്ലോ— വസ്തുസ്ഥിതി പരിചയിച്ചറിഞ്ഞ വ്യാഖ്യാതാവു പറഞ്ഞതുപോലെ വക്കീലന്മാരായാണോ തരമുള്ളു. അനവാചകന്മാർക്കു് ഈ വേഷവർണ്ണനം ഹാസ്യരസസ്ഫോരകമായിരിക്കുന്നുവെന്നു് അഭിപ്രായമുണ്ടാകാമെങ്കിൽ അതും നിർമ്മൂലമാണെന്നു പറയണം. ഹാസ്യം ഒരുവിധത്തിലും ഇവിടെ ഉദ്ദിഷ്ടമല്ല. കവി ഹാസ്യരസസ്ഫോരകമായ ഒരു വർണ്ണനപോലും ഈ ശ്ലോകത്തിൽ നിബന്ധിച്ചിട്ടുമില്ല. ഭംഗിയുള്ള മുണ്ടു് തു്, നല്ല ഷട്ടും, കോട്ടും, തലപ്പാവു് ധരിച്ചു്, ചെരിപ്പിട്ടു്, കുട കൈയിൽപിടിച്ച്, മോടിക്രിയമട്ടിൽ, പോകുന്ന ആളെ കാണുമ്പോൾ, ഒറ്റമുണ്ടു് ചുറ്റി ആവുമെങ്കിൽ ഷർട്ടിട്ടു രണ്ടാമുണ്ടു് നോക്കുതു തുക്കുകയോ അരയിൽകെട്ടുകയോ ചെയ്തു മുറക്കി മുഴുപ്പിച്ച കവിരത്തട്ടോടുകൂടി നടക്കുന്ന മലയാളിക്കു ഹാസ്യമുദിക്കാമെങ്കിൽ, ആയാൾ ആസ്ഥാനസ്ഥനായ ഏതു രാജാവിന്റെയും, ചക്രവർത്തിയുടേയും സന്ദർശനത്തിൽപോലും ഹാസ്യവിഷ്ണുനാകാതിരിക്കുകയില്ല. അപ്പോൾ പ്രകൃതശ്ലോകത്തിൽ വസ്തുസ്വഭാവവർണ്ണനയല്ലാതെ ഹാസ്യം ഉദ്ദിഷ്ടമല്ലെന്നുള്ള തത്ത്വം സ്പഷ്ടമായി. ഇവിടെ മറ്റെന്തെങ്കിലും ശങ്കയുണ്ടാകാം: കാവ്യം ധ്വനീകാത്മകമല്ലേ? ഈദ്വയവർണ്ണനങ്ങളിൽ ധ്വനീകാത്മകമെവിടെ? അപ്പോൾ ഇതിന്നു് ഉത്തമകാവ്യത്വം ഉണ്ടോ? ഇങ്ങനെ പറയുകയാണെങ്കിൽ മേഘഭൂതം മുതലായ കൃതികൾക്കും ജാതിഭൂഷ്ടു് കല്പിക്കേണ്ടിവരും. താദ്യശകാവ്യങ്ങളിൽ ഭാവവസ്തുപാദിഭാഗികൾ ഇല്ലാത്ത അനവധി പദ്യങ്ങൾ ധ്വനീകാത്മകധ്വനീകന്മാർക്കു കാണാം. ഒരു കാവ്യത്തിലെ സർവ്വപദ്യങ്ങളും ഒരുപോലെ രസഭാവദാർഢ്യധ്വനീസന്ദർഭങ്ങൾ ആയിരിക്കണമെന്നു വാദിക്കുന്നത് വെറും മന്യസ്യമാണു്. ഈ വർണ്ണനത്തിൽ ഭാഗികാത്മകമെവിടെയെന്നു കടുത്ത ചോദ്യം നിരത്ഥകവും ശ്രദ്ധാനർഹവുമത്രേ. ഇവിടെ പ്രതിപാദ്യംഗത്തിനുള്ള യാഥാർത്ഥ്യമാണു സ്വഭാവസന്ദർഭവും, ചമൽക്കാരജനകവുമായിരിക്കുന്നത്. മാത്രമല്ല, കൗതുകാവേശത്താൽ അലാപശ്രമപരിഹാരം, സന്ദേശഹരണം സിദ്ധിക്കും; അസാധാരണവേഷഭൂഷിത്വം തന്റെ സമവലോകനം കൗതുകകരവുമാകുമല്ലോ.

അതെല്ലാമാണു് ഈ ശ്ലോകത്തിൽ കാണുന്ന വിശേഷം. പോരെങ്കിൽ, കൊല്ലം പട്ടണത്തിന്റെ പരിഷ്കാരസ്ഥിതിയും, ഭരണകർത്താക്കളുടെ നീതിസ്ഥാപനവ്യഗ്രതയും ഇതിൽ സ്പഷ്ടരിക്കുന്നുണ്ടെന്നു പറയാം. ആകപ്പാടെ നോക്കുമ്പോൾ ചിലപ്പോൾ അശക്തന്മാരായ ചില കവികൾ ചെയ്യാറുള്ളതുപോലെ വൃത്തത്തിന്റെ ചട്ടക്കൂട്ടു ശരിപ്പെടുത്തുകമാത്രമല്ല മഹാപ്രാജ്ഞനായ കവിചക്രവർത്തി ഈ പദ്യത്തിൽ ചെയ്തിട്ടുള്ളതെന്നും, ഒരക്ഷരംപോലും നീക്കിവെക്കുവാൻ സാധിക്കാത്തതരത്തിൽ പദസൈന്ധവ്യം വരുത്തിട്ടുണ്ടെന്നും, നിരത്ഥകമോ അനാവശ്യകമോ ആയ ശബ്ദം ഒന്നുതന്നെ ഇല്ലെന്നും പ്രേക്ഷാവാന്മാർ മനസ്സിലാക്കും. ഈ സന്ദർഭത്തിൽ ഒരു പദ്യംകൂടി ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാം:

“നാനാവർണ്ണപ്രകടിതചമൽ-
 കാരമാം വേഷമോടേ
 സേനാവൃന്ദം പെരുവഴിപക-
 ന്നീടവേ പാത്തുകണ്ടാൽ
 ശൌനാസീരം സപടി നഭസ-
 ശ്വാപമിങ്ങാപതിച്ചോ
 ജാനാമ്യേവം ജനമനമതിൽ-
 ജ്ജാതമാകും വിതക്കും.”

മയൂരമാഗ്ഗ്ത്തിലെ വാസ്തവികമായ ഒരു സംഭവമാണു് ഇവിടെ വർണ്ണിതമായതു്. സ്വഭാവവിവരണത്താലും അതിചമൽക്കാരജനകമായ ഉൽപ്രേക്ഷണത്താലും ശബളിതവും, മനോമോഹനവുമായ ഒരു ഇന്ദ്രധനുസ്സാണു് ഈ വാങ്നിഷ്ഠനമെന്നു് എടുത്തുപറയേണ്ടതില്ല. തിരുവനന്തപുരംപട്ടണത്തിൽ വിവിധവർണ്ണചിത്രമായ വേഷഭംഗിയോടുകൂടി അണിനിരന്നുനില്ക്കുന്ന പട്ടാളക്കാർ തെരുവുകളുടെമുക്കിൽ വളഞ്ഞു വിലങ്ങുന്ന കാഴ്ച ഈ ഉൽപ്രേക്ഷയിൽ അന്യുനാനതിരിക്കുമായി പ്രതിബിംബിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇവിടെ തെരുവുകളുടെ വിശാലതയും സ്വച്ഛതയും രാജൈശ്വര്യത്തിന്റെ മേന്മയും വ്യഞ്ജിക്കുന്നുണ്ടു്. ഈദ്വയവർണ്ണനങ്ങളിലെ തന്മയതയ്ക്കും, മാധുര്യത്തിന്നും മാറ്റുകൂട്ടിയതു് വസ്തുസ്ഥിതിയുടെ അകൃത്രിമതയാണെന്നു പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതില്ല. ഇങ്ങിനെതന്നെ മയൂരസന്ദേശത്തിലെ എല്ലാ വർണ്ണനകളെയും അകൃത്രിമതപത്തിന്റെ രാമണീയകം മധുരീകരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു സഹൃദയന്മാർ സമ്മതിക്കും. തന്മയതപത്തിനു ഭംഗംവരുത്തുന്ന അതിശ

യോക്തിയോ, മറുപടിക്കാരങ്ങളോ അവയെ സ്തംഭിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ലെന്ന വാസ്തവം കവിയുടെ ഔചിത്യബോധത്തിനും നിരീക്ഷണനിപുണതയ്ക്കും നിദർശനമാണെന്നുകൂടി ഈ പ്രകരണത്തിൽ പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. ഈ ദൃശഭാഗങ്ങളിൽ മാത്രമല്ല, സന്ദേശവാക്യം നായികയുടെ ചത്വ്രാവിമർശനം, നായകാവസ്ഥാപ്രകാശനം തുടങ്ങിയ എല്ലാ അവയവങ്ങളിലും യാഥാത്ഥ്യത്തിന്റെ സുദർശ്യഭസേനയും സവിശേഷമായി സന്ദർശിക്കാം.

സന്ദേശകാവ്യത്തിൽ അത്യധികം അവധാനത്തോടും ഔചിത്യബോധത്തോടുംകൂടി കവിയ്ക്ക് നിബദ്ധവ്യമായ ഒരു സന്ദർഭമുണ്ട്. അതിന്നു സന്ദേശകാവ്യത്തിന്റെ ഉത്തമാംഗമെന്നതന്നെ നാമകരണം ചെയ്യാം. ഭൂതനെ സന്ദേശഹരണത്തിൽ ഉത്സുകനാക്കിത്തീർക്കുക, അവശ്യാനുഷ്ഠയമാണെന്ന ബോധ്യം ഭൂതനിലുളവാക്കുക, നിർദ്ദിഷ്ടഭൂതനാൽമാത്രമേ സന്ദേശഹരണം സാധ്യമാവൂ എന്നു വരുത്തുക ദൈത്യനിർവഹണത്താൽ വരാവുന്ന ഗുണവും, അതില്ലാതിരുന്നാലുള്ള ദോഷവും ഉപക്ഷേപിക്കുക മുതലായവയാണു ആ സന്ദർഭത്തിലെ പ്രതിപാദ്യവിഷയം. ആ സന്ദർഭമാണ് മയൂരസന്ദേശത്തിന്റെ പൂർവ്വഭാഗത്തിൽ വെട്ടുമുതൽ പതിനഞ്ചുവരെയുള്ള ഏഴുപദ്യംകൊണ്ടു നിബദ്ധമായിരിക്കുന്നത്. അനുവാചകന്മാരുടെ സൗകര്യത്തിനുവേണ്ടി ആ ശ്ലോകങ്ങൾ ഇവിടെ ഉദ്ധരിയ്ക്കാം.

“ഭൂനം ഭൂസ്ഥിതഭയിതനാ-
യേതമാശ്വാസമില്ലാ-
തേനം ഭീനം ജനമനുന-
ഞ്ഞെന്നുചെയ്താലുമിപ്പോൾ-
സ്യാനന്ദരം പുരവരമതിൽ
ചെന്നു മൽപ്രാണനാഥ-
യ്ക്കാനന്ദം നീയരുളുക, പറ-
ഞ്ഞെന്റെ സന്ദേശവാക്യം.

“പക്ഷിശ്ലേഷ! സ്വയമവിടെ നീ
പോകിലെൻ പ്രാണനാഥം
ലക്ഷിച്ചുനാദശസൃഷ്ടമകൊ-
ണ്ടാശു ഭൂലോകലക്ഷ്മീ
അക്ഷിഭവദം തവ സഹലമാർ
കിഞ്ചൽ പ്രാണനെസ്സം-
രക്ഷിച്ചുണ്ടാമൊരു ഗുരുതരം
പുണ്യവും ഗണ്യമല്ലോ.

“കല്യാവേശാൽ കല്യാമതിയാ-
മെന്റെ ചാവല്യമൂലം
കല്യാണാംഗിക്കതികറിനമാ-
മല്ലലേവം പിണഞ്ഞു
കല്യാദൈവാൽ കഥമപി സമു-
ന്മുലിതസ്ഥാന്തശല്യാ
കല്യാ നിന്നാൽ പരമിഹ മമ
ക്ഷേമവാന്താം നിവേദ്യ.

“തത്താദൃക്കം നരപതി ഭയം
കൊണ്ടു മററാരുമില്ലാ-
ളെത്താനും തൽപുരമതിൽ മഹാ-
രാജന്തിയെക്കാണ്വാനും,
വൃത്താന്തം മേ പറവതിനമാ-
ളല്ല നീതന്നെവേണം
ചിത്താശ്വാസം രുചിരചിര-
യ്ക്കുകവാൻ കേകിവത്!

“കോടക്കാർകൊണ്ടിരുളിയലുമി-
യംബരം കാണവേ മാൻ-
പേടക്കണ്ണാൾ വിരഹവിധൂരി-
ഭാവമൊന്നെന്റെ നാഥാ
കൂടെക്കൂടെക്കരയുമതിനാ-
ലാശു നീയന്തികേ ചെ-
ന്നാടല്ലെല്ലാമരതിയുളവാ-
ക്കണമെൻ ക്ഷേമമോതി.

“ഇക്കാലത്തെൻ കുശലമതിനാ-
യുൾക്കരുണിൽ കമാരൻ
തൃക്കാലത്തൊന്നൊരു ശരണമാ-
യോത്തു നിത്യം ഭജനീ
മുക്കാലുംനാൾ വ്രതവുമൊരു തി-
ങ്കൾക്കു കൈക്കൊണ്ടിരിക്ക
നക്കാവേണിക്കുകതളിർ തണ-
പ്പിക്കു ചിക്കെന്നു ചെന്നു.

“പ്രേയാനാമെൻ ചിരവിരഹമാം
പ്രൗഢചണ്ഡാതപത്താ-
ലായാസപ്പെട്ടതിവിവശയായ്
പിച്ചിപോൽ വാടി വാഴും
ജായായാ മേ പ്രിയസഖ! ഭവാ-
നെന്റെ സന്ദേശമാകും
തോയാസാരാൽ തപരിതമരുളീ-
ടേണമുത്താപശാന്തിം.”

മധുരസന്ദേശത്തിലെ സപ്തരത്നങ്ങളാണ് ഇവ. ഇവയിൽ ഓരോന്നും ഇതരവനിതാസംധാരണമല്ലാത്ത നായികയുടെ ഭർതൃപ്രേമത്തേയും, മഹത്തപത്തേയും, ദുഃഖനിയന്ത്രണത്തേയും വിശദീകരിക്കുന്നു എന്നുമാത്രമല്ല, അത്ഥംഗരവം, വ്യംഗ്യവൈഭവം, രചനാഭംഗി, പ്രാസസൗന്ദര്യം മുതലായ ഉത്തമകാവ്യഗുണങ്ങളാൽ സഹൃദയമനഃപ്രീണനവും, മഹാർഹവുംകൂടിയാണ്. സന്ദേശകാവ്യകൃത്താക്കളിൽ പലരും കണ്ണെത്തായ്ക്കയാലോ മറ്റോ ശരിക്കു നിബന്ധിക്കാതിരുന്ന താദൃശസന്ദർഭം നമ്മുടെ സാഹിത്യചക്രവർത്തിക്ക് എത്ര മനോഹാരിതയോടുകൂടി ഗുഹനംചെയ്യാൻ സാധിച്ചിരിക്കുന്നു! ഇവയുടെ സർവംഗലാവണ്യം വെളിപ്പെടണമെങ്കിൽ ഒരു പ്രഗല്ഭസഹൃദയന്റെ വശ്യവാക്യം വിളങ്ങുന്ന വിശദവ്യാഖ്യാനംതന്നെ വേണ്ടിവരും; അതങ്ങിനെയിരിക്കട്ടെ. ഇവിടെ ഒരാക്ഷേപമുണ്ടാകാറു: ‘ഈ പദ്യങ്ങളുടെ ചുവടെ വരച്ചിട്ടുള്ള ഭാഗം തുടച്ചായി ഒരേ ആശയം പ്രതിപാദിക്കുകയല്ലേ ചെയ്തത്? കവിയുടെ ആശയദാരിദ്ര്യം ഇവിടെ എത്ര സ്പഷ്ടമായിരിക്കുന്നു! ഇങ്ങനെ ചവിതചർച്ച മലീമസമായ കാവ്യത്തിന് എന്തുമെച്ചമാണുള്ളത്? അപ്പോൾ വ്യാഖ്യാതാവുതടങ്ങിയ പലരും ഈ കാവ്യത്തെ പാടിപ്പുകഴ്ത്തിയത് അസ്ഥാനത്തിലല്ലേ? ഈ ആക്ഷേപമൊന്നും യുക്തിസഹമല്ല. സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിച്ചാൽ ആശയദാരിദ്ര്യജന്യമായ ചവിതചർച്ചത്താലുള്ള വൈരസ്യമല്ല, മറിച്ച്, പ്രതിപാദ്യാംശത്തിന്റെ രാമണീയകൃത്താൽ ആവർത്തത്തിൽ സ്ഫുരിക്കുന്ന കാമനീയകമാണ് സഹൃദയദൃഷ്ടിയിൽ പതിയുന്നതെന്നു കാണാം. നോക്കുക: സന്ദേശഹരണം നായികാസാപേക്ഷമായും നായകസാപേക്ഷമായും രണ്ടുതരത്തിൽ വരാം. ഇവിടെ ഒന്നാമത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ നായകസാപേക്ഷമായ സന്ദേശഹരണമാണ് വിവക്ഷിതം. ഭൂതപരയുന്നതു നായകന്റെ ഭൂഖശാന്തിയ്ക്കും, ആശ്വാസലബ്ധിയ്ക്കും, വേണ്ടിയാണെന്നു സ്പഷ്ടമായി കാണിച്ചിരിക്കുന്നു. നായകന്റെ ആശ്വാസരാഹിത്യത്തിനും, ഭൂഖാവേഗത്തിനും കാരണം, വിദൂരവർത്തിനിയായ നായിക ഭർതൃവൃത്താന്തമറിയാത്തതാൽ തീവ്രവൈവശ്യം പുണ്ടിരിക്കുമെന്ന വിചാരമാണ്. സന്ദേശശ്രവണത്താൽ നായിക ആശ്വസ്തയാകുന്നതോടൊപ്പം നായകനും ആശ്വാസമുണ്ടാകും. അതുകൊണ്ടു സമ

ഷ്ടിയായി “മൽപ്രാണനാഥയ്ക്കാനന്ദം നീയരുളുക പറഞ്ഞെന്റെ സന്ദേശവാക്യം.” എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. രണ്ടാംശ്ലോകം, പൂർവ്വപദ്യത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ച സന്ദേശഹരണംകൊണ്ട് ആവിയുകതടസ്സമാക്കു മാത്രമല്ല ഭൂതന്നുകൂടി മികച്ച ചാരിതാത്മ്യത്തിന്നു വകയുണ്ടെന്നും, ആ ചാരിതാത്മ്യമാകട്ടേ നയനസാഹചര്യത്താലും, അഗണ്യപണ്യലാഭത്താലും സമ്പ്രാപ്തമാകുന്നെന്നാണെന്നു നിദ്ദേശിച്ച ഭൂതനെ ഉന്മൂലീകരിക്കുന്നതാണ്. ഈ നിലയ്ക്കു; “തൽപ്രാണനെസ്സംരക്ഷിച്ചുണ്ടാമൊരുതരം പണ്യവും ഗണ്യമല്ലോ.” എന്ന അംശം ശ്ലോകത്തിലെ ജീവസ്ഥാനീയവും, അർത്ഥവൈശാഷ്ട്യവത്തും, അവശ്യവക്തവ്യവുമായി. അതിനാൽ ഈ ഭാഗം ആവർത്തനഭോഷത്താൽ കലുഷമാണെന്നു ഒരുവിധത്തിലും അഭിപ്രായപ്പെടുകവയ്യാ. ഇനി മൂന്നാം പദ്യമെടുക്കുക, ഇതൊരു ചരിത്രാംശത്തെക്കൂടി ക്രോഡീകരിച്ചുകൊണ്ടാണ് മനോമോഹനത വഹിക്കുന്നത്. അത് ആ സാഹിതീസാർവഭൗമൻ തന്നെ വിശാഖവിജയകാവ്യത്തിൽ,

“കേരളം രമണം രാജ്ഞി
ചാപലാഭം ഭൂപകോപനാത്
ഭൂതാഭിവ നളം ദൈമീ
നീവർത്തിതു മൈമത.

ബലിനാ കലിനാ നീതോ
മലിനാ ശയനാ മയമ്
നാഭകേ പ്രിയയാ രാജന്ത്യാ
ബഹുധാഭിഹിതം ഹിതമ്.

ഭൂയോപി ലക്ഷ്മീരമണോ
ഭൂപതേർഹൃദയാസ്സവം
വ്യളികമന്ദരേണോച്ചൈ-
വ്യലോഡയഭകണ്ഠിതഃ”

ഇത്യാദി സന്ദർഭംകൊണ്ടു വിശദീകരിച്ചിട്ടു മുണ്ട്. ഭാരണമായ ആ രാജകോപത്തിന്നു പാത്രമായ നായകന് ഏതാപത്താണ് സംഭവിച്ചുകൂടാത്തത് എന്ന വിചാരത്താൽ നായികയ്ക്കു ഗാഢമായേറ മനശ്ശല്പം ഉദ്ധൃതമാകേണമെങ്കിൽ “ദൈവഗത്യാ വിരഹമല്ലാതെ വേറെ ഭോഷമൊന്നും എനിക്കു പററിയിട്ടില്ല” എന്നു ആ മഹതിയെ അറിയിക്കുകതന്നെ വേണം. ഈ ആശയമാണ് ഈ പദ്യത്തിൽ

നാം കാണുന്നത്. അതിനാലത്രേ “മമ ക്ഷേ മവാന്താം നിവേദ്യ” എന്നു വിശേഷിച്ചെടുത്തു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു. അപ്പോൾ ആ കവികല രത്നത്തിന്നു ഇതിലും ആശയഭാരിത്രം പിടി പെട്ടിട്ടില്ല. എന്നു വ്യക്തമാണെന്നു. നാലാമത്തെ ശ്ലോകം; അങ്ങിനെ ദുഃഖതപ്തമായ നായികാഹൃദയത്തിന്നു ആശ്വാസം നൽകുവാൻ പ്രകൃത ഭൂതന്നല്ലാതെ മറ്റൊരാൾക്കും സാധ്യമല്ലെന്നു സമർത്ഥിക്കുന്നു. മാത്രമല്ല, നായകനു നായികയുടെയോ, മറിച്ച് നായികയ്ക്കു നായകന്റെയോ അരികിലേയ്ക്കു വല്ല ആളേയും അയച്ചു വെട്ടാത്തതായിരിക്കണമെന്നുവെച്ചാൽ, മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ കരാളനിശ്ചയത്താലും, ഉഷ്ണയമാണതയാലും അതു സർവ്വമാ അശക്യമാകയാലാണു നായികയ്ക്കു ഭരതരത്തിലും ആശ്വാസത്തിന്നു വഴിയില്ലാത്തതെന്നു സൂചിപ്പിച്ചുകൊണ്ടത്രേ കവി, “നീതന്നെവേണം ചിത്താശ്വാസം രുചിരചിഹ്നമേകുവാൻ” എന്നു പിണ്ഡീകരിച്ചു പറഞ്ഞതു്. അപ്പോൾ ഇവിടെയും ആവർത്തനഭാഷ്യമുണ്ടോ? അഞ്ചാംശ്ലോകം മുൻപുപറഞ്ഞതിൽനിന്നെല്ലാം വിഭിന്നമായ ആശയമാണു പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതു്. കാലം മാറിയതോടുകൂടി നായികയുടെ മനസ്സിന്നുള്ള മാറ്റമാണു് ഇതിലെ പ്രധാനമായ പ്രതീപാദ്യവിഷയം. ഈ വർഷാകാലത്തിൽ ആ സാധുവിന്റെ ഉൽക്കണ്ഠയ്ക്കു് ഉൾക്കൂട്ടമെന്നു തന്നിമിത്തം വിരഹികളുടെ അന്തിമദശതന്നെ വന്നുചേരാൻ വഴിയുണ്ടെന്നു തൽപരിഹാരത്തിന്നു നായകന്റെ ക്ഷേമവൃത്താന്തമറിയിക്കുകയല്ലാതെ മാറ്റാന്തരമില്ലെന്നു സ്പഷ്ടമാക്കിയാണ് കവി, “ആശു നീയന്തികേചെന്നാടല്ലെല്ലാമരതിയുളവാക്കേണമെൻക്ഷേമമോതി” എന്നു് ഉപക്ഷേപിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഈ സ്ഥലത്തു് ആശു എന്ന പ്രയോഗത്തിന്റെ സപാരമ്പര്യം അനുഭവവേദ്യമാണു്. ഇങ്ങനെ ഇതിൽ ആവർത്തനത്താൽ വൈരസ്യമല്ല സാരസ്യമേ സ്പഷ്ടമാകട്ടെ. ആറാംപദ്യം വിരഹവേദന, വഷ്ണുവിൽ മുഴുത്തപ്പോൾ, നായിക, സ്വപ്രാണനാഥന്റെയും നില അതുതന്നെ ആയിരിക്കുമല്ലോ എന്നു സപാത്മാനമാനേന തീർച്ചപ്പെടുത്തി സ്വദുഃഖത്തെക്കാളും ഭർതൃദുഃഖം തനിക്കു് അസഹ്യമാകയാൽ തന്നിവാറണത്തിന്നു, ഗത്യന്തരശൂന്യയായി, “ക്ഷമാരൻ തൃക്കാലത്താനൊരു ശരണമായോർത്തു”, തീവ്രവ്രതാനുഷ്ഠാനത്തോടുകൂടി ഭജിക്കയാണെന്നും, നായകനെ സംബന്ധിച്ചു നായികയ്ക്കുള്ള സന്താപം മരണകാരണമാകുവാൻ

പോലും ശക്തിമത്താണെന്നും, അതുകൊണ്ടു് ഭൂതൻ ഉടൻതന്നെ ചെന്നു് ആ സുന്ദരിയുടെ “അകതളിർ തണുപ്പിക്ക”യാണു് വേണ്ടതെന്നു മുളള നായകചിന്തയെ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതാണല്ലോ. അതിൽ എങ്ങിനെയാണു് ആവർത്തനഭാഷ്യത്തിന്നു പ്രസക്തി? നേരേമറിച്ച്, “അകതളിർ തണുപ്പിക്ക ചിരിക്കണമെന്നു്” എന്ന ഭാഗം എത്ര ആലോചനാമധുരമായിരിക്കുന്നു! ഇതിലെ രക്ഷരമെങ്കിലും എടുത്തുമാറുവാൻ എങ്ങിനെയാണു് സാധിക്കുക? ഇനി ബാക്കിയുള്ളതു് ഏഴാമത്തെ ശ്ലോകമാണു്. ഈ പ്രകരണത്തിൽ വിരഹസ്വരൂപം വർണ്ണിക്കുന്നപദ്യം ഇതൊന്നുമാത്രമാണു്. വിരഹത്തിന്റെ ഭീകരകാരവും, അതു് തദ്വത്തുക്കളിൽ വരുത്തിക്കൂട്ടുന്ന വികാരവിഭേദവും ഇത്രത്തോളം ഭംഗിയിൽ വരച്ചുകാണിക്കുവാൻ വിരളോദയനാരായ കവിപ്രമുഖനാക്കു് കെല്പുണ്ടാകുകയുള്ളു. കവി ഇവിടെ വിരഹത്തെ പ്രൗഢചണ്ഡാരപമാക്കിയും, സന്ദേശത്തെ തോയാസാരമാക്കിയും രൂപണംചെയ്തിരിക്കയാണല്ലോ. കടുത്ത വെയിൽതട്ടി വാടിക്കഴുത്ത പിടിച്ചവളിയോടു വിരഹവിഭൂനയായ നായികയേയും ഉപമിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതിൽനിന്നു വിരഹക്ലിഷ്ടയായ നായികയുടെ താൽക്കാലികപ്രകൃതി അന്യനായ രീതിയിൽ അഭിവ്യക്തമാകുന്നുണ്ടു്. മനസ്സാപം നിമിത്തം ബാഹ്യവും ആഭ്യന്തരവുമായ സർവ്വശക്തികൾക്കും വമ്പിച്ചതോതിൽ കോട്ടംതട്ടി, ശരീരശോഷത്താൽ ലാവണ്യരേഖാമാത്രശേഷയായി, കാണികൾക്കേവർക്കും ഭയനീയയായി വർത്തിക്കുന്ന നായികയെ സന്ദേശനിവേദനത്താൽ ആശ്വസ്തയാക്കുകയാണു് ഭൂതൻ ചെയ്യേണ്ടതു്. വാടിയ പിടിച്ചവളി വീണ്ടുമധികസമയം പ്രൗഢചണ്ഡാരതപമോടുനില്ക്കുകയാണെങ്കിൽ പിന്നീടു് വെള്ളം നനച്ചാൽപോലും ശേഷിക്കാതെ കരിഞ്ഞുപോകുന്നതുപോലെ സന്ദേശഹരണത്തിന്നു് ഇനിയും കാലവിളംബം നേരിട്ടാൽ വിരഹോഷ്ടാവു് താങ്ങുവാൻ ശക്തിയില്ലാതെ ആ പതിവ്രതാരത്നം നാമാവശേഷമാകുമെന്ന ആശങ്കയും, സംഭ്രമവും, വൈവശ്യവുമാണു് നായകഹൃദയത്തെ തുലോം അലട്ടുന്നതു്. അതുകൊണ്ടത്രേ ‘തപരിത’മെന്നുകൂടി പറഞ്ഞതു്. വാടിയ വളിക്കു വെള്ളംനനച്ചാൽ പൂവ്ചൈതന്യം വീണ്ടും ലഭിക്കുന്നതുപോലെ സന്ദേശശ്രവണത്താൽ സുഖിതഹൃദയയായ നായിക യഥാപൂർവ്വം സംതുപ്തയും, പുഷ്പസൗഗന്ധ്യമാകുമെന്നു താല്പര്യം. മാത്രമല്ല, പിടിച്ചിട്ടുള്ള ശോഷണം

പോക്കുവാൻ തോയാസാരമല്ലാതെ മറ്റു വഴിയില്ലായ്കയാൽ വിരഹപീഡ അതിന്റെ പരമ കാഷ്ടയിൽ എത്തിയ ആ അവസരത്തിൽ നായികാനിർവൃതിയ്ക്കു് സന്ദേശഹരണത്തെ ഒഴിച്ചു് ഉപായാന്തരമില്ലെന്നും വ്യക്തമായി. വല്ലിയോടു് ഉപമിച്ചതിൽനിന്നു നായികയുടെ സൗന്ദര്യം, സൗകുമാര്യം, പരമാതൈർകഥലങ്ങളായ ഗുണങ്ങളുടെ പൈശ്വല്യം മുതലായവ വ്യംഗ്യം. ഇതുപോലെ രൂപകങ്ങളിൽനിന്നു വിരഹത്തിന്റെ അസമ്യത, അവശ്യാനുഭവകൃത്യത, വസ്തുനാശകതപം മുതലായവയും, സന്ദേശത്തിന്റെ പ്രാണനശക്തി, അത്യാവശ്യകത, ഹൃദ്യത, അന്യമാസിദ്ധിവിരഹം മുതലായവയും വ്യഞ്ജിക്കുന്നു. കൂടാതെ, സൂത്യാദികളായ വിവിധഭാവങ്ങളുടെ അഭിവ്യക്തികൂടി സഹൃദയ ഭൃഷ്ടിക്കു ഗോചരമാണു്. ഈവിധമെല്ലാം ആ ലോചിക്കുമ്പോൾ ആശയാവർത്തനജന്യമായ ഉദ്ദേശത്തിനു് ഇവിടെയും സ്ഥാനമില്ലെന്നു ഭാവുകന്മാർ ഗ്രഹിക്കുമല്ലോ. ഇങ്ങിനെ മനോമോഹനാംഗിയായ ഈ സപ്തശ്ലോകിയുടെ അന്തിമപാദങ്ങൾ ഒരേ ആശയംവഹിച്ചു വൈചിത്ര്യമില്ലാതെ നിശ്ചേതനങ്ങളായി നില്ക്കുന്നവയാണെന്നു് ആദ്യത്തെ നോട്ടത്തിൽ തോന്നാമെങ്കിലും ഒട്ടൊന്നു ചുഴിഞ്ഞുനോക്കിയാൽ അവയുടെ നികാമവിസ്താപകമായ ചൈതന്യവും, വ്യാപാരവും വിഭിന്നവിഷയങ്ങളെ അവലംബിച്ചു് പ്രസരിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നതെന്നു മനസ്സിലാക്കും. ഈ വിഷയം ഇങ്ങനെ ഇരിക്കട്ടെ.

കേരളകാളിദാസൻ സന്ദേശകാവ്യമാഗ്നത്തിൽ രണ്ടുപേരെയാണു് അനുയാനംചെയ്തിട്ടുള്ളതു്. ഒന്നു ശ്രീ കാളിദാസൻ, മറ്റൊരു ശ്രീ ലക്ഷ്മീദാസൻ. കാളിദാസൻ സന്ദേശകാവ്യത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവായാലും, ലക്ഷ്മീദാസൻ ആ സാരസ്വതാവതാരത്തിന്റെ കേരളത്തിലെ അടുത്ത അനന്തരഗാമിയായാലും അവരെ രണ്ടുപേരെയും പിന്നീടുള്ള സന്ദേശമാഗ്നന്മാർ അനുവർത്തിക്കുന്നതു യുക്തംതന്നെ. അർത്ഥത്തിൽ കവികലഗുരുവായ ശ്രീ കാളിദാസനെ എന്നുപോലെ ശബ്ദബന്ധവിഷയത്തിൽ ലക്ഷ്മീദാസനെയും നമ്മുടെ സാഹിത്യചക്രവർത്തി അനുഗമിച്ചിരിക്കുകയാണു്. എന്നാൽ ആ അനുയാനത്തിൽ നമ്മുടെ കാളിദാസൻ ചിലപ്പോഴല്ല പലപ്പോഴും ആ പൂർവ്വാഗമികളെ പിൻതള്ളിക്കൊണ്ടുതന്നെയും യാത്രചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. സൂചികാഹരിത്വം ശുഭസന്ദേശത്തെ

ക്കുറിച്ച് ഒന്നാമതായി ചിന്തിക്കുമ്പോൾ ആ കാവ്യതല്പജം ശബ്ദഭംഗിക്കു സുപ്രസിദ്ധമാണെന്നു കിലും ചിലയിടത്തു കവിതടു് വ്യവസ്ഥാദീക്ഷയിൽനിന്നു വ്യതിചലിച്ചുപോയിട്ടുണ്ടെന്നു കാണാൻ പ്രയാസമില്ല. എന്നാൽ മയൂരസന്ദേശത്തിലാകട്ടെ, ശബ്ദസൗഷ്ഠ്യവമില്ലാത്ത പദ്യം എത്രയും സുദർശ്യമത്രേ. സരസപ്രസന്നകോമളപദാവലി കേരളവർമ്മഭവന്റെ തൂലികാഞ്ചലത്തിൽ ഇതര ദൂരസദമായരീതിയിൽ മോഹനലാസ്യകല പ്രദർശിപ്പിക്കുകയാണു് പതിവു്. കേരളവർമ്മപ്രാസമെന്നു പ്രഖ്യാതമായ സജാതീയഭിതീയാക്ഷരപ്രാസം അഭംഗമായ അർത്ഥഭംഗിയോടിണങ്ങി മയൂരശരീരത്തെ ആപാദച്ഛഡം അലങ്കരിച്ചിരിക്കുന്നു. “തവാമദമനനന്ദമേകം” “ചോരൻ സമീരൻ” “വില്ലതൻ തെല്ലുപോലെ” “ഏകവാൻ കേകിവയ്” എന്നിങ്ങനെയുള്ള അന്തിമപാദാന്ത്യപ്രാസത്തെ നമ്മുടെ തിരുമേനി പകർത്തിയതു ലക്ഷ്മീദാസനിൽ നിന്നായിരിക്കാം. “പള്ളിക്കൂടം പലതുവലുതാം പാളയം പള്ളി”, “മുട്ടാളന്മാർ മതിമുഖികളേ മുക്കിൽമുട്ടുന്നകണ്ടാൽ” ഇത്യാദി പദാഭിപ്രാസം ഭാഷാസമുദായത്തിന്റെ തറവാട്ടുസ്വത്താണെന്നിലും ലക്ഷ്മീദാസൻ ധാരാളം എടുത്തുപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ ഒന്നു തീർത്തുപറയാം. വശ്യവചസ്സുകളിൽ അഗ്രേസരനായ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലേക്കു് ഏതുതരം ശബ്ദവൈചിത്ര്യവും, അത്മവൈചിത്ര്യംപോലെതന്നെ ലാലാടികഭാവം വഹിക്കും. അവിടുത്തെ കഥനീയാംഗിയായ കവിതാംഗന തിരിയിൽനിന്നു കൊളുത്തിയ പന്തംപോലെ എവിടെയും വിളങ്ങുകതന്നെ ചെയ്യും. പൂർവ്വസന്ദേശങ്ങളെയും, മയൂരസന്ദേശത്തെയും എടുത്തുവെച്ചു സംവാദപരീക്ഷചെയ്യുന്ന ഏതു സഹൃദയനും ഈ തത്ത്വം ബോധപ്പെടും.

കവിനൂനായ കാളിദാസൻ സന്ദേശമാഗ്നം വെട്ടിത്തെളിയിച്ചതിനുശേഷം തന്മാഗ്നസഞ്ചാരികളായ കവികൾ ആ പുണ്യമൂർത്തിയുടെ കാലടിപ്പാടുകളെ പിന്തുടരുകയേചെയ്തിട്ടുള്ളു. ഭൂതനെ കണ്ടുപിടിക്കുക, ആയാളെ അനുനയിയ്ക്കുക, മാഗ്നിട്ട്രേശംചെയ്യുക, നായികയുടെ സ്ഥിതി ഗ്രഹിപ്പിക്കുക, സന്ദേശവാക്യം പറഞ്ഞുകൊടുക്കുക മുതലായ ചടങ്ങുകൾക്കു് അന്നു മുതൽ ഇന്നുവരെ സന്ദേശകാവ്യങ്ങളിൽ എളുളവും മാറ്റംവന്നിട്ടില്ല. അങ്ങിനെ പ്രസ്തുത മഹാകവിയും ലക്ഷ്മീദാസാദികളെപ്പോലെ ആ

ആചാര്യപാദരെ ഉപജീവിച്ചും അനുകരിച്ചുമാണ് സ്വമയസന്ദേശത്തെ നിർമ്മിച്ചത്. എന്നിരുന്നാലും അവിടുന്ന് വേണ്ടസ്ഥലത്തു വേണ്ടതുപോലെ പ്രശ്നിച്ചിട്ടു ശില്പകൗശലം ആർക്കും ആശ്ചര്യകരമായിരിക്കും. ഒരുദാഹരണമാത്രം പറയാം:

“ആകാരത്തിൻ സുഷമയിതുപോ-
ലേതുപക്ഷിയ്ക്കുപാരിൽ?
കേകാരാവാം ശ്രവണസുഖഭം
കേരംകിലോ തൃപ്തിയാകാ;
ലോകാനന്ദപ്രദമസദൃശം
നൃത്തവും തേ ശകുന്തേ!
ശോകാനാം മേ ശുഭേന! ഭവാ-
നീശനാം നാശനായ.”

മയൂരത്തെ ആവർജ്ജനംചെയ്യുന്ന പട്ടച്ചെളിയാണ് അല്ലോ ഇത്. ഇവിടെ കവി തനിയ്ക്കുപകർത്താവുകവാൻപോകുന്ന മയൂരത്തിൽ കാണുന്നത് ഒരു മഹാപുരുഷന്റെ രൂപമാണ്. “ആകാരത്തിൻ സുഷമയിതുപോലേതുപക്ഷിയ്ക്കുപാരിൽ” എന്നതുകൊണ്ട് ഇതുപോലെ ലക്ഷണസമ്പന്നമായ ആകാരഭംഗി മറെറാരുളിച്ചമുണ്ടാകയില്ലെന്നും, “കേകാരാവാം ശ്രവണസുഖഭം കേരംകിലോ തൃപ്തിയാകാ” എന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്ചാതുര്യം ആർക്കും അത്യന്തതൃപ്തികരമാണെന്നും, “ലോകാനന്ദപ്രദമസദൃശം നൃത്തവും” എന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹമനുഷ്ഠിക്കുന്ന ലോകസംഗ്രഹപരവും അസദൃശവുമായ കർമ്മം സർവ്വാനന്ദപ്രദമായിരിക്കുന്നുവെന്നും, “ശുഭേന” എന്ന സംബോധനയ്ക്കൊണ്ട് ഈദൃശബാഹ്യഗുണങ്ങൾ മാത്രമല്ല, സത്യം, സൗജന്യം മുതലായ ആഭ്യന്തരഗുണങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടെന്നും സൂചിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ആലോചിക്കുമ്പോൾ ഈ ശ്ലോകത്തിൽ ആജാനബാഹുതപാദിമഹാപുരുഷലക്ഷണങ്ങളൊത്തും, വാങ്മാധുര്യത്തോടുകൂടി ജനസമുദായത്തിന്നു ഹിതകരമായ അഭിപ്രായം പുറപ്പെടുവിച്ചു ജനങ്ങളെ വശവത്തികളാക്കി. സ്വമനഃശ്യാർക്കം ഒരുപോലെ ക്ഷേമകരമായ പ്രവൃത്തിചെയ്തു സത്യസൗജന്യോദ്യമന്തരഗുണങ്ങളോടുകൂടി പരിലസിക്കുന്ന പുരുഷധരയെൻ അന്യരുടെ ദുഃഖം പരിഹരിക്കുന്നതിന്നു പശ്ചാത്താപംകാതിരിക്കുകയില്ല എന്ന വ്യംഗ്യം എത്ര മധുരമായിരിക്കുന്നു! ഇതിനാൽ മേഘാദികളെ അപേക്ഷിച്ചു മയൂരത്തിനുള്ള

ഉൽക്കർഷം സ്പഷ്ടമായില്ലേ? സന്ദേശകാവ്യപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ കാളിദാസപ്രഹരമായ പദ്ധതിയിൽ സഞ്ചരിച്ചപ്പോൾ കേരളകാളിദാസൻ കൈക്കൊണ്ടിട്ടുള്ള ഭൗചിത്ര്യബോധമാസമയമായ മറെറാരുതരം ശില്പകൗശലസമ്പ്രദായം കൂടി കാണിയ്ക്കാം:

“തത്രാഗാരം ധനപതിഗൃഹം-
നത്തരേണാസ്സഭീയം
ദൂരാല്ലക്ഷ്യം സുരപതിധനം-
ശ്വാരുണാ തോരണേന
യസ്യോദ്യാനേ കൃതകതനയഃ
കാന്തയാ വർഷിതോ മേ
ഹസ്തപ്രാപ്യസ്സുഖകനമിതോ
ബാലമദാരവൃക്ഷഃ”

ഇത് മേഘസന്ദേശപദ്യമാണല്ലോ. ശ്രീകാളിദാസന്റെ സേവാപജ്ഞയായ നായികാഗൃഹപ്രദർശനമാണ് ഇതിലെ പ്രതിപാദ്യവിഷയം. ആ ഗൃഹമാകട്ടെ “അസ്സഭീയം” എന്ന വിശേഷണംകൊണ്ട്, യക്ഷന്റെ പിതൃപിതാമഹാദികൾ പണ്ടേക്കുപണ്ടേ പാർത്തുവന്നിരുന്ന ഒരു തറവാട്ടുവിടാണെന്നു കാണിക്കുന്നു. എന്നാൽ മയൂരസന്ദേശത്തിലെ നായികയുടെ പ്രാസാദം അങ്ങിനെയുള്ളതല്ല. അതു മഹാറാണി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു സ്വവാസസൗകര്യത്തിന്നു വേണ്ടി സ്വയമായിത്തന്നെ തീർപ്പിച്ചതാണ്. അതുകൊണ്ടു നമ്മുടെ കവി കാളിദാസന്റെ വഴിയിൽനിന്നല്ലമൊന്നു തെറ്റി,

“വാസായാസ്സുദൃയിത ഹിതമൊ-
പ്പിച്ചതീപ്പിച്ചതാമ-
പ്രാസാദത്തിൻ ശബളമുകര-
ത്രേണി ക്ഷണവും കവാടം
ഭാസാമുച്ചൈസ്സുരവിസർണം
കൊണ്ടുനിൻ ബഹുഭാര-
ശ്രീസാദൃശ്യം കലരമതിസൗ-
ന്ദര്യമാധുര്യവും.”

എന്നിത്തരത്തിൽ മാറി. അപ്പൊഴേയ്ക്കും അതൊരു മഹാജ്ഞിയ്ക്കു പാക്കാൻ പറ്റിയ കൊട്ടാരമായതുകൊണ്ട്, ഉപമാലങ്കാരമെടുത്തു കാട്ടിയ മീലിതാലങ്കാരരൂപനിയാൽ അവിടെ വെച്ച് ആരുമറിയാതെ ഭൂതനും ഭൂതം പറവാനുള്ള സൗകര്യവും, —പൂർണ്ണനിർദ്ദിഷ്ടമായ രാജഭീതികൊണ്ട് അങ്ങിനെ വേണമല്ലോ—സാധി

പിച്ച്. പിന്നീട്, കാളിദാസപദ്യത്തിലുള്ള ഒരു ഭാഗമാണ് “യസ്യോദ്യാനേ കൃതകതനയഃ കാന്തയാ വർഷിതോമേ ബാലമന്ദാരവൃക്ഷഃ” എന്നുള്ളതു്. ഇതിലെ സ്വപാരസ്യമോക്ഷേവോർവ്വം പുണ്യപ്രതീതിയുളവാക്കുന്ന ബാലമന്ദാരവൃക്ഷത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തു് ഒരു സ്മൃതപ്രതീതി സാധിക്കുന്ന പുഷ്പവല്ലിയെ വർണ്ണിക്കുന്നതായിരിക്കും അധികം പ്രകൃതോചിതമാവുകയെന്നു കണ്ടറിഞ്ഞ ആ സാഹിത്യമർമ്മജ്ഞാഗ്രഗണ്യനിൽനിന്നു സ്വപ്രതിഭാസന്താനമായി,

“അസ്സാലസ്യം മമ കമനിതാൻ
നട്ടു വാത്സല്യമോടെ
ഹസ്സാബ്ജത്താലരുളുമ്പചാ-
രങ്ങളാൽ പുഷ്പശോഭം,
ശസ്സാഭിഖ്യാ പരിമളമിളൽ
പുഷ്പവല്ലിസമൂഹം
വിസ്സാരംപൂണ്ടൊരു തടമതിൽ
കാണമന്നീഷ്ടതത്തിൽ ”

എന്ന സ്വപാഠസുന്ദരമായ പദ്യം വേറൊരു വഴിയിൽക്കൂടി പുറപ്പെട്ടു. ഇതിലെ ഓരോ ശബ്ദത്തിന്റെയും സാരസ്വവും, ഔചിത്ര്യവും സഹൃദയന്മാർക്കു പരിശോധനാർഹമാണ്. വിസ്തരഭീരുതകൊണ്ടു് ഇവിടെ വിവരിയ്ക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ ഒന്നുമാത്രം പറയാം. കാളിദാസന്റെ ഇതരകൃതികളായ ശാകുന്തളാദികളിലും ലബ്ധജന്മാവായ ആ “കൃതകതനയനെ”ക്കുളം “പുഷ്പശോഭ”ങ്ങളായിരിക്കുന്നത് മഹാരാജ്ഞിയുടെ “വാത്സല്യ”ഭാജനങ്ങളായ വല്ലികൾതന്നെയാണു്. പിന്നീടു് ആ പദ്യത്തിൽ, “ഹസ്സ പ്രാപ്യസ്തബകനമിതഃ” എന്ന വിശേഷണമാണു് പ്രകൃഷ്ടസൗന്ദര്യമായി പ്രശോഭിക്കുന്നത്. ഔചിത്ര്യവേദിയായ മഹാകവിയ്ക്കു് അതും വിട്ടു കളവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ആറ്റിങ്ങൽ വലിയ തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ കൊട്ടാരത്തിന്റെ കിഴക്കുവശത്തു് ആർക്കും കാണാവുന്നതരത്തിൽ ആ ഒട്ടുമാവുകളിൽ അതിനെ സംക്രമിപ്പിച്ചു. അതാണു്,

“കയ്യാലെത്തിക്കുകമിയലും
കട്ടികൾക്കും പരിപ്പാൻ
വയ്യാതല്ലാതുരുതരഫല-
ത്രേണി തുങ്ങിക്കിടക്കും

തെയായുളേളാരനവധി രസാ-
ലാളി വിസ്തേരമാക്കി-
ചെച്ചുതേക്കളവിടെയൊരുവ-
ന്റേയുമില്ലത്തരംഗം.”

എന്ന സ്വഭാവോക്തിസുന്ദരമായ പദ്യത്തിൽ പ്രകാശിച്ചതു്. ഇങ്ങനെ തനിയ്ക്കു് അവശ്യ സ്വീകരണീയങ്ങളായ ചില ഭാഗങ്ങളെ കാളിദാസപദ്യങ്ങളിൽനിന്നെടുത്തു സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിയാൽപോലും തിരിച്ചറിവാൻ കഴിയാത്ത രീതിയിൽ അവയ്ക്കു് രുചിരതമമായ രൂപാന്തരം നൽകി, മയൂരസന്ദേശത്തിൽ ഒരുക്കിവെച്ചതു് തൽകവിയുടെ മനോമോഹനമായ കലാശീല്പത്തിന്നു നിദർശനമായിരിക്കുന്നു. ഈദൃശങ്ങളായ അനുകരണങ്ങൾ സ്വർഗ്ഗാദ്യങ്ങളുമാണു്. വിമർശകവരേണുനായ ആനന്ദവൽനാചാർപ്പോലും ഇതു സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഈദൃശങ്ങളായ സൂക്ഷ്മരസങ്ങളെപ്പറ്റി പശ്ചാലോചിക്കാതെ ‘മയൂരസന്ദേശകവി കാളിദാസപദ്യമെടുത്ത മർമ്മറിവാൻ കഴിവില്ലായ്മയാൽ, തല്പിപ്പരത്തിയപ്പോൾ പലതും നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയി’ എന്നു് മറ്റൊരു വല്ലവരും ജല്പിക്കുമെങ്കിൽ അതു അവരുടെ ഭയനീയമായ അജ്ഞതയുടെ ദുർഭാസന്താനമെന്നു പറവാനുള്ളു.

മയൂരസന്ദേശം പുഷ്പരസമായ ഒരുത്തമ കാവ്യമാണെന്നതിൽ വിപ്രതിപത്തിക്കു വഴിയില്ല. ആ രസം വേണ്ടസ്ഥലത്തു വേണ്ട പോലെ തെളിഞ്ഞു പ്രകാശിച്ചിട്ടുണ്ടു്. രസാനുഗുണമായ വൃത്തി, രീതി, പാകം, ഗുണങ്ങൾ തുടങ്ങിയവയെ നിബന്ധിക്കുന്നതിലും കവിയുടെ നൈപുണി പ്രശംസാർഹമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ല—കേരളകാളിദാസന്റെ രസബന്ധചാതുരി അന്നുമിന്നുമാരും പുകഴ്ത്തുന്ന ഒന്നുതന്നെയാണു്. ഇങ്ങേ ആറ്റം രസപോഷണത്തിന്നു സാധകമായവിധത്തിൽ അലങ്കാരങ്ങളെ വ്യഞ്ജിപ്പിക്കുന്നതിലും കവിയുടെ കൗശലം ആദരണീയമായിരിക്കുന്നുണ്ടു്. ഇതിന്നു മൊരു ദൃഷ്ടാന്തം കാണിക്കാം:

“മല്ലിജാതിപ്രഭുതികസുമ-
സ്തേരമായുല്ലസിപ്പും
സല്ലിലാഭിഃ കിസലയകരം-
കൊണ്ടു നിന്നെത്തലോട്ടും

വല്ലീനാം നീ പരിചയരസം
പൂണ്ടു കൗതൂഹലത്താ-
ലല്ലീന്മാത്താ ചിരതരമിരു-
ന്നങ്ങമാന്തിച്ചിടൊല്ലേ.”

വിപ്രലംഭശ്രംഗാരത്തിന്നു മോടികൂട്ടുന്ന ഇതിലെ സുതുമലങ്കാരധ്വനി സഹൃദയരഞ്ജകമാണ്. അവിരഹിതാവസ്ഥയിൽ നായികയൊന്നിച്ചു രമിച്ചിരുന്ന നായകന്റെ വിപ്രലംഭവേളയിലെ തത്സ്മരണം ആ ഭഗയിലെ അസ്വസ്ഥതയ്ക്കു ശക്തിയുണ്ടാക്കുകയാണല്ലോ ചെയ്യുക. അപ്പോൾ രസാനുഗുണമാണ് ഈ അലങ്കാരധ്വനിയെന്നു സ്പഷ്ടമായി. പക്ഷേ ഇതിലൊരാക്ഷേപം പറപ്പെടാം: “കസുമസ്തേരം, കിസലയകരം, പരിചയരസം, വല്ലീനാം എന്നീപ്രയോഗങ്ങളുടെ സ്വാരസ്യം കൊണ്ടു വൃഞ്ചിക്കുന്ന സുതുമലങ്കാരം, വിലാസിനിമാരോടൊരുമിച്ചു രസിക്കുന്ന ഭക്ഷിണനായകന്റെ അനുഭവം കാവ്യനായകനുമുണ്ടായിരുന്നെന്നിരിക്കേണമെന്നോർമ്മിക്കുന്നതു തല്പക്ഷത്തിൽ ഉല്ലാഷകരമാകുമോ?” ഇതായിരിക്കും ആ ആക്ഷേപസ്വരൂപം. ഇത് അല്ല മൊന്നു പരിശോധിക്കാം. ഇവിടെ കസുമസ്തേരാദിശബ്ദസാമർത്ഥ്യംകൊണ്ടു സുതുമലങ്കാരം ധ്വനിക്കുന്നുവെന്നു പറഞ്ഞതുതന്നെ ശരിയായില്ല. കസുമസ്തേരാദിശബ്ദങ്ങൾ ആ അലങ്കാരത്തെ ധ്വനിക്കേണമെങ്കിൽ വ്യംഗ്യാംശത്തിന്നു പ്രാധാന്യം സിദ്ധിക്കണം. ഇവിടെ വ്യംഗ്യാംശത്തിന്നു പ്രാധാന്യമില്ല. ഇതിലെ ഭക്ഷിണനായകവൃത്താന്തരൂപമായ വ്യംഗ്യം വാച്യമാത്രാനുയായിതപംകൊണ്ടു ചാരതോൽക്കുഷ്ഠീനമാകയാൽ ധ്വനീരൂപമവലംബിക്കാതെ കേവലാലങ്കാരമായി പരിണമിച്ചിരിക്കുകയാണ്. അതത്രേ സമാസോക്തി. ഈ തത്വം ധ്വനിലോകത്തിൽ സ്പഷ്ടമാണ്.

“വ്യംഗ്യസ്യ യത്രാപ്രാധാന്യം
വാച്യമാത്രാനുയായിനഃ
സമാസോക്ത്യാദയസ്സത്ര
വാച്യലംകൃതയഃ സ്മൃതാഃ”
(ധ്വനിലോകം)

അതുകൊണ്ടു കിസലയകരാദിശബ്ദങ്ങൾ സുതുമലങ്കാരധ്വനീപരങ്ങളല്ലെന്നും, അവ കേവലം വാച്യാലങ്കാരമായ സമാസോക്തിക്കു ആത്മഭാവം നൽകിയവയാണെന്നും ധരി

ക്കണം. ആ സമാസോക്തി, വിയുക്തനായ കോക്തിയാകയാൽമാത്രം സുതുമലങ്കാരം വൃഞ്ചിച്ചിട്ടു. ഇത്തരത്തിലാണ് ഇവിടെ സമാസോക്തിയും, തന്മൂലകമായ സുതുമലങ്കാരധ്വനിയുമുണ്ടായത്. ഇങ്ങനെയല്ലാതെ, കസുമസ്തേരാദിശബ്ദപ്രയോഗസാമർത്ഥ്യംകൊണ്ടു സുതുമലങ്കാരം ധ്വനിക്കുന്നുവെന്നു പറഞ്ഞതു തെറ്റിപ്പോയി. ഇതുപോലെ വിലാസിനിമാരൊരുമിച്ചു രമിക്കുന്ന ഭക്ഷിണനായകന്റെ അനുഭവം കാവ്യനായകനുമുണ്ടായിരുന്ന എന്ന് അഭിപ്രായപ്പെട്ടതും ചിന്തമാണ്. അങ്ങനെയുള്ളതു സുതുമലങ്കാരമല്ല. തത്സദൃശസ്മരണംമാത്രമേ സുതുമലങ്കാരമാകുകയുള്ളൂ. ഭക്ഷിണനായകന്റെ അവസ്ഥയെ തദ്ദൃപത്തിൽ സ്മരിക്കുകയാണെങ്കിൽ തദവസ്ഥാസ്മരണമല്ലാതെ തത്സദൃശാവസ്ഥാസ്മരണമല്ല. അപ്പോൾ ഭക്ഷിണനായകന്റെ അനുഭവം കാവ്യനായകനുമുണ്ടായിരുന്നെന്നുള്ളതല്ല ഇവിടെയുള്ള സ്മരിയെന്നു മനസ്സിലാക്കണം. വൃഞ്ചകാലങ്കാരത്തിലെ വള്ളിപ്പള്ളികളെല്ലാം ഒന്നുപോലുമൊഴിയാതെ വ്യംഗ്യാലങ്കാരത്തിലും ചേരേണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നത് അശാസ്ത്രീയമാണ്. വൃഞ്ചകാംശത്തിൽ പ്രാധാന്യമേതിന്നോ അതുമാത്രമേ വ്യംഗ്യാംശത്തിൽ പരാമൃഗ്യമാകയുള്ളൂ. അതിനാൽ കാവ്യനായകൻ ഭക്ഷിണനായകനനുഭവിക്കുന്നതുപോലെ സ്വകാന്താസന്നികർഷത്തിൽ സുഖവിശേഷങ്ങളനുഭവിച്ചിരുന്നുവെന്നാണു സുതുമലങ്കാരംകൊണ്ടു സാധിക്കുന്നത്. അങ്ങനെയല്ലാതെ, ഭക്ഷിണനായകനനുഭവം കാവ്യനായകനുമുണ്ടായിരുന്നെന്നല്ല. ഇതു ‘മമപ്രകാശ’ത്തിൽ വ്യക്തവുമാണ്. ഈ വിവരണത്തിൽനിന്നു, പൂർവ്വാകതമായ ആക്ഷേപം കേവലം ദുർബ്ബലമാണെന്നു ഗ്രഹിക്കാമല്ലോ. ഇങ്ങനെയുള്ള അലങ്കാരധ്വനികൾക്കു പുറമേ വാച്യാലങ്കാരങ്ങളും മയൂരസന്ദേശത്തിൽ രസപോഷപത്രിവസായികളായിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ ഒന്നാണ് “ഭാമൽപിച്ചി ചെടിയിലത്”—ഇത്യാദി പദ്യത്തിലെ സ്മൃതുമലങ്കാരം. ഇങ്ങനെ സർവാംശസമ്പുഷ്ടമായ വിപ്രലംഭശ്രംഗാരംയാതൊരു കോട്ടവൃന്തത്താതെ മയൂരസന്ദേശത്തിൽ സുപ്രസന്നമായി പ്രകാശിതമായിട്ടുണ്ടെന്നുമാത്രം പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

പ്രസ്തുത സന്ദേശകാവ്യത്തിൽ പ്രധാനമായി പരീക്ഷിച്ചറിയേണ്ട ഒന്നാണു ദമ്പതിക

ഉടെ പരസ്പരപ്രേമബന്ധം. ഇവിടെ ആദ്യം ഉദ്ധരിച്ച സപ്തശ്ലോകിയിലും, സന്ദേശവാക്യങ്ങളിലും, നായികാവസ്ഥാവിവരണത്തിലും അതു സൂചകവുമാണ്. നായകനും നായികയിലുള്ള പ്രേമം ചില സന്ദേശകാവ്യങ്ങളിൽ കാണുന്നപോലെ വെറും മന്മഥോന്മാദത്തിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ടതല്ല. അതു കേവലം സാത്വികവും, ശുദ്ധവുമാണ്. സ്വാത്മപരതയുടെ കരിനിഴൽ തട്ടാത്ത പുണ്യപാവനമായ ആ പ്രേമം അതിനയരാണ് കഴിവുളളതോളം വളർന്നിട്ടുള്ളത്. ഇതുതന്നെയാണ് നായികയുടെയും പ്രേമത്തിന്റെ നില. അതിപരമ്പരയായ രാജനിർബ്ബന്ധത്തിന്റെ വളാഘാതമേറിട്ടുകൂടി സ്വപ്നംപോലും നറുങ്ങിച്ചിതറാതെ പൂർവ്വാധികപ്രശസ്തിയോടെ ആ മാണിക്യമണി കാന്തികളളം പരത്തുകയേചെയ്തിട്ടുള്ളൂ. ഇതുകാലത്തേക്കെന്നില്ലാതെ പ്രാണപ്രേഷ്ഠനിൽനിന്നു കററിനിൽനിൽനിൽ “യോഷാസ്വഭാവസുലഭ”മായ “കുതുഹല”ത്തിന്നു സുസ്ഥിരമായ പ്രേമത്തിന്റെ കോമളവിഗ്രഹത്തെ ഒന്നു നുള്ളിനോക്കുവാൻപോലും സാമർത്ഥ്യമുണ്ടായിട്ടില്ല. അത്ര ദൃഢരൂഢമാണ് ആ അഭ്യുദയമായ ശാശ്വതപ്രേമം.

സാഹിത്യം ജീവിതവിമർശനപരമായിരിക്കണമെന്നാണ് പ്രോ ചില വിമർശകന്മാരുടെ സിദ്ധാന്തം. കവി, “തന്റെ ജീവിതചരിത്രത്തിന്റെ ഏതാനുമൊരംശം സ്വചിത്തവൃത്തി

യിൽനിന്നു” പകർത്തിവെച്ച ഒരു കാവ്യത്തിന്നു ആ വിഷയത്തിൽ മെച്ചമുണ്ടോ എന്നു പരിശോധിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. വാച്യമായും, വ്യംഗ്യമായും മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ പകർപ്പായിട്ടാണ് ഇക്കാര്യം നമുക്കു കാണാനാകുന്നത് എന്നുമാത്രം പറയാം.

ഒരുകാലത്തു കേരളത്തിലെ സാഹിത്യകലയുടെ ആധാരസ്തംഭമായിരുന്ന ശ്രീ കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ മഹനീയാപദാനം നമുക്കു എന്നും പ്രാതഃസ്മരണീയമാണ്. മയൂരസന്ദേശം പ്രസിദ്ധീകരിച്ച കാലത്തു വടക്കേമലയാളത്തിലെ ഒരു പ്രഗത്ഭപണ്ഡിതനായിരുന്ന എറണേത്താളി കെ. കഞ്ഞിരാമൻഗുരുക്കളവർകൾ തിരുമനസ്സിലേക്കയച്ചുകൊടുത്തതായറിയുന്ന ഒരു പട്ടം ഇവിടെ ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ട് ഈ ലഘുനിരൂപണം ഉപസംഹരിക്കട്ടെ.

“മൈത്രീ മോഹമയൂരയോഃ പ്രകൃതിജാ
യാ വാ പരം ഗീയതേ
താം പശ്യന്തി ബുധാസ്സമാനഗുണയോ-
സ്തൽപുർവ്വസന്ദേശയോഃ;
തന്മന്ത്രേ കവിവംശഭേരികവരഃ
ശ്രീ കാളിദാസസ്സധം
ശ്രീമത് കേരളവർമ്മ ഭൂപതിമീഷാ-
ഭഭ്യോദിതഃ ക്ഷൗരതലേ.”

NEW FANCY SHOP,

PIECE-GOODS MERCHANT,

QUILON.

The Most fashionable Stores for all kinds of Piece Goods
Silks of Various Descriptions Saree Silk, Shirtings & Suitings both
Cotton and Silk, Latest Fashion, to Fit all and all seasons.
പല ഇനങ്ങളിലുള്ള തുപ്പട്ടാകൾ, നേരിയതുകൾ, പട്ടുപുടവകൾ, സിൽക്കുതരങ്ങൾ
മാറ്റം എല്ലാത്തരം ജവളികളും മിതമായ വിലയ്ക്കു ലഭിക്കുന്നതാണ്.

Prop:- P. V. Ramachandra Reddiar,
QUILON.

മാതൃഭാഷയും സംസ്കാരവും

(അമ്പാടി കാത്യായനിഅമ്മ ബി. എ., എൽ. റി.)

മാതാവു, മാതൃഭാഷ, മാതൃഭൂമി എന്നീ പദങ്ങൾ, ശ്രവണമാത്രത്തിൽ വാഗ്വ്യപമായി വർണ്ണിക്കുവാൻ പ്രയാസമുള്ള ചില വികാരങ്ങളെ മനസ്സിൽ ഉദ്ദീപിപ്പിക്കുന്നു. ആഗ്രഹങ്ങളെ പ്രകാശിപ്പിക്കുവാൻ ഭാഷയില്ലാത്ത ശൈശവത്തിലും, ആശയപ്രകാശനം അപൂർണ്ണവും അസ്ഫുടവും ആയിരിക്കുന്ന ബാല്യത്തിലും അന്തർഗ്ഗതങ്ങളെ അറിഞ്ഞു ആവശ്യങ്ങളെ നിർവ്വഹിച്ചുതന്ന ഉത്തമബന്ധുവാണു് അമ്മ. “വനേ രണേ ശതൃജലാഗ്നിമദ്ധ്യേ” എന്നു തുടങ്ങി ഒറ്റമമായ ജീവിതമാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടി പ്രയാണം ചെയ്യുന്ന ഓരോ നിമിഷത്തിലും മാതാവിന്റെ പ്രേമമയമായ ദൃഷ്ടികളും പ്രാർത്ഥനാപൂർണ്ണമായ ആശംസകളും നമ്മെ അനുഗമിക്കുന്നു. “മകനേ!” എന്ന മനോഹരശബ്ദത്തിനു വാൽകൃഷ്ണത്തെത്തന്നെ സ്വപ്നനേരത്തേക്കു നീക്കി നിർത്തുവാനുള്ള ശക്തിയുണ്ടു്. കരുണാമന്യുണവും സ്വാർത്ഥരഹിതവും, ത്യാഗഭൂയിഷ്ഠവുമായ മാതൃസ്നേഹത്തിന്റെ മഹിമയെ കീർത്തനം ചെയ്യാത്ത ദേശകാലങ്ങളില്ല. ത്യാഗത്തിൽനിന്നു തൃപ്തിയും ക്ലേശത്തിൽനിന്നു സുഖവും മാതൃഹൃദയത്തിന്നു മാത്രമേ ലഭ്യമാകുന്നുള്ളൂ. എന്നാൽ മാതൃമാഹാത്മ്യത്തെ ഏറ്റവും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തുന്നതു മാതാവിന്റെ ക്ഷമാശീലമാകുന്നു. അമ്മയോടു ചെയ്ത അപരാധത്തെ ആസ്പദമാക്കി, അന്യർ ചെയ്യുന്ന ആക്ഷേപങ്ങളിൽനിന്നു കൂടി മക്കളെ രക്ഷിക്കുവാൻ അശ്രാന്തപരിശ്രമം ചെയ്യുന്ന മാതാവിന്റെ സഹനശക്തിക്കും സുസ്ഥിരപ്രേമത്തിന്നും ഉപരിയായി മനുഷ്യവികാരപംക്തികളിൽ ഒന്നാണെന്നായില്ല. അമ്മമാർക്കു മക്കളോടുള്ള വാത്സല്യം വീദ്യാഭ്യാസത്തെയാ സമാനവലിപ്പത്തെയാ ആശ്രയിച്ചുനില്ക്കുന്ന ഒന്നല്ല. മാനസികമായ ഒരു പ്രയത്നവുമുക്താതെ അനർഗ്ഗമായി പ്രവഹിക്കുന്ന ഈ പ്രേമം ദൈവദത്തമായ അനുഗ്രഹങ്ങളിൽ ഒന്നാണെന്നു പറയുവാൻ തരമുള്ളു. അതുകൊണ്ടു് ഈവിഷയത്തിൽ പ്രത്യുപകാരചിന്തയ്ക്കു സ്ഥാനമില്ല. മാതാവിന്റെ ജീവിതകാലത്തും അതിനുശേഷവും, ദിനാരംഭത്തിലും

ദിവസാവസാനത്തിലും മാതൃവന്ദനം ചെയ്ത മാതൃസ്നേഹത്തിന്റെ ഉൽക്കൃഷ്ടഭാവങ്ങളെ സമസ്തദൃഷ്ടികളോടുള്ള പെരുമാറ്റത്തിൽ പരിശീലിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുകയല്ലാതെ മറ്റെന്തെങ്കിലും ചെയ്യുവാനില്ല.

മാതാവിനോടും മാതൃഭാഷയോടും നമുക്കുള്ള ബന്ധത്തിനു് ഐക്യരൂപമുണ്ടു്. സ്കൂളത്തോടൊപ്പം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന മാതൃഭാഷ നമ്മുടെ ജീവിതാനുഭവങ്ങളോടു അനുബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അമ്മയെ ഉപേക്ഷിച്ചു അകന്നു നില്ക്കുന്നവനിൽ അമ്മയുടെ ദൃഷ്ടിപാതമുണ്ടാകുന്നതുപോലെ, മാതൃഭാഷയോടു വെച്ചു വെച്ചു ഭാവിച്ചാലും ആ ദേവി ഒരുവനെ ജീവാവസാനംവരെ വിട്ടുമാറുന്നില്ല. ആരുടെ ജീവിതഗന്ധത്തിലേയും അതിപ്രധാനങ്ങളായ ഭാഗങ്ങൾ മാതൃഭാഷയിലായിരിക്കും ആലേഖനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരിക്കുക. കൊടുങ്കാറ്റിൽപെട്ട തോണിയിലിരിക്കുന്ന മലയാളി എത്രപ്രാവശ്യം ആംഗലരാജ്യഗമനം ചെയ്തുവന്നായാലും, “എന്റെ ദൈവമേ!” എന്ന ഇംഗ്ലീഷിൽ പ്രാർത്ഥിക്കുകയില്ല. ഓരോ പദംവെച്ചു നടക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്ന ശിശുക്കളെ മാതൃഹസ്തങ്ങൾ സഹായിക്കുന്നു. എന്നിരിക്കെ പദപ്രയോഗത്തിലുള്ള പരിചയക്കുറവു മാതൃഭാഷാവലംബികൾക്കു തരണംചെയ്യാൻ സാധിക്കാത്ത തടസ്സമാകുന്നതല്ല. സ്വരാജ്യത്തിൽനിന്നു പുറത്തുപോയാൽ കിട്ടുന്ന സമ്പാദ്യത്തിൽ പങ്കുകൊണ്ടു നാട്ടിൽ സുഭിക്ഷമായി കഴിഞ്ഞുകൂടാമെന്നുള്ളതു ഭാഷാവിഷയത്തിലും മിക്കവാറും വാസ്തവമാണു്. അന്യഭാഷയിൽ വളച്ചുകെട്ടി പറയുന്നതും സ്വഭാഷയിൽ ചുരുക്കം ചില പദങ്ങൾകൊണ്ടു വ്യക്തമാക്കുവാൻ ആർക്കും സാധിക്കും. പദങ്ങളുടെ സഹായമില്ലാതെ രാഗാലാപംകൊണ്ടു സ്തോഭം ജനിപ്പിക്കുവാൻ സംഗീതജ്ഞന്മാർക്കു സാധിക്കുന്നതു്, രാഗത്തിന്നു ഭാവവും ഭാവത്തിന്നു വികാരദ്വാരകശക്തിയും ഉള്ളതുകൊണ്ടാണു്. സംഗീതത്തിൽ സാഹിത്യമുള്ളതുപോലെ സാഹിത്യത്തിൽ സംഗീതവുമു

ണ്ട്. കേവലം അപരിഷ്കൃതമായ ഒരു ആത്മീയഗ്രാമീണയുവതിയെ, ഉടുപ്പിലും നടപ്പിലും സംഭാഷണത്തിലും നാഗരികാംഗനമാരെ അതിശയിക്കത്തക്കവണ്ണം വ്യത്യാസപ്പെടുത്തുവാൻ ശ്രമിച്ച ഒരു രസികന്റെ കഥ ചലച്ചിത്രത്തിൽ കാണുവാനിടയായി. “ഈ വിരുന്ന സല്ക്കാരത്തിന്നു വരുവാൻ ക്ഷണിച്ചതിന്നു വളരെ വേഗം” എന്ന വാചകം അതിഭംഗിയായി പറയുവാൻ അദ്ദേഹം പഠിപ്പിച്ചതു അതിന്റെ ശരിയായ ഉച്ചാരണശൈലിയെ സ്വരപ്പെടുത്തി ‘പിയാനോ’ എന്ന സംഗീതയന്ത്രത്തിൽ പലപ്രാവശ്യവും വായിച്ചുകേൾപ്പിച്ചിട്ടാണ്. ഓരോ ഭാഷയിലേയും ഉച്ചാരണസ്വരങ്ങൾക്കു രാഗങ്ങളിലെന്നപോലെ, ചില ആരോഹണാവരോഹണങ്ങളുണ്ട്. ശബ്ദസഹായത്താൽ മാത്രം പദങ്ങളിലാതെ സ്ത്രോഭങ്ങൾ ശ്രോതാക്കളിൽ ജനിപ്പിക്കുവാൻ നമുക്കു സാധിക്കും. ഹാസ്യം, അഭിനന്ദനം, പരിഭവം, ആശ്ചര്യം എന്നീ വികാരങ്ങൾ ഉച്ചാരണരീതിഭേദംകൊണ്ടു പ്രകാശിപ്പിക്കാവുന്നതാണ്. പക്ഷേ ഇതു സാധ്യമാകുന്നതിനു ശ്രോതാവും വക്താവും ഒരു ഭാഷാകുടുംബത്തിലെ അംഗങ്ങളായിരിക്കണം. അന്യഭാഷകളിലെ പദങ്ങളും ശൈലികളും വ്യാകരണനിയമങ്ങളും അല്പയനംചെയ്തു സമ്പാദിക്കാമെങ്കിലും, സംഭാഷണത്തിന്നു ജീവനും അത്ഥപൂജിയും കൊടുക്കുന്ന രാഗവ്യത്യാസം അഭ്യാസസുലഭമല്ല.

മാതൃഭാഷയ്ക്കു നമ്മോടുള്ള അനിഷേധ്യബന്ധത്തിന് ഒരു ഉദാഹരണം പറയാം. ഭൂശ്രവണയന്ത്രത്തിൽ കൂടി ഇംഗ്ലീഷിലുള്ള ചില ലഘുപ്രസംഗങ്ങളും നാം കേൾക്കാറുണ്ട്. എന്നാൽ നാട്ടുഭാഷകൾ കേട്ടു ശീലമുള്ള ഒരുവന് ഇംഗ്ലീഷിൽ പ്രക്ഷേപണപ്രസംഗംചെയ്യുന്ന മനുഷ്യൻ മലയാളിയോ, തമിഴനോ, തെലുങ്കനോ എന്നും, ഏകദേശം നിർണ്ണയിക്കുവാൻ സാധിക്കും. മാതൃസഹവാസത്തിൽനിന്നു ലഭിച്ച ശീലങ്ങൾ മാറ്റുവാൻ സാധിക്കാത്തതുപോലെ മാതൃഭാഷയ്ക്കു സഹജമായ ചില ലക്ഷണങ്ങൾ അന്യഭാഷാപ്രയോഗത്തിലും അറിയാതെ വന്നു പോകുന്നതു സാധാരണമാണ്. ഓളംതള്ളുന്ന കായലുകളും കളിഗാനംകലന് കിളിനാദവും ധാരാളമുള്ള കേരളത്തിൽ ‘ഉ’കാരം വളരെ പ്രധാനമാണ്. അതുകൊണ്ട് “ല”കാരം ഉപയോഗിക്കേണ്ടതായ ഇംഗ്ലീഷുപദങ്ങളിൽ “ഉ”കാരം വരുത്തുന്നതു നമ്മുടെ ഒരു സ്വഭാവമാ

ണ്. “കോളേജ്” എന്നു കേട്ടാൽ അതിന്റെ വക്താവ് ഒരു കേരളീയനാണെന്നു ഉച്ചയിച്ചാൽ മിക്കവാറും തെറ്റാറില്ല. നമ്മുടെ ഭാഷയ്ക്കു “കളി”യായിട്ടുള്ളതു, അന്യഭാഷയിൽ ചിലപ്പോൾ “കലി”യായിത്തീരുന്നതും ഇതുകൊണ്ടാണ്.

ഇതുകൂടാതെ ഓരോ ഭാഷാപദത്തിന്റെയും പശ്ചാത്തലത്തിൽ അതിനോടനുബന്ധിച്ച അനേകം സ്മരണകൾ സംയോജിച്ചു നില്ക്കുന്നുണ്ട്. ഇവയുടെ പിൻബലംകൊണ്ടാണ് മാതൃഭാഷയിൽ ഉചിതപദപ്രയോഗം ക്ഷണസാധ്യമാകുന്നതും, അതിൽനിന്നു പരിപൂർണ്ണമായ രസാനുഭൂതി ഉണ്ടാകുന്നതും. ഈ സംഗതി ഒരു ഉദാഹരണംകൊണ്ടു വിശദീകരിക്കാം. “ഓണം വന്നാലും ഉണ്ണിപിറന്നാലും കോരനു കമ്പിളിൽ കഞ്ഞി”, എന്നു ഒരു പഴഞ്ചൊല്ലുണ്ട്. ഇതിൽ ‘ഓണം’ ‘ഉണ്ണിപിറക്കൽ’, ‘കോരൻ’, ‘കമ്പിൾ’ ഈ പദങ്ങൾക്കു എത്ര വ്യാഖ്യാനമെഴുതിയാലും, ഒരു കേരളീയനല്ലാതെ ഈ പഴമൊഴിയുടെ പൂർണ്ണമായ പ്രതീതി ഉണ്ടാകുകയോ അതിന്റെ സ്വാരസ്യം അനുഭവവേദ്യമാകുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല. ഓണമെന്ന ആഘോഷത്തെ എത്ര വർണ്ണിച്ചുകൊടുത്താലും ഓണമുണ്ടെന്നുണ്ടാകുന്ന അനുഭവജ്ഞാനം, ഓണവർണ്ണന മാത്രം കേട്ടവനുണ്ടാകയില്ല. ഓണമെന്നു കേൾക്കുമ്പോൾ, ഒരു കൊച്ചിക്കാരനാണെങ്കിൽ ആദ്യം അത്തച്ചമയം ഓർമ്മവരും. അതിനെത്തുടർന്ന്, ഓണപ്പൂവ്, ഓണക്കാഴ്ച, ഓണക്കളി, ഓണപ്പട്ടവ ഇങ്ങിനെ അനേകം സ്മരണകൾ മനസ്സിൽ അതിവേഗത്തിൽ ഉദിച്ചുവരുന്നു. സന്താനസമൃദ്ധിയിൽ ഭയവും, സന്താനനിയന്ത്രണത്തിൽ വിശ്വാസവും വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഇക്കാലത്തു “ഉണ്ണിപിറന്നാലത്തെ” സന്തോഷം സങ്കല്പിച്ചറിയാൻതന്നെ പ്രയാസമാണ്.

“ഇല്ലത്തൊരുണ്ണി പിറന്നെന്നുകേട്ടപ്പോൾ കൊല്ലത്തുനിന്നവരെല്ലാരുമ്പന്ന കൊല്ലത്തുനിന്നവരെല്ലാരുമ്പന്നപ്പോൾ കന്നോളം പൊന്നുംപണവും പൊലിച്ചു”

എന്ന വരികൾ താളമേളത്തോടുകൂടി വേലന്മാർ പാടുമ്പോൾ, ഉണ്ണിപിറന്ന ഇല്ലവും, കൂണ്ണൻ ജനിച്ച നന്ദഗൃഹവും മറ്റും ഒരു ചലച്ചിത്രംപോലെ മനോമുക്കരത്തിൽ പതിയുകയും അവർണ്ണനീയമായ ഒരു ഉന്മേഷം തല്ക്കാലം നമുക്കു അനുഭവപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. നാം ഉ

പയോഗിക്കുന്ന സാധനങ്ങളുടെ വിലയ്ക്കു വ്യത്യാസമുള്ളതുപോലെ, പദങ്ങളുടെ അർത്ഥത്തിനും ഗുരുലഘുത്വമുണ്ട്. വിലകൊടുത്തു വാങ്ങിയ ഒരു പുതിയ പസ്തകംപോയാൽ, വേറൊന്നു വാങ്ങി ആ സ്ഥാനത്തുവെക്കാം. എന്നാൽ പരേതനായ പ്രിയജനങ്ങളുടെ കൈപ്പൈതൃകമാനംകൊണ്ടു പഴുകിയ ഒരു പസ്തകത്തിന്റെ നഷ്ടം അപരിഹാര്യമാണ്. അതുപോലെതന്നെയാണ്, പഴയ പദങ്ങളുടേയും പ്രാധാന്യം. കവിത കാന്തയെപ്പോലെ വ്യംഗ്യഭാഷയിൽ ഉപദേശിക്കുന്നുവെങ്കിൽ, മാതൃഭാഷ അമ്മയെപ്പോലെ ലളിതഭാഷയിൽ, ഗഹനവിഷയജ്ഞാനം പ്രദാനംചെയ്യുന്നു. വിദേശഭാഷ വഴിക്കു മൂന്നുമാസംകൊണ്ടു സിദ്ധിക്കുന്ന വിഷയജ്ഞാനം മാതൃഭാഷാസഹായത്താൽ ഒരു മാസംകൊണ്ടു സമ്പാദിക്കാമെന്നും, അദ്ധ്യാപകലോകം അഭിപ്രായപ്പെടുന്നുണ്ട്. ലോകത്തിലെ വിജ്ഞാനസമ്പത്ത് എത്രയോ അപരിമിതം. മനുഷ്യജീവിതമോ, അത്യന്തം ക്ഷണഭംഗ്യം. ഈ സ്ഥിതിക്കു്, കഴിയുന്നതും എളുപ്പത്തിൽ ജ്ഞാനസമ്പാദനം സാധിച്ചു, ജീവിതത്തെ സംസ്കരിച്ചു സഫലമാക്കുവാനല്ലേ ശ്രമിക്കേണ്ടതു്? നമ്മുടെ വിചാരഗതിയോടും അനുഭവങ്ങളോടും ഇതു അഭ്യേന്ദ്രസ്ഥമുള്ള മാതൃഭാഷയിൽ നൈപുണ്യം നേടേണ്ടതു് അത്യാവശ്യവും, നൂതനങ്ങളും പ്രാചീനങ്ങളുമായ എല്ലാ വിഷയങ്ങളേയും സുവ്യക്തമായി പ്രതിപാദിക്കത്തക്കവിധത്തിൽ ഭാഷയെ പോഷിപ്പിക്കേണ്ടതു നമ്മുടെ പ്രധാനകർത്തവ്യവുമാകുന്നു.

കഷ്ടകാലത്തിൽ സ്വജനങ്ങൾപോലും അനിഷ്ടകാരികളായിഭവിക്കുമെന്നു ഭാഷാചരിത്രവും സമർത്ഥിക്കുന്നു. “വല്ലാത്ത ബാലപ്രഭവം”നിമിത്തം, പല സങ്കടങ്ങളും ഭാഷാഭേദവിയ്ക്കും അനുഭവിക്കേണ്ടതായിവന്നിട്ടുണ്ട്. ആഷ്ടമിയുടെ ശിരോലങ്കാരമായ ഹിമവാന്റെ പാശ്ചാത്യങ്ങളിലോ, മധുക്ഷീരദ്രാക്ഷാസമൃദ്ധമായ വക്ഷസ്സിലോ, കേരളത്തിന്നു സ്ഥാനമില്ല. ശ്രീരാമൻ ഭരിച്ച അയോദ്ധ്യയും ശ്രീകൃഷ്ണമുരളിയാൽ മുഖരിതമായ വൃന്ദാവനവും കേരളത്തിൽനിന്നു വിദൂരങ്ങളാണ്. അംബരചുംബികളായ അപലങ്ങളോ, അതിവിസ്തൃതങ്ങളായ നദികളോ നമുക്കില്ല. പച്ചപ്പല്ലനിറഞ്ഞ കുന്നുകളും, തണ്ടുകെട്ടിക്കളിക്കുന്ന വള്ളങ്ങൾക്കു തരണംചെയ്യാവുന്ന ചെറുപഴകളുംമറ്റുമാണ് പ്രകൃതി നമുക്കു തന്നിട്ടുള്ള അനുഗ്രഹങ്ങൾ.

സംസ്കാരം, സാമുദായികാചാരങ്ങൾ, കലകൾ മുതലായ കാര്യങ്ങളിൽ നമുക്കുള്ള ഒരു പ്രത്യേകത, വിദേശീയരുടെ വിസ്തൃതഭാരങ്ങൾക്കു പലപ്പോഴും പാത്രീഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ, നമ്മുടെ രാഷ്ട്രത്തിന്റെ വിസ്തൃതീപോലെ പരിമിതമായിരുന്നു നമ്മുടെ സാഹിത്യസമ്പത്ത്. ഹിന്ദി, തമിഴ്, തെലുങ്ക് മുതലായ ഭാഷകളെപ്പോലെ, നാട്ടുവിട്ടമ്പോഴും കൂടെക്കൊണ്ടുപോകത്തക്ക പ്രചാരം മലയാളഭാഷയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഭാഷയുടെ ദുർഗ്ഗാപ്രാപ്തിയ്ക്കു പ്രധാനകാരണം ആംഗ്ലേയവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ആവിർഭാവവും, അതിന്നു് അനായാസേന ലഭിച്ച അഭിവൃദ്ധിയുമാണ്. ഈ ഭരണാധിപി ഏറെക്കുറെ എല്ലാ നാട്ടുഭാഷകളുടെ ചരിത്രത്തിലും കാണാവുന്നതാണ്. രാഷ്ട്രീയസ്വാതന്ത്ര്യമില്ലാത്ത നാട്ടിലെ ഭാഷകൾക്കു് “അടിമ ഭാഷകൾ” (Vernaculars) എന്ന നാമം സിദ്ധിച്ചു. വിദ്യാലയങ്ങളിൽ ഇന്നും നാട്ടുഭാഷകൾ രണ്ടാംഭാഷകളാണ്; ഭരണാധികാരികളെ അനുകരിക്കുവാനുള്ള വാസന ജനസാമാന്യത്തിന്നു സഹജമാണ്; വിശേഷിച്ചു് അനുകരണസാമർത്ഥ്യവും അനുകരണഭ്രമവും കേരളീയർക്കുള്ള പ്രത്യേകഗുണഭാഷങ്ങളുമാണ്. ജീവികാസമ്പാദനത്തിന്നും ഉന്നതസ്ഥാനലബ്ധിക്കും ആംഗ്ലേയഭാഷ അത്യാവശ്യമായിവന്നപ്പോൾ, ആ ഭാഷ പഠിക്കുന്നതിൽ നാമും അത്യത്യാവശ്യമായി അതുഭൂതമില്ല. പോറ്റുവാൻ അശക്തരായ പെറ്റമ്മയുടെ സാഹചര്യത്തെക്കാൾ, ഭൗതികവിഭവപ്രഭായിനിറയായ വളർത്തമ്മയുടെ മൈത്രി അഭികാമ്യമായിത്തോന്നി. ഇവയെല്ലാം ആപ്രതിഫലമായ രാഷ്ട്രീയപാരതന്ത്ര്യത്തിന്റെ ഫലമാണെന്നു വിചാരിക്കാം. എന്നാൽ സ്വഭാഷയെ സ്നേഹിക്കുകയും പോഷിപ്പിക്കുകയുംചെയ്യേണ്ടവർ, ഭാഷയെ അനാദരിച്ചു തേജോവധംചെയ്യുവാൻ തുനിഞ്ഞതാണ് അതിഭയനീയമായ സംഗതി. രാജകീയമഹായോഗങ്ങളിലും നീതിന്യായക്കോടതികളിലും മറ്റും മാനുസ്ഥാനം വിദേശഭാഷയ്ക്കായിക്കൊള്ളട്ടെ. നാട്ടുവർത്തമാനം പറയുന്നതിനും വീട്ടിലേക്കു കത്തയയ്ക്കുന്നതിനുംകൂടി വകയില്ലാത്ത ഭാവത്തിൽ, അന്യഭാഷയിൽനിന്നു കടംവാങ്ങുവാൻ ഒരു ഭരണാധികാരിയും നമ്മെ നിർബ്ബന്ധിച്ചിട്ടില്ല. രണ്ടു പന്തിരാണ്ടു പരിശീലിച്ചു മാതൃഭാഷ രണ്ടോ മൂന്നോ കൊല്ലത്തെ ഉപരിവിദ്യാഭ്യാസാനന്തരം മറന്നതായി പ്രസ്താവിക്കുവാൻ ലജ്ജയില്ലാത്ത പരിഷ്കാരികളുടെ മാതൃ

നിന്ദ അക്ഷന്തവ്യമാണ്. കാളിദാസനെപ്പറ്റി കേട്ട പരിചയമില്ലെങ്കിലും ഷേക്സ്പിയറുടെ കവനഖണ്ഡങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്ന ഒരു കാലമുണ്ടായിരുന്നു നമ്മുടെ ഭാഷയ്ക്കു പദസമുദായില്ല, ആശയഗാംഭീര്യമില്ല, വിഷയ വൈവിധ്യമില്ല എന്നെല്ലാം നാംതന്നെ സ്ഥാനത്തും അസ്ഥാനത്തും പ്രസംഗിച്ചുതുടങ്ങി. ഈതരത്തിലുള്ള ആത്മവിമർശനം ഭാഷാപ്രണയികൾക്കു ദുസ്സഹമായി തോന്നിപ്പോകാം. എന്നാൽ ഗ്രഹസ്ഥിതി നന്നായപ്പോൾ, ഈ ഭാഷാരോപണം ഭാഷാപോഷണപദ്ധതികളെ നിശ്ശേഷമാക്കുന്നതിനു സഹായകമായി. ആംഗ്ലേയഭാഷാക്രമണം അല്പം പരിഭ്രമത്തിനു കാരണമാക്കിയെങ്കിലും, ആ ഭാഷയിലുള്ള പരിജ്ഞാനം ഇന്നു പലവിധത്തിലും മാതൃഭാഷയ്ക്കു പോഷകാംശങ്ങൾ നല്കുവാൻ പര്യാപ്തമായിട്ടുണ്ട്.

ഏതെങ്കിലും ധർമ്മത്തിനു ലോപം വരുമ്പോൾ അതിനെ പുനഃസ്ഥാപിക്കുവാൻ അവതാരങ്ങൾ ഉണ്ടാകുമെന്ന ഭാഷാചരിത്രവും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തുന്നുണ്ട്. തമിഴ് ഭാഷയെ പലവിധത്തിലും സമാശ്രയിച്ചു ജീവിച്ചിരുന്ന കൈരളിയിൽ വ്യക്തിബോധം ഉണർത്തുവാനുള്ള പ്രഭാതഗീതമായിരുന്നു തുഞ്ചന്റെ കിളിപ്പാട്ടുകൾ. പച്ചമലയാളത്തിന്റെ ആശയ പ്രകാശനചാതുര്യം തുള്ളൽകളികൾ വഴിയായി, നാടന്മാരായ 'കേളനം' 'കാളിക്കോ' കൂടി മനസ്സിലായി. കൈരളിയുടെ ഭാഗ്യസൂത്രൻ ഉച്ചസ്ഥനായപ്പോൾ കാളിദാസമഹാകവിതന്നെ, 'കേരള'നാമധേയത്തിൽ ജന്മമെടുത്തു. ലത്തീൻ, ഗ്രീക്ക് മുതലായ ഭാഷകളുടെ നിർബ്ബന്ധമായ അദ്ധ്യയനം, ആംഗ്ലേയഭാഷയുടെ 'വ്യക്തി'ത്വത്തെക്കുളയാതെ, അതിനെ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തിയതുപോലെ, അക്ഷയ വിഭവപ്രഭാവമായ സംസ്കൃതത്തിന്റെ സംസ്കൃതവും സഹായവും മലയാളഭാഷയുടെ ശക്തിയും സമ്പാദ്യവും വർദ്ധിപ്പിച്ചു. ക്ഷത്രിയസഹജമായ പരമേഷത്തോടുകൂടി, വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ കൈരളിയുടെ സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ അതിർത്തി വിസ്തൃതമാക്കി. സുഗമങ്ങളും സ്വതന്ത്രങ്ങളുമായ നൃത്തനാർത്തങ്ങൾ തെളിയിച്ചു. സ്വാഭാപ്രായവും സ്വാഭാമാനവും കളയാതെതന്നെ അന്യഭാഷകളുമായുള്ള വിനിമയമാർഗ്ഗങ്ങൾ അദ്ദേഹം കാണിച്ചുതന്നു. പ്രശസ്തവും ഉജ്ജ്വലവുമായുള്ള വണ്ണനവും സംഭാഷണവും സംസ്കൃതമലയാളമൈത്രിക്കു സാധ്യമാ

ണെന്നു അദ്ദേഹം "അക്ഷബ്ദം"ക്കൊണ്ടു ഉൽബോധിപ്പിച്ചു. സംസ്കൃതപണ്ഡിതന്മാരായ അപൂർവ്വ ചിലരുടെ ഭാവനാലോകത്തിൽമാത്രം ദൃശ്യമായിരുന്ന നാടകരംഗങ്ങൾ, മലനാട്ടിലെങ്ങും അദ്ദേഹം അനുഭവസുലഭമാക്കിത്തീർത്തു. ഭാരതത്തിലേയും ലോകത്തിലേയും നാടകരത്നങ്ങളിൽവെച്ച് ഒന്നാമതായി ഗണിക്കപ്പെടുന്ന ശാകുന്തളംതന്നെ കേരളത്തിന്നു ഒന്നാമതായി ദാനംചെയ്ത ആ ഭാഷാസാഹിത്യചക്രവർത്തിയുടെ ധീരതയേയും കലാമർമ്മജ്ഞതയേയും ഓർക്കുമ്പോൾ, ഏതു കേരളീയനാണു നമുശിരസ്സുനാകാത്തതു്?

ഗംഭീരങ്ങളും ഗഹനങ്ങളുമായ ആശയങ്ങളെ അവതരിപ്പിക്കത്തക്ക പ്രശസ്തി നമ്മുടെ ഭാഷയ്ക്കുണ്ടെങ്കിൽ, ആതുപോലെതന്നെ മുദലവും ഉൽക്കടവും ആയ വികാരത്തെ വഹിക്കുവാനുള്ള ലാളിത്യവും കൈരളിക്കുണ്ടെന്നുള്ള ഒരു മധുരസന്ദേശം അദ്ദേഹം മലയാളികൾക്കു നല്കി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മയൂരം ആശാഭരിതയായ ഭാഷാഭേദിയുടെ സന്ദേശവാഹകനും കൂടി ആയിരുന്നു. ഇങ്ങിനെ വിഭിന്നങ്ങളായി തോന്നുന്ന പല ഉപാധികളുടെ സാമരസ്യം എങ്ങിനെ സാധിക്കാമെന്ന് അദ്ദേഹം കാണിച്ചുതന്ന ആദർശം, ഭാഷയുടെ ഈ പരിവർത്തനകാലത്തിൽ പ്രത്യേകം സ്മർത്തവ്യമാണ്.

ഭാഷയുടെ ഒരു സുവർണ്ണകാലമാണിതു്. "നല്ലാകാരമതിനലങ്കാരമാമെല്ലാപ്പാർത്ഥങ്ങളും". ഓജസ്സും തേജസ്സും വർദ്ധിച്ചവരുന്ന ഭാഷയെ യഥാശക്തി അലങ്കരിക്കുവാൻ അനേകംപേർ സന്നദ്ധരായിരിക്കുന്നു. പുരാതനസാഹിത്യത്തിന്റെ ഉത്തമാദർശങ്ങളെ ഉപേക്ഷിക്കാതെ, കാലാനുപാതികങ്ങളായ ജീവിതപ്രശ്നങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കിട്ടുള്ള നൂതനപ്രസ്ഥാനങ്ങൾ പ്രതിഭിന്നം ആവിർഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ആംഗ്ലേയസാമ്രാജ്യംപോലെ അതിവിസ്തൃതമായ ആംഗലഭാഷയിൽനിന്നു ഏതെല്ലാംവിധത്തിലാണു സാഹായ്യം സ്വീകരിക്കേണ്ടതെന്നുള്ളതു സാഹിത്യമർമ്മജ്ഞന്മാരുടെ ഗാഢചിന്തയ്ക്കു വിഷയിഭവിക്കേണ്ടതാണ്. മലയാളത്തിലും ഇംഗ്ലീഷിലും ഒരു പോലെ പരിജ്ഞാനവും പരിചയവുമുള്ള പല സേവകന്മാരെയും കൈരളിക്കു ഭാഗ്യവശാൽ സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. സംഗീതത്തിലെല്ലാ പോലെ സാഹിത്യത്തിലും ഹിന്ദിഭാഷാസമ്പ

കുത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ അനുകൂലമായി വർദ്ധിച്ചുവരുന്നു. ഭാരതീയഭാഷകളുടെ ജ്യേഷ്ഠ സഹോദരിയാണ് ഹിന്ദി. അതിനുംപുറമേ, ചരിത്രപ്രധാനങ്ങളായ സംഭവങ്ങളാൽ സമ്പന്നമായ ഹിന്ദിഭാഷയുടെ സമ്പർക്കത്തിൽ നിന്നും, മാതൃഭാഷയ്ക്ക് വിലയേറിയ പല നേട്ടങ്ങളും ഉണ്ടാകാവുന്നതാണ്. എന്നു മാത്രമല്ല, അഖിലഭാരതമനോഭാവം പ്രതിബിംബിക്കുന്ന ഹിന്ദി നമ്മുടെ ഭാഷയെ വിപുലമാക്കുവാൻ സർവ്വമാ ശക്തയുമാണ്. ഭാഷാഭിപ്രായപ്രവണി പല നൂതന പരീക്ഷണങ്ങളും നടത്തേണ്ടിവരും. ഭാഷയുടെ ഈ പുരോഗമനദശയിൽ നാം ഒരു കാര്യം ഓർമ്മവെച്ചാൽ നന്നായിരിക്കും. ഉൽക്കൃഷ്ടവികാരങ്ങൾക്കു നിദാനമായ പല പ്രസ്ഥാനങ്ങളും മനുഷ്യസ്വഭാവത്തിന്റെ വൈപരീത്യത്താൽ, അസാമാന്യീകപഥങ്ങളിലേക്കു ലോകത്തെ നയിച്ചിട്ടുണ്ട്. മാതൃഭൂമിയുടെ പേരിലാണല്ലോ, ജമ്നൻനേതാവായ ഹിറംലർ അതിഭയങ്കരമായ സമരസന്നാഹങ്ങൾക്കൂടി, ലോകസമാധാനത്തെ തകർത്തുകളഞ്ഞത്. തന്റെ മാതൃഭൂമിയോടുള്ള തീവ്രഭക്തിയാണത്രെ റഷ്യാക്കാരുടെ മാതൃഭൂമിയെ ചുട്ടെടുക്കുവാൻ പ്രേരകമായിത്തീർന്നത്. പരദ്രോഹപരങ്ങളായ ചിന്തകളും, ഉദ്ദേശശുദ്ധിയില്ലാത്ത പ്രയത്നങ്ങളും ഒരിക്കലും ശുഭപരിണാമത്തെ പ്രാപിക്കുകയില്ല. സ്വരാജ്യത്തിനുവേണ്ടി അന്യരാജ്യങ്ങളെ ഹിംസിക്കുന്നതും, തൽക്കാലത്തെ സ്വാർത്ഥലാഭത്തിനായി ജന്മഭൂമിയെ വഞ്ചിക്കുന്നതും ഒരുപോലെ നിന്ദ്യമാണ്. രാഷ്ട്രീയജീവിതത്തിലും, സമുദായസേവനത്തിലും, ഭാഷാഭജനത്തിലും മേൽപ്പറഞ്ഞ സംഗതികൾ അവിസ്മരണീയങ്ങളാണ്.

എല്ലാ മലയാളികൾക്കും സമാവകാശമുള്ള സ്ഥലമാണു സാഹിത്യക്ഷേത്രം. അവിടെ ആരാധകന്മാർ എത്ര തിങ്ങിക്കൂടിയാലും സാമൂഹികമായോ, വ്യക്തിപരമായോ ഉള്ള വിദ്വേഷത്തിന്റെ നിഴൽപോലും വരാതിരിക്കുവാൻ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്. പരിതഃസ്ഥിതികളുടെ താല്ക്കാലികമായ ആനുകൂല്യത്താൽ ചില പരിശ്രമങ്ങൾക്കു് അപ്രതീക്ഷിതമായ സ്ഥാനം ലഭ്യമായേക്കാം. എന്നാൽ ധർമ്മരാജാവായ കാലം, ആരുടെ പ്രാർത്ഥനയ്ക്കും പ്രശംസയ്ക്കും വിധേയനാകാത്ത സേപ്താധികാരിയാണ്. സ്വാർത്ഥപരങ്ങളും കേവലം ലൗകികങ്ങളുമായ

വൃഥാപ്രയത്നങ്ങളെ, — മഹാസാമ്രാജ്യങ്ങളെപ്പോലും, — വിസ്തൃതിയിലേയ്ക്കു താഴ്ന്നുവാനുള്ള ശക്തി കാലത്തിനുണ്ട്. വിനയാനപിതമായ ഏതൊരു യഥാർത്ഥമഹത്വവും കാലത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മദൃഷ്ടിയിൽ പെടാതിരിക്കുകയില്ല. അതുകൊണ്ടു സാഹിത്യപരിശ്രമങ്ങൾക്കു നിലയും വിലയും കല്പിക്കേണ്ടകാര്യത്തിൽ, പരിമിതമായ പ്രാപ്തിയും അവകാശവുമൊരുമേ സമകാലികന്മാരായ വിമർശകന്മാർക്കുള്ളു. ഭൗതികങ്ങളായ ശൃംഖലകളാൽ ബദ്ധന്മാരായ ഉൽക്കൃഷ്ടസാഹിത്യകാരന്മാരുടെ ആത്മചൈതന്യം സ്വതന്ത്രമായി പ്രകാശിക്കുന്നത്, അവർ കാലയവനികയ്ക്കുള്ളിൽ തിരോഭവിക്കുമ്പോഴാണ്. ജീവിതകാലത്തു തപിപ്പിക്കുവാൻ പ്രയോഗിക്കുന്ന അഗ്നിതന്നെ യശസ്സുരീന്മാരായ അവർക്കു സമർപ്പിക്കുന്ന നിരാജനത്തിന്നു് ഉപകരണമായിത്തീരുന്നു.

മഹത്തരമായ ഭാഷാസാഹിത്യസേവനത്തിന്നു കാലാന്തരത്തിൽ ലബ്ധമാകുന്ന ശാശ്വതപ്രതിഷ്ഠയ്ക്കും, ഈ സ്മാരകഗ്രന്ഥംതന്നെ സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നു. ഏതാദൃശങ്ങളായ അനേകം ശതവത്സരാലോചനങ്ങളാൽ ഭാഷാഭവിയുടെ ഭാവി ഭാസ്യമായിത്തീരട്ടെ!

എല്ലാത്തരം ഇന്ത്യസാമാനങ്ങൾക്കും പെയ്ൻറുകൾക്കും താഴെക്കാണുന്ന വിവാസത്തിൽ അന്വേഷിക്കുക.

മെസ്സേഴ്സ് ആൻറണി ചാണ്ടി
ആൻറ ബ്രദേഴ്സ്
ഇന്ത്യൻ മാനുഫാക്ചററേഴ്സ്, കൊല്ലം.

ചികിത്സയ്ക്കു്
സമീപിയ്ക്കുക
ആർ. രാമചന്ദ്രൻ,
സർക്കാർ ആയുർവ്വേദവൈദ്യൻ
A. O. കിടങ്ങൂർ
P. O. മിനച്ചിൽ — തിരുവിതാംകൂർ.

നമോവാകം iv

(അനന്തപുരത്തുകൊട്ടാരത്തിൽ പൂരാടനാൾ അംബികത്തമ്പുരാട്ടി)

പപ്പാവനീശ പരിപാവനഗോത്രജാതഃ
സപ്പാധിരാജശയദാസവിവർതിതാങ്ഗഃ
ലക്ഷ്മീസമേതമധുനാ ത്രിഭിവാധിവാസീ
രക്ഷാ കരോതു സദസസ്സഹി കേരളേന്ദ്രഃ (൧)

അർദ്ധാസനേന ഭിവി വാസവദത്തഹസ്ത-
സ്തമ്മാനിതസ്സരഗണൈശ്ച സുപൂജ്യമാനഃ
മന്മാതുലസ്സപഭി കേരളകാളിദാസ-
സ്തപം പ്രപശ്യതു നിജം ശതവർഷഘോഷഃ (൨)

നാകം ഗതോ ദശരഥസ്സതു ദേവഭൂതോ
ഭൂമിം ജഗാമ നിജനന്ദനദർശനാർത്ഥം
ആഗത്യ തദഭിമ കേരളകാളിദാസ-
സ്തദർശനം സ്വസുഹൃദാം സഭയം കരോതു. (൩)

ധാത്രീതലം സലലസഞ്ചയസമ്പരീതം
കൃതപാ വിചിത്രതരമാത്മകലാവിലാസൈഃ
ആത്തിം ഹരൻ സുമനസാം ഹൃദയസ്വ നിത്യം
രാത്രിദിവം ലസതു കേരളകീർത്തിചന്ദ്രഃ (൪)

അത്രാഗതസ്വ വിബുധൈഃ സഹ ഭിവ്യഘോഷ-
സദർശനാർത്ഥമരേന്ദ്രപുരാധിവാസിൻ
അല്പാശയാഹമധുനാ ഭയഭക്തിപൂർവ്വം
പദ്യോപദാംപദ്യഗേ ഭവതോഷ്ഠയാമി. (൫)

ഫെറോധാത്രി FERRO-DHATHRI

സാക്ഷാൽ കായകല്പമനുഷധമായ നെല്ലിക്കയിൽനിന്നും ശാസ്ത്രീയമായി സമാഹരിച്ചിട്ടുള്ള
ഘോരഹാശങ്ങളും ഉജ്ജ്വലപ്പക്ഷകങ്ങളുംചേർത്ത് സ-സ്തരിച്ചിട്ടുള്ള ഉത്തമരസായനം. ഇതുവരെ അറിയ
പ്പെട്ടിട്ടുള്ള എല്ലാ ടോണിക്കുകളിലുംപെച്ച് നിർദ്ദോഷവും അതദുതരപ്പെലുപദയുമാണ് ഉറപ്പുനൽകുന്ന വിള
വ്. മെലിച്ചിൽ, അൾസ്, ക്ഷയം മുതലായ മഹാരോഗങ്ങളിൽനിന്നും അതിവേഗം രക്ഷനൽകുന്നു.
കുഞ്ഞു കുടുംബം അമ്മയെന്നപോലെ നിങ്ങളുടെ ആരോഗ്യത്തെ എല്ലായ്പ്പോഴും പരിപാലിക്കുന്ന ഏക
ഭിവ്യമൃതം ഫെറോധാത്രി.

വില കുപ്പി 1-ാം 5 രൂ.

നിർമ്മാതാക്കൾ - ആയുർവൈദ്യശ്രീമം, കൊല്ലം.

ആ അ ക്ഷ യ പാ ത്രം

(എം. ആർ. ബാലകൃഷ്ണവാര്യർ എം. എ.)

ഉത്തംഗസ്ഥാനത്തിരിക്കുന്നവർ പല പേരും ഉദാരമനഃസ്ഥിതിയുള്ളവരല്ല. കോടീ ശപരനായ മുതലാളി കച്ചേലനായ കൂലിവേലക്കാരനോടു കൂറുകാണിക്കുന്നത് അപൂർവ്വം. യുവസാഹിത്യകാരന്മാരെ കാണുമ്പോൾ മഹാകവികൾ നെററിച്ചുളിക്കും; അവരെ ആട്ടിപ്പുറത്തിലും സുഖത്തിലാവാൻ വാങ്ങി ഭുജിപ്പിക്കാൻ തയ്യാറാകാൻ കഴിയില്ല; അവരുടെ ദൈന്യം കാണാൻ കണ്ണില്ല. ഉന്നതനിലയും ഉദാരമനഃസ്ഥിതിയും തമ്മിലുള്ള പൊരുത്തത്തിന്റെ സമധാരണമാണ് കാരണമെന്നു കേരളവർമ്മഭട്ടാരിയുടെ സാഹിത്യജീവിതത്തിലേക്കു കണ്ണോടിച്ചാൽ മതി. ആ കാഴ്ച ആരേയും കോരമയിർക്കൊള്ളിക്കും; ആരുടേയും ചിന്ത ഉദ്ദീപിപ്പിക്കും; ആർക്കും എന്നും ഒരു നിർഭരനായിരിക്കും.

കേരളവർമ്മഭട്ടാരി അരശ്ശതവർഷത്തോളം സാഹിത്യസമുദായി അറചാണ്ടു. അക്കാലം മുഴുവനും സാഹിത്യാരാമത്തിൽ കാലവെച്ചുവെക്കും അവിടുന്ന് പ്രോത്സാഹനവും പ്രചോദനവും നൽകി. അവിടുന്ന് നാശനശനായി ആ കരുണാമയസ്തംഭം പ്രവഹിച്ചു. ഫലഭൂതം കൊണ്ടു നമുക്കു ആ കല്പദ്രുമത്തിന്റെ ശീതളപ്ലവയിൽ എല്ലാവരും വിഹരിച്ചു. വെറും പേരിനും പെരുമയ്ക്കും വേണ്ടി 'മൃണാലിനി'യല്ല; പരമാർത്ഥമായി സ്വാതന്ത്ര്യം സാധിക്കലാണ് അതിന്റെ ചുവട്. സൗജന്യനിധിയായ കേരളവർമ്മഭട്ടാരി ആരേയും നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല; അർത്ഥികളാൽ വെറുംകയ്യായി പോയിട്ടുമില്ല. വന്നവർക്കും ഉള്ളതുപോലെ വാരിക്കൊടുത്തു. വേണ്ട പ്രശംസയും പ്രോത്സാഹനവും സഹായവും ആർക്കും ലഭിച്ചു. യുവസാഹിത്യകാരന്മാരെ ഉന്മേഷപ്പെടുത്താൻ ഇതുതന്നെയാണ് സിദ്ധൗഷധം. കേരളവർമ്മഭട്ടാരി അർത്ഥികളെ ഒരിക്കലും നിരാശയിലേക്കു തള്ളിവിടുകയില്ല; പ്രത്യാശയിലേക്കു ചിട്ടികയറുകയേയുള്ളൂ. കവിതാമണ്ഡിതത്തിൽ കാലിനെന്നവർക്കു എപ്പോഴും ഹസ്താവലംബം

നൽകും; അവരുടെ ഉയർച്ചയ്ക്കു വഴികാട്ടും; അതത്രേ ആ സാഹിത്യസമുദായിന്റെ വിജയത്തിന്റെ മർമ്മം; ആ ചക്രവർത്തിത്വത്തിന്റെ മനോജ്ഞത; അതിന്റെ സർവ്വജനാകർഷകത്വം.

സാഹിത്യനദിയിലെ ആ 'പാലമുട്ടു' പാർവ്വതീശിഖിരത്തിൽ ആത്മോദിക്കാത്തവരാരുണ്ട്? ആ പ്രഭാപുരത്തിൽ പൂർവ്വം കൊള്ളാതെ ആർക്കെങ്കിലും കഴിയുമോ? കേരള സാഹിത്യത്തിനുവേണ്ടി ജീവിതം ആഹുതിയെടുത്ത ആ നിസ്സപാർത്ഥമുത്തിയുടെ ഓർവ്വനം—

“സന്ദേഹംവേണ്ടപരസ്പരം
രത്തിനാകാത്തതെങ്കിൽ
കിന്ദേഹംകൊണ്ടൊരു ഫലമിഹ
പ്രാണിനാം ക്ഷോണിതനിൽ”.

എന്നതായിരുന്നു. അക്ഷരപ്രതി അതവിടുന്നു അനുഷ്ഠിച്ചു. ആ ഉന്നതാഭിരുചിക്ക് അവിടുത്തെ ജീവിതം നൈവേദ്യവും ബലിഭാനവുമായി. സ്വാർത്ഥലാഭേച്ഛയൊ ചഞ്ചലതാമൊ അതിനെ മലിനപ്പെടുത്തിയില്ല; വഴിപിഴപ്പിച്ചില്ല. നിവിര, നെട്ടായമായി ആ പാതയിൽതന്നെ സഞ്ചരിച്ചു. അവിടുത്തെ രക്ഷാഹസ്തവും ഭയാഭൂതിയും എപ്പോഴും 'സാഹിത്യഭിക്ഷാഭോമി'കളിൽ ലയിച്ചു. നിരുപാധികവും ഫലാപേക്ഷയില്ലാത്തതുമായ സഹൃദയത്വവും പരോപകാരതല്പരതയും ആ ഹൃദയവേദിയിൽ എന്നും കുടികൊണ്ടു. ആ വരദകരസ്സർത്തിന്റെ മുദ്രതപമറിയാത്ത ഏതു സാഹിത്യകാരൻ അന്നുണ്ടായി? ഭാഷാഭേദിയുടെ ഭിദ്യോപകരണമായി ജീവിതം നയിച്ച നിസ്സപാർത്ഥകർമ്മി സേവനത്തിൽനിന്നുള്ള ആനന്ദവും സംതൃപ്തിയുമത്രേ ലഭിച്ച സമ്മാനം.

കേരളവർമ്മഭട്ടാരിയുടെ ഔദാര്യവും സൗജന്യബുദ്ധിയും ബഹുമാനമായി പ്രകാശിച്ചു. ആ സമുന്നതഹൃദയത്തൽനിന്നു നിർത്തിച്ചു കാണുപ്രവാഹം പലരുടേയും മനം കളുപ്പിച്ചു;

അവരെ നിർവൃതികൊള്ളിച്ചു. ആണ്ടുതോറും ജന്മദിനം പ്രമാണിച്ച് ഏതാനും വിഭാഗങ്ങൾ പാരിതോഷികം നൽകുകയെന്ന പതിവ് നിർദ്ദിഷ്ടം അവിടുന്ന് നടത്തിവന്നു. ആക്കെല്ലാമാണ് സമ്മാനദാനം ചെയ്യേണ്ടതെന്നുള്ളതു വലങ്കയ്യായിനിന്ന വർഗ്ഗീസുമാപ്പിളയുമായി മുൻകൂട്ടി ആലോചിച്ചു നിശ്ചയിക്കും. അന്നത്തെ മിക്ക സാഹിത്യകാരന്മാരും ഓരോരോ അവസരത്തിൽ സമ്മാനാർഹരായവരാണ്. കവിസമാജാവസരങ്ങളിൽ നടന്ന കവിതാപരീക്ഷകൾക്കും കേരളവർമ്മദേവൻ പല സമ്മാനങ്ങളും ഏല്പിട്ടുണ്ടി. മാസികകൾ, പത്രങ്ങൾ, വായനശാലകൾ, എന്നിവയ്ക്കും അവിടുന്ന് ചെയ്തിട്ടുള്ള സംഭാവനകൾ ചില്ലറയല്ല. അവിടുത്തെ വരവിന്റെ ഒരു വലിയ അംശം ഇങ്ങനെ സാഹിത്യോപാസകന്മാർക്കായി ചിലവഴിച്ചു. ചോദിച്ചുവെങ്കിലും അവിടുത്തെ കൃതികളുടെ പ്രതികൾ വെറുതെ അയച്ചുകൊടുക്കും. പേട്ടയിൽ കുന്നവിട്ടിൽ ജാനകിഅമ്മയ്ക്കു വുറുധനു ൪-ാം തീയതി അവിടുന്ന് ഇങ്ങനെ എഴുതുന്നു:—

“ഹൃദ്യങ്ങളാം നീയയച്ചു-പദ്യങ്ങളായി ജാനകീ! സദ്യസ്സന്തോഷമത്യന്തം ഹൃദ്യന്തർഭാവയന്തി മേ. ഇല്ല കൈവശമിങ്ങകു് ബറല്ലുണ്ടതിനാൽ മമ അല്ലയോസപീകരിച്ചാലുംചില്ലറക്കൃതിയിത്രയും”

വുർ കന്നി ൩-ാം തീയതി ചൊക്ലി ററി. എൻ. അനന്തൻനായർ:—

“അലംകൃതം നിസ്സലഹൃദ്യപദ്യൈ-
രലപ്തീ ലേഖം ഭവഭീയമദ്യ-
യഥാ ഭവത് പ്രാർത്ഥനമാദരേണ
മഭീയമേതൽ പ്രാമിണോമി കാവ്യം”

എന്നെഴുതിക്കുന്നു. വുറു-ചിങ്ങം ൪-ാം നം-
കൊല്ലങ്കോട്ടു കരുണാകരമേനവൻ:—

“കല്ലോലയന്തി കരുണാകര! താവകാനി
പദ്യാനി മന്മനസി സമ്മദസിന്ധുമുഖൈഃ
മൽപക്ഷപാതപിശുനാനി മണിപ്രവാള-
സാഹിത്യസാധുതരണിവ്രണിഭർകാനി.

പ്രായോ മദിയാഃ കൃതയോ
ന സന്ത്യേവ മദന്തികേ
വിദ്യമാനസ്സപദ്യകാശ്യിൽ
പ്രേഷ്യന്തേ; പരിതുഷ്ടതാം”

എന്നു മറുപടി അയച്ചുകാണുന്നു. ശ്രീമാൻ ക
റിപ്പറത്തു കേശവൻനായർ വുറു-മകരം
൨൪-ാം നം-

‘ആഖ്യാനികാക്ഷിബറാഖ്യേയം
കേശവായ വിതിർത്തേ
തഭീയകവിതാഭംഗി
ബുധപാ കേരളവർമ്മണാ’

എന്നു ശ്ലോകത്തോടുകൂടി അക്ഷിബറിന്റെ ഒരു
പ്രതി അയച്ചുകൊടുത്തു. മലബാർ ചെറുവാ
ററ ഗോവിന്ദൻ നമ്പൂതിരിയ്ക്കു വുറു മിഥു
നം ൧൯-ാം നം-

‘ഗോവിന്ദശർമ്മൻ! ഭവതഃ
പ്രാർത്ഥനാമനുരന്ധതാ
വിശാഖവിജയസ്ത്രായ-
മാദർഃ പ്രേഷ്യതേ മയാ’

എന്നെഴുതുന്നു. ഇവയിൽനിന്നെല്ലാം അവിടു
ത്തെ ശ്രദ്ധയും സുവ്യക്തമാകും. കയ്യിലുണ്ടെ
ങ്കിൽ ആർക്കും കൊടുക്കും. കൊടുക്കാൻവേണ്ടി
മാത്രമേ കൂടുതലുണ്ടാകണമെന്ന് ആശിച്ചു
മുളളു.

പ്രശംസകൊണ്ടും അനവധി സാഹിത്യ
കാരന്മാരെ കേരളവർമ്മദേവൻ പ്രോത്സാഹിപ്പി
ച്ചു. ആ വഷ്ണിപാതത്തിനല്ലേ സാഹിത്യചാ
രകങ്ങൾ കൂടുതൽ വെമ്പുന്നതും? വിജ്ഞാനാരു
ടെ അഭിനന്ദനത്തിലാണല്ലോ വിജ്ഞാനത്തി
ന്റെ സാധുതപം. സഹൃദയന്റെ പ്രശംസയാ
ണ് സാഹിത്യകാരന്റെ താങ്ങു്. യശോധന
മത്രേ സാഹിത്യവ്യവസായത്തിന് എല്ലാവർക്കും
കിട്ടാവുന്ന പ്രതിഫലം. തരാതരംപോലെ പ്ര
ശംസിക്കുന്നതിനതന്നെ ഒരു പ്രത്യേകപാടവം
വേണം. അല്ലെങ്കിൽ വെറും മുഖസ്തൂതിയായി
വേഷം മാറും. ഉചിതപ്രശംസയിലാണ് കേ
രളവർമ്മദേവന്റെ ഉജ്ജ്വലശക്തി; അതിന്റെ
പ്രകടനത്തിലും വിനിയോഗത്തിലുമത്രേ അവി
ടുത്തെ പ്രാഗത്ഭ്യം. വമ്പന്റെ പ്രശംസ ഏ
തൊരു യുവസാഹിത്യകാരനേയും ഉത്തേജിപ്പി
ക്കും; മുന്നോട്ടു പോയിക്കും. ഈ പരമരഹസ്യ
മാണ് കേരളവർമ്മദേവന്റെ നിരൂപണപദ്ധ
തിയുടെ അടിത്തട്ടു്. അവിടുത്തെ പരിശോധ
നയ്ക്കും അഭിപ്രായത്തിനും കുന്നപോലെ കമി
ഞ്ഞ കൃതികൾ കണക്കിലധികം. എന്നിട്ടും
ആ സാഹിത്യപ്രണയി സതപം ക്ഷയിക്കുന്നതുവ

റെ അതിൽനിന്നും പിൻതിരിഞ്ഞില്ല. എല്ലാവരോടും സ്നേഹമുഖനായി വർത്തിച്ചു. എന്നാൽ ഭോഷങ്ങളെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാതിരുന്നില്ല. ഇണഗ്രാമണത്തിലാണ് അവിടുത്തെ പ്രധാന നോട്ടം; നടുവളർത്താനാണ്, വെട്ടിക്കളയാനല്ല അവിടുത്തെ മോഹം. തൊട്ടതിനൊക്കെ കുററു പറ്റത്തു മേന്മനടിക്കുന്നതിന് അവിടുന്ന് അഭിലഷിച്ചില്ല. പ്രീണനമാണ് പീഡനമല്ല അവിടുത്തെ ഉദ്ദേശം; അതത്രേ കേരളസാഹിത്യത്തിന് അന്ന് ആവശ്യമായിരുന്നതും. അവിടുത്തെ അഭിനന്ദനം പലപ്പോഴും പട്ടുരൂപത്തിൽ പുറപ്പെട്ടു. ശ്രീനാരായണഗുരുവിന്റെ ശിവശക്തകത്തെപ്പറ്റി:—

‘ധന്യാത്മകൻ സുകവി നിശ്ചലദാസനാമാ
സന്യാസിവർണ്ണനതുലപ്രതിഭൻ ചമച്ച
അന്യാദേശം ഗിരിശഭക്തിമയപ്രലാപം
മന്യാമയേ പരശിവപ്രണയപ്രവാഹം

ഉക്തിപ്രസാദഗുണഭാസുരമായകാവ്യം
യുക്തിപ്രപഞ്ചവിശദീകൃതശൈവതത്ത്വം
മുക്തിപ്രസാധകതമം പ്രഥമാധിനാഥ-
ഭക്തിപ്രലാപമിദമപ്രതിമം പ്രതീമഃ’

ഇങ്ങനെ അവിടുന്ന് അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ‘കാദംബരീകഥാസാര’ത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അനുഭവമോടനം ഇങ്ങനെ പ്രവഹിച്ചു:—

‘ഭാഷകളുനവധിയുണ്ടിഹ
ഭോഷമകന്നെങ്കിലും നിരൂപിച്ചാൽ
ഇഷ്ടലിതിനീഷ്ടലില്ല വി-
ശേഷഗുണം ദേവഭാഷയതിലത്രേ.

അവികലകശലതകലരം
കവികളിൽ കൃതികൾ പലതുതിത്തവരിൽ
സവിശേഷമതിശയോന്മുഖൻ
ഭൂവി ശേമുഷികൊണ്ടു ബാണഭട്ടകവി.

തൽക്കൂതിയിൽ കാദംബരി
സൽക്കൂതിപാത്രം വിശിഷ്ട സൽക്കൂതിനാം
യൽക്കൂതകേതരസൂക്തി ച-
മൽക്കൂതമായ് വാണിടുന്നു കവിനിവഹം.

അലസതകൈവിട്ടതിലെഴു-
മലപ്പുരസാധാരമാം കഥാസാരം
മലയാളമാക്കിയ ഗുപൻ
വിലസുന്നതിവേലമുലകിലമ്മാവൻ.

മൂലത്തിലുള്ള സദൃസ-
ജാലത്തെയശേഷമിങ്ങു തർജ്ജമയിൽ
ലോലതപം കൂടാതി-
ക്കാലത്തിഗുപതി ചേർത്തതുള്ളതമേ.

അമ്മാമനാം മഹീപതി-
യിമ്മാതിരിയിനിയുമനവധിഗ്രന്ഥം
സമ്മാനനീയത ലഭി-
ക്കമ്മാദന്മേഷമൊടു തീർക്കട്ടെ.

അതിവിശ്രുതബാണസുരിതൻ
കൃതി കാദംബരി ഭാഷയാക്കയാൽ
ക്ഷിതിയിൽ പ്രഥമേന്ദ്രമീ ക്ഷമാ-
പതിയമ്മാമനമിന്നു നേടിനാൻ.

കാദംബരീരസവിശേഷമറിഞ്ഞു പക്ഷ-
ഭേദംവെടിഞ്ഞു മലയാളമനീഷിവർഗ്ഗം
മോദംവളർന്നു നരവർണ്ണമും കൃത്യശീ-
ഘ്രാദം ബഹുപ്രണയമാണ് പുകഴിട്ടെട്ടു.”

‘പുഷ്പബാണവിലാസ’ത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അഭിനന്ദനം:—

‘പുഷ്പബാണവിലാസമത്രയു-
പ്രമേയരസോജ്ജ്വലം
ചിത്പുമാന്റെ വിഹാരവർണ്ണനയാൽ
പരം ഹൃദയംഗമം
അല്ലമല്ലിതു ഭാഷയാക്കിയ മേ-
നവന്റെ പരിശ്രമം
സുപ്രശസ്തമതുപ്രമോദന-
ല്ലമിനുള്ളവാക്കിമേ’

എന്നിങ്ങനെ ഒരൊറ്റ സ്തോകത്തിൽ അവിടുന്ന് കഴിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം എത്രയെത്ര ഗ്രന്ഥങ്ങളെക്കുറിച്ചാണ് അഭിപ്രായങ്ങളും അനുഭവമോടനങ്ങളും പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടുള്ളത്. ഏതു ഗ്രന്ഥകാരനും അഭിപ്രായത്തിനായി അവിടുത്തോടാണ് ആദ്യമായി അടുത്തിരുന്നത്.

അവിടുത്തെ അഭിനന്ദനവും പ്രശംസയും സാഹിത്യകാരന്മാർക്കുമാത്രമല്ല പ്രചോദനവും പ്രേരണയും നല്കിയത്. മറുചില കലാസക്തന്മാരുടെ വൈഭവവും കേരളവർണ്ണനയുടെ പ്രോത്സാഹനംകൊണ്ടാണ് പുഷ്പലമായത്. വാസനയുണ്ടായാലും തക്കസമയത്തു പ്രോത്സാഹനമില്ലെങ്കിൽ അതു വാടിത്തളിർപോകും.

സുപ്രസിദ്ധനായ കിളിമാനൂർ ചിത്രമെഴുത്തുകോയിത്തമ്പുരാന്റെ വാസനയും കല്പനാശക്തിയും കണ്ടു് ഉള്ളഴിഞ്ഞു് ആദ്യമായി അഭിനവിക്കുകയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തതു കേരളവർമ്മഭവനാകുന്നു. വൃർ-കുംഭം ൧-ാംനം-കോഴിക്കോട്ടു് ഏട്ടൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ പേക്കു് അവിടുന്ന് ഇങ്ങനെ എഴുതുന്നു:—“ഈ എഴുത്തു കൊണ്ടുവരുന്ന മുകുന്ദൻതമ്പി എന്റെ വയസ്സനായ ഒരു മാവേലിക്കരരാജാവിന്റെ പുത്രനാണ്. പരേതനായ കിളിമാനൂർ കോയിത്തമ്പുരാനുപിന്നീടു രണ്ടു മൂന്നു ചിത്രകാരന്മാർ മുന്നിട്ടു നില്ക്കുന്നവരിൽ ഇയാൾതന്നെയാണ് പ്രഥമഗണനീയനായിരിക്കുന്നത്. അവിടുന്ന് കഴിയുന്നസഹായംചെയ്തതും ഇഷ്ടന്മാരെ കൊണ്ടു ചെയ്യിക്കുകയും ചെയ്താൽ അതു് അയാളുടെ കലാകൗശലത്തിനു് ഒരു ഹസ്താവലംബം കൊടുക്കുന്നതാണ്” വൈണികതിലകങ്ങളായിരുന്ന വെങ്കടാദ്രിഭാഗവതരേയം കപ്പാണകൃഷ്ണഭാഗവതരേയം പാരതോഷികങ്ങൾകൊണ്ടും രാജസമ്മാനങ്ങൾകൊണ്ടും പലപ്പോഴും അവിടുന്ന് പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചിരുന്നു.

അക്കാലത്തുണ്ടായ മാസികകൾ, പത്രങ്ങൾ, വായനശാലകൾ എന്നിവയ്ക്കായി ലേഖനങ്ങളും മംഗളശ്ലോകങ്ങളും സമസ്താപൂരണങ്ങളും ചിത്രപ്രശ്നങ്ങളും ഉദാരമായി കേരളവർമ്മഭവൻ അയച്ചുകൊടുത്തിരുന്നു. മനോരമയും ഭാഷാപോഷിണിയും അവിടുത്തെ സവിശേഷ പ്രതിപത്തിക്കു പാത്രമായി.

‘ഒത്തിടുമ്പോളിതേതൊരുത്തനധുനാ
സന്തോഷസമ്പൂർത്തിയേ-
ച്ചേർത്തിടാ മലയാളി മാന്യതമയായ്
വർത്തിച്ചു വഷ്ടപയം
താർത്തിയീകമതായ ഹായനമതിൽ
പ്രാപിച്ചു പാൽപ്രായമായ്
തീർത്തിടുന്നു സുകീർത്തിതൻ ധവളിമ-
സ്ഫുത്തും ധാത്രിതലേ’

‘കൃമിപ്പുത്തരമംഗളതുംഗയായ്
കമലതൻ കണവന്റെയനുഗ്രഹാൽ
ശമലമെന്നമകന്നു സമഞ്ജയാ
വിമലയാ മലയാളി ചിളങ്ങണം.’

എന്നു മലയാളിയിലും,

‘വിനാവിതർക്കം വിബുധർക്കമാന്യനാം
ജനാർദ്ദനൻ സാധുജനാവനത്തിനായ്
അനാകുലം താങ്ങിടുമിസ്സദാർണം
വിനാശമേകുന്നു തമസ്സിനാകവേ’

എന്നു സുദാർണത്തിലും,

‘നലമറുപകാരതൽപരന്മാർ
പലരുണ്ടായ് വരുമെങ്കിലും വിശിഷ്ട
വിലയേറിയ ബാലകൃഷ്ണസാമ്യം
മലബാറിക്കു മഹത്വമേകുമെന്നും’

എന്നു മലബാറിയിലും,

‘സുമാനസാഗ്രേസരഭേദമംഗല-
ക്ഷമാസുപദ്യപ്രവരപ്രവർത്തിതം
ക്രമാഭവാപ്ലോപചയോ വിഭാസതാം
സമാസഹസ്രം ഭൂവി മംഗളോദയം’

എന്നു മംഗളോദയത്തിലും,

‘ഭജഗശയനനാം സരോജനാഭൻ
ഭജനപരായണഭവ്യദാനലോലൻ
വിജയമവികലം വിതത്വ നിത്യം
സുജനവിനോദിനിയെത്തുണച്ചിട്ടെ’

എന്നു സുജനവിനോദിയിലും,

‘കല്യാണാചലകാമുകന്റെ കരുണാ
സമ്പുഷ്ടയായ് സൽഗുണാ-
വല്യാധാരതപുണ്ടു സർവ്വകവിവർത്ത-
നദസന്ദാത്രിയായ്
കല്യാണം കവിതാവിലാസിനി കല-
ന്നല്ലാസമോടേറവും
തുല്യാഭാവമെഴും യശസ്സിഹ പര-
ത്തിട്ടെ ധാത്രിതലേ’

എന്നു കവിതാവിലാസിനിയിലും,

‘ജനോപകാരം മലയാളപൂർവ്വതാം
മനോരമേ ചേലൊടു ചെയ്തിടുന്നു നീ
അനോപമശ്ലോകഗണങ്ങളാൽ മനോ-
വിനോദവും സർവ്വകവികൾക്കിടയ്ക്കിടെ.

‘ശുഭതപമേരുന്ന നിനക്കു പാക്കിലി-
ന്നൊരുത്തനങ്ങോ ശുഭകാംക്ഷിയെന്നിയേ?
പെരുത്തുസമ്പത്തുകരുത്തുകീർത്തിയും
വരുത്തിടും നിൻഗുണഗൗരവം തവ.

ജഗൽപതിശ്രീചരണാംബുരുട്ടിൻ
യുഗത്തിൽ നിന്നേറെനൂറ്റാണ്ടായിനാൽ
പ്രഗത്ഭരാം സൽക്കവികൾക്കു ശക്തരാം-
സഗർഭ്യവചാ മുദമേകിടുന്നു നി.

മദ്ധ്യശാലാഭ്യഞ്ജനാളൊന്നരിക ലിപി-
കൾ മൂന്നു ക്രമാൽ പഷ്ടഭേദം
വിഭാണാരിത്രിഭംഗിക്കുതവിത പദ
മേതെന്നുമോതീടവേണം?

സദന്തരംഗത്തിനു മോദമേതുവാ-
മുദന്തമോരോന്നുരചെയ്തു ഹന്ത നീ
ഹൃദന്തരത്തിങ്കൽ നിരന്തരായമായ്
മുദന്തരുന്നുണ്ടുവറ്റു മാദൃശാം.

അമാനുഷപ്രഭവനായ വഞ്ചി
ക്ഷമാപനാത്മീയവചോരസത്തെ
സമാസഭിപ്പിച്ചു സമസ്തരേയും
‘ക്രമാൽ സുധയ്ക്കും മധുരം കുറയ്ക്കും.’

അതീവ വിഭജനമാദരിക്കയും
പ്രതീതപത്രാധിപർ ഭാരമേല്ക്കയും
ക്ഷിതീശർ മാനിക്കയുമോർത്തുകാക്കില-
ഭിതീയയായിന്നു വിളങ്ങിടുന്നു നി.

എന്നീ ത്രിഭംഗികളും സമസ്താപുരണങ്ങളും
മറ്റും ചേർത്തിട്ടുള്ളത് സമാഹരിക്കുന്നത് അഭി-
ലഷണീയമാണ്. അതിനാലത്രേ ഇത്രയെങ്കി-
ലും ഈ ലേഖനത്തിൽ ഉദ്ധരിച്ചത്.

കനക്കുമുത്സാഹമൊടസ്സശങ്കമായ്
നിനക്കുവേണ്ടിപ്പലരും ശ്രമിക്കയാൽ
അനല്പമാം ഭാവുകമുത്തരോത്തരം
ജനപ്രിയത്വം തവ സിദ്ധമായ് വരും?

ഇങ്ങനെ കേരളസാഹിത്യത്തിനായി ജീവി-
താർപ്പണം ചെയ്ത് പാരിതോഷികങ്ങൾക്കൊ-
ണ്ടും പ്രശംസകൊണ്ടും സൗഹൃദം കൊണ്ടും
സാഹിത്യകാരന്മാരെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു വി-
ദ്യാവിഷയമായ എല്ലാസംരംഭങ്ങൾക്കും ഒത്താ-
ശചെയ്ത് സാഹിത്യസമ്രാട്ടായി പരിലസിച്ച
കേരളവർമ്മദേവൻ ഏറിയകാലം സമാധാന-
ത്തോട് ചെങ്കോൽവഹിച്ചു.

എന്നു മനോരമയിലും, മംഗളശ്ലോകങ്ങളും,

‘ആദ്യന്തം പത്രനാമം നടുവുമൊടുവു-
മോർത്തിടുകിൽ പങ്കനാമം

ചോദ്യത്ത നന്മുമാദ്യക്ഷരമൊരു പുരിയാ
മുണ്ടനുസാരമെങ്കിൽ

സാഹിത്യോപാസകന്മാർക്കു് അവിടുന്നു എ-
ന്നും ഒരുക്കയപാത്രംതന്നെയായിരുന്നു.

‘വിദ്യാഭിവാർദ്ധിനി’ മാസിക

(ഇംഗ്ലീഷുമാസം ൧-ാംനീയതിത്തോറും കൃത്യമായി പുറപ്പെടുന്നു.
ഇൻഡ്യയ്ക്കു പുറമേയും പ്രചാരം സിദ്ധിച്ചത്.)

കേരളത്തിലും, പുറമേയുമുള്ള സുപ്രസിദ്ധ സാഹിത്യകാരന്മാരുടെ ഒന്നാമതരം
ഗദ്യപദ്യലേഖനങ്ങളും ചെറുകഥകളും മറ്റും ഉൾക്കൊള്ളുന്നത്.

ആകഷണീയമായ ഏജൻസി വസ്ഥകൾ

പരസ്യത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം ഫലിക്കാൻ “വിദ്യാഭിവാർദ്ധിനി”യൽ പരസ്യം ചെയ്തു.
വില റോപ്രതി 8 ണ. വാർഷികവരിസംഖ്യ 5 ൦.

Managing Proprietor,

S. T. REDDIAR & SONS,

മാനേജർ, “വിദ്യാഭിവാർദ്ധിനി” കൊല്ലം.

ന മോ വാ ക ങ്ങ ങ്ങ

(അനന്തപുരത്തുകൊട്ടാരത്തിൽ പൂരംനാൾ അംബാലികതമ്പുരാട്ടി)

സുന്ദരനാദം വളർത്തുന്നൊരുസുദിനമിതേതാണു നാട്ടാരശേഷം
ചിത്തന്നു ഹൃദയം നഗരമിതുവിളങ്ങുന്ന നവ്വാഴയോടേ;
ചിത്താതീതപ്രഭാവൻ തിരവുകളെഴുമപ്പപ്പുപാലമുത്താം
വന്ദ്യശ്രീകേരളകുമാരപതിയുടെ ശതജന്മർക്കു സമ്പൂർണ്ണിയല്ലോ.

മ

കൊണ്ടാടും ലോകരെല്ലാം ജനനസുദിനമജ്ജിവിതത്തിങ്കലെന്നും-
ലുണ്ടായിട്ടില്ലിവണ്ണം മൃതനനദിനാലോഷമിന്നേവരയ്ക്കും
രണ്ടാംശ്രീകാളിദാസാഭിധനരുമഹിമാവോലമിബ്ബ്രമിപാല-
ന്നുണ്ടായി ഭാഗ്യമിപ്പോളതിനുമിഹ ജഗന്നാഥപാദം സഹായം.

മ

ആകാശം നീരശശ്രീതിർളമഭിനവസ്തിശ്ചമേലാപ്പിടുമ്പോൾ
കേകാരാവം പൊഴിയും പരിമുശിവികലം നൃത്തമാടി പ്രകാശം
പാകാരാതിക്കുന്നേരം നൃപനുടയപദാനന്ദം പാടുന്നു ഹൃദ-
ശ്രീകാളം മാനസത്തോടിതുപൊഴുതു കവിവ്രാതമേകസപരത്തിൽ.

ന

ശ്രീലൻ ശ്രീമുഖഭൂമിവലമഥനമഹാസുഹൃദാധാരഭൂതൻ
ശ്രീലക്ഷ്മീബായിവഞ്ചിശ്ചരിയുടെ ഭയിതൻ സർവ്വമാനനീയൻ
കാലത്തിൻഘോരവാത്സ്യവലിയിലിതുവിധം ഭൂതലം കൈവെടിഞ്ഞ-
ന്നാലും തൽക്കീർത്തിസുനം നവപരിമളമേതുന്നു ലോകത്തിലിന്നും.

ര

ഭേവാചാർച്ചൻമടങ്ങുന്നൊരുമതിവിഭവം നിസ്സുലഭാർച്ചശീലം
ഭൂവാഭകുളിപ്പൊങ്ങുന്നൊരു കവനകലാകൗശലം സൗമ്യഭാവം
ആ വാങ്മാധുര്യമെന്നിവനിപമുടിമുത്തിന്റെ വൈശിഷ്ട്യമെല്ലാം
ഹാ! വാഴുന്നായിരംനാവുടയൊരുപണിരാജന്നമിന്നാവതല്ലേ.

മ

കല്യാണാംഭോധിയാമീനൃപനുട കവിതാപാടവംകണ്ടുതാന-
ങ്ങല്ലേ ശ്രീകാളിദാസാഭിധനവഞ്ചിരും ലോകർ മാനിച്ചുനല്ലി;
സ്വർല്ലോകംപൂകിലെന്തിസ്സുകൂടികവിവരൻ തദ്യശസ്തംഭമായി-
ട്ടെല്ലാനാളും ലസിക്കും മഹിയിലിഹ മയൂരാദികാവ്യോത്തമങ്ങൾ.

ന

ഭാഷാസാഹിത്യസമ്രാട് പദവിയിലഭിശോഭിച്ച സുരിപ്രവീരൻ
ഭോഷാപേതം ലസിയും ലളിതകൃതികളാൽ കൈരളിപ്പൊന്നെണിക്കായ്
ഭൂഷാമാല്യങ്ങളേറെ പ്രതിദിനമണിയിച്ചുള്ള സൽക്കാവ്യകാരൻ
ശേഷപ്രജ്ഞൻ നൃപൻ കേരളനലകിനൊരുത്തം സമുത്തായിരുന്നു.

മ

മനൊക്കും കേളിപ്പൊങ്ങും മഹിതഗുണനിയേ! തപസ്കഥാവർണ്ണനത്തി-
ന്നിന്നോക്കിൽ പുണ്യരീകോതഭവഗുരുമുഖരും മൂകരായ്തന്നെതിരും
ധന്യാത്മാവേ! ഭവാനിൽ സുകവിവര! കവിത്തുള്ള ഭക്ത്യാഭരണ-
ലിന്നത്പ്രപ്രജ്ഞയും ഞാൻ കൃതിയിതു തിരുമൽക്കാഴ്ചയായ് വച്ചുടുന്നു.

വ

സ്വാരാജ്യംപുക്കുവാഴും സഹൃദയഹൃദയാഹ്ലാദിപിതൃഷ്ടാനോ!
സാരാസാരംഗ്രഹിക്കാഞ്ഞൊരു ലഘുമതിഞാൻ തപസ്കഥാംഭോരുഹത്തിൽ
ഹേ! രാജോത്തംസ! ഭക്ത്യാഭരണമൊടിമ സമർപ്പിച്ച പദ്യോപഹാരം
സ്ഫുലോഭമോദം ഗ്രഹിച്ചാക്കഴലിണപണിവോരെന്നയാശിവിളിക്കൂ.

ന

സംസ്കൃതനാടകങ്ങളുടെ അഭിനേയത

(ഇ. രാഘവവാരിയർ എം. ഏ., എൽ. റി.)

സംഭവങ്ങളുടെ വൈവിധ്യവും രൂപരീതികളും, പാത്രങ്ങളുടെ തന്മയത്വവും, നാടകീയവസ്തുവിന്റെ രചനയിലുള്ള 'ഐക്യം'വും, ആവിഷ്കാരത്തിന് അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ള സങ്കേതങ്ങളുടെ സ്വാഭാവികതയും ആശ്രയിച്ചാണ് ഒരു നാടകത്തിന്റെ അഭിനയരംഗത്തെ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. ഈ തോതുവെച്ചുനോക്കുമ്പോൾ സംസ്കൃതനാടകങ്ങൾ നന്നായഭിനയിച്ച ഫലിപ്പിക്കുവാൻ പ്രയാസമാണ്. സാമാന്യേന സംഭവദരിദ്രങ്ങളാണ് അവ. വികാരജനകങ്ങളും വൈചിത്ര്യയുക്തങ്ങളുമായ സംഭവങ്ങളുടെ വൈരദ്യത്തോടൊപ്പം വിസ്തൃതങ്ങളായ വണ്ണങ്ങളും, വ്യംഗ്യപ്രധാനങ്ങളായ പദ്യങ്ങളും ഒന്നിച്ചുചേരുന്നതോടുകൂടി അവ 'രംഗ'ത്തിൽനിന്നു കണ്ഠം ഗ്രന്ഥലയത്തിൽ കൂട്ടുമുതലായിത്തീർന്നു കഴിഞ്ഞു. ചെറിയ രംഗങ്ങൾകൊണ്ടു വികാരങ്ങൾ തട്ടിയുണർത്തി, ആകാംക്ഷവളർത്തി, സന്ദർശനമാരെ ഉത്സാഹഭരിതരാക്കുന്നതിനുപകരം, സംസ്കൃതനാടകങ്ങളിൽ കാണുന്ന നീണ്ടുവലിഞ്ഞ അങ്കങ്ങൾ അലസവും നിരുന്മേഷവുമായ ഒരന്തരീക്ഷം നിർമ്മിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. നിത്യപരിചയമുള്ള ഭൂതകൃതങ്ങളിൽനിന്നു മനുഷ്യരെ ലോകാന്തരത്തിൽ വിഹരിപ്പിക്കുവാൻ നാടകകർത്താക്കൾക്ക് ഒട്ടും മടിയില്ല; കഥാപാത്രങ്ങളിൽ പല കൃത്രിമതകൾ കലർത്തുവാൻ കൂസലുമില്ല. പ്രകൃതിയിൽ കാണുന്ന അചേതനവസ്തുക്കളെപ്പോലും മനുഷ്യവേഷംകെട്ടിച്ചു രംഗപ്രവേശം ചെയ്യിക്കാൻ ഭാരതീയർ ഒരു പ്രത്യേകവാസനയുണ്ട്. ആലോചനാമൃതങ്ങളും ആനന്ദനിഷ്പന്നികളുമായ ആശയങ്ങൾ അവരുടെ നാടകങ്ങളിലുണ്ടായിരിക്കാം; അവ ജീവിതത്തിന്റെ കണ്ണാടികളുമാവാം. എന്നാൽ അവ വായിച്ചു രസിപ്പാൻ പററിയ വിശിഷ്ടസാഹിത്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ മാത്രമല്ലാതെ, രംഗത്തിൽ അഭിനയിപ്പാൻ പററിയവയല്ല. ഏതാണ്ടിവിധം ഒരഭിപ്രായമാണ് സംസ്കൃതനാടകങ്ങളെക്കുറിച്ചു ചില പാശ്ചാത്യവിമർശകന്മാരുടേയും, അവരുടെ പൗരസ്ത്യപ്രാധികാരന്മാരുടേയും ഇടയിലുള്ളത്.

ആചാരത്തിന്റെ അലസമായ നിയമത്തിൻകീഴിൽ, ദൃശ്യമായ ചലനംകൂടാതെ, ഇഴഞ്ഞുപോകുന്ന അന്ധജീവിതത്തിൽ പ്രകാശംപരത്തുന്ന വിശിഷ്ടവിനോദമാണ് നാടകാഭിനയമെന്നു ഭാരതീയർ അറിയാത്തതല്ല. ചിത്രകലാമുതൽക്കുതന്നെ അവർ നാടകങ്ങൾ രചിച്ചും അവ അഭിനയിച്ചും വിനോദിപ്പിച്ചിരുന്നു എന്നു വിശ്വസിക്കാൻ മതിയായ തെളിവുകൾ ധാരാളമുണ്ട്. ഗ്രീസിലെന്നപോലെ ഭാരതത്തിലും സ്വതന്ത്രമായ നാട്യവേദിയുണ്ടായിരുന്നു; മാത്രമല്ല, ശാസ്ത്രീയവും കലാസൗഭാഗ്യത്തിന് അനുകൂലവുമായ രീതിയിലാണ് അവ നിർമ്മിച്ചിരുന്നതെന്ന് 'നാട്യശാസ്ത്രം' മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കുന്നുമുണ്ട്. ആത്മീയം, ആഹാര്യം തുടങ്ങിയ അഭിനയവിഭാഗമെന്ന രംഗപ്രയോഗചിത്രത്തിന് ഉത്തമസാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. ദൃശ്യം, ശ്രവ്യം എന്ന സാഹിത്യവിഭജനം ഒന്നായോ ഗുണമായ ഒരു കലാവിഭാഗത്തിന്റെ പ്രചാരത്തെ ആണല്ലോ കുറിക്കുന്നത്. ലാഘ്യതാബദ്ധവിനോദവിശേഷങ്ങൾ അഭിനയവേദിയിൽ പ്രയോഗിച്ചാലല്ലാതെ അനുഭവഗോചരമാവാൻ പറ്റാത്തതല്ല. ഉൽകൃഷ്ടനാടകങ്ങൾ രചിച്ചു യഥാർത്ഥാനുഭവമുണ്ടാക്കുന്നവനാണ് ഉത്തമകവി. "നാടകാന്തം കവിതപം" എന്ന വാക്യത്തിന്റെ ആശയവും ഇതുതന്നെ.

ഏതു കലയിലും താൽക്കാലികവും പ്രാദേശികവുമായ അംശങ്ങൾ കലർന്നിരിക്കുന്നതാണ്. എന്നാൽ ഒരു കലയുടെ ശാശ്വതീകമായ സ്ഥിതി അതിൽ പ്രതിബിംബിച്ചുകാണുന്ന സാവദേശികവും, സാവകാലികവുമായ ജീവിതാംശങ്ങളേയോ, വികാരവിചാരഭാവനകളേയോ അവലംബിച്ചിരിക്കുന്നു പ്രാദേശികമായ അംശങ്ങൾ ഒഴിച്ചുനിർത്തിയാൽ സംസ്കൃതനാടകങ്ങൾ ഉൽകൃഷ്ടകലാവിഷ്കരണങ്ങളെന്നു പറയാം; ആധുനികലോകത്തിൽ ഏതുരംഗത്തിലും അവയെ വിജയപൂർവ്വം അഭിനയിക്കാവുന്നതുമാണ്. ഭാരതത്തിൽതന്നെ, പ്രതിനിമിഷം രുചിഭേദമുണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ

പോലും, നാടകങ്ങളിൽ പ്രതീക്ഷിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു സദസ്സിന്റെ മുമ്പിൽ അവ ഒരിക്കലും പരാജയപ്പെടുന്നതുമല്ല. വികാരാധിനന്മാരായ സാധാരണ ജനങ്ങളെപ്പോലും സംസ്കൃതനാടകങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യം അവരെ വിനോദിപ്പിക്കുവാൻ നാടൻരീതിയിൽ പല നാടകങ്ങളുമുണ്ട്. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് സംസ്കൃതത്തിലുള്ള നാടകീയപ്രസ്താവനകൾ അഭിരൂപഭൂയിഷ്ഠമായ സദസ്സിനെ പ്രത്യേകം നിർദ്ദേശിക്കുന്നതും. സംസ്കാരവികസിതമായ ഹൃദയവും പ്രശാന്തപ്രസന്നമായ മനോഭാവവും തികഞ്ഞ സന്ദർശകന്മാരുടെ അഭിപ്രായമാണല്ലോ ആദരണീയം. തന്മൂലം തഥാവിധമുള്ളവരുടെ അഭിരുചിയും ഗ്രഹണപാടവവും അനുസരിച്ചിരിക്കണമല്ലോ നാടകനിബന്ധനം.

നാടകം കാവ്യത്തെക്കാൾ മേന്മകൂടിയതാണ്. നാടകത്തിൽ സംഭവങ്ങളുടെ ചിത്രീകരണത്തിനും, വികാരങ്ങളുടെ ആവിഷ്കരണത്തിനും കൂടുതൽ അവകാശമുണ്ട്; എന്നുമാത്രമല്ല, നാടകത്തിനാണ് ജീവിതത്തോടു് അധികം അടുപ്പവും. സാരാംശങ്ങളുടെ സ്വീകരണം കലയുടെ ദിവ്യാനുഗ്രഹമാണ്. ജീവിതത്തിലുള്ള എല്ലാ സംഭവങ്ങളും ചിത്രീകരിച്ചതുകൊണ്ടു കലയാകുന്നതല്ല. കലാപരമായ ആസ്വാദനത്തിന് അവസരം നല്കുകമാത്രമല്ല, മനസ്സിന്റെ സംസ്കാരത്തിനും ചിന്തയുടെ വികാസത്തിനും ഉപയുക്തമാകുകകൂടിയെന്നതാണ് കലയുടെ വിശിഷ്ടധർമ്മം. ധർമ്മോൽബോധകതപം ഹൈന്ദവതത്വശാസ്ത്രത്തിന്റെ പ്രാണനത്രെ. അതുകൊണ്ടു ജീവിതചിത്രീകരണത്തോടൊപ്പം ഉൽകൃഷ്ടവികാരങ്ങളുടെ വളയ്ക്കുപറിയ വാസനാവിശേഷങ്ങളെ തട്ടിയുണർത്തുവാൻ നാടകത്തിനു സാധിക്കേണ്ടതാണ്. നികൃഷ്ടാംശങ്ങളെ നിഷ്കാസനം ചെയ്ത് മനുഷ്യരുടേയും സമുദായത്തിന്റെയും പുരോഗതിക്കു സഹായകമായ സദാസനകൾ നിലനിർത്തുന്നതാകണം നാടകം. ഭയങ്കരമായ യുദ്ധം, ഭീനമായ മരണം മുതലായ ആവേശജനകങ്ങളായ സംഭവങ്ങൾ മനസ്സിനെ ക്ഷോഭിപ്പിക്കും. സ്ഥായിഭാവത്തെ ഭുഷിപ്പിക്കും. ജൂതപ്ലാവഹങ്ങളെ കാണുന്നതിൽ ഒരാറ്റോഭമുണ്ടാവാം; പക്ഷേ അതു ക്ഷണികമാണ്; പരമ അംഗീകൃതമായ ജീവിതരീതിക്കു് അപകഷ്ഠമായേക്കാം. ഇതായിരിക്കണമല്ലോ 'ഭൂരാഹ്വാനാദി വഞ്ചിത'മാകണം നാടകം എന്ന നിബന്ധനത്തിന്റെ മർമ്മം. പാണ്ഡിത്യവും,

പരിപാകവും സിദ്ധിച്ച സദസ്യർക്കു നഗ്നമായ പ്രകടനത്തേക്കാൾ വിശിഷ്ടമായ സൂചനയാചിരിക്കും അധികം അഭികാമ്യം. സംസ്കൃതനാടകങ്ങൾ സംഭവദരിദ്രങ്ങളെങ്കിൽ, അവ ഭാവസമ്പന്നതയുടെ വിളനിലമാണ്. വസ്തുസ്വഭാവവും, ചിത്രീകൃതമായ ജനസമുദായവും, പരമമുഷ്ടങ്ങളായ ഭേദകാലാഭികളും അനുസരിച്ചുള്ള വൈചിത്ര്യവും വൈവിധ്യവും എല്ലാ നാടകങ്ങളിലും ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതുമാണ്.

പൗരസ്ത്യഹൃദയത്തിനു പ്രകൃതി കേവലം ജഡമായ ശക്തിയോ രൂപമോ അല്ല. ആത്മസാധാരണങ്ങളായ വികാരഭാവനകളോടുകൂടിയ വ്യക്തികളായിട്ടാണ് പ്രാകൃതികഭാവങ്ങളെ ഭാരതീയർ ദർശിക്കുന്നത്. ഹിമവാൻ പാർവ്വതിയുടെ പിതാവെന്നു വിശ്വസിച്ചാൻ അവർക്കു പണിയില്ല. മേഘത്തിന്നോ, മഴയ്ക്കോ അപ്പുറം ഒരു വ്യക്തിബോധം—ഭേദതാബുദ്ധി—ഭാരതീയർക്കു സമജമാണ്. അവരുടെ ജീവിതം ഭൂമാത്രപരിമിതമല്ല. ഉപരിതലത്തിൽ കാണുന്ന ശക്തിവിശേഷങ്ങൾക്കു വിധേയരാണ് മനുഷ്യർ എന്ന ദൃഢവിശ്വാസം ആഷ്ടസംസ്കാരത്തിന്റെ ഒരു പ്രധാനഘടകമാണ്. ഈ തത്ത്വം ഹൈന്ദവസാഹിത്യത്തിലുടനീളം പ്രകാശിച്ചുകാണുന്നുണ്ട്. രാജഷിമാരുടെ സ്വർഗ്ഗയാത്രയും, ഭേദന്മാരുടെ ലോകവിഹാരവും അന്നത്തെ ഭാരതീയസന്ദർശകന്റെ സ്വാഭാവികതത്വബോധത്തെ വ്രണിതമാക്കിയിരുന്നില്ല. കൂടാതെ, കഥാവസ്തുക്കൾ അധികവും പുരാണേതിഹാസങ്ങളിൽനിന്നെടുത്ത പരിചിതചരിത്രങ്ങളായിരിക്കും. ജീവിതതത്ത്വങ്ങളടങ്ങിയ പരിചയമുള്ള ഒരു കഥ, വേണ്ടുന്ന മാറ്റങ്ങളോടുകൂടി നാടകമാക്കി, നന്നായി അഭിനയിച്ചുകാണുമ്പോൾ ഏതു സന്ദർശകന്റെ മനസ്സാണു കളുക്കാതിരിക്കുക! ഇങ്ങനെയുള്ള നാടകങ്ങൾ കണ്ടുറസിപ്പാൻ സാധിക്കുന്ന ഒരു ജനസമുദായം പണ്ടുണ്ടായിരുന്നവെന്ന് എത്ര അഭിമാനജനകമാണ്! ജീവിതത്തിന്റെ ജീവനാഡി മതമാണല്ലോ. ഹൈന്ദവനാടകങ്ങളിൽ കാണുന്ന അമാനുഷാംശങ്ങൾ ജനതയുടെ സംസ്കാരത്തിന്റെയും മതവിശ്വാസത്തിന്റെയും സന്തതികളാണ്. ഭൂമിയ്ക്കുപോ അകാശത്തിലോ ഉള്ള ഏതു രംഗവും കാണിപ്പാൻ പ്രത്യേകവിധാനങ്ങൾ അക്കാലത്തുണ്ടായിരുന്നു. ഇല്ലെങ്കിൽതന്നെ അഭിനയംകൊണ്ടുമാത്രം തന്മയതപ്രതീതിയു

ണ്ടാക്കുവാൻ അന്നത്തെ കശലന്മാരായ കശീലവന്മാർക്കു സാധ്യവുമായിരുന്നു. പ്രത്യക്ഷപ്രകടനം വേണ്ട, ഭാവവ്യഞ്ജകമായ അവസ്ഥാനുകരണം മതി, സന്ദർശകന്മാർക്കു കഴുകുകാധിക്യം ഉളവാക്കുവാൻ.

വിമർശകന്മാർ ആക്ഷേപിക്കുന്നതു പോലെ സംസ്കൃതനാടകങ്ങളുടെ അങ്കങ്ങളാക്കു അസാധാരണമായ ദൈർഘ്യമോ അസാംഗത്യമോ ഒരിക്കലും ഇല്ല. വസ്തുവിനെ വ്യക്തമായി വിഭാവനം ചെയ്ത്, അപഗ്രഥിച്ചു, പഞ്ചസന്ധികളിൽ ഇണക്കി ഓരോ അങ്കങ്ങളിലും സംയോജിപ്പിക്കുന്നതിൽ നാടകകൃത്താക്കന്മാർ അന്യാദൃശമായ ശ്രമിത്യബോധവും അസാധാരണമായ കലാചാതുരിയും പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഓരോ അങ്കവും സ്വയമേവ പരിപൂർണ്ണമാണ്, അതിലെ സംഭവങ്ങൾ ഒരേകാലത്തു് ഒരേസ്ഥലത്തു നടക്കുന്നവയുമാണ്. ഭാരതീയരംഗം ഒരിക്കലും പാത്രസമ്പന്നമല്ല. നാടകാവസാനംവരെ ആകാംക്ഷവളർത്തുവാൻ വേണ്ടുന്നവിധം വസ്തുവിഭാവനം ചെയ്യുന്നതിൽ ഉത്തമമായ കലാരസീകരതയാണു രചയിതാക്കൾ പ്രകടമാക്കിയിട്ടുള്ളതു്. ചെറിയ രംഗങ്ങൾ യഥേഷ്ടം ഉണ്ടാക്കുവാൻ നാടകങ്ങളിൽ തന്നെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള രംഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ അനുസരിച്ചാൽ മതിയാവുന്നതാണ്. അസൂചിത കഥാപാത്രപ്രവേശനം ഇല്ലെന്നുള്ളതും ഈ നാടകങ്ങളുടെ മറ്റൊരു പ്രത്യേകതതന്നെ. ആസ്വാദനത്തിനു വിളംബമോ വിചലതമോ വരുത്താതിരിപ്പാനാണല്ലോ പാത്രപ്രവേശനം സൂചിപ്പിക്കുന്നതു്. “പ്രസ്താവന”യുടെ പ്രാധാന്യവും ഈയവസ്ഥരത്തിൽ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. ഉത്തമകഥാപാത്രങ്ങൾക്കു സംസ്കൃതഭാഷയും, സ്ത്രീകൾക്കും നീചപാത്രങ്ങൾക്കും പ്രാകൃതവും നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളതു നാടകത്തിന്റെ തന്മയത്വം വർദ്ധിപ്പിക്കുമെന്നതിനു സംശയമില്ല.

പാശ്ചാത്യനാടകങ്ങളിലുള്ളതുപോലെ ഭൂഖപര്യവസായികളായ നാടകങ്ങൾ ഹൈന്ദവസാഹിത്യത്തിൽ ഇല്ല. ഭൂഖത്തിൽചെന്നവസാനിക്കുന്ന ഒന്നല്ല ഭാരതീയർക്കു ജീവിതം. കാളിദാസനോ, ഭവഭൂതിയോ അത്തരം ഒരു ഭാജേഡി നിർമ്മിക്കാൻ ആവില്ലെന്നു കരുതുന്നതു സാഹസമാണല്ലോ. ഭാജേഡിയുടെ “രേചകത്വം” കോമെഡികൾക്കൊണ്ടുതന്നെ നിവർത്തിപ്പിക്കുവാൻ ഭാരതീയർക്കു് ഏതും പ്രയാസമില്ല. ഇതിന്നുപുറമേ ശൃംഗാരമോ വീരമോ നാടകത്തിലെ അംഗീരസമാക്കുവാനാണ് അവർക്കു് ഇഷ്ടവും വാസനയും. വാസ്തവത്തിൽ ഈ രണ്ടു വികാരങ്ങളെപ്പോലെ സാവലയകീകര്യം ശാശ്വതീകര്യവും മറ്റൊന്നിന്നും ഇല്ലെന്നു പറയാം. അതാണു മറ്റു രസങ്ങളെ അംഗങ്ങൾമാത്രമാക്കുവാൻ കാരണം.

ഇത്രയും പറഞ്ഞതിൽനിന്നു ഭാരതീയരുടെ സംസ്കാരം, മതവിശ്വാസം, ജീവിതനിരീക്ഷണം ഇവയെ അവലംബിച്ചുനോക്കുന്നതായാൽ അവരുടെ കലാസമ്പത്തുകൾ പ്രകാരാന്തരത്തിലാവാൻ ഇടയില്ലെന്നു് ഊഹിക്കാമല്ലോ. ഭാരതീയമായ ഹൃദയത്തെ ആറ്റാടിപ്പിക്കുവാൻ അവ ഒരിക്കലും പോരാതെ വരുന്നതു മല്ല. പദ്യങ്ങളും വർണ്ണനങ്ങളും കഥാഗതിയെ തടയുന്നതായി തോന്നാം; പക്ഷേ അവ സന്ദർഭം വ്യക്തമാക്കാനും, സദസ്സിൽ ഉന്മേഷം നിറയ്ക്കാനും ആത്യാവശ്യമാണ്. രംഗവിധാനംകൊണ്ടു് ആ ഭാഗങ്ങൾ മനോഹരമായി അഭിനയിക്കാനും നന്നായഭിനയിച്ചതന്നെ അവ ആസ്വാദിപ്പാനും പ്രയാസമുള്ളതല്ല. സന്ദർശകന്മാരുടെ മനോഭാവവും ആസ്വാദനശക്തിയും വിജ്ഞാനംകൊണ്ടും അനുഭവംകൊണ്ടും അജ്ഞാനോക്കി, പാകത്തിൽ രചിച്ചിരിക്കുന്ന നാടകങ്ങൾ. അഭിനയയോഗ്യങ്ങളല്ലെന്നുതോന്നുന്നതു ഭേദകാലാദികൾ വരുത്തുന്ന രുചിഭേദംകൊണ്ടുമാത്രമാവണം.

പ്രതിഭ (രേഖസൂചകനാടകം)

by മുൻഷി പരമപിള്ള

വില രൂ: ൧.

മാനേജർ, ശ്രീരാമവിലാസം പ്രസ്സ്, കൊല്ലം.

കേരളവമ്മഭേവൻ

(കോയിപ്പള്ളി പരമേശ്വരക്കുറുപ്പ്)

ഭീഷാഭാമിനിയാൾ ഭജിച്ചു, ഭവിക്കത്തിനായി നേൻപ്പെൊളം-
ത്തോഷാൽ. ദൈവമനുഗ്രഹി, ചുവതരിപ്പിച്ചോരു സൽപുരുഷൻ
“ഭാഷാഭേവി” കനിഞ്ഞു തൻനിലയമായ്ക്കല്പിച്ച കല്യൻ, സുധി-
ഭൂഷാമെഴുതി, ലസിപ്പു വിണ്ണിൽ വാമലൻ, “ശ്രീകേരളക്ഷാപരൻ!”

൧

മുൻപുള്ളോരു കവിപ്രവീരൻ. മുറപോൽ മുശാഹിയാം ഭാഷയോ-
ടൻപള്ളിൽക്കരുതീടിലും, പലനിലയുള്ള സ്വതന്ത്രസ്ഥിതി
പിന്മുണ്ടായവരിൽ പ്രമാണിയവിടുന്നാണെന്നുനീക്കി, ക്രമാൽ
സമ്പുഷ്ടിക്കൊരു മാർഗ്ഗമേകിയതവർക്കെന്നാക്കുമോക്കും ദൃഢം.

൨

സർവ്വഭീഷുവമേകിയാ വരമൊഴിത്തയ്യായ സൽഭാഷയെ-
“ഗൈപ്പാണി” ഗുണധാരണീരുചിരമാം സ്ഥാനത്തിലാക്കിജ്ജവാൽ
അപ്പാചിനപരിഷ്കൃതിപ്പൊലിമയിൽപ്പൊന്തച്ചൊരളിവൃന്ത-
സ്വർവ്വമാമണിമാരകൈതവരസാൽപ്പാടിസ്തുതിപ്പു സദാ.

൩

ത്രാണിപ്പെട്ടതരത്തിലന്നു പരിലാളി, ചാമനോജ്ഞാംഗിയാം
“ഹൈന്ദവീ” ക്കുള്ളഭിന്നന്ദനീയവദിവും കാലോചിതം ചേർത്തുടൻ
പ്രീണിച്ചാപ്രിയഭാഷയെ, പ്രഥിതയാക്കീടാനുണ്ടെപ്പൊഴും
കാണിച്ചു തിരുമേനി നൈകവിധമാം സാഹിത്യശിക്ഷാക്രമം.

൪

ശ്രീമൽ “കേരളകാളിഭാസ” ബിരുദം വിഭജജ്ജനം നല്ലമാ-
റോമൽക്കോമളകാന്തിയേന്തിവിലസും “ശാകന്തളം” നാടകം
സാമന്ത്വത്തൊടു ഭാഷയാക്കിയലിവാണെന്നാമതായ്ക്കൈരളി-
ക്കാമ, ടൃഞ്ചിതരത്നഭൂഷയഴകോടപ്പിച്ചതലസ്യനാം.

൫

“പദ്യശ്രീമണിഭൂഷണങ്ങൾ മതിയാവോളം ധരിച്ചീടിലും
ഗദ്യപ്പണ്ടമണിഞ്ഞിടാതെ വളരാനാവില്ല ഭാഷയ്ക്കിനി;
അദ്യപ്രൗഢിയതിൻപ്രകാരമവളിൽക്കാണട്ടെ”യെന്നോത്തൻ
വിദ്യയുള്ള വിശിഷ്ടമായ ഫലമായിട്ട് “കുഞ്ജ” രുൽഭൂതമായ്.

൬

“സന്ദേശാമലകാവ്യമാല” പലതും “ഗൈപ്പാണി” ചാത്തിസ്സഭാ
തൻഭേരത്തിനു മോടികൂട്ടുവതുപോലിക്കൈരളിപ്പെതലും
സന്ദേശം കലരാതെ സൽകൃതി “മയൂരാഭിഷ്ഠി” യാൽ, സ്താഹിതി-
പ്പൊൻഭേവാലയസീമ്നി മിന്നിവളരുംമട്ടാക്കിനാനാമഹാൻ.

൭

രാജിക്കും “രസചക്രവർത്തി” ശരിയായ് “ശ്രംഗാര” മാണാകയാൽ
പൂജിച്ചാനതിനെജ്ജവാ “ലമരകം” ഭാഷപ്പെട്ടത്തിസ്വയം
യോജിച്ചോരണിഭൂഷയാകമതിനാൽ ശ്രീകൈരളിത്തയ്യലാൾ
ഭാജിക്കും പ്രഭയേൽപ്പതോക്കിലവിടുന്നാദ്ധ്യനാണാക്കുമേ.

൮

മാനംപൂണ്ടു, “മണിപ്പവാളു”കവനപ്പമാല നാനാതരം
താനന്യൂനരസാലണിഞ്ഞുവളരാനക്കെരളിക്കുഞ്ഞിനെ
ആനന്ദത്തൊടനുഗ്രഹി, ചുനഘമായിട്ടും കവിതപത്തിനും,
ജ്ഞാനത്തിന്നമതുലമായ നിധിയായ് വാണിടിനാനസ്സധി.

൯

സത്തായുള്ള പദാർത്ഥഭംഗി സതതം ചേർത്തൊരവും മാറെറപ്പും
വൃത്താലംകൃതിയാൽ വിചിത്രതരമാം ഭാവപ്രഭാവോദയം
ഒത്താഴ്ന്നമമേയമാകിയരസം നല്ലൂന്ന സാഹിത്യസ-
മ്പത്താസ്സൽക്കവിസാമ്യഭൂമനനിശം വഷിച്ചു വാണാൻ ചിരം.

൧൦

സാഹിത്യത്തിലകൈതവാഭിരുചികൈക്കൊറവോരെയെല്ലാരെയും
സ്നേഹി, ചുൻപിലനഗ്രഹങ്ങളരുളിക്കൊറകെന്ന മുഖ്യപ്രതം
സൈഹിത്യാൽ മുറകെപ്പിടിച്ചൊരു മഹാ“രാജഷി”യദ്ധന്യനെ-
ന്നുഹിക്കാതെ, യുറച്ചതന്ന പറയാമെല്ലാക്കുമെക്കാലവും.

൧൧

നാനാപത്രഗണങ്ങൾ, മാസികകളെന്നല്ലേതുകാലത്തുമ-
ന്നുനാപേതമനർഘമാം കവിസമാജ്ഞാലങ്ങളെ നീങ്ങിനെ
ജ്ഞാനാധിക്യമിയററിടുന്ന പലതും സർവ്വത്രസംരക്ഷചെ-
യ്ക്കാനാമാന്യസുധിരൂനെന്നചരിതം നാട്ടാക്കു പാട്ടായ് സദാ.

൧൨

മട്ടാതാ“മലയാള”മാകിയ മഹാഭാഷാകുടുംബം, പുകൾ-
പ്പെട്ടാകെണ്ണുപുഷ്പിപുണ്ടുവിലസാൻ വിദ്യാധനം നാറുക്കുനാറും
മട്ടാതേകി, യതൻറെ കാരണവനായ് “കൈകായ്” മോരോന്നചെ-
യ്യിട്ടാണുഴിയിൽ വാണിരുന്നതമലൻ, “വഞ്ചിശപരി”വല്ലഭൻ.

൧൩

വാരാശിക്കിയലും ഗഭീരതയു, മാവാചസ്സതിക്കുള്ളതാ-
യോരാവിദ്യയു, മല്ലസൽസുരഭിതൻ ദാനാപദാനങ്ങളും
താരാർമാനിനിതൻ പ്രിയൻറെ കൃപയും വിത്തേശവിത്താദിയും
നേരായ് മൂത്തിയെടുത്ത പൂജ്യനവിടുന്നല്ലാതെയല്ലാരുമേ.

൧൪

അൻപാലർത്ഥികൾ വിദ്യയാകിയ ധനത്തിന്നായടുക്കൊമ്പൊ, ഉ-
മ്പമ്പാ! തന്നുടെ ദാനവായ് പവഴിപോൽക്കാണിക്കയാൽ “കണ്ണ”നും
തൻപാദം പണിയുന്നതിനിടവരുത്തിത്തന്നെയാണെന്നു, ധീ-
വമ്പാലുവർവരപ്രതാപി സുചിരം ശോഭിച്ചുതബ്ഭൂമിപൻ.

൧൫

ഈമടുത്തമചാരസൽ “കല”കളാൽ സർവ്വത്രശോഭിച്ച ഭൂ-
സോമൻ, “കേരളവർമ്മദേവ”, നമലൻ ശ്രീ “വീണ്ണപാടങ്ങളിൽ”
ക്ഷേമത്തോടുകൂടിയെങ്കിലും, “കവലയ” കൂട്ടങ്ങളൊട്ടാകവേ
ഹാ! മങ്ങാനിടയായി; തസ്സകൃതിതൻ വേർപാടിലുള്ളൊടലാൽ!

൧൧൭

ഹാ! കാവ്യാംഗനകണ്ണുപൊട്ടിയനിലയ്ക്കായ്, കൈരളിക്കട്ടിയൊ
ധികാ, ഞ്ഞത്തലതീവമു, ത്തവശയായാലംബനാശത്തിനാൽ;
ആർ, കാരുണ്യരസാർദ്രനായതുവിധം കാക്കാനവ, ക്കായതാ-
ണാകാംക്ഷാകലരാക്കിവെച്ചിഹ വലയ്യിക്കുന്നതിന്നാരെയും.

൧൧൮

എന്നാലും, മഹനീയനാകുമവിടുണെപ്പോഴുമപ്പേരും
സ്വന്താർത്ഥമെന്നിമാർ നിരന്നു രസമായ് പാടുന്ന പാട്ടിൽ പരം
നന്നായ് കൈരളിതൻ മഹത്വവുമെടുത്തോതിടവേ, തൃപ്തനാ-
യൊന്നാകെപ്പുളകാങ്കുരത്തൊടുമുണുണ്ടെന്നറയ്ക്കാമിനി.

൧൮

വാനിൽക്കൂടി വരാംഗി കൈരളി വിശേഷിച്ചും സ്തുതിക്കുവായ്
മാനിക്കപ്പെടുമെന്നു കണ്ടറികയാൽ, തൽഭാവിയിൽ ഭാവുകം
താനിവത്തെടു നേന്നുകൊണ്ടുള്ളമലമ്പുൻ നമുക്കൊക്കെയും
തേനിൻമാധുരിയൊത്ത വാക്കുവഴിയായാശിസ്സണയ്ക്കും സദാ.

൧൯

ഏവം ശോഭനമായ തൻമഹിമയെപ്പറ്റി പ്രശംസിക്കുവാൻ
കൈവന്നോരു രസാൽ "ശതാബ്ദ"മിവിടെക്കൊണ്ടാട്ടമീവേളയിൽ
ദൈവപ്രാർത്ഥനയോടതിന്നു വിജയം നേർന്നിടുകെന്നുള്ളതാ-
ണവർക്കും ചരിതാർത്ഥതയ്ക്കു വഴിയെന്നല്ലാരുമോരേണ്ടതാം.

൨൦

നാട്ടിന്നും, നവകാന്തിചിന്തിവിലസും ഭാഷയ്ക്കുമേറ്റം ഗുണം
നാട്ടി, പ്ലാരിൽ വിശിഷ്ടനായി വിജയിച്ചോരാവിശുദ്ധാംഗനെ
കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരാനൊരാൾക്കുമിനിമേലാകായ്കയാ, ലനപരം
കാട്ടിക്കൊറുകതിയായ ഭക്തിയവിടുത്തെപ്പേരിൽ നാമെപ്പൊഴും!!

൨൧

ആരോഗ്യദായിനി വൈദ്യശാല (Regd.)

H. O. എറണാകുളം

യഥാർത്ഥങ്ങളായ മൂലികകളെക്കൊണ്ടു ശാസ്ത്രവിധിപ്രകാരം സംസ്കരിച്ചിട്ടുള്ള എല്ലാ
ആയുർവേദ ഔഷധങ്ങളും ഇവിടെ കിട്ടുന്നതാണ്.

പ്രൊപ്രൈറ്റർ, കെ. കെ. കോരുണ്ണിഭവെച്ചർ.

കിരണ

ബാലാമൃതം

കണ്ണു കുഴിഞ്ഞു, കചിറു ഒട്ടി, വിളർത്തു, വിരൂ
പികളാകുന്നതിന്നുമുമ്പ്, ശരീരത്തിലെ എല്ലാ
ദോഷങ്ങളേയും ശമിപ്പിച്ചു, രക്തശുദ്ധി വരു
ത്തി ആരോഗ്യത്തെ ഉണ്ടാക്കി യേശുനന്തെ നി
ലനിൽക്കുന്ന ഈ സിലേശുഷധം സേവിപ്പിൻ.
കാസം, ശ്വാസം, ക്ഷയം മുതലായ രോഗങ്ങൾ
ക്കു വിശിഷ്ടം.

16 ഔൺസ് കുപ്പി 1-ക്കു 4 ക.

ശിശുക്കൾ രോഗബാധിതരാവാതെ ഓജസ്സും
ശേഷസ്സും ഉള്ളവരാക്കിത്തീർക്കുന്നു.

ഗുഹ്നീ, ശുല, കരപ്പൻ, വിളർ മുതലായ
രോഗങ്ങളെ നശിപ്പിച്ചു രക്തശുദ്ധി വരുത്തും.
ശോധന കുമ്പികരിച്ച ആരോഗ്യത്തെ ഉണ്ടാക്കും.

16 ഔൺസ് കുപ്പി 1 ന് 2 ക 8 ണ.

AROGYADAINI VAIDYASALA (Regd.)

H. O. ERNAKULAM.

സാഹിത്യപരമായ പല പല വഴക്കുകളും പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരുകാലത്തു, സ്വാമിജിന്റെ സാധുതയും ഇതരരാജീപ്രായങ്ങളുടെ ആസ്വാദ്യതയും കൂട്ടിയിണക്കി മനോരമ

കുമാര പുതുതീരുമാനങ്ങൾ വരുത്തുന്നതിൽ കേരളവർമ്മതമ്പുരാൻ അവധാനപരനും ധാർമികനുമായ ന്യായസ്ഥനായി പരിശോഭിക്കുന്നു. അവിടുത്തെ ആ ശാന്തഗംഭീരമായ സമ്പ്രദായത്തിൽ നിന്ന് ഇന്നത്തെ സാഹിത്യ പടുക്കൾ എത്ര വിപരീതമായ നിലയെ അവലംബിച്ചിരിക്കുന്നു.! സമുദായവാദികളാകുക, സുപ്രതിഷ്ഠലഭിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഉൽകൃഷ്ടകാവ്യങ്ങളെ, വ്യക്തിവിഭേദത്തിന്റെ തളിച്ചയിൽ, കർക്കശനിരൂപണങ്ങൾ ചെയ്തു തന്നിടുകയും സാമൂഹികപ്രയാസാവസ്ഥകളുടെ വിചിത്ര പരിവേഷം നിർമ്മിക്കുന്നതിൽ ശ്രദ്ധാലുക്കളാകുക, കാലപ്പഴക്കത്തെയും അവസ്ഥാന്തരത്തെയും ശ്രദ്ധിക്കാതെ, മൺമറഞ്ഞുപോയ വിമർശനങ്ങളുടെ നിരൂപണങ്ങൾ ആധുനികമാനദണ്ഡത്തെമാത്രം അവലംബിച്ചുകൊണ്ടു അങ്ങേയറ്റം ആക്ഷേപിക്കുന്ന വെളിച്ചപ്പാടന്മാരാകുക എന്നിങ്ങനെ പലതരത്തിലും ഇന്ന് സാഹിത്യകാരന്മാർ വ്യാപരിച്ചുപോരുന്നു. ഈ ഒരുനില തുടർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുവാൻ ഒരിക്കലും പാടുള്ളതല്ല. ഗദ്യസൃഷ്ടിയിലും, കവ്യരചനയിലും ഇല്ലാത്ത ഒരു സാഹിത്യലോകത്തെ സൃഷ്ടിക്കുവാൻ നാം വെമ്പുന്നില്ലെങ്കിൽ ഭേദകരീയെന്നോ ഭാഷാഭിമാനമെന്നോ ഉള്ള ഉൽകൃഷ്ടഗുണങ്ങൾ നമ്മിൽ തൊട്ടുതെറിപ്പിച്ചിട്ടില്ലെന്നായിത്തീരും.

വടക്കു ചന്ദ്രഗിരിപ്പുഴമുതൽ തെക്കു കന്യാകുമാരിവരെ, കുന്നുകളുടെ ഇടയിൽ നീണ്ടു വിശാലമായിക്കിടക്കുന്ന കേരളത്തിലെ ജനത രാഷ്ട്രമെന്ന നിലയിൽ മൂന്നു നാട്ടുവാഴികളുടെ ഭരണമണ്ഡലങ്ങളിൽ വർത്തിക്കുന്നു. എന്നാൽ

തിരുവിതാംകൂറുകാരനും കൊച്ചിക്കാരനും ബ്രിട്ടീഷുമലബാറുകാരനും എല്ലാം അടീമുതൽ മുടിയോളം. മലയാളിയായിത്തന്നെയിരിക്കുന്നതേയുള്ളൂ ഇന്നത്തെക്കാളും ഭേദശാഭിമാനവും ഭാഷാഭിനിവേശവും പണ്ടെത്തേക്കാലത്തുണ്ടായിരുന്നു എന്നു തെക്കുവടക്കെന്ന വ്യത്യാസം ഇല്ലാതെ പണ്ഡിതന്മാരും കവികളും കൂടിക്കഴിഞ്ഞു പോന്നിരുന്നതിന്നു ഗവേഷണകുതുകികൾക്കു തെളിവുകൾ അനേകം കണ്ടുകിട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ആ നല്ലനിലയിൽനിന്നു കുറേയേറെ ഇറങ്ങിപ്പോയില്ലയോ എന്നു ശങ്കിക്കേണ്ടു് ഒരു അവസ്ഥയിലാണ് നാം ഇന്ന് എത്തിയിരിക്കുന്നത്. ഭേദഭേദത്തോടൊപ്പം ഭാഷാഭേദം വാമൊഴിയിൽ വന്നുചേരുന്നതു സംഭാവ്യവും ക്ഷണവ്യവമാകുന്നു. പക്ഷേ, സാഹിത്യത്തിൽ ചേരിപിരിയലും, തൊഴുത്തിൽക്കത്തും സംഭവിക്കുന്നത് എങ്ങനെ സഹനീയമാകും.!

വയോധികനായ എന്നെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം നമ്മുടെ സാഹിത്യഗുരുഭൂതന്മാരായി പരിലസിക്കുന്ന പാവനാത്മാക്കളിൽ കേരളവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ കേരളപ്പുഴമേയേയും കേരളപ്പുതുമേയേയും കൂട്ടിയിണക്കി അവതരിപ്പിച്ച സംക്രമപുരുഷനാകുന്നു. അവിടുന്ന് വ്യക്തിത്വത്തിൽനിന്നുയർന്നുവന്ന ഒരു പ്രസ്ഥാനമാകുന്നു. ആ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പരിപൂർണ്ണമായ പരിപാടിയാകുന്നു ധന്യമായ സാഹിത്യവ്യവസായം. അതിന്റെ അക്ഷയമായ ഉദ്ദേശം ജ്ഞാനസാക്ഷാൽക്കാരമാകുന്നു. അതിന്റെ ഉൽകൃഷ്ടമായ ഫലം നീതിയും നെറിയും നിറഞ്ഞ ഏകകേരളസ്ഥാപനമാണെന്നു ഞാൻ പൂർണ്ണമായി വിശ്വസിക്കുന്നു.

നിങ്ങൾ വായിച്ചിട്ടുണ്ടോ ? ? ?

ബാക്കർ ചന്ദ്രശേഖരൻ

ഭയങ്കരങ്ങളായ ഇതിവൃത്തങ്ങൾ നിറഞ്ഞ ഒരു ഒന്നാംതരം ഡി റെ ക്ലാസ്സ് വു നോ വൽ

വില രൂ: ൧. ൩. ൪.

മാനേജർ, ശ്രീരാമവിലാസം പ്രസ്സ്, കൊല്ലം.

കലയിലേ ഒരു നവീനപ്രസ്ഥാനം

(പി. സി. ദേവസ്വ എം. എ.)

“ഇംപ്രഷണിസം”—പാശ്ചാത്യരുടെ സാഹിത്യത്തിലും ആലേഖ്യവിദ്യയിലും പ്രസിദ്ധമായ ഒരു പ്രസ്ഥാനവിശേഷത്തിന്റെ നാമധേയമാണിത്. ഇതിനേക്കുറിച്ചു ചിന്തിച്ചിട്ടില്ലാത്ത സഹൃദയന്മാർക്കു, നാമശ്രവണത്തിലുണ്ടായേക്കാവുന്ന വൈമുഖ്യം കാര്യഗ്രഹണത്തോടു കൂടി ശമിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. എന്നാൽ കാര്യം ഗ്രഹിപ്പിക്കുവാൻ തുടങ്ങുന്നതിനുമുമ്പ് ‘ഇംപ്രഷണിസം’ എന്ന പേരിന്റെ ആഗമം സൂചിപ്പിക്കുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കുമല്ലോ.

1874-ൽ ഫ്രാൻസിൽ നാഡർചിത്രശാലയിൽ എഡ്വർഡ് മാനേ (Manet) എന്ന പ്രസിദ്ധചിത്രകാരന്റെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഘത്തിൽപ്പെട്ടവരുടേയും ചിത്രങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. മാനേയുടെ ചിത്രത്തിന്റെ വിഷയം ‘കടലിലെ സൂര്യോദയം’മായിരുന്നു. എന്നാൽ അതിനു ചിത്രനാമസൂചിയിൽ കൊടുത്തിരുന്ന പേര് ‘Une Impression’ എന്നായിരുന്നു. സൂര്യോദയത്തിന്റെ ഒരു ചിത്രം ഒറ്റനോട്ടത്തിൽ പ്രേക്ഷകന്റെ ഹൃദയത്തിൽ മുദ്രിതമാക്കുവാൻ (Impress) സമർത്ഥമായമട്ടിലായിരുന്നുവത്രേ അതിന്റെ വിലേഖനം. മാനേയുടെ കൂട്ടുകാരുടെ തത്സമുദയങ്ങളായ ചിത്രങ്ങൾക്കും ഇതുപോലെ വിചിത്രങ്ങളായ പേരുകളാണു നൽകപ്പെട്ടിരുന്നത്. തന്നിമിത്തം പ്രേക്ഷകന്മാരുടെകൂട്ടത്തിൽ അവിടെ സന്നിഹിതനായിരുന്ന ഫ്രഞ്ചുസാഹിത്യവിമർശകൻ മോൺഷ്യർ യുളേ ക്ലാറെറി ആ പ്രദർശനത്തിനു ‘ഇംപ്രഷണിസം’റുകാരുടെ പ്രദർശനം എന്നു നാമകരണം ചെയ്തു. ഈ പേര് അപ്പോൾത്തന്നെ പത്രലേഖകന്മാരുടെ കൈയിൽ കിട്ടി. അവർ അതു പ്രചരിപ്പിക്കുകയും, അതിന്റെ ഔചിത്യംനിമിത്തം ചിത്രകാരന്മാർതന്നെ അതു സ്വീകരിക്കുകയുണ്ടായെ. ഇങ്ങനെയാണു് ഈ നാമധേയം ലബ്ധപ്രതിഷ്ഠമായതു്.

ഇനി ഈ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സ്വഭാവമെന്തെന്നു വിശദമാക്കാം. പ്രായേണ സമകാലി

കസംഭവങ്ങൾ ചിത്രങ്ങൾക്കു വിഷയമാക്കിയിരുന്ന ‘റിയലിസം’ത്തിന്റെ സന്താനംതന്നെയാണു് ഇംപ്രഷണിസം. എന്നാൽ ഇതിന്റെ പുതുമ വിലേഖനീയവസ്തുവിലല്ല, വിലേഖനരീതിയിലാണു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. ഈ രീതിയ്ക്കുതന്നെ രണ്ടു വശങ്ങളുണ്ടു്: രൂപസംബദ്ധമെന്നും, വസ്തുസംബദ്ധമെന്നും. ഇവയിൽ രൂപസംബദ്ധമായ ഇംപ്രഷണിസത്തിന്റെ തത്ത്വം മാത്രമാണിവിടെ വിവരിക്കുവാൻപോകുന്നത്. ഇംപ്രഷണിസംറുകാർ വാദിക്കുന്നതിങ്ങനെയാണു്: ഒരു ചിത്രത്തിന്റെ സകല വിസ്താരം ശങ്ങളും ഒരേസമയത്തു് ഒറ്റനോട്ടത്തിൽ കാണുവാൻ മാനുഷചക്ഷുസ്സിനു ശക്തിയില്ല. ഓരോ അംശത്തിന്റെയും പൂർണ്ണരൂപം കാണുവാൻ കണ്ണിനെ ക്രമേണ ഓരോസ്ഥാനത്തുനിന്നുമിളക്കി മറ്റൊരോസ്ഥാനിൽ നിക്ഷേപിച്ചെങ്കിൽമാത്രമേ അതു സാധിക്കുകയുള്ളു. തന്നിമിത്തം ഒരു ചിത്രത്തിന്റെ സകല ഭാഗങ്ങളും സമഗ്രമായി ദർശിക്കുവാൻ അവിച്ഛിന്നമായും പരമ്പരിതമായുമുള്ള വീക്ഷണം വേണ്ടിവരുന്നു. രശ്മിണിയെക്കണ്ട രാജാക്കന്മാരുടെ സമുഷ്ണങ്ങളായ ലോചനങ്ങൾ

‘മുററും താൻ ചെന്നുള്ളൊരുഗത്തെക്കൈവിട്ടു മറെറാനിൽ ചെല്ലുവാൻ വല്ലിലപ്പോൾ’

എന്നു കവി പരിഹസിക്കുന്നതിൽ ഹാസ്യം മാത്രമല്ല, മനുഷ്യന്റെ മാനസികവും ചാക്ഷുഷവുമായ ദുർബ്ബല്യവും ദൃഷ്ടവുമാണു്. ഈ ന്യൂനതയെ രൂപസംബദ്ധമായ ഇംപ്രഷണിസം പരിഹരിക്കുന്നു. ചിത്രത്തിലെ വസ്തുവിശാലമായും, പ്രത്യേകാംശങ്ങളിൽ പ്രേക്ഷകന്റെ ദൃഷ്ടി തറഞ്ഞുപോകുന്നതിനിടയാക്കാതെ ഒറ്റനോട്ടത്തിൽ അയാൾക്കു വസ്തുസ്വരൂപം ഗ്രഹിക്കത്തക്കവിധത്തിലും, ലേഖനംചെയ്തിരിക്കേണ്ടതാണെന്നാണു്. അവരുടെ സിദ്ധാന്തം. മുൻപറഞ്ഞ പരമ്പരിതദർശനം (consecutive vision) എന്നതിനു വിപരീതമായി, ഈ രീതിക്കു്—അതായതു് ഇങ്ങനെ തൽക്ഷണംതന്നെ പരപ്പിൽകാണുന്ന

സമ്പ്രദായത്തിന് — തൽക്ഷണികദർശനം (Instantaneous vision) എന്നു പേർ പറയാം. കലാവിദ്യയിൽ ഇതൊരു പുതിയ കണ്ടുപിടുത്തമെന്നു മല്ല. പ്രാചീനകലാവിദഗ്ദ്ധന്മാർ, വിശിഷ്ട വെലാസ്കോ, ഈ രീതി പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ചിത്രങ്ങളിൽ അനവധി വിസ്താരംശങ്ങൾ നിരത്തിവയ്ക്കുന്ന പഴയ രീതി കണ്ടു സഹൃദയന്മാർ മുഷിഞ്ഞുവശായ ഒരു ഘട്ടത്തിൽ വിസ്മയം എന്ന കലാകശലൻ ഈ സമ്പ്രദായം പ്രചരിപ്പിച്ചപ്പോൾ ഇംഗ്ലൻഡിലാകെ വലിയൊരു കോളിളക്കമുണ്ടായി. വസ്തുവിന്റെ സകലാംശങ്ങളും വിസ്തരിച്ചുകാണിക്കാത്ത ചിത്രങ്ങളെ പഴയ ഗണത്തിൽപ്പെട്ട വിമർശകന്മാർ 'അസമാപ്തങ്ങൾ' (unfinished) എന്നു പറഞ്ഞു അവമേളിക്കുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ഹാംലറിലെ നായികയായ ഫെലിയ അരുവിയിൽവിണ് മുങ്ങിമരിക്കുന്ന ചിത്രം മില്ലിയാ (Millias) എന്ന ചിത്രകാരൻ ലേഖനംചെയ്തിട്ടുള്ളതും, അതേ വിഷയംതന്നെ ടെലക്രോ (Delacroix) ചിത്രണംചെയ്തിട്ടുള്ളതും മുൻപറഞ്ഞ രണ്ടു പ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്കും യഥാക്രമം ഉദാഹരണങ്ങളാണെന്നു പറയാം. ആദ്യത്തേതിൽ പ്രകൃതിയും അതിലേ സുന്ദരാംശങ്ങളും സവിസ്തരമായും താദാത്മ്യത്തോടുകൂടിയും ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ആ പ്രകൃതിവിഭവങ്ങൾ നമ്മുടെ ശ്രദ്ധയെ ഫെലിയയിൽനിന്നും അകറ്റിക്കളയുന്നു. രണ്ടാമത്തേതായ, ടെലക്രോവിന്റെ ചിത്രമാകട്ടെ, ഒറ്റനോട്ടത്തിൽ ഫെലിയയെ നമ്മുടെ ദൃഷ്ടിപഥത്തിൽ കൊണ്ടുവരുന്നു. പ്രകൃതിയുടെ കഥ അവിടെ നാം സ്മരിക്കുന്നേയില്ല. ഫെലിയയുടെ വീഴ്ചയാണെന്നു മതമായി നമ്മുടെ മനസ്സിൽ മുദ്രിതമായിത്തീരുന്നത്. തന്നിമിത്തം രണ്ടാമത്തേതു ഇംപ്രഷണിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിൽപ്പെട്ട ഒരു ചിത്രമാണെന്നു നിസ്സംശയം പറയാം.

കലാപ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്കെല്ലാം സാഹിത്യത്തോടു വളരെ ബന്ധമുള്ളതിനാൽ ഇംപ്രഷണിസത്തിന്റെ സ്വഭാവം ഉപരി വിശദീകരിക്കുവാൻ മലയാളസാഹിത്യത്തിൽനിന്നു സപ്തം ഉദാഹരിച്ചുകൊള്ളുന്നു. കോപപ്രകടനം മൂന്നു മഹാകവികൾ മൂന്നു ഘട്ടങ്ങളിൽ വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ളതു പ്രകൃതത്തിൽ താരതമ്യം അർഹിക്കുന്നു. ആദ്യം വിസ്തരപ്രിയനായ കഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ വർണ്ണനമെടുക്കാം. ഗൃഹനായകനായ ഭടൻ വിശന്നുവലഞ്ഞു വീട്ടിലേക്കുവരുമ്പോൾ അവിടെ

കായക്കുഞ്ഞിൻകരിയിട്ടില്ല
ആയതു കേട്ടുകലമ്പിച്ചെന്നവ-
നായുധമുടനേ കാട്ടിലെറിഞ്ഞു;
ചുട്ടതിളയ്ക്കും വെള്ളമശേഷം
കട്ടികൾതന്നുടെ തലയിലൊഴിച്ചു;
കെട്ടിയപെണ്ണിനെ മടികൂടാതെ
കിട്ടിയവടികൊണ്ടൊന്നു പിടിച്ചു;
ഉരുളികൾ കിണ്ടികളൊക്കെയുടച്ചു;
ഉരലുവലിച്ചു കിണറ്റിൽമറിച്ചു;
ചിരവയെടുത്തമ തീയിലെരിച്ചു;
അരകല്ലുക്കു കളത്തിലെറിഞ്ഞു
അതുകൊണ്ടരിശം തീരാത്തവ-
നപ്പുരയുടെചുറ്റും പാഞ്ഞുനടന്നു.

ഇവിടെ വർണ്ണനത്തിന്റെ പരപ്പുതൂലം നമ്മുടെ ശ്രദ്ധ കോപിപ്പുനായ ഗൃഹനായകനിൽനിന്നു ഇടയ്ക്കിടക്കു മാറി, അയാളുടെ കോപത്തിന്റെ രചി അനുഭവിക്കുന്ന കട്ടികൾ, ഭാഗ്യം, ഉരുളി, ഉരൽ, ചിരവ, അരകല്ല് മുതലായ ചേതനാചേതനങ്ങളുടെമേൽ പതിയുന്നു. ഇതിൽനിന്നു ഭിന്നമായി മഹാകവി വള്ളത്തോളിന്റെ 'ശിഷ്യനും മകനും' എന്ന കൃതിയിൽ കോപപ്രകടനത്തിന്റെ ഒരു രംഗം വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നത് ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാം. പാശ്ചാത്യപരമേശ്വരന്മാർ കൈലാസത്തിൽ വിഹരിക്കുന്നു. ആരും അവിടെ കടന്നുചെന്നു അവർക്കു വിശ്രമഭംഗംവരുത്താതിരിക്കാൻ പുത്രനായ ഗണപതിയെ കാവൽനിർത്തിട്ടുണ്ട്. ഈ സന്ദർഭത്തിലാണു പരമേശ്വരശിഷ്യനായ പരശുരാമന്റെ ഗുരുസന്ദർശനത്തിനായുള്ള പുറപ്പാട്. അകത്തേക്കു കടക്കാൻ വെമ്പുന്ന പരശുരാമനെ ഗണപതി തടയുന്നു. 'പോകട്ടെ ഞാൻ, വിട്ടു!' എന്നു ഭാഗ്യവൻ. 'വിടിച്ചു, കടന്നുകൂടാ!' എന്നു ഗണപതി. 'ഛേ! വക്രവൃത്തി തുടരുന്നതു രാമനോടോ?' എന്ന് ഉദ്ധതനായ പരശുരാമൻ. 'ഏവംപറഞ്ഞു മുറകി ഭീമജഭേവർ തമ്മിൽ ഭാവംപകർന്നു പിടിയുവലിയുതുടങ്ങിയതിനിടയ്ക്കു' ഗണേശൻ തുമ്പിക്കരംകൊണ്ടു പരശുരാമന്റെ കാലിൽ പിടികൂടി അദ്ദേഹത്തെ വട്ടംകറക്കിത്തുടങ്ങി. അതിഭീർഘവിഗ്രഹനായ ഭാർഗ്ഗവരാമൻ ചക്രവാളപരിധിയെ അതിക്രമിച്ചു കറങ്ങിത്തുടങ്ങി. എന്നാൽ തക്കം നോക്കി രാമനു മഴുകൊണ്ടു 'ആഞ്ഞൊരുവെട്ടു! ഗണപതിയുടെ കൊമ്പുമുറിഞ്ഞു താഴെവീണപ്പോൾ 'ബ്രഹ്മാണ്യമൊട്ടുക്കൊരു ഞെട്ടൽത്തെട്ടി'. ഈ ശബ്ദംകേട്ടു പരിഭ്രമിച്ചു രണ്ടുഗത്തേ

ക്കുവന്ന പാവതി കണ്ടതു മകൻ പരിക്കേറ്റു ചോരയൊഴുക്കി കിടക്കുന്ന കാഴ്ചയാണ്. ഇവിടെ കവി പാവതിയുടെ കോപം ഒരു പൊടിക്കൈകൊണ്ടു ഭംഗിയായി പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു. പാവതിക്കു കോപം പരത്തുരാമനോടല്ല, പ്രത്യുത ആ ശിഷ്യൻ അതിസ്വാതന്ത്ര്യം അനുവദിച്ചുകൊടുത്ത തന്റെ ഭർത്താവിനോടാണ്:

ഉടൻ മഹാദേവിയിടത്തുകയ്യാ-
ലഴഞ്ഞ വാർപ്പുകഴലൊന്നൊതുക്കി
ജപലിച്ചു കൺകൊണ്ടൊരു നോക്കനോക്കി-
പ്പാഗ്ഗസ്ഥനാകും പതിയോടൂരച്ചു.

“കിട്ടിലയോ ഭക്ഷണ വേണ്ടുവോളം
വിശിഷ്ടനാം ശിഷ്യനിൽ നിന്നിദാനീം...”

ഇതാദി.

ഇവിടെ ദേവിയുടെ ‘ജപലിച്ചു കൺകൊണ്ടുള്ള നോട്ടം’ അവരുടെ കോപത്തെ സമഗ്രമായി പ്രകാശിപ്പിക്കുമാറു് ആ രണ്ടു് ഗം മുഴുവൻ പരന്നുകിടക്കുന്നു. കോപത്തിന്റെ ഇതരാരോപങ്ങളായ പുറികംചുളിക്കൽ, അധാരംവിറയ്ക്കൽ കണ്ണിനറ്റംകലങ്ങൽ ഇവയൊന്നും കവി വിസ്മരിച്ചു വണ്ണിക്കുന്നില്ല. ദേവിയെ തുളിച്ചുടിക്കുന്നില്ല. ‘ആ ജപലിച്ചു കൺകൊണ്ടുള്ള നോട്ടം’ ഒന്നുമാത്രം, ഒരിമ്പ്രഷണിസ്സു് ചിത്രം ഭൂവത്തിയായ പ്രേക്ഷകനിലെന്നപോലെ, വായനക്കാരനിൽ തൽക്ഷണാനുഭവമുണ്ടാക്കുവാൻ ധാരാളം പര്യാപ്തമാണ്.

ചിത്രമെഴുത്തിലെ പ്രസ്ഥാനവിശേഷങ്ങളെ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ ഇണക്കിക്കാണിക്കുവാൻ ആദ്യമായി പറപ്പെടുന്ന ഒരുവന്റെ പ്രയാസമേറിയ ചുമതലയാണ്. ഉചിതങ്ങളായ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ തേടിപ്പിടിച്ചു പ്രകൃതം വിശദീകരിക്കുക. ഭാഷാകാവ്യസാമ്രാജ്യത്തിൽ മഹാകവി ഉള്ളൂർ നിമ്നിച്ചിട്ടുള്ള വിചിത്രവിശാലമായ ചിത്രശാലയിൽ കടന്നു നോക്കിയാൽ ഏതുതരം പ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്കു മാതൃകകൾ കണ്ടെത്താൻ കഴിയും. ആഖ്യാനപരമായ കവനങ്ങളിൽ ഉല്ക്കടഭാവങ്ങൾ അനുവാചകഹൃദയങ്ങളിൽ മുദ്രണംചെയ്യാൻ ചില നാടകീയകൗശലങ്ങൾ ഉള്ളൂരിനുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരിമ്പ്രഷണിസ്സു് ചിത്രം—രോഷാകലനായ രാമശാസ്ട്രിയുടെ ചിത്രം—ഇനി വായനക്കാരുടെ സമക്ഷം പ്രദർശിപ്പിക്കാം, സന്ദർഭം ഇതാണ്:—പേഷപാ രഘുനാഥരായർ കിരീടാവകാശിയായ നാരായണരാവുവിനെ ഗ്രൂഡമായി വധിപ്പിച്ചു സിംഹാസനം കരസ്ഥമാക്കി. മറുവല്ലവന്റേയും തലയിൽ ഈ അപരാധം കെട്ടിപ്പാച്ചു് ലോകസമക്ഷം മയ്യാടക്കാരനാവാനുറച്ച രഘുനാഥരായർ ഈ വധത്തേക്കുറിച്ചുനേപഷണം നടത്താൻ ബഹുജനസമ്മതനും ധർമ്മധീരനുമായ രാമശാസ്ട്രി എന്ന വൃദ്ധന്യായാധിപനെ നയോഗിച്ചു. ഏതാനും ദിവസങ്ങൾകൊണ്ടു് അനേപഷണമെല്ലാം കഴിച്ചു ശാസ്ട്രി രഘുനാഥനും സദസ്യരുമിരുന്ന മണ്ഡപത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. ഉള്ളിലുള്ള സംഭ്രമം ഗാംഭീര്യത്തോടുകൂടെ മറച്ചു് ഭുഷണയുദ്ധരഘുനാഥൻ ശാസ്ട്രിയോടു ചോദിക്കുകയാണ്: “എന്തായി, അനേപഷണത്തിൽ സൂക്ഷ്മമെല്ലാമറിഞ്ഞോ? ആരാണ് ആ ഓമനച്ചാലന്റെ ഘാതകൻ? കാര്യം ശരിക്കറിഞ്ഞെങ്കിൽ പറഞ്ഞാൽമതി. അല്ലെങ്കിൽ മൗനമായിരിക്കും ഭേദം. എന്റെ നില, എന്റെ കലം, കാര്യത്തിന്റെ ഗുരുത്വം, ഭവിഷ്യത്ത് ഇതൊക്കെ ആലോചിച്ചുവേണം അങ്ങു വിധിക്കുവാൻ.”

എന്താണിതിനു ശാസ്ട്രിയുടെ മറുപടി? “സാക്രതമാമമ്മൊഴി കേട്ടു തന്റെ ധർമ്മാസനംവിട്ടെഴുന്നേറ്റു ശാസ്ട്രി അപ്പാപിയിൽച്ചേർന്നു തടക്കിരണ്ടുമാഗ്നേയമാം ഗോളയുഗംകണക്കേ!”

എന്താണിതിനു ശാസ്ട്രിയുടെ മറുപടി?

“സാക്രതമാമമ്മൊഴി കേട്ടു തന്റെ ധർമ്മാസനംവിട്ടെഴുന്നേറ്റു ശാസ്ട്രി അപ്പാപിയിൽച്ചേർന്നു തടക്കിരണ്ടുമാഗ്നേയമാം ഗോളയുഗംകണക്കേ!”

നോക്കുക, ഈ അവസാനത്തെ വരികൾ ധർമ്മികരോഷാവിഷ്ടനായ ആ വൃദ്ധന്റെ ദഹിപ്പിക്കുന്ന നോട്ടം അദ്ദേഹത്തിനഭിമുഖമായിരിക്കുന്ന ആ ചലൻതന്നെയാണ്. കഥാന്റെ ഘാതകനെ വിളിച്ചുപറയുന്നില്ലേ? അതെ, രണ്ടു നിമിഷത്തെ നിശ്ശബ്ദതയ്ക്കുശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തുനിന്നും മേഘഗർജ്ജിതമെന്നപോലെ പൊട്ടിപ്പറപ്പെടുന്ന,

“മഹാപ്രഭോ! കശ്ശലനങ്ങുതന്നെ മത്സപാമിതൻ മാറണമേതുഭൂതൻ!”

എന്ന ധീരവാക്യം തന്നെയാണ് കനൽപ്പൊരിപാറുന്ന ആ കണ്ണുകളിൽ നമുക്കു വായിക്കാവുന്നതു്. ‘ആഗ്നേയമാം ഗോളയുഗംകണക്കേ!’—ഇതുമത്രം കിട്ടിയാൽമതി സന്ദർഭവേ

കേരളോപഹാരം

(വെണ്ണിക്കുളം ഗോപാലക്കുറുപ്പ്)

ആര, ലിഞ്ഞരുകയാൽ നകൻവോ,
കേരളം, സരസനാടകാമൃതം;
ഭ്രമാപരണമാലയമാണൊരാ-
വീരകേരളകവിയുടെ വന്ദനം. ൧

മന്ദിയാന്താഴ്ചകിയിട്ടു പൂമധു-
സ്യന്ദിമംഗളമയുരഭാഷണം;
നന്ദി! വന്ദ്യകവിചക്രവർത്തിയെ-
ബുന്ദിയാക്കിയ മഹാധികാരമേ! ൩

നാളിൽനാളിലഭിവൃദ്ധിയാൻ നീ
കേളിപെറ്റ മൊഴിയായി, കൈരളി!
വേളിതൊട്ടു, മലയാളമേടിനി-
കാളിഭാസകരലാളനങ്ങളാൽ. ൨

ഏതുതുകരമിണങ്ങി ലക്ഷ്മിതൻ
കൈതുകോൽപളകമായ പാണിയിൽ;
ശ്രീതളവുമതിൽ വാണതുലികേ!
ചാതുരിക്കു വിളഭ്രമിയായി നീ. ൭

തുള്ളിനിന്ന തിമിഞ്ഞ മാച്ചുകൊ-
ണ്ടുള്ളിലുജ്വലവെളിച്ചമേറുവാൻ,
പള്ളിവാണി, ലെതിരറ്റ താരമാം
വെള്ളിപോലുദയമാൻ തമ്പുരാൻ. ൩

ദേവി സംസ്തതസരസ്വതീയുടെ
പുവിനത്സവമണച്ചുകൊള്ളുവാൻ
ഈ വിശ്വകവിശിഷ്ടി നൽകിനാൻ
ശ്രീവിശാഖവിജയാഭി ഭൂഷകൾ. ൮

അന്നു പുസ്തകദിത്രയായ് സ്വയം
നിന്നതേങ്ങിയ കുമാരി കൈരളി,
ഇന്നു മുന്നിലഴകറ്റ പുസ്തക-
ക്കുന്നകാൺമു, തിരുമേനികാരണം. ൪

എത്ര നിസ്സപകവിയെന്നിരിക്കിലും
മിത്രമെന്നുകരുതീ മഹാശയൻ;
അത്ര സാഗരവിശാലചിത്തനിൽ-
ക്ഷത്രഗൌരവമൊതുങ്ങിനിന്നതേ. ൯

വാരിവറിയ സരസ്സിനുംബുഭം
മാരിപോലെ, മധുരാക്ഷരങ്ങളാൽ
ഭൂരിഭീനത കലൻ കൈരളി-
ക്കാരിവണ്ണമരുളീ വിഭൂതികൾ? ൭

അൻപിയന്നൊരവിട്ടുനന്നന്തായിൽ-
ത്തൻചിറപ്പു ചരിതാർത്ഥമാക്കിനാൻ;
കമ്പിടുന്നു, ശതവർഷപൂർത്തിതൻ
മുഖിലിസ്മരണ കാഴ്ചവെച്ചു ഞാൻ. ൧൦

ദിയായ ഒരു ചിത്രകാരൻ എന്നൊരമൊരു
ഇംപ്രഷണിസ്റ്റ് ചിത്രം രചിക്കുവാൻ. വിശന്നവ
ലയുന്ന ആ പരുക്കൻ പട്ടാളക്കാരന്റെയോ,
മകൻ പരിഷ്കേര കിടക്കുന്നതു കണ്ട പത്രവ
ത്സലയായ മാതാവിന്റെയോ സ്വാർത്ഥജന്യ
മായ കോപത്തിൽനിന്നൊതുയോ, ഭിന്നമാണ്,
അധർമ്മവിദ്വേഷിയായ ഒരു ശമധനന്റെ ധാ
ർമ്മികകോപം! ഗൃഹനായകനായ ഭടന്റെ
രോഷകോലാഹലം നമ്മെ ചിരിപ്പിക്കുന്നു;

ദേവിയുടെ ജ്വലിച്ചുകുടുകൊണ്ടുള്ളനോട്ടം ര
സിപ്പിക്കുന്നു; ശാസ്ത്രിയുടെ ആഗോഷഗോള
സദൃശമായ അക്ഷികൾ വിറപ്പിക്കുന്നു. അപരാ
ധികളിൽ സംഭ്രാന്തിയുളവാക്കുന്ന മമ്ബവേധിക
ളായ ആ നേത്രങ്ങളുടെ ജ്വാലയിൽ രമ്യനാഥ
രായരും അയാളുടെ ഗർഭീയവുമെല്ലാം ഉരു
കിപ്പോയല്ലെങ്കിൽ അതുതമല്ലേ? അല്ലസാമ
ഗ്രികൊണ്ടു് അധികഫലംകാട്ടുന്ന കവിയുടെ
ഇന്ദ്രജാലം!—ഇതാണ് ഇംപ്രഷണിസം.

The Travancore Forward Bank Ltd.,

(ESTABLISHED 1929)

KOTTAYAM.

CAPITAL:

Authorised	....	....	Rs.	25,00,000
Issued, & Subscribed	....	....	Rs.	25,00,000
Paid up	....	....	Rs.	15,00,000
Reserves	....	....	Rs.	2,36,000
Total Resources (June 30th, 1946)	....	....	Rs.	2,20,00,000

HEAD OFFICE: KOTTAYAM, TRAVANCORE.

BRANCHES:

Adoor	Kayamkulam	Munnar	Palghat
Alleppey	Kothamangalam	Mundakayam	Quilon
Alwaye	Kottayam	Muvattupuzba	Shertallai
Calicut	K. K. Road (Kottayam)	Nagercoil	Shenkottai
Cochin	Kozhencherry	Ootacamund	Thiruvalla
Chalai	Kottarakara	Palai	Thirupur
Changanacherry	Madras	Parur	Thodupuzha
Chengannur	Marthandam	Perumbavoor	Trichur
Chirayinkil	Mavelikara	Punalur	Trivandrum
Coimbatore	Madura	Ponkunnam	Vaikom
Ernakulam			

PAY OFFICES:

Aiyroor	Kumbanad	Mallappally	Pattom (Trivandrum)
Colachel	Kuthiathode	Nedumangad	S. Paravoor
Edappally	Kundara	Nedunganda	Vadaserry
Karunagappally			

BOARD OF DIRECTORS:

K. K. Thomas, B. A. B. L., Retd. Dist. & Sessions Judge, Kottayam.
 K. V. Chidambara Iyer, Banker & Landlord, Vaikom.
 A. V. George, Ancheril House, Kottayam.
 Dewan Bahadur Dr. V. Varughese, "Pearl Moore", Thiruvalla.
 K. A. Paulose, Retd. High Court Judge, Chembukave, Trichur.
 M. C. Mathew, Kottayam. (*Managing Director*).
 C. M. Cherian, M. A., Kottayam. (*Secretary*)

ALL KINDS OF BANKING BUSINESS TRANSACTED.

STATEMENT OF PROGRESS

Year	Capital paid up	Reserves	Deposits	Cash Balance	Investments	Dividend	Total Resources
1930	26,750	1,300	33,069	10,126	Nil	15%	67,205
1933	35,750	2,800	48,652	2,849	Nil	15%	91,572
1936	41,950	8,500	1,51,316	41,056	28,866	10%	2,07,173
1939	54,910	11,500	3,97,112	88,094	76,085	10%	5,15,39,834
1942	61,561	31,500	15,87,900	7,51,274	142,414	10%	17,87,028
1943	1,50,000	45,000	31,72,010	14,99,384	339,194	10%	37,25,200
1944	5,00,000	62,500	71,84,897	28,58,183	1,823,206	10%	86,54,672
1945	5,00,000	86,000	1,28,88,860	44,53,488	3,013,984	10%	1,54,35,680
1946	15,00,000	2,36,000	1,47,39,776	40,34,542	5,915,983	10%	2,20,08,628
(June 30th)							

കേരളവത്സര ശതവത്സരാഘോഷം

(പി. വി. ഉണ്ണുവാരീയർ)

കേരളവത്സരം, സി. എസ്. ഐ. വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ജനിച്ചത് 1020-ാംമാണ്ടു് കുംഭം 10-ാംനൂ-ആയിരുന്നു; 1090 കന്നി 6-ാംനൂ-ദിവംഗതനാകയുംചെയ്തു. അന്നുമുതൽക്കു കഴിഞ്ഞ 30 സംവത്സരത്തിനകം, പ്രസ്തുത മഹാപുരുഷന്റെ സ്മാരകമായി ഒരു വാഷികാഘോഷരൂപം നടത്തിയതായി അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ ആ മഹാൻ ജനിച്ചു് 100 സംവത്സരം തികയുന്ന ഈ അവസരത്തിലേക്കിലും, പ്രസ്തുതചരിത്രനായകന്റെ സ്മാരകമായി ഒരു ശതവത്സരാഘോഷം നടത്തുവാൻ നമ്മുടെ നാട്ടുകാർക്കു തോന്നിയതും, അതിന്നു പലദിക്കിലും പലരൂപത്തിലും ചില ഏല്പാടുകൾ ചെയ്തിട്ടുള്ളതും, ഏറ്റവും ഉചിതമായിട്ടുണ്ടെന്നു്. ആദ്യത്തെ പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

ഓരോ മഹാത്മാരുടെ പാണ്ഡനസ്തരണയുടെ പ്രേരണയാലാണല്ലോ നാം ജന്മദിനാഘോഷവും മറ്റും നടത്തുന്നത്. മഹത്വത്തിന്റെ മാനദണ്ഡം ഒരേകണക്കിലല്ല. ചിലർ ജനനാൽതന്നെ മഹാത്മാരായി ഗണിക്കപ്പെടുന്നു. അവരുടെ മഹത്വം അവരുടെ കാലത്തോടുകൂടി കഴികയുംചെയ്യും. ചിലർക്കു ഭാഗ്യവശാൽ

മഹത്വം ഭാഗമായി കിട്ടുന്നു; അല്ലെങ്കിൽ മഹത്വം അവരുടെമേൽ ചിലർ വെച്ചുകെട്ടുന്നു. ഇതും ക്ഷണഭംഗമാണു്. ചിലർ ലോകോപകാരപ്രദമായ കർമ്മംകൊണ്ടു മഹത്വം സ്വാഭാദികുന്നു. ഇതു് ശ്ലാഘയും സ്ഥിരവുമാണു്. ജന്മംകൊണ്ടും പിന്നെ ഉൽകൃഷ്ടങ്ങളായ അനേകം കർമ്മങ്ങൾകൊണ്ടും മഹത്വം സമ്പാദിക്കുന്ന അപൂർവ്വചില മഹാപുരുഷന്മാരുണ്ടു്. ആ മഹത്വം സുസ്ഥിരവും സ്വന്തം ശ്ലാഘ്യതമവുമാണെന്നു് ആരും സമ്മതിക്കാതെ കഴിയില്ല. എന്നാൽ അത്തരത്തിലുള്ള മഹത്വംസ്വീലിച്ച ഒരു വിശിഷ്ടപുരുഷനായിരുന്നു കേരളവത്സര വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻതിരുമേനിയെന്നു് കുറച്ചെങ്കിലും വിശദമാക്കുവാനാണു് ഈ ഉപന്യാസം കൊണ്ടു് ഉദ്ദേശിക്കുന്നതു്.

ഇപ്പോളുള്ള പരപ്പനങ്ങൾക്കു തീവണ്ടിയോ പിസ്തോ പരിസരങ്ങളും മറ്റും ഉൾപ്പെട്ടതായിരുന്നു പണ്ടത്തെ പരപ്പനാട്ടുരാജ്യം. ആ രാജ്യം വാണിരുന്ന രാജവംശം 964-ലെ ചേലക്കുലാ പത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ തിരുവിതാംകൂറിൽ ചെന്നു് അഭയംപ്രാപിച്ചു. ധർമ്മരാജാവു് എന്നപേരിൽ പ്രഖ്യാതനായ അന്നത്തെ തിരുവിതാംകൂർമഹാരാജാവു് ഈ രാജകുടും

നന്യാരുടെ നൂറു തുളുക്കുമ്പകൾ

പിഴകൾ തിരുത്തി പത്തിതിരിച്ചു് അച്ചിച്ചു് ബലമായി ബയൻറുചെയ്തു്.

വില രൂപം 4.

മാനേജർ, ശ്രീരാമവിലാസം പ്രസ്സ്, കൊല്ലം.

ബത്തിന് തന്റെ രാജ്യത്ത് അഭയംകൊടുത്തു എന്നുമാത്രമല്ല, അവർക്ക് ചങ്ങനാശേരിയിലുള്ള നീരാഴിക്കൊട്ടാരം താമസിക്കുവാൻ ഏല്പിച്ചുകൊടുക്കുകയും, ചിലവിന്നുവേണ്ട വകകൾ കല്പിച്ചുനവദിക്കുകയും ചെയ്തു. മൂന്നു പുരുഷന്മാരും അഞ്ചു സ്ത്രീകളുമാണ് അന്ന് ഈ രാജവംശത്തിലുണ്ടായിരുന്നത്. അവരിൽ ഇളയതമ്പുരാട്ടിയുടെ സീമന്തപുത്രനായ രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാനായിരുന്നു തിരുവിതാംകൂറിലെ സാക്ഷാൽ ലക്ഷ്മീരാജ്ഞി തിരുമനസ്സിലെ ഭർത്താവായവൻ ഭാഗ്യം സിദ്ധിച്ചത്. പരപ്പനാട്ടു രാജാക്കന്മാരുടെ ചങ്ങനാശേരിയിലുള്ള കൊട്ടാരത്തിന്നു ലക്ഷ്മീപുരത്തുകൊട്ടാരം എന്ന് പേരിട്ടതെന്ന ഈ രാജ്ഞിയുടെ സ്തോകമായിട്ടത്രെ. ഈ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ മരുമകന്റെ മരുമകനായിരുന്ന രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാനായിരുന്നു നാടുകീഴിയ ശ്രീമൂലം തിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ പിതാവ്. ആ രാജരാജവർമ്മയുടേയും മരുമകനായിരുന്നു ചരിത്രനായകനായ കേരളവർമ്മവലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ. ഇങ്ങനെ ബ്രിട്ടീഷ് മലബാറിൽ രാജതപവും, തിരുവിതാംകൂറിൽ പ്രഭുതപവും, അവിടുത്തെ രാജകുടുംബത്തോടു് അടുത്ത ബന്ധവുമുള്ള കുടുംബത്തിൽ ജനിച്ച പുരുഷനു ജനനംകൊണ്ടുതന്നെ മഹത്വമുണ്ടെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

പൂർത്തിയാക്കിയ ഭേദി അംബത്തമ്പുരാട്ടിയുടേയും തളിപ്പറമ്പത്തു മുല്ലപ്പള്ളി നമ്പൂതിരിയുടേയും ദിവിയസന്താനമായിരുന്നു കേരളവർമ്മ. പ്രഥമസന്താനമായിരുന്നത് അഭിനവവാഗ്ഭടനെന്നു പ്രസിദ്ധനായിരുന്ന രാജരാജവർമ്മ മൂത്തകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമേനിയായിരുന്നു. മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ സൗശീല്യ സൗഭാഗ്യാഭിഗുണങ്ങൾ അവരുടെ സന്താനങ്ങളിൽ തികച്ചും സംക്രമിച്ചിരുന്നു. വിദൂഷിയായ അമ്മത്തമ്പുരാട്ടി രാമായണം, ഭാരതം മുതലായ പുരാണങ്ങളിലെ വീരചരിതങ്ങൾ കഥയായി പറഞ്ഞുകൊടുത്തിരുന്നത് മൂന്നുനാലു വയസ്സുപ്രായത്തിൽ ഈ ഉണ്ണി ശ്രദ്ധവെച്ചു കേൾക്കുകയും, അവരെ അനുകരിക്കുവാനുള്ള ഉത്സാഹം പ്രകടിപ്പിക്കുകയും പതിവായിരുന്നുവത്രെ.

യഥാകാലം കലശലായിരുന്ന അടുക്കൽ അക്ഷരാഭ്യാസം ആരംഭിച്ച ഈ ബാലൻ വെ

തുവയസ്സുവരെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുക്കൽതന്നെ പഠിച്ചു. അതിന്നിടയിൽതന്നെ ലഘുതയായും മാലവു നൈഷധവും പഠിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. തന്റെ മരുമകന്റെ ബുദ്ധിശക്തി മനസ്സിലാക്കിയിരുന്ന അമ്മാമനായ രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ ഈ ബാലനെ തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകയും അവിടെവെച്ചു താൻതന്നെ നിഷ്കഷിച്ചുപഠിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തതാണിത്. ചതുർത്ഥാസ്ത്രപാണ്ഡിത്യവും, സംഗീതത്തിൽ നല്ല പരിജ്ഞാനവും, ഇംഗ്ലീഷിൽ സാമാന്യം പരിചയവുമുണ്ടായിരുന്ന ആ അമ്മാമന്റെകീഴിൽ കേരളവർമ്മ കിരാതാജ്ജനീയംകാവ്യവും, അനേകം നാടകങ്ങളും, അനവധിചമ്പുക്കളും, കവലയാനന്ദം, ചിത്രമീമാംസ മുതലായ അലങ്കാരഗ്രന്ഥങ്ങളും, സിദ്ധാന്തകൗമുദി, പ്രൗഢമനോരമ എന്നീ വ്യാകരണഗ്രന്ഥങ്ങളുംമറ്റും നല്ലവണ്ണം പഠിച്ചു. ഇതോടുകൂടി കുറെയ്ക്കു ഇംഗ്ലീഷ് പഠിച്ചതുകൂടാതെ കൊട്ടാരവൈദ്യനായ പാച്ചുമൂത്തതിന്റെ അടുക്കൽ അഷ്ടാംഗഹൃദയവും അഭ്യസിച്ചു. ൧൦൩൪-ൽ മാതുലൻ മരിക്കുമ്പോൾ പതിന്നാലുവയസ്സുമാത്രം പ്രായമായിരുന്ന പ്രസ്തുതചരിത്രനായകൻ ഈ ചുരുങ്ങിയ കാലത്തിനിടയ്ക്കുതന്നെ മഹാപണ്ഡിതൻ എന്ന പേരു സമ്പാദിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു.

ഈ സംവത്സരത്തിൽതന്നെയാണ് കേരളവർമ്മയുടെ ഉപനയനവും വിവാഹവും നടന്നത്. ലക്ഷ്മീരാജ്ഞി എന്ന പേരിൽ സുപ്രസിദ്ധയായിരുന്ന ആററിക്കൽ മൂത്തതമ്പുരാന്റെ പള്ളിക്കെട്ടിന്നു കാലമായതിനാൽ അവിടേക്കു നരൂപനായ വരൻ ചരിത്രനായകൻതന്നെയാണെന്നു സർവ്വസമ്മതമായിരുന്നു. പള്ളിക്കെട്ടിന്നു ദിവസം നിശ്ചയിച്ചതു പെട്ടെന്നാകയാൽ അതിനുമുമ്പുകഴിയേണ്ടതായ ഉപനയനത്തിന്നു സ്വഹൃദമായ ചങ്ങനാശേരിക്കു പോകുവാൻ ഇടയില്ലെന്നുവെച്ചു കിളിമാനൂർ കൊട്ടാരത്തിലേക്കയച്ച് അവിടെവെച്ചാണ് കേരളവർമ്മയുടെ ഉപനയനം നടത്തിച്ചത്. ആവകചടങ്ങെല്ലാം കഴിച്ച് തിരുവനന്തപുരത്തു മടങ്ങിയെത്തിയപ്പോഴേയ്ക്കും ഒരുക്കങ്ങളെല്ലാം പൂർത്തിയായിരുന്നതിനാൽ ൧൦൩൪ മേടം ൧൩-ാംതീയതി സകല രാജകീയാഘോഷങ്ങളോടുകൂടി പള്ളിക്കെട്ടും കഴിച്ചു. ഇതോടുകൂടിയാണ് കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാനായത്. കമനീയമായ രത്നം കാഞ്ചനത്തോടുതന്നെപേറും.

“വധുവരന്മാരിവർതമ്മിലിവിധം
മുദാ ഘടിക്കാതെയിരുന്നവെങ്കിലോ
വൃഥാ ഭവിച്ചേനെ, വിരിഞ്ചനിത്രയും
ശ്രമിച്ചിവക്കേകിന രൂപധോരണി”

ഇങ്ങനെ അന്നു മഹാജനങ്ങൾ ഘോഷി
ച്ചിരുന്നു.

ഇതുപ്രകാരം അതിബാല്യത്തിൽ വിവാ
ഹകർമ്മം നടന്നു എങ്കിലും പ്രകൃതകഥാനായ
കന്റെ വിദ്യാവിഷയകമായ പരിശ്രമങ്ങൾ
ക്കു് ഇതൊരു പ്രതിബന്ധമായിരുന്നില്ല. ജ
ന്മനാ തനിക്കു സിദ്ധിച്ച പ്രഭുത്വം തിരുവി
താംകൂർ രാജവംശത്തിലെ സന്താനത്തു
വായ ഒരു സ്ത്രീരത്നത്തിന്റെ ലഭത്തോടു
കൂടി ഭിഗ്നണീഭൂതമാകയും, രാജപ്രീതിയും
തന്നിമിത്തം സകലരാജകീയസുഖാനുഭവ
ങ്ങളും തനിക്കു സിദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തുവെങ്കി
ലും ഇതെല്ലാം ഉപരിവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നും,
ഇതിലും ഉയർന്ന പദവികൾ സിദ്ധിക്കു
വാനും ഉപയോഗപ്പെടുത്തുകയാണു്, ഈ
മഹാൻ ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്. ഭാഗ്യവശാൽ ഈ
പ്രഭുക്കുമാരന്റെ കൃത്യങ്ങളോരോന്നും സൂക്ഷ്മ
മായി പരിശോധിക്കുവാനും, യഥാകാലം വേ
ണ്ടതുപദേശിക്കുവാനും ഭ്രാന്തവസ്തുലനായ ജ്യേഷ്ഠനും,
പ്രാണപ്രേഷസുഹൃത്തായ വിശാഖം
തിരുനാൾ രാജകുമാരനും, ഗുരുതലുനായ സർ.
ടി. മാധവരായരും ഉണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ
ഇവരിലാരെയും സഹായസഹകരണങ്ങളില്ലാ
തിരുന്നെങ്കിൽകൂടി സ്വകൃത്യത്തിൽനിന്നു സ്വല്പ
മെങ്കിലും വ്യതിചലിക്കാത്തതായിരുന്നു ചരി
ത്രപുരുഷന്റെ പ്രകൃതി. അതുകാണ്ടു് മാത്ര
ലാൽ സമ്പാദിച്ചുകൊടുത്ത വിദ്യാധനം സകല
വിധത്തിലും പരിപൂർണ്ണമാക്കുകതന്നെയാണു്
വിവാഹാനന്തരം ഈ പ്രഭുക്കുമാരൻ ചെയ്തതു്.
ശീനവയുങ്കാർശാസ്ത്രികൾ, സുബ്ബാഭിഷിക്തർ
ഈ രണ്ടു പണ്ഡിതന്മാരുടെ അടുക്കൽനിന്നു
വ്യാകരണത്തിൽ ഉപരിഗ്രന്ഥങ്ങൾ പഠിച്ചു.
പണ്ഡിതർ രാമസ്വാമിശാസ്ത്രികളുടെ അടു
ക്കൽനിന്നു തർക്കശാസ്ത്രവും, ഇലത്തൂർ രാ
മസ്വാമിശാസ്ത്രികളുടെ അടുക്കൽനിന്നു വേ
ദാന്തവും അഭ്യസിച്ചു. ആദ്യം അമ്മാമൻ
വളരെ കുറച്ചേ ഇംഗ്ലീഷ് പഠിപ്പിച്ചിരുന്നുള്ളൂ.
അതിനുശേഷം ചില തമ്പിമാരെരുമിച്ചു് വേ
റിങ്ങു് സാസ്സിന്റെ അടുക്കൽ ഏതാനുംകാലം
ആ ഭാഷ അഭ്യസിച്ചു. വേറെ ചിലപഴയ ഇംഗ്ലീ

ഷുകാരും ഈ പഠിപ്പിനു് അല്പാല്പം സഹായി
ച്ചിട്ടില്ലെന്നില്ല. എങ്കിലും ഇംഗ്ലീഷിൽ അപാ
രമായ പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചതു് അധികവും
സ്വപ്രയത്നം കൊണ്ടുതന്നെയാണു്. അക്കാല
ത്തു റസിഡണ്ടുമാരായി വന്നിരുന്ന സാജുനാ
രോടും, മൈക്കോട്ടു ജഡ്ജിമാർ, ടിവാൻജിമാർ
മുതലായവരോടും ഇംഗ്ലീഷിൽ കത്തെടപാടുകൾ
ചെയ്യാനും, പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട ഇംഗ്ലീഷ് പത്രങ്ങൾ
ക്കു് ലേഖനങ്ങളെഴുതുവാനും, പ്രസംഗങ്ങൾ
ചെയ്യാനും, പ്രസ്തുത ചരിത്രനായകനു പ്രയാസമു
ണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇതിനിടയ്ക്കുതന്നെ തമിഴു്,
തെലുങ്കു്, ഹിന്ദുസ്ഥാനിമുതലായ പരദേശഭാ
ഷകളിലും കഥാനായകൻ അത്യാവശ്യമായി
വേണ്ട പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചു.

ഇങ്ങനെ നിരന്തരമായ മാനസികവ്യാ
ധാമം ചെയ്യുന്നതിനൊപ്പം കായികവ്യാധാമ
ത്തലും പ്രസ്തുതവ്യാധി പരിശ്രമിച്ചുകൊണ്ടി
രുന്നു. ചാട്ടം, മറിച്ചൽ, ഗുസ്തി ഇതിലൊ
ക്കെയും ഇദ്ദേഹം അദപരിയനായിരുന്നു.
അശ്വാഭോജനവിഷയത്തിൽ അന്നു് ഈ
യുവാവിനു് ആരും കിടന്നിരുന്നില്ല. യുവ
സഹജമായ ഭ്രമംകൊണ്ടു് പലതരത്തിലുള്ള
തോക്കുകൾ സമ്പാദിച്ചു വെടിവെയ്ക്കുന്നതിൽ
അതിസമത്ഥനായിത്തീർന്നു. “എന്റെ മുഗ
യാസ്സരണകൾ” എന്നൊരു ലേഖനം ചരിത്രനാ
യകൻതന്നെ പണ്ടു് “ഭാഷാഭാഷിണി”യിൽ
പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നതു വായിക്കുവാനി
ടവന്നിട്ടുള്ളവർക്കു് അവിടയ്ക്കു നായാട്ടിലുണ്ടായി
രുന്ന അഭരുചിയും, വൈദഗ്ദ്ധ്യവും എത്രമാത്ര
മായിരുന്നു എന്നു മനസ്സിലായിരിക്കും. ഇക്കാ
ലത്തു് അധികമാളുകളും വിശ്വസിക്കയില്ലെ
ങ്കിലും മന്ത്രംകൊണ്ടു് മുഗങ്ങളെ വരുത്തി വെടി
വെച്ചുകൊല്ലുവാൻകൂടി ഇവിടേയ്ക്കു വശമായി
രുന്നു എന്നു പറയുന്നതു പരമാത്മമാത്ര
മാണു്.

മേൽവിവരിച്ച പ്രകാരം സകലശാസ്ത്ര
ങ്ങളിലും, അനേകം കലകളിലും പാണ്ഡിത്യം
നേടിയിരുന്നു എങ്കിലും കഥാനായകൻ ആദ്യ
കാലത്തു സംഗീതത്തിൽ അശേഷം ശ്രദ്ധിച്ചിരു
ന്നില്ല. അവിടുന്ന് സകലകലാവല്ലഭനല്ലെന്നു
വാദിക്കുവാൻ ചില രസസാഹസികർക്കു ഇ
തൊരു തരമായിത്തീർന്നു. എന്നാൽ അതിലും
അവടുന്ന് സ്വല്പകാലംകൊണ്ടു പ്രാവീണ്യം
സമ്പാദിച്ചു. വൈണികതിലകമായിരുന്ന ജ്യോ

ജനാണു ആദ്യം ഇതിൽ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചത്. പിന്നെ വെങ്കിടാദിഭാഗവതർ ക്രമമായി അഭ്യസിപ്പിച്ചു. വൈണികാഗ്രേസരനായിരുന്ന കല്യാണകൃഷ്ണഭാഗവതർണ് പൂർത്തിയാക്കിയത്. തിരുമനസ്സിലെ ഇഷ്ടപ്രാണേശ്വരിയായ ആരീഷൽ മുത്തരമ്പുരാൻ തിരുമേനിയും ഇതിലേക്കു വലിയൊരു സഹായമായിരുന്നു. ചരിത്രനായകൻ ശാസ്ത്രങ്ങളും മറ്റും തന്റെ പ്രിയതമയെ പഠിപ്പിച്ചതിനു ഗുരുദക്ഷിണയായി ചെയ്ത തനിക്കുള്ള അപാരമായ സംഗീതശാസ്ത്രജ്ഞാനം ഭർതാവിനു പകർന്നുകൊടുക്കുകയായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ വളരെ ശരിയായിരിക്കും.

ഇതുകൂടാതെ പലതരം രത്നങ്ങൾ, കസവുകൾ ഇവയുടെ ഗുണഭോഷങ്ങൾ അറിയുവാറും കഥാനായകന് അസാമാന്യമായ വൈഭവമുണ്ടായിരുന്നു. സാധാരണക്കാർക്കു കണ്ടാൽ ഒരുപോലെ ഇരിക്കുന്നതായ തങ്കക്കുസവും ചെമ്പുകുസവും ഈ കലാകുശലൻ ഒരൊറ്റനോട്ടത്തിൽ തന്നെ വേർതിരിച്ചറിഞ്ഞിരുന്നതായും, അതുപോലെ രത്നങ്ങളുടെ ഗുണഭോഷവും വിലയും ക്ഷണത്തിൽ മനസ്സിലാക്കി പറഞ്ഞിരുന്നതായും ചില അനുഭവസ്ഥന്മാർതന്നെ ഈ ലേഖകനോടു് ഒരു കാലത്തു പറയുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ഇത്രയും പ്രസ്താവിച്ചതുകൊണ്ടുതന്നെ ചരിത്രനായകൻ യുവാവായപ്പോഴേയ്ക്കും സർവ്വതന്ത്രസ്വതന്ത്രനും സകലകലാവല്ലഭനുമായിട്ടാണ് കമ്മോദ്യുക്തനായതെന്നു സ്പഷ്ടമായല്ലോ.

“ആകാരസദൃശപ്രജ്ഞഃ
പ്രജ്ഞയാ സദുശാഗമഃ
ആഗമൈഃ സദുശാരംഭഃ
പ്രാരംഭസദുശോഭയഃ.”

കാളിദാസമഹാകവിയുടെ ഈ വാക്യം കേരളവർമ്മവലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിനെ സ്തംബസ്ഥിപ്പിടത്തോളം പ്രത്യക്ഷരും പരമാത്മമായിരുന്നു എന്നു ചുരുക്കത്തിലൊന്നു പറഞ്ഞു് ഈ മഹാന്റെ സാഹിത്യപരിശ്രമത്തിലേക്കു കടക്കാം.

ആദ്യകാലങ്ങളിൽ കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമേനി സംസ്കൃതത്തിലാണ് അധികമായി

കവിതകളെഴുതിയിരുന്നത്. തിരുനാരായണസ്വരൂപമാണ് ആദ്യമായി പുസ്തകരൂപത്തിൽ രചിച്ചതെന്നുതോന്നുന്നു. ൧൦൨൩-ൽ ആയ്ലും തിരുനാൾ കലശേഖരപ്പെരുമാളായശേഷം അവിടുത്തെ ഒന്നാമത്തെ ആട്ടത്തിരുനാൾക്കു കാഴ്ചവെക്കാൻ ഒരു രാത്രിയിലെ മൂന്നോനാലോ മണിക്കൂറിനിയ്ക്കു് എഴുതിയതത്രെ ഈ പ്രബന്ധം. അറുപത്തഞ്ചു പദ്യങ്ങളും ഒമ്പതു ഗദ്യങ്ങളും ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പ്രസ്തുതകൃതി സംസ്കൃതഭാഷയിലുള്ള ഏതു ചമ്പുവിനോടും കിടപിടിക്കുന്നതാണ്. കേവലം ഷോഡശവയസ്സനായ ഒരു ബാലന്റെ കൃതിയാണിതെന്നു പറഞ്ഞാൽ ആരാണുളതപ്പെടാത്തതു്. ആയില്യം തിരുനാൾമഹാരാജാവിന്റെയും പിന്നെ വിശാഖംതിരുനാൾമഹാരാജാവിന്റെയും ആജ്ഞകൾ അനുസരിച്ച് ഓരോസന്ദർഭം പ്രമാണിച്ച് അനവധി കവിതകൾ ഈ മഹാൻ നിർമ്മിക്കുകയും, അവരുടെ പ്രീതിബഹുമാനങ്ങൾക്കു പ്രത്യേകം പാത്രീഭവിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്തുത ചരിത്രനായകന്റെ സംസ്കൃതകവനങ്ങളെക്കുറിച്ചു മഹാകവി ഉള്ളൂർ സർവ്വസ്വരം ഒരു പ്രത്യേക ലേഖനം ഈയിടെയിൽ ത്രൈമാസികത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിട്ടുള്ളതിനാൽ ആ ഭാഗം ഇവിടെ ചർച്ചചർച്ചണം ചെയ്യുന്നില്ല. നക്ഷത്രമാല, ഗുരുവായുപരേശസ്തവം, ശൃംഗാരമഞ്ജരിഭാണം, ചിത്രശ്ലോകാവലി, തുലാഭാരശതകം, പാദാരവിന്ദശതകം, വ്യാഖ്യാലയേശശതകം, കംസവധ ചമ്പു, സർവ്വസ്വപീക, ക്ഷമാപണസഹസ്രം, യമപ്രണാമശതകം, വിശാഖവിജയം മഹാകാവ്യം ഈവകയാണ് നൂറു് മഹാപുരുഷന്റെ പ്രധാനസംസ്കൃതകൃതികൾ. ഇവയിൽ പലതും ഓരോകാലത്തു് അച്ചടിച്ചുട്ടുണ്ടെങ്കിലും ചിലതെല്ലാം ഇപ്പോൾ സൂക്ഷ്മമായിട്ടാണിരിക്കുന്നതു്. അതുകൊണ്ടു് മേൽപറഞ്ഞതിൽ ചിലതൊന്നും ഈ ലേഖകനു കാണാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ക്ഷമാപണസഹസ്രം അയച്ചു് ആയില്യം മഹാരാജാവിനു മനസ്സലിയാത്തതിലുള്ള നൈരാശ്യത്താൽ ഉടനടി എഴുതിയതാണ് യമപ്രണാമശതകം. ഈ കൃതിയുടെ സടിപ്പണമായ ഒരുപ്രതി സ്വഹസ്താക്ഷരത്തിലെഴുതിയതു ചരിത്രനായകൻതന്നെ മറ്റാരെയും കാണിക്കുന്നതിന്നുമുമ്പു സർവ്വതന്ത്രസ്വതന്ത്രനായിരുന്ന കൈക്കുളങ്ങര രാമവാര്യക്കയച്ചിരുന്നതു് സംഗതിവശാൽ ഈ ലേഖകന്റെ കൈയെഴുത്തുവന്നുചേർന്നിട്ടുണ്ട്. അതിൽ ആദ്യഭാഗത്തു് ഇങ്ങനെ എഴുതിക്കാണുന്നു:—

ശ്രീ:

ഇയമസ്തൽ കൃതിർമപ്രണാമശതകം ക
സൈചിദപ്യഭിതചരം വിഭോകനേനാനഗ്രാ
ഹ്യമിത പ്രാർത്ഥനാപരസ്തരം യഷ്ടസമീപേ
സമർപ്യതേ.

Kerala Varma,
൧൦൬൭-൧൨-൨൨

വിദ്യ വിനയത്തോടുകൂടിയിരിക്കണമെന്ന
ള്ള അഭിജ്ഞാപനത്തെ ദൃഷ്ടാന്തപ്പെടുത്തുക
യാണല്ലോ ഈ കത്തു ചെയ്യുന്നത്. തിരുമന
സ്സിലെ കവനങ്ങൾ സാമാന്യേന കാജഃപ്രധാൻ
ങ്ങളെങ്കിലും, സന്ദർഭാനുസാരേണ സോനഗുണ
ങ്ങളായ ശബ്ദങ്ങളെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിൽ അ
വിടന്ന് എപ്പോഴും മനസ്സിരുത്തുമാറുണ്ടെന്ന്
രസജ്ഞന്മാർക്കറിയാം. ശയ്യനാശത്തിന്ന് അന്ത
കനോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്ന പ്രസ്തുതകൃതിയിലാകട്ടെ
ഓരോ പദവും എത്രമാത്രം നിഷ്കഷിപ്തിട്ടാണു്
പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന പരിച്ഛേദിക്കുവാൻ പ്ര
യാസം. ഇതിലെ ഓരോശ്ലോകവും കേട്ടാൽ
തന്നെ ഞെട്ടത്തക്കവയാണ്.

“അങ്ഗേശേഷപതസ്യ ഭംഗാകടപടലപിശം
ഗതപ ഭംഗീധൂരീണാം
കാഞ്ചിൽ കാടംബരാഡംബരമരണചണാ-
പാണധുവണ്ണം ച കാഞ്ചിൽ
കാഞ്ചിൽ കാത്യായനീകാമകുക്ബളിതക-
ണ്ണസംകാകോളകാളീം
കാളിന്ദിദ്രാതരാത്ര പ്രകടയപിടകാ-
പാളിമേഷ പ്രണാമഃ.”

ഇത്തരത്തിലാണ് ഇതിലെ സകല ശ്ലോ
കങ്ങളും ബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്.

സാഹിത്യവിഷയത്തിൽ ഈ പറഞ്ഞതെ
ല്ലാം അനിതരസാധാരണങ്ങളും അതുഭൂതാവഹ
ങ്ങളുമാണെങ്കിലും മലയാളികൾ ഈ മഹാനെ
സ്സറിക്കുവാനിടയായതു് ഇദ്ദേഹം ഭാഷാസാഹി
ത്യത്തിനുവേണ്ടി ചെയ്തിട്ടുള്ള മഹത്തായ പോ
ഷണവും സഹായവുമാണു്. സർ. ടി. മാധ
വരായർ തിരുവിതാംകൂറിൽ ഭിവാൻജിയായി
രുന്ന കാലത്തു് അവിടെ മലയാളപള്ളികളുടെ
ഉദ്ദേശ്യത്തുകയും, മലയാളഭാഷ പഠിക്കുവാൻ
ക്കറെ നല്ല പാഠപുസ്തകങ്ങളുണ്ടാക്കുന്നതിന്നു്
ഒരു ബുക്കുകമ്മറ്റി നിശ്ചയിക്കുകയും ചെയ്തതിൽ
ആദ്യം റെംഗമായും പിന്നീടു് അതിന്റെ അദ്ധ്യ

ക്ഷനായും ഇരുന്ന് പ്രസ്തുത ചർച്ചനായകൻ
പ്രവർത്തിച്ചതിന്റെ ഫലമായിട്ടാണു് പരമാ
ർത്ഥത്തിൽ ഇന്നു നമ്മുടെ ഗദ്യശൈലി ഇത്രയും
പുഷ്ടപ്പെട്ടതു്. തിരുമനസ്സുകൊണ്ടുതന്നെ സ്വ
ന്തമായി പല പുസ്തകങ്ങളും എഴുതി ഉണ്ടാക്കുക
യും, മറ്റുചിലരെഴുതിയതു പരിശോധിച്ചു ശരി
പ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടു് ഭാഷയിൽ ഗദ്യ
പുസ്തകങ്ങളുടെ ദാരിദ്ര്യം തീർത്തു അക്കാലത്തു്
അവിടുണെഴുതിയ വിജ്ഞാനമഞ്ജരിയും മറ്റും
ഇന്നും വിദ്യാർത്ഥികൾക്കും വിചാർമാർക്കും വി
ജ്ഞാനപ്രദങ്ങളായിത്തന്നെ പരിലസിക്കുന്നുണ്ട
ല്ലോ. ഇതെല്ലാം വും സംവത്സരങ്ങൾക്കു മുമ്പു
കഴിഞ്ഞ സംഭവങ്ങളാണെന്നുകൂടി നാം മനസ്സിലാ
ക്കണം.

മേൽകാണിച്ചപ്രകാരം കോയിത്തമ്പു
രാൻതിരുമേനി ആധുനികഭാഷാഗദ്യത്തിന്റെ
പിതൃസ്ഥാനത്തിന്നെന്നപോലെ, പദ്യസാഹി
ത്യത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധിക്കും തുല്യാവകാശി
യാണ്. കൊല്ലവർഷം പതിനൊന്നാം നൂറ്റാ
ണ്ടിന്റെ പൂർവാർദ്ധാവസാനത്തിൽപോലും
നമ്മുടെ ഭാഷയിൽ ഒരുരൂപത്തിലുള്ള രൂപക
ങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ൧൦൬൧-ൽ കോയി
ത്തമ്പുരാൻതിരുമേനി ശാകുന്തളം ഭാഷ പ്രസി
ദ്ധപ്പെടുത്തി മലയാളികൾക്കു നാടകത്തിന്റെ
രസം ഇദംപ്രഥമമായി മനസ്സിലാക്കിക്കൊ
ടുത്തു. അതു് ആദ്യമായി പുറത്തുവന്നതു
വിദ്യാവിലാസിനി എന്ന മാസികയിലായി
രുന്നു. അതാണു തിരുമനസ്സിലേക്കു “കേരള
കാളിഭാസൻ” എന്ന ബിരുദം കേരളീയർ
കൊടുക്കുവാനുള്ള കാരണം. ഇതിനുശേഷം
തജ്ജമയായും കല്പിതങ്ങളായും അനേകം നാട
കങ്ങൾ ഭാഷയിലുണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അവ
യെല്ലാം മാർഗ്ഗഭഗിയായതു് ഈ ശാകുന്തള
മാണല്ലോ. ഏറക്കുറെ അടുത്ത കാലത്തായി
ശാകുന്തളത്തിനതന്നെ പല വിവർത്തനങ്ങളും
പുറത്തുവന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും കേരളവർമ്മശാക
ന്തളം ഇന്നും അഗ്രാച്യമായിത്തന്നെ നിലകൊ
ള്ളുന്നു.

സന്ദേശകാവ്യങ്ങളുടെ കാര്യത്തിലും ഇതേ
സ്ഥിതിതന്നെയാണുള്ളതു്. സുമാർ നാല്പ്പത്തി
രണ്ടുപദ്യത്തിന്നുമുമ്പു് “ഉണ്ണുനീലിസന്ദേശം”
എന്ന പഴയ സന്ദേശകാവ്യം കണ്ടുകിട്ടിയെ
ങ്കിലും അതിന്നും മുന്പേയാണല്ലോ തിരുമന
സ്സിലെ “മയൂരസന്ദേശം” പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി

യത്. ഇങ്ങനെ ഭാഷാപട്ടസാഹിത്യത്തിൽ ചില പുതിയ പ്രസ്ഥാനങ്ങളുണ്ടാക്കുകയും, പഴയതു പലതും പരിഷ്കരിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളതും മറ്റും തിരുമനസ്സിലെ മഹൽകൃത്യങ്ങളായിത്തന്നെ മലയാളഭാഷയുള്ളകാലമത്രയും സ്മരിക്കപ്പെടുന്നതാണല്ലോ. ആദ്യകാലത്തു പഴയരീതിക്കനുസരിച്ചു ഫനമുൾഭവം, മത്സ്യവല്ലഭവിജയം, പ്രലംബവധം, ധ്രുവചരിതം പരശുരാമവിജയം മുതലായി ആറോളം ആട്ടക്കഥകൾ കോയിത്തമ്പുരാൻ ഉണ്ടാക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. പിന്നീട് ശാകുന്തളവും മയൂരസന്ദേശവുംക്രടാതെ; അമരകശതകംഭാഷ, അന്യാപദേശംഭാഷ, ശ്രീപത്മനാഭപാദപത്മശതകം, ദൈവയോഗം, സ്തുതിശതകം, അക്ഷബർ (നോവൽ), മഹച്ചരിതസംഗ്രഹം ഇങ്ങനെ പല വിശിഷ്ടകൃതികളും തിരുമനസ്സിലെ വകയായി നമ്മുടെ ഭാഷയ്ക്കു ലഭിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഭാഷാപോഷണവിഷയത്തിൽ സ്വന്തമായി ഇത്രമാത്രമേ കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമേനി പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുള്ളൂ എന്ന് ആരും വിചാരിച്ചുപോകരുത്. പണ്ഡിതസാർവ്വജനമായ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ആടികാലംമുതൽക്കേ വിദ്യാന്മാർക്കും കവികൾക്കും കല്പകവൃക്ഷമായിരുന്നു. ഓരോ വിദ്യാന്മാർക്കും കവികൾക്കും അവിടുത്തെ അടുക്കൽനിന്നു ലഭിച്ചിട്ടുള്ള പാഠത്തോഷികങ്ങളും പ്രോത്സാഹനങ്ങളും എണ്ണിക്കണക്കാക്കാവുന്നതല്ല. അവിടുത്തെ അവസാനകാലംവരെ ഭാഷാഗ്രന്ഥകാരന്മാർ അവിടുത്തെ കാണിക്കാതെ അല്ലെങ്കിൽ അവിടുത്തെ അഭിപ്രായം വാങ്ങിക്കാതെ സ്വന്തംകൃതികൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതു പ്രായേണ ദുർല്ലഭമായിരുന്നു. ഭാഷാപോഷിണിസ്ഥയുടെ സ്ഥിരാലുപ്തനെന്ന നിലയിൽ അതിന്റെ ജീവനാഡിതന്നെ തിരുമേനിയായിരുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തെ ഗ്രന്ഥപ്പുരയുടെ ഭരണകർത്താവിന്റെ നിലയിലിരുന്ന് പല പ്രാചീനഭാഷാഗ്രന്ഥങ്ങളും അവിടുത്തെ മേൽനോട്ടത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

മേൽവിവരിച്ചപ്രകാരം സകല യോഗ്യതകളും തികഞ്ഞ നമ്മുടെ ചരിത്രനായകനെ കേരളീയർമാത്രമല്ല, കലാശാലകളും, ഗവൺമെന്റും വിദേശങ്ങളിലെ പല പരിഷത്തുകളും ബഹുമാനിക്കുവാനുടയായതിൽ അതുതമിഴല്ലൊ. ഫുവുവു-ൽ മദിരാശി സർവ്വകലാശാലക്കാർ അദ്ദേഹത്തെ ഒരു ഫെല്ലോ ആക്കി. ഫുവുവു-ൽ

അവിടേയ്ക്കു എം. ആർ. ഏ. എസ്സ്. എന്ന ബിരുദവും, ഫുവുവു-ൽ എഫ്. ആർ. എച്ച്. എസ്. ബഹുമതിയും സിദ്ധിച്ചു. വിക്ടോറിയ മഹാരാജ്ഞിയിൽനിന്ന് സി. എസ്. ഐ. എന്ന മഹനീയസ്ഥാനവും ലഭിച്ചു. ഇങ്ങനെ ജന്മനാ ലഭിച്ച മഹത്വത്തെ കർമ്മകൊണ്ടു യഥാർത്ഥമാക്കിത്തീർത്ത ഒരു മഹാനായിരുന്നു കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമേനി.

കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെക്കുറിച്ചു പല അതുഭൂതകഥകളും ബാല്യകാലത്തുതന്നെ ഞാൻ കേട്ടിട്ടുള്ളതിൽ രസകരമായ രണ്ടു സംഗതികൾകൂടി ഇവിടെ പ്രസ്താവിച്ച് ഇതുവസാനിപ്പിക്കട്ടെ. ഒരിക്കൽ ബ്രിട്ടീഷ് മലബാറിൽ തിരുവിലപാമലക്കാരനോ മറ്റോ ആയ ഒരു ഭാഗവതർ (പേർ മറന്നുപോയി) തന്റെ യോഗ്യതയെ പ്രദർശിപ്പിക്കുവാൻ തിരുവനന്തപുരത്തു ചെല്ലുകയുണ്ടായി. അതു് ആയില്യം തിരുനാൾ മഹാരാജാവുള്ള കാലത്തായിരുന്നു. ഭാഗവതരുടെ വായ്ക്കാട്ടു വളരെ വശേഷമാണെന്നു രാജസഭയിൽ എല്ലാവരും സമ്മതിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്നു വായ്ക്കാട്ടും കുറവായിരുന്നില്ല. താൻ വലിയ അഭ്യാസിയും, കയ്യൊക്കളിക്കാരനാണെന്നുകൂടി അദ്ദേഹത്തിന്നു ഗർവ്വുണ്ടായിരുന്നു. വിവരം മഹാരാജാവിനെ ധരിപ്പിച്ചപ്പോൾ അടുത്തദിവസം കയ്യൊക്കളി വേണമെന്നു തീർച്ചയാക്കി. അതിന്നു വേണ്ടുന്ന ഏർപ്പാട് ചെയ്തു. ആ ജാനബാഹുവായ ഭാഗവതർ അരങ്ങത്തു വന്നു. കയ്യുളക്കുക്കണ്ടപ്പോൾ പ്രതിമല്ലനായിറങ്ങുവാൻ അവിടെ ഒരാളും ധൈര്യപ്പെട്ടില്ല. മഹാരാജാവ് അടുത്തുനില്ക്കുന്ന കഥാനായകന്റെ നേക്കു ഒന്നു നോക്കി, “ഇദ്ദേഹത്തോടു് നേരിട്ടു ഒരുക്കെ നോക്കുവാൻ ഇവിടെ ആരുമില്ല അല്ലെ?” എന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ “ഞാനെന്നു നോക്കാം” എന്നു പറഞ്ഞു് കോയിത്തമ്പുരാൻ നേരെ അങ്ങുചെന്നു. രണ്ടാളും നേരിട്ടുനിന്നു എതിരാളിയെ തുലനംചെയ്തു പഴുതുനോക്കുന്നതിന്നിടയ്ക്കു വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ ഭാഗവതരുടെ നാഭിക്കുനേരെ ഒന്നു താങ്ങിക്കൊടുത്തു. അടി കിട്ടേണ്ട താമസം അദ്ദേഹം മറഞ്ഞുവീണു. ഇതിൽ മഹാരാജാവും മറ്റു കാണികളും കഥാനായകനെ വളരെ അഭിനന്ദിച്ചു എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. അതിൽ പററിയ ഉളക്കുനിമിത്തം ഭാഗവതർ പിന്നെ ആജീവനാന്തം പണ്ടത്തെപ്പോലെ ശബ്ദം പുറപ്പെട്ടിരുന്നില്ലത്രെ.

ഈ ഭാഗത്ത് തീപ്പെട്ട ഏറാൽപ്പാടതമ്പുരാന്റെ കാലത്ത് കണ്ടുകോണത്തുകാരനോ മറ്റോ ആയ ഒരു മഹാപണ്ഡിതൻ ഒരിക്കൽ ഇവിടെ കോട്ടയ്ക്കൽ കോവിലകത്തുവന്നിരുന്നു. തനിക്കു വിശേഷവിധിയായ ഒരു ദേവീപൂജ അറിയാമെന്നും, പൂജയുടെ അവസാനത്തിൽ ദേവി സ്വയമേവ തന്നിൽ ആവേശിച്ചു് ഏതു വിഷയത്തിൽ ആർ എന്തുചോദിച്ചാലും ഉടനടി സംസ്കൃതത്തിൽ ശ്ലോകരൂപേണ ഉത്തരം പറയുമെന്നും മറ്റും ശാസ്ത്രീകൾ തമ്പുരാനെ ധരിപ്പിച്ചു. അതുപ്രകാരം ഇവിടെ പരീക്ഷിച്ചതിൽ പരക്കെ തൃപ്തിപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഇവിടെനിന്നു പുറപ്പെട്ട വടക്കു തൃപ്പൂണിത്തുറയിലും മറ്റും ഇതേവിദ്യ കാണിച്ചു് ഒട്ടുമിക്ക അദ്ദേഹം തീരുവനന്തപരത്തുചെന്നുചേർന്നു. അതും ആയില്യം തിരുനാളിന്റെ കാലത്തായിരുന്നു. അവിടെയും ശാസ്ത്രീകളുടെ പൂജയ്ക്കും മറ്റും ഏല്പാടുകൾ ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ പൂജ സാധാരണപോലെയാണെന്നല്ല, വിശാലമായ ഒരു സ്ഥലവും, അനവധി സാധനങ്ങളും വേണമെന്നാണ് നിശ്ചയം. അതൊക്കെ തയ്യാറാക്കി പ്രസ്താവപൂജ കാലമായപ്പോഴേയ്ക്കും മഹാരാജാവും പരിവാരങ്ങളും കൂട്ടത്തിൽ നമ്മുടെ ചരിത്രനായകനും ഹാജരായി. സ്വാമികൾക്കു ഭഗവതിയുടെ ആവേശം കയറുകയും ആർക്കു എന്തുവേണമെങ്കിലും ചോദിക്കാമെന്ന് അരുളപ്പാടുണ്ടാകുകയും ചെയ്തു. ഉടനെ ഓരോരുത്തർ ഓരോന്നു ചോദിച്ചുതുടങ്ങി. ഒരാൾ തന്നെ വളരെക്കാലമായി ഉപദ്രവിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു രോഗത്തിന് എന്തു ചികിത്സ ചെയ്യേണമെന്ന് ചോദിച്ചു. വേറെ ഒരാൾ തന്റെ ഗ്രഹപ്പിഴയെപ്പറ്റി അറിയുവാനാവശ്യപ്പെട്ടു. ഇങ്ങനെ പലരും പലചോദ്യങ്ങളും ചോദിച്ചതിനെല്ലാം ശരിയായ ഉത്തരം ശാസ്ത്രീകൾ അല്ല ദേവിതന്നെ. അരുളിച്ചെയ്യുകൊണ്ടിരുന്നു. ആളുകളെല്ലാം അതുളതപരതന്ത്രരായി ശാസ്ത്രീകൾ സരസ്വതിയുടെ അവതാരംതന്നെ എന്നു മകതകളും ഘോഷിച്ചുതുടങ്ങി. ഈ ബഹുളമൊക്കെ കണ്ടുകേട്ടും അവിടെത്തന്നെ നിന്നിരുന്ന കോയിത്തമ്പുരാനുമാത്രം ഒരു ഭാവഭേദവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അതു കണ്ടപ്പോൾ ശാസ്ത്രീകളുടെ പൂജയുടെ വിശേഷവും അതു നിമിത്തം ദേവിയുടെ ആവേശംകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിന്നു സിദ്ധിക്കുന്ന ഭിദ്യജ്ഞാനവും അത്യുത്തമംതന്നെ അല്ലെ? എന്നു മഹാരാജാവുചോ

ദിച്ചു. “കല്പിച്ചതുശരിയാണ്. പക്ഷേ എനിക്കും ഈ വിശേഷപൂജ അറിയാം. അതിന്റെ അവസാനത്തിൽ ദേവിയുടെ ആവേശംകൊണ്ടു് ചോദ്യങ്ങൾക്കെല്ലാം സമാധാനം പറയുവാനും സാധിക്കും എന്നു കോയിത്തമ്പുരാൻ സംശയംകൂടാതെ പറഞ്ഞു. “എന്നാൽ നാളെത്തന്നെ അതൊന്നു കാണണം” എന്നു മഹാരാജാവിന്റെ കല്പനയും കിട്ടി. അതേസ്ഥലത്തുതന്നെ പിറ്റേന്നു കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമേനിയും വിശേഷവിധിയായി പൂജകഴിച്ചു് അതിന്റെ അവസാനത്തിൽ ദേവിയുടെ ആവേശം പൂണ്ട നിലയിൽ ആർക്കു് എന്തുവേണമെങ്കിലും ചോദിക്കാം” എന്നുകല്പിച്ചു. അന്നും രാജാവും പരിവാരങ്ങളും അവിടെ തയ്യാറുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ തലേദിവസത്തേക്കാളധികമായിട്ടു് ആളുകൾ ഓരോ ചോദ്യം ചോദിച്ചു വിഷമിപ്പിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ആർ എന്തുചോദ്യം ചോദിച്ചാലും ഉടനടി സംസ്കൃതശ്ലോകരൂപത്തിൽ ശരിയായ ഉത്തരം കിട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഇങ്ങനെ കുറെകഴിഞ്ഞപ്പോൾ കല്പനപ്രകാരം പൂജ സമാപ്തിവരുത്തുകയും ചെയ്തു. ഇതൊക്കെ എവിടെനിന്നു പഠിച്ചു എന്നു മഹാരാജാവു ചോദിച്ചപ്പോൾ, “വൈദ്യം ജ്യോതിഷം മുതലായ ശാസ്ത്രങ്ങളിലെല്ലാം സാമാന്യമായ ഒരു ജ്ഞാനവും സംസ്കൃതഭാഷയിൽ നിമിഷകവനസാമർത്ഥ്യവും നെഞ്ഞുറപ്പും ഉണ്ടെങ്കിൽ ഇതൊന്നും പ്രത്യേകം പഠിക്കേണ്ടതായിട്ടില്ല” എന്നത്രേ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ വിനീതമായ മറുപടി. ഈ സംഭവങ്ങളെല്ലാം മറവിൽനിന്നു നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്ന ശാസ്ത്രീകൾ തൽക്ഷണം പോയവഴി പിന്നെ ആരും കണ്ടിട്ടില്ല.

ഈ സംഭവം പിന്നെ ഇവിടെക്കേട്ടപ്പോൾ “കോയിപ്പണ്ടാലയെപ്പോലെ ഒരാൾ ഇവിടെയെങ്ങുമില്ലെന്നു തീർച്ചയായി” എന്നത്രേ ഏറാൽപ്പാടതമ്പുരാൻ പ്രസ്താവിച്ചതു്. ഇങ്ങനെ ഓരോ കഥകളെത്തന്നെ നോക്കിയാൽ കേരളവർമ്മവലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെപ്പോലെ ഒരു മഹാപുരുഷൻ അടുത്തകാലത്തൊന്നും കേരളത്തിലുണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു് ആർക്കും ബോധപ്പെടുന്നതാണ്. എന്നാൽ ഇനിയെങ്കിലും ഈ മഹാന്റെ ശതവത്സരാഘോഷംകൊണ്ടുമാത്രം നാം തൃപ്തിപ്പെട്ടിരിക്കാതെ സംവത്സരത്തോറും പ്രസ്തുതമഹാന്റെ സ്മരണയ്ക്കു പ്രത്യേകം ആഘോഷം വേണ്ടതാണെന്നു കൂടി പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ.

വക്രോക്തിയും മയൂരസന്ദേശവും

(മഹോപാധ്യായൻ പി. വി. കൃഷ്ണൻനായർ ബി. ഓ. എൽ.)

കീർവൃത്തിന്റെ ജീവനെന്ത്? ഈ ചോദ്യത്തിന് സംസ്കൃതാലങ്കാരികന്മാരിൽ പലരും സമാധാനം പറയാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്. രീതിയാണ് കാവ്യത്തിന്റെ ജീവനെന്ന് ഒരു കൂട്ടർ. ആത്മസ്ഥാനീയം ധ്വനിയാണെന്നു വേറൊരു പ്രസ്ഥാനക്കാർ. ഇങ്ങനെ ഭിന്നഭിന്നമാണ് ഓരോരുത്തരുടേയും അഭിപ്രായം. രാജാനുകൂൽക്കന്റെ മതപ്രകാരം വക്രോക്തിയാണ് കാവ്യജീവിതം.

വക്രോക്തിക്കു വ്യക്തമായ ഒരു ചരിത്രം തന്നെയുണ്ട്, ഭാമഹന്റെ കാലംതൊട്ട്,

“സൈഷാ സർവ്വൈവ വക്രോക്തി-
രന്യാത്മോ വിഭാവ്യതേ
യന്തോന്ധ്വം കവിനാ കാര്യഃ
കോലങ്കാരേണയാ വിനാ.”

ഇതാണ് വക്രോക്തിയെക്കുറിച്ച് ആ പ്രാചീനാലങ്കാരികന്റെ സിദ്ധാന്തം. വക്രോക്തി ഒരുലങ്കാരമല്ല, ഭാമഹൻ. അലങ്കാരസാമാന്യത്തിന്റെ മൗലികധർമ്മവും തദ്വചനം കാവ്യത്തിന്റെതന്നെ അതിപ്രധാനമായ ഒരു ഘടകവുമാണ് അത്. “വക്രോക്തിയല്ലാതെ ഒരു ലങ്കാരവുമില്ലെന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിഗമനം. വാസ്തവകഥനമാത്രമായ സ്വഭാവോക്തിയെ അലങ്കാരകുടുംബത്തിൽനിന്നു ബഹിഷ്കരിച്ചു രിക്കുന്നു, ആ നിരൂപകപിതാമഹൻ.

ആചാര്യഭണ്ഡി ഭാമഹനെ മീയ്ക്കുവാനും അനുസരിച്ചിട്ടുണ്ട്, വക്രോക്തിയുടെ കാര്യത്തിൽ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മതത്തിൽ, വാങ്മയംതന്നെ രണ്ടുപ്രകാരത്തിലേ സംഭവിക്കൂ; ഒന്നുകിൽ സ്വഭാവോക്തിയായിട്ട് അല്ലെങ്കിൽ വക്രോക്തിയായിട്ട്. സ്വഭാവോക്തിയല്ലാത്തതൊക്കെ വക്രോക്തിയാണ്, ഭണ്ഡിക്കു. സാഹിത്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനംതന്നെ വക്രോ

ക്തിയാണെന്നു വാദിക്കുന്നു, ഭാമഹൻ. സ്വഭാവോക്തിയെക്കൂടി അതിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുവാൻ ഭണ്ഡപ്പെടുന്നു, ഭണ്ഡി. ഇതാണ് ആ പ്രാചീനാചാര്യന്മാർ തമ്മിലുള്ള പ്രധാനവ്യത്യാസം.

ഇതിൽനിന്നു തുലോം വ്യത്യസ്തമായ അർത്ഥത്തിലാണ്, വാമനന്റെ വക്രോക്തി നിർവ്വചനം. “സാദൃശ്യാലക്ഷണാ വക്രോക്തിഃ” ഇതാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലക്ഷണം. സാദൃശ്യനിബന്ധനമായ ലക്ഷണമാണ് വക്രോക്തിയെന്നർത്ഥം. അദ്ദേഹത്തിന് അതൊരു അലങ്കാരവിശേഷമാത്രമാണ്. വക്രോക്തിയുടെ ദീർഘമായ സ്വരൂപത്തെ, ഇപ്രകാരം, വാമനമാക്കാൻ ശ്രമിച്ച ആദ്യത്തെ ആലങ്കാരികൻ വാമനനാണെന്നു തോന്നുന്നു.

ഭാമഹമതപ്രതിഷ്ഠനടത്തിയ തന്ത്രിവര്യനാണ് രാജാനുകൂൽക്കൻ.

“വക്രോക്തിരേവ വൈദശ്യ-
ഭംഗീഭണിതിര്യച്യതേ.”

അദ്ദേഹത്തിന്റെ വക്രോക്തിനിർവ്വചനം ഇതാണ്. പ്രതിഭാശാലിയും വ്യത്പന്നമതിയുമായ ഒരു കവിയുടെ വൈദശ്യവിച്ഛിത്തിയോടുകൂടിയ ഏതൊരു ഭണിതിയും വക്രോക്തിയാണ്, കുന്തകന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ; അതുതന്നെയാണ് കവിതയുടെ ജീവിതവും.

‘വക്രോക്തിജീവിത’ത്തിൽ വക്രോക്തി ആറുപ്രകാരം സംഭവിക്കുമെന്ന് ആചാര്യൻ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. വർണ്ണവിന്യാസവക്രത, പദപൂർവാർവക്രത, പദപരാർവക്രത, വാക്യവക്രത, പ്രകരണവക്രത, പ്രബന്ധവക്രത ഇവയാണ് ആ പ്രഭേദങ്ങൾ.

ശ്രീകേരളവർമ്മവലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ മയൂരസന്ദേശത്തെ അവ

ലംബമാക്കി വക്രോക്തിപ്രകാരങ്ങളെ വിവരിക്കാനാണ്, എന്റെ ശ്രമം. “ലോകോത്തരചമൽകാരകാരിവെച്ചിത്ര്യ”ത്തോടുകൂടി കവിവ്യാപാരം ചെയ്തിട്ടുള്ള ഒരു ദേഹമാണല്ലോ, അവിടുന്ന്.

മ) വണ്ണവിന്യാസവക്രതയാണ് പ്രഥമം. വ്യഞ്ജനവിന്യാസനംകൊണ്ടു സമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ള വിച്ഛിത്തിവൈശിഷ്ട്യമാണ് ആ വക്രഭാവം. ഈ ശീഷികയിൽ അന്തർവിക്കുന്നു, ശബ്ദാലങ്കാരം മുഴുവൻ.

“വാസന്തിമധുവാൻ വാക്കിൻ സജാ-
തീയദിതീയാക്ഷര-
പ്രാസം ചേർപ്പതു കൈരളീമഹീഉതൻ
മംഗല്യമാണോക്കണം”

എന്നിങ്ങനെ ദിതീയാക്ഷരപ്രാസത്തെപ്പോലും മുക്തകണ്ഠം അഭിനന്ദിച്ചിട്ടുള്ള കേരളകാളിദാസൻ, അനുപ്രാസാദി ശബ്ദാലങ്കാരങ്ങളുടെ വിഷയത്തിൽ ബദ്ധശ്രദ്ധനായിരുന്നവനെ പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

മയൂരസന്ദേശത്തിലെ,

“പാലിക്കാനായ” ഭുവനമഖിലം
ഭൂതലേ ജാതനായ-
ക്കാലിശ്ശുട്ടം കലിതകുതുകം
കാത്ത കണ്ണനു ഭക്ത്യാ
പീലിക്കോലൊന്നടിമലരിൽ നീ
കാഴ്ചയായ് വച്ചിടേണം
മരലിക്കെട്ടിൽത്തിരുകമതിനെ-
ത്തിച്ചുയായ് ഭക്തദാസൻ”

എന്ന പ്രസീദ്ധപദ്യം അനുപ്രാസദാസുമാണ്. ഇതിലെ അനായാസപ്രസ്തമരവും മയൂരകോമളവുമായ പ്രാസവിലാസം ശ്രീകൃഷ്ണവിഷയകമായ ഭക്തിഭാവത്തിനു പരിപോഷകമായി ലാലസിക്കുന്നുണ്ട്.

൨) പദപൂർവാർദ്ധവക്രതയാണ് അടുത്തത്. സുബന്തമോ തിദന്തമോ ആയ പദത്തിലെ പ്രാതപദികലക്ഷണമോ ധാതുലക്ഷണമോ ആയ പൂർവാർദ്ധത്തിന്റെ വിന്യാസവൈചിത്ര്യമാണ്, പദപൂർവാർദ്ധവക്രത. ബഹുപ്രകാരമാണ് അതും.

കൊല്ലംപട്ടണത്തിലെ മുട്ടാളന്മാരായ പട്ടാളക്കാരുടെ തെമ്മാടിത്തം തടയണമെന്ന നായകൻ ഭൂതനോടു അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു.

“പട്ടാളക്കാരതിപരുഷരാ-
യങ്ങളിങ്ങും നടക്കും
മുട്ടാളന്മാർ മതിമുഖികളേ
മുക്കിൽ മുട്ടുന്നകണ്ടാൽ
തട്ടാതപ്പോള ചമതിയവ-
ക്കായവരേടെ കണ്ണും
പൊട്ടാനാകുംപടി രട സകൃ-
ലീര, മാജ്ജാരകണ്ഠ!”

ഈ ശ്ലോകത്തിലെ “മാജ്ജാരകണ്ഠ!” എന്ന സംബോധനം പദപൂർവാർദ്ധവക്രതയ്ക്കു ഉദാഹരണമായി കണക്കാക്കാം. ഇവിടെ ഈ പദം കേകിപര്യായമായി പ്രയോഗിച്ചതിന്റെ ഔചിത്യത്തെക്കുറിച്ച് കേരളപാണിനി പറയുന്നതു കേൾക്കുക:—“ഇതിന്റെ ആഗമം കേകയ്ക്കും മാജ്ജാരാശബ്ദത്തിനും ഉള്ള സാമ്യമായിരിക്കണം. പൂച്ചയുടെ കറച്ചിലിന് ഭാഷയിലെ അനുകരണം ‘ഇങ്ങേയാവോ’ എന്നാണല്ലോ. അതിനാൽ കേകയ്ക്കും ‘ഇങ്ങേ,’ ഈ പരസ്പ്രീകളുടെ അടുക്കലേ, ‘ആവോ,’ ഇവക പ്രവൃത്തി പാടുള്ളോ? എന്ന അർത്ഥം കല്പിക്കാവുന്നതിനാൽ മയിലിനു ഇവരെ തടുക്കാൻ സൗകര്യാതിശയവുംകൂടി ഉണ്ടാക്കിത്തീർക്കാമെന്നു തോന്നുന്നു.” മറ്റു പര്യായപദങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കാമെന്നിരിക്കേ ഈപദംതന്നെ ഉപയോഗിച്ചത് കേരളപാണിനി പറഞ്ഞ ഉദ്ദേശ്യം കവിക്കുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടായിരിക്കണം.

൩) പദത്തിന്റെ പരഭാഗമായ പ്രത്യയത്തെ ആധാരമാക്കിനില്ക്കുന്നവിച്ഛിത്തിവിശേഷമാണ് പദപരമാർദ്ധവക്രതയെന്ന മൂന്നാം പ്രകാരം. സംഖ്യ, കാരകം, ലിംഗം മുതലായവയുടെ വൈചിത്ര്യങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഈ വക്രതയ്ക്കു അനേകം പ്രഭേദങ്ങൾ സംഭവിക്കാം.

ഒരോ ഉപാധിയെ ആലംബമാക്കി തിരുവനന്തപുരത്തെ വണ്ണിക്കുന്നു, കവി.

“മാരക്രിഡാമഹാലഹളയിൽ-
ജ്ജാലമാഗ്നേണ ലീലാ-
ഗാരകോഡേ നിഭൂതഗതിയാ-
യെത്തി നിത്യം നിശ്ശയാം

വാരസ്ത്രീണം വപുഷിവിലസം
സേപഭഞ്ചിനുകുളം
ഹാരസ്തോമം ഹരതി വിരുതേ-
ദുന്നചോരൻ സമീരൻ."

അതിലൊരുഭാഗമാണ് ഈ ശ്ലോകം. "വായു സുരതശ്രാന്തകളായ സ്ത്രീകളുടെ ദേഹത്തിലുള്ള, വിയപ്പുതുളളികളെ ശമിപ്പിക്കുന്നു" എന്ന ആശയമാണ് ഇതിലെ പ്രതിപാദ്യം. ഉത്സവലഹളയ്ക്കിടയിൽ മുത്തുമാല ചോരനപഹരിക്കുന്നതു പോലെയാണ് സമീരന്റെ വ്യാപാരമെന്നും, 'സമീര'പദത്തിന്റെ പുറസ്ഥവും കർത്തൃത്വവും നിമിത്തം, സിദ്ധിക്കുന്നു. ചൈതന്യരഹിതവും ഹരണവ്യാപാരാസമത്വവുമായ കാരറിനെ ചൈതന്യസഹിതനും ഹരണവ്യാപാരസമത്വനുമായ സമീരനായി കവി നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതു വൈചിത്ര്യധായകമായിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ, കാരകവൈചിത്ര്യത്തേയും ലിംഗവൈചിത്ര്യത്തേയും അവലംബിച്ചുകൊണ്ടുള്ള പദപരാജ്വലതയ്ക്കു വിഷയമാകുന്നു, ഈ പ്രയോഗം.

ഇതേവരെ ക്രോഡീകരിച്ചിട്ടുള്ള വക്രോക്തിപ്രകാരങ്ങൾ വർണ്ണസമൂഹമായ പദത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി നില്ക്കുന്നവയാണ്. ഇനിയത്തെ മൂന്നു പ്രഭേദങ്ങൾ വാക്യത്തേയോ വാക്യസമൂഹത്തേയോ നിമിത്തമാക്കിയാണ് സംഭവിക്കുന്നത്.

ര) വാക്യവക്രതയാണ് തുരീയപ്രകാരം. ഉപകരണകലാപത്തിൽനിന്നു വ്യതിരിക്തമായി ചിത്രകാരകൾക്കും ഉത്ഭാസനംചെയ്യുന്നതുപോലെ, മാറ്റിപ്പിടാതെ സാത്മത്തിൽ നിന്നു വിഭിന്നമായി കവിവൈഭവവും പ്രത്യക്ഷീഭവിക്കുന്നു. ഇതാണ് സഹൃദയസംവേദ്യമായ വാക്യവക്രതയായി രൂപമെടുക്കുന്നത്. അത്മാലങ്കാരസാമ്രാജ്യംമുഴുവൻ ഈ ചക്രവർത്തിനിയുടെ അധികാരപരിധിയിൽ അന്തർവ്വിക്കുന്നു. ഭാമഹാനുഗാമിയായ കന്തകൻ സ്വഭാവോക്തിയെ ഈ സാമ്രാജ്യത്തിൽനിന്നു നിശ്ശേഷം നാടുകടത്തിയിട്ടുണ്ട്.

വഞ്ചിയുടെ പാമരത്തിന്മേലിരുന്നു വഞ്ചി രാജധാനിയിലേക്കുപോകുമ്പോൾ മയിൽ ചില അപകടങ്ങളെക്കരുതേണ്ടതുണ്ടെന്ന് നായകൻ ഉൽബോധിപ്പിക്കുന്നു:—

“കോപത്താൽ നീ കതിതുടരൊലാ
പന്നഗത്തെക്കുറിച്ചാ-
ലാപത്തെക്കേട്ടതുമപകടം
തന്നെയും പന്നഗാരോ!
ആപല്ലാഭം ഫലമായി സഖേ,
ഭോഗഭുക്തം വയസ്സിൻ
ചാപല്യത്തെസ്സുപദി നിയമി-
ക്കാഴ്ചിലെന്നാപുവാക്യം."

വഞ്ചിക്കാർ പന്നഗത്തെ (പന്നകത്തെ) കുറിച്ചു പല സന്ദർഭത്തിലും സംസാരിച്ചേക്കാം. അതുകേട്ടു സുപ്തത്തെക്കുറിച്ചാണ് സംസാരിക്കുന്നതെന്നു തെറ്റിദ്ധരിച്ചു കപിതനായി ചാടി പ്ലറപ്പെട്ടാൽ അപകടംതന്നെ സംഭവിക്കും. ഭോഗഭുക്തമായ വയസ്സിന്റെ ചാപല്യത്തെ നിയമിക്കാത്തതാൽ ആപല്ലാഭം ഫലമെന്നുണ്ടല്ലോ ആപുവാക്യം. സുഖങ്ങളനുഭവിക്കുന്ന യൗവനത്തിന്റെ മടംകൊണ്ടു വല്ല സാഹസവും പ്രവർത്തിച്ചാൽ ആപത്തുക്കുപ്പെടുമെന്നും അതിനാൽ മയിൽ കോപിച്ചു പെട്ടെന്ന് ഒന്നും തന്നെ ചെയ്യരുതെന്നും ഭാവം. ഭോഗശബ്ദത്തിന് സർപ്പശരീരമെന്നും വയസ്സുബ്ദത്തിനു പക്ഷി എന്നുംകൂടി അർത്ഥമുള്ളതുകൊണ്ട്, സർപ്പശരീരം ഭക്ഷിക്കുന്ന മയിലിന്റെ ചാപല്യം ഉടനെ നിയന്ത്രിച്ചില്ലെങ്കിൽ ആപത്തുളവാകുമെന്നു മറെറാർത്ഥവുമുണ്ടു ശ്ലേഷശക്തികൊണ്ടു കിട്ടുന്നു. ഈ രണ്ടർത്ഥവും പ്രകൃതമാകയാൽ അലങ്കാരം പ്രകൃതശ്ലേഷം. ഈദൃശ പ്രയോഗം വ്യുൽപത്തി സാധ്യമാകയാൽ വ്യുൽപന്നമായ സഹൃദയന്മാർക്ക് ആഹ്ലാദജനകമാകുന്നു. അതാണല്ലോ വൈചിത്ര്യത്തിന്റെ ബീജം. അതിനാൽ, വാക്യവക്രതയ്ക്കു നിദർശനമാകുന്നു പ്രസ്തുതപദ്യം.

ഉ) അടുത്തതു പ്രകാണവക്രത. ഭാവനാസമ്പന്നനായ കവിയുടെ നിരർദ്ദവും അസാധാരണവുമായ ഉത്സാഹപരിസ്ഥിതിന്റെ ഫലമായി, പ്രബന്ധത്തിലെ ഏതെങ്കിലും ഒരു സന്ദർഭത്തിൽ, രസികജനത്തിന് നിസ്സീമമായ ആമോദം ജനിക്കത്തക്കവിധം നിബലമായ വൈചിത്ര്യംതന്നെയാണ് പ്രകാണവക്രത. അനേകശാഖമായ ഈ വക്രഭാവത്തെ ഇടന്തയാ പരിച്ഛേദിക്കുക സാധ്യമല്ല. ശാകന്തളത്തിലെ ഭൂപ്യാസശ്ശാപസന്ദർഭമാണ് ഇതിനുള്ള ഉദാഹരണങ്ങളിലൊന്നായി 'വക്രോക്തി ജീവിത'ത്തിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു്. അ

ങ്ങനെയുള്ള ദൃഷ്ടാന്തം നാടകങ്ങളിലോ മഹാ കാവ്യങ്ങളിലോമറ്റോ അല്ലാതെ സന്ദേശകാവ്യങ്ങളിൽ കാണുക പ്രയാസമാണ്.

മയിൽ തിരുവനന്തപുരത്തേക്കുപോകുന്ന വഴി വർക്കലച്ചെല്ലുമ്പോൾ അവിടത്തെ തുരങ്കത്തിന്റെ പണി സന്ദർശിക്കണമെന്നു സന്ദേശാവും നിർദ്ദേശിക്കുന്നു:--

“കല്പൻ ഇണപ്രവരനൊരുവൻ
കാരുണ്യരേയനാരാൽ
കല്പയ്ക്കായിട്ടിരിനിര തുര-
ക്കുന്നതും ചെന്നുകാൺക
തുല്യം മററില്ലലകിലതിന്നൊത്ത-
ത്തുരങ്കങ്ങൾ തീർന്നാൽ
ശല്യവേണ്ടാ സരണിമുഴുവൻ തോ-
ണിയിൽത്തന്നെ പോകാം.”

നല്ലതായ കഥാവസ്തുവിനെ അംഗീകരിച്ചു രചിക്കപ്പെട്ട കാവ്യത്തിന്റെ പരമമായ ആസ്വാദനത്തിനു യഥാർത്ഥപരമായ വണ്ണനും ആത്മീയതയോടെ ഉപകരിക്കുന്നതാണല്ലോ. “തിരുപ്പാണ്ടി മുതൽ തിരുവനന്തപുരം വരെ ഒന്നായി ജലമാറ്റേണ സഞ്ചരിക്കാ”നുള്ള സൗകര്യമല്ലെന്ന ഈ തുരങ്കത്തിന്റെ നിർമ്മാണം വഞ്ചിരാജ്യചരിത്രത്തിൽ അതിപ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്ന ഒരു സംഭവമാണ്. അതിനെ സന്ദർശനസാരം കാവ്യത്തിൽ ഒരുചിത്രപൂർവ്വം ഉപനിവേശിപ്പിച്ചതാണ് ഇവിടെ രാമണിയകാവ്യം. തന്മൂലം പ്രസ്തുതശ്ലോകം പ്രകരണവക്രതയ്ക്ക് ഉദാഹരണവുമാകുന്നു.

നൂ) പ്രബന്ധവക്രതയാണ് ആറാമത്തേത്. പ്രബന്ധത്തിന്റെ ‘സഹജാഹാര്യസൗകമാർത്ഥനോഹരമായ വക്രഭാവമാണ് പ്രബന്ധവക്രത. അത് ഇന്നുരൂപത്തിലേ സംഭവിക്കൂ എന്നു നിർണ്ണയിക്കുക അസാധ്യം. മഹാകവിപ്രബന്ധങ്ങളിലെല്ലാം ഈ മേന്മ കാണപ്പെടുമെന്നാണ് കന്തകന്റെ അഭിപ്രായം. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ആചാര്യൻ, പ്രബന്ധവക്രതയുടെ പിരിവുകളെ പരിഗണനം ചെയ്തറിനുശേഷം,

“ആതനോപായനിഷ്ഠന-
നയവർത്തമാപദേശിനാം

മഹാകവിപ്രബന്ധാനാം
സർവ്വേഷാമസ്തി വക്രതാ”

എന്നിങ്ങനെ ഉപസംഹരിച്ചിരിക്കുന്നത്.

കവികലഗുരുവായ കാളിദാസമഹാകവിയുടെ മേഘസന്ദേശത്തെ അനുകരിച്ച് അനവധി സന്ദേശകാവ്യങ്ങൾ, സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷാലിഖിതത്തിലുമായി, സമുത്ഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ ഭൂരിപക്ഷത്തിനും സങ്കല്പസൃഷ്ടമായ കഥാവസ്തുവാണ് ആധാരം. കൃത്രിമമായ ഒരു നരീക്ഷമാണ് അവയിലെല്ലാം. മയൂരസന്ദേശത്തിന്റെ നില അതല്ല. അതാകട്ടെ, കവിയും നായകനുമായ മഹാനഭാവൻ ഒരദ്ഭുതവശാൽ സംഭവിച്ച ആപത്തിനെ ഇതിവൃത്തമായി സ്വീകരിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഉത്തമഖണ്ഡകാവ്യമാകുന്നു. അനഭവത്തിൽ തുലിക മുക്കി എഴുതിട്ടുള്ള ഈ കാവ്യത്തിന്റെ ആസ്വാദ്യത ഒന്നു പ്രത്യേകതയെന്നുവേണം. വാസ്തവകൃതികളെക്കാൾ തമ്മിലുള്ള അന്തരം മയൂരസന്ദേശത്തിനും ഇതരസന്ദേശകാവ്യങ്ങൾക്കുമുണ്ടെന്നു താല്പര്യം. ഇതു വൈചിത്ര്യനിദാനമായ പ്രബന്ധവക്രതയെന്നുവേണം.

അനുഗൃഹീതമഹാകവിയായ കേരളവർമ്മവലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ പ്രധാനകൃതിയായ മയൂരസന്ദേശം, രാജാനുകമ്പനകന്റെ അഭിപ്രായംവെച്ചു നോക്കിയപ്പോൾ സർവ്വമാ വക്രോക്തിസന്ദേശമായ ഒരു കാവ്യതല്പജമാണെന്നു കണ്ടുകഴിഞ്ഞു. അതിന്റെ രാമണീയകത്തെക്കുറിച്ച് ചർച്ചചെയ്യുന്ന അവസരത്തിൽ,

“വാഗ്വചനം പദപല്ലവാസ്സഭയോ
യാ വക്രതോത്തമാസിനീ
വിച്ഛിന്തിഃ സരസതപസവദ്ഭവിതാ
കാപ്യജ്ജപലാ ജ്ഞേതേ
താമാലോച്യ വിദഗ്ദ്ധാഷ്ടപദഗണൈ-
ർദ്വായപ്രസുനാശ്രയം
സ്ഫുടാഭാമോദമനോഹരം മധുനവോൽ-
കണ്ഠാകലം പീയതാം”

എന്ന മനോഹരമായ ‘വക്രോക്തിജീവിത’പദ്യമാണ് സ്മൃതിപഥത്തെ പ്രഥമമായി ആരോഹണംചെയ്യുന്നത്.

കേരള പ്രാർത്ഥന

(വാർത്താ കെ. പി. ശാസ്ത്രികൾ)

വീരാളം കണ്ണുകൾക്കൊത്തൊട്ട മണികടം മുടി മൂക്കിൻവലത്താ-
യാരാൽ കൃഷ്ണഭാഗം മറുവാട്ടവിലസും വക്ത്രമൊട്ടൊന്നയത്തി
നീരാളപ്പൊൻകസേരത്തലയിലിടുകൈയ് വെച്ചെഴുന്നള്ളിനില്പു
ധീരാകാരാവലോകൻ ഭവനവിദിതനാം കൈരളികാളിദാസൻ!

൧

പല്ലക്ഷോണീശവംശപ്രവില്ലസിതമഹാരത്നമേ! വഞ്ചിരാജ്ഞി-
ഹൃൽപത്മപ്രേമമദ്ധ്യപ്രസരസമഭിഷിക്താൻതരാത്മാനുവൃത്തേ,
തല്പത്തിൽ കൈരളിക്കും സമനിലയരുളിക്കാത്തുപാലിപ്പൊരങ്ങേ-
ത്തുപ്പത്തിൽ കൈയ് കൾകൂപ്പിത്തൊഴുതിടുമടയാക്കേകകാശ്ശിമോഹം.

൨

തുഞ്ചൻ കഞ്ചൻതുടങ്ങിപ്പലരുമരുമയിൽപ്പോറ്റിയാത്മാഭിമാന-
ത്തുഞ്ചത്തെത്തിച്ചു'രുണകിലമുടിതൃപം കൈരളിത്തയ്യലാളെ
പഞ്ചംപോയ് കാലഭേദപ്രകൃതിസുഭഗയായ് ലോകരംഗത്തിറങ്ങാൻ
തഞ്ചംകാണിച്ച ധന്യൻ കൃപണസഭയനാമങ്ങുതാനായിരുന്നു!

൩

തത്താദൃങ്മാന്യനാനാഗുണമുടയമഹാരാജ്ഞിയോടുള്ളതേക്കാൾ
ചിത്താവേശം ഭവാനിപ്രകൃതികൃപണയാം കൈരളിപ്പൊൻകിടാവിൽ
സത്തായുണ്ടായിരുന്നെന്നതുഞ്ചത! വെറുതേ വാഴിയോരീടുവോന്ന-
ല്ലൊത്താരു സമ്മതിക്കുന്നൊരുതളിവടിയൻതന്നെ നേരിട്ടുണർത്താം.

൪

തൻപുത്രൻ നീർത്തകൊറക്കടയുടൈതണലിൽപ്പാർത്തു കാന്തയ്ക്കുതുല്യം
വൻപുണ്ടാം രാജ്യലക്ഷ്മിക്കിനിയപകളിനായല്ല, തൻജീവിതത്തെ
അൻപുറങ്ങാത്തസന്തതൃനഭവമഖിലം കൈരളിഭേവിയാളിൽ
സമ്പുഷ്ടപ്രേമപൂർവ്വം വളരുവതിനതാം,നന്നിയപ്പിച്ചിരുന്നു!

൫

ആരുണ്ടീക്കേരളത്തിൽ, കവിയുടെനിലയിൽ തെല്ലു കുത്തിക്കുറിച്ചാൽ
പോരും, സമ്മാനമാശിസ്സൊടുമടനെ ലഭിക്കാതെ, തൃക്കൈയിൽനിന്നും
പേരും തൻരാജകീയപ്പെരുമയുമിവിടുന്നൊൻറ പൊൻതമ്പുരാനേ,
ചാരുശ്രീകൈരളിപ്പൊൻകൊടിയുടെ വിജയത്തിന്നു കൈക്കൊണ്ടിരുന്നു.

൬

മുത്തേകുന്നണ്ടിഭാനീമപി പുളകമൊടും, മുപ്പതാണ്ടാകുമിന്നേ.-
യ്ക്കത്തേവാരത്തുകോയിയ്ക്കലേ നടയിലെഴുന്നള്ളിനിന്നാകസ്താൽ
“മത്തേജോലോമേററിങ്ങിനെയിനിയിവനും പല്ലകുത്തായ് വരട്ടെ”-
ന്നഭേദശിച്ഛോണമുന്നിസ്സഭയമടിയനിൽച്ചേർത്തൊരാത്തു ക്ഷാക്ഷം.

൭

ആകട്ടും വാണു വിഷ്വഗ്ജയമൊട്ടമലയാം സാഹിതീമണ്ഡലത്തി-
ന്നേകപ്പുത്രാധിപത്യത്തൊട്ട സുകൃതി ഭവാൻ നിസ്സപത്നം നിരീഹം!
പാകത്തിൽ പൂജമാകും പദവിയെവിടെയും കൈരളീസേവകക്കാ-
ലോകത്തുണ്ടായിരുന്നു ഭവദുപചിതമാം നിത്യനിഷ്ഠമൂലം!!

൮

ഒരു മഹാചരിതം

(ക്രമേഴ്ത്ത പരമേശ്വരമേനോൻ)

സാമാന്യവിശേഷഭാവം ലെഖകികപ ഭാവങ്ങളിലെല്ലാം വ്യാപിച്ചുകാണുന്ന ഒരു അവസ്ഥയാണ്. സാധാരണസംഭവങ്ങളെ യൊക്കെ സാമാന്യങ്ങളെന്നും സാമാന്യാതീതമായിട്ടുള്ളവയെ വിശേഷങ്ങളെന്നും പറയുന്നു. ലോകത്തിലുള്ള വസ്തുക്കളിൽ ഭൂരിപക്ഷവും സാമാന്യങ്ങളിൽപെടും. വിശേഷങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഗണിക്കപ്പെടേണ്ടുന്നവ വളരെ കുറഞ്ഞിരിക്കും. വിശേഷസംഭവങ്ങളുടെ ചരിത്രം ലോകത്തിൽ പ്രസിദ്ധമായിരിക്കും. സാമാന്യ സംഭവങ്ങളെ ആരും അത്ര ശ്രദ്ധിക്കാറില്ല. സകലമനുഷ്യരും ജനിക്കുകയും മരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ടെങ്കിലും അവരിൽ ചിലരുടെ പേർ കാലാന്തരത്തിലും നശിക്കാതെ നിലനിന്നു വരുന്നുണ്ടല്ലോ. അങ്ങിനെയുള്ളവരെ മഹാനാരണോ, ദിവ്യനാരണോ കല്പിച്ചു; അവരുടെ ചരിത്രങ്ങളെ രേഖപ്പെടുത്തുകയും മറ്റുള്ളവർ അവരെ മാതൃകയാക്കി പ്രവർത്തിച്ചുപോരുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതിഹാസാദികളിൽ അധികഭാഗവും ഇങ്ങിനെയുള്ള മഹാപുരുഷന്മാരുടെ ചരിത്രങ്ങളാണല്ലോ! ഈ നായകന്മാരിൽ ഓരോരുത്തരും ഓരോ ഗുണങ്ങൾക്കു പ്രത്യേകം കേന്ദ്രവിപ്ലവിരിക്കും. അതുകൊണ്ടാണ് നായകന്മാർ യുദ്ധവീരൻ, ദാനവീരൻ, ധർമ്മവീരൻ, ദയാവീരൻ എന്നിത്യാദിഭേദങ്ങൾ കല്പിക്കപ്പെടുന്നത്.

നവീനങ്ങളായ യന്ത്രങ്ങൾ, ശാസ്ത്രങ്ങൾ മുതലായവയുടെ നിർമ്മാതാക്കളും മേൽപ്പറഞ്ഞപ്രകാരം കാലഭേദാദികളുടെ പരിധിയെ അതിക്രമിച്ചു ജീവിക്കുന്നവരായിരിക്കും. സാഹസ്യസമ്മതന്മാരായ സാഹിത്യകാരന്മാരും ഇതിൽനിന്നു വ്യത്യസ്തന്മാരല്ല. അവർ സാഹിത്യവീരന്മാരെന്ന പേർ കൊടുപ്പാൻ വിരോധമില്ല.

‘കേരളകാളിദാസ’നെന്ന പ്രസിദ്ധനായ ‘കേരളവർമ്മവലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ’ ഇത്തരത്തിലുള്ള ഒരു മഹാപുരുഷനായിരുന്നു. സാഹിത്യവിഷയമായ പരിശ്രമത്തിൽ അവിടുന്ന് കേരളീയർക്ക് അനുകരണീയനും ആരാധ്യനുമായ ഒരാചാര്യനായിട്ടാണ് വർത്തിച്ചിരുന്നത്. ആദ്യകാലങ്ങളിൽ അവിടുന്ന് ഞാക്കിട്ടുള്ള കൃതികൾ മിക്കതും സംസ്കൃതഭാഷയിലാണ്. വിശ്വവിജയം മഹാകാവ്യം, തുലാഭാരതകം മുതലായ സംസ്കൃതകൃതികളെപ്പറ്റി സംസ്കൃതപണ്ഡിതന്മാർ വളരെ ശ്ലാഘിച്ചിട്ടുണ്ട്. രാമവംശം, മാലം, കിരാതാജ്ജനീയം, കമാരസംഭവം, നൈഷധം മുതലായ കാവ്യരത്നങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഭൂഷിതയായ ഗൈറ്റാണീഭേദിക്ക് ആവക കൃതികളെക്കൊണ്ടു അനിവചനീയമായ സൗന്ദര്യാതിശയമൊന്നും സംഭവിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും ആ മഹാകവിവരനിൽനിന്നു സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള ഭാഷാശാക്തളം, മയൂരസന്ദേശം, അന്യാപദേ

സാനന്ദം തൃപ്പുത്തൂർ ഞയിലമലമം സാഹിതീഭക്തനാഥ-
സ്ഥാനം നിഷ്കൃഷ്ടമാം തത്പുരുഷപദസമാസത്തിൽ വർത്തിച്ചിരുന്നു!
നാനം ദിനം സുദൂരം പദമതിഹ ബഹുവിഹിനിഷ്ഠാത്ഥമായി-
ത്താനന്ദിക്കാത്തതാശിച്ചിരുവശവുമൊരേമട്ടു നിന്നാഥമായി!!

ൻ

വ്യാമിശ്രൻ കോവിദാരൻ ഹൃദയകരടകൻ തൊട്ടസാഹിത്യലോക-
പ്രേമിപ്പാഴ്ക്കോമരപ്പേപ്പടയണ നിലമായ് തീന്നൊരിക്കലുള്ളത്തിൽ
പേർമീനും കൈരളിക്കാത്തനിമപലരുവാൻ കൈരളീകാർപ്പാസ-
സപാമിൻ! വീണ്ടും ഭവാനുരൂപനിവൊടവതരിക്കേണമേ! തമ്പുരാനേ!!

പാ

ശാശ്വതം, അമരകശതകം മുതലായ അമൃതപ്രദങ്ങളെക്കൊണ്ട് കേരളഭാഷായോഷയ്ക്ക് അപരിമിതമായ സൗഭാഗ്യമുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അവിടുത്തെ ശാകുന്തളജ്ജമയാണ് മലയാളഭാഷയിൽ ഒന്നാമതായി ഉണ്ടായ ഒരു നാടകം. അതു പുറത്തുവന്നിട്ട് ഇപ്പോൾ ഏകദേശം അഞ്ചു പന്തിരാണ്ടു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതിന്നുശേഷം സംസ്കൃതത്തിൽ പ്രസിദ്ധങ്ങളായ നാടകങ്ങൾ മിക്കതും പലരും ഭാഷാഭേദിക്കു് ഉപഹാരമാക്കിച്ചമച്ചിട്ടുണ്ട്. ജനകീപരിണയം, ഉത്തരരാമചരിതം, വിക്രമോർവ്വശീയം, മാളവികാഗ്നിമിത്രം, മാലതീമാധവം, ചണ്ഡകേശരികം, വേണീസംഹാരം, ആശ്ചര്യപുഡാമണി, നാഗാനന്ദം, മുദ്രാരക്ഷണം മുതലായ നാടകങ്ങളെല്ലാം അതിൽപ്പെട്ടവയാണ്. ഇതുകൂടാതെ പ്രതിഭാശാലികളായ പല കവികളും സ്വതന്ത്രങ്ങളായ പല നാടകങ്ങളും ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ട്. കൊടുങ്ങല്ലൂർ കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാനെൻ കല്പ്യാണീനാടകം, മധുരമംഗലം, ഉമാവിവാഹം, കഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാനെൻ ലക്ഷണസംഗം, ചന്ദ്രിക, നടുവത്തു് അമ്മൻ നമ്പൂതിരിയുടെ ഭഗവദ്ഗുത്, കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണിയുടെ ഭേദിവിവാസം, കചേലഗോപാലം, തോട്ടയ്ക്കാട്ട് ഇക്കാവമ്മയുടെ സുഭദ്രാജ്ജനം മുതലായവ ഇത്തരത്തിൽ പെട്ടവയാകുന്നു.

കോയിത്തമ്പുരാൻ അക്ഷബർ എന്ന ആഖ്യായിക ആരംഭിച്ചതിനുശേഷമാണ് ഇംഗ്ലീഷിൽ നോവൽ എന്നപേരിൽ പ്രസിദ്ധമായിട്ടുള്ള കേവലരാമസാഹിത്യഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ രീതിയിലുള്ള ആഖ്യായികകൾ അധികമായി മലയാളത്തിൽ ആവിർഭവിച്ചത്. ഒ. ചന്ദ്രമേനോന്റെ ഇന്ദുലേഖ, ശാരദ, ചാത്തൂനായരുടെ മീനാക്ഷി, സി. വി. രാമൻപിള്ളയുടെ മാതാബധവമ്മ, ധർമ്മരാജ, അപ്പൻതമ്പുരാനെൻ ഭാസ്കരമേനോൻ, ഭൂതരായർ മുതലായ ഗദ്യകാവ്യപരമ്പരകളെല്ലാം അക്കൂട്ടത്തിൽ പെട്ടവയാണ്.

പ്രസ്തുത മഹാശയന്റെ ഉത്സാഹത്താൽ തിരുവനന്തപുരത്തുനിന്നു കൊല്ലവർഷം ൧൦൭൭, ൧൦൭൮ എന്നിങ്ങലത്തു നടത്തിവന്നിരുന്ന വിദ്യാവിഭാസിനി എന്ന മാസികയെ അനുകരിച്ചു തൃശ്ശിവപേരൂർനിന്നു് സി. പി. അച്ചുതമേനോൻ 'വിദ്യാവിനോദിനി' എന്നൊരു മാസിക ആരംഭിച്ചു. അതിന്നുശേഷമാണു ഭാഷാപോഷിണി, രസികരഞ്ജിനി, മംഗളോദയം,

ലക്ഷ്മീദായി, കപനകേശമുടി, കൈരളി, കേസരി, തുരുനാഥൻ, സദ്ഗുരു ഇത്യാദിയായി പല മാസികകളും പുറപ്പെട്ടത്.

ചമ്പുക്കാരന്മാരുടെ കാലംമുതൽ മലയാളത്തിൽ പദ്യസാഹിത്യസമ്പത്തു് വർദ്ധിച്ചിരുന്നു എങ്കിലും ഗദ്യം, സംഭാഷണങ്ങളിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു് സംസ്കൃതത്തിലുള്ള ചില ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾവരെ എത്തിയിരുന്നതല്ലാതെ സാഹിത്യസരണിയിൽ പ്രവേശിച്ചു് അതിന്റെ സൗഭാഗ്യവിലാസം പ്രകടിപ്പിച്ചാൽ തക്കതാണെന്നു് മലയാളികളെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചാൽ ആചാര്യനായിത്തീർന്നു് ഈ മഹാകവിതന്നെയാണെന്നാണ് വിചാരിയ്ക്കേണ്ടതു്. തിരുവിതാംകൂറിൽ നവീനവിദ്യാഭ്യാസപരിഷ്കാരാരംഭത്തിൽ മലയാളപള്ളിക്കൂടങ്ങളിലെ പാഠ്യവിഷയങ്ങളെ നിശ്ശയിക്കുവാനും, പാഠപുസ്തകങ്ങളെ നിർമ്മിക്കുവാനുംവേണ്ടി ഏർപ്പെടുത്തപ്പെട്ട ബുക്കുകമ്മറ്റിയിലെ പ്രധാനാംഗമായും, അദ്ധ്യക്ഷനായും ഇരുന്ന് ഈ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ചെയ്തിട്ടുള്ള അതിപരിശ്രമങ്ങളുടെ ഫലമാണു് ആ രാജ്യത്തെ നൂട്ടുഭാഷാവിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ ഇന്നു കാണുന്ന ഉൽക്കർഷം.

മദിരാശിസർപ്പകലാശാലയിലും അവിടുത്തെ ഉപദേശനിമിത്തം മലയാളഭാഷാവിദ്യാഭ്യാസത്തിനു വലിയ ഒരു നിലയും, വിലയും സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇങ്ങനെ കേരള സാഹിത്യസാമ്രാജ്യനായകൻ എന്നനിലയിൽ മാത്രമല്ല, ജന്മനാ രാജവംശത്തിൽ ജനിക്കുകയും, തിരുവിതാംകൂറിലെ മഹാരാജായുടെ ഭർതൃസ്ഥാനം ലഭിക്കുകയും, അവിടുത്തെ ഒന്നിലധികം മഹാരാജാക്കന്മാരുടെ സ്നേഹബഹുമാനപാത്രമായി ഭവിക്കുകയുംചെയ്തു. സാഹിത്യനഭോമണ്ഡലമധ്യത്തിൽ വളങ്ങിയ ആ "കേരളവർത്തമാനം"ന്റെ പ്രോത്സാഹനരൂപങ്ങളായ കിരണകുടങ്ങളുടെ സമ്പന്നനിമിത്തം കേവലം സ്വയംപ്രകാശശുന്യന്മാരായിരുന്ന പല കവിതാരങ്ങളും സാഹിത്യകാരചേലന്മാരും ലോകപ്രകാശകന്മാരായിത്തീർന്നു് അസ്തമിക്കുകയും ഇന്നും മിന്നിത്തിളങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

എത്ര എളിയനിലയിലുള്ളവരും ആ മഹാത്മാവിനു ഗദ്യരൂപമായോ പദ്യരൂപമായോ സാഹിത്യവിഷയത്തിൽ വല്ല സാഹാ

യുവും അപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് എഴുതി അയയ്ക്കുകയോ സ്വകീയങ്ങളായ വല്ല കൃതികളും അവിടുത്തെ അഭിപ്രായത്തിനായി സമർപ്പിക്കുകയോ ചെയ്താൽ അവിടുന്ന് സഭയും അവയെല്ലാം സ്വീകരിച്ചു അനുഗ്രഹബലിയോടുകൂടി ഉടനെ അഭിപ്രായം സ്വപ്രസാദത്താൽത്തന്നെ എഴുതി അയയ്ക്കുകയും യഥാഭാഗ്യം സംഭാവനകൾ നൽകുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളതിന് പല ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളുമുണ്ട്.

ഈ മഹാപുരുഷന്റെ നിശ്ചിതപ്രകാരം ഞാൻ ഒരു വർത്തമാനപ്പത്രത്തിൽ കണ്ടിട്ട് ആ വിവരം കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ സന്നിധിയിൽ അറിയിച്ചപ്പോൾ ഭാവിതാത്മാവായ അവിടുന്ന് ക്ഷണമാത്രം ധ്യാനസ്ഥിതിലോചനനായിരുന്ന് ഒന്ന്

നിശ്ചയിച്ചിട്ട് 'ആ, കേരളത്തിന്റെ തെക്കേത്തല ഉയർന്ന് എന്ന് അല്പം വികാരഭേദത്തോടുകൂടി എന്നോട് കല്പിച്ചത് അന്നത്തെപ്പോലെതന്നെ ഇന്നും എന്റെ മനസ്സിൽ സ്പർശിക്കുന്നുണ്ട്.

ഇപ്രകാരം മൂന്നു പന്തിരാണ്ടിലധികം കാലം കേരളഭാഷാസാഹിത്യസാമ്രാജ്യചക്രവർത്തിയായി വാണിരുന്ന ആ ദിവ്യപുരുഷന്റെ സാഹിത്യവിഷയങ്ങളായ സുചരിതങ്ങളെ ഓരോന്നായി എണ്ണിയെണ്ണിപ്പുകഴ്ത്തുവാൻ പറ്റാത്ത അചസാനമില്ലാത്തതുകൊണ്ടും ഇന്നത്തെ നിലയിൽ എന്റെ കണ്ണും കരളും കൈയും അതിന് അനുകൂലമല്ലാത്തതുകൊണ്ടും തൽക്കാലം ഇവിടെ വിരമിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

K. R. & P. S. AIYAPPA REDDIAR,

WHOLESALE & RETAIL DEALERS IN
PIECE GOODS,

Main Road, QUILON.

കെ. ആർ. & പി. എസ്. അയ്യപ്പറെഡ്ഡർ
ജവളിയാപാരം, മെയിൻറോഡ്, കൊല്ലം.

For beautiful and up to date piece goods such as Sarees,
Silks, Coatings, Shirtings, Cheetties, Dhothies,
Neriyathus, Duppattas etc., at moderate
Rates call at our shop. A trial will convince you.

എല്ലാ ജവളിത്തരങ്ങൾക്കും, ബനാറീസ് സാരികൾ, ജമ്പർചീട്ടികൾ, തുപ്പട്ടികൾ, നേരിയതുകൾ തുടങ്ങിയത് ഏറ്റവും നവീനമാതൃകയിലും, ഡിസൈനിനും എപ്പോഴും തയ്യാർ. മിതമായ വില. മേന്മയേറിയ തരങ്ങൾ ഇവ തങ്ങളുടെ പ്രത്യേകതകളാണ്. ഒരിക്കൽ പരീക്ഷിച്ചാൽ പരിപൂർണ്ണസന്തുഷ്ടി.

മാസ സാഹിത്യം

(വിഭാഗം, എം. ഓ. അവരം)

നവരസങ്ങളിൽ ഒന്നായ മാസത്തിന്റെ സ്ഥായിഭാവം മാസവും മാസത്തിന്റെ പ്രകാശം മാസ്യവുമാകുന്നു. മാസ്യരസസ്വരൂപത്തെപ്പറ്റി ഭട്ടഭട്ടൻ,

വികൃതാംഗവചഃ കൃത്യ
വേഷേഭ്യോ ജായതേ രസഃ
മാസ്യോയം മാസമൂലതപാത്
പാത്രത്രയഗതോ യഥാ
കിം ചിദപികസിതൈസ്തൃണ്ഡൈഃ
കിഞ്ചിദപിസ്ഫാരിതേക്ഷണൈഃ”

ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു. ഇതിൽനിന്നും മാസ്യമേതുക്കൾ അഥവാ വിഭാവാദികൾ ഇന്നിന്നവയാണെന്നു കാണാം. അംഗാദികളുടെ വികൃതതയിൽനിന്നാണ് മാസ്യം ഉത്ഭവിക്കുന്നത്.

ഉല്ലാസം നിറഞ്ഞ മനോഭാവത്തിന്റെ ഒരു പ്രതിഫലനം അഥവാ ബഹിഃസ്ഫുരണം ആണ് മാസം. മാസത്തെ ജനിപ്പിക്കുന്നവയെല്ലാം മാസ്യവുമാകുന്നു. മാസത്തിൽ നിന്നുഭവിക്കുന്ന ചിത്തവൃത്തിയത്രേ വിനോദം. ഹൃദയവേദിയിൽ മുളച്ചുവളരുന്ന സന്തോഷവല്ലരിയുടെ പുഷ്പം മാസവും ഫലം വിനോദവുമാണെന്നു പറയാം.

ക്ലേശഭ്രയിഷ്ടമായ ജീവിതകാര്യങ്ങളിൽ വ്യാപരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ലോകത്തിന് വിശ്രമത്തോടൊപ്പം വിനോദമാസങ്ങൾ ആത്മന്താപേക്ഷിതമാകുന്നു. ആനന്ദപൂർണ്ണമായ മനോഭാവം ക്ലേശസങ്കലമായ സംസാരസാഗരത്തെ തരണംചെയ്യുവാൻ ജനതയെ സവിശേഷം സഹായിക്കുന്നുണ്ട്. സംസ്കൃതനായ ഒരു മനുഷ്യന്റെ ലക്ഷണമായി കാർലൈൽ കരുതുന്നതു മാസത്തേയാണ്. പണ്ഡിതപാമരപര്യന്തമുള്ള സകലരും മാസവും വിനോദവും സദാ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു. “ചിരിക്കാനറിയാമെങ്കിൽ മരിക്കാതെ കഴിക്കാമെ”ന്നു

ണ്ല്ലൊ പഴമൊഴി. മിതഭാഷികൾപോലും ഉചിതാവസരങ്ങളിൽ സുലഭമായി ചിരിക്കുന്നുണ്ട്.

“ചിരിക്കുന്നകഥകേട്ടാലിരിക്കുമായതല്ലെങ്കിൽ തിരിയ്ക്കുമങ്ങനെ ഭാവിച്ചിരിക്കുന്നു ഭടന്മാരെ ചിരിക്കാതെ രസിപ്പിപ്പാനൊരിക്കലും
(മെളുതല്ലെ-
നിരിക്കുന്നകിലമ്മാത്രമുരയ്ക്കാമെന്നതേ-
(വേണ്ടൂ”

എന്നാണ് നമ്പ്യാർ ചിരിയെപ്പറ്റി ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. മനുഷ്യരെ സന്തോഷത്തിൽനിന്നു വിരമിപ്പിക്കുകയും സന്തോഷത്തിൽ ആമഗ്നമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നതോടുകൂടി മാസ്യത്തിന്റെ ശക്തി ശമിക്കുന്നില്ല. വിജ്ഞാനഗ്രഹണത്തിനും ഈ മനോഭാവം ഉപകരിക്കുന്നുണ്ട്. ആനന്ദിതമാനസനാണ് അഭിനന്ദങ്ങളായ സാഹിത്യഗ്രന്ഥങ്ങളെ ലോകസമക്ഷം അവതരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. വിനോദരഹിതൻ അരസികനായി എണ്ണപ്പെടുന്നുവെന്നുമാത്രമല്ല, സമുദായം അവനെ ആശങ്കയോടെ വീക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

മാസ്യപ്രധാനങ്ങളായ ഫലിതങ്ങളും വിനോദപ്രകടനങ്ങളും സാഹിത്യത്തിൽ സ്ഥലം പിടിച്ചതോടുകൂടി അവയ്ക്കുചില പ്രത്യേകതകൾ ഉണ്ടായിത്തുടങ്ങി. ഇപ്രകാരം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടമാസസാഹിത്യശാഖയുടെ പൂർവ്വരൂപം നാം ദർശിക്കുന്നത് ശാസ്ത്രക്കളിഅഥവാ സംഘക്കളിയിലാണ്. അദ്യസ്തവിദ്യരായ നമ്പൂതിരിമാർ ഈശ്വരപൂജാർത്ഥം രചിച്ച ഒരുതരം ഗാനങ്ങളാണ് ഈ കളിയിൽ പ്രധാനം. ഇതിൽ ഒട്ടവിലായി മാസ്യം പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കൊല്ലവർഷത്തോടടുത്ത് ഉത്ഭവിച്ചതായി ഭാഷാചരിത്രംകൊണ്ടു കാണുന്ന അതിന്റെ സ്വരൂപം നോക്കുക.

മുട്ടുകുടിച്ചല്ലോ വലിയൊന്നുതലവൻ ചത്തു; മുട്ടിൽക്കിടന്നോരു മുതുകയൻ പറന്നുപോയി കാട്ടിൽക്കിടന്നുരണ്ടെലികുടിക്കുകയല്ലേ. കാലത്തിളവിത്തുവിതച്ചപ്പോളടയ്ക്കാ കാച്ചു

ഒരു പടികുടിയെന്താസ്യസ്വരൂപം പിന്നീട് നാം കാണുന്നത് ചാക്യാന്മാരുടെ കൂത്തും കൂടിയാട്ടവും എന്ന നാട്യകലയിലാണ്. വാഗ്ഗികളും മനോധർമ്മസ്വന്നന്മാരുമായ ചാക്യാന്മാർ കൂടിയാട്ടത്തിനിടയ്ക്കും, ഗ്ലോകം ചൊല്ലിപ്പൊഴുപ്പിച്ച് ശ്രോതാക്കളെ ചിരിപ്പിക്കുകയും രസിപ്പിക്കുകയും കളിയാക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. താളശമായ മാസ്യപ്രകടനത്തിന്റെ മുത്തമത്തായ ഒരു സ്വരൂപത്തിന് രാജസഭ സ്വനായിരുന്ന തോലകവി ഉത്തമദുഷ്ടാനതാണ്. ചാക്യാന്മാരുടെ പ്രയോജനത്തെ ഉദ്ദേശിച്ച ഫലിതാത്മകങ്ങളായ പലഗ്ലോകങ്ങളും ആപണ്ഡിതവിദ്വേഷകൻ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചാക്യാന്മാരുടെ ഉപയോഗത്തിനു വേണ്ടത്തന്നെ മേല്പത്തൻ നിർമ്മിച്ച പ്രബന്ധങ്ങളിലും മാസ്യപ്രധാനങ്ങളായ ഭാഗങ്ങൾ കാണാം.

ഇനി ഇതിന്റെ വളച്ചുയെപ്പറ്റിയാണ് ആലോചിക്കേണ്ടത്. ശാകന്തളത്തിലെ മാധവ്യൻ എന്നപോലെ, കേവലം മുഷിറുതോന്നുന്ന അപസരങ്ങളിൽ വിദ്വേഷകന്മാർ സ്തുതിപാഠകന്മാർ തുടങ്ങിയവർ രംഗപ്രവേശം ചെയ്താൽ മാത്രം മാസ്യരസപ്രകടനം നിർവ്വഹിക്കപ്പെടുകമാത്രമേ പ്രായേണ സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ ചെയ്തുകാണുന്നുള്ളൂ. “ദേശോപദേശം” തുടങ്ങിയ വൃക്കും കൃതികൾ മാസ്യപ്രചാരങ്ങളായി കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും അവയിലും ആ രസത്തിന് അംഗീഭാവം നല്കിയിട്ടില്ല. ഗുരുതരങ്ങളും ചിന്താത്മകങ്ങളുമായ കാര്യങ്ങളെ ആധാരമാക്കിയാണ് സംസ്കൃതകവനം പ്രസിദ്ധിച്ചിരുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെയായിരിക്കണം മാസ്യരസം പ്രസ്ഫുരിക്കുന്ന ഭാഗങ്ങൾ ആ സാഹിത്യത്തിൽ ഗംഭീരങ്ങളായിക്കാണുന്നത്. ഈ പ്രസ്ഥാനത്തെ പരിപോഷിപ്പിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ ആംഗലേയസാഹിത്യം കൈരളിയെ ഗണ്യമായി സഹായിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭാഷയിൽ ഇന്നുകാണുന്ന പ്രമുഖനങ്ങൾ അധികവും ആംഗലേയനുകരണങ്ങളാകുന്നു. ഈ ശാഖ ഒരു പ്രധാനസാഹിത്യവിഭാഗമായി ആ ഭാഷയിൽ പണ്ടേ ഉറച്ചുവളർന്നിട്ടുണ്ട്. നമ്മുടെ ഭാഷയിലും കബ്ബൻ, നായനാർ, നാരായണൻനമ്പിയാർ, സഞ്ജ

യൻ, ഈ. വി. മുതലായഗ്രന്ഥകാരന്മാരുടെ പരിസേവനമൂലം പരിപോഷണത്തെ പ്രാപിച്ചുപോരുന്ന ഭാഷാമാസസാഹിത്യത്തിന്റെ ആമുഖത്തെ ഏതാണ്ടിരൂപത്തിൽ സംഗ്രഹിക്കാം.

പ്രസ്തുത സാഹിത്യത്തിന്റെ പ്രധാനവിഭാഗങ്ങളിലേക്കാണ് ഇനി എത്തിനോക്കേണ്ടത്. അനുകരണഭൂമിത്താലും പുതുമയിലുള്ള കൃതകത്താലും ഏതു പ്രസ്ഥാനവും അല്ലാത്തതായി ഭവിക്കുക സഹജമാണല്ലോ. മാസസാഹിത്യത്തിൽ കടന്നുകൂടിയ ഈ മാലിന്യത്തെ മാറ്റുവാൻ വൈദുഷ്യവും രസികത്വവും ഒത്തിണങ്ങിയ സാഹിത്യോപാസകന്മാർ പ്രമുഖനഗ്രന്ഥങ്ങളെയാണ് പ്രഥമതഃ ആയുധമാക്കിയത്. പണ്ഡിതാഗ്രേസരരായ രാമകുറുപ്പും പള്ളച്ചിങ്ങോത്തും അമ്മണ്ണിഅമ്മ എന്ന തൂലികാനാമധാരിയും ‘ചക്കിചങ്കരം’ എന്നപേരിൽ ഓരോ മാസ്യനാടകം തെക്കുനിന്നും വടക്കുനിന്നും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. മി. അന്തപ്പായിയുടെ “നാലുപേരിലൊരുത്തനും” ഇക്കൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നുണ്ട്. “നാടകാന്തം കവിത്വം” മെന്നുള്ളതുപോയി നാടകാലം കവിത്വമെന്നുള്ള ഭാവത്തിൽ പേനയെടുക്കുന്നവരെല്ലാം നാടകകന്താക്കളായിരുന്ന ഒരു ദുസ്സന്ധിയിലാണ്, പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ ആവിഭാവം, “പദ്യത്തിലേ ചൊല്ലുതെല്ലാം കവിതയാ” എന്നുള്ള കുറുപ്പിന്റെ ചോദ്യവും “വേലിത്തറികളിന്മേലും നാടകം സുലഭം പ്രിയേ” എന്നുള്ള അമ്മണ്ണിഅമ്മയുടെ ശകാരവും നാടകക്കാരെ നന്നാലജ്ജിപ്പിച്ചു. ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസഭൂമിക്കാരെ അപഹസിപ്പിക്കുവാൻ അന്തപ്പായിയുടെ നാലാംപാദത്തിലെ “ബ്ബ”യ്ക്കുള്ള അന്വേഷണവും അതറിഞ്ഞുവന്ന പരിചാരകന്റെ സ്നാനത്തിനാണെന്നു വിചാരിച്ച് ഇബ്ബകൊണ്ടുചെന്നു കൊടുക്കുന്നതുമായ ഭാഗങ്ങളും മാസ്യരസാത്മകങ്ങളാകുന്നു.

മയൂരസന്ദേശാഭി മനോഹരകാവ്യതല്ലജങ്ങൾകൊണ്ട് കൈരളിയെ അലങ്കരിക്കുവാൻ കേരളകാളിഭാസൻ ഉദ്യമിച്ചപ്പോൾ തൽപ്രസ്ഥാനത്തെ ഭരണകരണമൂലം ഭവിക്കുവാൻ ചില അനഭിജ്ഞന്മാർ ഉദയംചെയ്തു.

ചുലും ചുണ്ണമ്പുരലമികലം
ചട്ടി, പാ, വട്ടി, കട്ടിൽ.....
.....
കോലായൊട്ടക്കവിടെ വളരെ-
സ്സാധനം സാധു കാണാം”

ഈ ദൃശ്യപരിവർത്തനത്തിൽ, ശിവന്റെ നൃത്തത്തിന്റെ ഭാഗ്യം സന്ദേശമാണ് പ്രസ്തുത പ്രസ്ഥാനത്തിന് അല്പമൊരു വിശദീകരണം ക്ഷയിച്ചത്. ഹാസ്യരസം വഴിത്തോഴ്ചയെന്ന വളരെ പദ്യങ്ങൾ ഭാഗ്യം സന്ദേശത്തിൽ കാണാം.

നാടകത്തിലും സന്ദേശത്തിലും കാലാവസ്ഥയെ നല്ലപരിയല്ലെന്നു വന്നപ്പോൾ നോവലിലേയ്ക്കായി എഴുതുകയുടെ എടുത്തുപാടം. ക്രമേണ നോവൽ പ്രസ്ഥാനവും വർദ്ധിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഈ വിഷയസന്ധിയിലാണ് പറഞ്ഞോടീ പരിണയം ഉദയം ചെയ്തത്. സുപ്രശസ്തങ്ങളായ നോവലുകളിൽ പോലും കാണപ്പെടുന്ന അനാശാസ്യവിവരണങ്ങളെ തൽക്കർത്താവ് കണക്കിന് അപഹസിച്ച് കണ്ടു.

എല്ലാത്ത വൃത്തമെന്ന ധാരണയിൽ എന്തുമെങ്ങിനെയുമെഴുതാമെന്ന ഭാവിയ്ക്കുവാൻ രചിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ അവിടെയും ഒരു നിയന്ത്രണം ആവശ്യമായിത്തീർന്നു. ഭേദത്തെ ഉപദ്രവിക്കാൻ ഉദ്യമിച്ച നാഗത്തെ നശിപ്പിക്കുവാൻ “അയ്യോ വരുവിൻ വരുവെന്നെല്ലാവരും” എന്നു വിളിച്ചുകൊണ്ടു പുറപ്പെട്ട സാഹിത്യപഞ്ചാനനന്റെ ഭേദഗാഥ സുപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ.

സമുദായഭോഷപരിഹാരങ്ങളായ കൃതികളുടെ ഗണനയിൽ നാം ഒന്നാമതായി വീക്ഷിക്കുന്നത്, ഭാഷാസാഹിത്യമംസസമുദായം എന്ന നിർദ്ദിഷ്ട പരയാവുന്ന മഹാകവി കണ്ഠൻ നമ്പ്യാരുടെ തുളുലുകളാണ്. തുളുലയിൽ നമ്പ്യാർക്കുള്ള സ്ഥാനം അഭിനയിച്ചുകൊണ്ടു എത്രയെത്ര അമൂല്യങ്ങളായ നേട്ടങ്ങളാണ് സമുദായത്തിന് തുളുലുകളിൽനിന്നു സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഭോഷന്മാരെ രസിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയാണത്രേ അദ്ദേഹം സാഹിത്യത്തിന് പ്രാധാന്യം നൽകിയിരുന്നത്. ഏതുവിഷയത്തിലും ഹാസ്യോദ്ദീപകങ്ങളായ സംഗതികളിലാണ് കണ്ഠന്റെ കണ്ണുപതിയുന്നത്. ഹാസത്തിനുവേണ്ട സന്ദർഭം അദ്ദേഹം സ്വയം സൃഷ്ടിക്കും. നമ്പ്യാരുടെ ഹാസശക്തികൾക്കു തക്കതായ സമുദായമുണ്ടാവില്ല.

“ഹാസേന ലജ്ജിതോത്സൃന്തം—ന ഭോഷഷ്യ പ്രവർത്തതേ” എന്നുള്ള തത്ത്വം നമ്പ്യാർ

നല്ലപോലെ ഗ്രഹിച്ചിരുന്നു. പാർവതീക്കു പെട്ടെന്നുവർ പിന്നീടു നിന്ദകർമ്മങ്ങളിൽ നിരതരാകുകയില്ലെന്നു അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കി.

“പരമാർത്ഥം പറയാമടിയെന്നൊരു പരനിന്ദാദികൾ നാവിലുമില്ല.” ഈ ഭാഗം നമ്പ്യാരുടെ നിഷ്പക്ഷതയെ വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ട്. ഹാസ്യരസത്തിന്റെ ഒരു പര്യായമായിട്ടാണ് തുളുലുകളെ നാം ഇന്നു ഗണിക്കുന്നത്. തുളുലുകൾക്കു വിതകളുടെ ജീവൻതന്നെ ഫലിതവും ഹാസ്യവുമാകുന്നു. നമ്പ്യാർ, ശൃംഗാരാദികളായ വണ്ണനകളെ തുളുലുകളിൽ വിവരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും മുഴുവ്വ നിൽക്കുന്നതു ഹാസ്യമാകുന്നു. പോപ്പ്, സ്വിഫ്റ്റ് മുതലായവർക്കു ആംഗലേയസാഹിത്യത്തിലുള്ള സ്ഥാനമാണ് നമ്പ്യാർക്കു ഭാഷയിലുള്ളത്. അതിരമതിരമില്ലാത്ത സംസ്കൃതസാഹിത്യം മുഴുവൻ പരിശോധിച്ചാലും നമ്പ്യാരെപ്പോലെ, ഹാസ്യത്തിനു രസചക്രവർത്തിത്വം നൽകി വിജയിയായിട്ടുള്ള ഒരു കവിയെ കാണുകയില്ലെന്നാണ്, മഹാശയന്മാരുടെ മതം.

ചിത്രസേനനോടു തോറോടുന്ന. ദുര്യോധനഭടന്മാരും, സ്വയംവരസഭയിലേക്കു പോകുന്ന ഇന്ദ്രാദികളും എത്ര തന്മയത്വത്തോടുകൂടിയാണ് വണ്ണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിലെ പൊണ്ണത്തടിയനായ ഭീമസേനന്റെ കഥയും അങ്ങിനെതന്നെ. ആർക്കും പരിഭവമുണ്ടാകാത്തവണ്ണം പരിഹസിച്ച് കാര്യം കാണുന്നതിലാണ് ഫലിതകഥയുടെ മൗഢം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. ഫലിതാന്തർഭൂതമായ ഹാസ്യഭാവം ശരിയായി മനസ്സിലാക്കുവാൻ രസികത്വവും പ്രതിഭാവിഭാവവും ആവശ്യമാണ്. ഫലിതങ്ങൾക്കു അവരവരുടെ ഭാഷയോടും ആചാരങ്ങളോടും സ്വഭാവത്തോടും യോജിപ്പുണ്ടായിരിക്കണം. താഴെ ഫലിതങ്ങളാണ് സംസ്കാരത്തിനു പ്രേരകങ്ങളാകുന്നത്.

പിന്നീടു ഈ ശാഖയിൽ സൈപരവിഹാരം ചെയ്തിട്ടുള്ളവരാണ്. വെണ്മണി, പുനം, റവങ്കര, ഒട്ടുവ് തുടങ്ങിയവകൾ.

സി. വി. യുടെ പ്രഹസനങ്ങളും ഹാസ്യവിഭാഗത്തെ പരിപോഷിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശാരദയിലെ വായനശാലയെന്നപോലെ, സ്ഥലകാലഭേദാദികൾക്കൊണ്ടു അതിരിടാതെ, സാർവ്വ

ത്രികസമ്പ്രദായത്തിലാണ്, പ്രഹസനങ്ങളിൽ ഹാസ്യം പ്രകടിതമാകേണ്ടത്. ഈയൊരു നൃപന സി. വി. കൃതികളിൽ ആരോപിക്കാമെങ്കിലും ഈ ഘട്ടത്തിന്റെ ജനയിതാക്കളിൽ സി. വി. യെ ഒരിക്കലും വിസ്മരിച്ചുകൂടാ.

കേസരിയെന്ന അപരനാമത്താൽ സുപ്രസിദ്ധനായ കണ്ണൂരമൻനായനാരുടേ രസാത്മകങ്ങളായ ലേഖനങ്ങൾ പ്രത്യേകം സ്മരിക്കപ്പെടേണ്ടവയാകുന്നു. മലയാളമുൻപിമാരും കവടവേദാന്തികളും ആമുഖോപന്യാസകന്മാരും സമസ്താപുരണക്കാരും അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൂലികാഖഡ്ഗത്തിന് "ഇരയായിത്തീർന്നിട്ടുള്ളവരാണ്". വിശാഖംതിരുനാളിന്റെകാലത്ത് മുറജപം നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ അലക്ഷ്യമായി ചീട്ടുകളിയിലേപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു നമ്പൂതിരിയും തിരുമേനിയും തമ്മിൽ നടന്ന സംഭാഷണത്തെ കേസരി അത്യന്തം രസമയരൂപത്തോടെ ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നു.

ആളെത്തൊടാതെ രസിപ്പിച്ച് കാര്യം പറയുകയാണ് ചവറുകൊട്ടയിലെ ലേഖനങ്ങൾകൊണ്ട് തൽകർതാവു സാധിച്ചിരിക്കുന്നത്. നിരൂപകന്മാരും വൃത്താന്തപത്രപ്രവർത്തകന്മാരും അവരുടെ ധർമ്മത്തെ കാര്യക്ഷമമാക്കുവാൻ പരിചരിക്കണമെന്നും ഹാസ്യം വഴിത്തൊഴിക്കുന്ന ഭാഷയിൽ ഉപദേശിക്കുകയാണ്, പ്രപഞ്ചാചാര്യരുടെ ലക്ഷ്യം.

കളിയാക്കിയും ഫലിതം കലത്തിയും പ്രയോഗിക്കുന്ന ഹാസ്യോക്തികളെ ആസ്വദിക്കുവാനും അതിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന ആശയം മനസ്സിലാക്കുവാനും പലരും സന്നദ്ധരായിക്കൊണ്ടാത്തത് സംസ്കാരത്തിന്റെ അഭാവംകൊണ്ടാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. സംസ്കാരത്തിന്റെ മാനദണ്ഡങ്ങളിലൊന്നും ഒരുവൻ എത്രമാത്രം അപമാസ്യനായാലും അതുകൊണ്ടൊന്നും അക്ഷോഭ്യനാകാതെയിരിക്കുക എന്നുള്ളതാകുന്നു. അവനവനെത്തന്നെ പരിഹാസപാത്രങ്ങളാക്കുന്ന മനുഷ്യമിതിക്കാരെ കുറച്ചുകൂടി ഉയർന്ന സംസ്കാരസമ്പന്നന്മാരായി കണക്കാക്കുവാൻ ക്രൈസ്തവയോഗിവർത്തനായ സെൻറ പ്രാൻസിസ് അസ്സീസി സ്വന്തം-ശരീരത്തെ "സഹോദരനായ കഴുതോ" എന്നു സഭാസംബോധനയ്ക്കായിരുന്നവത്രേ. ലോകത്തിന്റെ ഇന്നത്തെ അനാശാസ്യസ്ഥിതിക്കു കാരണവും

നിവാരണവും ആവശ്യപ്പെട്ട ഒരാളോട് "ബർണാഡ്ഷായെ പറിക്കുക" എന്നാണത്രേ സുപ്രസിദ്ധനായ നാടകകർതാവു പ്രവചിച്ചത്.

വിനോദസങ്കല്പിതങ്ങളായ ഫലിതങ്ങളും മനോഹാസമധ്യങ്ങളായ ഹാസ്യോക്തികളും പ്രയോഗിക്കുവാൻ പ്രതിഭാശാലികൾക്കുമാത്രമേ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. അധർമ്മം, അസത്യം മുതലായവയോട് നീരസം ജനിപ്പിച്ച് സാധുക്കളുടേയും ദുർബലന്മാരുടേയും നേക്കു ലോകത്തിന്റെ സ്നേഹാഭികളെ ആകർഷിക്കുന്ന സാഹിത്യകാരനെയാണ് യഥാർത്ഥഹാസസാഹിത്യകാരനെന്ന് ആംഗലേയഗ്രന്ഥകാരനായ താക്കറെ നിവ്ചിച്ചിരിക്കുന്നത്. മനുഷ്യന്റെ സകലവിധവികാരങ്ങളേയും പ്രവർത്തനങ്ങളേയും ഹാസകാരൻ കണ്ടറിയുന്നു. നിരൂപകനേക്കാൾ ഒരു പടികൂടി ഉയർന്ന ഭാവനയും ഭാവവും അപമാസകൻ കൂടിയേകഴിയൂ. നിരൂപകൻ ഗുണഭോഷങ്ങളെ ഉള്ളതുപോലെ എടുത്തു പറയുമ്പോൾ അപമാസകൻ ഇവരണ്ടിനേയും തുല്യനിലയിൽഗ്രഹിച്ച്, ഭോഷത്തെ പ്രത്യേകമെടുത്ത് മനോധർമ്മത്തിൽകഴിച്ച് വെളിപ്പെടുത്തുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. ഇരുവരുടേയും പ്രവൃത്തി ഗുണഭോഷവീവേചനവും ഉദ്ദേശം ഭോഷപരിഹാരവുമാകുന്നു വെങ്കിലും അപമാസകനോളം നിരൂപകൻ മനസ്സുരുത്തേണ്ടതില്ല; എന്നുപറഞ്ഞാൽ, നിരൂപകൻ അപമാസകനാകണമെന്നില്ലെന്നും അപമാസകൻ നിരൂപകൻകൂടിയിരിക്കണമെന്നും സാരം. ശൈത്യം, നിഷ്പക്ഷത, ഗുണഭോഷവീവേചനസാമർത്ഥ്യം എന്നീ ഗുണവിശേഷങ്ങളാണ്, അപമാസകനിൽ അത്യന്താപേക്ഷ്യമായിരിക്കുന്നത്. സാഹിത്യസർക്കസ്സിലെ ഒരു വിഭാഗമാണ് അപമാസകൻ. ഏതു സമർത്ഥനായ അപമാസകനും ബുദ്ധി ക്ഷവിത്രമവും ആനന്ദവുമുള്ളപ്പോൾമാത്രമേ ഹാസ്യം പ്രകടിപ്പിക്കുവാനും ഫലിപ്പിക്കുവാനും ശാധിക്കുകയുള്ളൂ എന്നതിന് മഹാനായ എച്ച്. ജി. വെത്തിന്റെ ജീവിതം ഉദാഹരണമാണ്. മഹാമാനായ അപമാസകന്മാർ ലോകത്തെ ശിശുക്കളുടെ കേളിരംഗമായിട്ടാണ് കാണുന്നതും കാണേണ്ടതും. ഇത്രമാത്രം സുന്ദരമാക്കാവുന്ന ഒരു രസവിശേഷത്തെ മുഷിപ്പിക്കുന്നവരുണ്ടെങ്കിൽ, അവരെ സത്യത്തെ അസത്യമായി ദർശിക്കുന്ന അന്ധന്മാരായിട്ടേ കണക്കാക്കേണ്ടതുള്ളൂ.

കേരളകാളിദാസൻ

(എം. പി. അപ്പൻ എം. ഏ., എൽ. റ്റി.)

സാമഞ്ജസ്യ വിലാസമാനന്ദപമാനദം തരം സൽകലാ-
സ്തോമത്തിൻ വിളഭൂമിയായ്, ഗുണഗണം തരുന്ന സങ്കേതമായ്,
ഈ മന്നിൻ മണിഭീപമായ് ചിരതരം ഭാസിച്ചു വിഖ്യാതനാം
ശ്രീമൽകേരളകാളിദാസസുകൃതിപ്പുസ്തപേ, ജയിപ്പൂ ഭവാൻ!

൧

വിൻഗംഗാനദിയെന്നപോലൊഴുകമാശബ്ദപ്രവാഹത്തിനാൽ
തുംഗാനന്ദസാമൃതാംബുധിയിലീ വാശം ലയിപ്പിച്ചുവോ!
ഭംഗംവിട്ടു സമസ്തകേരളകവീശ്രേണിക്കുമാചാര്യനായ്
തങ്കപ്പൊൻതീരുമേനി വാണു നെടുന്നാളുജ്ജ്വലപ്രശസ്തിയിൽ.

൨

സാഹിത്യത്തിനു ജീവനാഡി, സമമായപ്പോഴുമെല്ലാറെയും
സ്നേഹിക്കുന്ന നിസർഗ്ഗസൗഹൃദസുധാവിചിത്രലോലാംബുധി
മോഹിക്കുന്നതു നൽകുവാൻ മികവെഴും മന്ദാരമീരിതിയിൽ
സൗഹൃദത്വകനായ് വിളങ്ങിയവിടുന്നതുജ്ജ്വലപ്രാതിഭുൻ.

൩

തുംഗപ്രാഭവമാളുമങ്ങയുടെയാനേതൃത്വമെല്ലായ്ക്കൊഴും
താങ്ങായും തണലായുമെത്രസുഖമായ്ത്തോന്നി കവീശ്രക്കുവോ!
മങ്ങിക്കണ്ട പലേതരം തിരികളും പന്തങ്ങളായ്ക്കത്തുവാൻ
തിങ്ങും പ്രീതിയൊടെതുകാലമൊരുപോൽ സ്നേഹം പകർന്നു ഭവാൻ!

൪

അങ്ങിങ്ങായ്ചില പച്ചിലച്ചെടിയെഴും ശ്രീകൈരളീമണ്ഡലം
തിങ്ങും നവ്യവസന്തകാന്തികലരം പൂവാടിയായ്ത്തരുവാൻ
അങ്ങാത്താത്ഥമചഞ്ചലവ്രതമിയന്നപ്പിച്ചതാം സേവനം
ഭംഗിക്കാകരമായ തങ്കലിപിയിൽക്കാണുമു ചരിത്രങ്ങളിൽ.

൫

വാരണ്ണം ചെറുതുവലാൽ സരസമാം കാവ്യം കുറിച്ചിട്ടുവാൻ
വാളിൻവായ്ത്തലയാലരാതിപടലം വെട്ടിത്തകർത്തിട്ടുവാൻ
വീരക്ഷത്രിയനാം ഭവാങ്കലൊരുപോലുതുംഗമായ്നന്നൊരാ-
വൈഭവ്യം പുകുക്കോട്ഗമപ്രദമുവോ! വാഴൂന്നിതെല്ലാവരും.

൬

ഭ്രാജിക്കും കതിരപ്പൊത്തുകയറി സ്വപ്നനായ്പ്പോകവാ-
നോജസ്സാൽ പുലി, പന്നിയെന്നിതുകളെക്കെല്ലാൻ നായാട്ടുവാൻ;
രാജൽകാവ്യസദസ്സിലുത്തമകലാസാരം പ്രസംഗിക്കുവാൻ
യോജിക്കും പ്രതിഭാവിലാസമെഴുമാ മാഹാത്മ്യമന്യാദൃശം.

൭

ഛാ! കണ്ണിനമൃതംപൊഴിച്ചുരുളിടും ഭാവൽകമാം ഭാസ്തിനാൽ
നാകസ്രീഹൃദയങ്ങളും പ്രണയമാന്നാർഭീഭവിച്ചു വിഭോ!
ലോകത്തിനു മറക്കുവാൻ കഴികയില്ലാപ്രശസ്തമന്ദസ്തിതം
തൂക്കം താവകവിശ്വവശ്യവദനം രാജന്യതേജോനിയേ!

൮

ത്തിന്റെയും, അകല്പമായ സാത്വികതയും, അപരിമിതമായ ആസ്തികൃവും, അനുഭാവപൂർണ്ണമായ സമസൃഷ്ടിസ്തേഹവും മറ്റു രണ്ടു ആശ്രമവൃത്തികളുടേയും ഫലങ്ങൾ തന്നെ. വംശം നിലനിൽക്കുവാൻ സന്തതികളില്ലാതിരിക്കുമ്പോൾ പിതൃക്കൾപോലും ആതുരരായിത്തീരുന്നു എന്നു മഹാഭാരതത്തിലെ ജരൽക്കാരവിന്റെ കഥയിൽനിന്നും മറ്റും അറിയുന്നു. ഉഷ്ണസ്വപനായ വലിയകോയിത്തമ്പുരാനുശ്ലേഷമായ അനപത്യത്വം എത്രമേൽ കഠിനവും, മർദ്ദസ്തംഭനമായ കടനത്തിന്നു കാരണവുമായിത്തീർന്നിരിക്കണം! ഇതിനെ സംബന്ധിക്കുന്ന ചില പ്രസ്താവനകൾ, അവിടുത്തെ ഡയറികളിൽ കുറിച്ചിട്ടുള്ളതു വായിക്കുമ്പോൾ ആരുടേയും മനസ്സു വിണ്ടുപോകും. തങ്ങൾക്കു മകനൊ, മകളൊ ഉണ്ടാവുക; മകൻ മഹാരാജാവാവുക; മകൾ രാജപരമ്പരയ്ക്കു വിളഭ്രമിയാവുക;—ഇങ്ങനെ എത്രയെത്ര ആശകൾ ലക്ഷ്മിബായിത്തമ്പുരാട്ടിയുടേയും, കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെയും രൂപാളയങ്ങളിൽ പടം വിരിച്ചുടീട്ടുണ്ടാവില്ല! പക്ഷേ, ആ ആശകളൊന്നും പൂത്തുമില്ല, ഫലിച്ചുമില്ല. “ആശയ്ക്കു, സൃഷ്ടിക്കു ജഗൽപിതാവുമാശിച്ചു” എന്നിങ്ങനെയെല്ലാം ശ്രുതികൾ ഘോഷിക്കുന്നുവെങ്കിലും, കേരളവർമ്മദേവനെ സംബന്ധിച്ചുടത്തോളം സന്തതാശങ്കകാശകസ്മരപോലെയിരുന്നതെന്തുള്ളു. നിഷ്പലമായ ആശ മനുഷ്യനെ നിശിതമായ നിരാശതയിലേക്കുയ്ക്കുന്നു. അപ്പോൾ നിസ്സഹായനായ അവൻ കൈമലർത്തി കരയുകയല്ലാതെ മറ്റൊന്നുചെയ്യും? “കടനജലധൗ കേരളം തളിവിട്ടാൻ”—തപിപ്പിക്കുന്ന ഭീർഘോല്പാസങ്ങളുടെ കടുമുടേറു നീറുന്ന പതിമൂന്നുനക്ഷത്രങ്ങൾ!

എന്നാലും, കേരളവർമ്മദേവൻ, അസഹനീയമായ അനപത്യതാദുഃഖത്തെ, “ഉണ്ണിക്കുണ്ണൻ മനസ്സിൽ കളിക്കുമ്പോൾ, ഉണ്ണികൾ മറ്റുവേണമോ മക്കളായ്” എന്നു ഭക്തകവിപൂന്താനം സമാധാനിച്ചതിനേയും അതിശയിച്ചു, “ഈ ലോകത്തിൽ സുഖമസുഖവും മിത്രമാസ്താനിരിക്കും” എന്നു സമാശ്വസിച്ച്, “സന്ദേഹംവേണ്ടപരമ്പരത്തിനാകാത്തതെങ്കിൽ കിം ദേഹംകൊണ്ടൊരു ഫലമിഹ പ്രാണിനാം ക്ഷോണിതത്തിൽ” എന്നു പ്രശ്നത്തെ ദീനാനുകമ്പാമൂർത്തിയായി സമുചിതമാം വണ്ണം അഭിമുഖീകരിച്ച്, അത്ഥസാത്ഥസുധാ

ണ്ണവമായി, സർവ്വാരാധ്യനായി, പരിലസിച്ചു. അവിടുത്തേക്കു സാഹിതീക്ഷേത്രം രാജധാനിയായി; ഭാഷാഭിമാനികളായിപ്രിയവത്സലന്മാർ, അങ്ങനെയല്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ, “നാനാജാതിമതസ്ഥനായ ഭാഷാഭിമാനികൾ അഹമഹമികയാ വന്നു തിക്കിത്തിരക്കിയിരിക്കുന്ന ഈ മാനുസഭസ്സിനെ നോക്കിയാൽതന്നെ കാളിഭാസമഹാകവി ശാകന്തളം ആറാമങ്കത്തിൽ വണ്ണിക്കുന്ന അനപത്യതാദുഃഖത്തിന്നു, മാത്രഭാഷയെ സംബന്ധിച്ചുടത്തോളമെങ്കിലും, എനിയ്ക്കുവകാശമില്ലെന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നു” എന്നു ഭാഷാപോഷിണിസഭയുടെ അവസാനയോഗത്തിൽ പ്രസംഗിക്കുവാനും, ശ്രീരാമന്റെയെ വരാജാഭിഷേകം സംബന്ധിച്ചു ഭരണമഹാരാജാവു പറഞ്ഞമാതിരി, “അമോഘീപരമപ്രീതിഃ പ്രഭാവശ്ചാതുലോ മമ” എന്നു ചാരിതാത്മ്യമടയുവാനും സാധിക്കുമായിരുന്നുവോ?

II

മുപ്പത്തിനാലുകൊല്ലത്തെ സുദൃഢവും സുഭീർഘവുമായ ദാവ്യത്വം, അതും കണ്ടുനോൾതുടങ്ങി സമാരംഭിച്ച വിശിഷ്ടബന്ധം, ഒരു ചിറ്ററുക്കായ്മല്ല. പത്മിനാലാംവയസ്സുചെന്ന ഒരു കുമാരനെനന്നിലയിൽതന്നെ, ഗാർഹസ്ഥ്യത്തിന്റെ ഭദ്രാസനത്തിൽ, കേവലം ഒരു പിഞ്ചുബാലികയെങ്കിലും കാലാന്തരത്തിൽ, കലാസമ്പന്നയായ മുഴുമതിയെന്നോണം കർപ്പരപരിമളവും കനകകാന്തിയും തുകിയ ലക്ഷ്മീമഹാരാജ്ഞിയോടൊപ്പം ഉപവിഷ്ഠനായ കേരളവർമ്മദേവൻ വഞ്ചിമഹാരാജവംശത്തിന്റെ ഭാവിഭാഗധേയത്തിന്നു കാരണപുരുഷനെന്ന പ്രശംസയ്ക്കു പാത്രീഭവിച്ചു. പക്ഷേ വിധിവൈപരീത്യത്തിന്റെ പ്രചണ്ഡമായ പരിണാമം ആ ജായാപതികളേയും, കേരളീയരേയും ആശിരസ്സും നൈരാശ്യസിന്ധുവിലാശ്ശിക്കയുകയല്ലേ ചെയ്തതു!

മക്കളില്ലെന്ന വല്ലായ്മ, അപത്യസിദ്ധിയുണ്ടാകുമെന്ന ആശയിൽ ശിഥിലീഭവിക്കുമെങ്കിലും, ഭാഗ്യാഭർത്ത്യബന്ധത്തെ അതു കടറയെല്ലാം തളുത്തിക്കളയുകതന്നെ ചെയ്യുമെന്നതു മനശ്ശാസ്ത്രപരമായ പരമാർത്ഥമാകുന്നുവെങ്കിൽ മക്കൾ പിറക്കുകയേയില്ലെന്ന ബോധ്യപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞ ദമ്പതിമാരുടെ മനുഷ്മിതി എത്രമേൽ ദയനീയമായിരിക്കും! തീർച്ചയായും വേദനാജ

നകമായ ആ വിചാരം അവരുടെ അന്തഃകരണസൗഹൃദത്തിന്നു്, ഒരിക്കലല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരിക്കൽ, ഒരുവിധത്തിലല്ലെങ്കിൽ വേറൊരുതരത്തിൽ, അയവുപെടുത്തിക്കളയും. എന്നാൽ ലക്ഷ്മിരാജ്ഞിയേയും കേരളവർമ്മഭവനേയും സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പ്രസ്തുത സിദ്ധാന്തം പച്ചപ്പൊളിയായിപ്പോയി.

മയൂരസന്ദേശത്തിൽ - ആ പരിണതപ്രജ്ഞന്റെ കലാകൗശലം തികഞ്ഞ ആ മഹാകാവ്യത്തെപ്പറ്റി ഒന്നൊത്തന്നെ പറയുവാനുള്ള തീകവോ, കഴിവോ എനിക്കില്ലല്ലോ - ആപാദമുധം ഉറക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന കരുണരസം, ധർമ്മാരങ്ങളോടുള്ള ഭക്തിപ്രേമപാരവശ്യത്തെ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതോടുകൂടി, അതിലെ ഓരോ പദ്യവും 'കടനജലധൗര കേരളം തള്ളിവിട്ടാൻ' എന്ന പാദത്തിന്റെ വിസ്തൃതമായ വ്യാഖ്യാനംകൂടിയാക്കിത്തീർന്നുവെന്നു് ആർക്കും മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതാണു്. സ്വജീവിതത്തെ സ്പർശിക്കുന്ന കൃതികളിലെല്ലാം, കേരളവർമ്മഭവൻ മഹാരാജ്ഞിയായ സ്വകാന്തയോടുള്ള സ്വാതിശായിയായ പ്രേമത്തെ ആവിഷ്കരിക്കുവാൻ യത്നിക്കുകയും, ആ യത്നത്തിൽ അനന്യസാധാരണമായി വിജയിച്ചുരുളുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. എങ്ങനെയെല്ലാമാണു്, എത്രയെല്ലാമാണു് ആത്മവല്ലഭയെ ആ പ്രിയതമൻ ഉള്ളഴിഞ്ഞു് അഭിസംബോധനംചെയ്തിരിക്കുന്നതു്! അഭിമാനത്തോടെ സ്തുതിച്ചിരിക്കുന്നതു്! 'മംഗല്യാഗ്നിമണിമകുടമേ', 'പ്രേമസന്ദീപനമേ', 'നിഷ്കാലക്ഷേമേ', 'പ്രാണേശിതി', 'പ്രണയമസ്ത്രണം', 'നിരുപമഗുണം', - ഇങ്ങനെയുള്ള പൂജകോൽഗമകാരികളായ സംബോധനകളുടെ ഉറവിടം, അമ്പോ! എത്രമേൽ പ്രേമപരാധീനമായിരിക്കണം!

ഹന്ന-ലാണു് - അവിടുത്തെ അവത്താമത്തെ വയസ്സിൽ - കേരളവർമ്മഭവൻ ലക്ഷ്മിമഹാരാജ്ഞിയുടെ നിത്യവിയോഗം സംഭവിച്ചതു്. ഈ സംഭവം അവിടുത്തെ നിലം പൊത്തിച്ചുകളഞ്ഞു. കേരളവ്യാസനായ കഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാന്റെ,

“കവി കേരളവർമ്മഭവനാ-
മവിടത്തെ പ്രണയൈകഭാജനം;
അവിനാശിവിയോഗസങ്കട
ഭവി ജീവഹ്ലാസമായി നിശ്ചയം”

എന്നപദ്യം അക്ഷരംപ്രതി അർത്ഥവത്തായിത്തീർന്നു. കരം പിടിച്ചനാദമുതൽ, ശൈശവകൗമാരദശകളിലൂടെ, കാമിനിയെന്നും സ്വാമിനിയെന്നും ഉള്ള വിപരീതഭാവങ്ങളെ, സാരസ്യസമ്പന്നമായ സാമഞ്ജസ്വത്തോടെ കൂട്ടിയിണക്കി പദാനുപദം ഭാവത്വബന്ധത്തിന്റെ പരമപാവനതയെ പ്രത്യക്ഷീഭവിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന കേരളവർമ്മഭവൻ ഭാഗ്യാമൂതിരിക്കുശേഷം ജീവഹ്ലാസമായിത്തീർന്നു പറയുന്നതു അവസ്കന്ദനമല്ലേയല്ല. സഹചാരിണിയുടെ സന്തതസാന്നിധ്യത്തിലേക്കിലും ജീവിതത്തിൽ തെല്ലൊരാശ്വാസം നേടാമെന്നു കരുതിയിരുന്ന കേരളവർമ്മഭവൻ, മുന്യങ്ങാനും ഉണ്ടായ ഒരു നിഷ്പ്രസംഭവത്തെ പുരസ്കരിച്ചു് 'കടനജലധൗര കേരളം തള്ളിവിട്ടാൻ' എന്നു വിലപിച്ചതു്, അവിടുത്തെ ജീവിതത്തെയാകമാനം കടന്നുകൂട്ടിയ കടനക്കയത്തിന്റെ ഭയാനകതയെയും, കണ്ണുനീരിലാണ്ടുവിട്ട പരമദയനീയതയെയും എത്ര സ്പഷ്ടമായി എടുത്തുകാട്ടുന്നു!

III

രാജ്യഭരണം നടത്തുന്ന ഒരു രാജകുടുംബവുമായുള്ള വേഴ്ത്തിൽ ഒരു വ്യക്തിക്കു പേർ നിലനിൽത്തക്ക പല സദ്യാപാരങ്ങളിലും ഏപ്പെടുവാനുള്ള അവസരങ്ങൾ സീദ്ധിക്കുക സാധാരണമാണു്. അങ്ങനെയൊരു ചാച്ചിൽ ആത്മനം അഭിമാനംകൊള്ളുന്നതും പതിവുതന്നെ.

വിവാഹമെന്നതു് അത്ര ലാഘവമായ ഒരു കാര്യമല്ലല്ലോ. അതിന്റെ അനന്തരകാര്യസരണി, ഗാർഹസ്ഥ്യനിയമോദ്ദിഷ്ടമായ ധർമ്മത്തെ അവലംബിക്കേണമെങ്കിൽ ആ മംഗളകർമ്മത്തിൽ അന്യോന്യബലരാകുന്ന വ്യക്തികൾക്കു, മരണംവരെയും, അതിനപ്പുറവും, ശാശ്വതസൗഹൃദത്തോടെ വർത്തിക്കുമാറാകത്തക്ക മനഃസ്ഥൈര്യവും, ലോകപരിചയവും ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതുമാണു്. അതൊന്നുമില്ലാത്ത ബാല്യവിവാഹം നിശിതമായ ആക്ഷേപത്തെ തികച്ചും അർഹിക്കുന്നു. ലക്ഷ്മിമഹാരാജ്ഞിയും കേരളവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാനും തമ്മിലുള്ള വിവാഹം ബാല്യവിവാഹത്തിന്റെ ഒരൊന്നാത്തരം മാതൃകയായിരിക്കുന്നു. അവരുടെ വിവാഹത്തിൽ, അവർക്കുണ്ടായിരുന്ന അഭിപ്രായം എന്താണെന്നു നമുക്കറിവില്ല. 'രണ്ടു പാവ

ങ്ങളായ ചെറുകുട്ടികളെ ജീവിതസാഗരത്തിലേക്കു പെട്ടെന്നു പിടിച്ചുതള്ളുക എന്നതിൽ കവിഞ്ഞ ഒരു നില അവരുടെ വിവാഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നുവെന്നു തോന്നുന്നില്ല. പരാഭിപ്രായമാത്രമായിരിക്കണം അവരെ അങ്ങനെ കൂട്ടിക്കെട്ടിയതു്. ശാരീരികമായൊ, ധാർമികമായൊ ഉള്ള യാതൊരു ചിന്തയും ആ ബന്ധത്തെ സംബന്ധിച്ചുണ്ടായിരുന്നിരിക്കയില്ലെന്നു കരുതാം. ചോട്ടും ചെയ്യാവതല്ലാത്ത രാജകുലത്തിൽ ആ രണ്ടു കൊച്ചുതിരുമേനിമാരെയെങ്ങു സംഘടിപ്പിച്ചു എന്നു പറയേണ്ടതുളളു. അങ്ങനെ ബലാൽക്കാരമായി ഇണക്കപ്പെട്ട രണ്ടു വ്യക്തികൾ, വ്യത്യസ്തപഥാനുവർത്തികളാകാതെ, ഏകാശയാനുവാദികളായിത്തീർന്നതിൽ അതുതപ്പെടുകതന്നെ വേണം. സംസ്കാരവിശേഷത്താൽ ആ ബന്ധം ധന്യമായി എന്നു പറഞ്ഞാൽ മതി. വ്യക്തിസ്വതന്ത്ര്യത്തെ അപ്രധാനമാക്കിത്തള്ളി, രാജാധികാരത്തെ മുൻനിർത്തി, സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട ആ ബന്ധം അന്യോന്യസാഹചര്യത്തിൽ, അഷ്ടബന്ധമിട്ടു റുപ്പിച്ചതുപോലെ തലനാരിഴയ്ക്കെങ്കിലും ഇളക്കത്താത്ത നിലയിലുറച്ചതും, അനന്തരമുണ്ടായ രാജകോപത്തിലും, കഠിനനിർബന്ധത്തിലും തെല്ലുപോലും അയവുപെടാതിരുന്നതും മഹാരാജ്ഞിയുടെ ധർമ്മസങ്കത്യത്തെയും കേരളവർമ്മദേവന്റെ മനുഷകതയ്ക്കേയും നിദർശനങ്ങളാകുന്നു.

ഏതുവിധത്തിൽ നോക്കിയാലും, വിഭവസമ്പന്നവും, അത്യുന്നതവുമായ സ്ഥാനത്തെ അലങ്കരിച്ച കേരളകാളിദാസൻ, 'കടനജലധൗ കേരളം തള്ളിവിട്ടാൻ' എന്നു ആകസ്മികമായി വന്നുപെട്ട ഒരു കഷ്ടകാലത്തെക്കുറിച്ചു മാത്രം വിലപിച്ചതാണെങ്കിലും, അതു സ്വജീവിതത്തെ ആദ്യത്തം പരിശോധിച്ചുകൊണ്ടു ചെയ്ത ഒരു വിമർശനമായിപ്പരിണമിച്ചു പോയി!

കല്പദ്രുമവും, മംഗളദേവതയും, പീയൂഷകുണ്ടവുംമറ്റും തന്റെ അപത്യങ്ങളായതിലുള്ള അമിതാഭിമാനം, മൂലോകം മുച്ചുടും ചാവലാക്കുവാൻ ശക്തിയുള്ള ഹാലാഹലത്തിന്റേയും, സർവ്വജനഗർഹിതയായ ജ്യേഷ്ഠയുടേയും ആവിഭാവത്തോടുകൂടി നിശ്ശേഷം നശിച്ചു പാൽപെരുക്കുടൽ സങ്കല്പമാത്രാവലംബിയായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നേയുള്ളു. 'കടനജലധി'യാകട്ടെ, മലയാളത്തിലെ ആദിസന്ദേശകാവ്യമായ 'മയൂരസന്ദേശത്തിന്റേയും മറ്റു മനോമോഹനങ്ങളായ കൃതികളുടേയും ജനയിതാവായി ശുഭവും, സ്വപ്നവുമായ കീർത്തിയെ പ്രസരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു, നമിക്കെല്ലാം എപ്പോഴും പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചു വിളങ്ങുന്നു.

ശോകാത്മകമായ ഐഹികജീവിതത്തിൽ, മനുഷ്യനിലുണ്ടാകുന്ന ഉൽകൃഷ്ടവിചാരങ്ങളും, പാവനവികാരങ്ങളും ഉൽകടമായ വിഷാദത്തിന്റെ സംസ്കൃതഫലങ്ങളാകുന്നു. ആദികാവ്യമായ രാമായണംതൊട്ടു് ഇണവരെയുണ്ടായിട്ടുള്ള ഉത്തമകൃതികളെല്ലാം പ്രസ്തുത പരമാർത്ഥത്തിന്നു് അനിഷേധ്യമായതെളിവു തരുന്നുണ്ട്. 'രാമായണം' എന്ന നാലക്ഷരങ്ങളിലൊന്നെങ്കിലും കലരാത്ത പദ്യം പാണ്ഡിത്യപ്രകടനത്തെ ലാക്കാക്കിക്കൊണ്ടുള്ള വൈഷമ്യം പിടിച്ചു വല്ല ഏകാക്ഷരശ്ലോകങ്ങളോ മറ്റൊരു ഒഴിച്ചുമാറ്റിയാൽ സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിലങ്ങോളം തപ്പിനോക്കിയാലും കാണുന്നില്ലെന്ന വസ്തുത എങ്ങനെ ആ ആദികാവ്യത്തിന്റെ സാർവ്വത്രികതയെ സമർത്ഥിപ്പിക്കുന്നുവോ, അതുപോലെതന്നെയാണു് കേരളവർമ്മദേവന്റെ കൃതി സമിച്ചതും, അനന്തരഗാമികളായ ഭാഷാപ്രണയികളുടെ സാഹിത്യസരണിയെ വിളക്കുന്നതും, ആധുനികസാഹിത്യപ്രഭാവത്തിന്നു നിദാനമായി വർത്തിക്കുന്നതും. സർവ്വമാ നമസ്കരണീയനായ കേരളകാളിദാസൻ സാഹിതീഭക്തന്മാക്കു നമെങ്ങും മാർഗ്ഗദർശിയായിത്തീരട്ടെ!

സുരണകൾ

(മാവേലിക്കര കൊട്ടാരത്തിൽ ഭാഗീരഥിഅമ്മതമ്പുരാട്ടി)

കേരളവർമ്മ ശത്രുവത്സരാലോഷക്കമ്മി
രിയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്ന സ്മാരകഗ്രന്ഥത്തിലേക്ക് ആ പുണ്യശ്ലോകനേക്കുറിച്ച് ഒരു ലേഖനം ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടുള്ള എഴുത്തു കിട്ടിയപ്പോൾ, ആദ്യമായി എനിക്കൊരു സംഭ്രമമാണ് ഉണ്ടായത്. അവിടുത്തെ അപഭാഷങ്ങളേപ്പറ്റി എത്രപേർ എഴുതിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു! ഒന്നിലധികം ജീവചരിത്രങ്ങൾ തന്നെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിട്ടുള്ള സ്ഥിതിക്ക്, അവയിൽപ്രതിപാദിതമായിട്ടില്ലാത്ത ഒരു പുതിയ സംഗതി എനിക്കു കിട്ടുമോ? പണ്ട് അവിടുത്തെ ഷഷ്ഠ്യബ്ദപൂർത്തിമഹോത്സവകാലത്തു്, മംഗളാശംസാരൂപത്തിൽ ചില പദ്യങ്ങൾ എഴുതി അയച്ചുകൊടുക്കണമെന്ന് എന്റെ വന്ദ്യപിതാവു് ആജ്ഞാപിച്ചപ്പോൾ എനിക്കുണ്ടായ പരിഭ്രമം ഈ അവസരത്തിൽ ഞാൻ സ്മരിച്ചു. എന്നാൽ അന്നത്തേ സ്ഥിതിയും ഇന്നത്തേസ്ഥിതിയുമായിട്ടു് എത്രയോ അന്തരമുണ്ട്. അന്ന് എന്റെ ഉള്ളിലുള്ള പരിഭ്രമം വിളിച്ചുറിയിച്ചുകൊണ്ടു് “അബദ്ധം വാ സുബദ്ധം വാ” ചിലതൊക്കെ കത്തിക്കുറിച്ചയച്ചതിൽ “കനിഷ്ഠമാതാമഹ! ബാല്യചാപലം മഭീയമേതൽ കവിതോല്പാദനമകം ക്ഷമസ്വ ധീമൻ!” എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചതു് “പ്രവയോജനസ്യ ഹി പ്രിയം ശിശോർദ്വിഷ്ണുമപി പ്രജല്പിതം” എന്നൊരു സമാധാനത്തോടും ഏതാണ്ടൊരു ധൈര്യത്തോടുംകൂടി ആയിരുന്നു. ഇന്നോ? വിഷയം അവിടുത്തെപ്പറ്റിയാണെങ്കിലും ആ സന്നിധാനത്തിലല്ല, മഹാജനസമക്ഷമാണല്ലോ സമർപ്പിക്കേണ്ടതു് എന്നോട് വേറൊരു അധൈര്യമാണുണ്ടാകുന്നതു്.

കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ സ്വഭാവവൈശിഷ്ട്യത്തേയും മഹാമനസ്സുതയേയുംപറ്റി പലക്കും പലതും ഇനിയും എഴുതുവാനുണ്ടാവാം. ആ മഹാൻഭാവനെപ്പറ്റി ചില സ്മരണകൾ എനിക്കും എഴുതാൻ കണ്ടേക്കും. എന്നാൽ കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാനെക്കുറിച്ചെഴുതുമ്പോൾ അവിടുത്തെ പ്രിയഭാ

ഗിനേയനായ ഏ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാനേക്കൂടി സംബന്ധിക്കാത്ത സ്മരണകളൊന്നും എനിക്കില്ല. മാതൃലന്റെ ചരിത്രത്തിൽ ഭാഗീനേയനെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രസ്താവം അസംഗതമായിരിക്കുകയുമില്ലല്ലോ.

ഭിതീയാക്ഷരപ്രാസം, ശാകുന്തളതജ്ജമ ഈ രണ്ടുസംഗതികളിലുള്ള അഭിപ്രായഭേദം നിമിത്തം സാഹിത്യലോകത്തിൽ പൊതുവേതന്നെ ഉണ്ടായ കലക്കവും കലശലും ആണ് ആദ്യമായിട്ടോർമ്മവരുന്നതു്. ഭാഷാപ്രണയികളും ഭാഷാകവികളും രണ്ടു ഭാഗമായിപ്പിരിഞ്ഞു. ചിലർ വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെയും മറുചിലർ രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാന്റെയും പക്ഷംപിടിച്ചു വാദിച്ചു, വഴക്കുപറഞ്ഞു. ഇക്കാരണത്താൽ മാതൃലഭാഗീനേയന്മാർ തമ്മിലുണ്ടായിരുന്ന ദ്രവ്യമായ സ്നേഹബന്ധം അല്പം ശിഥിലമായില്ലയോ എന്നുകൂടി സംശയത്തിനിടയായി. അത്രത്തോളമായപ്പോഴേക്കും ഭാഗീനേയന്റെ അപേക്ഷയനുസരിച്ചു കേരളകാളിഭാസൻതന്നെ മദ്ധ്യസ്ഥനായിനിന്നു വാദം കലാശിപ്പിക്കുകയുംചെയ്തു. കേരളകാളിഭാസന്റെ നേക്കു്, അവിടുത്തെ പ്രിയഭാഗീനേയനും പ്രധാനശിഷ്യനുമായിരുന്ന കേരളപാണിനിയുടേ ഉണ്ടായിരുന്ന ഭക്തിസ്നേഹാഭരങ്ങളും, വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ ഭാഗീനേയന്റെനേക്കുണ്ടായിരുന്ന വാത്സല്യാതിരേകവും എത്രത്തോളം ആണെന്നുള്ളതു്, അവരുടെ അന്യോന്യമുള്ള പെരുമാറ്റം കണ്ടും സംഭാഷണം ശ്രവിച്ചും ചിലപ്പോൾ അടുത്തു പരിചയിക്കാൻുള്ള ഭാഗ്യം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ ഏറെക്കുറെ ഈയുള്ളവക്കറിയാം. ഇങ്ങനെയൊക്കെയായിരുന്നിട്ടും അപൂർവ്വം ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ ചില ചില്ലറ രസക്കേടുകൾ ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നുമില്ല. അതു മനുഷ്യസഹജമാണെന്നുമാത്രമേ വിചാരിക്കാൻ ഉള്ളൂ. ദൂതഗതിയിൽ ഉണ്ടാകുന്ന കോപം അതുപോലെ ശമിക്കുകയും ചെയ്യും. ദുഷ്ടാന്തമായി രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ പറഞ്ഞുമാണ്ടിടയ്ക്കു നടന്ന ഒരു സംഭവത്തെപ്പറ്റി

“ഇയമഞ്ജലിജാലപൂർവ്വീകാ
ഭയനീയസ്യ വടോന്ന് വേദനാ
കരുണാമന്യുണാന്തരാത്മഭിർ-
ഗുരുപാദൈഃ പ്രണയാന്നിശമ്യതാം”

എന്നു തുടങ്ങി ഏഴുപദ്യങ്ങൾ ഏഴുതി അയച്ചു
അമ്മാവൻതിരുമനസ്സിനേടു ക്ഷമയാചനം
ചെയ്തതും,

“ലേഖസ്തുവ മയാലാഭി
വിസ്തൃതാഹ്യസ്തനീകഥാ
തവാവിമുശ്യവാദിതപ-
മീദൃശം മാസ്തപിതഃ പരം”

എന്നു അപ്പോൾ തന്നെ മറുപടി കിട്ടുകയും
ചെയ്തു. രസക്ഷയമെല്ലാം തീർന്നു പൂർണ്ണധികം
സന്തോഷവുമായി. പ്രാസവാദത്തിലും ശാക
ന്തളകായുത്തിലും ഇതുപോലെ മാതൃലഭാഗി
നേയന്മാർ തനിയെ പറഞ്ഞുതീർക്കുക
യായിരുന്നെങ്കിൽ!! പക്ഷേ മലയാളഭാ
ഷയ്ക്കു ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി അനേകം
സാഹിത്യകാരന്മാരുടെ ലേഖനപരമ്പരകൾ
അടങ്ങിയ ഒരു സമ്പാദ്യം നഷ്ടമാകുമായി
രുന്നല്ലോ. അതോടുകൂടി വാദം ഉദ്ഭവി
ച്ചതു ഭാഷയ്ക്കൊരു ലാഭമായെന്നും പറയാം.
ചില ഗുണകാംക്ഷികളുടെ പ്രയത്നമൂലം മാതൃ
ലഭാഗിനേയന്മാർ താമസമെന്യേ രാജിയായി
എല്ലാം ശുഭമായി പശ്ചാത്താപിക്കുകയുംചെയ്തു.
തെറ്റിദ്ധാരണകൾ നീക്കി, ഭാഗിനേയൻ
ചെന്ന മാതൃലപാദങ്ങളിൽ സാഷ്ടാംഗം പ്രണ
മിക്കുകയും മാതൃലൻ അനുഗ്രഹിച്ചു ഏഴുനേ
ല്പിക്കുകയുംചെയ്തപ്പോൾ രണ്ടുപേരുടേയും നേ
ത്രങ്ങൾ അശ്രുപൂർണ്ണങ്ങളായിരുന്നു എന്നു ഒരു
ദൂർകസാക്ഷി പറയുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്:—“പ്രണി
പാതപ്രതീകാരം സംരംഭോഹി മഹാത്മനാം.”

കേരളവർമ്മ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാ
ന്റെനേരെ സഹോദരിയുടെ പുത്രനായ ഭാഗി
നേയനല്ലായിരുന്നു രാജരാജവർമ്മകോയിത്ത
മ്പുരാൻ. എങ്കിലും † “കൊച്ചപ്പനെ എന്റെ
സ്വപത്നം മരുമകനായിട്ടാണു ഞാൻ കരുതിയിരി
ക്കുന്നത്” എന്നു അവിടുന്ന് പലരോടും പ്രസ്താ
വിച്ചിട്ടുള്ളതായി കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അതുപോലെ
തന്നെ അവിടുത്തെസന്താനാഭാവത്തേപ്പറ്റിയും
അവിടുന്ന് സമാധാനപ്പെട്ടിരുന്നത്—“എനിക്കു

പുത്രന്മാരില്ലെന്നു ഞാൻ വെച്ചിട്ടില്ല. എന്റെ
ജ്യേഷ്ഠന്റെപുത്രന്മാർ * എന്റെയും പുത്രന്മാർ
തന്നെ” എന്നായിരുന്നു. “മാവേലിക്കരയുംഅരി
പ്പാടുമായിട്ടു എനിക്കു വ്യത്യസ്തമൊന്നുമില്ല” എ
ന്നു സംഭാഷണമദ്ധ്യേ ഞങ്ങളോടുതന്നെ അവിടു
ന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. കവികലസമുദ്രല്ലേ അവി
ടുന്ന്? വശ്യവചസ്സുകളായ കവികളുടെ വാ
ക്കിൽ അല്പം അതിശയോക്തി കലന്നിരുന്നേ
ക്കും, എന്നായിരുന്നു അവിടുത്തെ ഈ അഭിപ്രാ
യം കേട്ടിട്ടു അന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നത്.
പക്ഷേ അവിടുന്ന് പറഞ്ഞതു വെറും ഭംഗിവാ
ക്കല്ല. ആത്മാർത്ഥമായിട്ടുള്ളതുതന്നെയായിരു
ന്നു എന്നുള്ളതിന്നു അനന്തരസംഭവങ്ങൾ സാ
ക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു.

ഘറൻ-കന്നിമാസം 11-ാംതീയതി ആയി
രുന്നു ആ വന്ദ്യപുരുഷന്റെ നീന്തലും. ആ
തീയതിയും മോട്ടാർഅപകടം സംഭവിച്ച
17-ാംതീയതിയും മരണംവരെ മറവിവരാത്ത
രണ്ടു ദിനങ്ങളാണു്. കുറ്റിഞ്ഞരുവിൽവെച്ചു
മോട്ടാർഅപകടമുണ്ടായി കേരളവർമ്മ വലിയ
കോയിത്തമ്പുരാൻ ശിരസ്സിൽ ക്ഷതമേറ്റും; രാ
ജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ കാൽമുട്ടുകൾ
കുറ്റിനടിയിൽ അകപ്പെട്ടു-ഞെരിഞ്ഞുതകുന്നും
രണ്ടാളും ബോധഹീനരായി കിടക്കുന്നു എന്നാ
യിരുന്നു മാവേലിക്കരയിൽ ഞങ്ങൾക്കു ആദ്യമാ
യി ലഭിച്ച വാർത്ത. കാഴ്ചയിൽ കാണാത്തക്കവ
ണ്ണം രണ്ടുപേർക്കും പരുക്കേറ്റിപ്പെന്നു പിന്നീടു
മനസ്സിലായി. എങ്കിലും യഥാർത്ഥമറിയുന്നതു
വരെ കഴിച്ചുകൂട്ടിയ ആ രണ്ടു മണിക്കൂറുകൾ!
ഈശ്വര! ഇന്നും സ്മരിക്കവയ്ക്കൂ. ആണ്ടുതോറും
അവിടുന്ന് വൈക്കത്തു സ്വാമിഭഗവത്തുനായി
പോകുകയും അതുകഴിഞ്ഞു അരിപ്പാട്ടെത്തി
സന്തകയ്ക്കുംപോലെ അഞ്ചോ ആറോദിവസം
അവിടെ താമസിച്ചതിന്റെശേഷം മടക്ക
ത്തിൽ മാവേലിക്കരയിൽ ഇറങ്ങി ഒരു നേര
മെങ്കിലും താമസിക്കുകയും വളരെക്കാലമാ
യിട്ടുള്ള പതിവായിരുന്നു. അത്തവണ വൈ
ക്കത്തുഭഗവാനും കഴിഞ്ഞു പതിവിൻപടി ബോ
ട്ടിൽ യാത്രചെയ്തു അരിപ്പാട്ടെത്തിയ പിറേദി
വസം തന്നെ—“ഭേദമാസ്വാസ്ഥ്യമൂലം താമ
സം ഭിർഘിപ്പിക്കുന്നില്ല. നേരത്തേ തിരുവന
ന്തപുരത്തെത്തണമെന്നു ആഗ്രഹിക്കുന്നു. മോ

† കേരളപാണിനിയുടെ ഭാഗമല്ലേ.

* മാവേലിക്കര ഉഭയവർമ്മസ്തോത്രം സഹോദരനേ
യുമാണു ഉദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്നത്.

ട്ടാർകാറുകൊണ്ട് ഉടൻ വന്നുചേരണം” എന്നു രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ കമ്പി കൊടുക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. അതനുസരിച്ചു രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ എത്തി അ മ്മാവനെ മുഖംകാണിക്കാൻ ചെന്നപ്പോൾ — “അടുത്തകൊല്ലംമുതൽ പെരുംതുക്കോവിലപ്പു നെ തിരുവനന്തപുരത്തിന്നു ധ്യാനിക്കേയ്യു ള്ളു. വൈക്കത്തുപോയി തൊഴാൻ എന്നേ കൊണ്ടു സാധ്യമല്ലാതായിരിക്കൂ. തൊഴുതു കൊണ്ടുനില്ക്കുമ്പോൾ എനിക്കൊരു തലപ്പുറ ലോ ക്ഷണമോ എന്നോ ഒന്നുണ്ടായി. ഭേഹ ത്തിനൊട്ടും സുഖം തോന്നുന്നില്ല. എത്രയുംവേ ഗത്തിൽ തിരുവനന്തപുരത്തെത്തണം. അതു കൊണ്ട് മാവേലിക്കര ഇറങ്ങുന്നമില്ല” എന്നു ഉള്ള കല്പന കേട്ടിട്ട് ഭാഗിനേയൻ അല്പമൊരു വല്ലായ്മ തോന്നിയില്ലെന്നില്ല. അടുത്തദിവ സംതന്നെ തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു പുറപ്പെട്ടു. പക്ഷേ വിധിബലം ആരുകണ്ടു! മാവേലിക്ക രെ ഇറങ്ങേണ്ടെന്നുവെച്ചു നേരേ തിരുവനന്ത പുരത്തേക്കു പുറപ്പെട്ട കേരളകാളിഭാസൻ രണ്ടു മണിക്കൂറിനകം മഞ്ചലിൽ മാവേലിക്കരയിലേ ക്കുതന്നെ നയിക്കപ്പെട്ടു. ആ മഹാനഭാവ ന്റെ അന്ത്യവിശ്രമസ്ഥാനമാകുവാനുള്ള യോ ഗം മാവേലിക്കരയ്ക്കായിരുന്നു വിധിച്ചിരുന്നതു്. ഡാക്ടർമാക്കുതന്നെ യഥാർത്ഥസ്ഥിതി മനസ്സിലാകാഞ്ഞിട്ടോ അതോ അവർ മനുഷ്യർക്കു മറച്ചിട്ടോ, ഏതായാലും പെട്ടെന്ന് എന്തെങ്കിലും സംഭവിക്കുമെന്നു ആരും പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നില്ല.

ഭേഹസ്ഥിതിക്കു അല്പം സുഖം കിട്ടിയിട്ടു അവിടു ത്തേ പോയി കാണാമെന്നാഗ്രഹിച്ചിരുന്ന ഈ യുള്ളവരെല്ലാം ആ മഹാന്റെ ചരമവാർത്ത കേട്ടു സ്തബ്ധരായിപ്പോയി. പുത്രനിവിശേഷം സ്നേഹിച്ചിരുന്ന ‘വല്ലുനിയന്റെ’യും (മാവേ ലിക്കര ഉടയവർമ്മതമ്പുരാൻ) പ്രിയഭാഗിനേയ നായ ‘കൊച്ചപ്പ’ന്റെയും ശുശ്രൂഷയിൽ, ഭാ ഗിനേയന്റെ മാറ്റത്തു ചാരിക്കിടന്നുകൊണ്ടാ യിരുന്നു ആ മഹാത്മാവു സ്വർഗ്ഗാരോഹണം ചെയ്തത്. മാവേലിക്കരദിക്കിനേപ്പറ്റിയും, രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ, ഉടയവർമ്മ തമ്പുരാൻ എന്നിവരേക്കുറിച്ചും അവിടുന്ന് പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള പ്രതിപത്തി ആത്മാർത്ഥ മായിരുന്നു എന്നുള്ളതിന്നു ഇതിലധികം എന്തു തെളിവുവേണം? ആ അത്യാഹിതം സംഭവിച്ചി ട്ടു് ഇപ്പോൾ മുപ്പതിലധികം വർഷം കഴിഞ്ഞു എങ്കിലും അതു ഇന്നലെനടന്നതുപോലെ തോ ന്നുന്നു. അവിടുത്തേപ്പോലെയുള്ള “മഹാത്മാ രുടെ ഭൂലോകവാസം അവസാനിച്ചാലും അവർ മരിച്ചു എന്നു പറയാൻപാടില്ല. നമ്മുടെ ഓർമ്മ യിലും അവർ ചെയ്തിട്ടുള്ള ശുദ്ധകൃത്യങ്ങളിലും അവർ എന്നും ജീവിച്ചിരിക്കുതന്നെ ചെയ്യുന്നു. അവരേക്കുറിച്ചുള്ള വിചാരം അവ രുടെ നിശ്ചിതാനന്തരം ജീവിക്കുന്നവരേയും ഉജ്ജീവിപ്പിക്കുന്നു.” അവിടുത്തേ ‘അക്ഷബർ’ എന്ന ആഖ്യായികയിൽ സിദ്ധരാമൻ ചോദി ക്കുന്നതുപോലെ ‘അതല്ലയോ വാസ്തവമായ അനശ്വരത്വം?’

ഹിന്ദിസംഗ്രഹം

പരസഹായംകൂടാതെ മുന്നേമുന്നോട്ടു കൊണ്ടു ഹിന്ദി പഠിക്കാൻ
പഠിയ ഈ പുസ്തകത്തിന്

വില രൂപാ ൧൯ മാത്രം.

മാനേജർ, ശ്രീരാമവിലാസം ബുക്കഡിപ്പോ, കൊല്ലം.

കേരളകാളിദാസൻ

(നാലാങ്കൽ കൃഷ്ണപിള്ള എം. ഏ.; എൽ. റി.)

തുഞ്ചത്തേട്ടരുപാദരും സരസനാം നമ്പ്യാരുമിഷേരളം
വഞ്ചിച്ചിട്ടു വിയ്ത്തിൽ വാഴുവതിനായ് പ്പോയ് വത്സരം നീങ്ങവേ,
നെയ്യിൽക്കൈരളിഭേവിയാർക്കു കതകം വിണ്ടും കൊടുത്തിട്ടുവാൻ
വഞ്ചിക്കോണിയിൽ വന്നിതങ്ങു പുതുതാം പൊൽത്താരകംപോലവേ.

എ

പാണ്ടിതും, കവിതാവിലാസമിവയാലാശ്ചയ് മേററിബ്ഭവാൻ,
പാരിൽക്കേരളകാളിദാസാബിരുദം കൈക്കൊണ്ടുമിന്നീപരം;
പാലൊക്കുന്നൊരു കീർത്തിയും, വിനയവും; കാരുണ്യവും, സ്നേഹവും
മൂലം ഭോജനതുല്യനായ് സുദൃഢമങ്ങേററം വിരാജിച്ചിതേ.

റ

ചേർന്നു മണിപ്രവാളകവിതാഹാരങ്ങളെത്രയോ
ചേർത്തു കൈരളിതന്റെ ഗാത്രലതയിൽ സമ്പൂർണ്ണരാഗാനപിതം;
സാഹിത്യത്തിനുമുഖിലങ്ങു വിലയേറീടും ഭവജ്ജീവിതം
സൗമിത്യത്തൊടു കാഴ്ചവെച്ചു; നെടുനാൾ സേവിച്ചു ഹാ, ഭാഷയേ.

ന

പേരാളുന്ന കവീശപരക്കു നിതരാം നേതാവുമാലംബവും,
സാരളും കലരുന്ന ഗദ്യകലതനോമൽപ്പിതാവും പരം
വാണിവല്ലഭനും, നിശാതമതിയും മറ്റും പലേമട്ടില-
ങ്ങാനന്ദത്തൊടു കൈരളിക്കഭിമതം നൽകി മഹാകീർത്തിമാൻ.

റ

നിജ്ജീവസ്ഥിതിയാൻ ഗദ്യമവിത്തെപ്പൊന്നൊളിക്കൈകൾതൻ
സ്വർത്താലേഴുന്നേറ്റുമൂല്യരമാം വിജ്ഞാനരത്നങ്ങളെ,
ഭക്ത്യാ, ശുന്യതയാൻ മാതൃമൊഴിതൻതു കോവിലിൽത്തഞ്ചിടും
ഭണ്ഡാരത്തിൽ നിറച്ചു; കൈരളി പരം സത്തുഷ്ടിപൂണ്ടിടിനാൾ.

ഒ

കാലത്തിൻ കരിനേർമഷിക്കു കഴുകാൻ വയ്യാത്തമട്ടങ്ങയേ,-
ച്ചേലഞ്ചും സുരണപ്രഭീപമഴകിൽത്തുകും മയുഖാവലി,
മേലും കേരളപാണിയാർക്കു നപമശ്രേയസ്സിനാലംബമായ്,
ക്കോലും ശ്രീയൊടു ഭംഗമറവിരതം മിന്നിക്കണം മേൽക്കുമേൽ.

സ്വ

ക്യാപ്റ്റൻ ഗോവർദ്ധാജി

സമീപത്തു സർ സി. പി. രാമസ്വാമി അയ്യർ

കേരളകാളിദാസന്റെ മാഹാത്മ്യം

(എം. പി. ഭാസ്കരൻ എം. ഏ)

മലയാളസാഹിത്യത്തിൽ സ്ഥിരപ്രതിഷ്ഠ ലഭിച്ചിട്ടുള്ള പല പൂർവ്കവികളും ഇരുന്നരുളുന്ന പീഠങ്ങൾ പിടിച്ചിരിക്കാൻ ഇപ്പോൾ ചിലർ തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇക്കൂട്ടർ കേരളവർമ്മ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാനേയും ഈ സാഹസത്തിൽ നിന്നു വിട്ടൊഴിക്കുന്നില്ല. തുഞ്ചൻദിനം കൊണ്ടാടിയതിൽ ഒരു ലേഖകൻ സുഖമില്ലായ്മ പ്രദർശിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. തുഞ്ചൻദിനത്തിലൂടെ പല ദിനങ്ങളേയും അസുഖത്തോടെ ആ ദീർഘദിനം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നുണ്ടാവാം. തുഞ്ചൻ തുടങ്ങിയ നമ്മുടെ പൂർവാചാര്യന്മാരെ ഈവക അലങ്കോലങ്ങൾകൂടാതെ ആദരിക്കത്തക്ക അന്തസ്സാർവ്വം സംസ്കാരവും നമുക്കില്ലെന്നോ? കേരളവർമ്മദേവന്റെനേരെയും ചന്ദ്രമാസമി ഉക്കാൻ ചില സാഹസികന്മാർ മുതിർന്നു. അതും കൗതുകത്തോടെ നമുക്കു കാണാം.

ഈവക സംരംഭങ്ങൾ അനുചിതമാണെന്നു വിചാരിക്കുന്നവരുണ്ടെങ്കിൽ, ലോകം മുഴുവൻ ഒന്നു കണ്ണോടിക്കണമെന്നു അവരോട് അപേക്ഷിക്കുകയേ നിർവാഹമുള്ളൂ. പലക്കും സമ്മതനായ ഒരു മഹാനൈപ്പറി കുറുപറയുന്നതു് ഒരു രസമായിക്കരുതുന്ന ചില വ്യക്തികളുണ്ട്. അക്കൂട്ടർ എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലുമുണ്ട്. ലോകൈകമഹാകവികളെന്ന പല ശതാബ്ദങ്ങളായി നാനാരാജ്യങ്ങളിലും വിളികൊള്ളുന്ന കാളിദാസരും ഷേക്സ്പിയറും ഇരുന്നരുളുന്ന പീഠങ്ങൾ അവർ അർഹിക്കുന്നില്ലെന്നുംകൂടി പറയുവാൻ ചിലർ ഒരുങ്ങിയിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഷേക്സ്പിയറും ബർനാഡ്ഷായും ഒരേ ഇതിവൃത്തത്തെപ്പറ്റി നാടകങ്ങളുണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അതിൽ ഷായുടെ കൃതിക്കു മെച്ചമേറുമെന്ന് അദ്ദേഹം അഭിമാനിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. എന്നാൽ ഷേക്സ്പിയറുടെ കൃതിക്കു നാടകവേദിയിലുണ്ടായിട്ടുള്ള പ്രശസ്തി മറ്റേ കൃതിക്കു സപായത്തമായിട്ടുമില്ല. കാളിദാസൻ വാല്മീകിയെ ഉപജീവിച്ചു കവിതയെഴുതി. പിന്നീടുള്ള കവികൾക്കു് അദ്ദേഹം വഴിതെളിച്ചു. വാല്മീകിയും പൂർവ്കവികളെ ആശ്രയിച്ചിരുന്നിരിക്കാം. വേടന്റെ അമ്പേറുമരിച്ചു കൂഴഞ്ച

പ്പക്ഷിയെക്കണ്ടില്ലെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിനു കവിത വരുമായിരുന്നോ എന്നു സംശയിക്കുവാനിടയുണ്ട്. അമ്പേറു പക്ഷിയെക്കണ്ടു് അകംനൊന്ത മനസ്സ് കാവ്യനിർമ്മാണത്തിനു സന്നദ്ധമാകാൻ ബ്രഹ്മാവുവന്നു കഥപറയേണ്ടതായുവരുന്നു. ഇങ്ങിനെ നാം ആലോചിച്ചുതുടങ്ങിയാൽ അതിനു് “അങ്ങിയോ മൂത്തതു് മാവോ മൂത്തതെ”ന്ന വാദത്തിന്റെ അവസാനമായിരിക്കുമുണ്ടാവുക. എന്നാൽ പുതുമ എവിടെയു കണ്ടില്ലെന്നുവരാം. പക്ഷേ ഇവരുടെ വ്യക്തിമാഹാത്മ്യം കൃതികളിൽ തെളിഞ്ഞുകാണുന്നുണ്ടെന്നു സമ്മതിക്കാതെ തരമില്ല. ഈ വാദമുഖം കേരളീയകവികളെയും ബാധിക്കുന്നതാണ്. നമുക്കു കേരളകാളിദാസനെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കാം.

സംസ്കൃതത്തിലും മലയാളത്തിലും കൈകാര്യം ചെയ്തു പ്രശസ്തിനേടിയ ഒരു മഹാനായിരുന്ന കഥാപുരുഷൻ. കേരളകവികളിൽ പലരും ഇത്തരക്കാരായിരുന്നുതാനും. രണ്ടു വഞ്ചികളിലായി കാലുകൾ വെക്കുന്നവരുടെ വിഷമാവസ്ഥ വലിയകോയിത്തമ്പുരാനു വന്നുചേർന്നിട്ടില്ലെന്ന ഒരു വിശേഷവിധിയുമുണ്ട്. എന്നുമാത്രമല്ല, കൈകാര്യം ചെയ്തു രണ്ടു ഭാഷകളിലും ഒരുപോലെ മെച്ചം നേടിയിരിക്കുന്നത് അദ്ദേഹത്തിനു് നമുക്കും അഭിമാനംകൊള്ളാവുന്ന വസ്തുതയുമാണ്.

സംസ്കൃതനാടകാഭിനയത്തിന്റെ രീതി ചാക്യാരുടെ കൂടിയാട്ടത്തോടുകൂടി കേരളീയർക്കു സുപരിചിതമായിട്ടുണ്ടല്ലോ. പക്ഷേ, അതു കൂത്തമ്പലങ്ങളിലാണ് പ്രായേണ കഴിഞ്ഞുകൂടിയതു്. കൂടിയാട്ടത്തിനുശേഷം കഥകളി രംഗപ്രവേശംചെയ്തു. എന്നാൽ ഇവയൊന്നും സാധാരണക്കാർക്കു കണ്ടുരസിക്കാനോ കൊണ്ടറിയാനോ പറ്റിയതല്ലായിരുന്നു. ചുരുക്കിപ്പറയുന്നതായാൽ “ആടിരസിപ്പിക്കാനുള്ള അധികാരികളും രസം അനുഭവിച്ചു സുഖിക്കാനുള്ള ആളുകളും ചുരുങ്ങിയതോടുകൂടി” കൂടിയാട്ടവും കഥകളി

യും അന്തർലോകം ചെയ്തു ദിക്കായി. ഈ ഘട്ടത്തിലാണ് ഭാഷാനാടകത്തിന്റെ ആവിഭാവം. പണം കൊടുത്തിട്ടെങ്കിലും കാണാനും രസിക്കാനുമുള്ള ഒരു കലയുണ്ടാവുന്നതിന് കേരളീയർ ഉററുനോറുകൊണ്ടിരുന്ന ആ സന്ദർഭത്തിൽ കേരളവർമ്മഭവന്റെ ശാകന്തളം കേരളീയരുടെ തദപിഷയകമായ ഉൽക്കണ്ഠയെ സഫലമാക്കി. സുപ്രസിദ്ധനായ നാരായണപിള്ള തുടങ്ങി ആ നാടകം അഭിനയിച്ച നടന്മാർ മിക്കവരും പഠിച്ചുള്ളവരായിരുന്നതിനാൽ അവരുടെ അഭിനയചാതുരി ബഹുജനങ്ങളെ കണക്കിലധികം രസിപ്പിച്ചു. കേരളമെങ്ങും ശാകന്തളം വിളികൊണ്ടു. പലദിക്കിലും ആളുകൾ ശാകന്തളനാടകസംഘത്തിന്റെ വരവു കാത്തിരിക്കാൻ തുടങ്ങി. നാരായണപിള്ളയുടെ സംഘത്തെ കിട്ടുവാൻ എപ്പോഴും സാധ്യമല്ലാതിരുന്നതിനാൽ, അവിടവിടെയായി ഓരോ ശാകന്തളനാടകസംഘങ്ങൾ പൊട്ടിച്ചുറപ്പെട്ടു. ചതുരമേനോന്റെ മേൽനോട്ടത്തിൽ ഒരു നാടകസംഘം കോഴിക്കോട്ടു രൂപീകൃതമായി. അതിലെ നായകവേഷക്കാരനായ വേക്കോട്ടു ശങ്കരമേനോൻ ഗ്ലോകം ചൊല്ലിയിരുന്ന രീതി ഇന്നും ഉത്തരകേരളത്തിൽ ഒരു മാതൃകയായി കരുതി വരുന്നു. ഈ ശങ്കരമേനവൻ കഥകളിയിൽ നിന്നു നാടകത്തിലേക്കു ചാടിയ രസികനാണെന്നുകൂടി ഓർക്കണം. ഇങ്ങിനെ ഗോകണ്ഠന്മുതൽ കന്യാകുമാരിവരെയുള്ള ജനങ്ങളെ ഇളക്കിമറിച്ചതും, അവർ തികച്ചും അനുഭവിച്ചു രസിച്ചിരുന്നതുമായ ഒരു കൃതിയാണ് മണിപ്രവാളശാകന്തളം. അതിൽ ചില ഗ്ലോകങ്ങളുടെ കാഠിന്യം സംഗീതമാധുര്യംകൊണ്ടും നടനപാടവംകൊണ്ടും നടന്മാർ കുറച്ചുവന്നു. ആകപ്പാടെ, പണ്ഡിതപാമരന്മാരെ ഒരുപോലെ രസിപ്പിക്കാനുള്ള ഒരു നാടകം കേരളകാളിഭാസൻ കൈരളിക്കു സമ്മാനിച്ചു. ശാകന്തളത്തിലെ ഗ്ലോകങ്ങൾ അക്ഷരജ്ഞാനമില്ലാത്തവർക്കു മനഃപാഠമാക്കി. “ഭക്ത്യാ സേവിക പുഷ്പാൻ .....” ഇത്യാദി ഗ്ലോകങ്ങൾ വിവാഹാവസരങ്ങളിൽ ചൊല്ലുക ഒരു ചടങ്ങുതന്നെയായി. ഇങ്ങനെ കേരളീയരെ ആകമാനം ആനന്ദലഹരിയിൽ ആഴ്ത്തിയ ഒരു മഹാനെ കേരളസാഹിത്യചക്രവർത്തിയായും, കവിസാർവഭൗമനായും കേരളീയർ ആരാധിച്ചുവരുന്നതിൽ അതുളതപ്പെടാനുണ്ടോ? ശാകന്തളത്തിന് അനവധി തജ്ജമകൾ പിന്നീടുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ അവയൊന്നും ജനഹൃദയങ്ങളിൽ ഇത്രത്തോളം പ

തിഞ്ഞിട്ടില്ല. കേരളകാളിഭാസൻതന്നെ തന്റെ പരിഭാഷ കരേക്കൂടി ലളിതമാക്കാൻ ഏതാനുംകൊല്ലങ്ങൾക്കുശേഷം ശ്രമിച്ചപ്പോൾ, ആദ്യത്തെപ്പതിപ്പ് പൊതുജനസ്വത്തായി തീർന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നതിനാൽ ബഹുജനങ്ങളുടെ ഹിതമറിയാതെ അതു തിരുത്തിക്കൂടെന്നു അങ്ങിങ്ങു ചിലർ സംസാരിച്ചതായി കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇങ്ങിനെ എല്ലാവരുടേയും കണ്ണിലുണ്ണിയായിത്തീർന്ന ശാകന്തളം അതിന്റെ കർത്താവിനെ സകലജനാരാധ്യനാക്കി. ഇതിവൃത്തത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യം ആ പദവിക്കു മാറു കൂട്ടുകയും ചെയ്തു. ആശയസൗകര്യമായും നാടകകർത്താവിന്റെ സംഗീതക്കൊഴുപ്പിൽ കലന്നിണങ്ങിയപ്പോൾ പാലിൽ പഞ്ചസാരചേർത്താലത്തേപ്പോലുള്ള ആസ്വാദ്യതയാണുഭവമായത്. നടിക്കാത്ത നാടകം എടുക്കാത്ത നാണുപോലെ ഉപയോഗശൂന്യമെന്ന തത്ത്വം ധരിച്ചിരുന്ന തിരുമേനി നാടകപ്രസ്ഥാനത്തിൽ പരിപൂർണ്ണവിജയം നേടി.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ സവാദരണീയമായ മയൂരസന്ദേശത്തിന് മറുസന്ദേശങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു വിലകൂടുവാനുള്ള കാരണവും അതിലെ അനുഭവരസികത്വമാണ്. “പ്രേമാവാസപ്രിയയുടെ വിധോഗത്തിനാലാൽത്തന്നായി” “ഒരു നാലഞ്ചുകൊല്ലം” ആ വീരകേസരി കഴിച്ചുകൂട്ടേണ്ടിവന്നു. അന്നനുഭവിച്ച കഠിനസങ്കടത്തെ വിഷയികരിച്ച് ഒരു സന്ദേശകാവ്യമെഴുതി. കാളിഭാസൻതന്നെ തന്റെ സന്ദേശകാവ്യരചനയിൽ ഇങ്ങനെയൊരനുഭവം ഉണ്ടായതായി കേട്ടിട്ടില്ല. ആ കവീശ്വരനെ അനുകരിച്ച മറ്റുള്ളവർക്കും ഈ ദുഷ്ടോഗം വന്നതായി അറിയുന്നില്ല. ഇത് ഒരു വിചിത്രസംഭവമാണെല്ലോ. വിരഹദുഃഖമനുഭവിച്ചവർ ലോകത്തിൽ എത്രയെങ്കിലുമുണ്ടാകും. അവർക്കും തങ്ങളുടെ മനോവേദന രേഖപ്പെടുത്താൻ സാധിച്ചിട്ടില്ല. വലിയകോയിത്തമ്പുരാനെപ്പോലെ സംസ്കൃതചിന്തനും കവിപുണ്യവനുമായ ഒരു മഹാൻ ആ സങ്കടം നേരിട്ടപ്പോൾ ലോകഭിത്തിയിൽ അതു എന്തെന്നേക്കുമായി ലിഖിതമായി. തിരുമേനിക്കു തട്ടിയ യാതന നമുക്കു പരമാനന്ദമനുഭവിക്കാനുള്ള ഒരു കാവ്യമായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടു. നോക്കണേ പ്രകൃതി പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന വിരോധാഭാസം! മാത്രമോ, വഞ്ചിശ്വരീപ്രിയതമൻ, സകലകലാവല്ലഭൻ, പണ്ഡിതാഗ്രേസരൻ, കവിസാർവഭൗമൻ ഇങ്ങിനെ പ

ശതവത്സരാഘോഷം

(ലേഡീവിഭാഗം; മുതുകുളം പാർട്ടിത്തറ)

ആയുർക്കേരളചാരസാഹിത്യമലർക്കാവി-
ലാരമ്യകളീതമാലപിച്ചുനാരതം

ഏറുമാനന്ദാബ്ധിയിലാരെയുമാറാടിച്ചു
പേരെയും മഹാകവിക്കോകിലതിലകമേ!

‘കേരളകാളിദാസ’! കൈരളീമാതാവിനെ
വീരസുവാക്കിത്തീർത്ത സുരിരൂമാണിക്യമേ!

ഭാരതീപദഭക്ത! ഭാഷാസാമ്രാജ്യാധീശ!
പാരെങ്ങും കീർത്തിജ്യോത്സ്ന ചിന്തിയ കലാനിയേ!

ആരാധ്യനാകുമങ്ങിബ്ബുവനാന്തരീക്ഷത്തിൽ
സൗരഭ്യപൂർണ്ണങ്ങളാം കനകാംഗുക്കൾ തുകി

നൂറുവർഷങ്ങൾക്കുമുൻപൊരുന്നാം സുഭിനത്തിൽ
നേരിലിങ്ങിളിച്ചേറ്റമുജ്ജ്വലിച്ചെന്നാകിലും,

നീലവിണ്ടലത്തിങ്കൽ വിരിയും താരാസുന-
ജാലത്തെമാത്രമല്ല സൂര്യചന്ദ്രരെപ്പോലും

കാലമെത്തിടുന്നേരം തിമിരാബ്ധിയിലാഴി-
മാലേറും മൃത്യു കഷ്ടം! മത്സ്യനാം ഭവാനെയും,

ലനിലകളിൽ നിന്നരുളിയ കേരളവർമ്മഭേവന്നു
വന്ന ഭൂഖം മയൂരസന്ദേശത്തിൽകൂടി പ്രഖ്യാ
പിതമായപ്പോൾ കാവ്യത്തിനേയും, കവിയേ
യും അതിലെ നായികയേയും അതിശയിച്ചു
ഒരു തീവ്രവികാരത്തോടെ കേരളമെങ്ങും മാ
റൊലിക്കൊണ്ടു. ആ ശോകഗാനം കേരളീ
യരെല്ലാം ഏറുപാടി. മഹാത്മാരുടെ മനസ്സ്
ഒരു വൈദ്യുതകേന്ദ്രംപോലെയാണു്. അ
തൊന്നമന്തിയാൽ അതിന്റെ പ്രഭാപൂരം
എവിടെയെല്ലാമാണെന്നുതുകയെന്നു നിണ്ണയി
ക്കാവുന്നതല്ല. ഒരു രാജവൃക്കിയുടെ സങ്കട
പത്രംമാത്രമായിട്ടല്ല ആ കൃതിയെ കേരളം
കൈക്കൊണ്ടതു്. വിലമതിക്കാൻ കഴിയാത്ത

ഒരു ചരിത്രരേഖയുടെ പ്രാധാന്യവും അതിന്നു
വന്നുചേർന്നു. ഒരു മഹാന്റെരോദനം എന്ന
നിലയിലും, ഒരു ചരിത്രലക്ഷ്യം എന്ന നില
യിലും മയൂരസന്ദേശത്തെ കേരളീയർ എക്കാ
ലവും സ്മരിക്കുകയും ആദരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന
തായിരിക്കും.

തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതികൾക്കുശേ
ഷം കേരളീയരെ ഒട്ടാകെ ആവേശംകൊ
ള്ളിച്ചു രണ്ടു കൃതികളാണു് മണിപ്രവാളശാ
കന്തളവും മയൂരസന്ദേശവും. അവയെ നമു
ക്കു സമ്മാനിച്ച കേരളവർമ്മഭേവന്ന നമോ
വാകും.

കേവലമജ്ഞയമാമിരുളിൻമറയാലീ-
ഭൂവിൽനിന്നതിശിശ്രൂമപ്രതീക്ഷിതമായി

ആ വഴിമധ്യത്തിലെ 'ക്കാരപകട'മെന്ന-
ഭാവത്താലെനന്നേക്കുമായ് മറച്ചല്ലോ; പക്ഷേ,

കാലത്തിൻ പ്രവാഹത്തിൽ മുഴുകിയാത്തോരാ-
യിലോകംവിടും ദിനം നവമായുദിപ്പോരായ്

ചേലൈഴും ഭൂജീവിതചലനചിത്രത്തിങ്കൽ
പാലൊളിവിശിമിന്നമുജ്ജ്വലതാരങ്ങളായ്,

നിസ്തലനിത്യകീർത്തിചാത്തിടും കവീന്ദ്ര-
ലഭിതീയനാമങ്ങിലരയിൽ മുന്നേതിലും

മേൽത്തരം പ്രഭവീശി വിലസുന്നതനോക്കി-
യുറത്തടം വിബുധന്മാരൊരുപോൽ കുളിപ്പിച്ചു.

ഓർക്കിൽ; 'രണ്ടോമൂന്നോതവണ കൃഷിയേററും'
ചൊല്ലെങ്കളും 'കണ്ടങ്ങ'ളിൽ; 'വണ്ടമാ ഞണ്ടും' സമം

നീക്കത്തിൽക്കളിയാടി മരുവും 'കുളു'ങ്ങളി-
ലൊക്കെയുമൊരുപോലെ മാറ്റൊലി മുഴക്കീടും

ദിവ്യമാം 'മയൂര'ത്തിൻ 'സന്ദേശ'കളനാദം—
ദൈവയോഗത്താൽ കവിവർണ്ണനാമങ്ങളെയൊഴും

അവ്യാജമധുരമാ 'മാത്മഗീത'മായ് പൊങ്ങി—
നിർവൃതികൊള്ളിക്കുന്നതു, കൈരളീമാതാവിനെ.

സംഗീതസാഹിത്യങ്ങളേകത്രസമ്മേളിച്ചു
മംഗളസന്ദനമേ! ലക്ഷ്മീശ! മഹാമതേ!

തുംഗമാം കാരുണ്യത്തിൻ സ്വർഗ്ഗംഗാപ്രവാഹമേ!
മങ്ങാത്ത മഹസ്സേലമങ്ങയ്ക്കു നമസ്കാരം.

കേരളക്കരയ്ക്കുമക്കൈരളീമാതാവിന്—
മാരോമൽത്തിലകമായ് നിത്യവും പ്രകാശിക്കും

'കേരളവർമ്മപട്ടക്ഷോണീശനൊഴുന്നൊരി-
ച്ചാരുവാം 'ശതവത്സരാഘോഷം' ജയിക്കട്ടെ!!

ഭാഷാസാഹിത്യത്തിലെ പരിവർത്തനഘട്ടങ്ങൾ

(ജെ. ജോൺ, കട്ടക്കയം)

മലയാളഭാഷയുടെ ഉത്ഭവം മുതൽക്കുള്ള ചരിത്രം പരിശോധിച്ചുനോക്കുകയാണെങ്കിൽ ഓരോ സന്ദർഭത്തിലും സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള പരിവർത്തനങ്ങൾ വിശദമാകും.

തമിഴിന്റെ സംരക്ഷണത്തിൽ (കളിത്തോഴിയായി) വളർന്നു കൈരളിക്ക് ഒരു പ്രാചീനചരിത്രമുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതീനു തർക്കമില്ല. ചെറുശ്ശേരി നമ്പൂരിയുടെ കൃഷ്ണപ്പാട്ട് ഭാഷാഭേദിയുടെ ബാല്യകാലത്തിന്റെ സന്ദർഭമഹിമയെ സ്പഷ്ടമാക്കുന്നു. എഴുത്തുകൊല്ലം മുൻപു വിരചിതമായ ഉണ്ണുനീലിസന്ദേശത്തിലെ പദ്യങ്ങൾ കേരളസാഹിത്യത്തിന്റെ സൗഭാഗ്യസമഞ്ജസമായ കാലത്തെയല്ലയോ ചിത്രീകരിക്കുന്നത്?

കാളംപോലെ കസുമധനഘോ
ഹന്ത പൂക്കോഴികൂകി;
ചോളംപോലെ ചിതറി വിളറി
താരകാണാം നികായം;
താളംപോലെ പുലരിവനിത-
യ്ക്കുഗന്ത ചന്ദ്രസൂര്യ;
നാളംപോലെ നളിനകുഹരാ-
ഭൂഗന്താ ഭൂഗരാജി:

ഇങ്ങനെയുള്ള പദ്യരത്നങ്ങൾ സ്വായത്തമാക്കിയ കൈരളി ഭാഗ്യവതിയല്ലേ? തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛന്റെ കാലംവരെ ഭാഷാസാഹിത്യം പല തരത്തിലുള്ള വേഷഭൂഷാഭികളോടേ വളർന്നുവന്നു. രാമാനുജപ്പെരിയർ സാഹിത്യവൃന്ദാവനത്തിലിരുന്നു ആനന്ദഗാനം പാടിത്തുടങ്ങിയപ്പോൾ കൈരളി കോൾമയിർക്കൊള്ളുകയായി. അല്പാത്മചിന്താസമ്പന്നമായ ഒരു മഹനീയപദ്യസാഹിത്യം തുഞ്ചത്താചാര്യൻ ആ ഭേദിക്കു നല്കി. കൈരളിക്ക് സുന്ദരമായ ഒരു സാഹിത്യസാമ്രാജ്യവും സ്ഥാപിച്ചു. അതിലൊരു രാജധാനി നിർമ്മിച്ചു. കൊടവിളക്കു

കൾ കത്തിച്ചുവെച്ച മഹാൻ എഴുത്തച്ഛനായിരുന്നു. തുഞ്ചത്താചാര്യന്റെ കാലത്തിനുശേഷം ഭാഷയ്ക്കു പല പരിവർത്തനങ്ങളുണ്ടായതിൽ പ്രധാനമായ ഒന്നു കേരളവർമ്മഭേവന്റെ കാലത്തായിരുന്നു. കൈരളിയ്ക്ക് എഴുത്തച്ഛൻ സ്ഥാപിച്ച സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ പലഭാഗത്തും അദ്ദേഹം സാഹിത്യമന്ദിരങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചു. ഗദ്യസാഹിത്യവീഥി നൂതനമായി ഏല്പിട്ടു. പദ്യോദ്യാനങ്ങളും നിർമ്മിച്ചു. വാസ്തവസമ്പന്നമായ സാഹിതീഭക്തന്മാരെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു സാഹിത്യഭൂമിയിൽ ബഹുവിധമായ കഷണം ചെയ്തിച്ചു. ഇങ്ങനെ കേരളകാളിഭാസന്റെ പാവനമായ സേവനം കൈരളിയെ എന്നെന്നും ആനന്ദിപ്പിക്കത്തക്കവിധത്തിലായിരുന്നു. ഏ. ആർ. തിരുമേനിയുടെ സാഹിത്യശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾ മാതൃഭാഷയുടെ നിറംമാറാത്ത രത്നാഭരണങ്ങളായി ശോഭിച്ചു.

അന്നു ഭാഷയിൽ അവതരിച്ച മുഖ്യമായ ഒരു പ്രസ്ഥാനം മഹാകാവ്യമാണ്. രാമചന്ദ്രവിലാസം, ചിത്രയോഗം, ഉമാകേരളം, കേശവീയം, രക്തമാംഗഭചരിതം എന്നിങ്ങനെ പ്രശംസാർഹങ്ങളായ പല നേട്ടങ്ങൾ കേരളഭാഷയ്ക്കുണ്ടായി.

പിന്നീട് ഖണ്ഡകാവ്യകാലം സമാഗതമായി. കൈരളിയുടെ സുവർണ്ണകാലം അപ്പോൾ തെളിഞ്ഞുകാണായി. കമരാനാശാൻ, വള്ളത്തോൾ, ഉള്ളൂർ എന്നീ മഹാകവികൾ ഖണ്ഡകാവ്യവൃന്ദാവനത്തിലെ മുരളീധരന്മാരായി വിലതീരാത്ത കവനഹാരങ്ങൾ അവർ കൈരളിയുടെ കണ്ണത്തിൽ അർപ്പിച്ചു. അനേകം യുവകവികൾ മഹാകവികളുടെ ഖണ്ഡകാവ്യവൃന്ദാവനത്തിൽ സമ്മേളിച്ചു. മനോഹരഗാനങ്ങൾ ആലാപിച്ചു; സഹൃദയന്മാർ രസിച്ചു; കേരളഭാഷയുടെ അസൂയാർഹമായ അഭിവൃദ്ധിയിൽ ഭാഷാഭക്തന്മാർ പങ്കുകൊണ്ടു. മധുരമധുരമായ കാവ്യ

വസന്തം കൈരളിയെ സുപ്രസന്നയാക്കി. കാലം പിന്നെയും കഴിഞ്ഞു; കഥകൾനാദത്തെ കാലങ്ങളും പലതുപോയി.

പാണ്ഡിത്യത്തോടുള്ള വെല്ലുവെളി—ഒരു കൊടുംകാറ്റു—കൈരളിയുടെ ഉദ്യാനത്തെ ഇളക്കിമറിക്കുകയായി. ജ്ഞാനസമ്പാദനം ഒരു കുറ്റമായിപ്പോലും ചിലർ പ്രസംഗിച്ചുതുടങ്ങി. സംസ്കൃതഭാഷാഭ്യസനം ഒരു കുറ്റമായി ചിലർ വ്യാഖ്യാനിച്ചു. ഒരുതരം ഉപരിപ്ലവബുദ്ധി കർവ്വപര്യയുമാണ്, “പാണ്ഡിത്യം സാഹിത്യത്തിന് ആവശ്യമില്ലെന്ന്”. യോഷിത്തിന് ചാരിത്ര്യം വേണ്ടെന്നും അവർ വാദിച്ചു. മലയാളത്തിൽ ഒരു യഥാർത്ഥസാഹിത്യകാരനാകണമെങ്കിൽ സംസ്കൃതഭാഷാഭ്യസനം ഒഴിച്ചുകൂടാൻ പാടില്ലാത്തതാണെന്ന് അഭിജ്ഞാനാർക്കര്യം. സാഹിത്യത്തിന്റെ പാലാഴിയാണ് സംസ്കൃതമെന്നു പറഞ്ഞാൽ അത് അതിശയോക്തിയാകുമില്ല. എന്നാൽ ചിലയുവാക്കന്മാർക്കു സംസ്കൃതം അരോചകമായിത്തീർന്നു. സാഹിത്യസിനീമയുമായി ഓടിനടക്കുന്നവർക്ക്, തിരഞ്ഞെടുക്കലുള്ള സാഹിത്യരത്നാകരത്തിലിറങ്ങുവാൻ സാധ്യമല്ല. അപ്രാപ്യമായുള്ളതിനോടു് ആദ്യം ആഗ്രഹവും പിന്നീടു വെറുപ്പും തോന്നുക, ലോകസാധാരണമാണ്.

സദാചാരവിധിസങ്കല്പങ്ങളും, സാഹിത്യലാഭവിഹിനങ്ങളുമായ ചെറുകഥകളും, പ്രസംഗങ്ങളും, കവിതകളും പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടുന്നതിൽ പോലും ആർക്കും അസഹിഷ്ണുതയുണ്ടാകയില്ല. എന്നാൽ ഋഷിമുഖ്യരായ സാഹിത്യചാര്യന്മാരെ അവഹേളിക്കുന്ന അജ്ഞന്മാരുടെ ജിഹ്വാചാപലം അസഹ്യമാകാതിരിക്കുമോ? തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ കവിയല്ലെന്നും, അദ്ദേഹം മലയാളഭാഷയെ ദ്രോഹിച്ചു എന്നും പറഞ്ഞാൽ ആർക്കും ക്ഷമിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല.

പുതിയ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്കു അതു കൊള്ളാം. അവയ്ക്കു ഏതുപേരു കൊടുത്താലും തരക്കേടില്ല; അവയുടെ ഉദ്ദേശം സംതുലനമായിരിക്കണം; പ്രവർത്തനം പാവനമായിരിക്കണം. അവശലക്ഷങ്ങളെ സമുദ്ധരിക്കുന്ന ഒരു സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനത്തെ ഹൃദയമുള്ളവർ എതിർക്കുകയില്ല; പഴിക്കുകയില്ല; പ്രത്യുത, സഹഷം സ്വാഗതം ചെയ്യുകയേയുള്ളൂ. മഹാകാവ്യകാലത്ത് ഉത്ഭുതമായ ഉത്പതി

ഷ്ഠതപത്തെ അന്നാഭം എതിർത്തിട്ടില്ല. ആ കാലത്തെ, യാഥാസ്ഥിതികമാക്കിക്കൊണ്ടു് ഖണ്ഡകാവ്യസുവർണ്ണകാലം സമാഗതമായപ്പോഴും സഹൃദയന്മാർ സ്വാഗതാശംസചെയ്തതേയുള്ളൂ. പക്ഷേ നന്മയെ നശിപ്പിച്ചിട്ടു് തിന്മയെ പുണരുവാൻ അന്നുള്ളവർ മുതിർന്നില്ല. പാവങ്ങളുടെമേൽ കാരുണ്യവാഗ്ദത്തം തൂകുവാൻ ആശാനോ, ഉള്ളരോ, വള്ളത്തോളോ അലസതപ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടില്ല. നേരെമറിച്ച് അവശരുടെ നേരെ അനുകമ്പാകരം നീട്ടി അവരെ സമുദ്ധരിക്കാൻ ആ മഹാകവികൾ ഉത്സുകരായിരുന്നു. സാഹിത്യം അവശർക്കു മാത്രമായി അവർ ഉഴിഞ്ഞുവെച്ചില്ല എന്നു മാത്രം; വികാരാത്മകവും ആനന്ദദായകവും, വിജ്ഞാനഭാസുരവുമായ ഖണ്ഡകാവ്യങ്ങൾ വിരചിച്ചു നമ്മുടെ കവിത്രയം കേരളീയസഹൃദയരെ അനുഗ്രഹിക്കത്തന്നെ ചെയ്തു.

കേരളവർണ്ണനാമംകോയിത്തമ്പുരാനു് സാഹിത്യമില്ലെന്നും അദ്ദേഹം കവിയല്ലെന്നും കൂടി എഴുത്തച്ഛനെ ആക്ഷേപിച്ചുകൂട്ടരിൽ ചിലർ പ്രലപിച്ചു തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ശാന്തം! പാപം!

പരിശുദ്ധമായ നിരൂപണത്തിന്റെ സമാഗ്ധസരണിയെപ്പറ്റി ആരും ചോദ്യംചെയ്യുന്നില്ല. ഏ. ആർ. തിരുമേനി സാഹിത്യവിമർശനത്തിനുണ്ടായിരിക്കേണ്ട ഗുണങ്ങൾ ഏവയെന്നു “സാഹിത്യസാഹ്യ”ത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ടു്. സ്വപ്രത്യയസ്വൈര്യം, ഔദ്യത്യപരിഹാരം, പ്രതിപക്ഷബഹുമാനം, സംരംഭത്യാഗം, പുരുഷഭേദവർജ്ജനതുടങ്ങിയ പല കാര്യങ്ങളിലും ഭത്താവധാനനായിവേണം ഒരു സാഹിത്യകാരൻ വിമർശനത്തിനു തുലിക കയ്യിലെടുക്കേണ്ടതു്. അല്ലാതെ പകവിട്ടലിനു മാത്രമാകരുതു്.

ഇന്നത്തെ യുവാക്കന്മാർ വിനയാനവിതരായിട്ടു കവികളെ വിമർശിക്കട്ടെ; അഹങ്കാരം അകറ്റിട്ടു സാഹിത്യസരണിയിൽകൂടി പുരോഗമിക്കട്ടെ;

“നമിക്കിലയരാം, നടുക്കിൽത്തിന്നാം നല്ലകിൽ നേടീടാം. നമുക്കു നാമേ പണിവതു നാകം നരകവുമതുപോലെ”

കേരള ഗാനം

(വിഭാഗം, പുത്തൻകാവു മാത്തൻതരകൻ ബി. ഒ. എൽ.)

(മഞ്ജരി)

I

വെല്ല, നീ, വെല്ല നീ കേരളമാതാവേ,
വിശ്വപ്രകീർത്തിതസച്ചരിതേ,
പശ്ചിമവാരിധിയാകിന പാവന-
പ്പാലംഭോരാശിയിൽ നിന്നുതാനേ,
ഭേവാസുരന്മാർ മമിക്കാതെ, സാനന്ദ-
മാവിട്ട്വിട്ട ജഗജ്ജനനി!
എത്രയൊ ധന്യരീഞ്ഞൊരു നിന്നോമന-
പ്പുത്രരായ വന്നു പിറക്കുകയാൽ.
വെല്ല, നീ, വെല്ല, നീ, കേരളമാതാവേ
വിശ്വപ്രകീർത്തിതസച്ചരിതേ,

II

ഭിദ്യമാം രാമായണത്തിലും വാല്മീകി
ഭവ്യമാമാരുടെ പേരുവാഴ്ചി.
സർവ്വവിജ്ഞാനസമുദ്രമംഗ്ലം സോളമ-
സാർവ്വഭൗമൻതൊട്ട വിശ്രുതന്മാർ
ആരുടെ വാണിജ്യവിജ്ഞാനം മക്കളെ-
ക്കാരണപൂർവ്വം സൽക്കരിച്ചു,
'പേപ്പു'യ്യ'മീജിപ'തും 'ഗ്രീസു'മെന്നല്ലയി-
പ്പാരിൽപ്പണ്ടെത്രയും വിഖ്യാതങ്ങൾ
രാജ്യങ്ങളൊക്കെയുമാരുടെ നിസ്സീമ-
സൗജന്യദാനത്താൽ പുഷ്ടിയാൻ.
അമ്മഹാരാണിയാം ഭാഗ്വദ്ഭദ്രേവി!
നിന്മഹിമാവാങ്ക് വാഴ്ച! ഓവു!
വെല്ല, നീ, വെല്ല, നീ, കേരളമാതാവേ
വിശ്വപ്രകീർത്തിതസച്ചരിതേ,

III

സന്താനവത്സലേ! വീരജനയിത്രി!
സർവ്വമതാഗമസാരജ്ഞനീ
സ്വപ്രജാസ്വാതന്ത്ര്യരക്ഷണദക്ഷനാം
സ്വതപഗുണഭരതയൻതാനും
പാവ്തിതാതനാം പാവ്താധീശന്റെ
പാദംവരയ്ക്കുള്ള ഭേദമെല്ലാം
പ്രാജ്ഞാ പ്രാവീണ്യശക്തിയാൽ നേടിയ
രാജാ "വിമയവർമ്മാ"ഭിദ്യനും
സോമയശസ്വി"നെടുഞ്ചേരലാത"നും
ശ്രീമയൻ "ചേരൻ ചെങ്കുട്ടവനും"

കീർത്തിപെരുത്ത "ചിലപ്പതികാര"ത്തിൻ
കർത്താ "വി.ളംകോവടി"ഗുപനം
ക്രൈസ്തവക്കേരപ്പെടവിയരുളിയ
"ശ്രീവീരരാഘവ"മന്നവനും
ആകവേയിച്ചൊന്ന മന്നവരെല്ലാം
സാഗരഗംഭീരസ്വപാത്രേ! തായേ!
നിൻചരണാംഭോരുഹാരാധനത്തിനാൽ
നിർവൃതിപൂണ്ടൊരു ഭക്തരല്ലീ?
വെല്ല, നീ, വെല്ല, നീ, കേരളമാതാവേ
വിശ്വപ്രകീർത്തിതസച്ചരിതേ!

IV

സാഹിത്യസംഗീതസൽകലാധ്യാപികേ,
സംസ്കാരസാരസുഗന്ധവതി!
വേദാന്തസിന്ധുവിബ്ധാരതഭൂവെങ്ങും
വിദ്യോതിപ്പിച്ചൊരു വിശ്രുതഗുഹൻ
സർവ്വജ്ഞാനകമശ്രീശങ്കരാചാര്യർ
ഭേദീ നിന്നോമനപ്പുത്രനല്ലീ!
ഭക്തിവളത്തിടം ശംഖൊലിയാലിന്നും
മത്ത്യരെപ്പുത്രരായ്ത്തിടം ധന്യൻ
'തുഞ്ചനും' ഞങ്ങളെപ്പൊട്ടിച്ചിരിപ്പിക്കും
'കഞ്ചനും' ശ്രീലൻ 'ചെറുശ്ശേരി'യും
താരകവൈരിതൻ വാഹനമാകിന
ചാരമയുരത്തെക്കൊണ്ടു ഭംഗ്യാ
കീർത്തനം പാടിച്ച് ഭാഗ്വദ്ഭക്തമാ-
രത്നമാസ്താഭലോലമാക്കി,
ലോകവിഖ്യാതമാം 'ശാകുന്തള'ത്തിലെ
രാഗത്താൽ ഞങ്ങളെ പ്രീതരാക്കാൻ
ശ്രീകാളിഭാസാവതാരമെടുത്തതാ-
രാക്കവിസഞ്ചയചക്രവർത്തി.
'കേരളവർമ്മാ'ഭിധാനനാം ഭേദനും
കാവ്യകർത്താക്കളാം മറുളളൊരു
യാതൊരു ഭാവുകരൂപിണിതന്നുടെ
പാദസംസേവാനിരതരായി;
ആസ്സകമാരിയാം കൈരളിക്കെന്നെന്ത-
മാധാരഭൂതയം പണ്യശീലേ!
വെല്ല, നീ, വെല്ല, നീ, കേരളമാതാവേ!
വിശ്വപ്രകീർത്തിതസച്ചരിതേ!

കേരളസാഹിത്യസാർവ്വഭൗമൻ

(വിഭാഗം റി. എം. ചുമ്മാൻ)

ഏതുസാഹിത്യത്തിന്റെയും ചരിത്രത്തിൽ, അതതിന്റെ വളർച്ച പരിതഃസ്ഥിതികൾക്കനുസൃതമായിട്ടാണ് സംഭവിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു കാണാം. സംസ്കൃതസാഹിത്യം അതിന്റെ ശൈശവദശയിൽനിന്നും ഉയർന്നപ്പോൾ, അത് പ്രഭുക്കന്മാരെ ആശ്രയിച്ച് വളരുവാൻ തുടങ്ങി. അക്കാലത്തെ സാഹിത്യരസാസ്വാദനകരലന്മാരും, സാഹിത്യപ്രോത്സാഹകന്മാരും പ്രായേണ അവരായിരുന്നു. തന്നിമിത്തം അവരുടെ ചേതോഗതിക്കനുസൃതമായിട്ടാണ് അന്നത്തെ സാഹിത്യവും മിക്കവാറും പുരോഗമിച്ചിരുന്നത്.

മലയാളസാഹിത്യത്തിന്റെ ഗതിയും മേൽ പറഞ്ഞ സംസ്കൃതസാഹിത്യചരിത്രത്തിന്റെ തിരിയിൽനിന്ന് അധികം ഭിന്നമല്ല. കൈരളി പ്രാകൃതാവസ്ഥയിൽനിന്നും പ്രാഭവാവസ്ഥയിലേയ്ക്കുകടന്നതോടെ, അവർ പ്രഭുക്കന്മാരുടെ സംരക്ഷണയിൽ ആയിത്തീർന്നു. സാമൂതിരിപ്പാടും പതിനെട്ടരക്കവികളും, ഭോജനേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സദസ്യന്മാരേയും അനുസ്മരിപ്പിക്കുവാൻ പോരുന്ന ഒന്നുതന്നെ. ചെറുശ്ശേരി, തൃഞ്ചൻ, കുഞ്ചൻ, ഉണ്ണായി എന്നു തുടങ്ങിയ മഹാകവികളുടെ കൃതികൾ, മലയാളസാഹിത്യത്തിന്റെ പ്രാഭവാവസ്ഥയെ വിളംബരപ്പെടുത്തുന്ന വിജയകാഹളങ്ങളാകുന്നു. ഗാഥ, കിളിപ്പാട്ട്, തുള്ളൽ, കഥകളി എന്നീ ശാഖകളിൽ മുനിട്ടുനില്ക്കുന്ന കാവ്യങ്ങളുടെ നിർമ്മാതാക്കളും, മിക്കവാറും ആ പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ ഉപജ്ഞാതാക്കളും പ്രസ്തുത മഹാകവികൾ തന്നെ. കോലത്തുനാട്, ചെമ്പകശ്ശേരി, തിരുവിതാംകൂർ എന്നീ രാജാക്കന്മാരുടെ ആശ്രിതന്മാരും ആസ്ഥാനകവികളുമായിട്ടാണ് അവർ ഏറിയകൂറും ജീവിച്ചിരുന്നത്. രാമായണം, രാജരത്നാവലിയും, നൈഷധമുതലായ പ്രശസ്തഭാഷാചമ്പുപ്രബന്ധങ്ങൾ ചമച്ചിട്ടുള്ളപ്പനും, മഴമംഗലമുതലായ കവികൾ കൊച്ചി രാജസ്ഥാനത്തെ അവലംബിച്ചാണ് കാലയാപനം ചെയ്തിരുന്നതെന്നുള്ളതു സുപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. ഇങ്ങനെ നോക്കുന്നതായാൽ, കേരളസാഹിത്യത്തിന്റെ വളർച്ചയും ഭരണവും ഏ

റെക്കാലം പ്രഭുക്കന്മാരുടേയും രാജാക്കന്മാരുടേയും ആതപത്രസ്തയയിൽ ആയിരുന്നവെന്നും, ആ കാലഘട്ടത്തിൽ മലയാളസാഹിത്യത്തിനു ഗുരുതരമായ അഭിവൃദ്ധി സംഭവിക്കുകയെന്നുവെന്നും കാണാവുന്നതാണ്.

മേൽപ്രകാരം മലയാളസാഹിത്യം അതിന്റെ പ്രാഭവകാലത്തു കേരളത്തിലെ ഓരോ രാജാക്കന്മാരുടെ സംരക്ഷണയിൽ ഓരോമണ്ഡലങ്ങളിലായി നീങ്ങാൻ വളർന്നുപോന്നു എന്നുള്ളത് ശരിതന്നെ. എന്നാൽ ഇതിനിടയിൽ ഈ രക്ഷാപുരുഷന്മാരിൽ ഒരാൾക്കെങ്കിലും, കേരളസാഹിത്യസാമ്രാജ്യത്തിൽ ഏകപുത്രാധിപതിയായി ഭരണം നടത്തുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ എന്ന സംശയമാണ്. കവികലഗുരുവായ കലശേഖരപ്പെരുമാൾ, പക്ഷേ, കേരളഭൂമിയുടെ എന്നപോലെതന്നെ, കേരളസാഹിത്യത്തിന്റെയും ഏകപുത്രാധിപതിയായിരുന്നുവോ എന്ന സംശയിക്കാം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, കവിമൂർദ്ധന്യനായ ആ ചക്രവർത്തിയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ നർമ്മസചിവനുമായിരുന്ന തോലനംകൂടിയായിരുന്നല്ലോ പാക്യാർകുത്തിൽ പല പരിഷ്കാരങ്ങളുചെയ്തത്. സംസ്കൃതനാടകങ്ങൾ അഭിനയിക്കുമ്പോൾ സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങളെ അനുകരിച്ചു മണിപ്രവാളശ്ലോകങ്ങൾ ചൊല്ലുക എന്ന പതിവും ഈ ചക്രവർത്തിയുടെ കാലത്താണ് കേരളമൊട്ടു നടപ്പിൽ വരുത്തിയത്. സമസ്തകേരളമണ്ഡലേശ്വരനായിരുന്ന ഈ പണ്ഡിതരാജൻ, ഇങ്ങനെ, സമസ്തകേരളസാഹിത്യസാർവ്വഭൗമൻ എന്ന ഒരു പദവിയിൽക്കൂടി അർഹിച്ചിരുന്നു എന്ന് ഉറപ്പാക്കുകയാണെങ്കിൽ പോലും അത് ഇന്നൊരു പഴങ്കഥയായിട്ടുമാത്രമേ പരിഗണിക്കേണ്ടതുള്ളൂ എന്നും തോന്നിപ്പോകാതിരിക്കുന്നില്ല.

പെരുമാൾ ഭരണത്തിനുശേഷം കേരളം ഭിന്നഭിന്നസ്വരൂപങ്ങളായിത്തീരുകയാണ് ഒല്ലാ ഉണ്ടായത്. ഓരോ സ്വരൂപത്തിന്റെയും അഥവാ സംസ്ഥാനത്തിന്റെയും ഭരണം, ഓരോ

രാജാക്കന്മാർ സ്വതന്ത്രമായി ഏറ്റെടുത്ത തോട്ടുകൂടി, അതുവരെ പലകായ്ക്കങ്ങളിലുമുണ്ടായിരുന്ന ഐക്യം അസ്തോന്മുഖമായി. കൈരളി ക്ഷമാതും തൽക്കാലം മാറ്റമൊന്നും സംഭവിച്ചില്ലെങ്കിലും, അതിന്റെ വികാസം ഓരോ സാഹിത്യമണ്ഡലങ്ങളിലേയും അധീശന്മാരുടെ അധികാരപരിധിക്കുള്ളിൽ മാത്രമായിത്തീർന്നു. കോഴിക്കോട്ടു കൃഷ്ണനാട്ടം ആരംഭിച്ചപ്പോൾ കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ രാമനാട്ടം പ്രത്യേകം രചിക്കേണ്ടിവന്നത്, ഈ വിഭിന്നഭരണകാലത്തുണ്ടായ സാഹിത്യപ്രചാരത്തിന്റെ ഗതി സൂചിപ്പിക്കുന്നു. കേരളത്തിലെ സാഹിത്യകാരന്മാർ ഇങ്ങിനെ ഭിന്നഭിന്നഭാഗങ്ങളിലും സംവൃതമണ്ഡലങ്ങളിലുമായി കഴിഞ്ഞുകൂടിയിരുന്ന ഒരു കാലസന്ധിയിലാണ്—1020-ാമാണ്ടു് കുംഭമാസം 10-ാം തീയതി പൂയംനക്ഷത്രത്തിൽ—കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ചങ്ങനാശേരിലക്ഷ്മീപുരത്തു കൊട്ടാരത്തിൽ അവതരിച്ചത്. കേരളത്തിലെ വിദ്യാഭ്യാസസമ്പ്രദായത്തിനും സാഹിത്യത്തിനും ഇക്കാലത്തു ചിലവ്യതിയാനങ്ങൾ സംഭവിച്ചു തുടങ്ങിയിരുന്നു. ചില ആംഗലേയപാഠശാലകൾ ഭാരതത്തിലെ നാലുപ്രദേശങ്ങളിലും ഉദ്യമിച്ചു തുടങ്ങി. ആംഗലഭാഷാഭിജ്ഞന്മാരായ ചിലർ ആ സാഹിത്യത്തിലെ ചില പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ നേരെ കൂടുതൽ ആദരവു പ്രകടിപ്പിക്കുവാനും ആരംഭിച്ചു. മലയാളത്തിൽ അക്കാലത്തു ഗദ്യപ്രസ്ഥാനം തീരെ വിരളവും, പ്രത്യുത ആംഗലേയസാഹിത്യത്തിൽ അതു സുലഭവുമായിരുന്നു. മനുഷ്യന്റെ ജീവിതാവശ്യങ്ങൾ വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന ഭാഗസന്ധിയിൽ പട്ടഭ്യന്തരങ്ങൾ ഗദ്യത്തിനാണല്ലോ ആവശ്യവും പ്രചാരവും വന്നുകൂടാൻ ഉള്ളത്. നവീനവിദ്യാഭ്യാസം സിദ്ധിച്ച ചിലർ മലയാളത്തിലെ അന്നത്തെ ഗദ്യഭാരം മനസ്സിലാക്കി, ചില കൃതികൾ രചിക്കുവാനും തുടങ്ങിയിരുന്നു. ഏതാദ്യമായ സംഭവവികാസങ്ങൾക്കു മദ്ധ്യമായിരുന്നു വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു സാഹിത്യവ്യവസായത്തിനായി മുന്നോട്ടുവന്നത്.

സംസ്കൃതഭാഷയിലും ആ ഭാഷയിലെ സാഹിത്യത്തിലും തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു തുല്യമായ നിഷ്ണാതതന്ത്രമേവ വളരെ ചുരുക്കംപേർ മാത്രമേ കേരളത്തിൽ അക്കാലത്തുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. കാലോചിതമായ ആംഗലേയഭാഷാ

ജ്ഞാനത്തിലും അവിടുന്ന് അഭിപ്രീതിയമായ ഒരു സ്ഥാനത്തെ അർജ്ജിച്ചിരുന്നു. അന്യാദേശമായ ഈ വിദ്യാലാഭത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ അവിടുത്തെ ജന്മസിദ്ധമായിരുന്ന കലാവാസന, അന്നത്തെ സാഹിത്യലോകത്തെ ഉത്തരോത്തരം പലകൊണ്ടു പറ്റിച്ചു. ഈദ്യമായ ഒരു പരിതഃസ്ഥിതിയിലത്രെ അഗ്നിക്കു വായു എന്ന പോലെ അവിടുത്തെ വാസനാസമ്പത്തിനെ കേരളമൊട്ടുക്കു പരത്തുവാൻ, കേരളീയരെക്കൊണ്ടു ഒട്ടാകെ ആസ്വദിപ്പിക്കുവാനും സഹൃദയരായ കണ്ടത്തിൽ വരഗീസുമാർ ഉണ്ടാവുകയും സാഹിത്യലോകത്തിൽ പരിശുദ്ധം ചെയ്തുകൊടുത്തു. 1065-മീനമാസം 10-ാം തീയതിയായിരുന്നു ഒട്ടും മലയാളമനോരമയുടെ ആവിർഭാവം. കേരളഭാഷയ്ക്കും സാഹിത്യത്തിനും കായ്കയായ എന്തെങ്കിലും പരോഗതി വരുത്തണമെന്നുള്ളതായിരുന്നു മനോരമയുടെ നടത്തിപ്പിൽ വരഗീസുമാർ ഉയ്ക്കുണ്ടായിരുന്ന മനോഭിലാഷം. ആ ആദർശത്തെ മുൻനിർത്തി മലയാളമനോരമയും, വരഗീസുമാർ ഉയ്ക്കും കേരളത്തിൽ ഒരറ്റം മുതൽ മറ്റൊരറ്റം വരെ സഞ്ചരിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയതു മുതൽ, അതുവരെ ഘടഭിപ്രങ്ങൾ എന്ന പോലെ ഓരോ സാഹിത്യമണ്ഡലങ്ങളിലും അവിടുത്തെ നായകന്മാരുടെ കീഴിലും മാത്രമായി കഴിഞ്ഞുകൂടിയിരുന്ന കേരളീയവിഭജനങ്ങൾ, കേരളസാഹിത്യമണ്ഡലമൊട്ടുക്കു പ്രകാശിക്കുവാനും തുടങ്ങി. അക്കാലം വരെ പരസ്പരം അറിയുകയോ ആദരിക്കുകയോ ചെയ്യാതെ കഴിഞ്ഞുകൂടിയിരുന്ന അനേകം സാഹിത്യകാരന്മാരും കവികളും അന്യോന്യം അറിയുന്നതിനും ആദരിക്കുന്നതിനും വരഗീസുമാർ ഉയ്ക്കുടെ ഈ യത്നം ഏറ്റവും പ്രയോജനപ്രദമായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹത്താൽ പിന്നീടു സമാരംഭിക്കപ്പെട്ട ഭാഷാപോഷിണിസഭ കേരളത്തിലെ സാഹിത്യകാരന്മാരെ അന്യോന്യം രഞ്ജിപ്പിക്കുന്നതിന് അത്യന്തം കരുതുള്ള ഒരു പ്രേരകശക്തിയായിച്ചു മഞ്ഞു.

വടക്കേ മലയാളത്തിൽ കടത്തനാട്ടു് ഉഭയവർമ്മ തമ്പുരാനും, തെക്കേ മലയാളത്തിൽ കോഴിക്കോട്ടു മാനവിക്രമ ഏട്ടൻ തമ്പുരാനും, കൊച്ചിയിൽ, കൊടുങ്ങല്ലൂർ തമ്പുരാക്കന്മാരും (കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാനും കണ്ടതിക്കു മുൻപു തമ്പുരാനും) തിരുവിതാംകൂറിൽ കോയിത്തമ്പുരാക്കന്മാരും (വലിയകോയിത്തമ്പുരാനും ഏ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാനും) കേരളത്തിൽ അ

നത്തെ സാഹിത്യമണ്ഡലേശ്വരന്മാരിൽ പ്രാമാണികന്മാരായിരുന്നു. ഇവരും ഇവരുടെ അനുയായികളും വരഗീസുമാപ്പിളയുടെ അക്ഷീണയന്ത്രത്താൽ ഒരു ചരടിയിണക്കിപ്പോയ പൂക്കളെപ്പോലെ സംഘടിക്കുകയും സമ്മേളിക്കുകയും ചെയ്തുവെങ്കിലും അതിന്റെ ഫലം വാചാമഗോചരമെന്നോ പറയാവൂ. കേരളഭാഷാസാഹിത്യചരിത്രത്തിൽ, ഇതിനേക്കാൾ വലിയൊരു സംഭവമൊ നേട്ടമൊ അടുത്ത ഏതാനും ശതവർഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതായി മൂണ്ടിക്കാണിക്കുവാൻ പ്രയാസമുണ്ട്. ഈ ഘട്ടം മുതൽക്കാണ് കേരളസാഹിത്യലോകത്തിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു സംഘടിതശക്തി സമുൽഭൂതമായിട്ടുള്ളത്. ഭാഷയിലെ ഗദ്യപദ്യശാഖകൾക്കു സത്പരമായ പ്രചാരവും വികാസവും സിദ്ധിക്കുവാനും ഈ യത്നം കാരണമായിത്തീർന്നു.

മേൽപ്രകാരം സാഹിത്യപ്രണയിയും ഭാഷാഭിമാനിയുമായ വരഗീസുമാപ്പിളയുടെ മഹോദ്യമം സഫലമായതോടുകൂടി വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ യഥാർത്ഥയോഗ്യത, മറുവളവർ ശരിക്കറിയുവാനും, സാഹിത്യലോകം അദ്ദേഹത്തെ മുകതകണ്ഠം അഭിനവിക്കുവാനും ആരംഭിച്ചു. ഫെറുണി, ഗൊപ്പാണി, കൈരളി എന്നീഭാഷകൾ മൂന്നിലും അപ്രതിമൻ എന്നനിലയിൽ അവിടുന്ന് കേരളത്തിലെ അന്നുള്ള സാഹിത്യമണ്ഡലാധിപന്മാരുടെ മധ്യത്തിൽ അഗ്രപൂജയെ അർപ്പിച്ചിരുന്നു. പല്ലവംശജനായ അവിടുത്തെ അഭിജാതത്വം ആരും ആദരിക്കുന്നതുതന്നെയാണല്ലോ. വഞ്ചീശ്വരയുടെ പ്രാണേശ്വരൻ, വഞ്ചിരാജസദസ്സിലെ പ്രധാനപണ്ഡിതൻ, അവിടുത്തെ ഭാഷാവകുപ്പിന്റെ പരമാധ്യക്ഷൻ വിഭവദാഗ്രഗണ്യനായ ഏ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ ആചാര്യവർണ്ണൻ, ഭാഷാപോഷിണീസഭയുടെ സ്ഥിരാധ്യക്ഷൻ, സാഹിത്യത്തിന്റെ ഗദ്യപദ്യശാഖകൾ രണ്ടിലും സമ്പൂർണ്ണാധിപ്രഭാവത്തോടുകൂടി വിഹരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സാഹിത്യകേസരി എന്നീപ്രത്യേകതകളും കേരളീയരുടെ ബഹുമാനാദരങ്ങൾക്ക് അവിടുത്തെ പാത്രീഭൂതനാക്കിത്തീർത്തു. സർവ്വോപരി, തിരുമനസ്സിലെ സൗഹൃദം, സൗമനസ്സും, കാരുണ്യം, ആശ്രിതവാത്സല്യം തുടങ്ങിയ മഹനീയഗുണങ്ങൾ, കേരളീയരുടെ ഹൃദയങ്ങളെ ആസക്തം കോരിത്തരിപ്പിക്കുവാനും, അവരെക്കൊണ്ടു അവിടുത്തെ സമർപ്പനചെയ്യിക്കുവാനും ശക്തങ്ങളായി.

“അപ്പാണിത്യവിശേഷമാവിനയമാ-
ഗ്ഗാഭീർവുമയെച്ചമ-
ആപ്പാദാശ്രിതവത്സലതപമികവാ-
ലോകോപകാരവ്രതം
അപ്പാരായണയോഗ്യസൽകവനമ-
ദാക്ഷിണ്യമസ്സേവദൃടം
പപ്പാധീശ! ഭവൽഗുണങ്ങളിൽ മറ-
ന്നേയ്ക്കാവതെന്തെന്നുവാൻ!”

എന്ന് ഒരു മഹാകവി സൂര്യപുരുഷനെപ്പറ്റി ഒരിക്കൽ പാടിയിട്ടുള്ളത് ഈ പ്രകൃതത്തിൽ സവിശേഷം സ്മരണീയമായിരിക്കുന്നു. ഏവംവിധമുള്ള ഗുണഗണങ്ങളും യോഗ്യതകളുമാണ് സാഹിത്യലോകത്തിൽ തിരുമേനിയുടെ നേതൃത്വത്തെ ഔത്തരാഹ്നമാരും ദാക്ഷിണാത്യന്മാരുമായ കേരളീയർ ഒന്നുപോലെ സർവ്വസമ്മതമായി സമാദരിക്കുവാനും, കേരളഭാഷാസാഹിത്യസാർവ്വഭൗമനായി അവിടുത്തെ കൊണ്ടാടുവാനും ഇടയാക്കിത്തീർത്തിട്ടുള്ളത്. അവിടുത്തെ വാക്കിനും തൂലികയ്ക്കും അന്നുണ്ടായിരുന്ന വിലയും ഘനവും ഒന്നു വേറേതെന്നെയായിരുന്നു. സാഹിത്യത്തിന്റെ സകല ശാഖകളിലും അവിടുന്ന് അധിരോഹണംചെയ്തു വിജയശ്രീലാളിതനായിത്തീർന്നു. ആധുനികഗദ്യസാഹിത്യത്തിന്റെ പ്രചാരനും, മിക്കവാറും അതിന്റെ ജനയിതാവും അവിടുത്തെതന്നെയായിരുന്നു എന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. സാഹിത്യലോകത്തിൽ അവിടുന്ന് ചെയ്തിരുന്ന ഏതു തീരുമാനവും കേരളീയർ ആകമാനം ആദരിക്കുകയും അനുസരിക്കുകയും ചെയ്യുവാൻ സദാ സ്ന്നദ്ധരായിരുന്നു. അത്യന്തം അഭിപ്രായഭേദമുള്ള സംഗതികളിൽപ്പോലും, അവിടുത്തെ വിധിയെ ഉല്ലംഘിക്കുവാൻ അന്നാർക്കും യൊരുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ചുരുക്കത്തിൽ, ഭിന്നഭാഗങ്ങളിലായി വേർപിരിഞ്ഞു കിടന്നിരുന്ന സാഹിത്യകാരന്മാരെയും, സാഹിത്യമണ്ഡലങ്ങളേയും സംയോജിപ്പിച്ച് ഒരു സാമ്രാജ്യമാക്കിത്തീർത്ത്, അഭൂതപൂർവ്വമാകുംവണ്ണം ഒരൊറ്റ ചെങ്കോലിൻകീഴിൽ ഭരണനടത്തുവാൻ, സാക്ഷാൽ കേരളകാളിദാസനായ ഈ സാഹിത്യചക്രവർത്തിക്കുമാത്രമല്ലാതെ കേരളസാഹിത്യലോകത്തിൽ മറ്റാർക്കും സാധിച്ചിട്ടില്ലതന്നെ. ഒരു ചക്രവർത്തിക്കുചേർന്ന അന്തസ്സം ആഭിജാത്യവും അവിടുത്തെ ഉടുപ്പിലും നടപ്പിലും, നോക്കിലും, വാക്കിലും, ഭാവത്തിലും, ഭംഗിയിലും

കൈരളീ മംഗളം

(വിഭാഗം; കെ. എൻ. പരമേശ്വരൻപിള്ള, തൊടുപുഴ.)

I

മരതുടേവി; വിജയസംവർത്തി;
സ്ഫീതസുന്ദരാനന്ദസ്വരൂപിണി;

ഭാവുകാത്മികേ! വിജ്ഞാനഭായിനി!
ശ്രീവിലാസിനി! കൈരളീ! കൈതൊഴാം!

ഉണ്മയോടുംബ! ഞങ്ങളവിടത്തെ
നിമലപാദപത്മങ്ങൾ കൂപ്പിടാം!

മഞ്ജുളഭക്തിമാധുപീമനോഹര-
മംഗളസുനമാലുമ്പിച്ചിടാം!

മാതൃഭാഷയാമമേയവിടത്തെ
പ്രീതിവാത്സല്യകാരണ്യഹസ്തത്താൽ

ഓമൽപ്പൂഞ്ചിരിതുകി വിളമ്പുന്ന
തുമധുരാർദ്രപാവനഭോജനം

ആകുലോദ്യമാസ്ഥിച്ചാശ്വസി-
ച്ചാനന്ദിപ്പാനനുഗ്രഹിക്കേണമേ!

മോഹനമാം വിഭാതകാലത്തിലെ-
സ്സുഹൃദഭോധരകോകിലഗാനവും

ശാന്തരമ്യശരൽകാലചന്ദ്രികാ-
കാന്തികന്ദളപീയൂഷയുഷവും

എന്തല്ല എല്ലാററിലും ഒന്നുപോലെ വിളങ്ങി
യിരുന്നു.

‘ശ്രീരാഗത്തിനൊരാസ്സും ശ്രീതജന-
സ്വരാജ്യസുഖപ്രദം
മാരാരിദ്രമിണാഭിനിർജ്ജരവര-
ന്മാരാൽ സമാധാനം
പ്രാപ്തം മുകിലോടെതിർത്തു പൊരുതും
ധാരാളഭേദമദ്യുതി
നേരായുള്ളിലുപാസ്തമേ ത്രിജഗതീ-
വേരായ നാരായണം.’

എന്നിങ്ങനെ ഈശ്വരസ്തോത്രങ്ങളിൽ
പ്പോലും അഴകും അന്തസ്സും ഒന്നുപോലെ പ്ര-
സ്ഫുരിപ്പിക്കുവാൻ അവിടുത്തെയുല്ലാസം മ-
ററാക്കാൻ കഴിയുക? തിരുമനസ്സിലെ കാല-
ശേഷം ആ ചക്രവർത്തിപദത്തിൽ എത്തിച്ചേര-
വാൻ ഇന്നേവരെ യാതൊരാൾക്കും സാധിച്ചി-
ട്ടില്ലെന്നുള്ളതുതന്നെ, അവിടുത്തെ അന്യാഭു-
മഹിമാതിരേകത്തെ കേരളക്കരമുഴക്കെ മുഴക്ക-
വാൻ പര്യാപ്തമായിരിക്കുന്നു.

സുന്ദരാരാമസുനവിലാസിയാം
മന്ദമാരുതമഞ്ജുളലാസ്യവും

കൈരളി! തവ പുത്രൻ നുകരണ
ചേലെഴും തവ സാഹിത്യഭാനത്താൽ

എത്രയോ ശതവർഷം പിറകോട്ടു
ബലിപൂർവ്വം ഗവേഷണംചെയ്തിലും

അഞ്ച! താവകസ്വാതന്ത്ര്യനിർമ്മല-
രമ്യചാരിത്രമുന്തി ഒഴിച്ചിടാം.

ധീമതിയാം 'തമിഴാവാൾ സൈരന്ധ്രി-
പോലെയമ്മയെ പ്രീണനംചെയ്തതും

ശ്രീമതിയായ സംസ്കൃതവാണിയാൾ
സീമയില്ലാത്തൊരാളെന്നങ്ങളാൽ

പ്രശസ്തശാന്തമനോഹരപ്രാഭവാ-
രൂപയാക്കിപ്പരം സുഖിപ്പിച്ചതും

ആംഗലവാണിയാനന്ദസംശ്ലേഷ-
തൃണ്ഡ്ഗസുഭാഗ്യമുല്പന്നംചെയ്തതും

ആരുമേതും മറക്കാതെതന്നെയൊ-
ണാർത്തം ഭവൽസ്വാതന്ത്ര്യരൂപത്തെ

കാണുതെന്ന് ധരിക്കണേ! കൈരളി!
കുസുമയുക്ത കമുപ്രഭാവതി!

നിന്നഭിപൂലി, ഞങ്ങൾക്കഭിപൂലി;
നിന്നഭിമാനം, ഞങ്ങൾക്കഭിമാനം;

നിന്റെ ചാരിത്രം, ഞങ്ങൾക്കു ചാരിത്രം;
നിന്റെയാനന്ദം, ഞങ്ങൾക്കുമാനന്ദം;

മാതൃഭേവി! വിജയസംവൽസിനി!
സ്ഫീതസുന്ദരാനന്ദസ്വരൂപിണി!

ഭാവുകാത്മികേ! വിജ്ഞാനദായിനി!
ശ്രീവിലാസിനി! കൈരളി! കൈതൊഴാം!

II

ആരോമൽക്കൈരളിഭേവിയാരേയുംതാൻ കൂട്ടാക്കാതെ-
യോരോ ലീലാകലവികളാടിയങ്ങനെ

കന്യകയായ്, ഞാൻവേണിയാൾ കല്യായ് കഴിയുംകാലം
വന്ദ്യകവികൾപലരുമാഗതരായി

മനോഹരയാമവളെയോമനിച്ചുനവമങ്ങ-
ഉനലഗാനങ്ങൾപാടിയാനന്ദിപ്പിച്ചു,

അപ്പോഴേയ്ക്കു മാരിയെക്കണ്ടല്ലേതരകാവ്യഗാഥ-
പ്പൊൽപ്പതക്കും 'ചെറുശ്ശേരി'യവർക്കു നൽകി

സന്ദേശമണിയമായൊരാമണിപ്പതക്കും
സാദരമണിഞ്ഞൊമലാൾ വിളങ്ങിടുമ്പോൾ

സാഹിതീമഹാഷിപ്യൻ സൽഗുണശ്രീധരൻ 'തുഞ്ചൻ'
മഹാഗുരുഭാവൻ വന്നീ മഞ്ജുവാണിയെ

എഴുത്തിനിരുത്തിപ്പുത്തനെഴുത്തക്ഷരമാലയു-
മഴകിലണിയിച്ചുധ്യാപനം തുടങ്ങി;

ചിന്താസന്താനസുന്ദരം; സ്വാന്താനന്ദമഹോദാരം,
'ചിന്താരത്ന'ഗ്രന്ഥരത്നം ശിരസ്സിൽ വച്ചു;

ഹരിഭക്തിജ്ഞാനഗുണസ്ഫുരിതപാഠങ്ങൾ ചേരും
'ഹരിനാമകീർത്തന'ങ്ങളഭ്യസിപ്പിച്ചു;

കൗമാരകാലമകന്നു; സുകുമാരതാരുണ്യത്തിൽ
വിമോഹനകിരണങ്ങൾ വീശുകയായി;

'മണിപ്രവാള'മനോജ്ഞസാരിപുററി യുവനത്തിൻ-
മണികുളങ്ങൾ കുചങ്ങൾ മറയുവിധം

'രാമായണം'ഭാരതാഭിഭൂഷണഗണമണിഞ്ഞു
കാമിനിയായ കൈരളിയാൾ പ്രേസഭയുമായി;

'കുഞ്ച'നഞ്ചിതാപ്ലാഭത്താൽ ധരിപ്പിച്ച കാഞ്ചനശ്രീ
തഞ്ചിടും നൂപുരമിട്ടു കിലുക്കുവാനും

മറ്റു മഹാകവിമുഖ്യരിടുവിച്ച കങ്കണങ്ങ-
ളേറ്റവുമാപ്ലാഭംകൈക്കൊണ്ടണിയുവാനും

മധുരസ്തിതം പൊഴിക്കും കൈരളിക്കു ഭാഗ്യംവന്നു
മനീഷികൾ നല്ലും ശല്യപ്പിക്കും ചൂടാനും.

III

പ്രാചീനഭാസുരകാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ കൈരളിക്കു
'കാളിഭാസ'പാണിനി'മാരാലംബമായി!

'വ്യാസ'നമൗഗ്രാഹിച്ചു വെൺമണിമാർ രസിപ്പിച്ചു
കേ. സി.; സി. വി.; നടുവന്മാർ; ചന്തുമേനോനും,

ഉണ്ണായി, പന്തളം, രാമപുരം, മന്നാടിയാർ, രാമ-
കൃഷ്ണസാഹിതീഭക്തന്മാർ ഭൂഷകൾ ചാർത്തി

കേരളവർമ്മദേവന്റെ പ്രാസപ്രയോഗം

(വിഭാഗം, ചെന്നിത്തല കെ. കൃഷ്ണൻ)

“ശബ്ദാത്മക സൽകവിരിവ ഭവം വി
ഭാഗവേക്ഷതേ” എന്നുള്ള മഹാകവി മാഹ
ന്റെ ആശയമനുസരിച്ച ശബ്ദാത്മങ്ങൾ ര
ണ്ടിലും ഒന്നുപോലെ അഭിനിവേശവും പ്രാവി
ണ്യവും ഉള്ള ഒരു പണ്ഡിതകവിസാർവ്വഭൗമനാ
യിരുന്നു മഹാമഹിമശ്രീ കേരളവർമ്മ വലിയ
കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട്. അ
വിടത്തെ വിശങ്കടമായ ശബ്ദപ്രവാഹം വിഭാ
നാരെ വിസ്തൃതസ്ഥിതിനാരാക്കിത്തീർത്തുണ്ട്.
അവിടുന്ന് കവിതയെഴുതുവാൻ ആരംഭിക്ക
മ്പോൾ പ്രകൃതത്തിന് അത്യന്തം യോജിക്കുന്ന
ശബ്ദപരമ്പരകൾ അവിടത്തെ തൂലികാഞ്ചല
ത്തിൽ അഹമഹമികയോടെ തിരിക്കിത്തീരക്ക
യാണു ചെയ്യുന്നത്. വാദ്യോപയോടെ മണിമ
ഞ്ജിരശിഞ്ജിതം പ്രകടമായി കേൾക്കണമെ
ങ്കിൽ ഭാവുകന്മാർ കേരളവർമ്മദേവന്റെ കൃതി
കൾതന്നെ വായിക്കണം. എന്തൊരു ശയ്യാഗൃ
ണമാണ് അവിടത്തെ പദ്യങ്ങൾക്കുള്ളത്!
“വൈഭഭീം സരസംപുണൻ മൃദവാം ശയ്യേലിരു
ന്നിടുമപ്പുണ്യശ്ലോകമിയന്ന” കവിമൂർച്ഛന്റെ

ഗദ്യഗാത്രരദ്യഗതലയമായ ശബ്ദകോലാഹലം
കേൾക്കുമ്പോൾ ഏതു പണ്ഡിതസഹൃദയനാ
ണ് പരമാനന്ദതുന്ദിലനായി അവിടത്തേക്കു
നമോവാകും പറയാത്തത്? പദങ്ങളുടെ പര
സ്തരമൈത്രിബന്ധത്തെക്കുറിച്ചു അവിടത്തേക്കു
ണ്ടായിരുന്ന അറിവ് അന്യാഭൂതമായിരുന്നു.
ഒരിക്കൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അനന്തഭട്ടകവി
യുടെ ചമ്പുഭാരതത്തിലുള്ള

“ഭീപ്രൈശാരമണിഭിർഭീവസായമാനാം
നിശ്ചിന്തതേ മനസി യത്ര നിശാം യുവാനഃ
കാർത്താന്തികൈരഖിലകാലനിവേദനായ
ഘണ്ടാമണേരഭിമതസ്യ ഘനാരവേണ.”

എന്ന പദ്യത്തിന്റെ അന്ത്യപാദത്തിലെ “ഘ
നാരവേണ” എന്ന അന്ത്യപദത്തെ “ഘണ്ടാ
വേണ” എന്നു തിരുത്തിവായിക്കേണ്ടതാണെ
ന്നും, “വാചാമനന്തസുകവേദസുധൈവമൂല്യം”
എന്ന ബഹുമതിക്കു പാത്രീഭൂതനും ഭിഗന്തരല
സൽകീർത്തിയും ആയ ആ കവിപുണ്യഗവൻ അ

ആധുനികകാലത്തുമാദ്യേവിയെപ്പരിചരിപ്പാൻ
മാധുരീധൂമിണകലാലാലസരായി

‘ഉള്ളൂരാ’ ‘ശാൻ’ ‘വള്ളത്തോളം’ മറ്റനേകം കവികളു-
മുള്ളഴിഞ്ഞ രാഗത്തോടെ സ്വപ്നച്ചെയ്തു.

മലയാളഭാഷയ്ക്കൊരു മഹനീയ ഖണ്ഡകാവ്യ-
മലർവാടിയുളവായി മനോഹരമായ്!

പുതുമണം പുലരുന്ന പുതിയ പുഷ്പങ്ങളിലെ
സ്ഥിതരൂപി കവരുന്ന ചെറുപവനൻ

ഇളംകുളിർക്കരങ്ങളാൽ സഹൃദയനികരത്തെ
മിളൽപ്രഭം തലോടിനാൻ സുഹൃത്പ്രഭാവൻ.

കൈരളി! മദ്ഗളം ധന്യേ! കൈരളി! മദ്ഗളം! ഭദ്രേ!
കൈരളി! മദ്ഗളം ഭേവി! കല്യാണഗാത്രി!

പ്രകാരമല്ലാതെ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കാൻ ഇടയില്ലെന്നും സമത്വമില്ലാതായിക്കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അത്രയും പരിനിഷ്ഠിതമായിരുന്നു അവിടുത്തെ പദഘടനാസൗന്ദര്യബോധം!

അർത്ഥത്തിന് അല്പംപോലും ക്ലിഷ്ടത വരുത്താതെ ശബ്ദാലങ്കാരങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുന്നതിൽ കേരളവർമ്മദേവൻ അഭിപ്രീതിയുറപ്പായിരുന്നു. അവിടുത്തെ ഏതെങ്കിലും പരിശോധിച്ചാലും ഈ വസ്തുത വ്യക്തമാകുന്നതാണ്. തന്റെ ഭാഷാന്തരകൃതികളിൽപോലും അവിടുന്ന് ശബ്ദാലങ്കാരപ്രയോഗത്തിൽ പ്രത്യേകം നിഷ്ഠ ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. തന്മൂലം തിരുമനസ്സിലെ ചില ഭാഷാന്തരപദ്യങ്ങൾ മൂലത്തെക്കാൾ സ്വാഭാവിഷ്ടങ്ങളായി ഭാവുകമാകാൻ തോന്നാം. ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസം, അനുപ്രാസം, യമകം മുതലായവയാണ് കേരളവർമ്മദേവന്റെ കൃതികളിൽ കാണുന്ന പ്രധാന ശബ്ദാലങ്കാരങ്ങൾ. എങ്കിലും, ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസത്തോടു് അവിടുത്തേക്കു കൂടുതൽ പ്രതിപത്തിയുണ്ടായിരുന്നതായിക്കാണുന്നു. ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസവാദം നടന്നുകൊണ്ടിരുന്ന കാലത്തു് അവിടുന്ന് പ്രസിദ്ധീകരിച്ച

“വാസന്തീമധുവാൻ വാക്കിനു സജാ-
തീയദ്വിതീയാക്ഷര-
പ്രാസത്തിപ്പുതു കൈരളീമഹിളതൻ
മദ്ഗല്യമാണോക്കണം;
മാ സംസത്തിലസംശയം പഴിയതിൽ-
പ്പാഴായ്ക്കുറഞ്ഞാൽ പരി-
മാസം സത്തുകളുറഞ്ഞടത്തിലതിയാ-
യ് ചെയ്യുന്നതായ്ക്കുമോ?”

എന്ന സരസപദ്യം ഈ അഭിപ്രായത്തെ ഉപോദ്ബലനം ചെയ്യുന്നുണ്ടല്ലോ.

“പ്രാസനിർബന്ധമില്ലാതെ
നിർമ്മിച്ചേൻ കാവ്യമിങ്ങനെ
കവിപുണ്ഡരേ! നോക്കി-
ക്കൊള്ളാമെങ്കിൽ ഗ്രഹിക്കവിൻ.”

എന്ന ദൈവയോഗത്തിലെ ഉപസംഹാരശ്ലോകത്തിൽ “കൊള്ളാമെങ്കിൽ” എന്ന സംഭാവനകൊണ്ടു ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസം ഭാഷാകവിതയിൽ അനുപേക്ഷണീയമാണെന്നു കവി കവി വക്ഷയുള്ളതായി വിചാരിക്കുന്നതിൽ അസാദൃശ്യത്തിന് അവകാശമില്ല. “വശ്യവച

സ്സകളായ മഹാകവികൾ സരസങ്ങളായ ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസങ്ങളോടുകൂടി ചമയ്ക്കുന്ന മണിപ്രവാളശ്ലോകങ്ങൾക്കുള്ള രാമണീയകവിശേഷം ഒരിക്കലും ആർക്കും അപലപനീയമാകുന്നതല്ല” എന്നു കേരളപാണിനി അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു കേരളകാളിഭാസന്റെ വിഷയത്തിൽ എത്രയോ വാസ്തവമാണ്. തിരുമനസ്സിലെ ഭാഷാകൃതികളിലാണ് ഈ പ്രാസം സാവത്രികമായി കാണപ്പെടുന്നത്. തന്റെ ആദ്യഭാഷാകൃതിയായ കേരളീയഭാഷാശാകന്തളത്തിലും അന്നന്തരഭാഷാകൃതിയായ അമരകമണിപ്രവാളത്തിലും മിക്ക പദ്യങ്ങളിലും സ്വരവ്യഞ്ജനങ്ങൾക്കു ഐകരൂപ്യം വരുത്തി ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസം പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, ഉദാഹരണമൂലം സാവത്രികമായി ആ നിബന്ധങ്ങളിൽ മേൽ പ്രസ്താവിച്ചതരത്തിൽ പ്രാസപ്രയോഗത്തെ അവിടുന്ന് അനുവർത്തിച്ചിട്ടില്ല. കേരളപാണിനി ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസം അത്ര ആദരണീയമല്ലെന്നുള്ള അഭിപ്രായത്തോടുകൂടി ഭാഷാമേഘസന്ദേശവും ഭാഷാകുമാരസംഭവവും രചിച്ചപ്പോൾ ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസത്തെ ഉപേക്ഷിക്കാതെതന്നെ മയൂരസന്ദേശം എന്ന സരസസാഹിത്യസർവ്വസ്വമായ ഒരു സ്വതന്ത്രകൃതി അവിടുന്ന് നിർമ്മിച്ചു. എന്നാൽ, ഭാഷാന്തരകൃതിയായ അന്യാപദേശമണിപ്രവാളത്തിലും മേൽപറഞ്ഞവീടത്തിൽ ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസം പ്രയോഗിക്കുവാൻ അവിടുന്ന് യത്നിക്കുകയും, ആ യത്നം അനായാസേന സഫലമായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. പ്രാചീനന്മാരായ ഭാഷാകവികൾ അവ്യഭിചാരേണ ആദരിച്ചുവന്ന ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസത്തെ സ്വരവ്യഞ്ജനങ്ങൾക്കു് ഐകരൂപ്യം വരുത്തി കഴിവുളളിടത്തോളം സ്വകൃതികളിൽ ആധുനികകവികൾ പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണെന്നായിരുന്നു ആ പണ്ഡിതശിഖാമണിയുടെ മതം. ആ മതത്തെ ഇടാനിന്നനന്മാരായ കവിശ്രേഷ്ഠന്മാർ ആദരിക്കുന്നുമുണ്ട്.

കേരളവർമ്മദേവൻ് എത്ര പ്രാസവും പ്രയോഗിക്കുവാൻ യാതൊരു പ്രയാസവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നു മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലോ. ഒരേ പദ്യത്തിൽത്തന്നെ ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസം, അനുപ്രാസം, ആഭിപ്രാസം മുതലായി അനേകം ശബ്ദാലങ്കാരങ്ങൾ കാണുമെന്നുള്ളതാണ് അവിടുത്തെ പദ്യങ്ങൾക്കുള്ള ഒരു വിശേഷം. പ്രലംബവധം, മത്സ്യവല്ലഭവിജയം മുതലായ ആട്ടക്കഥകളും വിശാഖവിജയം, തുലാഭാരശ

തകം, ക്ഷമാപണസഹസ്രം, യമപ്രണാമശതകം, തിരുനാൾപ്രബന്ധം ഇത്യാദി വാങ്മയങ്ങളും ശ്രീപത്മനാഭപദപത്മശതകം, വ്യാഖ്യാലയേശശതകം, ശോണാദ്രീശപരിസ്തോത്രം (ആത്മാശതകം) തുടങ്ങിയ സ്തുതിതല്ലങ്ങളും പരിശോധിച്ചുനോക്കിയാൽ ആദ്യം ആ മഹാപുരുഷന്റെ അനന്യസുലഭമായ വശ്യവചസ്തം നിഷ്പ്രയാസം ബോധപ്പെടുന്നതാണ്. ചില ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ അടിയിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കാം

ഒരേ വ്യഞ്ജനവണ്ണത്തെ അടുത്തടുത്തു ആവർത്തിക്കുന്നതാണ് പ്രാസം. ഹേകാനപ്രാസവും വൃത്യനുപ്രാസവും അവിടത്തെ കൃതികളിൽ അനുസ്മൃതമായിക്കാണാം. ഹേകാനപ്രാസത്തിന് ഉദാഹരണം:—

“ഹൃദം നിതാനമൃതമധുരം
ചൊല്ലവേ പല്ലവാങ്ഗീ
സാ വന്നീടും കതകമൊടു-
ത്തെത്രയും ചിത്രമോടേ
ഭാവം നന്നായ്ത്തെളിയുമളിവേ-
ണിക്ക വേലായുധൻതാ-
നീവണ്ണം മേ ശുഭമരുളിയെ-
ന്നാർത്തിവിട്ടോർത്തിടും സാ”

(മയൂരസന്ദേശം)

ഇവിടെ പ്ല, ത്ര, ത്ത ഇതുകൾക്ക് ആവൃത്തി.

വൃത്യനുപ്രാസത്തിന്:—

“നിരന്ധരനീലനവനീരചൊരുഭേമ-
സ്ഫുരപ്രഭാനികരയാമുനവാരിപൂരേ
സാരസ്യമേറുമൊരു കോകനദപ്രകാശ-
ശ്രീരമ്യമാം തവ പദം ഭഗവൻ ഭജേഹം.”

(ശ്രീപത്മനാഭപദപത്മശതകം.)

ഈ ശ്ലോകത്തിൽ രേഫത്തിന് ആവൃത്തി. ഇതിലേ ശബ്ദപ്രവാഹം നോക്കുക!

വൃത്യനുപ്രാസത്തിന് ഉദാഹരണമായി ഒരു സംസ്കൃതപദ്യംകൂടി ഉദ്ധരിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

“ഭംജാഘട്ടനനിഷ്കരാട്ടമസിതാ-
സ്ഫോടസ്ഥവിഷ്ണുരവൈ-
രുത്യാശ്ശ ഗരിഷ്ഠീതിചപലാൻ
നേദിഷ്യ കണ്ഠീരവാൻ
പൃഷ്ഠേ മാല്യവതസ്തപചിഷ്ഠവിടപി.
ദ്രാഘിഷ്ഠശാഖാപ്താ-
ബംഹിഷ്ഠേ വിജഹാര കോപി കപിവു-
ന്ദിഷ്ഠഃ പ്രഥിഷ്ഠിത്രിയാ.”

(ഹനുമദ്ദർഭവം)

ദ്വ്യക്ഷരാനുപ്രാസത്തിന്:—

“ശരൈരശിശിരൈശ്ശരൈരരോശ്ശ ശരീരശീഃ
ശ്രീരാശിരാശരാശീശ ശുരശ്ശശിശ്ശിരശ്ശശീ.”

(തുലാഭാരശതകം)

ഇവിടെ ശ, ര ഈ രണ്ടക്ഷരങ്ങൾക്ക് ആവൃത്തി.

നാലുപാദങ്ങളിലും പ്രഥമദിതീയാക്ഷരങ്ങൾക്ക്:—

“കുണ്ടീസുതൻ മുമ്പി കയർത്ത ശപിക്കുമൂലം
കുണ്ടീന്ദ്രനായ നിജസേവകപാണ്ഡ്യരാജം
കുണ്ടീരസങ്കടമകറിയനഗ്രഹിച്ച
കുണ്ടീനസേന്ദ്രശയനന്റെ പദം തൊഴുന്നേൻ.”

(ശ്രീപത്മനാഭപദപത്മശതകം.)

നാലു പാദങ്ങളിലും ദിതീയതൃതിയാക്ഷരങ്ങൾക്ക്:—

“ഏകാന്തപ്രതിപത്തിയോടു സതതം
സേവിപ്പവർക്കുജ്ഞാ
ശോകാന്തത്തെയുമന്തമറെറൊരു പരാ-
നന്ദാനഭോഗത്തെയും
ഏകാന്തനെ കൃതാവതാരദശകൻ-
കാരുണ്യപൂർണ്ണശയൻ
ശ്രീകാന്തൻ ശുഭമേകിടട്ടെ ഭഗവാൻ
നിങ്ങൾക്കു ഭങ്ഗംവിനാ.”

എ

(ഹനുമാ കന്നിലക്കും ഭാ-പോ-മങ്ഗളാശംസ)

“കാളിന്ദജാകൃലനികഞ്ജസന്തനാ-
മളിന്ദപാളീഷ ഹരിവീചാരിണാം
പുളിന്ദയുനാമശ്രുണോന്നിജസ്തുതിം
മിളിന്ദവ്യാസാരവമേളിതശ്രുതിം.”

൨

(കംസവധം ചമ്പു.)

ഓരോ പാദത്തിലും ആദ്യത്തെ രണ്ടും
നാലും അക്ഷരങ്ങൾക്കു പ്രാസം ചെയ്തിരിക്കുന്ന
തിന്:—

“കാരാഗാറാകലിതസുരനാം ദൈത്യ-
നേ നിഗ്രഹിക്കാൻ
ഘോരാകാരാധികഭയദനായ്ക്കരി-
ലാത്ത്വതാരം
പാരാവാരാദൂരതരരവം ഭക്ത-
ലോകാനുകമ്പം-
പൂരാധാരായിതറട്ടയമാരാധ-
യാരണ്യസിംഹം.”

(മയൂരസന്ദേശം.)

അടുത്തടുത്ത പദങ്ങളെ ഒരേ വണ്ണം
കൊണ്ട് ആരംഭിക്കുന്നതാണ് പ്രാസം. ഇംഗ്ലീഷ് കവിതകളിൽ ഇതിന്
അധികം പ്രചാരമുള്ളതിനാൽ ആദ്യം ഗദ്യപ്രാ-
സമെന്നും പറയും. ഉദാഹരണമായി സംസ്കൃത-
ത്തിലും ഭാഷയിലും ഓരോ പദ്യം ഉദ്ധരി-
ക്കുന്നു.

“വനവിഹാരവിലോലവിലാസിനി-
വനജസ്രമവാർഹരോ വവര
പ്രകടയൻ പവനഃ പ്രസരഭ്ജഃ
പടലപാടലപാടനപാടവം.”

൩

(വിശാഖവിജയം.)

“കല്യാ കാലിണകൈതൊഴും കവികളെ-
ക്കാക്കുന്ന കണ്ണന്റെ നി-
സ്തല്യാനന്ദമൂലമുജ്ജ്വലയശോ-
നീശാരിതാശാന്തരാ
കല്യാവേശമകന്നകാവ്യരസിക-
ക്ഷല്പാസമേകീസ്സദാ
കല്യാണം കലരട്ടെ നല്ലകവനം
കൈക്കൊള്ളുമിഷ്ടമുദി.”

(ഘവുവ വൃശ്ചികം ലക്കം ക-കുമുദി.)

ആദ്യത്തേതിൽ പല പദങ്ങളും വകാര
ത്തിലും പകാരത്തിലും രണ്ടാമത്തേതിൽ കകാ-
രത്തിലും ആരംഭിക്കുന്നു.

ഓരോ പാദത്തിന്റേയും അന്ത്യത്തിൽ
അക്ഷരമോ അക്ഷരക്കൂട്ടങ്ങളോ ആവർത്തിക്കു-
ന്നതാണ് അന്ത്യപ്രാസം. ഇതു മഹാരാഷ്ട്ര-
നാട്ക വളരെ പ്രിയമാകയാൽ മഹാരാഷ്ട്രപ്രാ-
സമെന്നും പറയും. ഉദാഹരണം:—

“ശ്രീവത്സലാഞ്ജന! മദീയമനോമിളിന്ദം
ഭാവൽകമുൽകതയൊടേത്യ പദാരവിന്ദം
താവൽസ്വപിച്ഛ മരുവട്ടെയതിൻ മരന്ദം
യാവൽ കൃതാത്മതഭവിക്കുമെന്നിക്കമന്ദം.”

൪

(ശ്രീപത്മനാഭപദ്യപുരമശതകം)

“താമരകുന്ദനിറഞ്ഞസരസിഗണചാരുതരം
മാമരപദ്യം കൃതിയാലുപരിവാരിതസുരകരം
കോമളപത്മരേണുമസൃണീകൃതമസ്തപരം
ക്ഷേമമിവർക്കു മാഗ്ഗമനുകൂലമരുപ്രസരം.”

(ഭാഷാശാകുന്തളം.)

ഒപിതീയപദ്യത്തിൽ നാലു പാദങ്ങളും
രേഫത്തിൽ അവസാനിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ പദ്യ-
ത്തിന്റെ ശബ്ദാഗുണം നോക്കുക! തജ്ജമയിൽ
പോലും അനായാസേന പ്രാസം പ്രയോഗി-
ക്കുന്നതിൽ തിരുമനസ്സിലേക്കുള്ള അന്യോദൃശ-
മായ പ്രാഗത്ഭ്യത്തിന് ഈ പദ്യം മകടോദാഹ-
രണമാണ്.

“രമ്യാന്തരഃകമലിനീഹരിതൈസ്സരോഭി-
ശ്ചായാഭ്രമൈർനിയമിതാക്ഷമയുഖതാപഃ
ഭൂയാൽ കശേശയരജോമുദരേണരസ്യഃ
ശാന്താനുകൂലപവനശ്ച ശിവശ്ച പനമാഃ”

എന്ന മൂലപദ്യത്തെക്കാൾ പ്രസ്തുത ഭാഷാ-
ന്തരം മനോജ്ഞമായിത്തോന്നിപ്പോകുന്നു.

രണ്ടുതരിയുള്ള പാദങ്ങളിൽ ഇരണ്ടാക്കു-
രണ്ടെ നിയമേന ആവർത്തിക്കുന്നതാണ് അ-
ന്ത്യപ്രാസം. ഉദാഹരണമായി ഒരു മലയാളപ-
ദ്യവും സംസ്കൃതപദ്യവും ഉദ്ധരിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

“ഇതാശങ്കിനിക്കു യം പ്രതിജനം
ഭീയാലധീരീകൃതേ
പ്രേയാനാശപെരുത്തുനിന്നിൽ മരുവു-
ന്നായാളിഹൈവാന്തികേ
ആയാസിപ്പവനണ്ണിനന്ദിനിവശ-
ത്തായാലുമില്ലേലുമോ
ശ്രീയാലിപ്പിതനായവൻ കഥമഹോ!
ഭൂയാദുരാപസ്സയാ?”

(ഭാഷാശാകുന്തളം.) (൧)

“ഭാഷാകോടിദൃശോപലഗകരടി-
പ്രശ്നാസ്ഥിക്രൂടാ-
ഗാഷാപൂരിതവക്ത്രകോടരഗഭീരാ-
ശ്ശകിതക്ഷേപളിതാ
ഉശ്നാമോദമുപേത്യ കംസവചസാ
ഗ്രശം ബഭാഷേ ഗിരം
ബാധം ഗൃദ്ധ്നമുഖീ പ്രലംബസഹജാ-
രൂഡാഭിമാനാങ്കരാ.”

(൨)

(പ്രലംബവധം)

ഒരു പാദത്തിന്റെ മൂന്നു യതികളിലായി
നിയമേന മുമ്മൂന്നക്ഷരങ്ങൾക്കുള്ള ആവൃത്തി
യാകുന്നു ദ്വാദശപ്രാസം. ഉദാഹരണം:—

“വൈമാനികാധിപതിധാമാമനോജ്ഞഗുണ-
ധാമാഖിലാംബുജമുഖീ
കാമാന്തിഭായകനികാമാഭീരാമരുചി-
സീമാതിമോഹനനന്ദഃ
ശ്രീമാനമേയതരഭൂമാസമേത്യഖലുരാ-
മാലയം രഘുപതിം
ശ്യാമാബ്ജസുന്ദരമധാമാനഗൈരപി നനാ-
മാവനീപരിവൃന്ദഃ.”

(ത്രിതനാർപ്രബന്ധം.)

അക്ഷരസമൂഹത്തെ അർത്ഥഭേദം ഉണ്ടാക
നവിധത്തിൽ അനുകൂലമായി ആവർത്തിക്കുന്ന
തു യമകം. ഉദാഹരണം:—

“ഘനാഘനഭയോവഹത്രിദശശാ-
ത്രവാന്തികിനി
ഘനാഘനപരമ്പരാപൂർണ്ണഭോ-
രവാതായിതം

ഘനാഘനമുഖം ചരാചരശര-
ബ്ധമേകം മഹാ-
ഘനാഘനരക്തവൃന്ദാഹരണധി-
രമാരാധനമഃ”

(൧)

(ഘനമുദ്രഭവം.)

ഇവിടെ ‘ഘനാഘനം’ എന്ന അക്ഷരസം
ഘത്തിനു നാലു പാദത്തിലും അർത്ഥഭേദത്തോ
ടെ ആവൃത്തി.

“ഗാങ്ഗേയമംഭസി ജഗൽ പ്ര-
ഥിതേ ച സേതര
ഗാങ്ഗേയതുങ്ഗമഹിമാ വി-
ഹിതസ്ഥിതൃഃ
ഗാങ്ഗേയകീർത്തിരവതാളി-
രേലപുണ്യോ
ഗാങ്ഗേയമത്രവിതരൻ പ്ര-
ചുരം നരേന്ദ്രഃ.”

(൨)

(തുലാഭാരശതകം)

നാലുപാദങ്ങളിലും “ഗാങ്ഗേയം” ശബ്ദ
ത്തിന് അർത്ഥഭേദത്തോടുകൂടി ആവൃത്തി.

‘ദൈവയോഗ’ത്തിലെ ഒരു പദ്യാളം
നോക്കുക!

“ആരാത്രികാഭിബഹുദീപമഹസ്സമുഖ-
മാരാത്രികാലമഥ തോനിയഹസ്സപോലെ.”
അന്ത്യപാദത്തിൽ മാത്രം യമകത്തിന്:—

“കനകജീവനവർഷമനർഗളം
നരപതേഃ ക്ഷിതിലോകഘനാഘനാത്
സമധിഗമ്യധൂനിവ ബഭൂതരാം
ധൂതരസാ തരസാ നരസംഹതിഃ.”

൩

(തുലാഭാരശതകം.)

നാലുപാദങ്ങളുടേയും അവസാനത്തിൽ
യമകത്തിന്:—

“അവിശേഷജനിതരസാലം-
കാരമഥാരാമരാജിതരസാലം
അവനിവൃഷാതരസാലം
വിപുലം തൽ പരമധൃഷ്ടതരസാലം.”

(വിശാഖവിജയം.)

ഓരോപാദത്തിലും പ്രത്യേകം യമകത്തി
നും:—

ഗതാ വനാന്തം മൃഗയാ സമുത്തമം
ചരന്തമുച്യസ്സവിലാസമുത്തമം.   ന്

“പരമസാരമസാര! ജിതോദ്രശാ
കുമുദമേ! മുദമേതുരസീസ്തിതൈഃ
നവസുധേ! വസുധേശിതൃക്കുതിഭിഃ
സരസസാരസ! സാന്ദ്രമുഖശ്രിയാ.”   ഐ

(ധ്രുവചരിതം.)

ഓരോപാദത്തിലും ഒടുവിലത്തെ ആറ
ക്ഷരങ്ങൾക്കു പ്രത്യേകം യമകത്തിനും:—

(തൃലാഭാരശതകം.)

“പശ്യതാദൃശമതാനിമതാനി
ത്യാഗ ഏഷ കുതുകേനതുകേന
ഭത്തമത്രസമുദാരമുദാര-
ക്ഷാധീപേന നവഹേമവഹേമ.”   ധ്രു

രണ്ടും നാലും പാദങ്ങൾക്കു് ഒരേപദസ
മൂഹംകൊണ്ടു യമകത്തിനും:—

(തൃലാഭാരശതകം.)

“ഉപഗമ്യ രൂപമഭിരൂപതരം
കമനീയയുവനപദം സഹസാ
പരിമാഗ്നയന്ത്ഥ ഹരിം തപരയാ
കമനീയയുവനപദം സഹസാ.   ന്

ഇനി യമകത്തിനു വേറേയും വൈചിത്ര്യ
ങ്ങൾ ഉണ്ടു്. രണ്ടുദ്വയാന്തങ്ങൾ കാണിക്കാം:—

(പ്രലംബവധം.)

“ധീരസ്യ ധീരസ്യ യദാ പ്രസക്താ
ദൈവാന്ത ദൈവാന്തരുജോസിജിവ!
സാരസ്യസാരസ്യ പുനഃ പ്രസക്ത
കന്ദപ്പ! കന്ദപ്പമയേ! ദധാസി.”   ധ്രു

ഓരോപാദത്തിലേയും ഒടുവിലത്തെ മൂ
ന്നക്ഷരം അടുത്തപാദത്തിൽ ആദ്യം അർത്ഥ
ഭേദത്തോടുകൂടി ആവർത്തിക്കുന്നതിനും:—

(തൃലാഭാരശതകം.)

“ഉപഗമ്യ കേളീഷു കുതുമലിനം
ഹലിനം നിജൈരനുചരൈസ്സഹസാ
സഹസാധൃപുജിതപദം സമുദാ
സമുദാജഹാര വസുഭേവസുതഃ.”   ഐ

ഈ പദ്യം കോട്ടയത്തു തമ്പുരാന്റെ നിവാ
തകവചവധം ആട്ടക്കഥയിലുള്ള

(പ്രലംബവധം.)

“കല്പദ്രുകല്പദ്രുപഭേദോ പുത്രീ-
സാരസ്യസാരസ്യനിവാസഭൂമിം
നാളികനാളികശരാദ്രിതാ സാ
മന്ദാക്ഷ മന്ദാക്ഷരമേവമുചേ.”

രണ്ടും നാലും പാദങ്ങളിൽ പ്രത്യേകം
യമകത്തിനും:—

എന്നപദ്യത്തെ സ്മരിപ്പിക്കുന്നു.

“ത്രിദശരാജഗിരം നിശമയ്യസാ
പുളകലോളിതലോമപുലോമജാ
പുതിമുവാച വിലോക്യ തദോദിതം
ഹിമകരം മകരധാജപീഡിതാ.”   വ്യ

“സഹോദരീ മഹോദരീ ഹതാമരീസുരഭിഷോ
ഭയംകരീ സകിങ്കരീ നിരങ്കശാനശങ്കിതാ
വിനശപരീ കപീശപരം ധൃതതപരം വിസ്മൃതപരം
വിഭാരണം സഭാരണേഷുവൈരിണാ-

(ഹനമദുതഭവം.)

(മഥാരണതം)
(ഹനമദുതഭവം.)

ഒന്നും രണ്ടും പാദങ്ങൾക്കും മൂന്നും നാലും
പാദങ്ങൾക്കും പ്രത്യേകം യമകത്തിനും:—

പദപ്രയോഗത്തിൽ ഭാരതീയരായ ഏതു
കവികളോടും കിടന്നില്ലാത്തതെ പ്രശംസാവാഹ
മായ പാടവം തിരുമനസ്സിലേക്കുണ്ടായിരുന്നു
എന്നുള്ളതു് ഈ ഉദാഹരണങ്ങളിൽനിന്നു വി
ശദമാകുന്നുണ്ടല്ലോ.

“നിശമ്യ യക്ഷാനുചരാ വിചക്ഷണാ-
സ്സഭീരിതം രോഷഭാരണേക്ഷണാഃ

FRICOS AT YOUR SERVICE!

കൃഷിപ്രവസായവികസനോപാധികൾ

പൊതുജനസേവനസന്നദ്ധമായ മൂന്നു കമ്പനികൾ

ആഹാരക്ഷാമപരിഹാരമാർഗ്ഗം വിളവു വർദ്ധിപ്പിക്കുക

മലബാർ ഫെർട്ടിലൈസേഴ്സ് &
ഇൻഡസ്ട്രീസ് കമ്പനി (ക്രിപ്തം) വക
മാൻമാർക്കു വളക്കൂറു
ഉപയോഗിക്കുക

ഏതുകൃഷിക്കും ഏറ്റവും ഫലപ്രദമെന്നു അനുഭവസില
മായ ഒന്നാകുന്നു വളക്കൂറു ഉപയോഗിച്ചു് രാജ്യത്തെ
ആഹാരക്ഷാമപരിഹരിക്കുക.

വിദഗ്ദ്ധോപദേശം സൗജന്യം

ഓരോ കൃഷിക്കും ഉപയോഗിക്കേണ്ട വളക്കൂറും, അവ
യുടെ, പരിമാണം, ഉപയോഗിക്കേണ്ട രീതി
മുതലായവയെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ലഘുപത്രികകൾ
സൗജന്യമായി അയച്ചുകൊടുക്കുന്നതിന്നു് പൂർവ്വമെ മണ്ണു പ
രിശോധിച്ചു് ഓരോ സ്ഥലത്തിന്നും യോജിച്ച വളക്കൂറും
നിർദ്ദേശിക്കുന്നതിന്നു പ്രത്യേകം വിദഗ്ദ്ധന്മാരെ നിയമി
ക്കയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

**Malabar Fertilisers & Industries Ltd.,
Kottayam.**

പുതിയതരം

പ്രചാരവേലകൾ

ഇലക്ട്രിക് കമ്പിത്തൂണുകളിൽ
പരസ്യങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കാം.

തിരുവിതാംകൂറിലും കെരളയിലുമുള്ള അനേകായിരം
ഇലക്ട്രിക് കമ്പിത്തൂണുകളിലും തിരുവിതാംകൂർ സ്റ്റേ
റ്റ് ട്രാൻസ്മിഷൻ ബ്യൂറോകളിലും പരസ്യങ്ങൾ സ്ഥാ
പിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നവർ

Allied Advertising Agents Ltd., Kottayam

എന്ന മേൽവിലാസത്തിൽ എഴുതിച്ചോരിക്കുക.

അഭിനവ പരസ്യസമ്പ്രദായങ്ങൾ

പത്രപരസ്യങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെ അഭിനവരീതിയിലുള്ള സ
മ്യ പരസ്യസമ്പ്രദായങ്ങളും മിതമായനിരക്കിൽ ഏറ്റെടു
ത്തു ഭംഗിയായി നിർവ്വഹിക്കുന്നതാണ്.

കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾക്ക് എഴുതിച്ചോരിക്കുക.

ട്രാൻസ്പോർട്ട്ജോലികൾ

മെ: ചെറിയാൻ & കമ്പനിയെ ഭരമേൽപ്പിക്കുക

നിങ്ങളുടെവക ഏതു സംയനവും തിരുവിതാംകൂറിലും കെരളയിലുമുള്ള വോക്കത്തിങ്കൽ ഏതുദേശത്തും കൃ
ത്യസമയത്തു എത്തിക്കുന്നതിന്നു് മെ. ചെറിയാൻ & കമ്പനിയെ ചുമതലപ്പെടുത്തിയാൽമന്ത്രം മതി.

നിങ്ങൾക്കു യാതൊരു ക്ലേശവുമില്ല!!

മിതമായ കൂലി

കൃത്യമായ കാർട്ടുനിർവ്വഹണം

അനാവശ്യകാലതാമസത്തിനാവശ്യമില്ല

ട്രാൻസ്പോർട്ടുകാർക്കു് തന്നെ നേരിട്ടുകാണിയിരിക്കുന്ന അനാവശ്യകാലതാമസത്തെ പരിഹരിക്കുന്നതിനായി
കെരള, ആലപ്പുഴ, കോട്ടയം, കൊല്ലം, ആലുവ, തിരുവനന്തപുരം മുതലായ പ്രധാനപട്ടണങ്ങളിൽ ട്രക്കുകളും
ബാർജുകളും ഉപയോഗിച്ചുള്ള ട്രാൻസ്പോർട്ട്സെറ്റീസ് ആരംഭിക്കുന്നു.

അതാതു സ്ഥലത്തുള്ള ആഫീസുകളിൽ അറിയിച്ചാൽ സാമാനങ്ങൾ ഏറ്റെടുത്തു്
നിശ്ചിതസമയത്തു് നിർദ്ദിഷ്ടസ്ഥാനങ്ങളിൽ എത്തിച്ചുകൊടുക്കുന്നതാണ്.

**CHERIAN & CO., LTD.,
H. O. KOTTAYAM, TRAVANCORE.**

അന്യാദേശമായ ആ വ്യക്തിവൈശിഷ്ട്യം

(പി. കെ. പരമേശ്വരൻനായർ ബി. എ.)

ഉത്രംതിരുനാൾ മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിലെ വാത്സല്യഭാജനം; ആയില്യംതിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലെ മിത്രവും ശത്രുവും; ശ്രീ വിശാഖംതിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലെ പ്രേഷ്യസുഹൃത്തു; ശ്രീമൂലംതിരുനാൾ മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിലെ ഉപദേശോദ്യം; മഹാരാജാ സേതുലക്ഷ്മിബായി, മഹാരാജാ സേതുപാർവ്വതീബായി എന്നീ തിരുമേനിമാരുടെ അഭിവന്ദ്യഗുരുഭൃതൻ; ഇങ്ങനെ വഞ്ചിരാജവംശത്തിലെ പല തലമുറകളെ തമ്മിൽ കൂട്ടിയിണക്കിയ ഒരു സൗവർണ്ണസ്മൃതമായി സങ്കല്പിക്കപ്പെടാവുന്ന ഒരു ധാരണവ്യക്തിയാണു കേരളവർമ്മവലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ.

“വൃശോരസ്തോ വൃഷസ്തസഃ
സാലപ്രാംശൂർമഹാഭജഃ”

എന്നുള്ള വർണ്ണനയ്ക്കു നിദർശനമായ ആ ഗംഭീരപുരുഷന്റെ ബാഹ്യാകാരത്തിന്റെ എന്ന പോലെ ആന്തരസുതപത്തിന്റെയും ഓരോ ഘടകവും തികച്ചും രാജകീയമായിരുന്നു കേരളത്തിലെ പൂരാതനവും ഉൽക്കൃഷ്ടവുമായ പരപ്പനാട്ടു രാജവംശത്തിൽ ജനനം; പന്ത്രണ്ടാം വയസ്സുമുതൽക്കു വഞ്ചിരാജകുടുംബത്തോടു ഗാഢസമ്പർക്കത്തിലുള്ള വളർച്ച; ആററുണ്ടൽ മൂത്ത തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ പാണിഗ്രഹണം കൊണ്ടു് ആ ബന്ധത്തിനുണ്ടായ ദൃഢത— ഇങ്ങനെ ഏതേതു സാഹചര്യങ്ങളാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജകീയമായ അധ്യഷ്ഠതയെ ഉത്തരോത്തരം പ്രവൃദ്ധമാക്കിയിട്ടില്ലാത്തതു്? മഹാരാജാക്കന്മാരുമായുള്ള നിതാന്തബന്ധംകൊണ്ടു് രാജ്യകാര്യങ്ങളിലും രാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങളിലും വേണ്ടിവന്ന ഭാഗഭാഗിത്വം കുറച്ചൊന്നുമായിരുന്നില്ല. ഗവണ്ണറന്മാരുടേയും സർവ്വങ്ങളന്മാരുടേയും സൗഹൃദവും, ദിവാൻജിമാരുടേയും ഉയർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടേയും ഉപദേശകപദവിയും ആ ജീവിതത്തിന്റെ ഗാംഭീര്യത്തെ വളരെയൊക്കെ വർദ്ധിപ്പിച്ചു.

ഈ സൗഭാഗ്യങ്ങളിൽ ഏതാനുമൊക്കെ മതി ഒരു ജീവിതത്തെ ധന്യമാക്കിത്തീർക്കുവാൻ— ഒരുപക്ഷേ അഹങ്കാരവിജ്ഞിതമാക്കുവാൻ. വമ്പും പ്രതാപവും നടിച്ച്, സുഖലോലുപതയിൽ മുഴുകി ധന്യത ഭാവിച്ചു പലക്കും കേരളവർമ്മവലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ മഹിമയുടെ ഒരു ശതാംശത്തിനെങ്കിലും അവകാശമുണ്ടായിരുന്നു എന്ന് പറയുവാനില്ല. എങ്കിലും ഇതു പോലെയൊരു വിനയസുഭഗനെ, ഭാക്ഷിണ്യവാരിധിയെ, സ്നേഹസമ്പന്നനെ, പരോപകാരപ്രവണനെ, സർവ്വോപരി സഹൃദയാഗ്രണിയെ കേരളത്തിനു ഇനിയും എവിടെ കിട്ടുവാൻപോകുന്നു? അഭിജാതമായ ജനനത്തെയോ പ്രളനിവിശേഷമായ ജീവിതസാഹചര്യങ്ങളെയോ അടിസ്ഥാനമാക്കി ആരെയും അത്രവളരെ അഭിനന്ദിക്കുവാനില്ല. അങ്ങനെയുള്ളവരുടെ ശതാബ്ദാഘോഷങ്ങൾ അവരുടെ ബന്ധുമിത്രാദികൾക്കു പ്രധാനമാണെന്നു വന്നേക്കാം. ഒരുപക്ഷേ, ബന്ധുമിത്രാദികളുടെ മതിപ്പുപോലും ശതാബ്ദാഘോഷലഭ്യമാകാത്ത നിലനിന്നില്ലെന്നും വരാം. പൊതുവെ ലോകത്തിനാണെങ്കിൽ, അവരെപ്പറ്റി അത്രവളരെ ഓർത്തിരിക്കേണ്ട കാര്യമൊന്നുമുണ്ടായിരിക്കുകയുമില്ല. എന്നാൽ വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെകാര്യം എത്രയോ വ്യത്യസ്തമായ ഒന്നാണു്! മേൽപറഞ്ഞ സൗമ്യഗുണങ്ങൾമൂലം, അഥവാ ഔന്നത്യത്തിന്റെ അധിത്യകകളിൽനിന്നും എളിമയുടെ താഴ്വരകളിലേയ്ക്കു് സാനുകമ്പം തിരിഞ്ഞുനോക്കുവാനുള്ള സന്നദ്ധത നിമിത്തം, ഇതാ ഇത്രയുംകാലം കഴിഞ്ഞിട്ടും കേരളീയസഹൃദയലോകം ആ മഹാനഭാവന്റെ യശഃകായത്തിനു മുൻപിൽ സ്നേഹബഹുമാനാദികളോടും കൃതജ്ഞതാഭാരത്തോടും നന്ദാഗ്രസ്തരായി നിലകൊള്ളുന്നു. ഇതു കേവലം നിസ്സാരമായ ഒരു നേട്ടമല്ല.

ഭൗതികജീവിതത്തിലെ നേട്ടങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കിയുള്ള അഭിനന്ദനങ്ങൾക്കും ബഹുമതികൾക്കും അർഹതയുള്ളവർ ധാരാളമുണ്ടായി

രിക്കാം. എന്നാൽ നേടിയതിനെക്കാൾ നൽകിയതെന്തെന്നുള്ള പരിഗണനയ്ക്കാണ് ഭാവി ലോകം കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം കല്പിക്കുന്നത്. ഒരുവന്റെ ജീവിതംകൊണ്ടു സമുദായത്തിന് എന്തു സിദ്ധിച്ചു, സമുദായം അതിലേക്ക് ആ വ്യക്തിയോടു എത്രമാത്രം കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു, എന്നിവയായിരിക്കണം മനുഷ്യന്റെ മഹാത്മ്യനിർണ്ണയത്തിന്റെ മാനദണ്ഡം. ഇതനുസരിച്ചു നോക്കുമ്പോൾ കേരളവർമ്മവലിയകോയിത്തമ്പുരാനെ ഇന്ന് ലോകം ബഹുമാനാദരങ്ങളോടുകൂടി കൊണ്ടാടുന്നതിന്റെ രഹസ്യം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭീമങ്ങളായ നൃപഗുണങ്ങളല്ലെന്നും നേരേമറിച്ചു കാന്തങ്ങളായ മനുഷ്യഗുണങ്ങളാണെന്നും നിഷ്പ്രയാസം കാണാവുന്നതാണ്.

എന്തെല്ലാമായിരുന്നു ആ മനുഷ്യഗുണങ്ങൾ?

രാജകീയസദസ്സുകൾ, ഡർബാറുകൾ, പ്രശസ്താതിഥികളുടെ സന്ദർശനരംഗങ്ങൾ മുതലായവയിൽ എല്ലാം മുമ്പും കയ്യും നേതൃത്വവും വഹിച്ചിരുന്ന ഈ ഗംഭീരപുരുഷൻ, അന്നു യാതൊരു നിലയും വിലയുമില്ലാതെ കിടന്ന മലയാളഭാഷയ്ക്കുവേണ്ടി ഇത്രവളരെ ബലപ്പെട്ടത്, ക്ലേശിച്ചത്, എന്തിനെന്ന് ആലോചിക്കുമ്പോഴാണ് ആ ഹൃദയത്തിന്റെ വിശാലതയും പാവനതയും നമുക്കു വിശദമാകുന്നത്. ഭൗതികമായ ഐശ്വര്യവും സുഖാനുഭവവുമാണ് അദ്ദേഹം അഭിലഷിച്ചതെങ്കിൽ പ്രയാസരഹിതമായി അവ അനുഭവിക്കത്തക്ക പരിതഃസ്ഥിതികൾ ഇതുപോലെ മറ്റാർക്കും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു തോന്നുന്നില്ല. അതല്ല, പ്രശസ്തിയും സഹൃദയരാധനയുമായിരുന്നു ഉദ്ദേശമെങ്കിൽ 'വിശാഖവിജയം', 'യമപ്രണാമശതകം' മുതലായ പ്രശസ്തസംസ്കൃതകാവ്യങ്ങളുടെ കർത്താവിനു സംസ്കൃതത്തിൽതന്നെ പല കാവ്യങ്ങളും എഴുതി അഖിലഭാരതപ്രശസ്തി നേടാമായിരുന്നു. മൂന്നാംപാഠവും വിജ്ഞാനമഞ്ജരിയും മഹച്ചരിതസംഗ്രഹവും പിന്നെ കണക്ക്, ഭൂമിശാസ്ത്രം, ചരിത്രം മുതലായ പാഠപുസ്തകങ്ങളും എഴുതുവാൻ ചെലവാക്കിയ സമയംകൊണ്ട് എത്രയോ മഹാകാവ്യങ്ങളെഴുതി ആത്മനിർവൃതിയും അനശ്വരയശസ്സും ആർജ്ജിക്കാമായിരുന്നു. എന്നാൽ സ്വസുഖത്തെക്കാൾ ലോകാഭ്യുദയത്തെയും, ആത്മപ്രശസ്തിയെക്കാൾ മാതൃഭാഷാപുഷ്പത്തെയും അദ്ദേഹം വലുതായി കരുതി. ഈ മനോഭാവമാണ്

കേരളവർമ്മവലിയകോയിത്തമ്പുരാനെ ഇന്ന് കേരളീയർ സുസ്തരണീയനാക്കിത്തീർത്തിട്ടുള്ളത്.

ജന്മനാ സഹൃദയനായിരുന്ന അദ്ദേഹം എന്നും ഒരു ഹൃദയാലുവും ഭാഷിണ്യശാലിയുമായിരുന്നതു സാദാവികാരമെന്നു. ഈ വൈശിഷ്ട്യം, വലിയകോയിത്തമ്പുരന്റെ സാഹിത്യജീവിതത്തെത്തന്നെയല്ല, സാക്ഷാൽ ജീവിതത്തെത്തന്നെ, ഹൃദയസ്പർശമായ ഒരു മഹാകാവ്യമാക്കിത്തീർത്തു. പ്രബലനും ദൃഢചിത്തനുമായ ഒരു മഹാരാജാവിനോടുള്ള ശത്രുതയ്ക്കുപോലും പ്രഗത്ഭനാക്കിയ ധീരതയും സാഹസികതയും ഒരുവശത്തു്; "ചരിപ്പാട്ടു കൂട്ടൻപിള്ളയുടെ ശാപ്പാടുമോട്ടൽ" എന്നു ബോർഡെഴുതിവച്ച മോട്ടൽമാനേജരുടെ പ്രാസപ്രയോഗവാസനയെ അഭിനന്ദിച്ചു് അയാൾക്കു സമ്മാനംനൽകിയ സഹൃദയത്വവും സൗജന്യശീലവും മറുവശത്തു്. ഒരിടത്തു നായാട്ടു്, ലക്ഷ്യവേധം, ഭാരോദ്ധഹനം, മല്ലയുദ്ധമുറകൾ മുതലായ കായികവിനോദങ്ങളിലുള്ള പ്രവീണത; മറുവശത്തു് വിജ്ഞാനഗവേഷണം, കവിതാനിർമാണം, ഭാഷാപരിപോഷണം, സഹൃദയപ്രോത്സാഹനം മുതലായ ലളിതവാസനകൾ--ഈവിധം പരസ്പരവിരുദ്ധങ്ങളെന്നുതോന്നുന്ന ഭാവങ്ങളുടെ പ്രതിഭാസങ്ങൾ ആ വ്യക്തിവൈഭവത്തിൽ സങ്കീർണ്ണമായി കാണാമായിരുന്നു.

ഉദാത്തമായ സ്വഭാവവിശേഷംകൊണ്ടുള്ള അഗ്രാജ്യത അദ്ദേഹത്തെ ജനസാമാന്യത്തിൽ നിന്നും വളരെ അകറ്റിനിർത്തിയെങ്കിൽ, ആ ഹൃദയത്തിന്റെ സൗമ്യഗുണങ്ങൾ ജീവിതകാലത്തും പിച്ഛാലത്തും അഭിജ്ഞലോകവുമായി അദ്ദേഹത്തെ വളരെ അടുപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. സാഹിത്യസേവനത്തിലാണ് ആ സൗമ്യത ഏറ്റവും പ്രകാശിച്ചത്. സാഹിത്യമണ്ഡലം അദ്ദേഹത്തിന് ഒരു പ്രത്യേകലോകമെന്നായിരുന്നു. അതിൽ ഏകപുത്രാധിപതിയായിരുന്നു അദ്ദേഹം എങ്കിലും അധികാരത്തിന്റെ നിഴലാട്ടംപോലും ഉള്ളവർ പ്രയോഗിക്കാൻ ഉണ്ടാകുമെന്നുള്ള ഭർത്തനപരിപാടികളോകൊണ്ടല്ല അദ്ദേഹം സാഹിത്യസാമ്രാജ്യത്തിൽ ചെങ്കോൽ ചെലുത്തിയത്. സ്നേഹവും ഭാഷിണ്യവും സൗജന്യവും ആശ്രിതവാത്സല്യവുമായിരുന്നു ആ ഭരണനയത്തെ രൂപവൽക്കരിച്ച ഘടകങ്ങൾ. സിംഹസംഹനനായ ഒരു ഗംഭീരപുരുഷനെ, ശിശുസഹജമായ മനോനൈർമ്മല്യം

ത്തോടും ശുദ്ധഗതിയോടുംകൂടി കാണണമെന്നുള്ളവർ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ സാഹിത്യകാരന്മാരോട് പെരുമാറുന്ന രംഗം തന്നെ കാണണം. എന്തൊരു സമഭാവന, എത്ര അഗാധമായ ഭാഷിണ്യബുദ്ധി, സൗജന്യശീലം! ഇതെല്ലാം ഏറക്കുറവ് ഭൗർണ്യപുത്തിന്റെ പരിധിവരെ അദ്ദേഹത്തെ എത്തിക്കാതിരുന്നില്ല, എങ്കിലും ഒരു മഹാത്മാവിന്റെ ഹൃദയമണ്ഡലത്തെ അവ ആവിഷ്കരിച്ചു.

മലയാളഭാഷ, ഗദ്യശാഖയിലും പദ്യശാഖയിലും ഒരു നവോത്ഥാനം കൈക്കൊണ്ടിരുന്ന ആ പരിവർത്തനദശയിൽ ഇതുപോലെ ഹൃദയവിശാലതയുള്ള ഒരുനേതാവ് ആരും ബലയുടേഭാഗധേയങ്ങളെ ഭരിച്ചുവാനുണ്ടായത് ഒരു അപൂർവ്വഭാഗ്യംതന്നെയാണു്. ഇതുതത്സാഹചര്യങ്ങളിലായിരുന്ന ഒരു കാലഘട്ടം ഭാഷയുടെ മറ്റേതെങ്കിലുമൊരു ദശയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്ന് തോന്നുന്നില്ല. കന്യാകുമാരിമുതൽ കാസർകോട്ടവരെയുള്ള ഭൂവിഭാഗത്തിലെ സഹൃദയശിരോമണികൾതമ്മിൽ എന്തൊരു സംസകരിയും സരസസല്ലാപവുമായിരുന്നു അന്നു്! മലയാളമനോരമ, ഭാഷാപോഷിണി മുതലായ പത്രമാസികകളുടെ ആവിർഭാവംകൊണ്ടുണ്ടായ പ്രചാരണസൗകര്യവും, വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ വൈദഗ്ദ്ധ്യപ്രഭാവസുഭഗമായ നേതൃത്വവുമായിപ്പോൾ മലയാളസാഹിത്യം ഉത്സാഹത്തിന്റേയും ഉജ്ജ്വലസ്ഥലതയുടേയും നടനരംഗമായി പരിണമിച്ചു. അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങളിലും വാദപ്രതിവാദങ്ങളിലും പോലും സാഹിത്യപരമായ ഒരു സൗഹൃദം ദൃശ്യമായിരുന്നു. കവികൾതമ്മിൽ കവിതയിലുണ്ടായ കത്തുകളിൽ ആത്മാർത്ഥതയും സാഹോദര്യവും സ്ഫുരിച്ചുകണ്ടു. മത്സരങ്ങളും പരസ്പരഭർത്സനങ്ങളും ഉണ്ടാകാതിരുന്നില്ല. എന്നാൽ അവയെല്ലാംതന്നെ സാഹിത്യവിജ്ഞാണത്തിന്റെ പ്രതിഫലനങ്ങളെന്നല്ലാതെ വിദ്വേഷപ്രതിഫലനമായ വൈരസ്പ്രകടനങ്ങളായി പരിണമിച്ചില്ല. വെണ്മണി, നടുവന്നമ്പുതിരിമാർ, കൊടുങ്ങല്ലൂർതമ്പുരാക്കന്മാർ എന്നിങ്ങനെയുള്ള കവികൾ, ചന്ദ്രമേനോൻ, സി. അച്യുതമേനോൻ മുതലായ ഗദ്യകാരന്മാർ, വർഗ്ഗീസ് മാപ്പിള മുതലായ പത്രപ്രവർത്തകന്മാർ, ഇവരുടെമധ്യേ എല്ലാവരേയും കൂട്ടിഇണക്കുകയും പരസ്പരം സഹകരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്ത മഹാശക്തിയായ വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ

നിലയുമായിപ്പോൾ കേരളഭാഷയുടെ ഭാഗ്യതാരം അതിന്റെ ഉച്ചനിലയിലെത്തി. എത്ര മഹത്തായ പ്രോത്സാഹനങ്ങളാണു് അവിടുന്ന് സാഹിത്യവ്യവസായികൾക്കു് അനവർതം നല്കിവന്നതു്! അനവർതമായ ചിലർക്കുടി അവരിൽ ഉൾപ്പെട്ടുപോയിഎന്നുള്ളതു് പരമാർത്ഥംതന്നെ. എങ്കിലും ഭാഷയുടെ അന്നത്തെ നിലയ്ക്കു്, സാഹിത്യമണ്ഡലത്തിലെ ആൾപ്പെരുപ്പം ഭാഷത്തേക്കാൾ ഗുണമാണു് പ്രദാനംചെയ്തതു്. അതിനാൽ നിസ്തർജ്ജമായ ഭാഷിണ്യത്താൽ പ്രേരിതമായ വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ പ്രോത്സാഹനവ്യഗ്രതയെ ആർക്കും അപലപിക്കുവാൻ അവകാശമില്ല. ആ ജീവിതത്തിന്റെ പ്രകാശമാനമായ വശത്തേക്കാൾ അതിനെ ആവരണംചെയ്ത ചില കരിനിഴലുകളാണു് ഭാവിയിൽ അതിന്റെ ആകർഷകതയെ വെളിപ്പെടുത്തുവാൻ ഇടയുള്ളതു്. വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ ജീവിതകഥ, പ്രൗഢമാണെങ്കിലും മിക്കവാറും ശോകസങ്കലിതമാണു്. പതിനാലാമത്തെവയസ്സിൽ ആററിങ്ങൽ മൂത്തതമ്പുരാൻതിരുമനസ്സിലെ പാണിഗ്രഹണസൗഭാഗ്യം കൈവന്നതു് എത്രയും ഉജ്ജ്വലവും അനന്യസദൃശവുമായ ഒരു ഭാവിയിലെ പ്രഭോതിപ്പിച്ചു. എന്നാൽ അനപത്യത എന്ന ഭൗർഭാഗ്യം മഹത്തായ പ്രത്യാശകളെയെല്ലാം പാടിനിറുത്തി.

“ദത്താക്ഷരമകാരണസ്ഥിതവശാലേ-
 താനമാലക്ഷ്യമായ”
 ചെന്താർവേരിചെവിടക്കുപേർത്തുകളമാ-
 യഞ്ചൊമൊഴിക്കൊഞ്ചലിൽ
 സന്താനാഭരണങ്ങളൊതനയർവ-
 നങ്കത്തിലേറ്റിടവേ
 ഹന്താലിംഗനമാന്തത്തനരജ-
 സ്സേലുന്നു ധന്യംജനം.”

എന്നിങ്ങനെ കാളിദാസശ്ലോകത്തെ വിവർത്തനംചെയ്തതിൽപോലും സ്വകീയമായ ഹതഭാഗ്യതയെ അദ്ദേഹം ധ്വനിപ്പിക്കുന്നില്ലയോ എന്ന് തോന്നിപ്പോകുന്നു.

“വിശാഖവിജയം പുതു
 പുത്രി മമ ശങ്കുതോ.”

എന്നിങ്ങനെയും അദ്ദേഹം പിഷ്കാലത്തു് വിലപിച്ചതായി കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. എ

ന്നാൽ ആ ജീവിതത്തിലെ ഏറ്റവും അന്ധ കാര്യത്തുമായ ഭാഗം ആയില്യംതിരുനാളുമായുണ്ടായ സംഘട്ടനകാലമാണ്. ആദ്യം അത്യന്തം ഗാഢമായ ഒരു സൗഹൃദബന്ധത്താൽ അവർ പരസ്പരമുഖമായിരുന്നു. എന്നാൽ വിരോധമായപ്പോൾ അതും അത്യൽക്കടമായി പരിണമിച്ചു. യൗവ്വനത്തിലുല്പമുലം കോയിത്തമ്പുരാൻ എതിർക്കുകയുടെ നിസ്സീമശക്തിയെ വകവെച്ചില്ല. പക്ഷേ കല്പന, കല്പേപ്പിളൻ. കേരളവർമ്മ, ബന്ധനസ്ഥനായി. നാലഞ്ചുകൊല്ലം അങ്ങനെ കഴിച്ചു. ഇടയ്ക്ക് പശ്ചാത്താപത്തോടു് 'ക്ഷമാപണസഹസ്രം' സമർപ്പിച്ചു. ഫലമുണ്ടായില്ല. ഒടുവിൽ 'യമപ്രണാമശതകം' എഴുതി. വിശാഖോദയത്തോടുകൂടി മോചനം സിദ്ധിച്ചു. അങ്ങനെ കഴിഞ്ഞ കാലഘട്ടം യൗവനത്തിന്റേയും അപരിമിതമായ ആത്മവിശ്വാസത്തിന്റേയും ദൃഢ്യഫലങ്ങളെ അനുഭവിപ്പിച്ചു. എങ്കിലും ഭാവിയിലെ അതു് പരിപക്വമാക്കുകയും ചെയ്തു.

കനലിൽ പഴുത്ത കനകംപോലെ പ്രകാശിച്ച അനന്തരകാലജീവിതമെങ്കിലും അതും ശോകസങ്കലനകളിൽനിന്നും വിമുക്തമായിരുന്നില്ല. ധനുരം-ൽ ഏകസഹോദരിയായ തമ്പുരാട്ടി ചരമഗതി പ്രാപിച്ചു. നിസ്സന്താനയായ പ്രാണപ്രേയസിയുടെ മനസ്സും ക്രമേണ ശോകസങ്കലവും നൈരാശ്യപൂർണ്ണവുമായി. അതിനാൽ സ്വയം സമാധാനപ്പെടുകമാത്രമല്ല മഹാരാണിയെ സമാധാനിപ്പിക്കേണ്ട കർത്തവ്യം കൂടി നേരിട്ടു. അതിനിടയ്ക്കു മഹാരാണിയുടെ സഹോദരീസന്താനങ്ങളും വൃദ്ധയായ മാതാവും ചരമംപ്രാപിച്ചു. ക്രമേണ മഹാരാണിയുടെ ആരോഗ്യം ക്ഷയിച്ചു. ധനുരം-ൽ ഏതാനും ദിവസത്തെ രോഗബാധയ്ക്കുശേഷം അവിടുന്ന് പെട്ടെന്നു ചരമഗതിയടഞ്ഞു. വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ ഹൃദയക്ഷതം അപരിഹാര്യംതന്നെയായിരുന്നു. "തീർച്ചയായും ഞാനാണു മുൻപ് ഇഹലോകവാസം വെടിയേണ്ടതു്".....മഹാരാജ്ഞിയെക്കൂടാതെ ഒരുദിവസമെങ്കിലും ജീവിക്കയെന്നതു എനിക്കെത്രമാത്രം സങ്കടകരമായിരിക്കും?" എന്നിങ്ങനെ മുൻപൊരവസരത്തിൽ സർ ശേഷശ്വാശാസ്രിക്ക് അയച്ച ഒരു കത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്ന ആ ഹൃദയസമ്പന്നൻ് മറിച്ചുള്ള ഈ സംഭവം എത്ര അസഹനീയമായിരുന്നുവെന്ന് പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഈ ആഘാതത്തോടുകൂടി കോയിത്തമ്പുരാന്റെ മാ

നസോല്ലാസം ഏറെക്കുറെ അസ്തമിച്ചു എന്നുതന്നെ പറയാം. പിൽക്കാലത്തു്, ഒടുവിൽകുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനോൻ അയച്ച ഒരു കത്തിൽ അവിടുന്നു ഇപ്രകാരം എഴുതിയിരുന്നു. "ഭരതപുണ്ണമായ ഈ രംഗത്തിനു് കഴിയുന്നതുവേഗത്തിൽ യാത്രപറയണമെന്നല്ലാതെ മറ്റൊരാൾക്കും എനിക്കിപ്പോൾ ഇല്ല."എത്ര നൈരാശ്യജനകമായ വികാരങ്ങൾ!

അവിടുത്തേയും ആരോഗ്യം വളരെ ക്ഷയിച്ചുതുടങ്ങി. എങ്കിലും സാഹിത്യസമാധാനയിൽ മുഴുകി ഹൃദയഭാരം കുറയ്ക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു. പക്ഷേ സാഹിത്യത്തിലും സമാധാനം ലഭിക്കാമായിരുന്ന ഒരു കാലമായിരുന്നില്ല അതു്. എത്ര നിസ്സാരകവിയെപ്പോലും പ്രോത്സാഹജനകമായ അഭിപ്രായങ്ങൾകൊണ്ടു് അനുഗ്രഹിച്ചുവന്ന അവിടുത്തേയ്ക്കു് ഒടുവിൽ ഇരിക്കപ്പൊരുതിയില്ലാത്തവണ്ണം കവികളിലും ഗ്രന്ഥകാരന്മാരിലുംനിന്നു് കത്തുകളും അപേക്ഷകളും വന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ശാരീരികമായ ശക്തി ക്ഷയിച്ചുകാലത്തു് പഴയപോലെ അതിന്റെ ക്ലേശം അദ്ദേഹത്തിനു സഹിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. വിവരം പത്രങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയെങ്കിലും ഫലമൊന്നും ഉണ്ടായില്ല. ഇതിനിടയ്ക്കു് സാഹിത്യസാമ്രാജ്യത്തിലെ മഹാരഥന്മാർതമ്മിൽ തീവ്രമായ മത്സരങ്ങളും വാദപ്രതിവാദങ്ങളും ഉണ്ടായി. ദ്വീപീയാക്ഷരപ്രാസവാദത്തിൽ ഒരു കക്ഷിയുടെ നേതൃത്വം വഹിക്കേണ്ട ഭാരം അദ്ദേഹത്തിനു നേരിട്ടു. അതു സംബന്ധിച്ച പ്രിയഭാഗിനേയനും ശിഷ്യോത്ഥമനമായ കേരളപാണിനിയുമായി രസക്ഷയത്തിനിടവന്നതും വാല്യകാലത്തെ ഒരു നിർഭാഗ്യസംഭവമായിരുന്നു. ക്ഷതാഭിമാനനായ ഒരു ശുദ്ധഹൃദയന്റെ വികാരങ്ങൾക്കു അദ്ദേഹം വശഗതനായി. പല സ്ഫോടനങ്ങളും അവിടെനിന്നുണ്ടായി. ക്രമേണ പാരത്രികത്തിലേയ്ക്കുള്ള ശ്രദ്ധ വലിച്ചു. കഴിഞ്ഞകാലങ്ങളിലെ ചാപല്യങ്ങളെപ്പറ്റി പശ്ചാത്താപിച്ചു. ഈ പശ്ചാത്താപത്തിന്റെ ബാഹ്യപ്രകടനമാണ് 'ശ്രീപത്മനാഭപദപത്മശതകം' എന്ന സ്തോത്രകാവ്യം. രാജകൗയ്ക്കങ്ങളിലേപ്പെട്ടു് ഈ ശപരനെ വിസ്മരിച്ചതിൽവെച്ചു് ഉണ്ടായ അനുതാപത്തെ അതിൽ പ്രദർശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു:—

“അക്കാമിതാത്ഥമരുളിടമധോക്ഷജന്റെ
തുകാലിരിക്കെയിതരസ്തതിചെയ്തോക്കിൽ

ധിക്കാരമേ, തലപറായമപാകരിക്കാ-
നിക്കാലമീശപടവന്ദനചെയ്തിട്ടുണ്ടാൻ”

എന്നിവിധമാണ് അതിന്റെ ഗതി. മാ-
ത്രമല്ല അപഥത്തിലേയ്ക്കു നയിച്ച പല ജീവി-
തചര്യങ്ങളേയും പഴിക്കുന്നു; പലതും തുറ-
ന്നുപറയുന്നു:—

“മോടംകലൻ ചതുരംഗമതിൽ ഭൂമിച്ചേൻ
കാടംബിനീകബരിമാരിലുമാരമിച്ചേൻ” *

എന്നിങ്ങനെ പലതും ഏറ്റുപറയുന്നു. ലോ-
കത്തിലെ ഉൽക്കൃഷ്ടങ്ങളായ നേട്ടങ്ങളെന്ന്
പറയാവുന്ന വിജ്ഞാനഗവേഷണത്തിൽ പോ-
ലും വിരക്തിയാണ് ഒടുവിൽ ഉണ്ടായത്:—

“നാലഞ്ചുഭാഷകൾ മുഷിഞ്ഞുവൃഥാ പഠിച്ചേൻ;
പാലഞ്ചിട്ടുമൊഴിയുമായ് പ്പലനാൾകഴിച്ചേൻ
കാലംചരിച്ചു കരുണാകര! ഞാനിനി തു-
ക്കാലഞ്ചുവൻ; കരുണയോടയികാത്തുകൊൾക”

എന്ന ഗ്ലോകം ഈ മനോഭാവത്തെ പ്ര-
സ്താപിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ലൗകികവിഷയങ്ങ-
ളിൽനിന്നും വിരമിച്ച ക്രമേണ ചിദാത്മചിന്ത-
യിലും ഭഗവൽഭക്തിയിലും മുഴുകിത്തുടങ്ങിയി-
രുന്ന ഘട്ടത്തിലാണ് ൧൦൯൦-ാമാണ്ടു കന്നി-
മാസം ൨-ാംതിയതി കായംകുളം കുററിത്തരു-
വിൽവെച്ച് ആ ശോകാന്തനാടകത്തിന്റെ ചര-
മങ്കും ഹൃദയഭേദകമായരീതിയിൽ സംഭവിച്ച-
ത്; കാറപകടത്തിൽപെട്ടു വലിയകോയിത്ത-
മ്പുരാൻ ലോകത്തോടു എന്നേയ്ക്കുമായി യാത്ര-
പറഞ്ഞു.

* * * *

വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ ജീവിതം
ലോകത്തിനുള്ള സംഭാവനയെന്നുള്ള
ഒരു വിചിന്തനത്തോടുകൂടി ഈ നിരീക്ഷണം
ഉപസംഹരിക്കാമെന്ന് വിചാരിക്കുന്നു. ഭാഷാ-
ഭിമാനി, പണ്ഡിതൻ, കവി, ഗദ്യകാരൻ എന്നീ
വിവിധനിലകളിൽ നിന്നുകൊണ്ട് ആധുനിക
മലയാളസാഹിത്യത്തിന്റെ അസ്ഥിവാർമ്മി

ച്ചതാണ് ആ ജീവിതത്തെ സംബന്ധിച്ചിട-
ത്തോളം അനന്തരഗാമികൾക്കു ഏറ്റവും സ്മര-
ണീയമായിട്ടുള്ള സംഗതി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ
ഭാഷാസേവനപരിപാടി തികച്ചും ത്യാഗപ്രഭ-
മായിരുന്നു. ൧൦൪൨-ൽ, അതായതു തന്റെ
൨൨-ാമത്തെ വയസ്സിൽ ബുക്ക് കമ്മിറ്റിമെമ്പ-
റായി. ഒരു സമിതിയെന്നുള്ള പേരുമാത്രമേ
ആ കമ്മിറ്റിക്കുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അതിലെ ഭാ-
ഷാപരിജ്ഞാനമുള്ള അംഗം വലിയകോയിത്ത-
മ്പുരാൻമാത്രമായിരുന്നു. അതിനാൽ ഗ്രന്ഥ-
ങ്ങളിൽ മിക്കവയുടേയും കർത്തൃത്വം അവിടു-
ന്നതന്നെ വഹിക്കേണ്ടിവന്നു. ഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങ-
ളായിരുന്നു അവയിൽ അധികവും എന്നുള്ളതു
സ്മരണീയമാണ്. വാസ്തവത്തിൽ ഇന്നത്തെ
മലയാളഗദ്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം ഉറച്ചതു
വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ അന്നത്തെ ആ-
ത്മാർത്ഥമായ പരിശ്രമങ്ങളാലാണ്. ഗദ്യരീ-
തിയുടെ ഒരു നിഴൽമാത്രമേ അതിനുമുൻപു
ണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ആംഗലസാഹിത്യത്തിലെ
അഡിസൻ, സ്റ്റീൽ, സ്പിംഗ് എന്നീ മുതലായ
പ്രശസ്തഗദ്യകാരന്മാരുടെരീതിയിൽ സുഗമ-
മായ ഗദ്യശൈലികൾക്കു മലയാളത്തിൽ
മാതൃക കാണിച്ചുകൊടുത്തതു വലിയകോയിത്ത-
മ്പുരനായിരുന്നു. ഈ കൃത്യത്തിൽ അന്തർവി-
ച്ചിരിക്കുന്ന നിസ്സ്പാർശമായ ഭാഷാഭിമാനം
എത്രയോ പ്രശംസനീയമായിരിക്കണം!

കവിതയിലും മാർഗ്ഗദർശകമായ ചില കൃതി-
കൾ അദ്ദേഹം രചിച്ചു. ശാകുന്തളതഞ്ജിമ,
അന്ന് മലയാളസാഹിത്യത്തിന് നല്കിയ
പ്രചോദനം എത്രമാത്രമെന്ന് ഖണ്ഡിച്ചുപറ-
യത്തക്കതല്ല. അതിനെ വിസ്തരിച്ചു തടപിഷ-
യകമായിച്ചെയ്തു പരിശ്രമത്തിന്റെ വില മന-
സ്സിലാക്കാതെയും, വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ
കേവലം തഞ്ജിമക്കാരനാണെന്നും മറ്റും ചി-
ലർ അപലപിക്കുന്നത് കേട്ടിട്ടുണ്ട് അദ്ദേ-
ഹത്തിന്റെ തഞ്ജിമയിൽ ചില കുറവുകളും ഉ-
ണ്ടെന്നുള്ളതു പരമാർത്ഥംതന്നെ. അനന്തരം
പലരും ചെയ്തു വിവരണങ്ങളിൽ അത്തരം കുറ-
വുകൾ കൂടാതെ കഴിക്കുവാൻ തൽക്കർത്താക്ക-
ളെല്ലാം വളരെ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും വ-
ലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ തഞ്ജിമയുടെ മേന്മ-
യും പ്രത്യേകതയും നിലനില്ക്കുതന്നെ ചെയ്യ-
ന്നു. അവർ ഒരു കുറവു പരിഹരിച്ചിട്ടത്തു-
വേറെ പത്തു കുറവുകൾ കടന്നുകൂടിയിട്ടുള്ളതി-
ന്റെ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളും സുലഭമാണ്.

* “കാടംബരീരസമനുരയമം പട്ടിച്ചേൻ” എന്നാ-
യിരുന്നു ആദ്യപാഠം എന്ന് കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

മയൂരസന്ദേശമാണ് മറെറായ മാതൃകാ കൃതി. മലയാളത്തിൽ അതിനു മുൻപ് ഒരു സന്ദേശകൃതി എഴുതപ്പെട്ടിരുന്നു എങ്കിലും ആ ധൂനികസാഹിത്യലോകം ആദ്യമായി കണ്ട സന്ദേശകാവ്യം മയൂരസന്ദേശം തന്നെയാണ്. വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ വ്യക്തിത്വം അനുപദംസ്ഫുടിക്കുന്ന ആ കൃതിയുടെ യഥാർത്ഥ മാഹാത്മ്യത്തിലേയ്ക്ക് കടക്കുവാൻ കഴിവില്ലാത്ത ചിലനിരൂപകന്മാർ അതിന്റെ നേരെയും ഭർത്സനശസ്ത്രങ്ങൾ പൊഴിച്ചുതുടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും മണിപ്രവാളസാഹിത്യത്തിൽ അതിനുള്ള സ്ഥാനം ദൃഢവും ചിരസ്ഥായിയും ആയിരിക്കും.

അന്യാപദേശശതകം, ദൈവയോഗം, ശ്രീപത്മനാഭപദപത്മശതകം മുതലായ കാവ്യങ്ങളേയും അകുബർ, മഹച്ചരിതസംഗ്രഹം തുടങ്ങിയ ഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങളേയും പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുവാനുണ്ടെങ്കിലും ഈ വിമർശം ഭീർഘിപ്പിക്കണമെന്ന് വിചാരിക്കുന്നില്ല. ഒരു കവിയുടെ സാഹിത്യപരിശ്രമങ്ങളെ നിരൂപണംചെയ്യുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലം, സാഹചര്യങ്ങൾ മുതലായവയെ പശ്ചാത്തലമാക്കിയല്ലാതെ ആത്മാർത്ഥതയുള്ള ഒരു വിമർശനം ചിന്തിക്കുവാൻ നിർവ്വാഹമില്ല. അങ്ങനെയൊന്നുതന്നെ, കഴിഞ്ഞതലമുറയിൽ ജീവിച്ച ഒരു കവിയെ ഈ തലമുറയുടെ മാനദണ്ഡങ്ങൾ വച്ചുകൊണ്ടു് കറവുകൾ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്ന നിരൂപണരീതി തലതിരിഞ്ഞതെന്നല്ലാതെപറയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. മലയാളത്തിൽ നാടകങ്ങൾ ഇല്ലാതിരുന്ന ഒരു കാലത്തു് ഒരു മഹാകവിയുടെ കൃതി മനോഹരമായ

രീതിയിൽ തജ്ജിമചെയ്ത മാതൃകകാണിച്ചുകൊടുത്ത ഒരു ഭാഷാഭിമാനിയെ ഈ വിദൂരകാലത്തിരുന്നുകൊണ്ടു് സ്വതന്ത്രകവിയുടെ പേരിൽ ഭാഷാരോപണംചെയ്യുവാൻ ഉദ്യമിക്കുന്നത് വിമർശകന്റെ വിവേകശൂന്യതയേയാണ് കാണിക്കുന്നത്. മണിപ്രവാളരീതിയിൽ കവിതയെഴുതിയരുകവിയെ, പച്ചമലയാളരീതിയുടെ നിയമങ്ങൾ ലംഘിച്ചുവെന്നു പറഞ്ഞു് കുറപ്പെടുത്തുന്നത് കേവലം അസംബന്ധമാണ്. ഇന്നത്തെ ചില നിരൂപകന്മാർ വമ്പന്മാരായ പൂർവ്വന്മാരെ ആക്ഷേപിച്ചു്, അതിൽ വച്ചുള്ള മേന്മയിലാണ് അവരുടെ നിരൂപകപദവി കെട്ടിപ്പൊക്കുവാൻ പോകുന്നതെന്നു തോന്നുന്നു. ജീവിതകാലംമുഴുവൻ മാതൃസാഹിത്യത്തിനും വിജ്ഞാനഗവേഷണത്തിനും വേണ്ടി സമർപ്പിച്ചു് അവിശ്രാന്തപരിശ്രമം കൊണ്ടു് ഭാഷയ്ക്കു് ഉൽക്കഷ്ഠം ഉണർവും നൽകിയ പ്രതിഭാശാലികളെ ഇടിച്ചു താഴ്ത്തി സംസാരിക്കുന്നതോടുകൂടി സ്വയം അവർക്കുൾ ഉയരുവാൻ കഴിഞ്ഞു എന്നുള്ള ഒരു വിശ്വാസമാണ് ഈ സാധുക്കൾക്കുള്ളതെന്നു തോന്നുന്നു. എന്നാൽ ആ ശംഭീരപുരുഷന്മാരുടെ ഉറച്ച നിലയെവിടെ? ഈ ഉപരിപ്ലവമതികളുടെ കഷ്ടിപിഷ്ടിവിമർശനങ്ങളെവിടെ? വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ സാഹിത്യയശസ്സിന്റെമേൽ ഇവർ എന്തെല്ലാം ആക്ഷേപകോലാഹലങ്ങൾ വർഷിച്ചാലും അദ്ദേഹം അദ്ദേഹമായും, അവർ അവരായും അവശേഷിക്കുന്നതല്ലാതെ സ്ഥിതിഗതികൾക്കു യാതൊരന്തരവും വരാൻപോകുന്നില്ലെന്നു സമാധാനിക്കത്തക്കതേയുള്ളു.

ശ്രീരാമവിലാസം പ്രസ്സ് സ്മാരകധിയോ

ഹാഫ്ടോൺ, ചെലൻ, കള്ളർ ബ്ലോക്കുകൾ ചെമ്പിലും

സിങ്കിലും വളരെ ഭംഗിയായി മിതമായ റേറ്റിൽ

കൃത്യസമയത്തു് ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതാണ്.

മാനേജർ, ശ്രീരാമവിലാസം പ്രസ്സ്, കൊല്ലം.

തൃപ്താഭിജിതം

(കീഴ്കുളം എൻ. രാമൻപിള്ള എം എ.)

സ്വപ്നശ്രീസൗന്ദര്യപാൽക്കടൽത്തിങ്കളേ!
സച്ചിദാനന്ദപ്പന്തേൻകഴമ്പേ!
പ്രേമപ്പൊൽച്ചെന്താരിൻസൗരഭ്യസാരമേ!
വാർമെത്തും കാരുണ്യകേടാരമേ!
സ്വലോകങ്ങൾക്കുമേകാവലംബമേ!
ശർവ്വവിടുന്നരുളണം മേ!
സംസാരമാമിതിൽക്കിടന്നുരമായതിൻ
സംസാരവും ഭീതിചേർക്കുമല്ലോ.
അങ്ങാണാനാടകസുരധാരനെന്നു
പൊങ്ങുന്ന കീർത്തി ജഗത്ത്രയത്തിൽ
എങ്ങും ഭയാനകമല്ലാതതിൽ തെല്ലും
തങ്ങുന്നില്ലല്ലോ രസങ്ങളൊന്നും.
ഒന്നിനുംകൊള്ളാത്തെന്നിടമെന്തിന്നതിൽ-
ത്തന്നതൊരുവേഷമാടിക്കൊൾവാൻ.
പോരുമഭിനയം, പോരുമെന്നിക്കിനി-
പ്പോരട്ടേ! ഞാൻ തവ സന്നിധിയിൽ.

* * * * *

എന്തെന്തെ! പാലഞ്ചുംപഞ്ചിരിക്കൊണ്ടങ്ങ
ഹന്ത! മറുപടി ചൊല്ലി നിൽപൂ?
പന്തിയായില്ലേ മൽപ്രാത്ഥന തെല്ലുമെൻ
ബന്ധുരവാത്സല്യവാരിരാശേ!
വല്ലഭം ഞാനെന്നകാൽയുമായിനേരം
ചൊല്ലിപ്പോയെങ്കിൽപ്പൊറുത്തിടേണം.
മഞ്ഞുകൊണ്ടാൽ മുറ്റമഞ്ജുളമാം നല്ല
കഞ്ജത്താൻ വാടി വറണ്ടിടുന്നു.
തീക്കനൽകൂടിയും കാല്ക്കൽ വീഴ്വണ്ണം
ചിർക്കുന്ന ചൂടേറുമാതപത്തിൽ
എത്രയും കോമളമത്താമരപ്പൂവും
പത്രം വിടിർത്തി വിളങ്ങുമല്ലോ.
ഉള്ളിൽ വികാസവും നൈർമ്മല്യവും വരാ-
നുള്ളതിതിൽനിന്നു ചിന്തിക്കുമ്പോൾ,

സൗഖ്യങ്ങളേക്കാളുതകുന്നതെത്രയും
ദുഃഖങ്ങളെന്നല്ലി വന്നിടുന്നു?
മോദവും സാദവുമൊപ്പമാക്കാങ്ങുവാൻ
ചേതസ്സിൽ ശക്തി പുലരേണമേ.
ലോകങ്ങൾ ശോകമാമാഴിയിൽ വീഴ്വേ
മാഴ്കുന്നു ഞാൻ സ്വന്തസന്താപത്തിൽ.
ഇച്ചിത്തഭാവനയുച്ചാടനംചെല്ലാ-
നപ്പിന്നും തപശ്ചപയെങ്കൽവേണം.
ഞാനാണിതെന്റൊരാണെന്ന നിനവെല്ലാം
മാനസം കൈവിട്ടുപോയിട്ടട്ടേ.
എൻറൊരാണെന്നൊന്നു തോന്നുകില്ലാമി-
ങ്ങെൻറൊരാണെന്നതാൻ തോന്നിടട്ടേ!
പാകത്തിലേകതപമിങ്ങനേകതപത്തി-
ലേകത്തിൽ നന്നായനേകതപവും
കാണുവാനെന്നുടെ കണ്ണുകൾക്കെത്രയും
വേണുന്ന കാഴ്ച ലഭിച്ചിടേണം.
താരിലും തങ്കത്തളിരിലും തണ്ടിലും
താരാവലിയിലും തിങ്കളിലും
ആറിലും കാറ്റിലുമാഴിത്തിരകൾതൻ
നീറ്റിലും കൊച്ചിനരശ്ശിയിലും
കല്ലിലും പുല്ലിലും മാമരച്ചാത്തിലും
വല്ലിയിലുമുന്നതാദ്രിയിലും
എന്നിലും സർവ്വലോകസന്താനിലും
മൊന്നുപോൽ മിന്നും മഹസ്സുകാണാൻ
കാരുണ്യമെന്നുള്ള നേരറെരാശയ-
സാരമെൻകണ്ണിൽ ചൊരിഞ്ഞിടേണം.
സത്യസ്വരൂപനായ നിത്യമംഗല്യമാം
പൊൽത്താൻ വിടർത്തുന്ന ലോകബന്ധോ!
മാപ്പൊൻപിഴകൾക്കു നല്ലി രക്ഷിക്കുവാൻ
കൂപ്പുകൈത്തൊരുകളായിരങ്ങൾ.
നിൻകഴൽച്ചെങ്കളുർപ്പകജ്ഞിതൻ ഞാൻ
തങ്കുന്ന ഭക്തിയോടർപ്പിക്കുന്നേൻ.

രഹസ്യക്കത്ത്

(തെയ്യോട്ടു ചന്ദ്രശേഖരൻനായർ.)

വിവശതയിലാണികേ! ഞാനെന്നു ചൊല്ലാഴേ
തവലിഖിതമീക്ഷിച്ച കാല്യസന്ദൃശിത്!!

വെളിയടവെടിഞ്ഞുനിശ്ശബ്ദരായ് താരക-
ളോളിചിതറിയെത്തുന്നനേരത്തു മായികേ!

പൊരുളിതിനകത്തെന്തറിഞ്ഞീ,ലെന്നിക്കൊരു
പരിചയവുമില്ല നിൻകത്തു വായിക്കുവാൻ;

നെടിയതവപത്രത്തിനന്തരംഗങ്ങളെൻ
പിടിയിൽവരുമെന്നോളുഞാൻപാർത്തിരുന്നിടം

ബുധരമിതപാരായണം തുടരട്ടെ, ഞാൻ
ബധിര,നവരോടടുത്തൊച്ചവയ്ക്കില്ലതാൻ.

തിരയുവതുകണ്ടെത്തുവാനില്ലകെല്ലമേ;
തിരിയുവതുമില്ലെന്നിക്കളപാഠങ്ങളും!

ഭവതിയുടെ കത്തിന്റെ സാരംഗ്രഹിക്കുവാ-
നവരിലെവനെങ്കിലും സാധ്യമായെങ്കിലോ!

ഇതുവരെയുമിലേഖനം തെളിയാത്തതേ
മതി—വലിയഭാരം ലാഘവായ്ഭവിച്ചുവേ;

മമഹൃദയതന്തുക്കളിൽച്ചേർന്നുലച്ചുന-
കുമമിതസദാ മൃണളന്നു ദർശനമുത!

ഇനിയുമിതുഗ്രന്ഥമായ്ത്തന്നെശേഷിക്കയാ-
ലിനിവുകലരും സ്വപ്നമെത്രയോകാണമു ഞാൻ!

അരുവികളുറക്കുന്നിൻ കത്തുവായിച്ചിടം,
തരുലതകളാശ്ശിഷ്ടരോതമാവാത്തകൾ;

അറിവരുളിടേണ്ടനാളത്തതി,ലാഗ്രഹ-
ച്ചിറകിലൊരുസുന്ദരഗാനമാണിന്നുഞാൻ!

തളിരധരപംക്തിവിടർത്തിസ്സമാളികൾ
വളരെയിഹ നിൻരഹസ്യങ്ങൾ കാട്ടിത്തരും;

ശര! കതുകദാത്രി! നിന്നജ്ഞാതമായിടം
കരുത,ലതിബുദ്ധിമാൻ മന്ത്രുൻ തകർക്കുമോ!!

മദ്രാസ് ജീവരക്ഷാമണി വൈദ്യശാല

മെയിൻറോഡ്—കൊല്ലം

1. ആനന്ദകുസുമാകരലേഖനം—രസാരകാരി സപ്തധാരാക്കുളേയും പുഷ്പിപ്പുഴയിൽ ജീവസന്ദേശം
സുസാരസത്തായ തുളുത്തെ പരിതൃപ്തമാക്കി വളർപ്പിച്ചു, പുരുഷതപത്തെ നിലനിർത്തി ലേകോനന്ദവും, ഭഗവദ്
നന്ദവും അനുഭവിപ്പിക്കുന്ന ദിവ്യകല്പം. വില ഡബ്ലി 1-ഷ് രൂ. 3.

2. സാലാമിസിലേഖനം—സേവിക്കുന്നവരെ അഭിനവഭീമസേനന്മാരെന്ന ഒരു രഹസ്യയോഗ
മാണിത്. ബദാം, ബിന്ദു, അക്രോട്ട്, സലാമിസിൽ മുതലായ അപൂർവ്വരസകളാൽ, ചെറുപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന
ഈ കല്പകം, പ്രസിദ്ധ മല്ലയുദ്ധാഭ്യാസികളുടെ രഹസ്യസേവനേഷയമാകുന്നു. വില ഡബ്ലി 1-ഷ് രൂ. 4 ഓ 8:

3. നവമൂലനാശിനി—വലിയതലമേന്മ ഉണ്ടാകുന്ന മൂന്നുവിധ അർക്കുകൾക്കും ദോഷകോപജന്യ
ങ്ങളായ ആരവിധ അർക്കുകൾക്കും അഗ്നിക്രിയയൊ, ശസ്ത്രക്രിയയൊ കൂടാതെ പരിനമിച്ചുവന്നവർക്കു
പരിപൂർണ്ണസുഖം ലഭിക്കുന്ന പരമമരുന്നും. വില ഡബ്ലി 1-ഷ് രൂ. 3.

4. കാസശ്വാസസംഹാരി—നെയ്യിൽ കുമ്പക്കട്ടി കെട്ടിത്തടഞ്ഞു് കാസവായു വഴിമുട്ടി വീർപ്പട
ച്ചു്, കണ്ണുകളുടച്ചു് പ്രാണസങ്കടപ്പെട്ടു് പിടിച്ചുടിക്കുന്ന കാസരോഗികളെ ഇത്രജാലത്താലെന്നപോലെ പെട്ടെ
ന്നു സുഖപ്പെടുത്തുന്ന സിദ്ധകല്പമുതമാണു് തെങ്ങുളുടെ കാസശ്വാസസംഹാരി. അനുഭവസ്ഥന്മാരുടെ അനേക
സക്ഷ്യപത്രങ്ങൾ ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതു്. വില ഡബ്ലി 1-ഷ് രൂ. 3.

സകല വിവരങ്ങളും അടങ്ങിയ തെങ്ങുളുടെ ഈ ആണ്ടത്തെ പുതിയ ക്യാറ്റാലോഗ് ആവശ്യക്കാർക്കു് സൗ
ജന്യമായി അയച്ചുകൊടുക്കുന്നതാണു്.

മാനേജർ, ജീവരക്ഷാമണി വൈദ്യശാല, മെയിൻറോഡ്, കൊല്ലം.

എൻ ര മ ത

(ശ്ലോകാട്ടു പി. എൻ, കണ്ണൻപിള്ള എം. എ.)

ഞാനറിയാതെനിശ്ചയിക്കാൻ പേരൊന്നും
ഞാനതിൻ ഭാസനായ് വന്ന് പിന്നെ.

എന്താണെൻവാങ്ങുകയെന്നൊന്നുമോരാതെ-
യെൻതായയെൻനാമം നിശ്ചയിച്ചു

അന്നു ഞാൻ കേവലം മാനുഷരൂപത്തിൽ
മന്നിടം പ്രാപിച്ചു കീടാമാത്രം.

കേട്ടതില്ലൊന്നുമേ കാതുണ്ടെന്നാകിലും
കാണുവാനെൻകണ്ണതകിയില്ല.

നാവുണ്ടുതെന്നുചൊല്ലുവാൻ കെല്പില്ല,
ഭൂവിൽ ഞാൻ കേവലം നിസ്സഹായൻ.

അന്നെനിക്കത്ഭവിഹീനമാവാക്ക
പിന്നെയെൻപേരെന്നു ഞാനറിഞ്ഞു.

ഞാനറിയാതെയെൻജീവിതത്തിൻപൊരുൾ,
എന്തമീവണ്ണം നിയമിതമായ്;

ബന്ധുവിഹീനനാം ഞാനനേകായിരം
ബന്ധുക്കൾപൂണ്ടുതൂങ്ങി പിന്നെ;

അമ്മയുണ്ടുപുറങ്ങളെന്നുംതമ്പിയു-
മമ്മാവനുമുണ്ടു നാട്ടുകാരും;

സ്നേഹവും ദേഷ്യവും നന്മയും തിന്മയും,
മോഹവും മാനവും വന്നുമേന്മേൽ.

ഞാനെന്നും നീയെന്നും ലോകമെന്നും പല
യൊയങ്ങൾ ഞാൻ കണ്ടുകൊണ്ടുൻ പിന്നെ.

കണ്ടതിന്നൊക്കെയും കണ്ടവർനല്കുപേർ
കൊണ്ടുഞാൻ തൃപ്തിയുംപൂണ്ടുപോന്നു.

പേർകൊണ്ടുമുട്ടിയ ലോകത്തെ പേർവിട്ടു-
വേറിട്ടുകാണാൻ ഞാൻ യത്നിച്ചില.

സൂത്രനോ സൂത്രൻതാൻ; ചന്ദ്രനോചന്ദ്രൻതാൻ,
കാൽക്കളെല്ലാം ഞാൻ തേറിയേവം.

നാമത്താൽ ലോകത്തെ ബന്ധിച്ചിവണ്ണംഞാൻ
നാമം താനിലോകമെന്നതേറി,

സത്യത്തെ ശബ്ദത്താൽ മൂടിപ്പൊതിഞ്ഞിട്ടു
ശബ്ദത്തെ സത്യമായ് പൂജിച്ചെല്ല.

കണ്ടവയീവണ്ണം കൈക്കൊണ്ടു പിന്നീട്
കണ്ടു ഞാൻ ലോകമെൻ സ്വന്തമായി.

കണ്ടതും കേട്ടതുംകൊണ്ടുഞാൻ ചിത്തത്തി-
ലുണ്ടായതുമില്ല ചിന്താരോഗം.

ഞാനൊരെന്നോത്തു ഞാൻ — ലോകമെൻപേ-
ഞാനതിൽ സംശയം കാണിച്ചപ്പോൾ, [രോതി;

ലോകം തുടൻപറഞ്ഞിതു — “നീയൊരു-
നാകനിവാസിയാം യാത്രക്കാരൻ.

ഇതുവഴിപോകിലോ ലക്ഷ്യത്തിലെത്തിടാം;
ആ വഴി തെറ്റായ് തുരു വിധിപ്പൂ;

വിശ്വസിച്ചിടുക; വിശ്വാസമൊന്നേ താൻ,
ശാശ്വതമുക്തിയെക്കൈക്കൊള്ളുതു.”

ഞാൻ പതറിടവേ വേറൊരു ഭാഷയി-
ലെ പ്രിയവാദം തുടൻ ലോകം.

“ഇതുശാശ്വതപ്രപഞ്ചവിലാസത്തി-
ലാത്മയുമാവശ്യമില്ല ചൊല്ലാം.

കാണുതു മായതാൻ; കാണാത്തതാം പൊരുൾ-
കാണുവൻ ചൊൽവതു ഞാൻ പറയാം.

മിത്വമായം ലോകത്തെ സ്തുജിച്ചിന്നിനി
തത്വമായം വസ്തുവെ പ്രാപിക്കേണം.

ആയതിൻ മാർഗ്ഗം സനാതനമൊന്നതാ-
നായതിൽ ചന്തയ്ക്കു കാൽമില്ല.”

വിസ്തരിച്ചോതാമെന്നോറീട്ടു ലോകത്തിൻ-
തത്വങ്ങൾ കാട്ടാൻ മുതിന്നനേരം,

പാവമാമെൻചിത്തമാകാ നമുക്കെന്നെ-
മീവേലയെന്നങ്ങടങ്ങിയപ്പോൾ

വേറൊരു ഭാഷയിൽ കേൾക്കായി പിന്നെയും,
കൂടെ വാക്യത്തിൽ സത്യസാരം.

“ആത്മാവെലോകത്തിൽനന്മയ്ക്കായപ്പിച്ചൊ-
രാത്മാവിനാത്മജൻ സന്ദേശത്തെ,

കേൾക്കുക, സ്വസ്തിയസാമ്രാജ്യസൗഖ്യത്തെ,
വേർക്കാം സുവിശേഷവാക്യങ്ങളാൽ.”

ആ മൊഴി കേട്ടു ഞാൻ ചിന്താലഹരിയി-
ലാമഗ്നനായ് നിന്നിരല്ലനേരം;

“ചാവംഞാനെങ്കിലും തന്നേയുയരുവാൻ
കേവലം ശക്തിമാനല്ലയെന്നോ?

മരണരാൾ നല്ലമുയർച്ചയെക്കാട്ടിലും
കുറമെന്താണെന്നെളിമയിലും,

സ്രഷ്ടാവുനല്ലാത്ത കാരുണ്യമന്യത്ര
കിട്ടുവാൻ പ്രാപ്തനാക്കിരമോ ഞാൻ?

എൻമനോഭാവങ്ങളുഹിച്ചു പിന്നെയും,
സമ്മാനിച്ചിങ്ങനെ ചൊല്ലി ലോകം:--

“കാണമതിതൊക്കെയും സത്യസ്വരൂപമാം
ഉണ്മയാമേകത്തിൻഭാവങ്ങൾതാൻ.

നാമെല്ലാം സോദരർ സൗഹൃദബന്ധത്താൽ
ഭ്രമിയും വ്യോമവും ബദ്ധമത്രേ.”

സന്ദേശമായതും കേട്ടു ഞാൻ പിന്നീടും
സന്ദേശം കൈക്കൊണ്ടിത്തിരിച്ചതിനാൽ,

ധർമ്മോപദേശങ്ങളെന്നോടു നിഷ്പല-
മെന്നോത്തു ലോകവും മൗനമാൻ.

മാറ്റങ്ങളെത്രയോ കാണമുണ്ടോരോന്നും
സ്വസ്തിയസൗഖ്യപ്രദായകന്മാൻ.

ആയതിലൊക്കെയിന്നാദരവാണെന്നി-
ക്കായതല്ലെൻചിന്ത മറൊന്നത്രേ.

എൻമതമിത്രതാനെൻബോധം സത്യത്തിൻ-
മേന്മതൻ ഭിഷ്കിയുണെന്നതന്നെ.

ഇപ്പുറമിപ്പുല്ലമിക്കാണുംലോകവു-
മെപ്പേരും സത്യമായ് കാണുമു ഞാനും.

ഞാനില്ലെന്നെങ്ങനെ ഞാനിന്നുവാദിക്കും
ഞാനിപ്രപഞ്ചത്തിൻ കേന്ദ്രബിന്ദു.

എൻബോധശൂന്യം വീണ്ടു വിളങ്ങിട്ടു-
മുണകളെന്നിൽ പ്രതിഫലിപ്പു.

ഉണ്ടെന്നബോധമെന്നുള്ളത്തിൽ മിന്നിട്ടു-
ന്നുണ്ടൊരുജീവിതഭിപ്രികയായ്.

കൂരിരുമൂടിയാൽ ലോകം വിലയത്തെ-
ച്ചേരുമതുകൊണ്ടു ചേതമെന്തേ?

ജീവിതശോഭകൾ താവുന്ന ഭാവങ്ങൾ
മേവുവോൾ നാമേവമുഹിക്കേണ്ടേ? ര

ഞാനൊരു സത്യമിക്കാണമതും കേൾപ്പതും
നാനാപ്രകാരമാം സത്യംതന്നെ;

എങ്കിലുമെന്നെപ്പോൽ കാണവയെങ്ങനെ-
യെങ്കൽനിന്നിന്നു വിഭിന്നമാവു?

ആരാഞ്ഞുനോക്കുമ്പോളൊരുമെൻഭാവങ്ങ-
ളോരോന്നും വ്യക്തമായ് കാട്ടിനിൽപൂ.

നാമെല്ലാം ബന്ധുക്കൾ ലോകകുടുംബത്തിൽ
നാമെല്ലാം മംഗങ്ങൾ ഭായഭന്മാർ.

ഭാരതമെന്നമ്മ, ഭൂമിയെന്നമ്മമ്മ,
സുരാഭിഗോളങ്ങൾ മാതൃലന്മാർ;

മാനുഷരെന്നല്ല മണ്ണിൻതരികളും
ആനും മൽസോദരർ; തക്കമില്ല.

സത്യത്തിൻസാരമായല്ലാതെ ഞാനൊന്നും
ചിത്തത്തിൽ കാണുന്നീലായതിനാൽ,

ഉണ്മയ്ക്കുമുമ്പിൽ ഞാൻ സൗഹൃദമർപ്പിച്ചു-
കൊള്ളുന്നെന്നെൻമതമിത്രമായും.

നരസിംഹമുർത്തി

(പി. കെ. കൃഷ്ണൻനമ്പ്യാർ, വെള്ളൂർ.)

ധൃതബലഹൃദയതലമാനമേവം ചൊന്ന
ധീരൻ ഹിരണ്യൻ ഹനിച്ചുനിഷ്കൂഢധീയ,

തടിച്ചുപൊട്ടിമുദിരുകിനതരനിസ്ഥനം
സ്തംഭം മണിമയം പൊട്ടിപ്പിളർന്നു

സകലഭിശി തപനശതസമരൂപി പൊഴിക്ക-
സ്വജന്തുക്കൾതൻ കണ്ണമങ്ങിച്ചമേ, (യാൽ

അതികഠിനമലഘതമദ്വന്ദാസത്തിനാ-
ലമ്പമ്പ! ദിക്കൊക്കെ ഞെട്ടിച്ചുകൊണ്ടുമേ,

നിജമനസിപെരുകമൊരു കാലം നികുളം
നീളേപുറത്തൊക്കെവീഴിയും തികുളമായ്,

ഇരുപമലിലുരുടിതമുടന്നുനടിക്കമാ-
രീടുറപ്പേകേസരക്കുടുകുടഞ്ഞുമേ,

കനകമയഘനവിപുലശൃംഗംപോലെയും
കാതുരണ്ടുംനേക്കു മേല്പെട്ടയത്തിയും,

കനകഗിരിവരദരിയിലുജ്ജ്വലജ്വാലമാം
കല്പാഗ്നിയോടൊക്കുമന്നാക്കിളക്കിയും,

തുമ്പിനകശിശുനികരതലിതനഖരങ്ങളാൽ
തൂണും ജഗത്തടത്തിടുംവിധത്തിലായ്,

ബൃഹദുദവദനവിലവിശദദശനങ്ങളാൽ
ബ്രഹ്മാണുഭാണു കടിച്ചുടയ്ക്കുപടി,

അലഘഘനകുടരടിതസമമലരിയും, ഝടി-
ത്വാവാഭ്വിച്ചാനരസിംഹമുർത്തിയേ

കടിലമതിദനജരതിഭീതിയോടുംകണ്ടു
കൂടാഭ്രമംപൂണ്ടു മോഹിച്ചവീണപോയ്;

അമിതബലമതിഭയദമുരൂഹരിവിഗ്രഹ-
മാശുപുരോഭുവി കണ്ടു സസംഭ്രമം

ദിതീജപരിവൃദ്ധനമുടന്നുദിതഭയവിസ്തയം
ഭൂരേ നിജാസനംവിട്ടെഴുന്നേറ്റുനടൻ

‘ഉടൽമുഴുവനൊരുമനജനയെവടിവല്ല, ന-
ല്ലക്കുഴും സിംഹവടിയും കലന്നതായ്’

ഇതുവരെയുമൊരുപൊഴുതുമെവിടെയുക്തമാരാള-
മിങ്ങിക്കുറിച്ചിടത്തൊരുപുവസ്തപത്തൊന്നു

നിശിതരശരനികരമെന്തൊക്കെയൊടുക്കുവൻ
നിണ്ണയമെന്നോത്തു ബാണങ്ങൾ തുകവേ

കഠിനമഴയുടൽമുഴുവനേറുകതിക്കുന്ന
കുററനാം കാളപോലോടിയെത്തിട്ടുതം

അതുപൊഴുതശശിശുവെയൊരുനരികണക്കെ-
യങ്ങാവിഷ്കൂഡാപിടിച്ചാശുഭൈത്യേന്ദ്രനേ

നിജതുകൾമുകളിലതിദൃശതരമമന്തിയ-
നീണ്ടനഖാഗ്രങ്ങൾ മാർത്തിലാഴ്ത്തേ

തരുതരനെയുയരുമൊരുധീരന്ധരി, തൻനഖ-
ത്തുമുത്തുചിപ്പിയാൽ കോരിക്കുടിച്ചുമേ,

ഇടയിടയിലുടന്നുനെ പിടയുമവനേക്കുണാ-
ലാഗ്രസിംഹം പിളർന്നുകൊന്നിടിനാൻ.

തടന്നുസുതവിധുതമണികനകഭൂഷയിൽ
തന്മുഖം ഭീമം നിഴലിച്ചിരിക്കവേ

മുതിഭയമതിവികൃതമതു ഝടിതി കാണുയാൽ
മോഹം തനിക്കുതാനുണ്ടായി; വിസ്മയം!!

തനതുകഴലിണപണിയുമമരനിരയേ ദൂതം
താൻതാനനുഗ്രഹിച്ചുനാ നരഹരി

സ്ഥപിതവധമതിലധികമുരുക്കിമരുവിടുമാ-
സ്ഥപ്രാണഭക്തനാം പ്രഹ്ലാദബാലനേ

അതിമധുരവിവിധവരസാന്തപനോക്ത്യാ പര-
മാശ്വസിപ്പിച്ചു വരവുകൊടുത്തമ,

പുരുമഹിമപുലരുമൊരു ദിവ്യരൂപത്തൊടും
പെട്ടെന്നവിടേത്തിരോഭവിച്ചാൻ വിഭു.

അസുരകലപതിയുടെ ഡംഭവുംസ്തംഭവു-
മാദിത്യഭീതിയും പ്രഹ്ലാദഭേദവും

സകലമിവ ഞൊടിയിടയിലവികലമമാദ്ഭൂതം
സാകം തകർത്തൊരു വിഷ്ണുമുത്തേ! തൊഴാം,

കേരളകാളിദാസന്റെ ശതാബ്ദം

(ഒരു സന്ദേശം)

(ഡോക്ടർ ചേലനാട്ട് അച്യുതമേനോൻ ബി. എ., പി. എച്ച്. ഡി.)

പല അപശബ്ദങ്ങളും നെടുവട്ടം പിടിച്ചുനിൽക്കുന്ന അന്തരീക്ഷത്തിൽ കേരളവർമ്മദേവന്റെ ശതാബ്ദാഘോഷം കൊണ്ടാട്ടുവാൻ നിശ്ചയിച്ച കേരളവർമ്മസ്ഥാനകമ്മിറ്റിയുടെ ഔദ്യോഗിക ആദ്യമെ അഭിനയിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. ഇന്നു നടക്കുന്ന കാര്യങ്ങളിൽമാത്രം ദൃഷ്ടി വെച്ചുകൊണ്ടാണ് ഇപ്പോൾ അധികാരപേരും കലയാപനം ചെയ്യുന്നത്. മുമ്പുള്ളവരെ പഴിക്കാൻകൂടി സാധിച്ചുവെങ്കിൽ അതൊരു മേന്മയായിട്ടു കരുതുന്നവരും അവിടവിടെ തലപൊക്കാൻ തുടങ്ങിട്ടുണ്ട്. അഭിജ്ഞാനാക്ഷ യോജിക്കാത്ത ഈ നായം നമ്മുടെ സാഹിത്യത്തിന്റേയും സമുദായത്തിന്റേയും ഇന്നത്തെ നിലയ്ക്കു കാരണഭൂതന്മാരായ പൂർവികന്മാരുടെ സ്മരണകൊണ്ട് പരിശുദ്ധിയടയുമെങ്കിൽ അതു നിവഹിക്കേണ്ടത് എല്ലാ ഭാഷാഭിമാനികളുടേയും കടമയുമാണ്. മൂലം മറക്കുന്നതു വിവേകത്തിന്റെയും വിവരത്തിന്റെയും ലക്ഷണവുമല്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ട് ശതാബ്ദാഘോഷപരിപാടിക്കു സർവ്വഭൂതങ്ങളും ജഗദീശ്വരൻ നൽകട്ടെ.

കേരളവർമ്മദേവൻ തന്റെ കൃതികളെ കവിഞ്ഞ പ്രശസ്തി സമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു മഹാപുരുഷനായിരുന്നു. സുവർണ്ണത്തിന് സൗരഭ്യം പോലെ, പാണ്ഡിത്യം, കവിതാപം, കലാരസികതാപം, പെരുന്ദാഷം, ഭാഷാബോധം എന്നീ 'പഞ്ചമഹായോഗം' ആ തിരുമേനിയെ അങ്ങോട്ടുചെന്നു ആശ്രയിച്ചിരുന്നു—തിരുവിതാംകൂർ സംസ്ഥാനത്തിൽനിന്നുള്ളിൽ ദീർഘകാലം കഴിച്ചുകൂട്ടിയ വലിയകോയിത്തമ്പുരന്റെ നാമധേയം അറിയാതെ അക്കാലത്തു കേരളമൊട്ടുക്കു ഒരു വ്യക്തിയോ, സ്ഥലമോ, ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഒരു വലിയ സമാജം വിളിച്ചുകൂട്ടുമ്പോൾ അദ്ധ്യക്ഷനായി ആദ്യമൊരുപക്ഷണമുണ്ടാക്കുന്ന ചോടിക്കേണ്ടതില്ല. കേരളകാളിദാസനു സൗകന്യമില്ലെങ്കിലേ മറ്റൊരുപേരു വിചാരണ

യ്ക്കു വരികയുള്ളൂ. മഹാകവിമുതൽ വെറും പദ്യകാരൻവരെ ആരായാലും ശരി ഒരു കൃതിയുണ്ടാക്കിയാൽ പ്രോത്സാഹനത്തിനും മുഖവുരയ്ക്കുമായി ഒന്നാമതായി അയയ്ക്കുന്നതും മറ്റാർക്കുമായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹം തുല്യംചാത്തിയ മുഖവുരകളുടെ എണ്ണം നോക്കുന്നതായാൽ മുഖവുരയെഴുത്തു ആ മഹാന്റെ ജീവിതത്തിൽ ഒരു പ്രധാനതൊഴിലായി സ്വീകരിച്ചിരുന്നുവോ എന്നുതോന്നും. വള്ളത്തോളിനെ നാല്പതുകൊല്ലം മുമ്പുതന്നെ മഹാകവിയെന്നു വിളിക്കുവാനുള്ള ദീർഘദർശിത്വം അന്നു കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാനേ ഉണ്ടായുള്ളൂ. മഹാപണ്ഡിതനായിരുന്ന കയ്ക്കുളങ്ങര രാമവാരീയർ നേരിട്ടു കണ്ടിട്ടില്ലെങ്കിലും, സങ്കടനിവാരണത്തിന്നു കല്പകവൃക്ഷമായി കരുതിവന്നിരുന്നത് താൻ ജനിച്ച നാട്ടിൽനിന്നു റററ നാഴികയ്ക്കകലെയിരുന്നതല്ലിയിരുന്ന ആ സാഹിത്യചക്രവർത്തിയെയാണിരുന്ന. ഇങ്ങിനെ ഒരു ദിക്കിലിരുന്നു സൂര്യഭഗവാനേപ്പോലെ തന്റെ പ്രഭാപുരം പലഭേദങ്ങളിലും പ്രചരിപ്പിച്ചിരുന്ന ആ തേജോരൂപി എല്ലാവരുടേയും ആരാധനാമൂർത്തിയായി വന്നതിൽ അതുതമിണ്ടോ?

അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം ഒരു പരിഭാഷമാത്രമായിരുന്നെങ്കിലും അതുകൊണ്ട് ആ കലാസമുദായം പുലർത്തിക്കൊണ്ടുവന്ന അഭിനയകല കേരളമൊട്ടാകെ ഒരു പുതിയ ഉണർച്ചയുണ്ടാക്കി. വക്കത്തു കസവുപിടിപ്പിച്ച വലിയ കോട്ടം കനകവർണ്ണത്തിലുള്ള തൊപ്പിയും കൈയുരമാലും ധരിച്ചുനില്ക്കുന്ന കേരളവർമ്മദേവന്റെ മായാപടം—ശാകുന്തളത്തിലെ മുഖചിത്രം—കണ്ട് അതു് ആരാജപുരവൻ ഭൂഷണന്റെ വേഷംകെട്ടി നില്ക്കുന്നതാണെന്നു പലരും പറയുന്നതു ഞാൻ കട്ടിക്കാലത്തു കട്ടിട്ടുണ്ട്. അത്രമാത്രം ശാകുന്തളവുമായി തന്നെ അതിരുമേനിക്കുണ്ടായിട്ടുണ്ട്—അത്രമാത്രം കേരളീയരുടെ ഹൃദയങ്ങളെ ആകർഷിച്ചിട്ടുണ്ട് ആ

പരമപ്രഭാവം!! വേഷഭൂഷാഭിയിലും പ്രകൃതിയിലും പെരുമാറ്റത്തിലും രാജാവിതലക്ഷ്യം വരിച്ചിരുന്ന ആ മഹാൻ വേട്ട് മഹാലക്ഷ്യം വെച്ചിരിക്കുന്നതിനാലാണ് മയൂരസന്ദേശം മൂലം അറിഞ്ഞപ്പോൾ കേരളമാസകലം ഒന്നു വരണം. അനുഭവത്തിലും അസാമാന്യതയും പ്രത്യക്ഷമാക്കിയ ആ പുരുഷകേശിയുടെ ജീവിതത്തിൽ എന്തോ ഒരു രഹസ്യം കിടപ്പുണ്ടെന്നു ജനസാമാന്യത്തിനു ബോദ്ധ്യം വന്നു— അഹിഭയംകൊണ്ട് അസ്വസ്ഥനായിരുന്ന ആയില്യത്തിനാൽ മഹാരാജാവിന്നു പ്രതിനായകനായും, ഇംഗിതജ്ഞനായും, വിശാഖംതിരുനാൾതിരുമേനിക്കു ദേവതൃതവായും, വാഗ്ദേവിയുടെ അവാതാരമൂർത്തിയായ വഞ്ചിശാപിക്കു രസികശിരോമണിയായ പ്രാണവല്ലഭനായും, കേരളത്തിലെ കവിനക്ഷത്രങ്ങൾക്കു സകലകലാവല്ലഭനായ കലാനാഥനായും, പൊതുജനങ്ങൾക്കു ആശ്രിതവാത്സല്യത്തിന്റെ പ്രത്യക്ഷഭാവമായും, സംഗീതവിദഗ്ദ്ധനാക്കു് ഒരു ഗന്ധർവ്വേശ്വരനായും, അറിവില്ലാതെ തെക്കും വടക്കും നടന്നുലഞ്ഞിരുന്നവക്കു് ആനന്ദാനുഭൂതി നൽകിയ ദാക്ഷിണ്യമൂർത്തിയായും ഒരേകാലത്തു് വിലസിയിരുന്ന ആ വലിയകോയിത്തമ്പുരാനു് ഇങ്ങനെയൊരു ദുരദൃഷ്ടവരാൻ കാരണമെന്തു്? ഈ രഹസ്യം കേരളവർദ്ധനവ് മേലുള്ള ജീവിതം പത്തിരട്ടി ആകർഷകമാക്കി. കേരളകാളിദാസനിൽ കുടികൊണ്ടിരുന്ന സകലകലാവല്ലഭനായ ആ മഹാനെ സാഹിത്യചക്രവർത്തിയുമാക്കി.

ഭാഷാഭിമാനികളെ! ഇങ്ങനെ എല്ലാ തികഞ്ഞ ഒരു ജീവിതം കേരളത്തിൽ ഒരു ശതാബ്ദത്തിനു മുൻപും പിൻപും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടോ? കേരളീയരെ! ആ തിരുമേനിയെ കൃതജ്ഞതാപൂർവ്വം സ്മരിക്കുന്നതു നീങ്ങൾക്കു് എല്ലാക്കാലത്തും ശ്രേയസ്സുരമായിരിക്കും.

ഭാഷാഭിമാനികളെ! ഇങ്ങനെ എല്ലാ തികഞ്ഞ ഒരു ജീവിതം കേരളത്തിൽ ഒരു ശതാബ്ദത്തിനു മുൻപും പിൻപും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടോ? കേരളീയരെ! ആ തിരുമേനിയെ കൃതജ്ഞതാപൂർവ്വം സ്മരിക്കുന്നതു നീങ്ങൾക്കു് എല്ലാക്കാലത്തും ശ്രേയസ്സുരമായിരിക്കും.

Dawn of Freedom!

THE NEW YEAR IS COME
AND WITH IT THE ERA OF FREEDOM

&

HIMALAYAN

Extend to their Patrons Friends and well wishers
A Happy & Prosperous New Era of Joy & Plenty

THE HIMALAYAN AERATED WATER

Manufacturers Bakers & Caterers

Main Road, QUILON, Stall at Bus-Stand, CHINNAKADI.

Prop:— S. P. KESAVA PILLAI.

സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ പലച്ച

നവവത്സരത്തിന്റെ ആഗമനത്തോടെ സ്വാതന്ത്ര്യയും സമാഗതമായിരിക്കുന്നു

ഹിമാലയൻ

മിത്രങ്ങൾക്കും അഭ്യുദയകാംക്ഷികൾക്കും ഒരു സുശോഭനനവവത്സരം ആശംസിക്കുന്നു.

परमेश्वरभट्टश्रीः

मीमांसकरजम् व. अ. रामस्वामि शास्त्री.

विदितमेवैतत्सर्वेषां गीर्वाणवाणीप्रणयिनां केरली-
यानामन्येषां च पण्डितवरेण्यानां यत् अखिलभारत
मण्डलविश्रुतस्य श्रीकृष्णपरब्रह्माधिष्ठितस्य गुरुपवन-
पुरक्षेत्रस्य नातिदूरत एव रणखल (पोरक्कल) ग्रामे
चिरं प्रतिष्ठितः के लभाषायां 'पर्यूर मन' इति
विख्यातः कोऽपि केरलब्राह्मणवंशः, तत्र च मा कीं
पञ्चशतवत्सरेभ्यः पूर्वमेव समुत्पन्नाः नैके पण्डित
धुरीणाः, वेदशास्त्राभ्यसनकुलवृताः, विशिष्य च
पूर्वोत्तरमीमांसयोः परिनिष्ठिताः बहुग्रन्थरचयितार-
श्चेति अर्धातिबोधाचरणप्रचारणैः त्रयीं विद्यामेवान-
वद्यां नित्यां स्थिरमुपासितवन्त इति । तेषु च त्रयो
महर्षय एव स्थिरप्रज्ञाः प्रायः ऋषिपदाभिधानाः
तत्कुलं नित्यां पावयामासुः । एतेष्वन्यतमं महर्षिं
तत्पुण्यसत्त च रणखलग्रामे प्रतिष्ठितमभिष्टौति पण्डि-
ताग्रेसर उद्दण्डकविः स्वकीये कोकिलसन्देशे—

“किञ्चित् पूर्वा रणखलभुवि श्रीमदध्यक्षयेथा-
स्तन्मीमांसाद्वयकुलगुरोः सद्य पुण्यं महर्षेः ।
विद्वद्बुन्दे विवदितुमनस्यागते यत् शश्व-
द्याख्याशालावलभिनिलयस्तिष्ठते कीरसङ्घः ॥

शास्त्रव्याख्या हरिहरकथा सत्क्रियाभ्यागतानां
मालापो ना यदि सह बुधैराक्षिपेदस्य चेतः ।
तद्विद्वद्भद्रिजपरिवृते निष्कुटादौ निषण्णः
कीकूयेथाः स खलु मधुरां सूक्तिमाकर्ण्य तुष्येत् ॥

श्लाघ्यच्छन्दस्थितिमायि मया शोभनेऽर्थे नियुक्तं
श्राव्यं शतैः सरससुमनोभाजमश्रान्तवृत्तिम् ।
दूरप्राप्त्या प्रशिक्षितमिव त्वां सखे काव्यकल्पं
धीमान् पश्येत् स यदि ननु ते शुद्ध एव प्रचारः” ॥

[कोकिलसन्देशः श्लो ७८—८०]

एषु त्रिषु विख्यातनामसु प्रथमस्य महर्षेरको
भ्राता भवदासोनाम, यं प्रशंसति परमेश्वरः एतन्म-
हर्षिपुत्रः स्वकृतमेघसन्देशव्याख्यायां नामतोऽर्थतश्च
सुमनोरमण्यां—

“लब्धभवदासभावो

भगवति भक्त्याख्ययो च भवदासः ।

वादी वेदान्तरतो

यस्य पितृव्यः स एव कर्तोऽस्याः ॥ ”

इति । अयं च भवदासो नामतोऽर्थतश्च भगवद्भ-
क्तः, अद्वैतवेदान्तशास्त्रनिष्णात इति च ज्ञायते ।
एष च परमेश्वरः विदिते काले धर्मपत्न्या गौर्या
सह गृहस्थधर्मान् यथाविधि समाचरितवतः प्रथमस्य
महर्षेर्महात्मन आरसः पुत्रः, तद्धर्मसम्पदो मुख्यं
फलम् । अयं च योग्ये वयसि तत्तत्संस्कारानुष्ठान-
संस्कृतस्वान्तः कौमारिलादिशास्त्राचार्यस्य पूज्यपादस्य
शङ्कास्यान्तेवासी भूत्वा नैकानि काव्यानि शास्त्राणि
चाभ्यस्य कवितिलकः कास्त्रपादृश्व च समभवद्,
व्यरचयच्च रम्यं हरिचरितकाव्यं रमणीयां सुमनो-
रमणीं च कांचन व्याख्यां कालिदासीयमेघदूतस्य
इति सुमनोरमणीग्रन्थादवगम्यते—

“अनुदिनमभिनवरूपं

सुमनोरमणीव जगति जयतिराम् ।

हरिचरितकाव्यसहभू-

व्याख्या सा मेघदूतस्य ॥ ”

अनयोः हरिचरितकाव्यस्य न कापि मातृका एतद्वधि
समुपलब्धेति सविषादं सहृदयाक्षिवेदयामः । सुमनो-
रमणी तु समुपलभ्यते, अचिरादेवास्मद्राजकीयप्राच्य-
ग्रन्थालयात् प्रकाशयिष्यते इति च सप्रमादं वदामः ।
इमां व्याख्यां चाधिकृत्य किञ्चिद्विद्वत्तरतः प्रपञ्च-
यिष्यामः ॥

अस्य च परमेश्वरस्यान्याः कृतयः शास्त्रेषु
वर्तन्ते । तत्रायं विशिष्य पूर्वमीमांसायामतिविदग्धः,
'जुषध्वंकरणी', 'स्वदितंकरणी'ति व्याख्याद्वयमार-
चयत् न्यायकणिकायाः, या चापूर्वा कांचन विवृतिः
विरचिता सर्वतन्त्रस्वतन्त्रः आचार्यवाचस्पतिमिश्रैः
विप्रतिपक्षप्रतिपक्षन्यथाप्रतिपत्तिनिराकरणरूपा वि-

धिविवेकस्याचार्यमण्डनमिश्रकृतस्य । एतयोः जुष-
ध्वंकरणी प्रथमं लिखिता, ततः खदितंकरणी, इति
खदितंकरणीग्रन्थादवगम्यते । अत्र ग्रन्थादवेव—

“जुषध्वंकरणी व्याख्या रचितास्माभिरादितः ।
खदितंकरणी व्याख्या सम्प्रतीत्यं वितन्यते ॥”

एतस्यामेव खदितंकरण्यां तृतीयश्लोकव्याख्यानान्ते
तत्पितृपितृव्याचार्यपादानां नामानि गृह्यत् च कथमेवं
दृश्यते—“इति श्रीमद्विष्णुगौरीनन्दन-श्रीमद्विष्णु-
श्रीमच्छङ्करपूज्यपादशिष्यपरमेश्वरकृतौ खदितंकरण्यां
तृतीयः श्लोकः” ॥ इति ।

अनयोर्व्याख्ययोः जुषध्वंकरण्या न कापि मातृका
एतद्वध्युपलब्धा । खदितंकरण्या एका अतिशिथिला
कापि मातृका मद्रपुरप्राच्यग्रन्थालये इदानीं सुरक्षिता
वर्तते ॥

अयं च परमेश्वरः पूर्वमीमांसायामन्यस्यापि ग्रन्थ
रत्नस्य प्रणेता इति तत्कृतमेघसन्देशव्याख्याया अव-
गम्यते—

“मन्त्रब्राह्मणसूत्रवित् कृतमतिः शास्त्रे च कौमारिले
कर्ता न्यायसमुच्चयस्य कणिकाव्याख्याप्रणेता कविः ।
उत्पत्तिस्त्वधर्मपणप्रवरजाज्ञैर्यामृषेरासवान्
कर्तास्याः परमेश्वरो नतशिराः पूज्ये गुरौ शङ्करे” ॥ इति ।

एतत्पद्यं, अस्य सुमनोरमणीकर्तुः परमेश्वरस्य
मन्त्रब्राह्मणकल्पसूत्रवित्, कौमारिलशास्त्रे न्यायस-
मुच्चयस्य न्यायकणिकाव्याख्ययाः प्रणेतृत्वं, महाक-
वित्वं, अधर्मपणप्रवरजत्वं, महापिण्डार्थोर्मवभवानी-
कल्पयोरारम्भसम्भवत्वं, पूज्यशङ्करपादान्तेवासित्वं
च स्फुटं हस्तावलम्बयति ॥ अस्य चासीत्पौत्रः
द्वितीयमहर्षिपुत्रः पण्डिताग्रणीः परमेश्वरः (द्वि-
तीयः) यः स्फोटसिद्धि-तत्त्वविन्दु-नीतितत्त्वाव-
र्भाव-विभ्रमविवेकानां अपूर्वा हृदयङ्गमा व्याख्याः
व्यरचयत् । अयं च स्वकृततत्त्वविन्दुव्याख्यायां
तत्त्वविभावनायां न्यायसमुच्चयस्य ग्रन्थरत्नं ‘एत-
त्संप्रहस्तु न्यायसमुच्चये द्रष्टव्यम्’ इति ग्रन्थेन
सर्वानपि दिदृक्षन्नुत्सारयति ॥

सुमनोरमणी च मेघसन्देशस्यातिरमणीया व्या-
ख्या बहुत्र महाकवेः कविकुलसर्वभौमस्य कालिदा-
सस्य गूढाभिसन्धि सरसया रीत्या आविष्करोति ।
इयं च कवितिलकस्य सहृदयवक्रवर्तिनः पूर्णसर-
स्वतीत्यन्वर्थनाम्नः सहृदयहृदयङ्गमां विद्युलतां अने-
कलोदाहृत्य खण्डयति । तत्र प्रथमश्लोके तावत्
“कं ब्रह्म खं ब्रह्म” इत्यादि श्रुतेः “काश्चित्तात्मा-
कंधाधातुधाताः” इत्यादिवचनैः कशब्देन ब्रह्म,
खब्देन जीवात्मा, सामानाधिकरण्येन जीवेश्वरैक्य-
मशेषपुरुषार्थमौलिभूतं च बोध्यते ग्रन्थारम्भे मङ्गल-
सूचनाय इति पूर्णसरस्वतीनां व्याख्या समुपल-
भ्यते । एतां च नैते सुमनोरमणीकारा अभ्युपग-
च्छन्ति । तेषामयमभिप्रायः “अविघ्नपरिसमा-
प्यादिकार्यदर्शनात् अनुमानसिद्धमेव मङ्गलाचरणं
ग्रन्थादौ । तत्तु मङ्गलं महाकविः ग्रन्थाद्विद्वेदेवाव-
तिष्ठत् । शिष्यशिक्षायै ग्रन्थनिवेशनं तु नात्र
कृतम् । यदि च ग्रन्थनिवेश एवाग्रहः, तर्हि समा-
नाधिकृताभ्यां किं शब्दविच्छेदाभ्यां न तस्योप-
स्थितिः । विच्छेदस्य ज्ञानवाचिनः जीवात्मवाचि-
त्वेनाप्रसिद्धेः । जनकतनया-रामपादाभ्यामेव तु नि-
रतिशयमङ्गलस्याख्येयत्वात् । यथोक्तं -

“राम इत्यभिरामेण वपुषा तस्य चोदितः ।
नामधेयं गुरुश्वके जगत्प्रथममङ्गलम्” ॥ इति ॥ [x-67]

एवमेव कान्ताविरह एव शापविषय इति विद्यु-
लतायामुक्तम् । तदपि “शापेनास्तङ्गमितमहिमा”
इत्यनेन महिमास्तमयस्यैव शापविषयत्वं नान्यस्य
इति बोधनात् निराकृतं भवतीति सुमनोरमणीकारा
अभिप्रयन्ति । ‘रामगिर्याश्रमेषु वसतिं चक्रे’
इत्यत्र “दर्श, दध्यौ, व्याजहार, ययाचे” इति
चतुर्वासेत्येवमपि शास्त्रसमापने वाक्ये यदिदं विभज्य
धात्वर्थस्य प्रत्ययार्थभूतक्रियायां कर्मत्वकथनं तद-
नेनैवाश्रमाधिकरणेन वात्सेन धर्ममपि साधयेयमिति
धात्वर्थान्यकरणबुद्धिर्नैव तस्य कदाचिदप्यासीत्
कालयापनमेवोद्देश्यमभूदिति द्योतयितुं कृतम् । अ-
यमभिसन्धिः अन्यव्याख्यास्वप्रसिद्धः अतिरमणीय
एव सहृदयसमुन्मेषकारी विजयते ॥

द्वितीयस्य च परमेश्वरस्य स्फोटसिद्ध्यादिव्या-
ख्याप्रणेतुः पुत्रः कश्चिद्विष्णुनामा, यस्य परमेश्वरः

(തൃतीय:) മീമാംസാസൂത്രസംഗ്രഹ, ശ്ലോകവാർത്ഥകാ-
ശികാടിപ്പണിപ്രणेता आत्मसम्भवोऽभवत् गृह्य-
धर्म यथाकालमनुष्ठितवतः ॥

महापण्डित उद्दण्डकविर्मलिकामारुताख्यस्य स्वीय-
प्रकरणस्य प्रस्तावनायां कञ्चन परमेश्वरभूषिपुत्रं
मीमांसकचक्रवर्तिपदालङ्कृतं च (उद्दण्ड) महिम-
प्रख्यापितं साम्प्रमानं निर्दिशति—“कथितमप्यतन्मी-
मांसकचक्रवर्तिना महार्षिपुत्रेण परमेश्वरेण ।

वेदे सादरतरबुद्धिरुद्धतरै तर्कै परं कर्कशः

शास्त्रे शान्तमतिः कलासु कुशलः काव्येषु भव्योदयः ।

श्लाघ्यः सत्कवितासु षट्स्यपि पदुर्भाषासु सत्वं क्षितां

सर्वोद्दण्डकविप्रकाण्ड ! ददसे कस्मै न विस्मेरताम् ॥” इति ॥

एष परमेश्वरः ऐतेषु त्रिषु परमेश्वरेषु अन्यतमः

इत्येव सिद्धान्तो नवीनचरित्रविमर्शकानां मध्ये ।
त्रयश्चैते प. मे. श्वराः मीमांसाशास्त्रे स्वतन्त्रान् व्याख्या-
रूपान् वा ग्रन्थान् व्यवचरन्ति पूर्वमेव प्रस्तुतम् ।
एते च महापावनद्विज्ञानव्यज्रमानः निरतिशयनित्य-
जाज्वल्यमानब्रह्मवर्चसाः महाकवयः सहृदयचक्र-
वर्तिनः वेदवेदाङ्गाध्ययनाध्यापनकुलव्रताः तित्यनैमि-
त्तिकादिविविधविहितकर्मानुष्ठानपावितान्तःकरणा य-
थाविधि-गृह्यधर्मानुष्ठाय पूर्वोत्तरमीमांसापठन-
पाठनादिभिः अतिगहनश्रुत्यर्थसारमधिगत्य सकल-
पुमर्थानेव यथायोग्यमनुभुञ्जन्ताः नैकेषु शास्त्रेषु
कलासु चातिमहनीयानि स्वतन्त्राणि व्याख्यारूपाणि
च ग्रन्थरत्नानि विरचयन् नित्यनिर्मलनिरतिशययशः-
कायेन चिराय विभूषिताः सन्तो विजयन्तेतराम् ।
इति सर्वं शम् ॥

THE ELECTRICAL EQUIPMENT CO., CHINNA BAZAAR, QUILON.

Undertake all sorts of Electrical installations with guarantee.

Approach for Public Functions

Amplifier with Loud Speaker is always ready for hire.

എലക്ട്രിക് & സൈക്കിൾ ഉപകരണങ്ങൾ വില്പനയും ഉച്ചഭാഷിണി ആഫ്. ഉ.

ഫയർ മുതലായവ മിതമായ റേറ്റിൽ വാടകയ്ക്കും എപ്പോഴും തയ്യാർ.

Prop:— O. A. KAREEM.

THE CROWN BAKERY

Bakers, Caterers, Confectioners & Aerated Water Manufacturers
QUILON.

Tea Parties and Garden Parties for every occasion
and to suit every taste our speciality.

Main Establishment:

Lekshmi Nadai,
QUILON.

Branch:

Tower Junction,
QUILON.

Prop: P. N. RAGHAVAN.

दक्षिणभोजराजः

वे. वेङ्कटरामशर्मा विद्याभूषणः

गवेषणैर्बहुमुखै रविवर्मनृपं प्रति ।
यद्विज्ञातं तदुपदा क्रियते विदुषां पुरः ॥
अस्ति कोळम्बनगरी केरलेष्वनिविश्रुता ।
संस्कारैः शाभिता यालीलसिता सर्वसम्पदा ॥
अराजीद्यावतीर्णैव पृथिव्याममरावती ।
प्राप्तकल्पतरुच्छायैः सुमनोभिः कृतास्पदा ॥
या दक्षिणदिशावध्वा रेजे सीमन्तरत्नवत् ।
तामध्येषुः पुरां श्रेष्ठभूतां केचिन्महीक्षितः ॥
विभूषयन्ती नगरीं कोळम्बाख्यां मनस्विनी ।
उमादेवी नाम राज्ञी स्थविरैः सचिवैर्बुधैः ॥
भर्त्रा श्रीजयसिंहेन सिंहवीर्येण चादरात् ।
नीतिज्ञैर्दक्षितपथा साभाषात्कैरलीं महीम् ॥
जयसिंहादुमा लेभे कुमारं परमेश्वरात् ।
मूर्त्तं वीरं रसमिव देहव्याप्य (११८७) श-
काब्दके ॥
ज्ञातां दाता सतां पाता रविवर्मैत्ययं श्रुतः ।
अभादौदार्यवीर्यादिगुणैर्लोकोत्तरो नृपः ॥
भुवनविनुनधैर्यो वैरिदुर्वाचार्यो
रणभुवि बहुशस्त्रप्रस्तुताचार्यचर्यः ।
अतुलपुरुषकारो लब्धराज्याधिकारो
व्यलसद्वनिपालो राज्यरक्षाप्रवीणः ॥
युद्धे वृत्ते सङ्गतायां सभायां
शस्त्रैस्तीक्ष्णैस्तीक्ष्णया बुद्धिशक्त्या ।
जित्वा धीरो भूपतीन् पण्डितांश्च
स्तुत्यैः कृत्यैर्मानितो राजते स्म ॥
संग्रामधीरनाम्नापि विश्रुतोऽयं महीपतिः ।
अजयद्विद्विषं वीरपाण्ड्यं सोऽधिरणं बली ॥

चरणकमलयुगलं यस्य निस्सीमभक्त्या
पुलकितनिजदेहो विक्रमी वीरपाण्ड्यः ।
सविनयमथ नत्वा सुन्दरीं कन्यकां स्वा-
मादति गुणसमृद्धां भूमिभर्त्रेऽतितुष्टः ॥
अरातिनिवहं सोऽयं कलेबलमिवाक्षिणोत् ।
जयध्रीमिव तां पाण्ड्यपुत्रीं सहचरीं व्यधात् ॥
त्रयस्त्रिंशद्वर्षदेश्यो भूत्वायं केरळाधिपः ।
अरक्षत् स्वाः प्रजाः सर्वाः प्रीत्या नीत्या वि-
शिष्टया ॥
युद्धे पराजयं प्राप्तो वीरपाण्ड्यो रिपुस्ततः ।
महान्तं सैन्यसन्नाहमकरोत् कोङ्कणं गतः ॥
रविवर्मथ विज्ञाय प्रस्थाय सह सेनया ।
अनयद्विपिनं कान्दिशीकं स्फूर्तिबलं रिपुम् ॥
ततश्चोळांश्च निर्जित्य मूर्तो नय इव स्थितः ।
महासाम्राज्याधिकारशक्त्या रेमे स पार्थिवः ॥
काञ्चीपुरे वेगवत्यास्तटे विभवसम्भृतः ।
राज्ञः किरीटाभिषेकः प्रावर्तत महोत्सवः ॥
जिष्णुः सहिष्णुर्वर्द्धिष्णुर्भ्राजिष्णुर्नितरां भुवि ।
निराकृष्णुर्विपदां सोऽभवत् कृपया हरेः ॥
तस्मात् सपर्यामुचितां विष्णवे प्रभविष्णवे ।
भक्त्या चिकीर्षन् धीरेयो धीराणां धरणीपतिः ॥
श्रीरङ्गे रङ्गनाथस्य प्रशस्ते प्रतिमागृहे ।
ददौ प्रतिष्ठां कमलालसाय हरये शुभाम् ॥
विष्णोरङ्गस्थया लक्ष्म्या रोचिष्णोः प्रीतये नृपः ।
श्रीरङ्गमन्दिरे चक्रे भद्रदीपमहोत्सवम् ॥
रविवर्मा सुमनसां पुरन्दर इवाश्रयः ।
राजा शतभिषकारे कन्यया सहितेरेवौ ॥

സന്നിധൗ രജ്ജനാഥസ്യ പ്രത്യേകം പ്രതിഹായനം ।
സ മന്ദേഭ്യഃ പണശതം दातुं चक्रे व्यवस्थितिम् ॥

വീരസ്ഥാനേശ്വരേ ദേവാധിപതനേ കുലശേഖരഃ ।
കൈലാസവാസിനഃ സ്തൂപീപര്യന്തമभिषേചനം ॥

ശ്രീപുരശ്ചരണശിലാം കല്പയാമാസ പാർത്ഥിവഃ ।
എവം കാശ്ചയാ വിഷ്ണുഗൃഹേ സപര്യായതനോന്മുഖഃ ॥

തസ്യ രാമേശ്വരാഭ്യേൽലൂർ നഗരാദാ ച പശ്ചിമാത് ।
അ ച പൂർവ്വോജ്ജലനിമിത്തേ ദ്വേദം രാജ്യമവർത്തത ॥

രാജാ വിമുക്തപക്ഷപാതീ പുണ്യദ്വൈതദുഷ്ടഭൂഷിതഃ ।
പ്രാപ ദക്ഷിണമോജാഖ്യാം സ മഹാരാജമോജവത് ॥

രൂढാഭവത് സുധർമ്മേതി സമാ വിബുദ്ധസേവിതാ ।
യസ്യേന്ദ്രസ്യേവ ഗീർവാണവാണീപ്രണയിച്ചേതസഃ ॥

സമുദ്രവന്ധഃ സാഹിത്യപാരഗഃ കവിഭൂഷണഃ ।
എവമന്യേ ജ്ഞാനവൃദ്ധാശ്ചാലച്ചകുറിമാം സഭാം ॥

“വിद्यास्थാനैഃ समं तस्य विष्टपानि चतुर्दश ।
प्रसाधितवतഃ പാർവ്വേ സുധിയോ ജാതു നാത്യജന ॥

കദാവിന്മജ്ജുക്തപഞ്ചം കാവ്യാലങ്കാരലക്ഷണം ।
പ്രദർശ്യ രവिवർമ്മാണാं പ്രാർത്ഥയന്ത വിപശ്ചിതഃ ॥

ഗർഭീരം നസ്തിതീർപ്പുണാം മജ്ജുക്തഗ്രന്ഥസാഗരം ।
നൗരസ്തു ഭവതഃ പ്രജ്ഞാ സ്തേയശീ യദുനന്ദന ॥

വ്യാജഭവ്ത തമിമം ഗ്രന്ഥം വ്യാവൃത്തവചനക്രമഃ ।
ശാസ്ത്രസാഹിത്യപാഠോപിപാരാവാരിണയാ ധിയാ ॥

ഇതി തൈഃ പ്രാർത്ഥിതഃ പ്രാജ്ഞൈഃ പാർത്ഥിവസ്താനഭാഷത ।
ദന്താർച്ചിരൂപവ്യാജവ്യക്തവൈശദ്യയാ ഗിര ॥

മയാസാധ്യമभीष्टം വോ ഗ്രന്ഥഃ പുനര്യം മഹാൻ ।
വ്യാഖ്യാതും ശക്യമാസാധ്യ ഭവതാം യദനുഗ്രഹം ॥

വ്യാഖ്യേയം മാനനീയാ സ्याത് സജ്ജിരാദ്രിയതേ यदि ।
ദാമോഃ परिग्रहादेव ശ്ലാഘയാ ചാൻദ്രമശീ കല ॥

ഇത്യുക്തവൈഷ മനീഷാവൈभवപരിമൂതവാസവാചാര്യഃ ।
ബുദ്ധപരിപദ്യലങ്കാരോ വ്യാഖ്യേയലങ്കാരസർവ്വസ്വം ॥

അവധൂത്യ യദുപതിനാ വിവൃതസ്യ ഗരീയസസ്തദർശസ്യ ।
കश्चिद्व्यധിത വിപശ്ചിച്ഛൽവനിവർണ്ണ സമുദ്ര-
വ്യാഖ്യഃ ” ॥

സമുദ്രവന്ധവ്യാഖ്യായാ വൃദ്ധ്യന്തേ രവिवർമ്മണഃ ।
ഉദാഹൃതാനി പദ്യാനി सम्प्रशस्तिपराणि हि ॥

സുധർമ്മായസമാസ്ഥാനഭൂഷണം കവിഭൂഷണഃ ।
സ തു ചന്ദ്രകലാപദ്യൈസ്തുഷ്ടാവേഷ്ടപ്രദം നൃപം ॥

രവिवർമ്മകൃതം കിञ്ചിത് പശ്ചാച്ഛം രൂപകം ഭുവി ।

പ്രമുഖ്യാഭ്യുദ്യം നാമ പ്രാർത്ഥിതം സുമനോഹരം ॥

സമസ്താഃ ശ്രുതയോ നാൽ ഗുണാനാं കർമ്മണാമപി ।
ശ്രീവർമ്മ വൈഭवं സ്തോതു ദേവസ്യ രവिवർമ്മണഃ ॥

ഇതി ചന്ദ്രകുലമജ്ജുക്തപദ്യം യാദവനാരായണ കേരളദേശ
പുണ്യപരിണാമ നാമാന്തരകർണ്ണ കൂപകസാർവ്വഭൗമ കുലശി-
ഖരപ്രതിഷ്ഠാപിതഗരുഢധ്വജ കോൽമുഖപുരവരാധീശ്വര ശ്രീ-
പദ്മനാഭപദ്യകമലപരമാരാധക പ്രണതരാജപ്രതിഷ്ഠാചാര്യ
വിമതരാജവർമ്മാദികാർ ധർമ്മതരൂപകന്ദ സമഗുണാലങ്കാര
ചതുഷ്പഷ്ടികലാവൽഭമ ദക്ഷിണമോജരാജ സഭാപ്രാമധീര
മഹാരാജാധിരാജപരമേശ്വര ജയസിംഹദേവനന്ദന ശ്രീകുല-
ശേഖര ത്രിഭുവനചക്രവർത്തിയാദിവൈരാവലീപ്രതിതസ്യ സ-
ജ്ഞാതശാസ്ത്രപാരദർശനഃ കവിജനമയൂർകാലമേഘസ്യ സാഹി-
ത്യവിദ്യാവിചക്ഷണസ്യ രവിവർമ്മമഹാരാജസ്യ ചരിതം
സമാപ്തം ॥

ശ്രീമഹാഭക്തപരിതാമൃതം

(നാലു ഭാഗങ്ങളിൽ)

കാശ്മീര ഭാഗത്തിന്നു വില 1 രൂ. 8 ണ. വീതം.

മാനേജർ, ശ്രീരാമവിലാസം ബുക്കഡിപ്പോ, കൊല്ലം.

வாழ்து.

கீர்த்தனம்.

கவிமணி எஸ். தேசிவிநாயகம்பிள்ளை.

ஐயமின்றிப் பல்கலையும்

அளந்துகண்ட அறிவுடையோன்

செய்ய வஞ்சிவளநாடு

செய்த தவத்தால் வந்துதித்தோன்

வையம்புகழ் கேரளவரம்

மன்னன் பிறந்து வருஷம் தா(று)

எய்தி நிறையும் திருநாளை

ஏத்திப் போற்றி வாழ்துவமே.

ராகம்

பல்லவி.

தாளம்

கூறுதறிந்திடாயோ-என்றன்

குறைகளனைத்தையும் நான்

உன்பாடுலெடுத்துக்—

(கூறு)

அனுபல்லவி.

தேரு உலகம்தில்

சிந்தைகலங்கிக் கண்ணீர்

ஆறாய் ஒழுகி ஓட

அழுது தொழுதுநிதம்

(கூறு)

சரணம்.

வல்லார்க்கு வல்லவன் நீ-தெய்வ-

மறைகளுக்கரியவன் நீ

நல்லார்க்கும் பொல்லார்க்கும்

நடுநின்ற நாயகன் நீ

எல்லாம் அறிந்தவன் நீ

எங்கும் நிறைந்தவன் நீ.

(கூறு)

குறிஞ்சி

(நிருபணனோடுகூடியது.)

ஸாஸிபுபஷுணநன் ஸ்ரீமான் பி. கெ. ஸுவர்க்கூட
ஸமழமாய நிருபண ஹ குறிஞ்சி விரேகாஸ் மார
குது. பாரேகேகேகே ஆவரே பேணிவிக்.

வில 2 ரூ. 4 ஸ.

சில உண்மைகள்

(உமார்க்கய்யாம் பாடல்களைத் தழுவி எழுதப்பட்டவை.)

1) ஆலயங்களேனையா

அபிஷேகங்களேனையா

கோலங்கொடிகளேனையா

கொட்டுமுழக்கமேனையா

பாலும் பழமும் வைத்துநிதம்

பணிந்துநிற்பதேனையா

சிலம் பேணும் உள்ளத்தைத்-

தெய்வம் தேடிவாராதோ?

அள்ளிஉண்ணும் உணவுக்காய்

அருமைகெடலாகாதப்பா

எள்ளத்தையும் மாண்பயம்

இல்லாநிருக்கவேண்டுமப்பா.

2) பொல்லான் என்பர் அதனலென்

புனிதன் என்பர் அதனலென்

கல்லான் என்பர் அதனலென்

கலைஞன் என்பர் அதனலென்

சொல்லாவசைகள் சொன்னலென்

சூழ்ந்துநின்று புகழ்ந்தாலென்

எல்லாநாளுந் ஒருநாள்போல்

இருக்கவேண்டுமென்மனமே.

4)

எண்ணில் சமயவாதியர்கள்

இருளில் அலைந்துநிற்கின்றார்

கண்ணில் காண்பதொன்றுமில்லை

கையில் தீபமே துமிலை

விண்ணுமதிர முழக்கிடுவர்

வீணாய்ச்சண்டை மூட்டிடுவர்

மண்ணில் மனிதர் ஒற்றுமையை

வாளால்கீறி வகிர்ந்திடுவர்.

5)

என்றும் ஈசன் திருவடிகள்

இதயகமலம் சேர்ப்பிரேல்

என்றும் கருணை ததும்பியெழும்

இனிய உரைகள் உரைப்பிரேல்

என்றும் ஏழை எளியவருக்-

கியன்ற உதவி புரிவிரேல்

என்றும் என்றும் இவ்வுலகில்

இன்ப வாழ்வு வாழ்விரே.

3)

உள்ளதுணரவேண்டுமெனில்

உள்ளந்தெளியவேண்டுமப்பா

கள்ளங்கபடாகாதப்பா

கருணைபெருகவேண்டுமப்பா

குறுந்தொகைச் செய்யுளொன்றின் பொருள்.

(ராவ்லாஜேப் எஸ். வையாபுரிப்பிள்ளை
தமிழாராய்ச்சித் துறைத்தலைவர், சென்னைப் பல்கலைக்கழகம்.)

குறுந்தொகை என்பது சங்கஇலக்கியம் என்று வழங்கப்படும் தொகைநூல்களுள் ஒன்று. இதன் செய்யுட் சிறப்பை நோக்கி 'நல்ல குறுந்தொகை' என ஒரு பழம்பாடல் இத்னைக் குறிக்கின்றது. பண்டைத்தமிழ்நூல்களுக்கு உரையெழுதிய உரைகாரர்கள் பலரும் இந்நூலை மிகவும் பாராட்டி அங்கங்கே இதினின்றும் மேற்கோள் காட்டியிருக்கிறார்கள். இந்நூலின் 380 செய்யுட்களுக்கும் பேராசிரியர் உரையெழுதினர் என்றும் அவர் எழுதாதவிட்ட 20 செய்யுட்களுக்கும் நச்சினாக்கினியர் உரைவகுத்துள்ளார் என்றும் தெரிகிறது. இவ்வுரை இதுகாறும் அகப்படவில்லை. இதனை இழந்தது நம்மவர்களுடைய துர்ப்பாக்கியம் என்றே சொல்லவேண்டும்.

இப்பழையவுரையில்லாக் குறையை நிறைவேற்றக்கருதி, குறுந்தொகையை முதன்முதலாக வெளியிட்ட தமிழறிஞர் திரு. செளரிப்பெருமாளரங்கன் புதியவுரையொன்று எழுதி வெளியிட்டனர். இதன் பின்பு திரு. இராமரத்ன ஐயர் கலாநிலயத்தில் ஓர் உரையெழுதி வெளியிட்டனர். இவ்விரண்டு உரைகளும் செவ்விய உரைகள் எனக்கூற இயலாது. இவ்வுரைகள் மேற்கொண்டுள்ள பாடங்களும் திருத்தமான பாடங்களல்ல.

பல சுவடிகளை ஒப்புநோக்கித் திருத்தமான பாடங்களைக் கண்டு நூதனமாக ஓர் உரையெழுதி 1937-ல் மகாமகோபாத்தியாய டாக்டர் உ. வே. சாமிநாதையர் அவர்கள் வெளியிட்டார்கள். இப்பதிப்பே இதுவரை வெளிவந்துள்ள குறுந்தொகைப் பதிப்புக்கள் அனைத்தினும் சிறந்ததாகும். இதுவே இப்போது பலராலும் கற்கப்பட்டுவருவது. திரு. ஐயரவர்கள் வெளியிட்ட இப்பதிப்பிலும் திருந்தவேண்டிய பகுதிகள் சிலவுள்ளன. அவற்றுள் ஒன்றைக்குறித்து இங்கே கூற விரும்புகிறேன்.

இந்நூலில் 113-ம் செய்யுள் 'மாதிர்த்தன்' என்ற ஒரு புலவர் இயற்றியது. இப்பெயரை 'மாதிரத்தன்' என்பது முதலாகப் பலவாறு வாசிக்க இயலும். உதாரணமாக 'மாதிரத்தார்' என ஸ்ரீ. இராமரத்ன ஐயர் எழுதியிருக்கிறார். டாக்டர் ஐயரவர்கள் 'மாதிரத்தன்' எனப் பெயரைக்கொ

ண்டு 'மாதிரத்தன்' 'மாதிர்த்தன்' என்ற பாடபேதங்களும் காட்டியுள்ளார்கள். ஆனால், செய்யுளிலே பொய்கை, யாறு என்பனவற்றைச் சிறப்பித்துச் சொல்வதனை நோக்கினால் 'மாதிர்த்தன்' என்பது வே தொகுத்தார் கருதிய பெயராதல் வேண்டும் என்பது விளங்கும். இப்பெயர்னையே யான் பதிப்பித்த சங்கஇலக்கியத்தில் கொண்டுள்ளேன். ஆசிரியர்பெயர் காணாதிடத்து செய்யுளில் வரும் தொடர் முதலியனவற்றைவைத்து அதனை இயற்றியவரைக் குறித்தல் பண்டைக்காலத்தில் ஒரு வழக்காயிருந்தது. தொகைநூல்களில் இவ்வழக்காற்றிற்குப் பல உதாரணங்கள் காட்டல் கூடும். 'கங்குல் வெள்ளத்தார்', 'கல்பொரு சிறுதுரையார்' 'பதடினைவகலார்' என்பனவற்றைக் காண்க.

மாதிர்த்தன் என்ற இப்புலவர் செய்துள்ளதாகத் தொகைநூல்களில் காணப்படுவது குறுந்தொகையில் வந்துள்ள இந்த ஒரு செய்யுளே யாகும். அது வருமாறு:

ஊர்க்கும் அணித்தே பொய்கை; பொய்கைக்குச்.
சேய்த்தும் அன்றே சிறுகான் யாதே;
இரைதேர் வேண்குருகு அல்லது யாவதும்
துன்னல் போகின்றும் பொழிலே; யாம் எம்
கூழைக்கு எருமணங் கொணர்ஞ் சேறும்
ஆண்டும் வருகுவள் பெரும்பேதையே.

இது பகற்குறி நேர்ந்த தலைமகனுக்குக் குறிப்பினால் குறியிடம் பெயர்த்துச் சொல்லியது.

ஊர்க்கு அருகில் பொய்கை உள்ளது. இந்தப் பொய்கைக்குத் தூரத்திலன்றிச் சமீபத்திலேயே சிறு காட்டாறு ஓடுகிறது. அங்கே உள்ளது ஒரு பொழில். அப்பொழிலில் இரை தேர்தற்பொருட்டு வரும் நாரையல்லது வேறு ஒன்றும் வருவதில்லை. அங்கே எங்கள் கூந்தலுக்கு வேண்டும் எருமணம் கொண்டு வருவதற்காகச் செல்வோம். எங்கள் தலைவி அங்கே வருவாள்;— என்பது இச்செய்யுளின் பொருள்.

இங்கே கொண்டுள்ள 'எருமணம்' என்ற பாடம் பிரதிகளில் காணப்படுவது. ஐயரவர்களும் பிரதிபேதம் கொடுத்துள்ள பகுதியில் 'எருமணம்' என்ற பாடபேதத்தைக் காட்டியுள்ளார்கள்.

(பக்-120) 'எருமணம்' என்பதே பாடமாம் என்பது பேற்கூறுவனவற்றால் விளங்கும்.

நாலின் கண்ணே ஐயரவர்கள் 'எருமண்' என் பாடங்கொண்டார்கள். இதற்கு 'கூந்தலி' லுள்ள எண்ணைப் பச்சை, சிக்கு முதலியன போகும் பொருட்டுக் களிமண்ணைத் தேய்ச்சுதுக்கொண்டு மகளிர் நீராடுதல் வழக்கு' என்று கூறி, இக்களிமண்ணையே 'எருமண்' என்று புலவர் வழங்கியதாக விசேடவரையில் எழுதியிருக்கின்றார்கள். தலைவியரும் தோழியரும் மயிர்ச்சிக்கு முதலியன நீக்குதல் பொருட்டு களிமண் கொண்டுவரப் போவார் என்று குறிப்பிடுதல் தலைவி முதலாயினார்க்குச் சிறிதும் தகுதியற்றதாம் என்பது சொல்லவேண்டா. தமது கருத்தை ஆதரிப்பனவாக இரண்டு பிரயோகங்கள் காட்டியுள்ளார்கள். ஒன்று குறுந்தொகையிலேயே 372-ம் செய்யுளில் வருவது. அங்கே 'கூழைபெய்க்கார்' என்ற தொடர் காணப்படுகிறது. கூழை என்பது கடைப்பகுதி என்ற பொருளில் அங்கு வந்துள்ளது. எக்கர் என்பது நூண்மணலாகும். இங்கே கூந்தலும் மண்ணும் என்ற பொருள்கள் பொருந்தாமை செய்யுள் நோக்கி அறிந்துகொள்ளலாம். பிறிதோரிடம் பெருங்கதையினின்றும் காட்டப்பட்டுள்ளது. அங்கே 'கூந்தல் நறுமண்' (I. 40, 28) என வந்துள்ளது. 'நறுமண்' என்ற தொடரே அது நறுமணமுள்ளதாக இயற்றப்பட்ட ஒருவகை கலவையாகும் என்பதை உணர்த்தவல்லது. கூந்தலைத் தேய்த்துக்

முடிதற்குக் கொள்ளும் களிமண் ஆகாது. எனவே, ஐயரவர்கள் கொண்டுள்ள பாடமும் பொருளும் இயையரமை காணலாம்.

திரு. இராமரத்நஜயர் 'எர்மணம்' என்று பாடங்கொண்டு 'மணம்' என்பதனை ஆதிபெயராகக் கிழைய மணமுள்ள மலர்கள் என்று பொருள் கொண்டனர். கூந்தலுக்கு மலர்முடித்தல் இயற்கை என்பது ஒன்றை மட்டும் கருதி, இவ்வாறு பொருள் கொண்டனர் போலும். இது வலிந்துகொள்ளப்பட்ட ஒரு பொருள் என்பது எளிதில் புலப்படும்.

நான் கொண்டுள்ள பாடம் 'எருமணம்' என்பது. இதற்கு யாது பொருளென வினவலாம். செங்கழுநீர் என்ற பொருள் இதற்கு உண்டென்பது பிங்கலந்தையால் அறியலாம்.

அரத்த முற்பலம் செங்குவளை யெருமணம்
கல்லாரமுஞ் செங்கழுநீரும் அதன் பெயர்.

என்பது ஒன்பதாவது மார்பெயர்வகையிற் கண்டிருத்திரம். ஏட்டுப்பிரதியில் இவ்வாறு உள்ளது. அக்கப்பதிப்பில் இச்சூத்திரம் சிமதுமாயுபட்டுக் காணப்படினும் எருமணம் என்ற பெயர் அதன் கண்ணும் கொடுக்கப்பட்டுள்ளது. ஆகவே, கூந்தலில் பெய்வதற்குச் செங்கழுநீர்மலர் கொண்டு வரத் தோழியருடன் தலைவி பொழினுக்குச் செல்லுவதாகக் கூறிக் குறிப்பிடம் உணர்த்தியமை தெரியலாம். இதுவே பொருந்திய பொருள்.

WHEN YOU ARE AT QUILON LOOK FOR "ANNAPURNALAYAM CAFE"

Opposite Ry. Station, QUILON.

The Ideal, Home for travellers with 30 well furnished rooms.

BOTH INDIAN & EUROPEAN DISHES SERVED

ANNAPURNALAYAM RESTAURENT

Near Boat Jetty, QUILON.

അന്നപൂർണ്ണാലയം കേഫ്

റെയിல்வே സ്റ്റേഷൻ എதிர்ப்பത്തം, കെറളം.

Prop: P. K. Gopala Pillai.

ശുദ്ധി പത്രം

ക്രമം	പത്തി	വരി	അർത്ഥം	സുഖർത്ഥം
5	1	22	അവരവരുടെ	അവരുടെ
"	"	37	പാശ്ചാത്യമായ	പശ്ചാത്യമായ
11	1	11	ഹരി	ഹരി
12	1	43	രചന	രചന
22	"	4	ഗുണോജ്വല	ഗുണോജ്വല
24	1	41	വകക്കാണം	വകക്കാക്കാണം
27	2	2	വിലോചന	വിലോചന
29	1	35	വയസ്സിൻ	വയസ്സിൻ
39	1	16	പരാപര	പരാപര
41	1	15	ഭക്താഖ്യ	ഭക്താഖ്യ
44	1	37	നാല്പ	മൂന്ന്
46	2	8	രൂപിച്ചിടേണ്ട	രൂപിച്ചിടേണ്ട
51	2	11	മിക്ത	മിക്ത
"	"	29	വ്യപദേശിച്ചിട്ടുള്ളതായോ	വ്യപദേശിക്കുകയോ
57	2	29	സർവ്വ	സർവ്വ
53	1	35	ഭാജസ്സ	ഭാജസ്സ
54	2	26	സ്വപരദ	സ്വപരദ
"	"	29	അവിചിന്ത	അവിചിന്ത
61	2	1	സമഷ്ടി	സമഷ്ടി
"	"	28	നാദഭക്ത	നാദഭക്ത
63	2	9	ദൂരാസഭ	ദൂരാസഭ
64	2	33	ബർഹദാര	ബർഹദാര
73	"	10	മോഷ്ട	മോഷ്ട
76	1	34	കൃതിനാം	കൃതിനാം
77	1	39	സമഞ്ജസ്	സമഞ്ജസ്
"	2	13	ചയ	ചയ
90	1	12	ഉജ്വല	ഉജ്വല
96	1	2	വെങ്കിട	വെങ്കിട
101	1	17	കോലങ്കാര	കോലങ്കാര
104	ഗോ	9	നിന്നാഥ	നിന്നാഥ
106	1	43	അച്ഛ	അച്ഛ
108	1	9	ഗണ്ഡ	ഗണ്ഡ
120	"	25	പാണി	പാണി
122	2	32	മാണല്ലോ	മാണല്ലോ
126	1	15	നാക്ക	നാക്ക
128	1	28	പ്രസ്തുത	പ്രസ്തുത
"	"	35	സ്ഥാനത്തെ	സ്ഥാനത്തെയുംമറ്റും
137	2	24	പ്രാഗല്ഭ്യ	പ്രാഗല്ഭ്യ
"	"	27	ശ്വാശ	ശ്വാശ
139	2	21	ഭൂമി	ഭൂമി
141	2	21	പൊതുവെ	പൊതുവെ
144	1	7	യൗവന	യൗവന
147	2	6	സ്വന്ത	സ്വന്ത
150	1	22	കൈവെടി	കൈവെടി
153	1	12	ഇംഗിതജ്ഞനായ	ഇംഗിതജ്ഞനായ

ആത്മീയഗ്രന്ഥങ്ങൾ

ഉപനിഷത്തുകൾ:—

ഹിന്ദുമതസാരസ്വസ്വരൂപമായ ഉപനിഷത്തുകൾ ഓരോന്നായി മൂലവും, അർത്ഥവും, ശാങ്കരഭാഷ്യവും, ശാങ്കരഭാഷ്യസാരവും ചേർത്തു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഈശ്വരോപനിഷത്തു്	0	15
കേനോപനിഷത്തു്	0	9
കാടകോപനിഷത്തു്	1	11
പ്രശ്നോപനിഷത്തു്	1	2
മുണ്ഡകോപനിഷത്തു്	1	2
മാണ്ഡൂക്യോപനിഷത്തു്	2	4
തൈത്ത്രിയോപനിഷത്തു്	1	14
ഐതരേയോപനിഷത്തു്	0	15
ഛാന്ദോഗ്യോപനിഷത്തു്	7	8
ബൃഹദാരണ്യകോപനിഷത്തു്	7	8

ശ്രീഭട്ടനാഥസർവ്വസ്വം:—

ശബരിമലക്ഷേത്രം, അതിന്റെ പ്രാചീനത, ധർമ്മശാസ്ത്രവിന്റെ ഉത്ഭവം മുതലായി വിവിധവിഷയങ്ങളെ പുരസ്കരിച്ചു തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ള ഒരു ഉത്തമഗ്രന്ഥം.

1 8

ശ്രീമഹാഭക്തപരിതാമൃതം (നാലു ഭാഗങ്ങൾ):—

ജീവൻമുക്തനായ അനവധി ഭക്താഗ്രന്ഥികളുടെ അപഭ്രാന്തകളും ഭക്തിസംവൽകങ്ങളായ കഥകളും അടങ്ങിയതു്.

ഓരോ ഭാഗത്തിനും	1	8
നാലു ഭാഗങ്ങളും ഒന്നായി വാങ്ങുന്നവർക്ക്	4	0

ശ്രീമദ് ഭഗവദ്ഗീത:—

ഹിന്ദുമതത്തിന്റെ പരമപ്രധാനമായ പ്രമാണഗ്രന്ഥം. സാധാരണമാർക്കു് ഉപകരിക്കത്തക്കവിധം ശ്ലോകത്തിനു ചുവടെ സാരവും ചേർത്തു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരിക്കുന്നു.

1 0

തുളസീദാസരമായണം:—

ശ്രീരാമചരിതത്തെ അധികരിച്ച് തുളസീദാസമഹർഷി ഹിന്ദിയിൽ രചിച്ച ഗാനതല്പജങ്ങളുടെ മലയാള പരിഭാഷയാണ് ഈ ഗദ്യഗ്രന്ഥം.

ഒന്നാം ഭാഗം	1	14
രണ്ടാം ഭാഗം	1	14

ശ്രീമഹാദേവീഭാഗവതം (സമ്പൂർണ്ണഗദ്യഗ്രന്ഥം):—

സാക്ഷാൽ പരാശക്തിയുടെ അപഭ്രാന്തകളെ കീർത്തിക്കുന്നതും; ഭക്തലോകത്തെ ആനന്ദനിമഗ്നരാക്കുന്നതുമായ ഉത്തമഗ്രന്ഥം.

2 4

മാനേജർ,

ശ്രീരാമവിലാസം ബുക്കഡ് പോ, കൊല്ലം.

ബ്രാഞ്ചുകൾ:— തിരുവനന്തപുരം, ആലപ്പുഴ.

ശ്രീരാമവിലാസം പ്രസ്സ്

ഹെഡ് ആഫീസ്:- കൊല്ലം.

ബ്രാഞ്ചഫീസ്:- തിരുവനന്തപുരം.

ഇംഗ്ലീഷ്, മലയാളം, തമിഴ്, നാഗരം, ഹിന്ദി ഈ ഭാഷകളിൽ ഏതുതരം അച്ചടിവേലകളും പരിഷ്കൃതമായ വിധത്തിൽ ഏറ്റവും മനോഹരമായി, മിതമായ ചാർജിന് കൃത്യസമയത്തു ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതാണ്. കമ്പനികൾ, ബാങ്കുകൾ മുതലായ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ആവശ്യമുള്ള എല്ലാവിധ റിക്കാർഡുകളും പരിപൂർണ്ണമായ ഉത്തരവാദിത്വത്തോടുകൂടി ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതാകുന്നു. സഹകരണസംഘടനാധികാരികളും, പുതിയ ചിട്ടിറുതുലേഷൻ അനുസരിച്ചുള്ള കണക്കുപുസ്തകങ്ങളും, എൻ. എസ്സ്. എസ്സ്. രജിസ്ട്രാറുടെ നിദ്ദേശാനുസരണം തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ള എല്ലാവിധ സംഘടനാധികാരികളും മനോഹരമായും ബലമായും ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതാണ്. ദൂരസ്ഥന്മാർ അച്ചടിക്കാനുള്ള കയ്യെഴുത്തുപ്രതിയും അഡ്വാൻസും അയച്ചുതന്നാൽ സമുചിതമായവിധത്തിൽ ജോലി പൂർത്തിയാക്കി ബാക്കി തുകയ്ക്കു വി. പി. അയയ്ക്കുന്നതിനും ഞങ്ങൾ തയ്യാറാണ്. ഏകദിനീയമായ രീതിയിൽ കളർപ്രിൻറിംഗും ബ്ലാക്കുപ്രിൻറിംഗും ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതാണ്.

ശ്രീരാമവിലാസം ബുക്കുഡിപ്പോ

ഹെഡ് ആഫീസ്:- കൊല്ലം.

ബ്രാഞ്ചുകൾ:- തിരുവനന്തപുരം, ആലപ്പുഴ.

രാമായണം, ഭാഗവതം, ഭാരതം, ഗീത, ദേവീഭാഗവതം, ഉപനിഷത്തുകൾ തുടങ്ങിയുള്ള ആദ്ധ്യാത്മികഗ്രന്ഥങ്ങളും, വൈദ്യം, വേദാന്തം, ജ്യോതിഷം, തച്ചശാസ്ത്രം മുതലായ വിഷയങ്ങളിലുള്ള അനവധി ഉൽകൃഷ്ടഗ്രന്ഥങ്ങളും, അനേകം ഭക്തിസംവൽകഗ്രന്ഥങ്ങളും വ്യാഖ്യാനസഹിതം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളതിനു പുറമേ ജീവചരിത്രം, സാഹിത്യം, നോവൽ, ചെറുകഥകൾ, നാടകങ്ങൾ, കാവ്യങ്ങൾ, ചമ്പുക്കൾ, നിഘണ്ടുക്കൾ, ആട്ടക്കഥകൾ, തുള്ളൽക്കഥകൾ മുതലായ ശാഖകളിലുള്ള ബഹുശതം പുസ്തകങ്ങളും എന്നുവേണ്ടാ, മലയാളത്തിലുള്ള പ്രധാനപ്പെട്ട എല്ലാ പുസ്തകങ്ങളും ഇവിടെ എപ്പോഴും കിട്ടുന്നതാണ്. കൂടാതെ പ്രചാരമുള്ള എല്ലാ ഹിന്ദീപുസ്തകങ്ങളും ഇവിടെ എപ്പോഴും തയ്യാറുണ്ട്.

കച്ചവടക്കാർക്ക് ആവശ്യമുള്ള എല്ലാഇനം അക്കൗണ്ടുബുക്കുകളും മിതമായ വിലയ്ക്കു മൊത്തമായും ചില്ലറയായും ഇവിടെ കിട്ടുന്നതാണ്.

മുഴുവൻ വിവരങ്ങളുടങ്ങിയ ഞങ്ങളുടെ വലിയ ക്യാറ്റാലോഗ് ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ സൗജന്യമായി അയച്ചുകൊടുക്കുന്നതാണ്.

മാനേജർ.